THEODORE DREISER

TITANUL

THEODORE DREISER

TITANUL

TRADUCERE DE IOANA RALEA

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Bucureşti – 1968

Coperta de *Val Munteanu*

Theodore Dreiser
THE TITAN
The World Publishing Company, New York

CAPITOLUL I

Orașul nou

În ziua în care Frank Algernon Cowperwood, eliberat, părăsi închisoarea din Philadelphia, își dădu seama că viața pe care o dusese în acest oraș, din copilărie, se isprăvise. Adio tinerețe și, o dată cu ea, visurile unor afaceri mărețe. Trebuia s-o ia din nou de la început.

Ar fi de prisos să repetăm cum a doua criză care a urmat falimentului dezastruos al lui *Jay Cooke & Comp.* l-a îmbogățit pentru a doua oară. Într-un fel, această avere redobîndită îl mai domolise puțin. Soarta părea să-i surîdă din nou. Se săturase, oricum, pînă peste cap de bursă, ca mijloc de existență, nici să nu mai audă de ea ! Avea să-și încerce norocul într-altă parte, atîtea posibilități îi stăteau în față, în Far West — la tramvaie, misit funciar, cîte și mai cîte. Philadelphia nu-l mai interesa. Deși acum era liber și bogat, oamenii cu pretenții tot mai credeau că purtarea lui fusese scandaloasă, iar lumea finanțelor și buna societate se uitau încă de sus la el. Trebuia să-și croiască singur drum în viață, neajutat de nimeni, sau doar pe ascuns, iar prietenii de odinioară să-i urmărească ascensiunea de la distanță.

Așa stînd lucrurile, într-o bună zi luă trenul, condus la gară de fermecătoarea sa iubită, care abia împlinise douăzeci și șase de ani. O privea cu tandrețe, deoarece Aileen era chintesența unui anumit tip de frumusețe feminină.

— La revedere, scumpa mea, rosti zîmbind, cînd clopoțelul anunță plecarea trenului. Scăpăm noi curînd de ora-

șul ăsta. Nu-ți face inimă rea. Mă întorc în două-trei săptămîni, sau, dacă nu, trimit după tine. Te-aș lua acum, dar nu știu cum e pe acolo. Să văd unde ne instalăm și pe urmă mă ocup eu și de povestea asta cu banii, și atunci să te ții. N-o să trăim mereu așa, în umbră... Divorțez, apoi ne căsătorim, și totul o să meargă strună. Ce nu faci cu bani !

O privea cu ochii lui mari, reci și pătrunzători, iar ea îi prinse capul în mîini.

— Vai, Frank ! Ce dor o să-mi fie de tine ! Ești tot ce am pe lume.

— În două săptămîni, îi mai spuse zîmbind în timp ce trenul pornea, îți telegrafiez sau mă întorc. Fii cuminte, iubito.

Se uita după el sorbindu-l din ochi, nebună de dragoste — un copil alintat, răsfățata familiei, o fire pătimașă — tipul de femeie făcută să placă. Înălță capul, împodobit de un păr frumos, auriu-roșcat, și-i trimise o sărutare. Apoi plecă, cu pași mari, siguri, cu mers legănat — genul de femeie după care bărbații întorc capul.

— Uite-o, asta-i fata aia a lui Butler, spuse unui coleg un impiegat de la Căile ferate. Ce zici ? Cred că nimeni nu-și poate dori ceva mai bun.

Asta era tributul firesc pe care totdeauna pasiunea și invidia îl plătește frumuseții și vitalității. Așa a fost de cînd e lumea.

Pentru prima dată în viața lui, Cowperwood făcea o călătorie mai lungă decît pînă la Pittsburg. Aventurile sale din viața comercială, deși strălucite, nu depășiseră hotarele lumii plicticoase și grave din Philadelphia — o lume cu oameni convenționali și politicoși, în care unii năzuiau la supremație în societatea americană cu aceleași pretenții cu care aspirau la tradiționala conducere a vieții comerciale, cu istoria ei, cu spiritul ei plutocrat, conservator, cu o respectabilitate onctuoasă și, în fine cu toate preferințele și pasiunile care decurg de aici. Își aducea aminte cum înaintea prăbușirii sale ajunsese aproape stăpînul acestei lumi spilcuite, cu principii de fier, pe care atunci o credea a lui. De fapt făcea parte din ea. Acum însă, era un proscris, un fost pușcăriaș, deși milionar. Dar așteaptă ! își repeta el

mereu. Cursa o cîştigă cel care aleargă mai iute. Da, iar victoria va fi de partea celui mai tare. O să vadă el dacă lumea are să cuteze să-l calce în picioare.

În sfîrşit, după o călătorie de două zile, o dată cu zorile, Chicago îi apăru înaintea ochilor. Petrecuse două nopţi într-un tren Pullman de un lux ostentativ — într-un vagon care voia să compenseze lipsa de confort printr-un rafinament de prost gust, cu mare risipă de pluş şi cristaluri — cînd începură să apară primele cantoane, singuratice, din metropola preriei. Şinele pe lîngă care mergea trenul se înmulţeau, stîlpii de telegraf erau tot mai încărcaţi de braţe şi sîrme, ca un păienjeniş. Departe, înspre oraş, apărea icicolo cîte o căsuţă stingheră de muncitori, locuinţa unui suflet aventuros care îşi clădise la aşa mare distanţă o colibă pipernicită ca să poată astfel să se bucure de avantajele mici dar sigure care apar din continua dezvoltare a oraşului.

Şesul — întins ca o masă — era acoperit cu iarbă veştedă, pămîntie, rămasă de anul trecut, bătută uşor de adierea dimineţii. Dedesubt începea să mijească iarba tînără, verde, stindardul prevestitor al noului an. O atmosferă cristalină îmbrăca, nu se ştie de ce, conturul ceţos al oraşului, prins ca o muscă în chihlimbar, şi-i dădea un fel de subtilitate artistică, care-l emoţiona pe Frank. De multă vreme ahtiat de artă şi cunoscător ambiţios — colecţia sa din Philadelphia, strînsă şi apoi irosită, îi formase gustul şi-i oferise prilej de desfătare, iar mai tîrziu şi de multă tristeţe, — el aprecia orice tablou încîntător pe care-l descoperea în natură.

Şinele, una lîngă alta, se înmulţeau din ce în ce. Vagoane de marfă adunate aici, cu sutele, din toate colţurile ţării — galbene, roşii, albastre, verzi, albe... (Îşi aduse aminte că Chicago era punctul terminus pentru treizeci de linii de cale ferată, ca şi cum aici ar fi fost capătul lumii.) Căsuţele joase cu unul sau două etaje, deşi din lemn nou, erau nespoite şi afumate, mohorîte. La bariere aşteptau tramvaie, căruţele şi cabrioletele cu roţile pline de noroi. Băgă de seamă ce drepte şi întinse erau străzile, ce prost pavate erau trotuarele şi cum urcau şi coborau mereu — ici un şir de trepte, colo un adevărat peron în faţa unei case şi mai departe un drumeag lung de scînduri întinse direct

pe glodul preriei. Ce mai oraş ! Iată şi un braţ al rîului Chicago, murdar şi ţanţoş, cu apa lui neagră şi plină de păcură, purtînd puzderie de remorchere care gîfîiau, cu silozuri înalte, roşii, cafenii sau verzi, cu depozite de cărbuni sau de cherestea de un galben-cafeniu, imense şi înnegrite de fum.

Aici era viaţă ; văzu asta din prima clipă. Aici clocotea un mare oraş în devenire. Ceva trepidant în atmosferă îl atrăgea. Cît de diferit era de Philadelphia, în unele privinţe ! Şi Philadelphia i se păruse un oraş fremătător, cîndva i se păruse minunat chiar — o întreagă lume. Chicago, evident mai puţin dezvoltat, promitea să-l depăşească. Aici simţea mai multă tinereţe, avea nădejdi mai mari. Într-o explozie de soare matinal care se revărsa între două depozite de cărbuni şi pentru că trenul se oprise ca să dea voie unui pod mobil să se retragă, lăsînd vaselor mari, încărcate cu cherestea şi grîne cale liberă — în amîndouă direcţiile — se uită la un grup de docheri irlandezi, trîndăvind pe marginea unui depozit de lemne, într-o curte al cărei zid mergea de-a lungul apei. Bărbaţi voinici, în cămăşi albastre sau roşii, încinşi la brîu cu o curea, specimene umane frumoase, cu pipe în gură, arşi de soare, plini de îndrăzneală. De ce erau oare atît de chipeşi, se întrebă. Acest oraş primitiv, murdar, părea a fi făcut să dezvăluie tot felul de privelişti, care mai de care mai pitoreşti şi mai emoţionante. Părea pur şi simplu un cîntec ! Aici era o lume tînără, viaţa crea ceva nou. Ar fi mai bine poate pentru el să nu se mai ducă de loc în nord-vestul ţării ; dar hotărîrea o va lua mai tîrziu.

Deocamdată avea nişte scrisori de recomandaţie adresate unor persoane simandicoase din Chicago. Voia să stea de vorbă cu cîţiva bancheri, cu doi-trei reprezentanţi ai firmelor de agentură şi comision. Îl interesa de asemenea bursa din Chicago, nu de alta, dar cunoştea şi pe faţă şi pe dos toate chiţibuşurile afacerilor, aici se încheiau nişte tranzacţii cu cereale foarte importante.

Trenul trecu în sfîrşit pe lîngă un şir de calcanuri de case ca vai de lume, intră pe peronul lung, cu acoperişul părăginit — şandramale din care rămăsese intactă doar partea de sus — şi făcîndu-şi loc printre cărucioarele de bagaje clămpănind de zor, pe lîngă locomotivele care scui-

pau aburi şi prin forfota călătorilor, mergînd grăbiţi încoace şi încolo, Frank ieşi din gară, îşi croi drum pînă la Canal Street şi chemă o trăsură — una din şirul lung de vehicule care trădau spiritul de organizare al unei metropole. Hotărî să tragă la hotelul *Grand Pacific*, cel mai mare şi cel mai bine cotat din oraş ; acolo spuse birjarului să-l ducă. În drum spre hotel studia aspectul străzilor exact cum ar fi făcut cu un tablou care l-ar fi interesat. Îl emoţionau micile tramvaie galbene, albastre, verzi, albe şi cafenii, care străbăteau străzile, şi caii numai ciolane, istoviţi, cu zurgălăi la gît. Tramvaiele astea parcă erau şubrede, făcute doar din lemne de foc, frumos vopsite şi din loc în loc cu bucăţi de sticlă şi de alamă lucioasă ; totuşi îşi dădea seama ce avere puteai să scoţi din ele, dacă bineînţeles oraşul ar fi continuat să se dezvolte în acelaşi ritm. Avea, şi asta o ştia prea bine, o adevărată vocaţie pentru tramvaie. Mai presus de tranzacţiile de bursă, de bancă, îl fascina gîndul tramvaielor şi vastele perspective de cîştiguri pe care le sugerau.

CAPITOLUL II

În recunoaştere

Oraşul Chicago ! Oraşul de a cărui dezvoltare numele lui Frank Algernon Cowperwood va fi curînd indisolubil legat ! Cine va fi cîştigătorul laurilor acestei Florenţe a vestului ? Acest oraş ca o flacără care cîntă, inima Americii, acest poet în pantaloni de *cow-boy* şi în piele de ţap, acest titan necioplit şi primitiv, acest Burns citadin. Aşezat la marginea unui lac strălucitor, un rege zdrenţăros, un ţărănoi cerşind cu o epopee pe buze, un vagabond, un oraş haimana cu mintea unui Cezar şi în suflet cu forţa dramatică a unui Euripide ! Oraşul bard, care cîntă fapte măreţe şi mari năzuinţe, cu bocancii greoi, cufundaţi adînc în mocirla vremii. Fie Atena veşnic a ta, o, Eladă, iar tu Italie, fii deapururi stăpîna Romei ! Chicago este Babilonul, Troia, Ninive, al unei lumi mai tinere. Aici se întîlnesc vestul

uluit și estul plin de speranțe. Aici oameni flămînzi veniți din uzine și de pe ogoare, romantici și cu mintea plină de poezie, și-au durat un imperiu, slăvind gloria din mocirlă.

O mulțime bizară, venită din New York, Vermont, New Hampshire, Maine, oameni serioși, răbdători, hotărîți, necizelați cîtuși de puțin, ahtiați să cucerească un lucru pe care cînd îl dobîndesc nu sînt nici măcar în stare să-i ghicească sensul, oameni dornici de a fi considerați mari, hotărîți să ajungă fără să știe cum. Aici vine proprietarul visător din Sud, prădat de avuțiile sale; studentul plin de speranțe de la Yale, de la Harvard și Princeton; minerul răzvrătit din California sau din munții Stîncoși, cu pungile doldora de aur și argint. Aici se află străini dezorientați, zăpăciți de o limbă pe care n-o cunosc — unguri, polonezi, suedezi, nemți, ruși — căutîndu-și compatrioții, ferindu-se de vecinii de alt neam.

Aici întîlnești negri, prostituate, spărgători de greve, cartofori și aventurieri, romantici prin excelență. Un oraș cu o minoritate de băștinași; un oraș ticsit cu pleava a o mie de orașe. Lumina caselor de prostituție se zărește de departe, în cîrciumi auzi muzică de banjo, de țiteră și de mandolină; în această viață minunată a noii metropole din vest s-au strîns toate visurile și brutalitatea vremii, cu gîndul să tragă de aici maximum de plăcere — și cu siguranță că vor izbuti.

Primul om important din Chicago la care s-a dus Cowperwood a fost președintele băncii naționale din *Lake City*, cea mai mare organizație financiară din oraș, cu depuneri de peste paisprezece milioane de dolari. Banca se afla la Munroe, pe Dearborn Street, la cîteva străzi de hotelul lui.

— Vezi ce poți să afli despre omul ăsta, porunci domnul Judah Addison, președintele băncii, cînd îl văzu pe Cowperwood că intră în anticamera lui.

În biroul lui Addison erau așezate niște geamuri care-i permiteau, dacă își întindea gîtul, să vadă pe toți cei care intrau în camera sa de primire, înainte ca aceștia să-l observe pe el, și din primul moment a fost izbit de înfățișarea și forța noului venit. Pentru că era foarte familiarizat cu lumea bancară și cu marile afaceri, în general, căpătase calmul și stăpînirea de sine, calități pe care însă Cowperwood le avea din fire.

La cei treizeci şi şase de ani ai săi Cowperwood avea o neaşteptată siguranţă de sine : era binevoitor, abil, incisiv, cu o căutătură de cîine Tera Nova sau ciobănesc, la fel de nevinovat şi de atrăgător. Avea nişte ochi minunaţi, uneori blînzi şi vioi, luminaţi de o inteligenţă adîncă şi umană, care puteau brusc să devină duri şi fulgerători. Ochi amăgitori şi de nepătruns, care ispiteau atît bărbaţii cît şi femeile de toate condiţiile sociale.

Secretarul cu care vorbise preşedintele se întoarse cu scrisoarea de recomandaţie a lui Cowperwood, şi imediat intră şi acesta.

Domnul Addison se sculă instinctiv în picioare, lucru pe care îl făcea rar.

— Sînt încîntat să te cunosc, domnule Cowperwood, spuse el politicos. Te-am văzut intrînd. Vezi geamurile mele ? Sînt aşa făcute ca să pot trage cu ochiul la tot ce se petrece în afară. Te rog ia loc. Nu vrei să iei un măr ? Deschise sertarul din stînga şi scoase cîteva mere roşii, lucioase şi întinse unul lui Cowperwood. Eu întotdeauna mănînc un măr la ora asta.

— Mulţumesc, nu... răspunse Cowperwood, amabil, între timp cîntărind inteligenţa şi firea bancherului, nu iau niciodată nimic între mese, dar vă mulţumesc pentru amabilitate. Sînt în trecere prin Chicago şi m-am gîndit că ar fi bine să nu mai aştept şi să aduc scrisoarea de recomandaţie acum. Aş dori cîteva informaţii despre investiţiile care se pot face în acest oraş.

Addison, un om scund, gras şi roşu la faţă, cu favoriţi cărunţi care coborau pînă la lobul urechii şi nişte ochi căprui-cenuşii, ageri, strălucitori — un om mîndru, vesel şi mulţumit de sine — molfăia mărul pe care-l luase şi-l privea pe Cowperwood care vorbea. După cum se întîmplă des în viaţă, lui Addison îi plăcea sau îi displăcea cineva la prima vedere şi avea foarte multă încredere în judecata sa asupra oamenilor. Pentru un conservator ca Addison era aproape absurd felul în care, de la început, se simţea atras de Cowperwood — un om superior lui în toate privinţele — nu atît din cauza scrisorii de la Drexel, care sublinia „geniul său financiar indiscutabil" şi avantajul pe care l-ar reprezenta pentru Chicago stabilirea tînărului în oraş, dar mai ales din cauza privirii irezistibile a aces-

tuia. Rezerva pe care Cowperwood o menţinea inflexibilă avea ceva profund uman, care-l mişca pe colegul său mai vîrstnic. Fiecare în felul său era o adevărată enigmă, tînărul din Philadelphia însă, desigur, o enigmă mult mai subtilă. Addison, pentru toată lumea trecea drept cetăţeanul model, care se ducea regulat la biserică ; el reprezenta un punct de vedere la care Cowperwood nu s-ar fi coborît niciodată. Amîndoi oameni aprigi, avizi să obţină tot ce se poate obţine de la viaţă — dar Addison nu avea forţa lui Cowperwood, fiindu-i teamă, foarte teamă de răul pe care viaţa ar fi putut să i-l pricinuiască. Omul din faţa lui însă nu ştia ce-i frica. Addison, cumpătat, filantrop, aproba de formă plicticoasele convenienţe sociale, dădea impresia că-şi iubeşte nevasta, de care se săturase pînă peste cap, şi se desfăta, în taină, aiurea. Omul dinaintea lui nu prea era dus la biserică, nu se destăinuia decît prietenilor intimi, pe care îi domina prin inteligenţă, şi făcea exact ce-i plăcea.

— Ei bine, uite, domnule Cowperwood, reluă Addison. Noi, cei din Chicago, avem o părere atît de bună despre noi înşine încît uneori ne e frică să spunem tot ce gîndim de teamă să nu fim luaţi puţin drept lăudăroşi. Sîntem ca mezinul familiei, care ştie că ar putea să-i snopească-n bătăi pe ceilalţi fraţi, dar n-o face pentru că nu vrea — în orice caz nu încă. Deocamdată nu prea sîntem frumoşi, dar cine a pomenit băiat frumos în perioada de creştere ? Nici o grijă, pînă la urmă tot o să fim. Pantalonii, pantofii, hainele şi pălăriile ne rămîn mici din şase în şase luni şi de aceea avem un aer puţin demodat, dar hainele astea urîte, domnule Cowperwood, ascund muşchi şi oase solide, şi cînd începi să cunoşti oraşul, n-o să te mai uiţi atît de mult la haine.

Domnul Addison închise puţin ochii săi rotunzi şi oneşti care acum aveau o privire severă. Vocea i se înăspri şi brusc căpătase un sunet metalic. Cowperwood îşi dădea bine seama că interlocutorul său era sincer îndrăgostit de oraşul lui de adopţiune. Chicago era metresa lui adorată. După o clipă, pielea din jurul ochilor i se încreţi, expresia gurii se înmuiă şi zîmbi.

— Aş vrea să-ţi spun cît mai mult, continuă Addison. Sînt atîtea lucruri interesante de spus.

Cowperwood îl încurajă cu o privire blîndă, ceru amănunte despre o anumită industrie, apoi despre alta, despre o meserie sau alta şi despre diferite profesiuni. Aici era o atmosferă care nu semăna cu cea din Philadelphia — mai aerisită, mai generoasă. Tendința de parvenire şi de a trage cît mai multe foloase din resursele locale, caracteristică Vestului, lui Cowperwood îi plăcea, era un aspect al vieţii, indiferent dacă lui îi va sluji sau nu. Are să-i folosească în carieră, cine ştie. Trebuia să-şi şteargă trecutul de fost puşcăriaş ; avea deocamdată o nevastă şi doi copii — cel puţin în fața legii — de care era hotărît să se descotorosească (din punct de vedere financiar, însă, dorea să le dea tot sprijinul). Va avea nevoie de această atitudine entuziastă şi fără prejudecăţi a Vestului, ca să i se ierte indiferenţa şi curajul cu care refuzase totdeauna să se supună convenienţelor sociale. *Fac ce-mi place* era legea după care se conducea, dar pentru asta trebuia să potolească şi să înfrîngă prejudecăţile celorlalţi. Bancherul, deşi nu prea maleabil, putea totuşi deveni un prieten de nădejde şi util.

— Oraşul, domnule Addison, mi-a făcut o impresie cît se poate de bună, spuse Cowperwood, după un timp, deşi în sufletul lui recunoştea că asta nu era decît în parte adevărat ; nu-i venea de loc să creadă că pînă la urmă se va resemna să trăiască într-un loc plin de hîrtoape şi schele, cum era pe atunci Chicago. Din tren n-am văzut decît o parte din oraş. Îmi place iureşul vieţii de aici. Cred că-i un oraş de viitor.

— Ai venit, cred, prin Fort-Wayne, spuse Addison, superior, şi ai văzut partea cea mai urîtă. Trebuie să-ţi arăt cartierele mai frumoase. Apropo, la ce hotel stai ?

— La *Grand Pacific.*

— Şi cît timp rămîi pe aici ?

— Numai o zi-două.

— Ia să văd, spuse Addison, scoţîndu-şi ceasul. Cred că n-ai nimic împotrivă dacă ne întîlnim cu cîţiva din oamenii noştri importanţi... avem la clubul *Union League* o sală, sus, unde ne ducem din cînd în cînd să luăm masa. Dacă-ţi face plăcere, aş vrea să vii cu mine acolo la ora unu. Găsim cu siguranţă cîţiva dintre ei — un avocat de-ai noştri, ceva oameni de afaceri, judecători.

— Perfect, zise simplu financiarul din Philadelphia. Sînteţi cît se poate de amabil. Ar mai fi cîţiva oameni pe care vreau să-i cunosc, adăugă Cowperwood, ridicîndu-se şi uitîndu-se la ceas. Dau eu de clubul *Union* şi singur. Unde se află biroul lui *Arneel & Comp?*

Cînd îl auzi pomenind de marea Societate a conservelor de carne, unul din depunătorii cei mai importanţi ai băncii sale, Addison schiţă un gest de încuviinţare. Acest tînăr, cu cel puţin opt ani mai mic decît el, îi dădea impresia unui viitor magnat al finanţei.

La dejunul de la *Union Club,* după ce discută cu Arneel, un conservator corpolent şi agresiv, şi cu iscusitul preşedinte al bursei, Cowperwood făcu cunoştinţa unui grup eterogen de oameni între treizeci şi cinci şi şaizeci şi cinci de ani, strînşi în jurul mesei, într-un cabinet particular, cu mobilă grea de nuc negru sculptat, pe perete cu portretele unor vechi cetăţeni ai oraşului, şi cu o tentativă artistică în vitrourile pestriţe care împodobeau ferestrele. Asistenţa se compunea din oameni înalţi, scunzi, slabi sau obezi, bruni sau blonzi, cu ochi şi fălci care variau de la tipul tigru, rîs şi urs la tipul vulpe, dulău domesticit şi buldog morocănos. În această societate aleasă fiecare era cineva.

Lui Cowperwood îi plăcea atît domnul Addison cît şi domnul Arneel şi-i considera iscusiţi şi serioşi. Anson Merrill, de asemenea, îi păru interesant, un om mărunt, amabil şi îngrijit, care sugera palate, feciori şi în general viaţa luxoasă de pe vremuri ; Addison i-l prezentase drept faimosul prinţ al colonialelor, negustorul de frunte, cu ridicata şi în detaliu, din Chicago.

Mai era şi un anume domn Rambaud, unul din fondatorii societăţilor de cale ferată ; Addison i se adresă cu un zîmbet jovial :

— Domnul Cowperwood a sosit de la Philadelphia şi nu este încă sigur dacă doreşte sau nu să piardă ceva bani aici, la noi. N-ai vrea să-i vinzi o bucată din pămîntul ăla prost, pe care-l ai în nord-vest ?

Rambaud — un om slab, palid, cu o barbă neagră, un om cu multă forţă interioară, îmbrăcat, după cum observase Cowperwood de la început, cu mai mult bun gust decît majoritatea celorlalţi — îi aruncă lui Cowperwood o pri-

vire perspicace, dar rezervată, cum îi șade bine unui om bine crescut ; avea un zîmbet enigmatic, dar binevoitor. Cowperwood îi răspunse printr-o privire pe care Rambaud n-a putut-o uita niciodată. Ochii lui Cowperwood exprimau mai mult decît ar fi putut exprima orice cuvînt. În loc să-și piardă timpul cu glume ușoare, domnul Rambaud preferă să-i explice anumite lucruri în legătură cu nord-vestul. Asta — își zicea el — l-ar putea interesa pe tînărul din Philadelphia.

Pentru un om care a dus o luptă crîncenă într-una din marile metropole unde a avut de-a face cu tot felul de situații, unele dubioase, altele plăcute, cunoscînd fel și fel de oameni de la cei decenți, cumsecade și înțelegători, pînă la pisălogi, pe care, cel puțin în America îi întîlnești, fără doar și poate, în vîrful piramidei sociale, în orice oraș, mentalitatea și semnificația unui alt grup, din alt oraș, nu se deosebea prea tare de ce cunoștea el ; și totuși, dacă te gîndești bine, se deosebea.

Cowperwood știa acum că lumea se deosebește totdeauna întrucîtva, indiferent de perspectiva și împrejurările din care o privești, indiferent de climă sau de altceva. Pentru el, trăsătura cea mai caracteristică a omului o constituie firea lui ciudată, care-l poate face să devină orice sau îl poate reduce la nimic, după cum hotărăsc timpul și condițiile exterioare date. În clipele lui de răgaz — cînd nu era prins de afaceri și socoteli, de altminteri rare — Cowperwood medita adeseori la sensul real al vieții. Dacă n-ar fi fost un mare financiar și, mai presus de asta, un minunat organizator, ar fi putut deveni un filozof individualist remarcabil — o vocație la care dacă s-ar fi gîndit atunci cît de puțin, i-ar fi părut absurdă. Cariera lui, așa cum înțelegea el, trebuia să fie legată de aspectul material al vieții, ori mai degrabă de o teoremă de gradul trei și patru, sau de acele silogisme în legătură cu lucruri materiale care reprezentau bogăția.

Venise aici să studieze cerințele generale și urgente din Middle Vest — să pună mîna, dacă va fi în stare, pe frînele puterii și ale bogăției și să se ridice la o faimă unanim recunoscută. Din conversațiile pe care le avusese în dimineața aceea aflase despre natura și semnificația abatoarelor, despre posibilitatea de extindere a căilor ferate

şi a transportului maritim şi fluvial, despre ponderea uriaşă a tranzacţiilor imobiliare, a speculaţiilor de cereale, a hotelurilor şi a comerţului de fierărie. Aflase despre existenţa unor fabrici care furnizau orice fel de maşini — pentru automobile, pentru ascensoare, pentru maşini de legat snopi, pentru mori de vînt şi aşa mai departe. În Chicago, orice nouă industrie părea prosperă. Într-o discuţie purtată cu preşedintele bursei din Chicago, pentru care avusese o scrisoare de recomandaţie, aflase că foarte puţine acţiuni din Chicago se negociau la bursă. Se făceau speculaţii mai ales în legătură cu grîul, porumbul şi tot soiul de cereale. La New York se primeau dispoziţii telegrafice din Chicago pentru jocul de bursă al acţiunilor importate din Est — şi nu se proceda niciodată altfel.

Privea aceşti oameni, simpatici şi politicoşi, care discutau numai generalităţi fără să-şi destăinuiască planurile, şi se întreba cum o să răzbească el în această lume. Avea atîtea probleme de rezolvat! Nici unul din oamenii ăştia, care din punct de vedere social şi profesional erau agreabili, nu ştia că fusese eliberat din închisoare abia de curînd. Atitudinea lor faţă de el, dacă vor afla acest lucru, se va schimba? Şi mai era un lucru pe care nu-l ştiau: că deşi însurat şi tată a doi copii, avea de gînd să divorţeze şi să se însoare cu fata care acum luase locul nevestei lui.

— Te interesează într-adevăr Nord-Vestul? îl întrebă domnul Rambaud spre sfîrşitul dejunului; părea interesat.

— După ce termin aici, asta aş vrea să fac. Cred că am să mă reped pînă acolo.

— Nu vrei să te prezint unor oameni interesanţi, care tocmai se duc la Fargo şi Duluth? Pleacă joi o maşină cu mai mulţi cetăţeni din Chicago şi cîţiva din Est. Mi-ar face plăcere să vii cu noi. Eu nu merg decît pînă la Minneapolis.

Cowperwood acceptă şi-i mulţumi. Urmă apoi o lungă conversaţie despre Nord-Vest, despre cherestea, grîu, vînzări de pămînt, vite şi despre viitoarele uzine. Soarta oraşelor Fargo, Minneapolis şi Duluth, atît din punct de vedere financiar cît şi ca municipii, forma subiectul principal al conversaţiei. Fireşte, domnul Rambaud, directorul unor întinse reţele de cale ferată care pătrunseseră în această regiune, avea mari speranţe pentru viitor. Cow-

perwood simţea instinctiv interesul pe care-l prezentau aceste probleme ; gazul aerian, tramvaiele, tranzacţiile de bunuri funciare, băncile, indiferent în ce localitate se găseau, constituiau preocuparea lui principală.

În cele din urmă părăsi clubul ca să se întîlnească cu alte persoane, lăsînd în urmă puţin din puternica lui personalitate. Atît domnul Addison cît şi domnul Rambaud, printre alţii, erau sincer convinşi că acest tînăr venit din Philadelphia era unul din oamenii cei mai remarcabili din cîţi cunoscuseră vreodată. Şi, de fapt, Cowperwood tăcuse aproape tot timpul — se mulţumise să asculte.

CAPITOLUL III

O seară la Chicago

După prima lui vizită la banca prezidată de Addison şi după o masă intimă în casa acestuia, Cowperwood hotărî că n-ar fi fost frumos din partea lui să-i ascundă adevărul. Addison era un om prea influent şi cu multe relaţii şi, afară de asta, lui Cowperwood îi plăcea foarte mult bancherul. Dîndu-şi seama că acest om ţine la el, că pare fascinat, îi făcu o mică vizită matinală, după ce se întoarse de la Fargo unde se dusese la sugestia domnului Rambaud. Înainte de a se întoarce la Philadelphia găsise de cuviinţă să mai meargă o dată la domnul Addison, hotărît să-i ofere o versiune atenuată a nenorocirilor sale anterioare, contînd că simpatia pe care i-o arăta noul său prieten o să-l facă să-i judece cazul cu mai puţină asprime. Îi spuse toată povestea : cum fusese condamnat, la Philadelphia, pentru delapidare, şi cum îşi ispăşise pedeapsa la Eastern Penitentiary. Îi spuse de asemenea că vrea să divorţeze şi că intenţiona să se recăsătorească.

Addison, deşi nu avea forţa lui Cowperwood, era totuşi în felul său un om tare ; îi plăcu curajul lui Cowperwood şi mărturisirea făcută era cu siguranţă un lucru pe care el n-ar fi fost în stare să-l facă. Îi flata şi gustul său pentru senzaţional. În faţa lui se afla un om care coborîse ultima

treaptă a decăderii, fusese tîrît în noroi și care acum se ridica din nou, puternic, plin de speranțe și de dîrzenie. La Chicago, Addison cunoștea mulți oameni foarte respectabili, al căror debut n-ar fi rezistat la o examinare mai amănunțită. Și totuși asta nu supăra pe nimeni. Unii duceau o viață mondenă, alții însă nu, dar toți erau oameni puternici. De ce oare n-ar avea și Cowperwood dreptul s-o ia de la început ? Îl privi cu luare aminte — se uită la ochii lui, la trupul lui puternic, la chipul neted, frumos, umbrit de o mustăcioară. Apoi îi întinse mîna.

— Domnule Cowperwood, rosti în cele din urmă, căutînd cuvintele cele mai potrivite, e inutil să-ți spun cît de mult apreciez mărturisirea dumitale. M-a mișcat și mi-a părut bine că mi te-ai destăinuit. Nu trebuie să mai vorbești despre asta. Din clipa în care ai intrat la mine am avut impresia că ești un om cu totul deosebit ; acum sînt sigur. N-ai nevoie să te scuzi în fața mea. N-am trăit cincizeci și mai bine de ani aici fără să cunosc lumea ! Ești binevenit în această bancă și în casa mea atîta timp cît asta îți va face plăcere. Pe viitor ne vom mărgini să ne supunem cerințelor de moment. Aș vrea foarte mult să te instalezi la Chicago, pentru că mie personal îmi placi. Dacă te hotărăști să te stabilești aici, sînt sigur că-ți voi putea fi de folos și dumneata îmi vei putea fi de folos mie. Nu te mai gîndi la ce mi-ai spus, iar în ceea ce mă privește, am închis acest subiect pentru totdeauna. Dumneata ai de dat o bătălie. Îți urez succes. Vei avea de la mine tot sprijinul pe care, în mod cinstit, ți-l pot da. Uită ce mi-ai spus și de îndată ce-ți rezolvi chestiunile dumitale familiale, adu-ți nevasta aici.

După care Cowperwood luă trenul și plecă înapoi la Philadelphia.

— Aileen, îi spuse cînd o întîlni — fata venise să-l aștepte la gară — cred că viitorul nostru este în vest. Am vizitat Fargo și împrejurimile, dar nu cred că e nevoie să mergem atît de departe. Acolo, cît vezi cu ochii e numai iarbă, cîmp și indieni. Cum te-ai simți într-o casă din scînduri ? o întrebă în glumă, iar la gustarea de dimineață să n-ai altceva decît șerpi cu clopoței prăjiți și cîini de prerie ? Crezi că ai rezista ?

— Da! exclamă Aileen veselă, strîngîndu-l de braț, după ce se urcaseră într-o trăsură închisă. Eu rezist dacă rezişti şi tu. Cu tine merg oriunde. Am să-mi fac o rochie de indiană frumoasă, acoperită de mărgele, cu bucăți de piele, o pălărie cu pene ca a lor, şi...

— Da, sigur! Rochii frumoase într-o colibă de mineri! Aşa crezi tu.

— Dacă n-aş ține atît la rochii, ți-ar trece repede iubirea pentru mine, zise ea cu voioşie. Vai, ce bine-mi pare că te-ai întors!

— Păcat numai că acolo n-am cine ştie ce perspective ca la Chicago. Cred că sîntem sortiți să trăim la Chicago. Am investit capital la Fargo şi o să fim nevoiți să mergem şi acolo din cînd în cînd, dar cred că tot la Chicago o să ne stabilim. N-aş vrea să mă mai duc singur. Nu-mi place... îi strînse mîna. Dacă nu putem pune totul la punct numaidecît, va trebui la început să te prezint drept nevasta mea.

— Ce se aude cu domnul Steger? îi aminti ea. Se gîndea la eforturile lui Steger pentru a o convinge pe doamna Cowperwood să accepte divorțul.

— Absolut nimic.

— Păcat! oftă Aileen.

— Ei, nu te mai necăji, se poate şi mai rău.

Îi venise în minte perioada închisorii — şi ea tot la asta se gîndea.

După o examinare a condițiilor din Chicago, Frank hotărî de comun acord cu ea să se mute într-un oraş din Vest de îndată ce va fi posibil.

Ar fi inutil să insistăm asupra primilor trei ani în care încetul cu încetul, Cowperwood se desprinse total de Philadelphia şi începu o nouă viață la Chicago. O bucată de vreme se mulțumi să se ducă din cînd în cînd la Fargo şi în special la Chicago unde Walter Whelpley, secretarul său, conform directivelor lui, se ocupa de construirea unor clădiri comerciale în oraşul Fargo, a unei mici linii de tramvai şi de amenajarea unui teren pentru un mare tîrg. Această foarte interesantă inițiativă se chema *Societatea de Construcții şi Transport din Fargo*, sub preşedinția lui Frank A. Cowperwood. Asociatul lui din Philadelphia, domnul

Harper Steger, era atunci însărcinat cu supravegherea contractelor.

Pentru o scurtă bucată de vreme locuise la hotelul *Tremont* din Chicago, mărginindu-se, din cauza prezenței lui Aileen, să salute oamenii importanți, pe care-i cunoscuse cu ocazia primei sale vizite acolo, dînd pur și simplu din cap, deocamdată. Se gîndea serios să organizeze un birou de schimb — să se asocieze cu un agent bine cunoscut, care, fără prea mari ambiții personale, să-l pună la curent cu tranzacțiile bursei din Chicago și să-i spună care erau persoanele și afacerile importante din oraș. O dată o luă pe Aileen cu el la Fargo unde, aceasta, cu un aer plictisit de nepăsare superioară, urmărise, alături de el, aspectul orașului în dezvoltare.

— Vai, Frank ! exclamă Aileen, văzînd hotelul de lemn, simplu, cu patru etaje, strada lungă și urîtă, forfotind cu lume, prăvăliile bălțate, din lemn și cărămidă, șirurile de clădiri triste, și peste tot numai străzi nepavate. Aileen într-un frumos costum taior, cochetă, sigură de sine, plină de vioiciune, vanitoasă și cu o tendință pronunțată către o eleganță ostentativă, forma un contrast izbitor cu modestia aspră, cu indiferența oamenilor din acea nouă metropolă față de farmecul lor personal. Cred că nu te-ai gîndit serios că am putea trăi aici.

Se întreba ce relații ar putea să-și facă și ce posibilități avea să strălucească într-o astfel de societate. Chiar dacă Frank ar deveni un om foarte bogat, mult mai bogat decît fusese în trecut — la ce i-ar servi toate astea aici ? — la Philadelphia, înaintea falimentului lui și înainte ca legătura secretă dintre ei să fi fost bănuită, începuse (măcar atît) să primească foarte bine. Dacă în momentul acela ar fi fost nevasta lui, i-ar fi fost foarte ușor să pătrundă în lumea bună din Philadelphia. Aici însă, dumnezeule ! Aileen strîmbă din năsucul ei frumos.

— Ce loc groaznic, fu singurul ei comentariu în legătură cu acest oraș agitat, unul din cele mai promițătoare din Vest.

Chicago însă, cu vîrtejul amețitor al dezvoltării sale, stîrni imediat interesul lui Aileen. Deși era prins cu numeroase întîlniri de afaceri, Cowperwood avea grijă ca Aileen să nu se plictisească. O trimitea să facă cumpără-

turi la magazinele din preajmă și seara o punea să-i povestească pe unde fusese. Aileen îi urma sfatul și ieșea într-o trăsură deschisă, elegant îmbrăcată, cu o pălărie mare de culoare cafenie care-i accentua tenul trandafiriu și părul auriu roșcat. De mai multe ori, după masă, se plimba cu trăsura pe străzile principale ale orașului.

Cînd Aileen avu pentru prima oară prilejul să admire frumusețea și luxul din Prairie Avenue, North Shore Drive, Michigan Avenue și din noile și somptuoasele locuințe din Ashland Boulevard, înconjurate de grădini, atmosfera, năzuințele, speranțele și savoarea viitorului oraș o tulburară exact cum îl tulburaseră și pe Cowperwood.

Toate aceste case luxoase fuseseră doar de puțină vreme ridicate. În Chicago oamenii cu faimă se îmbogățiseră, ca și ei, de curînd. Aileen uita că nu era încă soția lui Cowperwood; în sinea ei se socotea ca atare. Majoritatea străzilor de culoare brun-deschis aveau un aspect plăcut, tivite cu pomi tineri, nu demult răsădiți, cu peluze verzi frumos tunse, ferestrele caselor împodobite cu umbrare și perdele în culori vii, cu dantelă la capătul de jos, prin care sufla o adiere de iunie, un drum cenușiu de macadam zgrunțuros — toate astea o atrăgeau. Într-una din plimbări s-au dus împreună de-a lungul lacului pe North Shore Drive, iar Aileen, privind apa de un verde albăstrui, pînzele bărcilor din depărtare, pescărușii și apoi casele noi și luminoase, se gîndea că odată va fi cu siguranță stăpîna uneia din aceste splendide locuințe. Ce mîndră va fi atunci! Ce frumos se va îmbrăca! Vor avea, desigur, o casă și mai frumoasă ca cea a lui Frank de la Philadelphia, cu saloane imense și o sufragerie unde va putea da baluri și mese, în care va primi, împreună cu Frank, lumea bogată din Chicago ca pe egalii lor.

— Frank, crezi că o să ajungem să avem și noi odată o casă frumoasă ca astea? întrebă Aileen, rîvnind la ceea ce vedea.

— Știi ce m-am gîndit? îi spuse Frank. Dacă-ți place cartierul ăsta, o să cumpărăm un teren aici și-o să-l păstrăm. Cum îmi fac ceva relații printre oamenii de care am nevoie și văd cum mă descurc, construim o casă — ceva într-adevăr frumos, n-avea grijă. Întîi să aranjez cu divorțul și pe urmă începem. Între timp, dac-o fi să ne sta-

bilim aici, n-ar strica să procedăm mai cu discreție. Ei, ce zici ?

Se făcuse cinci și jumătate, momentul cel mai plăcut al unei zile de vară. Fusese foarte cald, acum însă se răcorise. Șoseaua umbrită de casele din partea de vest a străzii părea îmbibată de un aer amețitor, în care dansau firele de praf. Cît vedeai cu ochii numai trăsuri, singura distracție mondenă la Chicago, unde oamenii bogați aveau atît de puțin prilejul să-și etaleze bogăția. Ierarhia socială nu era încă rînduită clar și armonios. Zăngănitul harnașamentului de nichel, argint, uneori chiar aurit, era simbolul material al aspirațiilor pe scara societății, dacă nu chiar al realizărilor. Aici, oamenii venind de la treburi — de la birou sau de la uzină — se grăbeau spre casă, de-a lungul acestei șosele excepționale din sudul orașului, Via Appia din South Side, toți aspiranți grăbiți la mari averi. Oameni bogați care se cunoscuseră întîmplător în afaceri, aici se salutau. Fete elegante, băieți cu educație aleasă, femei frumoase se duceau în oraș în docare, trăsuri, în echipaje de ultimul tip și-și conduceau acasă, după plictiseala ocupațiilor zilnice, tații și frații, rudele și prietenii. Atmosfera era plină de aspirații mondene, optimiste, plină de tinerețe, de afecțiune și de o înfloritoare viață materială care se recrea aci în desfătare. Cai ageri, frumoși, rasați, cîte unul sau cîte doi, cu hamuri zornăitoare, se întreceau de-a lungul șoselei largi, tivită cu iarbă ; casele sclipeau ca o mărturie a bogăției și a mulțumirii fericiților proprietari.

— O ! exclamă Aileen brusc, privind bărbații înalți și viguroși, femeile frumoase, fetele și băieții, observînd saluturile și plecăciunile schimbate între ei, emoționată și uimită de tot acest romantism, tare-aș vrea să trăiesc în Chicago. Cred că e mai plăcut ca în Philadelphia.

Cowperwood, căruia ajunsese să-i meargă atît de rău la Philadelphia, cu toate calitățile lui imense, strînse din buze. Mustața lui frumoasă parcă îi accentua și mai mult expresia sfidătoare. Caii pe care-i mîna erau desăvîrșiți, zvelți și nărăvași — animale răsfățate. N-ar fi tolerat nici în ruptul capului o mîrțoagă. Mîna cum numai un om care iubește caii putea s-o facă, comunicîndu-le temperamen-

tul și energia sa. Aileen sta lîngă el, mîndră și cu capul sus.

„Uite ce frumoasă e“, remarcau femeile care treceau pe lîngă ea. „Ce fată! Praf te face“, ziceau sau gîndeau bărbații.

— Ai văzut-o? întrebă un băiat pe sora lui.

— Nu-i lua în seamă, Aileen, spuse Cowperwood, cu o hotărîre care se împotrivea înfrîngerii. O să facem parte din lumea lor. N-avea nici o grijă. Ai să capeți tot ce vrei, ba chiar mai mult.

Degetele lui comunicau o vibrație hamurilor și cailor, un curent misterios izvorît dinlăuntrul lui. Remarcabilul său dinamism insufla cailor o vioiciune copilărească. Se înflăcăraseră, ridicau capetele și țîfneau.

Aileen ardea de nerăbdare — plină de speranțe, vanitoasă — să fie doamna Frank Algernon Cowperwood, aici, în Chicago, să aibă o locuință superbă, să trimită oamenilor invitații, care să fie considerate porunci și cărora să le răspundă lumea întreagă!

— Doamne, doamne, oftă ea, ce mult aș vrea ca toate astea să se îndeplinească acum, imediat.

Viața nu te cruță de frămîntări și zbucium nici chiar cînd atingi culmile cele mai înalte. Dincolo de ele va exista totdeauna tentația, mirajul infinitului cu nesfîrșita sa durere.

O, viață! o, tinerețe! o, nădejdi! o, timp!
O, iluzii, de durere înaripate, cărora teama le
dă ghes!

CAPITOLUL IV

Peter Laughlin & Comp.

Cowperwood era foarte mulțumit de asociația pe care o realiză cu un fost agent la bursa din Chicago, Peter Laughlin. Laughlin, un om înalt și slab, juca la bursă și trăise cea mai mare parte a vieții lui la Chicago, venit din Missouri de pe cînd era copil. Agentul de bursă ti-

pic, de şcoală veche. Semăna la chip cu Andrew Jackson [1], iar la trup cu Henry Clay [2]... Davy Crockett [3]... „Long John" Wentworth [4].

Lui Cowperwood îi plăceau încă de foarte tînăr oamenii originali, care şi ei îl plăceau. Putea, dacă-şi dădea osteneala, să înţeleagă şi să fie înţeles de orice om, indiferent de psihologia fiecăruia. În timpul primelor sale peregrinări în La Salle Street luă informaţii despre cei mai buni agenţi de bursă, pe care-i punea să facă, ca să-i încerce şi să-i cunoască mai bine, mici treburi pentru el. Şi astfel, într-o bună zi, dădu peste bătrînul Peter Laughlin, comerciant de grîu şi porumb care-şi avea biroul în La Salle Street lîngă Madison Street şi care făcea nişte afaceri modeste, speculînd, pentru el şi pentru alţii, cereale şi acţiuni de căi ferate din Est. Laughlin era un american ager şi prudent, probabil de origine scoţiană, şi care avea toate defectele tradiţionale americane — stîngăcia, mania de a înjura, de a mesteca foi de tutun şi alte mici metehne. Lui Cowperwood îi fu de ajuns să se uite la el ca să-şi dea seama că Peter Laughlin e o sursă inepuizabilă de informaţii despre fiecare locuitor cu vază din Chicago — şi numai acest lucru era de mare importanţă. Şi unde mai pui că Peter Laughlin era un om deschis, simplu şi fără pretenţii, calităţi pe care Cowperwood le socotea de nepreţuit.

În ultimii trei ani Laughlin pierduse, o dată sau de două ori, mulţi bani în tot soiul de tentative infructuoase de acaparare, în urma cărora credea că a devenit mai prudent sau în tot cazul începuse să-i fie frică.

„Exact omul de care am nevoie", îşi zise Cowperwood. Şi astfel, într-o bună zi se duse la Laughlin, hotărît să deschidă un cont, nu prea mare, la el.

[1] *Andrew Jackson* (1767—1845) preşedinte al Statelor Unite.

[2] *Henry Clay* (1777—1852) — om de stat american.

[3] *David Crockett* (1786—1836) — grănicer american, a murit apărînd fortăreaţa Alamo din Texas.

[4] *Sir John Wentworth* (1737—1820) — guvernator colonial în New Hampshire.

— Henry, îl auzi pe Laughlin — cînd intră în biroul spațios, dar cam prăfuit al acestuia — adresîndu-se unui tînăr funcționar care avea un aer solemn, un secretar perfect pentru Peter Laughlin, adu-mi te rog acțéunile alea din Pittsburg și Lake Erie. Văzîndu-l pe Cowperwood care aștepta, adăugă : Cu ce vă pot fi de folos ?

Cowperwood zîmbi. „Ce curios pronunță cuvîntul *acțiuni*“, își spuse el. „Ei bravo, îmi place omul ăsta“. Se prezentă ca venind din Philadelphia și îi mărturisi că-l interesau foarte mult inițiativele financiare din Chicago, că era gata să investească bani în orice acțiuni care promit să crească și mai cu seamă că era dornic să intre în asociații, de preferință în cele de utilitate publică, destinate să se dezvolte o dată cu orașul.

Bătrînul Laughlin — om de șaizeci de ani, avea fotoliul său la bursă și o avere de aproximativ două sute de mii de dolari — îi aruncă lui Frank o privire amuzată.

— Dacă ai fi venit aici acum zece sau cincisprezece ani, ai fi putut cîștiga bani în multe afaceri. De pildă, existau atunci niște societăți de gaze unde s-au băgat băieți ca Otway și Apperson ; sau liniile de tramvaie. Eu sînt acela care i-a spus lui Eddie Parkinson că poate scoate bani buni dacă organizează Linia *North State Street*. În schimb mi-a promis că dacă afacerea reușește îmi dă și mie un pachet de acțiuni : de dat nu mi-a dat niciodată nimic, dar nici nu mi-am pus mare nădejde în el, adăugă Laughlin cu resemnare și cu un zîmbet indulgent. Sînt un om de afaceri care a văzut prea multe... De altfel, acum tot nu mai e acolo. L-au distrus oamenii lui Michaels și ai lui Kennelly. De, dacă erai aici acum zece-cincisprezece ani puteai cîștiga și dumneata ceva. Da' ce rost mai are să ne gîndim la asta ? Azi, acțiunile se vînd la aproape o sută șaizeci bucata.

Cowperwood zîmbi.

— Văd, domnule Laughlin, că lucrezi de mult la bursa de aici. Am impresia că știi multe despre felul în care s-a lucrat pe aici în trecut.

— Da, din 1852, preciză bătrînul. Avea un smoc de păr des care-i ședea în sus, ca o creastă de cocoș, bărbia

proeminentă și un nas ușor acvilin, pomeții ieșiți și obrajii subțiri, cu pielea de culoare închisă, privirea limpede și pătrunzătoare, ca de rîs.

— La drept vorbind, domnule Laughlin, continuă Cowperwood, motivul adevărat pentru care mă aflu în Chicago este că vreau să găsesc un asociat în afacerile de bursă. Deocamdată eu sînt bancher și agent de schimb în Est. Am firmă la Philadelphia și fotoliu atît la bursa de acolo cît și la cea din New York. Mai am unele afaceri și în orașul Fargo. Toate agențiile mă cunosc. Dumneata ai aici un fotoliu la bursă și fără îndoială că lucrezi cu New York-ul sau cu Philadelphia. Noua noastră firmă, dacă bineînțeles vei voi să te asociezi cu mine, va putea trata direct cu aceste două orașe. În ceea ce mă privește am multe relații bune în afară. Mă gîndesc să mă stabilesc definitiv la Chicago. N-ai vrea să lucrăm împreună? Nu crezi că ne-am înțelege?

Cowperwood avea obiceiul, cînd voia să-și seducă interlocutorul, să-și ciocănească degetele celor două mîini, deget cu deget și în același timp să zîmbească radios, avînd în ochi o lumină caldă, magnetică și aparent afectuoasă.

De fapt bătrînul Peter Laughlin ajunsese la momentul psihologic în care dorea să se ivească o astfel de ocazie. Trăia singur, nu fusese niciodată însurat. Nu găsise femeia care să se împace cu firea lui ciudată. De fapt, nu prea cunoștea femeile, legăturile lui se mărgineau la acele relații triste și ieftine pe care le putea dobîndi prin banii oferiți, de altfel cu multă zgîrcenie. Locuia în trei încăperi mici pe West Harrison Street, lîngă Throup și uneori își gătea singur mîncarea. Unicul său prieten era prepelicarul afectuos și blînd — o cățea — pe care o chema Jennie și care dormea în odaia lui. Jennie era docilă și iubitoare, îl aștepta la birou pînă termina treaba și se întorceau seara acasă. Laughlin vorbea cu cîinele său cum ar fi vorbit cu un om (poate chiar cu mai puține rezerve), luînd privirile, guduratul și alte semne drept răspunsuri. Dimineața cînd se scula la patru și jumătate și

uneori mai devreme chiar, la patru — dormea puțin — își trăgea pantalonii (rareori se mai îmbăia acum, doar la o frizerie din centru) și începea o conversație cu Jennie.

— Hai, Jennie, scoală-te... e timpul să te scoli. Trebuie să facem cafeaua și să luăm gustarea de dimineață. Te văd eu cum stai aici și te faci că dormi. Scoală! Ai dormit de-ajuns. Ai dormit cît mine.

Jennie, din pat, îl pîndea afectuos cu un ochi, dînd din coadă, și mișca urechea liberă în sus și în jos. Laughlin se îmbrăca, după ce se spăla pe față și pe mîini, și își punea o cravată veche în formă de sfoară, legată larg și comod, și-și peria părul în sus. Jennie se scula și se învîrtea iubitoare în jurul lui de parcă spunea: „Vezi cum m-am grăbit?“

— Așa și trebuie, rostea întotdeauna bătrînul, te scoli mereu ultima, niciodată prima, așa-i Jennie? Tata trebuie să fie primul întotdeauna.

Iarna, cînd roțile tramvaiului scîrțîiau și degetele și urechile amenințau să înghețe, bătrînul Laughlin, într-un palton cenușiu gros, vechi, ponosit și o pălărie pătrată, o băga pe Jennie într-un geamantan negru-verzui și astfel o transporta în oraș împreună cu cîteva din prețioasele acțiuni în care își pusese mari nădejdi. Numai așa o putea lua pe Jennie cu el în tramvai. Cînd nu era prea frig mergeau pe jos, căci lui îi plăcea să umble. De obicei ajungea la birou pe la șapte jumătate-opt, deși treaba nu începea decît după nouă, și rămînea acolo pînă la patru jumătate-cinci, citind jurnalele, făcînd socoteli cînd nu era ocupat cu clienții. Pe urmă, tot cu Jennie, pleca să se plimbe sau se întîlnea cu vreun om de afaceri. Nu-l interesau decît locuința sa, gazetele, bursa, biroul lui și strada. Teatrul, cărțile, tablourile, muzica nu-l atrăgeau — iar femeile numai dintr-un singur punct de vedere, și ăsta destul de limitat. Cerea atît de puțin de la viață încît pentru Cowperwood, căruia îi plăceau oamenii, bătrînul era fascinant. Tînărul bancher se folosea doar de oameni, nu se oprea să-i studieze cum ar face un artist.

Cowperwood își dădu imediat seama că bătrînul Laughlin știa în legătură cu finanțele, tranzacțiile, posibilitățile și oamenii din Chicago tot ce merita să fie știut. Laughlin, comerciant înnăscut și nicidecum un organizator sau un conducător, nu fusese niciodată în stare să întrebuințeze cu adevărat constructiv cunoștințele sale. Se purta la fel și la cîștig și la pagubă, mulțumindu-se, în caz de pierdere, să exclame : — Vai ! nu trebuia să fac așa, și pocnea din degete. Cînd cîștiga vîrtos sau avea perspective de cîștig, mesteca foi de tutun cu un zîmbet angelic și, brusc, în mijlocul tratativelor, striga : — Veniți, băieți, că iar o să plouă. Era greu să-l prinzi cu vreo șmecherie și nu pierdea sau nu cîștiga decît atunci cînd se dădea o luptă deschisă pe piață ori combina pe cont propriu cîte o mică afacere.

Asociația Cowperwood-Laughlin nu se perfectă imediat. Bătrînul voia să se mai gîndească, deși avea o slăbiciune pentru Cowperwood. De fapt era menit din capul locului să fie omul și victima lui Cowperwood. Se întîlneau zilnic și discutau unele amănunte și condiții. În cele din urmă, mînat de instinct, bătrînul Peter ceru o participare egală.

— Oho, dar ce-ai să faci cu atîta ?! exclamă Cowperwood, prietenos. Asta se petrecea în biroul lui Laughlin, între orele patru și cinci după masă ; bătrînul mesteca de zor tutun, cu sentimentul că se află în fața unei probleme frumoase și interesante. Eu am un fotoliu la bursa din New York și asta valorează patruzeci de mii de dolari, iar fotoliul de la bursa din Philadelphia face mai mult ca al dumitale de aici. Ele vor constitui, fără îndoială, activul cel mai important al viitoarei noastre firme. Va fi pe numele dumitale. Dar am să mă port totuși generos. În loc de o treime, cum s-ar cuveni, am să-ți dau patruzeci și nouă la sută și vom numi societatea *Peter Laughlin & Comp.* Țin la dumneata și cred că-mi poți fi de mare folos. Sînt sigur că dacă lucrezi cu mine vei cîștiga mai mulți bani decît ai cîștigat lucrînd singur. Aș putea intra în combinație cu toți filfizonii de pe aici, dar

nu vreau. Ai face bine să nu mai zăbovești și să începem treaba.

Bătrînul Laughlin era fericit din cale-afară că tînărul Cowperwood voia să se asocieze cu el. În ultimul timp își dăduse seama că toți tinerei aceia înfumurați, apăruți în ultima vreme la bursă, îl considerau un bătrîn de modă veche. În fața lui se găsea un om venit din Philadelphia, curajos și puternic, cu douăzeci de ani mai tînăr ca el, la fel de isteț — ba parcă mai isteț chiar — care îi propunea categoric să se asocieze cu el în afaceri. Afară de asta, Cowperwood cu sănătatea și agresiva sa tinerețe era ca o boare de primăvară.

— Numele firmei nu mă interesează atît de mult, reluă Laughlin. Poți s-o numești cum vrei. Cu cincizeci și unu la sută vei fi oricum cel mai important. Totuși, sînt de acord... nu fac obiecții. Cred c-am să știu să iau ce mi se cuvine.

— Atunci, s-a făcut ! rosti Cowperwood. Ne trebuie alte birouri, nu crezi ? Aici e cam întunecos.

— Fă cum crezi că-i mai bine, domnule Cowperwood, mie mi-e tot una. Abia aștept să văd cum ai să aranjezi lucrurile.

Într-o săptămînă treaba fu gata pînă în cele mai mici amănunte, iar după alte două, în centrul cartierului comercial din Chicago apăru deasupra ușii unui apartament elegant, la parterul unei clădiri din Madison Street, colț cu La Salle, firma *Peter Laughlin & Comp., agentură și comision în cereale.*

— Ce-o fi cu bătrînul Laughlin ? se întrebau agenții între ei, trecînd prin fața casei pretențios renovate, cu geamuri splendide de cristal ; remarcau, de asemenea, firma de alamă, masivă, împodobită luxos, pusă la dreapta ușii din colțul clădirii. Ce s-o fi întîmplat ? Credeam că s-a isprăvit cu el, cînd colo... Cine-o mai fi și *Compania* asta ?

— Habar n-am, cred că vreun individ venit din Est.

— Ei, ce să-ți spun, se lansează. Ia te uită, mă rog, la geamurile astea de cristal !

Și astfel începu cariera financiară a lui Frank Algernon Cowperwood, la Chicago.

CAPITOLUL V

În care este vorba de o nevastă și de o familie

Dacă își închipuie cineva, măcar o clipă, că această inițiativă financiară a dovedit din partea lui Cowperwood grabă sau superficialitate greșește în aprecierea dîrzeniei și perspicacității acestui om. Cele treisprezece luni petrecute în penitenciarul districtului din Est i-au dat răgazul să mediteze temeinic asupra vieții și asupra felului în care era orînduită și l-au făcut să adopte o dată pentru totdeauna o atitudine bine chibzuită. El putea, trebuia și era hotărît să conducă singur. De acum înainte nimeni nu va mai avea dreptul să pretindă ceva de la el decît în calitate de solicitant. Nu mai voia asociații periculoase cum se întîmplase cu Stener și alții, care îl duseseră de rîpă la Philadelphia. Curajul și talentul lui pe tărîm financiar îl plasau în fruntea tuturor și asta o s-o dovedească. Oamenii se vor învîrti în jurul lui ca planetele în jurul soarelui.

Ceva mai mult, după dezastrul de la Philadelphia ajunsese să creadă că niciodată poate nu va mai face parte din lumea bună, în sensul în care așa-zisa buna societate dintr-un oraș înțelege această expresie ; și meditînd, în clipele de răgaz, își dădea seama că mai mult ca sigur nu-și va găsi viitorii săi aliați în rîndul celor bogați și bine văzuți de societate — simandicoșii, care formau o tagmă restrînsă — ci printre debutanții plini de vigoare care se ridicaseră de jos sau se vor ridica, fără ambiții de parvenire. Și erau mulți din ăștia. Dacă va avea noroc și în urma unor eforturi uriașe va dobîndi o mare putere în lumea financiară, atunci își va putea impune voința și va putea dicta în buna societate. Cu o fire mai degrabă individualistă, ba chiar anarhistă și fără un grăunte de spirit democratic, temperamental vorbind, ținea totuși mai mult cu masele, pentru care avea o mare înțelegere. Așa se poate, într-un fel, explica dorința sa de a alege ca asociat pe Peter Laughlin — un om atît de naiv și ciudat. L-a ales, ca un chirurg cînd își caută un anumit bisturiu pentru operație, și, cu toată șiretenia lui, bătrînul Laughlin

era menit să nu fie în această asociaţie decît un instrument în mîinile puternice ale lui Cowperwood, un simplu trepăduş, gata să primească ordine de la această minte ageră şi ascuţită. Deocamdată Cowperwood se mulţumea să lucreze la adăpostul firmei *Peter Laughlin & Comp.*, de fapt prefera chiar astfel; conducînd totul din umbră şi evitînd atenţia indiscretă a oamenilor, va da încetul cu încetul cîteva lovituri prin care spera să-şi dobîndească o situaţie solidă în viaţa financiară de mîine a oraşului Chicago.

Între timp, Harper Steger, avocatul lui Cowperwood, lucra din răsputeri să cîştige încrederea doamnei Cowperwood, care-i bănuia pe avocaţi în măsura în care îl bănuia şi pe îndărătnicul ei soţ. Cowperwood considera demersurile lui Steger ca o măsură preliminară de mare importanţă pentru consolidarea situaţiei financiare şi mondene de la Chicago — atît a lui cît şi a lui Aileen. Doamna Cowperwood, o femeie înaltă, cam plinuţă, căpătase în ultimul timp o expresie aspră care însă nu reuşea să şteargă cu totul urmele unei frumuseţi trecute acum, care îl interesase cîndva pe Cowperwood. Zbîrcituri pronunţate apăruseră în dreptul ochilor, gurii şi nasului. Avea înfăţişarea unei femei distante, gata oricînd să critice, indiferentă, filistină şi susceptibilă.

Steger, cu abilitatea lui — avea graţia contemplativă a unui cotoi la pîndă — era omul ideal care să trateze cu ea. Nu existase de cînd lumea un tip mai oportunist şi mai viclean, dar plin de tact. Deviza lui ar fi putut fi: „Vorbeşte cu blîndeţe şi calcă tiptil".

— Scumpă doamnă Cowperwood, pledă el într-o după masă de primăvară, aflîndu-se în salonaşul ei modest din Philadelphia — nu-i nevoie să-ţi spun ce om remarcabil este soţul dumitale, şi nici cît de inutil ar fi să i te împotriveşti. Chiar dacă recunoaştem greşelile lui — şi sînt de acord cu dumneata că are berechet... (doamna Cowperwood părea enervată) totuşi la ce bun să-i cerem socoteală ? Ştii... şi domnul Steger, schiţînd un gest de regret cu mîna sa subţire şi elegantă, ce fel de om este domnul Cowperwood şi că n-ar sluji la nimic să-l contrazici. El nu-i un om obişnuit. Un om obişnuit nu trece prin ce a

trecut el ca apoi să se ridice la situația de azi. E mai bine să renunți la el, ascultă-mi sfatul. Consimte să divorțezi. El dorește și e gata să asigure viitorul dumitale și al copiilor. Și, sînt convins că va fi generos. Acum e foarte iritat de refuzul dumitale, iar dacă ai să te încăpățînezi, mi-e teamă că veți ajunge la judecată. Eu, drept să-ți spun, aș prefera să ajungem la o înțelegere amicală înainte ca lucrurile să meargă prea departe. Știi, desigur, cît am regretat felul în care s-au desfășurat evenimentele. Îmi pare extrem de rău că lucrurile stau atît de prost.

Domnul Steger ridică ochii, cu o expresie mîhnită și dezaprobatoare. Regreta din tot sufletul curentele potrivnice care conduceau lumea asta zbuciumată.

Doamna Cowperwood, pentru a cincisprezecea sau chiar a douăzecea oară asculta, cu răbdare, același discurs. Va să zică Frank n-avea de gînd să se întoarcă la ea, iar Steger îi arăta tot atîta prietenie ca oricare avocat. Și apoi, îl socotea o relație agreabilă. Cu toată profesia lui machiavelică, avea încredere în el, dar numai pe jumătate. Steger expunea mai departe, cu tact, punctele importante. În cele din urmă, la a douăzeci și una vizită, în aparență foarte îngrijorat, îi aduse la cunoștință că soțul ei era hotărît să n-o mai ajute cu bani și să înceteze de a mai plăti cheltuielile ei și ale copiilor, că n-avea de gînd să-i mai dea nimic pînă ce tribunalul nu va fixa suma cuvenită, și că el, Steger, se vedea silit să se retragă. Doamna Cowperwood înțelese că era nevoită să cedeze și-și formulă pretențiile. Dacă soțul ei va depune în numele ei și al copiilor două sute de mii de dolari (suma fusese sugerată de Cowperwood) și dacă mai tîrziu îi va găsi o situație fiului lor, Frank junior, ea acceptă divorțul. Dar toate astea îi displăceau profund. Era clar că asta va însemna un fel de triumf al lui Aileen Butler, ceea ce de altfel a și fost. Dar, la urma urmelor, această femeie decăzută fusese complet compromisă în Philadelphia. Era puțin probabil că Aileen va mai cuteza vreodată să ridice capul, în societate, oriunde s-ar afla. Consimți să facă o cerere redactată de Steger și grație manevrelor acestui domn abil, cererea a fost înaintată

tribunalului în cea mai desăvîrşită taină. După vreo şase săptămîni apăru un mic paragraf în trei din jurnalele din Philadelphia, prin care se aducea la cunoştinţă pronunţarea unui divorţ. Citind acest paragraf doamnei Cowperwood nu-i veni să creadă că evenimentele stîrniseră atît de puţine comentarii. Se temuse de o publicitate mult mai mare. Habar n-avea de campania subtilă, de demersurile juridice şi de concursul obţinut din partea presei de către avocatul abil al soţului ei. Cît despre Cowperwood, cînd văzu, cu ocazia unei vizite la Chicago, anunţul într-un ziar, oftă uşurat. În sfîrşit, se terminase! Acum se putea căsători cu Aileen. Şi-i trimise o telegramă enigmatică de felicitare. Cînd o citi, Aileen simţi un fior de fericire. În curînd va deveni soţia legitimă a lui Frank Algernon Cowperwood, financiarul care debutase în mod atît de strălucit la Chicago. Şi pe urmă...

„O! exclamă ea cînd primi telegrama la Philadelphia. Ce minunat! Acum voi fi doamna Cowperwood! Doamne, doamne!"

Prima doamnă Cowperwood, cînd se gîndea la legătura bărbatului ei cu Aileen, la falimentul, la închisoarea, la operaţiile extraordinare cu ocazia falimentului Jay Cooke şi la actuala lui ascensiune în lumea financiară, considera tainele vieţii ca pe un lucru de neînţeles. Trebuie să existe un Dumnezeu — scrie şi în *Biblie*. Soţul ei, oricît ar fi el de imoral, nu putea fi cu desăvîrşire rău — copiii îl iubeau, iar el avusese grijă, cu prisosinţă, de viitorul ei şi al lor. Cînd îl arestaseră nu fusese desigur mai vinovat ca mulţi alţii care erau liberi. Totuşi fusese condamnat, lucru de care ei îi păruse întotdeauna rău. Era un om capabil şi necruţător. Nu prea ştia ce să creadă despre el. Singura persoană într-adevăr vinovată era Aileen Butler — femeia aceea decăzută, vanitoasă, proastă şi fără frica lui Dumnezeu, care îi sucise capul lui Frank şi cu care probabil se va căsători. Dumnezeu o s-o pedepsească, desigur. Trebuie s-o pedepsească. Şi astfel, doamna Cowperwood se ducea în fiecare duminică la biserică şi se străduia să creadă că orice s-ar întîmpla, pînă la urmă dreptatea va învinge.

CAPITOLUL VI

Noua stăpînă a casei

În ziua în care Cowperwood se căsători cu Aileen — ceremonia avusese loc într-un sătuleț numit Dalston, lîngă Pittsburg, în Pennsylvania de vest, unde se opriseră cu acest scop — Frank îi declară :

— Iubita mea, acum începem într-adevăr o viață nouă. Succesul nostru depinde numai de noi. De aceea te rog să mă asculți, deocamdată să stai mai retrasă. Evident, o să trebuiască să ne facem cîteva cunoștințe, n-avem încotro. Domnul și doamna Addison sînt foarte nerăbdători să te cunoască... i-am amînat și așa destul. Dar cred că e bine deocamdată să nu facem prea multă vîlvă. Oamenii vor începe fără îndoială să ne iscodească, mai ales dacă o să ne afișăm. Planul meu este să așteptăm o vreme și apoi să ne construim o casă frumoasă pe care să nu trebuiască s-o mai transformăm ulterior. La primăvară, dacă treburile merg bine, plecăm în Europa ; acolo ne vom face o idee despre ce e frumos. Vreau să am o galerie mare de tablouri și în timpul călătoriei vedem noi ce mai putem găsi în materie de pictură, obiecte de artă și așa mai departe.

Aileen era emoționată și nerăbdătoare.

— Vai, Frank, îi spuse ea, în culmea fericirii, ești un om minunat ! Tu faci tot ce-ți pui în gînd, nu-i așa ?

— Nu chiar tot, protestă el. Dar nu pentru că nu vreau eu. Știi, există cazuri în care norocul joacă un rol destul de important.

Aileen stătea în fața lui, cum i se întîmpla deseori, cu mîinile ei durdulii și încărcate de inele pe umerii lui și uitîndu-i-se în apa adîncă și liniștită a ochilor. Un alt om în locul lui, mai puțin energic, cu gînduri nu atît de multiple și de variate, n-ar fi putut avea privirea asta directă. Înfrunta curiozitatea și suspiciunea lumii cu o sinceritate prefăcută, dezarmantă, la fel ca sinceritatea unui copil. Adevărul e că Aileen avea o mare încredere în el, și numai în el, și de aici curajul de a face numai ce-i place. Nedumerită, Aileen nu știa ce să creadă.

— Oh, tigrul meu, leul meu frumos.

O ciupi de obraz și zîmbi. „Biată Aileen", își zise. Ce puțin cunoștea misterul de nepătruns al personalității lui, mister chiar și pentru el sau, mai bine zis, în special pentru el.

Îndată după căsătorie plecară la Chicago și se instalară provizoriu în cel mai frumos apartament al hotelului Tremont. Mai tîrziu găsiră o casă mobilată și relativ mică, de pe strada Douăzeci și trei, colț cu Michigan Avenue, care putea fi închiriată pentru o bucată de vreme, împreună cu o trăsură cu cai.

Au închiriat-o deci și numaidecît au angajat un majordom, servitori și tot ce era necesar într-o casă „bine ținută". Din amabilitate și nicidecum pentru că socotea important sau bine venit să înceapă o ofensivă mondenă, Frank îi invită pe soții Addison și alte cîteva persoane despre care știa sigur că n-aveau să-l refuze — Alexander Rambaud, președintele Societății *Chicago & Northwestern*, cu soția, Taylor Lord, un arhitect pe care-l consultase în ultimul timp și care i se părea o relație acceptabilă. T. Lord ca și familia Addison făceau parte din lumea bună, deși personalități mai puțin proeminente.

Nici o grijă, Cowperwood știa exact ce trebuie să facă! Casa pe care o închiriase era o locuință încîntătoare, puțin cenușie, nu prea mare : avea niște trepte de granit, cu balustradă, care duceau la ușa vestibulului, foarte spațioasă și boltită. Vitraliile contribuiau la atmosfera interiorului cu o notă pronunțat artistică. Din fericire casa era mobilată cu gust, iar pentru masa pe care voia s-o dea Cowperwood ceruse concursul unui restaurator excelent și al unui artist decorator. Cît despre Aileen, ea n-avea altceva de făcut decît să se gătească, să-și aștepte musafirii și să fie frumoasă.

— Cred că nu-i nevoie să-ți mai spun, i se adresă Cowperwood dimineața, înainte de a pleca, că diseară vreau să fii încîntătoare, iubito. Vreau să placi soților Addison și domnului Rambaud.

Pentru Aileen sfatul era inutil. Îndată după ce sosise la Chicago căutase, și pînă la urmă a descoperit, o cameristă franceză. Deși își adusese multe rochii de la Philadelphia, mai comandase la cea mai bună și scumpă casă

de mode din Chicago — Theresa Donovan — o seamă de lucruri pentru iarnă. Doar cu o zi înaintea dineului primise o rochie de mătase, galben aurie, acoperită cu o dantelă verde groasă, care se armonizau cît se poate de bine cu părul ei de aur roşu şi cu braţele şi umerii albi. În seara dineului, în budoarul lui Aileen era o adevărată revărsare de mătăsuri, satinuri, dantele, lenjerie, podoabe pentru păr, parfumuri şi bijuterii — într-un cuvînt, tot ce putea contribui la desăvîrşirea frumuseţii feminine. Odată angajată în combinarea unei noi toalete, Aileen nu mai avea linişte, era fără astîmpăr, iar camerista ei, Fadette, trebuia să umble ca o sfîrlează. Ieşită din baie, ca o veneră de ivoriu, trecu de la lenjeria de mătase, ciorapi şi pantofi, la aranjatul părului. Fadette avea idei noi pentru părul lui Aileen. „N-ar vrea doamna să încerce o torsadă în jurul capului, la modă acum?" Şi doamna era de acord. Astfel încercau cînd o pieptănătură, cînd alta, cu pletele ei bogate şi lucioase. Dar parcă tot nu mergea. Apoi au împletit părul, dar efectul le displăcu ; în cele din urmă se opriră la o dublă meşă împletită, care cădea pe frunte, fixată cu două panglici — de un verde-închis, formînd un X deasupra frunţii — prinse cu o diademă de briliante. Îi venea minunat! În dezabieul ei roz de mătase şi dantelă subţire se ridică în picioare şi se privi în oglinda lungă din perete.

— Da! exclamă Aileen în cele din urmă, lăsîndu-şi capul cînd într-o parte, cînd într-alta.

Apoi luă rochia de la Donovan, foşnind, vaporoasă. O puse pe ea, încă nedecisă, şi se studie cu ochi critici, în timp ce Fadette i-o aranja la spate, la umeri şi-i potrivea trena ca să cadă cît mai bine.

— Vai, doamnă! strigă camerista. Oh, *charmant!* Rochia se potriveşte perfect cu părul. Cît de bogat şi frumos cade aici — arătă cu degetul la şolduri unde dantela forma un gen de bască ajustată. Oh, dar este prea, prea frumos.

Aileen era radioasă, dar nu zîmbea. Îşi făcea tot felul de griji. Nu atît de rochia ei, care evident avea să fie fără cusur, dar trebuia să-i placă nu numai domnului Addison — un om bogat, din lumea bună — ci şi domnului Rambaud, personaj foarte influent, după spusele lui

Frank. Ceea ce dorea era să apară în cea mai bună lumină. Pe oamenii ăştia trebuia să-i seducă nu numai prin fizic, dar şi prin inteligenţa şi graţia ei de femeie de lume, şi asta nu era chiar atît de simplu. Cu toţi banii şi luxul pe care-l afişase la Philadelphia, nu făcuse niciodată parte din lumea bună, în sensul adevărat al cuvîntului, nu dăduse niciodată recepţii de oarecare amploare... Frank era omul cel mai însemnat din cîţi cunoscuse pînă atunci. Domnul Rambaud avea cu siguranţă o nevastă severă şi de modă veche. Ce o să vorbească oare cu ea? Dar cu doamna Addison? Trebuia să ştie cîte-n lună şi-n stele! Ca să-şi potolească neliniştea şi să-şi mai dea puţin curaj, în timp ce se îmbrăca, Aileen se trezi vorbind cu glas tare; dar continuă să se gătească, aducînd ultimele retuşuri frumuseţii ei.

Cînd, în sfîrşit, coborî să vadă cum arătau salonul şi sufrageria — Fadette se apucase să strîngă maldărul de rochii care nu trecuseră examenul — Aileen era ca o viziune de basm, o fermecătoare apariţie în nuanţe aurii şi verzi, cu un păr bogat, cu braţe sculpturale, ca de fildeş, cu o splendidă linie a gîtului, cu piept şi rotunjimi armonioase. Se simţea frumoasă, dar era puţin enervată. Frank avea un ochi sever. Intră în sufrageria pe care arta restauratorului o transformase într-un fel de casetă de bijuterii; florile, argintăria, aurul, cristalurile colorate şi albul imaculat al feţei de masă dădeau o mare strălucire încăperii, ca un opal scăpărînd lumini discrete. Trecu apoi în salon unde se găsea un pian scăldat în roz şi aur; pe el aşezase partiturile cîntecelor şi pieselor instrumentale pe care le ştia cel mai bine. De fapt, Aileen nu era o pianistă strălucită.

Pentru prima oară în viaţă încetase de a se mai simţi o fetişcană — se simţea o femeie în toată firea, cu răspunderi serioase, chemată să joace un rol, care, la drept vorbind, nu i se potrivea. Preocupările ei fuseseră totdeauna îndreptate către aspectul artistic, monden şi spectaculos al vieţii, asupra căruia, din păcate, nu avea o concepţie prea clară şi, de aceea, nu izbutea să se concentreze pentru a înfăptui ceva definit, concret. Cînd îi plăcea un anumit lucru atunci se înflăcăra, curiozitatea ei depăşea orice măsură.

Tocmai atunci se auzi clinchetul cheii lui Frank în ușă. Era aproape șase. Intră zîmbitor, stăpîn pe sine, creînd o atmosferă de plăcută siguranță.

— Ei bine ! rosti Frank, examinînd-o în lumina difuză a salonului, cu aplicele dispuse în mod judicios. Ce viziune fermecătoare ! Aproape că nu îndrăznesc să te ating. Ai multă pudră pe brațe ?

O strînse la piept, iar ea, sigură acum de succes, înălță capul ca și cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Nu mai încăpea nici o îndoială, Frank o găsea încîntătoare.

— Mi-e teamă că te-ai făcut numai pudră. Deh... oricum, tot trebuie să te schimbi.

Și-i cuprinse gîtul cu brațele ei pline și catifelate, iar el se simțea mulțumit. Iată femeia ideală. O frumusețe... Gîtul ei era pus în valoare de un colier de turcoaze și degetele prea încărcate cu inele erau totuși frumoase. Avea un parfum discret de levănțică sau de zambile. Era fermecat de părul ei și mai ales de bogăția materialului galben al rochiei, care lucea ca aurul prin dantela verde și deasă.

— Minunat, fetițo, în astă seară te-ai depășit. N-am văzut încă rochia asta. Unde ai găsit-o ?

— Aici, la Chicago.

Frank îi ridică mîna fierbinte, privind cu atenție trena rochiei și o puse să se învîrtească.

— N-ai nevoie de sfaturi. Ai putea deschide o școală.

— Îmi stă bine ? întrebă Aileen, cochetă, deși încă nesigură ; și asta numai din cauza lui.

— Ești minunată. Mai frumos nici că se poate. Splendid !

Îi venise inima la loc.

— Aș vrea ca și prietenii tăi să gîndească la fel. Și acum grăbește-te, du-te și te îmbracă.

Frank se duse sus, iar ea îl urmă după ce se mai uită o dată prin sufragerie. Totul era pus la punct. Frank se pricepea ca un adevărat maestru.

La ora șapte se auzi tropotul cailor și imediat Louis, majordomul, deschise ușa. Aileen coborî emoționată, cu inima la gură, încercînd să se gîndească la lucruri agreabile și încă nesigură dacă va plăcea oaspeților ei. Cowperwood se afla lîngă ea într-o stare de spirit și o atitu-

dine complet diferită de a ei. Viitorul lui era sigur, iar viitorul lui Aileen depindea numai de el. Ascensiunea pe scara ierarhiei sociale, care pentru ea era o problemă atît de importantă, pentru el nu avea aceeaşi semnificaţie.

Dineul se desfăşură cu succesul scontat, atît în privinţa organizării cît şi ca amuzament. Cowperwood, om cu gusturi şi preocupări variate, discută problema căilor ferate cu multă precizie şi pricepere cu domnul Rambaud; cu domnul Lord discută arhitectură, cum ar vorbi un student de mare talent cu profesorul său; şi cu femei ca doamna Addison sau doamna Rambaud, angaja orice conversaţie menită să le intereseze. Aileen, din păcate, nu se prea simţea la largul ei. Dispoziţia şi starea ei de spirit nu oglindeau o concepţie de viaţă, dacă nu serioasă, măcar bine definită. Erau multe lucruri pe care nu le cunoştea Aileen, avînd doar o idee vagă şi superficială despre ele — un ecou îndepărtat şi nedefinit. Lecturile ei se limitau la cîţiva autori care, pentru oameni cultivaţi, nu prezentau nici un interes. Cît despre artă, în general, cunoştinţele ei se rezumau la un şir de nume fără semnificaţie, culese din discuţiile cu Frank. Adevăratul şi singurul lucru pe care putea conta era vibranta şi strălucitoarea ei frumuseţe. Rambaud, un om indiferent, un om de afaceri, cu idei conservatoare, îşi dădu imediat seama de locul pe care o femeie ca Aileen îl ocupa în viaţa lui Cowperwood. Dintr-un anumit punct de vedere era femeia pe care ar fi preţuit-o şi el.

La oamenii tari, preocupările sexuale nu dăinuie pînă la sfîrşitul vieţii, fiind ţinute uneori în frîu de o stoică resemnare. Oamenii aceştia, după cum chiar ei o ştiu, pot avea mereu experienţe de felul acesta, dar la ce bun ? Pentru mulţi acest lucru devine supărător. Totuşi în seara aceea, prezenţa strălucitoare a lui Aileen trezi la domnul Rambaud ambiţii la care renunţase de mult. O privi aproape cu tristeţe. Fusese şi el tînăr. Dar vai, nu stîrnise niciodată pasiunea unei astfel de femei. Acum, pe cînd o privea, ar fi vrut măcar o dată să fi avut parte de un asemenea noroc.

Strălucirea caldă şi bogăţia colorată a prezenţei lui Aileen erau în contrast cu doamna Rambaud în rochia ei simplă de mătase gri, al cărei guler îi ajungea aproape

pînă la urechi. Contrastul era supărător, aproape ca un reproș — dar politețea și spiritul doamnei Rambaud reuşiră să restabilească un echilibru plăcut. Făcea parte dintr-o familie de intelectuali din New England — școala filozofică Emerson-Theoreau-Channing Phillips — și era o femeie foarte înțelegătoare. În fond îi plăcea Aileen, îi plăcea și toată splendoarea ei orientală.

— Ce minunată căsuță aveți, îi spuse cu un surîs. Am remarcat-o de mult. Locuim destul de aproape de dumneavoastră ca să ne putem considera vecini.

Privirea lui Aileen exprima mulțumire; deși nu înțelegea prea bine genul de femeie care era doamna Rambaud, totuși atît cît putea să-și dea seama îi plăcea — i se părea că seamănă cu mama ei, dacă aceasta din urmă ar fi avut o educație și o cultură aleasă. În timp ce toată lumea intra în salon Taylor Lord fu anunțat. Cowperwood îi strînse mîna și-l conduse către ceilalți.

— Doamnă Cowperwood, începu Lord plin de admirație — era un om înalt, cu trăsături aspre și o fire meditativă — dați-mi voie să fiu unul din numeroșii cetățeni ai orașului Chicago care vă spune „bine ați venit". După Philadelphia, viața aici o să vi se pară mai puțin elegantă la început, dar pînă la urmă are să vă placă așa cum ne place și nouă.

— Sînt sigură că o să-mi placă, spuse Aileen, zîmbind.

— Acum cîțiva ani am locuit la Philadelphia, dar numai scurtă vreme. De acolo am venit aici, adăugă Lord.

Informația nu trecu neobservată de Aileen; dar nu-i acordă prea mare importanță. Va trebui să fie pregătită pentru astfel de aluzii; va avea de trecut prin momente și mai grele.

— Îmi place Chicago foarte mult, zise ea, repede. Nu-i găsesc nici un cusur, are mult mai multă viață decît Philadelphia.

— Sînt fericit că vă aud vorbind așa. Mie personal îmi place extrem de mult. Poate și pentru că aici găsesc atîtea lucruri interesante de făcut.

Admira splendoarea părului și brațelor ei. La urma urmei, ce nevoie are o femeie frumoasă să fie și intelectuală,

își zicea el, conștient că Aileen nu era de un suprem rafinament.

O nouă apariție a majordomului vesti sosirea domnului și a doamnei Addison. Pe Addison nu-l deranja de loc să-l frecventeze pe Cowperwood, dimpotrivă, ideea îl atrăgea ; atît el cît și soția sa aveau o situație destul de solidă în societate.

— Ce mai faci, Cowperwood ? întrebă el radios, cu o mînă pe umărul acestuia — ai avut o idee strălucită să ne chemi astă seară. Doamnă Cowperwood, de un an îi tot spun soțului dumitale să te aducă la Chicago. Nu ți-a spus ? (Addison nu-i destăinuise nevestei sale povestea lui Cowperwood și a lui Aileen.)

— Ba da, mi-a spus, replică Aileen voioasă, conștientă de efectul farmecului ei asupra lui Addison. Și eu doream să vin aici. E vina lui că n-am venit mai de mult.

Addison, care o examina discret pe Aileen, își zise că nevasta lui Cowperwood era fără îndoială o femeie impresionant de frumoasă. Va să zică din cauza ei divorțase Cowperwood. Nu era de mirare. Ce ființă minunată ! O compară cu doamna Addison care ieși dezavantajată. Soția lui nu avusese niciodată alura și frumusețea izbitoare a lui Aileen, deși poate că era mai deșteaptă. Dumnezeule ! De ce nu poate și el să găsească o femeie ca asta ? Viața ar căpăta imediat o nouă strălucire. Și totuși în viața lui existau femei — frecventări prudente, tainice, dar reale. Mai bine zis existaseră.

— Îmi pare bine să vă cunosc, spunea doamna Addison, o cucoană grasă și plină de bijuterii. Am impresia că soții noștri au devenit cei mai buni prieteni. Ar trebui să ne vedem mai des.

Doamna Addison continuă să vorbească într-un stil monden și banal, iar Aileen avea impresia că lucrurile merg strună. Majordomul aduse o tavă mare cu aperitive și băuturi și o puse, atent, pe o masă mai izolată. Apoi se servi masa, iar conversația își urmă cursul. Se vorbi despre dezvoltarea orașului, despre biserica pe care o construia Lord cîteva străzi mai departe ; Rambaud povesti despre niște escrocherii amuzante în legătură cu vînzarea unor terenuri. Atmosfera era foarte veselă. Și tot timpul Aileen se străduia să pară că participă cu interes la

conversaţia celor două doamne. Doamna Addison îi plăcea mai mult pentru că în prezenţa ei conversaţia era mai uşoară. Aileen ştia că doamna Rambaud era o femeie mai înţelegătoare şi mai inteligentă, dar o intimida puţin ; pînă la urmă trebuia mereu să recurgă la domnul Lord, care-i venea cavalereşte în ajutor, vorbind despre orice-i trecea prin minte. Toţi bărbaţii, în afară de Cowperwood, erau subjugaţi de frumuseţea nemaipomenită a lui Aileen, de albeaţa braţelor ei, de linia seducătoare a gîtului, de rotunjimea umerilor, de părul ei bogat.

CAPITOLUL VII

Chicago şi gazul aerian

Dinamismul lui Cowperwood îl întinerise pe bătrînul Peter Laughlin, care acum cîştiga bani frumoşi pentru firmă. Aflase de la bursă cancanuri care mai de care mai năstruşnice, şi anticipa cu atîta siguranţă planurile anumitor grupuri şi indivizi, încît asta îi permitea lui Cowperwood să tragă concluzii îndrăzneţe şi fructuoase.

— Pe cuvîntul meu, Frank, cred că ştiu exact ce au de gînd să facă oamenii ăştia, obişnuia să spună dimineaţa, după o noapte petrecută în locuinţa lui singuratică din strada Harrison, noapte petrecută în mare parte stînd în pat şi meditînd. Gaşca de la ocolul de vite (şi cînd spunea gaşcă se gîndea la cei care trăgeau sforile acestor afaceri, ca de pildă Arneel, Hand, Schryhart şi alţii) a început iar să se ocupe de porumb. Acum e momentul, zău, să ne băgăm şi noi în afacerea asta. Ce zici ?

Cowperwood, la curent cu multe subtilităţi ale Vestului şi tot mai informat pe zi ce trecea, se obişnuise să ia hotărîri pe loc.

— Ai dreptate. Riscă o sută de mii de bănuţi. Cred că *New York Central* în cîteva zile o să scadă cu un punct sau două. Am putea cumpăra, fără acoperire, la o diferenţă de un punct.

Laughlin n-a înţeles niciodată cum se făcea că Frank Cowperwood părea totdeauna la curent şi gata să treacă la acţiune în treburile locale, cu aceeaşi rapiditate ca şi el. Competenţa lui în privinţa acţiunilor din Est şi în afacerile care se tratau la bursa din Est era explicabilă, dar în treburile din Chicago?

— Ce te face să crezi asta? îl întrebase o dată, nedumerit, pe Cowperwood.

— Păi, Peter, răspunse Cowperwood cu mult calm, ştiu asta de la Anton Videra (unul din directorii băncii *Grîu şi Porumb)* care a fost ieri pe aici, cînd dumneata te aflai la bursă. Cowperwood descria acum situaţia aşa cum o prezentase Videra.

Laughlin îl cunoştea pe Videra, un polonez puternic şi bogat, care se ridicase în ultimii ani. Era curios felul atît de firesc în care Cowperwood se împrietenise cu aceşti oameni bogaţi şi cît de repede le-a cîştigat încrederea. Videra niciodată nu-i arătase lui atîta încredere.

— Hm! bine, dacă aşa spune el, mai mult ca sigur că-i aşa!

Şi, în consecinţă, Laughlin a cumpărat porumbul şi astfel *Peter Laughlin & Comp.* a cîştigat bani buni.

Dar această agentură de cereale, deşi le asigura fiecăruia un profit anual de aproximativ douăzeci de mii de dolari, pentru Cowperwood nu reprezenta altceva decît o sursă de informaţii preţioase.

Cowperwood dorea să intre într-o combinaţie care să-i aducă profituri mari pentru care să nu aştepte prea mult şi totodată să-l ferească de a mai ajunge vreodată în situaţia disperată în care l-a găsit focul de la Chicago — fără o acoperire solidă, după cum spunea el. A cointeresat în afacerile sale un grup mic de financiari din Chicago, care aveau ochii pe el — Judah Addison, Alexander Rambaud, Millard Bailey, Anton Videra — oameni care, fără să deţină supremaţia, dispuneau de mari capitaluri. Ştia că putea apela la ei, cu condiţia să le facă o propunere într-adevăr serioasă. Îl atrăgea în primul rînd afacerea cu gazul aerian din Chicago şi asta pentru că în acest domeniu încă neexploatat avea şanse să pătrundă fără să atragă prea mult atenţia; o dată privilegiile acordate — cititorul va înţelege cum — putea să apară ca Hamilcar Barca în inima

Spaniei sau ca Hannibal la porţile Romei, cerînd capitularea şi împărţirea prăzii de război.

Existau pe atunci trei societăţi de gaz aerian în cele trei sectoare administrative ale oraşului — cele trei cartiere sau „districte", după cum li se spunea — de sud, de vest şi de nord — iar din toate, compania *Gas, Light and Coke*, fondată în 1848, în districtul sudic, era cea mai înfloritoare şi mai importantă. Compania *People's Gas, Light and Coke* din vest era cu cîţiva ani mai tînără ca cea din sud şi apăruse din pricina nesăbuinţei celor de la conducerea companiei din sud, care îşi închipuiseră că nici districtul vestic şi nici cel nordic nu se vor dezvolta prea repede în următorii ani — consiliul municipal, îşi spuneau ei, le va îngădui oricînd să-şi extindă conductele şi în celelalte cartiere ale oraşului. A treia societate — *North Chicago Gas Illuminating* — s-a înfiinţat aproape simultan cu cea din vest şi în acelaşi fel ca celelalte — compania din nord recunoştea că intenţiile ei fuseseră identice cu cele ale companiei din vest, adică o delimitare a activităţii ei în sectoarele de care ţineau directorii săi.

Primul pas făcut de Cowperwood a fost să răscumpere şi să comaseze cele trei companii vechi din oraş şi de aceea luă informaţii despre acţionarii lor — despre situaţia lor socială şi financiară. Avea de gînd să ofere trei sau patru dolari în plus pentru fiecare dolar din valoarea de pe piaţă a acţiunilor şi astfel să răscumpere cele trei companii şi să le fuzioneze. După care, emiţînd o cantitate suficientă de acţiuni ca să-şi acopere toate obligaţiile, să realizeze un mare cîştig şi în acelaşi timp să rămînă în fruntea conducerii. Se adresă întîi lui Judah Addison, omul cel mai dispus să-l ajute la lansarea unui astfel de proiect. Addison nu-l interesa atît ca asociat, cît mai ales ca unul care să-i furnizeze capitalul necesar.

— Ei bine, am să-ţi spun exact ce cred despre treaba asta, îi mărturisi în cele din urmă Addison. Ideea dumitale mi se pare grozavă. Mă întreb cum nu s-a gîndit nimeni la asta pînă acum şi ai face bine să nu prea vorbeşti că rişti să ţi-o ia careva înainte. E plin oraşul de oameni întreprinzători. Dar eu te simpatizez şi sînt alături de dumneata. Dar încă ceva : n-aş vrea să mă bag în

treaba asta personal — sau în orice caz nu pe față — îți promit însă să-ți procur o parte din banii de care ai nevoie. Mi se pare bună ideea unei societăți pe acțiuni, unică, adică a unui trust condus de dumneata în calitate de membru în consiliul de administrație ; e o idee cu care sînt perfect de acord, convins că ai să faci față foarte bine la această misiune. În tot cazul eu n-am să apar altfel decît ca omul care finanțează. Numai că o să trebuiască să mai găsești alte două-trei persoane care împreună cu mine să investească sumele necesare. Te-ai gîndit la cineva ?

— Da, sigur, răspunse Cowperwood, numai că am vrut să vin întîi la dumneata. Apoi menționă pe Rambaud, Videra, Bailey și alții.

— Foarte bine, firește, dacă au să consimtă. Dar chiar și așa, nu-s sigur că ai să izbutești să-i convingi pe vechii acționari să lichideze tot. Ei n-au investit banii la întîmplare ; considerau această societate de gaz aerian ca pe un bun al lor. Ei au înființat-o și țin la ea. Au construit rezervoarele și au instalat conductele. Nu cred că o să fie ușor.

Cowperwood constată, după cum prevăzuse Addison, că într-adevăr nu era lesne să-i convingă pe diferiții acționari și directori ai vechilor societăți să admită planul lui de reorganizare. Niciodată nu-i fusese dat să aibă de-a face cu oameni atît de circumspecți, de reci. Au refuzat net oferta lui Cowperwood de a cumpăra imediat la trei sau patru dolari în loc de unul. Acțiunile fiecăreia din aceste societăți erau cotate între o sută șaptezeci și două sute zece, iar valoarea lor intrinsecă creștea pe măsură ce orașul se dezvolta și nevoia de gaz aerian devenise în consecință tot mai mare. În afară de asta, toți suspectau orice combinație propusă de un nou venit. În fond cine era Cowperwood ? Pentru cine lucra ? Lăsa să se înțeleagă că era posesorul unui capital serios, dar nu și pe cine anume se bizuia. Vechii funcționari și directori își închipuiau că ar putea fi un complot organizat de conducătorii celorlalte societăți cu scopul de a-i mătura pe ei. De ce ar vinde ? De ce s-ar lăsa ispitiți de niște profituri mai mari pe care ar putea să le tragă din acțiuni, care deocamdată le aduceau și așa venituri frumușele.

De aceea, pentru că el venise de curînd la Chicago, cu relaţii insuficiente în lumea marei finanţe, Cowperwood fu silit să recurgă la un alt plan. A fost nevoit să organizeze noi societăţi la periferia oraşului, un prim pas în atacul împotriva centrului. Suburbii ca de pildă Lake View şi Hyde Park, cu consilii săteşti şi orăşeneşti proprii, aveau dreptul să acorde privilegii companiilor de gaz aerian, de apă şi de tramvaie, organizate conform legilor în vigoare ale statului. Cowperwood socotea că dacă va putea înjgheba societăţi în aparenţă autonome pentru fiecare oraş sau sat, iar mai tîrziu o singură companie generală, va fi în situaţia de a pune condiţii vechilor organizaţii. Totul era doar să obţină drepturile şi privilegiile înainte ca rivalii lui să se fi desmeticit.

Singura dificultate era că el, Cowperwood, nu ştia absolut nimic în materie de gaz aerian — despre producţia şi distribuirea lui — pînă atunci nu-l interesase niciodată în mod special. Tramvaiele, care la Philadelphia constituiseră obiectivul său preferat în goana după profituri pentru municipiu şi despre care acum poseda o cantitate enormă de informaţii specializate, aici nu ofereau o sursă de cîştiguri reale aşa cum înţelegea el. Întoarse problema în fel şi chip, şi se documentă în materie de gaz aerian, pînă cînd, brusc, pentru că era un om norocos, Cowperwood găsi soluţia cea mai la îndemînă.

Cîndva, de-a lungul dezvoltării companiei *South Side* existase, pare-se o societate mai mică întemeiată de un anume Sippens — Henry De Soto Sippens — care izbutise să înscrie şi să-şi asigure, prin tot felul de matrapazlîcuri, un privilegiu, care să-i permită să producă şi să vîndă gaz aerian în suburbiile oraşului ; avusese însă tot soiul de neplăceri şi de răfuieli cu legea pînă ce a trebuit să plece sau mai bine zis pînă ce a fost convins să se retragă. Acum conducea o agenţie imobiliară la Lake View. Bătrînul Peter Laughlin îl cunoştea.

— Este deştept şi destul de abil, îi spuse Laughlin lui Cowperwood. La un moment dat am crezut că o să reuşească, dar l-au prins cu mîţa-n sac şi a trebuit să dea bir cu fugiţii. A explodat o cisternă de lîngă rîu şi el şi-a închipuit că băieţii au pus treaba la cale. În tot cazul a ple-

cat. N-am mai auzit nimic de el, și nici nu l-am mai văzut de-un car de ani.

Cowperwood trimise pe bătrînul Laughlin să-l caute pe domnul Sippens și să vadă cu ce anume se îndeletnicea, și dacă nu l-ar interesa să intre din nou într-o afacere cu gazul aerian. Astfel, cîteva zile mai tîrziu, Henry De Soto Sippens se prezentă la sediul lui *Peter Laughlin & Comp.* Era un om foarte mic de statură și avea aproximativ cincizeci de ani ; purta o pălărie înaltă, pătrată, de fetru tare, și o haină cafenie, scurtă, cu care se ducea de obicei la birou (vara haina era de doc) și niște ghete cu botul pătrat. Semăna a librar sau a spițer de provincie ; la asta se mai adăuga poate și un aer de doctor sau avocat de țară. Manșetele prea ieșeau mult din mînecile hainei, cravata din vestă, iar pălăria o purta dată cam prea tare pe spate ; altminteri era un om prezentabil, simpatic și interesant. Avea cotleți scurți — zbîrliți, de un cafeniu roșcat — și sprîncene stufoase.

— Domnule Sippens, i se adresă Cowperwood, mieros, dacă nu mă-nșel ai lucrat pe vremuri la o societate de gaz aerian, aici în Chicago ?

— Da, cunosc problema, cred, mai bine ca oricine, rosti Sippens, gata de luptă. Ani de zile am lucrat în domeniul ăsta.

— Ei bine, domnule Sippens, m-am gîndit că ar fi nimerit să înființăm o mică societate de gaz aerian într-unul din satele din jurul orașului care se dezvoltă văzînd cu ochii. Am putea trage un profit din asta. Personal nu sînt specialist în materie de gaz, dar m-am gîndit că propunerea mea ar putea ispiti pe cineva versat în acest domeniu. Îl privea pe Sippens cu simpatie, dar iscoditor. Mi s-a vorbit despre dumneata ca despre un om cu o vastă experiență. Dacă eu aș înființa o astfel de societate, cu un capital serios ai fi dispus s-o conduci ?

„Oh, cunosc foarte bine problema, aș spune chiar în toate aspectele ei," era gata să răspundă domnul Sippens, „e un lucru imposibil". Dar înainte de a deschide gura, se răsgîndi.

— Dacă aș fi destul de bine plătit... spuse el circumspect... cred că vă dați seama de toate dificultățile pe care le-aș avea de întîmpinat.

— Da, sigur, zise Cowperwood, zîmbind. Ce înțelegi prin *destul de bine plătit?*

— Cu un salariu fix de șase mii de dolari pe an și cu o participare rezonabilă la cîștigurile societății — să zicem cincizeci la sută sau cam așa ceva — aș putea lua propunerea dumitale în serios, preciză Sippens, care urmărea să-l descurajeze pe Cowperwood cu pretențiile lui exagerate. În afacerile imobiliare cu care se ocupa, scotea, anual, cam șase mii de dolari.

— Nu crezi că patru mii de dolari în mai multe societăți, ceea ce îți va aduce pînă la cincisprezece mii pe an — plus o participare de aproape zece la sută la fiecare ar fi mai avantajos?

Domnul Sippens chibzui oferta cu atenție și prudență. Era clar că nu se afla în fața unui tinerel începător. Se uită la Cowperwood cu multă băgare de seamă și pricepu numaidecît, fără să mai aștepte alte explicații, că acesta se pregătea să dea o mare luptă, fără să știe ce luptă anume. Cu zece ani în urmă Sippens întrezărise avantajele imense care se puteau obține din gazul aerian. Încercase să intre în această afacere dar fusese atras într-o cursă și dat în judecată, după care primise ordinul să lichideze. Apoi, cu toți banii blocați, se trezise la sapă de lemn. Nu uitase nici pînă azi felul jignitor în care fusese tratat, și-i părea rău că nu putuse să se răzbune. Credea că epoca ambițiilor lui financiare se terminase, dar iată că acum se afla în fața unui om care-i sugera în mod subtil o luptă crîncenă, și care, precum vînătorul, își aduna oamenii cu goarna.

— Ei bine, domnule Cowperwood, răspunse Sippens, cu mai puțin scepticism și cu mai multă bunăvoință, dacă-mi poți dovedi că propunerea dumitale este serioasă vei găsi în mine un adevărat expert în problemele gazului aerian. Cunosc perfect instalarea conductelor, contractele, privilegiile și tot utilajul. Eu am montat uzina de la Dayton, Ohio și de la Rochester, New York. Și dacă veneam la Chicago ceva mai devreme, azi aș fi fost un om bogat. În vocea lui se simțea un regret.

— Ei bine, atunci, să știi că ți-a ieșit norocul în cale, îl îndemnă Cowperwood, abil. Dumneata și cu mine sîntem pe punctul să înjghebăm aici o nouă și mare societate

de gaz aerian. O să le arătăm noi bătrînilor ăstora cu cine au de-a face. Nu ţi se pare interesantă propunerea ? Bani avem destui. Nu asta ne lipseşte — ne lipseşte un organizator, un luptător, un specialist care să construiască uzina, să instaleze conductele şi aşa mai departe. Cowperwood se sculă brusc în picioare, drept şi hotărît — un vechi obicei de-al lui cînd vroia să impresioneze pe cineva. Părea puternic, cuceritor, victorios. Vrei să te asociezi cu mine ?

— Da, domnule Cowperwood, vreau, strigă Sippens, sculîndu-se în picioare ; îşi puse pălăria pe cap, îndesînd-o mult spre ceafă. Semăna perfect cu un cocoş pitic, umflat în pene.

Cowperwood îi strînse mîna.

— Pune la punct agenţia dumitale imobiliară. Aş vrea să-mi obţii cît se poate de repede un privilegiu la Lake View şi să-mi clădeşti o uzină. Poţi conta pe tot sprijinul de care ai nevoie. Într-o săptămînă sau zece zile aranjez totul. O să ne trebuiască şi un avocat bun, poate chiar doi.

Sippens zîmbi radios, părăsind biroul. Ce minune ! După zece ani de aşteptare ! Are să le arate escrocilor ălora cine e el. Acum se putea bizui pe un adevărat luptător, un om în genul lui. Sunase ceasul răfuielilor. Dar, în fond, cine era acest Cowperwood ? Ce om grozav ! O să se informeze. Îşi dădea sama că de acum încolo s-ar arunca şi în foc dacă i-ar cere-o Cowperwood.

CAPITOLUL VIII

Începe lupta

Cowperwood, după tentativele infructuoase cu directorii celor trei companii de gaz aerian din oraş, îi destăinui lui Addison planul său de a înfiinţa nişte societăţi concurente în suburbii, iar bancherul încuviinţă din ochi.

— Eşti un băiat deştept, exclamă în cele din urmă, exact omul care ne trebuie ! Mizez pe cartea dumitale !

Apoi îi atrase atenția că va avea nevoie de concursul cîtorva oameni influenți din diferite consilii sătești. Oamenii ăștia sînt mari vulpoi. Și printre ei sînt doi-trei care-s și mai hoți decît ceilalți: ăștia-s ca berbecii cu talanga în fruntea turmei și din cauza asta prezintă un fel de garanție. Ai angajat un avocat?

— Încă nu, dar am eu grijă. Sînt în căutare, îmi trebuie unul bun.

— Evident, nu-i nevoie să-ți spun ce importanță are acest lucru. Cunosc pe cineva... pe bătrînul general Van Sickle, care are mare experiență în treburile astea. Și cred că se poate conta pe el.

Personalitatea generalului Judson P. Van Sickle a aruncat de la început o lumină nouă asupra întregii situații. Veteranul, om de peste cincizeci de ani, fusese general de divizie în războiul civil și debutase în cariera lui actuală întocmind acte false de proprietate în sudul statului Illinois, după care introducea o acțiune în justiție ca să-și acopere operațiile frauduloase, comisia de judecată fiind alcătuită din buni prieteni de-ai lui. Acum era un intermediar prosper, care pretindea onorarii serioase. Totuși nu era încă un om bogat. Proiectul lui Cowperwood era genul de afaceri cu care se mai ocupa. Fără să vrei, îți venea să-l compari cu oaia care, în ocolul de vite, ademenește pe celelalte — dresată să conducă turmele speriate la abator, să le conducă domol la tăiat, destul de înțeleaptă însă ca să stea în urmă tot timpul cît înaintează semenele ei și astfel să rămînă neatinsă. Era un avocat bătrîn și parșiv, care ticluise atîtea testamente false în viața lui, călcase atîtea promisiuni, mituise atîția jurați sau judecători, cumpărase atîția legislatori și consilieri, făcuse atîtea contracte și acorduri în doi peri și avusese atîtea expediente, chipurile sub o spoială de legalitate, încît nu mai știa nici el. În lumea politicienilor, a judecătorilor și avocaților trecea în general drept un om cu relații importante, cîștigate prin multiplele servicii făcute în trecut. Îi plăcea să se apeleze la el în orice situație și asta mai ales ca să-și facă de lucru și să scape de plictiseală. Iarna, cînd trebuia să se întîlnească cu cineva, se îmbrăca cu un palton vechi de stofă gri, ponosit de cîți ani îl purtase, apoi lua din cui o pălărie de fetru moale, di-

formă, uzată, pe care o trăgea pe ochi, nişte ochi cenuşii şi inexpresivi — şi o pornea de-acasă. Vara purta nişte haine atît de boţite, încît părea că în ele doarme săptămîni în şir. Îi plăcea să fumeze. Semăna puţin cu generalul Grant; avea mustaţă şi bărbuţă căruntă, veşnic neîngrijită, iar părul des, tot cărunt, îi cădea pe frunte. Sărmanul general! Nu era nici prea fericit, nici prea nenorocit. Întocmai ca Toma Necredinciosul, nu credea în oameni, nu-şi făcea iluzii şi n-avea nici pic de afecţiune pentru nimeni.

— Am să-ţi explic, domnule Cowperwood, ce-i cu consiliile astea mărunte, începu Van Sickle, cu înţelepciune, trecînd direct la chestiune, fără preliminariile de rigoare, chiar de la prima întrevedere. Aproape că-s mai păcătoşi decît Consiliul municipal şi asta înseamnă ceva! Fără bani nu poţi face nimic cu tipii ăştia mici. Nu prea-mi place să critic oamenii, dar ăştia-s nişte poame, mamă doamne!... şi scutură din cap.

— Înţeleg, spuse Cowperwood. Nu le intri niciodată în voie, chiar dacă respecţi regulile jocului.

— Mai toţi-s aşa, continuă generalul, îţi scapă tocmai cînd crezi c-ai pus mai bine mîna pe ei. Încep să vîndă şi sînt în stare să alerge cu limba scoasă la societăţile de gaz aerian din nord, să povestească tot, înainte ca dumneata să fi putut face ceva. Şi iar alţi bani, poate chiar alte propuneri şi uite aşa... Apoi adăugă, schimonosindu-se: Totuşi, unul sau doi dintre ei sînt de treabă — dacă bineînţeles ajungi să le stîrneşti interesul — domnul Duniway şi domnul Gerecht.

— Pe mine nu mă priveşte cum se va proceda, domnule general, interveni Cowperwood amabil. Ţin însă ca totul să se facă repede şi discret. Nu vreau să-mi bat capul cu detalii. Nu s-ar putea să evităm o prea mare publicitate? Şi cam cît crezi că o să coste?

— Păi, e greu de spus înainte de a studia chestiunea, răspunse generalul, chibzuind. S-ar putea să coste numai patru mii de dolari, după cum s-ar putea să n-ajungă nici patruzeci de mii. Nu ştiu încă. Mi-ar trebui puţin răgaz ca să mă informez. Generalul se întreba cam cît ar fi fost dispus Cowperwood să cheltuiască.

— În orice caz, să lăsăm astea deocamdată. Sînt gata să vin cu toți banii necesari. Am și trimis după domnul Sippens, președintele companiei de gaz aerian și combustibil din Lake View, care trebuie să sosească dintr-o clipă-ntr-alta. Va trebui să lucrați cît mai mult împreună.

După cîteva minute apăru și energicul domn Sippens. Cowperwood le atrase atenția amîndurora că vor trebui să colaboreze și să evite ca numele lui să apară în această afacere. După care, bine instruiți, plecară împreună. Alcătuiau o pereche foarte bizară — generalul, bătrîn, flegmatic, dezamăgit, util, fără să-și dea seama, și Sippens, deștept, vesel, însuflețit de un sentiment aproape poetic de răzbunare împotriva vechiului lui dușman, *South Side Gas Company*, prin acest complot destul de subtil al celor din districtul nordic. În zece minute erau ca frații. Generalul îi explica lui Sippens politica meschină și lipsită de scrupule a consilierului Duniway și natura prietenoasă, dar interesată, a lui Jacob Gerecht. Așa e viața!

În vederea înființării companiei *Hyde Park*, Cowperwood, pentru că nu-i plăcea niciodată să mizeze toți banii pe o singură carte, se hotărî să mai găsească un avocat și un alt om de paie în calitate de președinte, deși era dispus să-l păstreze pe De Soto Sippens ca pe sfetnicul lui permanent în toate chestiunile de ordin practic ale celorlalte trei sau patru companii.

Cînd se gîndea cum să rezolve această problemă apăru în scenă un om mult mai tînăr ca bătrînul general, un oarecare Kent Barrows McKibben, unicul fiu al lui Marshall Scammon McKibben, fostul judecător al Curții Supreme din Statul Illinois. Kent McKibben avea treizeci și trei de ani, era înalt, sportiv, un băiat frumos, în genul lui. Cunoștințele lui în ceea ce privește conducerea afacerilor erau precise și prețioase; ca om însă era cam fandosit și uneori distant. Cu un aer superior pornea în fiecare dimineață la ora nouă — dacă bineînțeles nu intervenea ceva important care să-l cheme mai devreme în oraș — la biroul lui situat într-unul din cele mai frumoase blocuri de pe strada Dearborn. Întîmplarea făcuse ca el să fi redactat actele și contractele societății imobiliare care-i vînduse lui Cowperwood parcelele din strada Treizeci și șapte, colț cu Michigan Avenue, iar cînd hîrtiile fuseseră

gata, se dusese la biroul acestuia să-l întrebe dacă nu cumva mai erau şi alte amănunte de care Cowperwood ar fi o dorit să se ţină seamă. Cînd fu introdus, Cowperwood îl măsură din cap pînă-n picioare cu o privire analitică, şi fu izbit de personalitatea plăcută a lui McKibben. Înfăţişarea lui distantă şi elegantă îl atrăgea. Îi plăcu felul în care era îmbrăcat, aerul enigmatic şi manierele lui de om de lume. Pe de altă parte, McKibben îşi dădu din prima clipă seama că se afla în lumea marii finanţe. Observase imediat costumul maro deschis al lui Cowperwood, în dungi roşii, cravata asortată şi butonii mici cu camee de la manşete. Masa de lucru, acoperită cu un cristal, era sobră, impecabilă. Lambriurile odăilor erau toate din lemn de cireş lustruit, iar gravurile de pe pereţi reprezentînd aspecte din viaţa americană, erau înrămate cu gust. Maşina de scris — care abia apăruse la epoca aceea — trona pe masă. Telexul bursei — nou şi el — comunica continuu preţurile curente. Secretara lui Cowperwood — o tînără poloneză pe care o chema Antoinette Nowak, o brunetă foarte atrăgătoare, părea deşteaptă şi rezervată.

— Cu ce fel de afaceri te ocupi, domnule McKibben? întrebă Cowperwood pe un ton detaşat. După ce ascultă răspunsul lui McKibben, adăugă indiferent: Dacă vrei, poţi trece pe la mine săptămîna viitoare. S-ar putea întîmpla să am atunci ceva pentru dumneata.

Din partea oricărui alt om, sugestia vagă de a-l ajuta l-ar fi jignit pe McKibben ; acum, dimpotrivă, îi făcu mare plăcere. Omul din faţa lui îi stimula imaginaţia. Începu să mai renunţe la ifosele de intelectual blazat. Cînd veni din nou la Cowperwood, acesta îi preciză ce anume ar vrea să-i dea de lucru, iar McKibben se prinse ca peştele de momeală.

— Tare aş dori să încerc, rosti McKibben cu entuziasm. E un lucru pe care nu l-am mai făcut, dar de care cred că mă pot achita. Locuiesc la Hyde Park şi cunosc majoritatea consilierilor de acolo. Aş putea exercita o influenţă destul de mare în favoarea dumitale.

Cowperwood zîmbi cu simpatie.

Astfel se înfiinţă o nouă societate condusă de nişte oameni de paie aleşi de McKibben. Sippens, fără ştirea bătrînului general Van Sickle, fusese şi el cooptat consilier

consultant. Se ceruse un privilegiu, iar Kent Barrows McKibben începu să lucreze pe tăcute şi cu mult tact la societatea *South Side*, cîştigînd treptat încrederea diferiţilor consilieri.

Mai era şi un al treilea avocat, Burton Stimson, cel mai tînăr dar nu şi cel mai puţin capabil din cei trei — un fel de Romeo, palid, cu păr negru şi cu o privire pasionată, pe care Cowperwood îl cunoscuse pe cînd tînărul se ocupa de nişte afaceri mărunte de-ale lui Laughlin. Cowperwood îl angajase acum să lucreze la West Side împreună cu bătrînul Laughlin, ca director prezumat, şi cu neobositul şi întreprinzătorul De Soto Sippens în funcţia de consilier consultant. Stimson, însă, departe de a fi un Romeo visător, era un om cu o minte pătrunzătoare, ambiţios, născut în sărăcie şi dornic să parvină. Cowperwood îşi dădu numaidecît seama că agerimea minţii acestui băiat putea duce pe mulţi la sapă de lemn, dar pentru el, putea fi o binefacere. Avea nevoie de subalterni inteligenţi. Era gata să-i plătească bine, să-i facă să muncească serios, să-i trateze cu o politeţe desăvîrşită, dar în schimb le cerea un devotament absolut. Stimson, cu toată morga pe care se străduia să o afişeze, ar fi fost în stare să sărute mîna arhiepiscopală. Ce misterioase sînt legăturile care se stabilesc între oameni !

Şi iată cum deodată în North Side, West Side şi South Side începură să se desfăşoare în umbră tot soiul de manevre. La Lake View, bătrînul general Van Sickle şi De Soto Sippens duceau tratative cu consilierul Duniway, un farmacist şiret, şi cu Jacob Gerecht, şeful circumscripţiei electorale şi măcelar angrosist, amîndoi oameni acomodanţi, dar şperţari din cale-afară ; se strîngeau la discuţie în odăile din dos sau în magazin şi socoteau centimă cu centimă cîştigurile şi beneficiile. La Hyde Park domnul Kent Barrows McKibben, întruchiparea distincţiei, încrezut şi bine îmbrăcat, însoţit de un oarecare J.J. Bergdoll, un nobil subaltern netuns şi jerpelit, aşa-zisul preşedinte al Companiei de *Gaz aerian şi combustibil* din Hyde Park, confereau cu consilierul municipal Alfred B. Davis, fabricant de obiecte din nuiele de trestie şi salcie şi cu domnul Patrick Gilgan, cîrciumar, despre o viitoare împărţire a acţiunilor, oferind bani lichizi, parcele, favoruri şi aşa mai

departe. Iar în satul Douglas și West Park din West Side, imediat dincolo de centura orașului, Peter Laughlin, firav și plin de haz, împreună cu Burton Stimson, puneau la cale o afacere sau mai multe afaceri asemănătoare.

Dușmanul, adică societățile de gaz aerian ale orașului, împărțite în trei fracțiuni rivale, nu erau de loc pregătite pentru ceea ce urma să se întîmple. Cînd în sfîrșit veni vestea că se ceruseră niște privilegii de la diferitele organisme sătești, înjghebate în corporații, cele trei societăți începură să se suspecteze una pe alta de acaparare, trădare și hoție. Fiecare societate trimise cîte un avocat cîrcotaș la fiecare consiliu sătesc din regiunea respectivă, fără ca deocamdată vreuna din vechile societăți să știe cine anume se afla în dosul acestui proiect și care era adevăratul plan de acțiune. Înainte ca vreuna din societăți să fi fost îndreptățită să protesteze, sau să fi luat hotărîrea de a plăti o mare sumă de bani, pentru ca astfel teritoriul alăturat să rămînă disponibil, înainte de a putea organiza o luptă pe baze legale, consiliul municipal dădu dispoziții ca cererea noii societăți să fie satisfăcută și după o singură expunere a cazului în fața consiliului și o singură dezbatere publică, după cum cerea legea, hotărîrea înființării societății lui Cowperwood se aprobă în unanimitate. O dată chestiunea tranșată, cîteva gazete locale, de mîna a doua, gazete cărora Cowperwood pierduse din vedere să le dea bani, începură să scoată țipete de indignare. Presa centrală de mare tiraj la început nu dădu prea mare atenție acestor incidente periferice; se mărgini să remarce că satele porniseră pe un drum bun, urmînd exemplul consiliului municipal în strălucita sa carieră strădaniei de a da în vileag orice încălcare a legii.

Cowperwood zîmbi mulțumit cînd citi în ziarele de dimineață că fusese aprobat fiecare decret care-i acorda un privilegiu. Zile de-a rîndul a ascultat cu satisfacție rapoartele lui Laughlin, Sippens, McKibben și Van Sickle despre propunerile care li se făceau pentru negocierea privilegiilor dobîndite. Lucra cu Sippens la planuri pentru instalarea propriu-zisă a uzinelor de gaz aerian. Acum trebuiau emise obligații, scoase acțiuni pe piață, angajați furnizori prin contract, construite rezervoare și cisterne,

și instalate conducte. Trebuia preîntîmpinat un nou val de protest din partea unui anumit public. De Soto se dovedi în toate aceste împrejurări de o rară eficiență. Împreună cu sfetnicii lui din diferitele sectoare ale orașului, Van Sickle, McKibben și Stimson, el reuși să-i prezinte lui Cowperwood propuneri succinte și acesta nu avu decît să le aprobe sau să le respingă. Apoi De Soto cumpără, construi și excavă. Cowperwood extrem de mulțumit de Henry De Soto hotărîse să nu se mai despartă de el niciodată. Iar De Soto, fericit că avea prilejul să se răzbune și să întreprindă lucruri mari, era cu adevărat recunoscător.

— N-am terminat însă cu escrocii ăștia, îi declară lui Cowperwood într-o bună zi, triumfător. Ne vor da în judecată. S-ar putea chiar să se înțeleagă între ei. Mi-au aruncat odată uzina în aer, acum sînt în stare să facă același lucru și cu uzina noastră.

— Dacă le dă mîna... rosti Cowperwood. Ce, noi nu putem provoca explozii? Nu-i putem da în judecată? Mie îmi plac procesele. Îi strîngem zdravăn cu ușa, și pe urmă o să ne roage în genunchi să le dăm pace. Ochii lui străluceau de bucurie.

CAPITOLUL IX

Drumul spre succes

Între timp poziția lui Aileen în societate se îmbunătățise întrucîtva, deoarece deși era clar că soții Cowperwood nu puteau fi adoptați imediat — nici vorbă de așa ceva — totuși nu puteau fi nici ignorați. Un factor care a contribuit la crearea unei atmosfere armonioase și plăcute era incontestabila dragoste a lui Frank pentru soția lui. Deși multă lume o găsea pe Aileen cam îndrăzneață și lipsită de rafinament, își ziceau că încăpută pe mîna unui om cu o personalitate atît de puternică se va putea transforma. Asta de pildă era părerea doamnei Addison și a doamnei Rambaud. McKibben și Lord credeau și ei

la fel. Dacă Cowperwood o iubea, așa cum dădea impresia, atunci poate că va izbuti să o „strecoare" în societate.

În felul lui o iubea într-adevăr. Își aducea aminte de curajul ei din trecut cînd, știind prea bine că era însurat, că avea un cămin, soție și copii și că familia ei se va opune, călcase peste orice conveniențe sociale și luptase cu înverșunare pentru dragostea ei, dăruită fără nici o precupețire. Frank fusese de la început alesul inimii ei și acum simțea că pentru ea prezența lui rămăsese singurul lucru important din viață. Chiar dacă uneori îl certa, se necăjea, făcea mofturi, stîrnea discuții, era bănuitoare, îl învinuia că se poartă curtenitor cu alte femei ; micile lui abateri n-o supărau prea tare — sau cel puțin așa pretindea. E drept că nu-l prinsese niciodată c-ar înșela-o. Îi declarase că era gata să treacă orice cu vederea, și așa și era, cu condiția s-o iubească.

— Ești diabolic, îi spunea, în glumă. Te știu eu, nu te văd eu cum îți umblă ochii în toate părțile ? E drăguță stenodactilografa care lucrează la tine. Cred că ea e.

— Nu fi proastă, Aileen ! răspundea Frank, nu fi vulgară. Știi bine că nu sînt omul să se lege de o secretară și pe urmă biroul nici nu e locul cel mai indicat pentru așa ceva.

— Nu mă prosti tu pe mine. Te cunosc eu. Orice loc îți convine.

Cowperwood începea să rîdă, rîdea și ea, nu avea încotro. Prea îl iubea mult. Atacurile ei erau fără răutate. Îl iubea, iar el sfîrșea întotdeauna prin a o lua în brațe, o săruta cu tandrețe și-i șoptea :

— Cine e fetița mea mare și frumoasă ? Cine e păpușa mea cu părul roșu ? E adevărat că mă iubești chiar așa de mult ? Dacă-i așa, atunci sărută-mă !

Că erau amîndoi stăpîniți de o puternică pasiune, nu mai încăpea nici o îndoială. Atîta timp cît nu intervenea nimeni și nimic între ei, era greu ca Frank să conceapă existența unei femei mai încîntătoare ca Aileen. Nu simțea niciodată acel dezgust plin de tristețe care vine după satisfacerea dorinței. Atracția ei fizică era indiscutabilă. Vorbea cu ea întotdeauna pe un ton sincer, tachinînd-o uneori, dar cu tandrețe și asta pentru că Aileen nu-i rănea sensibilitatea și bunul-gust cu banalități vulgare sau

cu aere de mironosiță. Deși amorezată și deși cam prostuță în anumite privințe, suporta fără să se supere critica lui severă. Putea uneori în felul ei vag și stîngaci să sugereze la nevoie soluții utile pentru el. Preocupările lor se concentrau asupra societății din Chicago, asupra casei pe care o începuseră și care socoteau că le va înlesni succesul în lumea bună. Aileen găsea că nu existase niciodată o femeie cu șanse atît de mari de reușită ca ea. Aproape că nu-i venea să creadă. Frank al ei era tare frumos, generos, îndrăgostit. Nu avea nimic meschin. Ce conta dacă din cînd în cînd se mai uita la cîte o femeie ? Sufletește îi rămînea credincios — și oricum, Aileen nu-l prinsese niciodată cu ceva serios. Habar nu avea cît de ușor putea Frank să mintă, ce bine știa să se apere. În tot cazul el o iubea la fel de mult ca înainte, iar micile lui escapade n-aveau de ce s-o îngrijoreze.

Frank investise vreo sută de mii de dolari în noua sa societate de gaz aerian și era încîntat de perspectivele succesului ; privilegiile aveau valabilitate douăzeci de ani. El va fi atunci un om de aproape șaizeci de ani și între timp va fi cumpărat vechile societăți, sau va fi fuzionat cu ele, sau își va fi vîndut firma cu un mare profit. Dezvoltarea orașului Chicago îi venea în ajutor. Era hotărît să investească pînă la treizeci de mii de dolari în tablouri — dacă bine înțeles găsea lucruri de valoare — și să comande un portret al lui Aileen acum cînd era încă frumoasă. Arta începea din nou să-l pasioneze. Addison avea patru sau cinci pînze remarcabile — un Rousseau, un Greuze, un Wouwerman și un Lawrence — găsite cine știe unde. Se pare că proprietarul unui hotel, un oarecare Collard, manufacturier și agent imobiliar, fusese posesorul unei impresionante galerii de tablouri. Addison povestea odată de un domn Davis Trask, un magnat în domeniul fierăriei, care ajunsese mare colecționar. Cowperwood auzise că mulți oameni, pe care îi cunoștea, din Chicago, începuseră să colecționeze tablouri. Acum era momentul să înceapă și el.

Îndată după ce obținu privilegiile, Cowperwood îl instală pe Sippens în biroul lui, lăsîndu-i pentru moment

întreaga răspundere a noii societăţi. În regiunea în care se construiau uzinele închiriase nişte birouri mai mici, unde lucrau o seamă de funcţionari. Vechile societăţi intentaseră o serie de procese de interdicţie, de constrîngere şi anulare, dar McKibben, Stimson şi bătrînul general Van Sickle luptau mînă-n mînă, pe baricade, cu înverşunare. Situaţia nu era de loc neplăcută. Poziţia reală a lui Cowperwood continua să fie necunoscută la Chicago. Părea încă un personaj fără importanţă. Numele lui nu fusese asociat, nici măcar în treacăt, cu toată povestea asta. Cowperwood era chiar puţin invidios pe alţii mereu ridicaţi în slăvi. Cînd oare va începe să strălucească şi steaua lui? Curînd, cu siguranţă. Şi astfel, în iunie, Cowperwood şi Aileen se îmbarcară pentru prima lor călătorie în străinătate, hotărîţi să profite cît mai mult de această vacanţă, în tihnă, veseli, bogaţi, sănătoşi.

Călătoria a fost minunată. Addison avu amabilitatea să telegrafieze la New York ca doamna Cowperwood să fie întîmpinată cu flori pe vapor. McKibben îi oferi cărţi de călătorie, iar Cowperwood, neştiind dacă Aileen va primi sau nu flori, trimise şi el două coşuri enorme, aşa că împreună cu ale lui Addison făceau trei, şi care, cu cărţile de vizită respective, îi aşteptau la intrarea pe puntea principală. Cîţiva pasageri de la masa căpitanului se străduiau să intre în relaţii cu soţii Cowperwood. Îi invita să joace cărţi sau să asculte muzică. Călătoria pe mare fu însă greu de suportat, iar Aileen nu se simţi bine. Şi pentru că i se părea că arăta rău, rămase mai tot timpul în cabină. Era distantă cu lumea de pe vapor, afară de cîţiva faţă de care, de altfel, avea grijă să spună numai ce trebuie. Începea să aibă impresia că este o persoană importantă.

Înainte de plecare cumpărase aproape tot ce se putea găsi la casa Donovan din Chicago. Valuri de lenjerie, neglijeuri, rochii de stradă, rochii de seară şi costume de călărie. Avea o pungă pe care o purta la ea plină cu bijuterii în valoare de treizeci de mii de dolari. Avea nenumărate perechi de pantofi, ciorapi, pălării şi tot felul de accesorii — şi asta îl făcea pe Cowperwood să se simtă mîndru de ea, văzînd cît de mult îi plăcea viaţa. Prima lui

soţie fusese palidă şi anemică, pe cîtă vreme Aileen era plină de viaţă. Fredona, glumea, se gătea şi se răsfăţa.

Există oameni spontani, care nu simt nevoia să se analizeze. Aileen avea doar o vagă noţiune despre pămînt şi despre milenarul său trecut. Auzise şi acceptase să creadă că demult de tot existaseră dinozauri şi reptile zburătoare, dar asta n-o impresionase prea mult. Cineva spusese, cîndva, sau încă se mai spunea, că ne tragem din maimuţă, ceea ce era desigur absurd, deşi la urma urmei putea fi chiar adevărat. Valurile verzi care se ridicau din ocean, ca nişte coline ameninţătoare, îi stîrneau spaimă şi o senzaţie de imensitate, dar nu imensitatea din inima unui poet. Vaporul prezenta toată siguranţa, îi spunea căpitanul — în uniforma lui albastră cu nasturi de alamă — care se străduia să-i placă. Fireşte, avea încredere în el. Cowperwood era tot timpul lîngă ea; contempla acest spectacol emoţionant al vieţii cu un ochi bănuitor, rece, dar nu îngrijorat, circumspect, dar fără să formuleze vreo părere.

La Londra, scrisorile de recomandaţie date de Addison le aduseră mai multe invitaţii la operă, la masă, într-o sîmbătă şi duminică la curse, şi aşa mai departe. Trăsuri, docare, cabriolete le stăteau tot timpul la dispoziţie. Au mai fost invitaţi la o petrecere pe un vaporaş pe Tamisa. Gazdele îi considerau pe soţii Cowperwood ca pe nişte relaţii utile din lumea marii finanţe, ca pe nişte invitaţi pe care îi tratau cu multă politeţe, dar atît. Aileen era curioasă să ştie tot. O interesau servitorii englezi, manierele, obiceiurile şi ajunse la concluzia că America rămăsese puţin în urmă şi că mai avea încă multe de învăţat.

— Ascultă, Aileen, noi va trebui să trăim încă mulţi ani la Chicago, încerca să-i explice Cowperwood. Nu te necăji. Nu-ţi dai seama că oamenilor ăstora nu le plac americanii ? Dacă am trăi aici nu ne-ar accepta — în orice caz nu încă. Nu sîntem altceva decît nişte venetici în trecere, pe care îi primesc în mod amabil, îi spuse Cowperwood care înţelegea foarte bine situaţia.

De cînd părăsise America, Aileen fusese continuu răsfăţată. Schimba rochie după rochie. Englezii se uitau

după ea — în Hyde Park unde călărea și se plimba cu trăsura; la Claridges unde traseseră; în Bond Street unde-și făcea cumpărăturile. Englezoaicele însă, majoritatea distante, ultraconservatoare, care apreciau simplitatea, o priveau ușor nedumerite. Cowperwood observa totul, dar nu spunea nimic. O iubea pe Aileen, era femeia frumoasă care-i trebuia — cel puțin deocamdată. Pentru moment ar fi fost deajuns dacă i-ar fi consolidat situația mondenă la Chicago.

După trei săptămîni de viață intensă, în care timp Aileen profită de toate vechile și glorioasele splendori ale Angliei, ajunseră la Paris.

Capitala Franței trezi în ea un entuziasm de copil.

— Știi ce, îi spuse lui Cowperwood cu gravitate, chiar a doua zi după sosirea la Paris, englezii habar n-au să se îmbrace; la început am crezut că știu, acum însă îmi dau seama că cei mai eleganți nu fac altceva decît să-i imite pe francezi. Uite, de pildă bărbații pe care i-am întîlnit aseară la *Café des Anglais*. N-am văzut nici măcar un englez care să se poată compara cu ei.

— Draga mea, tu ai gusturi extravagante, replică Cowperwood, privind-o cu admirație pe cînd își potrivea cravata. Lumea elegantă de aici este aproape prea elegantă, sînt ca niște paiațe și nu m-ar mira ca printre acești tineri să fie unii care să poarte și corsete.

— Ei și, ce-i cu asta! exclamă Aileen. Mie îmi place. Dacă tot vrei să fii elegant, de ce să nu fii foarte elegant?

— Știu, vechea ta teorie, dar totul trebuie să aibe o măsură. Există o limită pe care nu trebuie s-o depășești. E bine să faci concesii chiar dacă din pricina asta s-ar putea să pari mai puțin elegant decît vrei. Nu trebuie să stîrnești invidia oamenilor cu care trăiești chiar și în sensul bun al cuvîntului.

— Știi ce, spuse Aileen, oprindu-se și uitîndu-se la el. Mi-e teamă că ai început și tu să calci pe urmele fraților mei cu idei conservatoare...

Se apropie de el, îi potrivi cravata și-l mîngîie pe păr.

— Păi, cineva trebuie să fie și conservator, dacă n-ar fi decît pentru bunul mers al familiei, încheie el, zîmbind.

— Se poate, deși nu sînt sigură că ai să fii tu acela.

— Ce zi minunată. Uite ce frumoase sînt statuile alea de marmoră albă. Vrei să mergem la muzeul Cluny sau la Versailles, sau la Fontainebleau ? Diseară mergem s-o vedem pe Sarah Bernhardt la Comedia Franceză.

Aileen era foarte veselă. Ce minunat era să călătoreşti în sfîrşit ca o soţie legitimă !

Dragostea lui Cowperwood pentru artă şi viaţă, hotărîrea lui de a profita din belşug de ele renăscu puternic în timpul acestei călătorii. La Londra, Paris şi Bruxelles cunoscu pe cei mai mari experţi şi negustori de tablouri. Gustul şi competenţa lui în privinţa picturilor celebre ale vechilor şcoli căpătară o formă definitivă la Londra, prin intermediul unui negustor care recunoscuse în el numaidecît un viitor client ; fu invitat împreună cu Aileen să vadă diferite colecţii particulare unde ici-colo făcu cunoştinţă cu pictori celebri, ca de pildă Lord Leighton, Dante Gabriel Rossetti, sau Whistler, cărora le fu prezentat, în treacăt, drept un străin amator de pictură. Pentru ei Cowperwood nu era altceva decît un om politicos, distant şi conservator. Începea să înţeleagă sufletul emotiv şi egocentric al artistului, simţi imediat că nu avea aproape nici o contingenţă cu asemenea oameni, în orice caz nu în sensul unei prietenii posibile. Totuşi exista un teren comun de înţelegere. N-ar fi putut niciodată să admire ceva în mod servil ; nu putea fi decît un Mecena princiar. Şi astfel cutreiera galeriile de pictură şi se întreba în cît timp îşi va putea realiza visurile sale măreţe.

Cumpără la Londra un portret semnat de Raeburn ; la Paris un peisaj de Millet, care reprezenta munca cîmpului, un mic Jan Steen, o scenă de război de Meissonier şi o scenă romantică de curte, de Isabey. Şi astfel i se trezi din nou interesul pentru pictură şi se formă nucleul viitoarei sale colecţii care avea să însemne atît de mult pentru el.

La întoarcerea din Europa, construcţia somptuoasei lor reşedinţe din Chicago constituia interesul principal atît al vieţii lui Aileen cît şi a lui Frank. Datorită unor castele pe care le vizitaseră în Franţa, stilul sugerat de Lord şi adoptat de el, după experienţele făcute în străinătate, fu definitiv acceptat. Domnul Lord socotea că locuinţa lor nu va fi complet gata decît peste un an sau poate un an şi jumătate, dar, evident, timpul aici nu prea avea mare im-

portanţă. Pînă atunci puteau să-şi întărească poziţia în societate şi să-şi pregătească debutul în lumea bună din Chicago.

Existau, în vremea aceea, mai multe categorii de oameni la Chicago — unii care din sărăcia cea mai neagră se îmbogăţiseră peste noapte, şi care nu puteau uita lesne bisericuţa şi convenienţele sociale ale satului lor; alţii, moştenitori de averi mari, sau veniţi din Est unde bogăţia nu era atît de recentă, puteau înţelege mai bine regulile jocului, şi, în sfîrşit, cei născuţi în bogăţie, sensibili la tendinţa către o viaţă americană mai rafinată, începeau să fie mînaţi de dorinţa de a face parte din ea — aceştia din urmă alcătuind noua generaţie. Tineretul visa serate dansante la Kinsley, chermese şi divertismente estivale în stil european. Dar deocamdată totul era doar un proiect. Prima categorie, deşi cea mai stupidă, nişte vite încălţate, continua să rămînă în frunte, fiind cea mai bogată, banii fiind încă criteriul cel mai important. Petrecerile date de ei erau de o mare plictiseală; aceleaşi şi aceleaşi recepţii din timpul săptămînii, aceleaşi vizite de duminică după masă din Squeedunk şi Hohokus la puterea N. Singurul scop pe care îl urmăreau era să vadă şi să fie văzuţi. Orice tentativă de originalitate atît în felul de a gîndi cît şi în purtări era cu desăvîrşire exclusă. În fond se cerea doar un mod stereotip de a gîndi şi de a te purta — culmea banalităţii. Ideea de a introduce în mijlocul lor o „femeie de teatru" — cum se obişnuia în Est sau la Londra — nici nu le-ar fi trecut prin cap! Chiar şi un cîntăreţ sau un pictor ar fi fost privit chiorîş. Era foarte uşor să depăşeşti măsura! Dacă însă un prinţ european s-ar fi rătăcit la Chicago (lucru care nu s-a întîmplat de altfel niciodată) sau dacă vreun magnat din Est ar fi rămas la Chicago între două trenuri, atunci elita oraşului s-ar fi dat peste cap să-i facă pe plac.

Cowperwood a simţit toate lucrurile astea din primul moment. Îşi închipuise însă, că avînd bani şi putere, el, împreună cu Aileen şi cu splendida lor casă vor constitui fermentul care va însufleţi lumea asta lipsită de viaţă. Din nefericire însă, Aileen era prea ostentativ dornică de oca-

ziile care puteau să facă din ea favorita bunei societăţi, sau măcar s-o facă să fie acceptată. Ca orice om primitiv, care era nepregătit să se apere şi se afla la cheremul forţelor capricioase ale naturii, perspectiva unui eşec o făcea aproape să tremure. Îşi dăduse seama de la început de nepotrivirea ei, ca fire, cu un anumit gen de femeie mondenă. Soţia lui Anson Merrill, magnatul manufacturii, pe care o văzuse odată într-un magazin din centru, i se păru mult prea rece şi distantă. Doamna Merrill era o persoană distinsă şi de o cultură aleasă. I se părea că nimeni la Chicago nu putea fi la înălţimea ei. Fusese crescută la Boston şi era destul de familiarizată cu buna societate londoneză, pe care o frecventase deseori. Pentru ea, Chicago nu era altceva decît un oraş comercial sordid. Ar fi preferat de mii de ori să trăiască la New York sau la Washington, dar era nevoită să rămînă aici. De aceea arbora întotdeauna un aer superior faţă de toţi cei pe care accepta să-i frecventeze, arătînd, cu o înclinare dispreţuitoare a capului, cu o privire obosită şi cu o mişcare a sprîncenelor arcuite, cît de mult o plictisea totul.

O anume doamnă Henry Huddlestone i-o arătase pe doamna Merrill lui Aileen. Doamna Huddlestone era nevasta fabricantului de săpun care locuia aproape de actuala reşedinţă a soţilor Cowperwood, şi nici ei nu făceau parte din cea mai bună societate. Auzise că soţii Cowperwood erau oameni bogaţi, prieteni cu soţii Addison, că intenţionau să-şi construiască o somptuoasă locuinţă care va costa două sute de mii de dolari (preţul creşte totdeauna cînd e vorba de o casă în construcţie). Asta era suficient pentru doamna Huddlestone. Depuse cărţi de vizită la familia Cowperwood ca vecină, iar Aileen, dornică să-şi cîştige simpatii, îi răspunse. Doamna Huddlestone era o femeie mică de statură, nu prea arătoasă, deşteaptă în sensul monden al cuvîntului şi cu un remarcabil simţ practic.

— Apropo de doamna Merrill, spuse doamna Huddlestone în ziua aceea, uite-o colo — lîngă raionul de confecţii. Are totdeauna un *face-à-main* pe care-l ţine ca acum.

Aileen se întoarse şi examină critic o femeie brună, înaltă şi zveltă, aparţinînd în mod evident societăţii bune din Vest, foarte distantă, dispreţuitoare şi încrezută.

— N-o cunoşti? întrebă Aileen surprinsă, urmărind-o din ochi pe doamna Merrill, în voie.

— Nu, se scuză doamna Huddlestone. Ei locuiesc în districtul nordic şi la noi în oraş cercurile nu se prea amestecă între ele.

De fapt familiile importante aveau tocmai privilegiul să nu ţină seama de împărţirea arbitrară pe „districte" şi puteau să-şi aleagă prieteni din oricare din cele trei districte ale oraşului.

— Aha! exclamă Aileen, nepăsătoare. Era însă vexată că doamna Huddlestone găsea necesar s-o indice pe doamna Merrill drept o persoană superioară lor.

— Ştii, cred că îşi face puţin sprîncenele, insinuă doamna Huddlestone, nu fără invidie. Lumea pretinde că bărbatul ei nu e de o fidelitate exemplară. Există o oarecare doamnă Gladdens, o vecină a lor, care se pare că-l interesează foarte mult.

— Ooo! făcu Aileen, cu prudenţă. Din cauza aventurii ei din Philadelphia hotărîse să fie circumspectă şi să se abţină de la bîrfeli. Săgeţile de acest fel puteau atît de uşor fi îndreptate spre ea!

— Cercul ei însă este totuşi cel mai select din oraş, recunoscu interlocutoarea lui Aileen.

După care ambiţia lui Aileen fu s-o frecventeze pe doamna Anson Merrill şi să fie acceptată de ea fără rezerve. Nu ştia, deşi ar fi putut să bănuiască, că acest ideal nu se va realiza niciodată.

Mai erau însă şi alte persoane care se prezentaseră la prima reşedinţă a soţilor Cowperwood, sau cu care aceştia din urmă intraseră în relaţii. De pildă soţii Sunderland Sledd, domnul Sledd fiind director general de mişcare la una din căile ferate din sud-vest, cu capăt de linie la Chicago — om cultivat şi de gust, cu ceva avere, iar nevasta lui o femeie ambiţioasă şi neinteresantă. Mai erau şi soţii Walter Rysam Cotton, el fiind un angrosist de cafea, dar mai ales cronicarul monden al localităţii; soţia lui făcuse universitatea din Vassar. Apoi, soţii Norrie Simms; Simms era secretarul şi tezaurierul casei de economii şi depuneri *Douglas* şi avea mare putere într-un

anumit grup de financiari, independent de cel reprezentat de Addison şi Rambaud. Şi alţii, printre care soţii Stanislau Hoecksema, blănar bogat; soţii Duane Kingsland, negustor angrosist de făină; soţii Webster Israels, fabricant de conserve; soţii Bradford Canda, bijutier. Toţi aceşti oameni aveau o oarecare poziţie socială. Fiecare locuia în case mari, trăiau din venituri grase şi prin urmare se bucurau de consideraţia concetăţenilor lor. Diferenţa dintre Aileen şi majoritatea celorlalte femei era ca diferenţa dintre realitate şi iluzie. Dar aici se cuvine o explicaţie.

Pentru a cunoaşte într-adevăr mentalitatea femeii americane de la sfîrşitul secolului al XIX-lea, ar trebui să ne întoarcem la evul mediu cînd biserica era înfloritoare şi cînd poetul zelos şi insuficient informat de realităţile vieţii împodobea femeia cu un nimb mistic. De atunci fetele ca şi femeile măritate au fost învăţate să creadă că femeia era făcută dintr-o argilă superioară celei din care erau făcuţi bărbaţii, şi că ele sînt menite să-i ridice moralmente şi că favorurile pe care le acordau bărbaţilor erau daruri de nepreţuit. Această aureolă trandafirie şi romanţioasă, neavînd nimic comun cu morala individualistă, crease totuşi la femei o atitudine de superioritate faţă de bărbat şi chiar faţă de alte femei. La Chicago, în atmosfera în care se trezise Aileen, exista în parte această iluzie. Doamnele cărora le fusese prezentată aparţineau acestei lumi pline de iluzii. Ele se credeau fiinţe desăvîrşite, ca personajele din romane şi din arta religioasă. Soţii lor trebuiau să aibă o purtare exemplară, demnă de concepţia ideală a soţiilor lor, iar reputaţia celorlalte femei trebuia să fie neîntinată. Aileen, cu firea ei primitivă şi pasionată, ar fi rîs de toate astea, dacă bineînţeles le-ar fi înţeles. Cum însă nu le putea înţelege, în prezenţa anumitor persoane devenea timidă şi nesigură de ea.

Un exemplu în acest sens era doamna Norris Simms, unul din sateliţii doamnei Anson Merrill. O invitaţie la ceai, la dejun, la cină, sau să fie măcar însoţită în oraş de doamna Merrill, constituia pentru doamna Simms cea mai mare fericire. Adora să repete spiritele idolului ei, să informeze lumea despre nemaipomenita sa cultură, şi să

povestească cum oamenii refuzau uneori să creadă că e nevasta lui Anson Merrill, deși doamna Merrill nu se sfia s-o spună. Acești castani bătrîni, stîlpii lumii bune din Chicago, își aveau desigur originea în Egipt și Chaldea. Doamna Simms era o femeie banală, fără o personalitate bine definită, deșteaptă, frumușică, nu lipsită de gust, dar o arivistă. Fetițele Simms învățaseră toate manierele și comportarea din societatea bună a timpului — să se fandosească, să zîmbească afectat, să facă reverențe și așa mai departe, spre marea desfătare a părinților. Dădaca lor purta uniformă, iar guvernanta era o adevărată martiră. Doamna Simms era înfumurată, nu se uita decît la cei mai bine decît ea și avea un dispreț plin de condescendență pentru lumea mediocră în care era silită să trăiască.

La prima masă la care îi invitase pe soții Cowperwood, doamna Simms căutase să afle ceva din trecutul lui Aileen la Philadelphia ; o întrebă dacă cunoaște familiile Arthur Leigh, Trevor Drake, Martyn Walker sau pe Roberta Willing. Doamna Simms personal nu cunoștea pe nici una din ele, o auzise doar pe doamna Merrill pomenindu-le, și asta deci i se părea o excelentă garanție. Aileen, hotărîtă să se apere, gata să mintă fără ezitare ca să cîștige partida, afirmă că le cunoscuse, deși în realitate abia le văzuse și asta înainte ca lumea din Philadelphia să discute legătura ei cu Cowperwood. Afirmația lui Aileen îi făcu plăcere doamnei Simms.

— Am să-i spun lui Nellie, zise ea, referindu-se cu familiaritate la doamna Merrill.

Aileen se temea că dacă investigațiile vor continua, va afla toată lumea că înainte de a fi nevasta lui Cowperwood trăise cu el, că ăsta fusese motivul neformulat al divorțului lui și că Frank Cowperwood stătuse la închisoare. Singura lor salvare era averea lui și frumusețea ei. Dar va fi oare suficient ?

Într-o seară au fost invitați la masă la familia Duane Kingsland, unde doamna Bradford Canda o întrebă, pe un ton care-i păru lui Aileen foarte semnificativ, dacă o cunoscuse la Philadelphia pe prietena ei, doamna Schuyler Evans. Întrebarea o sperie pe Aileen.

— Nu crezi că au aflat ce-i cu noi ? Măcar unii dintre ei ? îl întrebă pe Cowperwood în drum spre casă.

— S-ar putea, răspunse Cowperwood, dus pe gînduri, totuşi nu sînt sigur. Eu, în locul tău nu m-aş frămînta. Dacă pari îngrijorată, abia atunci au să simtă că e ceva. N-am făcut nici un mister din faptul că am stat la închisoare la Philadelphia şi nici de acum înainte n-am să fac. A fost o nedreptate, m-au băgat acolo fără nici un drept.

— Ştiu, dragul meu, şi s-ar putea să n-aibă nici o importanţă dacă au aflat. Nu văd de ce ar avea. Cît despre noi doi, nu sîntem singurii care să fi avut încurcături familiale.

— Singurul lucru care contează e dacă ne acceptă sau nu. Dacă nu le place, foarte bine. N-avem încotro. Deocamdată să isprăvim casa şi apoi să le oferim un prilej de a se purta cum se cuvine. Dacă nu, mai sînt şi alte oraşe unde ne putem duce. Cu bani faci orice în New York — asta ştiu precis. Acolo putem să ne construim un adevărat palat şi să fim primiţi în societate şi trataţi de la egal la egal — dacă, bineînţeles, avem destui bani — şi eu o să am bani berechet, adaugă el după ce chibzui o clipă. N-ai grijă, cu sau fără voia lor, am să cîştig aici milioane şi apoi — ei, apoi vedem noi ce-o să mai fie. Fii liniştită. Nu ştiu dacă există pe lumea asta vreun necaz pe care să nu-l poţi înlătura cu bani.

Cu dinţii încleştaţi, căpătase expresia hotărîtă a unui om periculos, gata de luptă. Apoi luă mîna lui Aileen şi o strînse cu blîndeţe.

— Fii liniştită, mai repetă. Chicago nu este singurul oraş din lume. În zece ani o să fim cu siguranţă bogaţi. Te rog să ai încredere. Totul va merge strună. Sînt sigur.

Trecînd pe Michigan Avenue cu trăsura, Aileen se uita la luminile şi la casele cufundate în tăcere. Lămpile albe luceau în întuneric şi pe măsură ce se îndepărtau se făceau tot mai mici, ca nişte puncte aprinse. Era noapte, răcoare şi plăcut. Oh, de s-ar putea ca banii lui Frank să le aducă poziţia în societate pe care o dorea, şi mulţi prieteni ; oh, ce n-ar da ! Nu-şi prea dădea seama că izbînda în această luptă depinde de propria ei personalitate, de faptul că are sau nu personalitate.

CAPITOLUL X

O primă încercare

Inaugurarea casei din Michigan Avenue avu loc tîrziu, în noiembrie, în toamna anului 1878, aproape doi ani după stabilirea lui Aileen și Frank la Chicago. Datorită cunoștințelor făcute la curse, la diferite mese, la ceaiuri și la recepțiile date de *Clubul Union* și de *Clubul Calumet* (unde Cowperwood fusese cooptat ca membru datorită protecției lui Addison) și a oamenilor influențați de McKibben și de Lord, reușiră să trimită trei sute de invitații din care două sute cincizeci fură acceptate. Pînă atunci, grație discreției cu care-și conducea afacerile, nu auzise comentarii în legătură cu el și nici nu atrăsese atenția privitor la trecutul lui din Philadelphia. Era bogat, amabil, cu mult farmec și personalitate. Oamenii de afaceri din Chicago, cei pe care îi frecventa, îl găseau fascinant și foarte deștept. Frumusețea și grația lui Aileen îi confereau o valoare personală, deși nu erau încă primiți în societatea cea mai înaltă.

Este uimitor ce impresie poate produce un om pe care societatea nu l-a definit încă, dacă omul procedează cu tact și discernămînt. Apărea pe atunci în Chicago o publicație mondenă săptămînală, de oarecare importanță și pe care Cowperwood împreună cu McKibben o aveau la dispoziție. În general nu poți face mare lucru într-o împrejurare dacă țelul pentru care lupți nu e perfect serios; dar dacă există, ca în cazul de față, măcar o umbră de respectabilitate, cînd e vorba de o mare avere și de un om cu o personalitate covîrșitoare, totul devine posibil. Kent McKibben îl cunoștea bine pe Horton Biggers, redactorul-șef al revistei, în vîrstă de vreo patruzeci și cinci de ani, cu părul cărunt, un om trist, deprimat și dezamăgit de viață — avea, în înfățișare, ceva de burete sau de moluscă. Aparenta lui bună dispoziție și interesul pentru oameni nu se trezeau în el decît în cazuri de forță majoră. Pe vremea aceea, redactorul monden făcea parte din lumea bună — *de facto* — și era tratat mai mult ca musafir decît ca simplu gazetar, deși chiar și pe atunci exista

tendința de a se cam întoarce spatele presei. McKibben, care lucra pentru Cowperwood și ținea la el, îi spuse într-o zi lui Biggers :

— Îi cunoști pe soții Cowperwood, nu-i așa ?

— Nu, răspunse Biggers, care se lipise numai de cercurile selecte ale orașului. Cine mai sînt și ăștia ?

— Cowperwood este un bancher din La Salle Street. E din Philadelphia. Doamna Cowperwood este o femeie splendidă, tînără și așa mai departe. Își construiesc o casă aici, la Chicago, pe Michigan Avenue. Ar trebui să-i cunoști. Cred că în curînd au să facă parte din lumea bună. Soții Addison s-au și împrietenit cu ei. Dacă te-ai arăta amabil acum, cred că ți-ar folosi mai tîrziu. Cowperwood e un om bun și generos.

Biggers ciuli urechile. Meseria lui de gazetar monden nu era prea bine plătită și ocaziile în care putea să mai cîștige cîte ceva pe de lături se iveau rar. Cei ce doreau să facă parte din lumea bună, cei care abia începuseră să fie primiți în cercurile selecte și contau pe aprecieri amabile din partea redactorului-șef, trebuiau să-i subvenționeze cu generozitate revista. Scurt timp după ce avusese loc această conversație, Cowperwood primi un formular pentru un abonament din partea administrației gazetei *Saturday Review*. Bancherul trimise un cec de o sută de dolari adresat personal domnului Horton Biggers ; după care cîteva persoane, nu din cele mai importante, observară că după ce soții Cowperwood luau masa la ei și numai atunci, *Saturday Review* relata acest eveniment monden. Soții Cowperwood păreau să fie bine văzuți, dar întrebarea era de ce.

Din păcate publicitatea sau succesul monden, chiar moderat, ca tot ce strălucește iscă bîrfeli. Cînd cineva începe să aibă succes și se ridică deasupra mulțimii, amatorii de cancanuri stau la pîndă și se întreabă : cine e, ce face și de ce reușește ? Entuziasmul lui Aileen și geniul financiar al lui Cowperwood îi îndemnau să facă din recepția lor de inaugurare a noii case un eveniment monden cu totul deosebit, care, dat fiind împrejurările, era o tentativă periculoasă. Chicago se dezvolta totuși extrem de încet din punct de vedere monden, oamenii erau foarte circumspecți, cu reacții, după cum am mai spus, flegma-

tice, stupide. O recepţie formidabilă, orbitoare ca un foc de artificii, putea reuşi dar putea să însemne şi un fiasco. Membrii cei mai circumspecţi ai societăţii din Chicago, chiar dacă nu vor fi prezenţi la recepţie, vor auzi comentariile şi vor aduce ultimele critici, dictînd atitudinea definitivă care trebuia adoptată faţă de soţii Cowperwood.

Invitaţiile fură făcute pentru ora patru şi musafirii rămaseră pînă la şase şi jumătate, după care, la nouă, urmă o serată dansantă cu o celebră orchestră locală de coarde, un program muzical cu artişti de mare renume şi apoi un supeu nemaipomenit, de la unsprezece la unu, într-un decor luminat ca în basmele chinezeşti. Supeul fu servit la mese mici care ocupau trei din saloanele parterului. Galeria de tablouri a lui Cowperwood se îmbogăţise cu noi achiziţii procurate din străinătate, iar punctul de atracţie era o splendidă pînză de Gérôme, care la epoca aceea era la apogeul succesului său — un tablou reprezentînd nişte cadîne goale lenevind de-a lungul unei băi orientale, împodobită cu incrustaţii frumoase de piatră viu colorată. Pentru Chicago tabloul era cam îndrăzneţ, şocant pentru publicul neiniţiat, totuşi inofensiv pentru cunoscători. Dădea întregii colecţii, care avea o tonalitate mai degrabă ternă, pata de culoare necesară. Mai era şi un tablou de curînd primit şi expus, reprezentînd-o pe Aileen, pictat de un olandez, Jan van Beers, pe care-l întîlniseră la Bruxelles, vara trecută.

Aileen pozase de nouă ori ; pînza era excepţional de frumoasă, în tonuri de pastel : pe fondul unui peisaj de vară — un bazin cu bordura de piatră, colţul unui palat olandez din cărămidă roşie, un strat de lalele şi un cer albastru cu nori pufoşi — Aileen stătea pe braţul încovoiat al unei bănci de piatră, cu picioarele în iarba verde, ţinînd alene o umbreluţă roz cu alb, tivită cu dantelă ; avea un trup viguros cu rotunjimi armonioase şi era îmbrăcată după ultima modă pariziană — un costum taior de mătase în dungi albastru cu alb ; purta o florentină vaporoasă garnisită cu panglică tot albastru cu alb. Pălăria arunca o umbră peste privirea ei voluptoasă, aproape animalică. Artistul prinsese foarte bine firea, elanul, îndrăzneala şi bravada ei izvorîte din curajul pe care ţi-l dă lipsa de experienţă sau de rafinament. Tabloul

avea multă prospețime, o prospețime cam ostentativă, ca de altfel tot ce avea legătură cu ea ; era făcut să stîrnească invidia celor mai puțin înzestrați de natură, în schimb era o perfectă interpretare a modelului. În lumina caldă a lămpilor de gaz, acest portret o înfățișa pe Aileen deosebit de frumoasă, alintată, indolentă, provocătoare, animal de rasă, îngrijit, răsfățat de toată lumea. Mulți se opriră în fața tabloului care stîrnea comentarii șoptite sau cu voce tare.

În dimineața zilei în care trebuia să aibă loc petrecerea, Aileen se simți cuprinsă de panică, de îngrijorare, nesigură de felul în care vor decurge lucrurile. Frank fusese de părere să-i angajeze o secretară, o biată fată, un fel de roabă care trimisese toate invitațiile, înregistrase răspunsurile, făcuse comisioanele și fusese consultată în toate chestiunile de amănunt. Fadette, camerista ei franțuzoaică, se zbătea în chinurile pregătirii celor două toalete necesare : una care trebuia să fie gata pentru ora două, iar cealaltă pentru șase. Subreta scotea din două în două minute cîte un *mon Dieu* sau un *parbleu*, căutînd de zor cîte un articol de îmbrăcăminte sau lustruind o podoabă — o cataramă sau o agrafă. Aileen, care își propusese să fie impecabilă, era ca de obicei foarte exigentă în alegerea rochiilor celor mai potrivite, iar Fadette era istovită. Portretul ei, atîrnat pe peretele dinspre răsărit al galeriei de tablouri, constituia pentru ea o sursă de inspirație ; ideea că toată elita orașului va veni s-o judece o cam speria. Theresa Donovan, cea mai bună croitoreasă a orașului, îi dăduse unele sfaturi, dar Aileen se opri în cele din urmă la o rochie de catifea maron, o creație Worth din Paris, menită să-i scoată în evidență umerii și brațele, armonizîndu-se încîntător cu carnația și părul ei de aur. Încercă niște cercei de ametist, dar preferă unii cu topaze ; puse ciorapi de mătase maron și niște pantofi maron, cu nasturi de email roșu.

Din păcate, Aileen nu se comporta niciodată cu dezinvoltura caracteristică femeilor din lumea bună. Nu era niciodată stăpînă pe situație, ci dimpotrivă, se lăsa dominată de ea. O salva totdeauna calmul superior și afabilitatea lui Cowperwood. Lîngă el se simțea o adevărată doamnă, oriunde la ea acasă. Lăsată singură, însă, oricît

ar fi fost de mare, curajul ei începea să se clatine. Nici un moment nu-și putea uita trecutul.

Kent McKibben sosi la ora patru, elegant, în redingotă de după masă. Privirea lui pătrunzătoare aprobă, dar nu în întregime, eforturile și ostentația desfășurată ; intră în salonul principal unde stătu de vorbă cu Taylor Lord, care tocmai terminase ultima inspecție a casei și se pregătea să plece ca să se reîntoarcă mai tîrziu. Dacă acești doi bărbați ar fi fost niște prieteni intimi, ar fi discutat despre posibilitățile mondene ale soților Cowperwood. Relațiile lor fiind însă strict convenționale, se mărginiră să vorbească despre fleacuri. Și tocmai atunci Aileen își făcu o scurtă, dar radioasă, apariție. Kent McKibben avu impresia că niciodată nu fusese atît de frumoasă. Și la urma urmei, comparată cu femeile plicticoase, lipsite de feminitate, pe care le întîlneai de obicei în saloane, femei șirete, reci, interesate, storcînd toate avantajele din situația lor solidă, Aileen era admirabilă. Păcat că n-avea mai mult tact, trebuia să fie mai reținută, nu chiar atît de deschisă. Totuși, alături de Cowperwood ar fi putut ajunge departe.

— Vă felicit, doamnă Cowperwood, totul este încîntător. Tocmai îi spuneam domnului Lord că locuința dumneavoastră este un adevărat triumf.

Din partea lui McKibben care era un perfect om de lume și în prezența lui Lord, care era de asemenea apreciat în cercurile bune, aceste complimente o încîntară pe Aileen. Radia de fericire.

Printre primii sosiți fură doamna Webster Israels, doamna Bradford Canda și doamna Walter Rysam Cotton, care trebuiau să primească musafirii împreună cu Aileen. Aceste doamne nu-și dădeau seama că riscau astfel să-și compromită reputația pentru lipsa lor de perspicacitate și exigență ; fuseseră îmbătate de luxul afișat de Aileen, de succesul din ce în ce mai mare al lui Cowperwood în lumea finanțelor și de arta rafinată care domnea în noua locuință. Gura doamnei Webster Israels avea o formă atît de caracteristică, încît întotdeauna o făcea pe Aileen, de cîte ori o vedea, să se gîndească la un pește ; totuși nu era o ființă chiar atît de searbădă și în ziua aceea fusese vioaie și chiar atrăgătoare. Doamna Bradford Canda, a că-

rei rochie *vieux-rose* și gri argintiu masca un schelet impresionant — o femeie nu complet lipsită de farmec — se entuziasmase și avea convingerea că această recepție va rămîne în istoria orașului un eveniment monden important. Doamna Walter Rysam Cotton, mai tînără ca celelalte două, avea un soi de spoială dobîndită la colegiul Vassar și se considera superioară lor în multe privințe ; o munceau, ce e drept, vagi bănuieli că soții Cowperwood n-ar fi exact ce trebuie, dar era clar că făceau progrese și că puteau, eventual, să-i depășească pe toți ceilalți aspiranți la un loc în lumea bună. Se simțea deci obligată să fie amabilă.

Viața trece uneori de la o strictă individualitate la o tendință contrară. Ea devine ca atmosfera tablourilor atît de colorate ale lui Monticelli, unde individualitatea nu mai contează, iar valoarea principală o dă ansamblul strălucitor. Noua casă, cu uși elegante de sticlă la parter, avea niște splendide frize cu flori sculptate, și ușa de la intrare, adîncită în perete și împodobită de asemenea cu sculpturi florale, fu în scurt timp asediată de o mulțime numeroasă și pestriță. O parte din invitați fuseseră poftiți de McKibben și de Lord, astfel încît nici Aileen și nici Cowperwood nu-i cunoșteau ; sosiră și fură prezentați. Străzile laterale și piațeta din fața clădirii erau ticsite de trăsuri elegante cu cai nărăvași. Prietenii intimi au venit mai devreme și găsind plăcută atmosfera au rămas pînă mai tîrziu. Restauratorul Kinsley adusese o adevărată armată de chelneri stilați, aliniați ca soldații sub supravegherea atentă a majordomului casei. Sufrageria era luxos decorată în culori pompeiene, iar risipa de cristaluri îi dădea o strălucire superbă. Bufetul încărcat cu bunătăți era aranjat cu mare artă. Rochiile de după masă ale doamnelor aveau culorile toamnei și variau de la gri la purpuriu, maron și verde, armonizîndu-se cu pereții de nuanță castanie ai holului de la intrare, cu griul închis și auriul salonului principal, cu roșul roman din sufragerie, cu albul și auriul sălii de concert și cu culoarea neutră, sepia, a pereților din galeria de tablouri.

Cowperwood se retrăsese cu bărbații în sufragerie, birou și galeria de pictură, iar Aileen, încurajată de puternica personalitate a soțului ei, trona în vanitatea frumu-

setii ei — spectacol demn de a fi privit, aproape înduioșător, întruchiparea deșertăciunii aparențelor pieritoare, ironia avuției și în același timp amăgirea ei. Această mulțime care se perinda prin salonul soților Cowperwood venise mai mult din curiozitate decît din bune intenții, mai mult din invidie decît din simpatie, gata să clevetească, fără pic de înțelegere ; venise numai să critice.

— Știi, doamnă Cowperwood, spuse doamna Simms, în treacăt, casa dumitale îmi face impresia unei expoziții de artă. Nu-mi dau seama de ce.

Aileen simțise intenția malițioasă, dar nu găsi ce să-i răspundă. Nu era înzestrată să pună oamenii la punct ; se îmbujoră însă de furie.

— Da, crezi ? răspunse ea, tăios.

Doamna Simms, satisfăcută de efectul produs, trecu veselă mai departe, însoțită de un tînăr artist care o urma pas cu pas.

Acest mic incident și altele asemănătoare o făcură pe Aileen să-și dea seama cît de puțin făcea parte din cercul select al orașului, care deocamdată nu-i acceptase nici pe ea, nici pe soțul ei. Aproape că o ura pe plicticoasa doamnă Israels, care fusese martoră la ieșirea doamnei Simms ; și totuși, poziția doamnei Israels era mai solidă decît a altora — ca probă că pînă și doamna Simms îi acordase un „Ce mai faci" convențional.

Apariția soților Addison, Sledd, Kingsland, Hoecksema și alții nu reuși s-o liniștească. Totuși, după supeu, tineretul îndemnat de McKibben, deschise dansul și, cu toate îndoielile ei, aici Aileen era neîntrecută. Era veselă, îndrăzneață și seducătoare. McKibben, un specialist în misterele și subtilitățile „promenadei", avu plăcerea s-o conducă în acest cortegiu feeric, urmat de Cowperwood care-i oferi brațul doamnei Simms. Aileen, într-o rochie de saten alb cu puțin argint din loc în loc, și cu un colier, brățări, cercei și diademă de briliante, avea strălucirea unei prințese orientale. Exulta de fericire. McKibben, foarte curtenitor, era aproape amorezat de ea.

— E o plăcere să danseze omul cu dumneata, îi șopti admirativ. Ești atît de frumoasă... un vis !

— Un vis cam solid, replică Aileen.

— Aș fi fericit să-mi pot da seama, spuse el, rîzînd ; iar Aileen, care înțelesese aluzia, schiță un zîmbet șăgalnic. Doamnei Simms, ocupată cu Cowperwood, îi scăpă, spre marele ei regret, o parte din conversație.

După „promenadă", Aileen, asaltată de un grup zgomotos de tineri veseli și îndrăzneți, îi conduse să-i vadă portretul. Invitații cu gusturi mai convenționale, sub influența băuturilor, comentau tabloul lui Gérôme reprezentînd nuduri impudice la un capăt al galeriei, portretul strălucitor al lui Aileen, la celălalt capăt, și entuziasmul tinerilor pentru gazdă. Doamna Rambaud, fără intenții malițioase, atrase atenția bărbatului ei asupra „poftei de viață" a doamnei Cowperwood. Doamna Addison, uimită de bogăția impresionantă a soților Cowperwood, care depășea cu mult în strălucire, dacă nu și în proporții și opulență tot ceea ce realizaseră ei vreodată, îi șopti bărbatului său :

— Omul ăsta trebuie să cîștige bani nu glumă.

— Omul ăsta, dragă Ella, e un financiar înnăscut, explică Addison, sentențios. Face tranzacții și cu siguranță că va cîștiga bani mulți. Nu știu dacă vor intra vreodată în rîndul bunei societăți. Dacă ar fi singur, da, fără doar și poate. Ea e frumoasă, dar mă tem că nu e genul de femeie de care are el nevoie. Este aproape prea frumoasă.

— Așa cred și eu. Mie personal îmi place. Dar mi-e frică să nu facă gafe. Ar fi păcat.

Tocmai atunci trecu Aileen prin fața lor, încadrată de doi tineri veseli ; obrajii îi erau îmbujorați de plăcere, de vorbele măgulitoare pe care i le spuneau. Se îndrepta spre camera de muzică, ce dădea în salon, formînd sala de bal. Strălucirea mulțimii în vîrtejul dansului îi lua ochii ; parfumul florilor, sunetul muzicii și al vocilor aveau ceva îmbătător.

— De mult n-am mai văzut o femeie așa de frumoasă ca doamna Cowperwood, spuse Bradford Canda reporterului monden, Horton Biggers. E aproape prea frumoasă.

— Crezi că o să placă lumii noastre ? întrebă prudent ziaristul.

— E fermecătoare, dar mă tem că nu e destul de reținută și nici destul de deșteaptă. Aici ar trebui un alt

gen de femeie — mai serioasă. Ea e puţin prea vioaie. Babele astea n-au să se simtă niciodată bine în compania ei. Prea le face să pară bătrîne. Ar avea mult mai mult succes dacă n-ar fi aşa de tînără şi frumoasă.

— Exact asta-i şi părerea mea ! exclamă Biggers, care n-avea de fapt nici o părere, era incapabil să ajungă singur la concluzii atît de precise. Acum adoptase acest punct de vedere pentru că venea de la Bradford Canda.

CAPITOLUL XI

Rodul îndrăznelii

A doua zi dimineaţă, familia Norrie Simms şi alte familii discutară, la micul dejun, consecinţele strădaniei soţilor Cowperwood de a fi primiţi în lumea bună şi şansele de reuşită sau de nereuşită pe care le aveau.

— Din păcate, doamna Cowperwood, remarcă doamna Simms, e puţin stîngace. Totul era prea ostentativ. Şi ce idee să pună portretul ei la un capăt al galeriei şi tabloul lui Gérôme la celălalt. Şi pe urmă informaţia care a apărut astăzi în *Press* ! De ce toate astea ? Ca şi cum ar şi face parte din înalta societate ! Doamna Simms era cam supărată că prietenii ei Kent McKibben şi Taylor Lord se serviseră de ea ca să-i ajute pe soţii Cowperwood.

— Dar lumea, cum ţi s-a părut ? întrebă Norrie pe cînd ungea cu unt o feliuţă de pîine.

— Evident, o lume care nu reprezintă nimic. Noi eram singurele persoane importante şi acum îmi pare rău că ne-am dus. Şi cine sînt, mă rog, soţii ăia Israels sau Hoecksema ? Ce oribilă femeie ! (Făcea aluzie la doamna Hoecksema.) N-am întîlnit în viaţa mea o femeie aşa proastă.

— Ieri după masă am vorbit cu Haguenin, de la ziarul *Press*, zise Norrie. Mi-a spus că înainte de a veni aici Cowperwood dăduse faliment la Philadelphia şi că avusese o grămadă de procese. Ştiai ?

— Nu, dar doamna Cowperwood pretinde că a cu-

noscut acolo familiile Drake și Walker. Voiam să vorbesc cu Nelly despre asta. Întotdeauna m-am întrebat de ce au părăsit Philadelphia, dacă le mergea așa de bine. De obicei cînd îți merge bine într-un loc rămîi acolo.

Simms era gelos de succesul financiar, din ce în ce mai mare al lui Cowperwood la Chicago. Și apoi comportarea lui Cowperwood dovedea o mare inteligență și un mare curaj, și asta de obicei irită pe toată lumea, în afară de cei învinși de soartă sau de cei care reușesc în alte domenii. Acum, în sfîrșit, Simms își dădea seama că sosise vremea să știe precis și complet cine era și ce făcuse Cowperwood.

Înainte ca situația mondenă a soților Cowperwood să se fi rezolvat într-un fel sau altul, se ivi o nouă problemă, cu siguranță mult mai importantă, deși Aileen, probabil, n-o socotea astfel. Relațiile dintre noile și vechile societăți de gaz aerian erau puțin încordate. Acționarii vechilor societăți se simțeau stînjeniți. Ar fi vrut să știe cine se afla în spatele noilor societăți, care amenințau să pună mîna pe ceea ce ei considerau de mult drept un bun al lor. În cele din urmă, unul din avocații angajați de *North Chicago Gas Illuminating Company* ca să lupte împotriva manevrelor lui De Soto Sippens și ale bătrînului general Van Sickle, văzînd că Consiliul municipal din Lake View acordase un privilegiu noii societăți și Curtea de apel era gata să-l susțină, recurse la ideea de-a da în judecată Consiliul municipal, învinuindu-l că protejează noua societate și că toți consilierii fuseseră mituiți. Cu timpul se strînseseră destule dovezi că Duniway, Jacob Gerecht și alții din North Side fuseseră cumpărați și darea lor în judecată ar fi întîrziat emiterea definitivă a privilegiului, oferind astfel vechilor societăți răgazul necesar pentru a chibzui ce măsuri să ia în viitor. Avocatul, un anume Parsons, urmărise îndeaproape toate manevrele lui Sippens și ale bătrînului general și ajunsese la concluzia că ei nu sînt altceva decît niște oameni de paie și că în dosul lor se afla Cowperwood, adevăratul instigator sau, dacă nu el, atunci oamenii pe care-i reprezenta.

Parsons se prezentă la biroul lui Cowperwood pentru a avea o discuție; nemulțumit de întrevedere, începu să

facă investigații în legătură cu trecutul lui Cowperwood și cu oamenii care-l cunoscuseră înainte de a veni la Chicago. Toate aceste cercetări și contramașinații culminară, la sfîrșitul lunii noiembrie, într-un proces la *United States Circuit Court* prin care Frank Algernon Cowperwood, Henry De Soto Sippens, Judson P. Van Sickle și alții erau învinuiți de complot împotriva intereselor unei alte societăți. Acest proces fu urmat aproape imediat de altele intentate de către societățile West și South Side pe baza acelorași acuzații. Numele lui Cowperwood fu pronunțat în fiecare din aceste cazuri, fiind considerat ca puterea care conducea din umbră noile societăți și unealta să oblige pe cele vechi să cumpere acțiunile celor noi. Trecutul său din Philadelphia fusese comunicat presei de către Parsons, evident parțial și cu multe reticențe, și astfel apăru în jurnale. Deși „mită" și „complot" sînt vorbe grele, învinuirile aduse de avocați nu puteau dovedi nimic. În schimb o condamnare, indiferent de motivul ei, precedată de un faliment și urmată de un divorț și de un scandal (deși presa se mulțumea să facă doar vagi aluzii la toate astea) izbuteau să stîrnească interesul publicului și să concentreze atenția orașului asupra lui Cowperwood și a soției sale.

I se ceruse lui Cowperwood un interviu, dar Cowperwood se mărgini să declare gazetarilor că el era doar agentul financiar al celor trei societăți noi pentru care, personal, nu investise nici un ban. Mai spuse și că învinuirile ce i se aduseseră erau neîntemeiate, tertipuri avocățești inventate ca să-i creeze o situație cît mai dificilă. Amenință de altfel cu un proces pentru calomnie. În orice caz, deși adversarii nu cîștigară nimic cu aceste procese (și asta pentru că el, Cowperwood, se aranjase să nu fie descoperit ca inițiatorul acestor noi societăți), adevărul era că fusese dat în judecată și că fusese demascat ca un om de afaceri viclean, cu un trecut fără doar și poate spectaculos.

Într-o dimineață, în timpul micului dejun, Anson Merrill îi spuse soției sale :

— Văd că ziarele au început să se ocupe de acest domn Cowperwood. Ziarul *Times* era pe masă, în fața lui, iar el citea titlurile articolelor așezate în piramidă după moda de atunci. *Mai mulți cetățeni din Chicago acuzați de com-*

plot, Frank Algernon Cowperwood, Judson P. Van Sickle, Henry De Soto Sippens și alții acuzați în fața Curții. Urma apoi enumerarea altor amănunte. Credeam că e doar un agent de schimb.

— Nu știu mare lucru despre ei, răspunse doamna Merrill, doar ce-am auzit de la Bella Simms. Dar ce scrie acolo ?

Domnul Merrill îi întinse ziarul.

— Întotdeauna mi-am zis că trebuie să fie niște arivişti şi nimic mai mult ! exclamă ea. Din cîte am auzit, se pare că ea e o femeie imposibilă, eu însă n-am văzut-o niciodată.

— Cowperwood a început bine, pentru un om venit din Philadelphia, rosti domnul Merrill, zîmbind. L-am întîlnit la *Calumet*. Mi s-a părut un om foarte isteț. În tot cazul lucrează repede și bine.

În același timp domnul Norman Schryhart, care pînă atunci se făcea că nu-l vede pe Cowperwood, deși îl văzuse la *Clubul Calumet* sau la *Union League*, începu să se intereseze serios cine este și de unde vine. Schryhart, un om de mare forță fizică și intelectuală, înalt, rece și impasibil — un om care nu semăna de loc cu Anson Merrill — îl întîlni într-o zi pe Addison la *Calumet*, scurt timp după ce începuse campania de presă. Așezat confortabil într-o canapea de piele, îl întrebă :

— Spune-mi, Addison, cine este omul ăsta Cowperwood, de care se vorbește așa de mult în ziare ? Dumneata cunoști pe toată lumea. Parcă mi l-ai prezentat și mie o dată.

— Desigur că da, încuviință Addison, vesel, căci cu toate atacurile împotriva lui Cowperwood, era mai degrabă mulțumit decît indispus. Vîlva stîrnită de toată afacerea asta dăduse la iveală faptul că Frank Cowperwood conducea operațiile cu măiestrie și mai însemna — și de asta Addison se bucura mai mult ca de orice — că nu dăduse în vileag numele oamenilor care-l ajutaseră. S-a născut la Philadelphia. S-a instalat aici acum cîțiva ani ca agent în afaceri de cereale. Acum e bancher, după părerea mea un om destul de priceput. E plin de bani.

— O fi adevărat ce se spune în ziare că ar fi dat faliment pentru un milion de dolari, în 1871, la Philadelphia ?

— După cîte știu eu, e adevărat.
— Bine, dar atunci e adevărat că a fost în închisoare?
— Da, cred că da. Dar îmi închipui că acuzația nu prea era întemeiată. După cîte am aflat, se pare că au existat niște presiuni politico-financiare.
— Și-i adevărat că n-are decît patruzeci de ani, cum spun ziarele ?
— Da, cam așa ceva. Dar de ce întrebi ?
— Toată combinația asta a lui mi se pare cam complicată... tentativa de a le pune adversarilor revolverul în tîmplă. Crezi că o să reușească ?
— Asta nu știu. Nu știu decît ce am aflat din ziare, răspunse Addison, prudent. De fapt nu ținea de loc să discute problema.
Între timp Cowperwood încercase, prin intermediul unui agent al lui, să ajungă la un compromis și la o fuziune a tuturor celor interesați. Se lovea însă de dificultăți.
— Hm ! făcu Schryhart. Se întreba cum de oameni ca el sau ca Merrill, Arneel și alții nu se gîndiseră mai de mult la asta, sau de ce nu răscumpăraseră ei acțiunile vechilor societăți. Părăsi clubul cu gîndul la ce s-ar putea face, și chiar a doua zi dimineață planul era gata. Schryhart era, ca și Cowperwood, șiret, rece și necruțător. Credea mult în orașul Chicago și în tot ce era legat de dezvoltarea lui. Problema gazului aerian care, datorită lui Cowperwood, îi apăruse în adevărata ei lumină, nu mai avea pentru el nici un mister. Poate că nu era prea tîrziu ca un terț să se ocupe de această afacere și prin manevre complicate să-și însușească profiturile mult rîvnite. S-ar fi putut să-l ia în combinație și pe Cowperwood, cine știe ?
Domnul Schryhart, fire foarte autoritară, nu voia să investească bani sau să intre într-o asociație în care el să nu aibă partea leului. N-ar fi consimțit niciodată să intre într-o asemenea combinație decît cu condiția ca el să fie șef. Se hotărî să-l invite pe Cowperwood la biroul său și să discute problema cu el. O puse deci pe secretara lui să-i scrie un bilet prin care, pe un ton superior, îl ruga pe Cowperwood să vină la biroul său pentru „o chestiune importantă".

Situaţia lui Cowperwood în lumea financiară din Chicago era atunci destul de solidă, deşi personal se mai resimţea încă de pe urma atacurilor înverşunate venite din toate părţile. În astfel de împrejurări, firea lui îl îndemna să manifeste un dispreţ suveran pentru semenii săi — pentru cei bogaţi ca şi pentru cei săraci. Ştia bine că Schryhart, deşi îl cunoscuse personal, nu-l băgase pînă atunci niciodată în seamă.

Domnul Cowperwood mă roagă să vă comunic, scrise domnişoara Antoinette Nowak în timp ce el îi dicta, *că deocamdată e extrem de ocupat, dar că totuşi i-ar face mare plăcere să-l primească pe domnul Schryhart la biroul său, oricînd doreşte.*

Schryhart, un om încrezut şi tiranic, fu puţin enervat cînd citi scrisoarea. Era însă convins că o întrevedere cu Cowperwood nu putea să strice, ba ar fi fost chiar utilă. Şi astfel, într-o miercuri după masă, se prezentă la Cowperwood, unde fu foarte bine primit.

— Bună ziua, domnule Schryhart, îl întîmpină Cowperwood, întinzîndu-i mîna, cordial. Îmi face mare plăcere să te revăd. Cred că ne-am mai întîlnit o dată, acum cîţiva ani.

— Da, într-adevăr, aşa cred, replică Schryhart, lat în umeri, cu un cap pătrat, ochi negri şi mustaţă scurtă, tot neagră, deasupra gurii expresive şi severe. Avea nişte ochi implacabili şi scrutători. Am citit în ziare, bineînţeles, dacă poţi avea încredere în ce scriu ziarele, intră el direct în subiect, că te interesează problema gazului aerian din Chicago. E adevărat ?

— Nu prea-i bine să pui temei pe ce scrie-n ziare, rosti Cowperwood, amabil. Dar, spune-mi, de ce vrei să ştii ?

— Ei bine, la drept vorbind, reluă Schryhart, privindu-l fix pe financiar, problema mă interesează şi pe mine. Am impresia că oferă un domeniu avantajos pentru investiţii, şi diferiţi reprezentanţi ai vechilor societăţi s-au prezentat la mine şi m-au rugat să-i ajut în cazul unei eventuale fuziuni. (Asta nu era de loc adevărat). Mă întrebam pe ce şanse de succes te bizui în operaţia pe care vrei s-o întreprinzi.

— N-aş vrea să discutăm despre acest lucru, zise Cowperwood, zîmbind, decît în cazul în care aş cunoaşte mai

bine intenţiile şi relaţiile dumitale. După cum înţeleg, unii acţionari ai vechilor societăţi au apelat la dumneata ca să-i ajuţi.

— Da, exact.

— Şi ai impresia că i-ai putea convinge să fuzioneze? Şi pe ce bază ?

— O, cred că e foarte simplu să dai fiecărui acţionar două sau trei acţiuni noi pentru fiecare acţiune veche. Apoi am putea alege un singur grup de directori cu birouri comune, am opri toate procesele şi toată lumea ar fi mulţumită.

Schryhart era calm şi vorbea pe un ton superior, de parcă Cowperwood nu s-ar fi gîndit cu mult în urmă la asta ; vedea cu uimire că planul întocmit de el era acum prezentat de Schryhart, un om atît de puternic la Chicago, şi care pînă atunci găsise de cuviinţă să-l ignoreze.

— În ce condiţii, îl întrebă Cowperwood, precaut, crezi c-ai putea convinge noile societăţi să fuzioneze cu cele vechi ?

— În aceleaşi condiţii ca pe cele vechi, bineînţeles dacă ele nu s-au angajat prea mult. Fireşte, nu m-am gîndit încă la toate amănuntele. Două sau trei acţiuni pentru una veche, proporţional cu investiţiile. Evident, trebuie să se ţină seama şi de prejudiciile vechilor societăţi.

Cowperwood căzu pe gînduri. Nu ştia dacă era bine sau rău să primească. Asta ar fi fost o ocazie de a vinde tot vechilor societăţi. Dar în felul acesta veniturile vor fi încasate de Schryhart şi nicidecum de el. Pe cîtă vreme dacă mai aşteaptă — chiar dacă Schryhart ajunge să contopească cele trei societăţi vechi — Cowperwood avea şanse să impună condiţii mai avantajoase pentru el. Nu prea ştia ce să facă. În cele din urmă îl întrebă :

— Cîte acţiuni ale noii societăţi ar rămîne în mîinile dumitale, sau în mîinile grupului de directori, după ce fiecare societate — nouă şi veche — îşi va fi primit partea după sistemul pe care-l preconizezi ?

— Cred că treizeci şi cinci sau patruzeci la sută din numărul total, spuse Schryhart, insinuant. Ar merita osteneala.

— De acord, încuviinţă Cowperwood, cu un zîmbet, dar, fiindcă eu sînt cel care a dat jos fructul din pom, s-ar

cădea ca o bună parte din acţiuni să mi se lase mie. Ce părere ai ?

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Exact ce-am spus. Eu personal am organizat noile societăţi care au făcut posibilă fuziunea propusă de dumneata. Planul dumitale nu este altceva decît planul la care eu lucrez de mult. Directorilor vechilor societăţi le e ciudă pe mine, numai pentru că am intrat în cîmpul lor de acţiune. Ei, şi dacă ăsta este motivul pentru care preferă să lucreze cu dumneata, şi nu cu mine, cred că mi se cuvine, în schimb, o parte mult mai mare din acţiuni. Eu, personal, n-am investit prea mult în noile societăţi, sînt mai degrabă un fel de agent de legătură. (Asta era o minciună, dar Cowperwood prefera să-i dea oaspetelui său această impresie.)

— Dragă domnule Cowperwood, zise Schryhart, zîmbind, pare-se uiţi că eu voi fi acela care va investi aproape tot capitalul pentru această operaţie.

— Şi dumneata uiţi că eu nu sînt un naiv. Sînt gata să bag toţi banii necesari şi să-ţi dau o primă frumoasă pentru serviciile dumitale, dacă propunerea mea îţi convine. Uzinele şi privilegiile vechilor societăţi cît şi ale celor noi au oarecare valoare. Nu uita că Chicago este un oraş în plină dezvoltare.

— Da, ştiu, replică Schryhart, evaziv, dar mai ştiu şi că ai de dat o luptă lungă şi costisitoare. În condiţiile actuale nu poţi ajunge la nici un acord cu vechile societăţi. După informaţiile mele nu vor să lucreze cu dumneata. Va fi nevoie de o persoană dinafară, un om ca mine — influent, sau, poate, mai bine zis, cu o poziţie solidă în Chicago. Cineva care să-i cunoască pe toţi oamenii aceştia şi astfel să înlesnească fuziunea. Crezi că există altcineva mai nimerit ca mine ?

— N-ar fi de loc exclus să existe, spuse Cowperwood, foarte degajat.

— Nu prea-mi vine să cred ; în orice caz nu acum, nu în situaţia asta. Vechile societăţi nu sînt dispuse să lucreze cu dumneata, cu mine însă vor lucra. Nu preferi să accepţi condiţiile mele şi să mă laşi să-i dau drumul şi să isprăvim ?

— Pe baza asta, niciodată, replică Cowperwood, simplu. Noi am pătruns prea departe în teritoriul dușman, am realizat prea multe. Trei sau patru acțiuni noi în schimbul unei acțiuni vechi — și asta indiferent de ce se va oferi acționarilor noi. Iar din ce rămîne, mi se cuvine o jumătate. Chiar și așa, împart cu alții. (Nici asta nu era adevărat.)

— Nu, se împotrivi Schryhart, evaziv însă ostil, și scuturînd îndărătnic din cap. Nu se poate. Riscurile sînt prea mari. Aș ceda poate un sfert — dar încă nu știu !

— O jumătate sau nimic, stărui Cowperwood, pe un ton ferm.

Schryhart se ridică.

— Asta-i ultimul dumitale cuvînt, nu ? întrebă.

— Ultimul !

— Atunci mi-e teamă, reluă Schryhart, că nu ne vom putea înțelege. Personal, îmi pare rău. Te așteaptă o luptă de lungă durată și costisitoare.

— De asta nu m-am îndoit niciodată, răspunse financiarul.

CAPITOLUL XII

Noi planuri

Cowperwood, care îl înfruntase atît de politicos dar ferm pe Schryhart, descoperi mai tîrziu că cine ridică sabia de sabie piere. Avocatul său vigilent stătea de gardă la Palatul administrativ unde consiliile orășenești și sătești, tribunalele și așa mai departe emiteau certificate pentru constituirea unor noi societăți. Află repede că se pregătea o contraofensivă destul de serioasă împotriva inițiativelor luate de Cowperwood. Bătrînul general Van Sickle aduse primul vestea că se petrecea ceva în legătură cu societatea *North Side*. Sosi într-o după-masă tîrziu, cu paltonul lui ponosit, aruncat neglijent pe umeri, și cu pălăria mică de fetru trasă peste ochii cu sprîncene stufoase.

— Bună seara, domnule general. Cu ce-aş putea să-ţi fiu de folos ? îl întîmpină Cowperwood.

Bătrînul se aşeză, cu expresia unui om care aduce o veste proastă.

— Cred că se pregăteşte o furtună, căpitane, i se adresă el, întrebuinţînd numele pe care obişnuise să i-l dea.

— Ce s-a mai întîmplat iară ? întrebă Cowperwood.

— Deocamdată mai nimic, dar s-ar putea să se întîmple. Cineva, nu ştiu încă cine, vrea să unească cele trei societăţi vechi într-una singură. S-a cerut la Springfield o autorizaţie pentru constituirea *Companiei unite de Gaz Aerian şi Combustibil din Chicago* şi directorii ţin şedinţe la *Douglas Trust*. Toate astea le ştiu de la Duniway, care s-ar părea că are undeva nişte prieteni informaţi.

Cowperwood, după cum avea obiceiul, îşi apropie vîrfurile degetelor de la mîini, apoi începu să le bată uşor şi ritmic.

— Stai, lasă-mă să mă gîndesc... *Douglas Trust*... acolo e preşedinte domnul Simms, dar el nu e destul de deştept ca să organizeze un lucru ca ăsta. Cine sînt membrii noii asociaţii ?

Generalul îi întise o listă cu patru nume : nu figura nici unul din directorii vechilor societăţi.

— Toţi oameni de paie ! exclamă Cowperwood, scurt. Cred, generale, continuă el, după ce se mai gîndi o clipă, că ştiu cine se află în spatele lor ; dar nu te teme. Nu ne pot strica planurile, nici dacă societăţile fuzionează. N-au decît două alternative : sau ne vînd nouă acţiunile lor sau le cumpără ei pe ale noastre.

Totuşi îl enerva ideea că Schryhart reuşise să convingă vechile societăţi să se unească, indiferent pe ce bază ; intenţia lui Cowperwood fusese să-l trimită pe Addison ca pe un om din afară să le propună el această fuziune. Schryhart acţionase probabil de îndată ce ieşise de la el. Cowperwood se duse repede să vorbească cu Addison la biroul lui din *Lake National*.

— Ai auzit ultimele ştiri ? îl întrebă acesta din urmă pe Cowperwood de cum intră pe uşă. Au de gînd să fuzioneze. E opera lui Schryhart. De asta mi-a fost frică. Simms de la *Douglas Trust* va juca rolul de agent de legătură. Nu sînt nici zece minute de cînd am aflat toate astea.

— Și eu la fel, zise Cowperwood, calm. Ar fi fost mai bine dacă începeam campania mai demult. Totuși, nu-i chiar vina noastră. Cunoști condițiile contractului ?

— Au de gînd să strîngă acțiunile pe o bază de una la trei, cu aproximativ treizeci la sută din numărul noilor acțiuni la dispoziția lui Schryhart, care va avea latitudinea să le vîndă sau să le păstreze pentru el. El garantează dobînda. Ideea a fost a noastră... trebuie să recunosc că i-am adus cîștigul pe tavă.

— Totuși n-au scăpat, răspunse Cowperwood, o să mai aibă de furcă cu noi. Acum propun să mergem la Consiliul municipal și să cerem un privilegiu în alb. Se poate obține și, dacă-l obținem, partida lor e pierdută. Și ajutați de noile societăți, poziția noastră va fi mai bună ca a lor. Putem fuziona între noi.

— Asta o să ne coste o grămadă de bani, nu crezi ?

— Nu chiar atît de mult. S-ar putea să nici nu fie nevoie să instalăm vreo conductă sau să construim vreo uzină. Încă înainte vor veni să ne ofere toate acțiunile lor sau să ne roage să vindem sau să fuzionăm cu ei. Noi vom fi cei care vor pune condiții. Lasă pe mine. Nu cumva îl cunoști pe un domn McKenty ? Are un cuvînt greu de spus în toate afacerile locale. Un anume John J. McKenty ?

Cowperwood făcea aluzie la un individ care era în același timp client de tripouri, presupus proprietar sau girant al unui mare număr de case de toleranță, omul despre care se credea că înscăunează primari și consilieri municipali și că învîrtește bani în cîrciumi și întreprinderi contractante, într-un cuvînt, patronul și zeul lumii politice interlope din Chicago — de care nu puteai face abstracție cînd era vorba de programul legislativ al orașului sau al statului Illinois.

— Nu-l cunosc, spuse Addison, pot însă să-ți fac rost de o scrisoare de recomandare. Dar de ce ?

— Nu mă întreba acum. Caută să-mi procuri o recomandație cît mai călduroasă.

— O vei avea chiar azi, îl încredință Addison. Ți-o trimit acasă.

Cowperwood ieși și-l lăsă pe Addison să mediteze asupra noii idei. Nimeni nu-l putea întrece pe Cowperwood cînd era vorba să întindă o cursă adversarului. Adisson se

minuna uneori de ingeniozitatea tînărului bancher și admira fără rezerve felul direct și incisiv în care acționa.

McKenty, la care se gîndise Cowperwood în acele clipe de cumpănă, era un om interesant și cu multe resurse, un om pe care ți-ar fi plăcut să-l întîlnești în orice ocazie, o figură caracteristică a Vestului și a orașului Chicago din epoca aceea. Era un bărbat simpatic, surîzător, politicos și afabil, care avea ceva din farmecul și subtilitatea lui Cowperwood. Dar, spre deosebire de acesta, avea un fel de cruzime (ce nu se deslușea de la prima vedere) pe care Cowperwood cu greu ar fi înțeles-o. Cu firea lui atrăgea lumea aceea interlopă, vastă și tragică, în care sufletește își găsea un echilibru. Există naturi lipsite total de preocupări artistice, fără năzuințe pe plan intelectual — naturi reci, lipsite de înclinație pentru speculații filozofice și totuși pline de viață ; poate nu perfect clare, dar nicidecum complet întunecate — temperamente cețoase, tainice și ciudate.

Fusese adus în America de părinții lui cînd avea trei ani. Familia McKenty emigrase din Irlanda unde era o foamete cumplită. Își petrecu copilăria într-o mahala din districtul sudic, într-o cocioabă lîngă un labirint de șine care se întretăiau, iar pînă la patru ani, în pielea goală, se tîrîse pe pămîntul cocioabei. După ce ani de-a rîndul lucrase ca zilier la calea ferată, tatăl lui ajunse, în sfîrșit, maistru, iar John, unul din cei opt frați, fusese de timpuriu rînd pe rînd remizier la o prăvălie, telegrafist, om de serviciu ocazional la o cîrciumă și în cele din urmă barman. Această ultimă îndeletnicire însemnase, de fapt, adevăratul lui debut în viață, pentru că acolo fusese descoperit de către un politician cu minte ageră, care-l încurajase să candideze în parlamentul statului Illinois și să studieze dreptul. Învățase încă de mic o grămadă de lucruri — furtul, măsluirea de urne, cumpărarea de voturi, puterea politicienilor de a numi în posturi pe te miri cine, mita, nepotismul, exploatarea viciului — într-un cuvînt tot ce contribuie (sau a contribuit) la constituirea lumii politice și financiare americane și în același timp la declanșarea conflictelor sociale.

Există credința în rîndul clasei conducătoare că n-ar avea ce învăța de la cei de jos. Dacă ai fi putut analiza mintea vastă și cumpătată a lui John McKenty, ai fi des-

coperit o înțelepciune neobișnuită și un noian de amintiri și mai neobișnuit — o lume întreagă de violențe, tandrețe, erori, imoralitate, suferință, pe care o suportase uneori chiar cu plăcere — viața aspră, avidă a unui animal condus doar de simțuri, instincte și pofte. Și totuși John McKenty avea mina și tactul unui perfect om de lume.

Acum, la patruzeci și opt de ani, McKenty era un om extrem de important. În locuința lui spațioasă din West Side, de pe strada Harrison, colț cu Ashland Avenue se perindau financiari, oameni de afaceri, miniștri, preoți, cîrciumari, adică toți reprezentanții unei vieți politice complicate și active. La McKenty puteau întotdeauna găsi sfaturile, înțelepciunea, siguranța sau soluția de care aveau la un moment dat nevoie și pentru care ei erau gata să plătească, uneori numai cu simpla lor recunoștință, sau cu recunoașterea lui drept conducător. Pentru polițiștii pe care îi salva uneori de la destituire, atunci cînd pe bună dreptate trebuiau să fie dați afară, pentru mamele ale căror băieți sau fete o apucaseră pe căi greșite și pe care el îi scotea din închisoare ; pentru patronul bordelului pe care îl scăpase din ghearele poftei nesăbuite a poliției după parale, pentru politicienii și cîrciumarii amenințați de furia mulțimii ; pentru toți acești oameni, în momentele grele, cînd fața lui blîndă, prietenoasă, coborîtă parcă din tabloul unui mare maestru, se pleca cu bunătate asupra lor, John McKenty părea un fiu pogorît din lumina cerească, un fel de zeu al Vestului, atotputernic, atotmilostiv, desăvîrșit. În schimb ingrații, oamenii bisericoși și moraliști, fariseii neînduplecați, intriganții, vrăjmașii — toți aceștia găseau în el un adversar cumplit. Iar oamenii lui — solii unui tron aproape imperial — erau gata totdeauna să-i îndeplinească poruncile. McKenty, omul cu gusturi simple, îmbrăcat fără ostentație ; însurat și (cel puțin în aparență) fericit ; catolic, deși nu mergea la biserică — McKenty era un om afabil, cordial, cu multă forță morală și enigmatic ca Buda.

Cowperwood și McKenty s-au întîlnit pentru prima oară într-o seară de primăvară, în casa acestuia din urmă. Ferestrele mari erau larg deschise, cu transperantele lăsate, iar perdelele fluturau bătute de un vînt ușor. De

afară venea mirosul primăvăratic de verdeață și un iz slab de la ocolul de vite.

Grație scrisorilor de introducere ale lui Addison și altele obținute prin Van Sickle de la un judecător, politician bine cunoscut, Cowperwood fusese invitat la McKenty. De cum sosi i se oferi un whisky, o țigară de foi și fu prezentat doamnei McKenty — care, pentru că nu ducea o viață mondenă, era încîntată ori de cîte ori se ivea prilejul să întîlnească vreo celebritate din lumea bună — și în cele din urmă fu poftit în biroul lui. Doamna McKenty, după cum ar fi putut observa Cowperwood dacă s-ar fi uitat mai bine, era o grăsană de cincizeci de ani, un fel de Aileen la bătrînețe, păstrînd încă urmele unei frumuseți robuste și care își masca destul de bine trecutul de prostituată. Din fericire, în seara aceea McKenty era extrem de bine dispus. Pentru moment nu-l frămînta nici o chestiune politică.

Era începutul lui mai, pomii erau înmuguriți, vrăbiile și prihorii își cîntau veselia pe graiul lor. În aer plutea o ceață transparentă și cîțiva țînțari timpurii dădeau tîrcoale pe la sitele de la uși și de la ferestre. Cowperwood, cu toate grijile care-l frămîntau, se simțea și el într-o stare de spirit plăcută. Se bucura de viață — în ciuda complicațiilor ei — și poate tocmai aceste complicații îi plăceau mai mult. Natura era frumoasă, uneori chiar emoționantă, iar greutățile, planurile, conflictele, intrigile care trebuiau aplanate — aceste lucruri făceau ca viața să merite să fie trăită.

— Și acum, domnule Cowperwood, începu McKenty cînd în cele din urmă intrară în biblioteca răcoroasă și plăcută, spune-mi cu ce-aș putea să-ți fiu de folos.

— Ei bine, domnule McKenty, rosti Cowperwood, alegîndu-și cu grijă cuvintele și punînd la bătaie toate resursele inteligenței lui, nu-i cine știe ce, deși pentru mine este. Am nevoie de un privilegiu pe care trebuie să mi-l acorde Consiliul municipal din Chicago și aș dori să mă ajuți să-l capăt. Ai putea să mă întrebi de ce nu mă adresez direct membrilor Consiliului. Așa aș fi făcut dacă nu mă temeam de alte persoane care ar putea să-ți solicite protecția. Sînt sigur că n-o să te superi dacă-ți voi spune

că eu te-am considerat totdeauna un fel de arbitru care soluționează toate dificultățile politice din Chicago.

Domnul McKenty zîmbi.

— Sînt măgulit, replică scurt.

— În ceea ce mă privește, sînt aproape un nou venit aici, continuă Cowperwood, molcom. Mă aflu la Chicago doar de un an sau doi. Vin de la Philadelphia. Am lucrat ca agent și am făcut investiții în cîteva societăți de gaz aerian din Lake View, Hyde Park și din alte locuri în afara orașului, după cum ai putut vedea recent în ziare. Nu sînt însă proprietarul lor, în sensul că n-am băgat eu toți banii, nici măcar o bună parte din ei. Nu sînt nici directorul acestor societăți decît în linii generale. Sînt mai degrabă promotorul și administratorul lor ; e drept că o fac pentru mine, dar o fac și pentru alții.

Domnul McKenty dădu din cap.

— Astfel, domnule McKenty, scurt timp după ce am încercat să capăt privilegiile ca să pot începe treaba la Lake View și la Hyde Park, m-am lovit de interesele care dirijează vechile societăți de gaz aerian ale orașului. Cele trei societăți s-au opus, firește, cu tărie ca noi să intrăm într-un fel sau altul în Comitatul Cook, deși în realitate noi nu ne băgăm peste ei. De atunci n-au încetat să lupte împotriva mea prin procese, somații, învinuiri de dare de mită, de comploturi.

— Știu, interveni domnul McKenty, am auzit și eu.

— Perfect. Văzînd atîta înverșunare din partea lor le-am făcut oferta să fuzionăm cele trei societăți vechi cu cele trei noi într-una singură, să obținem un nou privilegiu pentru compania astfel înființată, și să înzestrăm orașul cu o singură administrație de gaz aerian. Dar n-au vrut nici în ruptul capului — cred, mai ales, pentru că eram străin. Între timp, o altă persoană, domnul Schryhart — McKenty dădu din cap — care n-a avut nici în clin nici în mînecă cu treaba asta, a intervenit și a propus să facă el fuzionarea. De fapt, căuta să realizeze tocmai ceea ce am vrut să realizez eu, numai că el mai voia ceva, și anume, o dată vechile societăți fuzionate, să invadeze acest nou domeniu al nostru, să ne înlăture, sau să ne silească să vindem prin dobîndirea unor privilegii rivale pentru terenurile situate în afara orașului. După cum știi și dumneata,

se vorbește de o încadrare a acestor suburbii la orașul Chicago, lucru care ar îngădui celor trei privilegii din oraș să se contopească cu ale noastre. Asta ne obligă pe noi să alegem între mai multe soluții, după cum o să vezi — fie că vindem acum la cel mai bun preț pe care-l puteam obține, sau să continuăm o luptă pur defensivă, lucru care ne va costa mulți bani, sau să ne ducem la Consiliul municipal și să cerem un privilegiu pentru a lucra în centrul orașului — un privilegiu în alb pentru distribuirea gazului aerian în Chicago alături de vechile societăți — cu singura intenție de a ne apăra, după cum îi place să spună unuia dintre directorii mei, adăugă Cowperwood zîmbind.

McKenty zîmbi și el.

— Înțeleg. Vrei un nou privilegiu, domnule Cowperwood. Nu crezi că ceri cam mult ? Crezi că lumea din Chicago simte într-adevăr nevoia unei noi companii de gaz aerian ? E drept că vechile societăți nu prea s-au arătat a fi la înălțime... n-aș putea spune că gazul pe care-l întrebuințez eu, de pildă, e de cea mai bună calitate. Zîmbea și aștepta răspunsul lui Cowperwood.

— Domnule McKenty, eu știu că dumneata ai un deosebit simț al realității, continuă Cowperwood, fără să țină seama de întrerupere. Și eu de asemenea. N-am venit la dumneata să-ți înșir necazurile mele personale în speranța că v-ar putea interesa din pură simpatie pentru mine. Îmi dau seama că a te duce la Consiliul municipal din Chicago cu o propunere, de altfel perfect legitimă, este un lucru, și a căpăta aprobarea Consiliului, altul. Îmi trebuie un sfat și un ajutor, dar nu am venit să le cerșesc. Dacă aș putea obține un privilegiu general, după cum ți-am explicat, asta pentru mine ar reprezenta o mare valoare pecuniară, m-ar ajuta să unesc și să fructific noile societăți — sănătoase din punct de vedere financiar și foarte necesare — și ar împiedica vechile societăți să mă distrugă. De fapt, trebuie să capăt acest privilegiu spre a-mi putea apăra interesele și a-mi continua lupta cu sorți de izbîndă. Știu, că în politică sau în afaceri, nu s-ar lega nimeni la cap fără să-l doară. Dacă aș putea obține acest privilegiu aș da un sfert pînă la jumătate din tot cîștigul meu în această afacere, bineînțeles, dacă izbutesc să pun în aplicare planul de a unifica noile societăți cu cele

vechi... să zicem, între trei şi patru sute de mii dolari. (Nici de data asta Cowperwood nu era perfect sincer, dar prudent.) Nu cred că e nevoie să adaug că dispun de capital din plin. Acest privilegiu mă va plasa într-o poziţie foarte bună. Pe scurt, vreau să ştiu dacă în această chestiune pot conta pe sprijinul dumitale politic şi dacă vrei să te asociezi cu mine în condiţiile pe care ţi le propun. Am să-ţi spun înainte exact cine sînt asociaţii mei. Îţi furnizez toate datele şi amănuntele ca să-ţi poţi face singur o idee despre întreaga situaţie. Dacă vei descoperi la un moment dat că am denaturat cît de cît lucrurile, eşti liber să te retragi. După cum am spus, n-am venit să cerşesc. N-am venit la dumneata cu intenţia de a ascunde ceva sau de a te înşela asupra avantajelor pe care le putem trage de aici. Vreau să cunoşti faptele. Vreau colaborarea dumitale, pe temeiul unor condiţii socotite de dumneata cinstite şi echitabile. În realitate, singurul lucru care mi se reproşează aici este că nu fac parte din lumea bună, altminteri, acest război pentru gazul aerian ar fi fost de mult rezolvat. Toţi cei dispuşi să reorganizeze societăţile sub conducerea domnului Schryhart se ridică împotriva mea mai ales pentru că aş fi oarecum străin în Chicago şi nu fac parte din tagma lor. Dacă aş fi fost din tagma lor — aici făcu un gest cu mîna — nu cred că aş mai fi venit astă-seară să-ţi cer sprijinul, deşi nu înseamnă că nu-mi face plăcere să fiu aici sau că n-aş vrea să lucrez cu dumneata oricînd. Împrejurările doar ne-au împiedicat să ne întîlnim pînă astăzi.

În timp ce vorbea, nu-l slăbise din ochi pe McKenty, cu fermitate, dar în acelaşi timp cu candoare ; iar acesta din urmă, înţelegînd tot tîlcul argumentaţiei, avu tot timpul impresia că se află în faţa unui om neobişnuit, foarte capabil, de o inteligenţă profundă şi plin de forţă. La omul acesta nu încăpeau nici tergiversări, nici scrupule morale, şi totuşi cîtă subtilitate ! Genul de oameni care-i plăceau lui McKenty. Iar aluzia la faptul că lumea bună îl ţinea la distanţă îl amuzase. Înţelesese atît punctul de vedere cît şi intenţia lui Cowperwood, care pentru el reprezenta un tip nou şi simpatic al omului de afaceri. Fireşte, după scrisorile de recomandare cu care se prezentase, avea prieteni influenţi.

Cowperwood știa precis că pe McKenty nu-l interesau de loc vechile societăți și — deși nu o spusese — n-avea simpatie pentru directorii lor. Îi considera ca pe reprezentanții unor organizații neinteresante, gata să plătească tributuri politice la cerere și în schimb contînd pe anumite avantaje. La fiecare două-trei săptămîni se adresau Consiliului municipal, solicitînd cînd un privilegiu pentru instalarea unor noi conducte (privilegii speciale pentru anumite străzi), cînd contracte noi (mai avantajoase) pentru luminatul orașului, cînd drepturi la docurile de pe malul rîului, cînd reduceri de impozite etc. etc. Personal, McKenty nu se prea ocupa de asemenea lucruri. Avea un subaltern, foarte influent, în Consiliu, un oarecare Patrick Dowling, un irlandez mătăhălos și voinic, un adevărat cerber, atent la felul în care lucra administrația mituită de McKenty. Dowling era cînd la primar, cînd la tezaurierul orașului, cînd la perceptorul-șef — adică la toți funcționarii superiori din administrația locală — grijuliu ca toate aceste probleme mărunte să fie soluționate conform dorinței lui McKenty. Acesta nu cunoștea decît doi sau trei dintre directorii de la *South Side Gas Company* și chiar pe aceștia îi întîlnise doar din întîmplare și nu-i prea plăceau. Adevărul era că vechile societăți erau conduse de oameni care considerau politicienii de tipul lui McKenty sau Dowling ca pe o pacoste ; și dacă îi plăteau sau dacă mai făceau și alte asemenea nelegiuiri era numai pentru că n-aveau încotro.

— Planul dumitale, răspunse McKenty, jucîndu-se gînditor cu lănțișorul de aur de la ceas, mi se pare interesant. Evident, vechile societăți n-or să fie prea încîntate că ceri un privilegiu care te va face concurentul lor, dar dacă îl vei obține nu vor avea încotro. Nu-i așa ? Zîmbea. Domnul McKenty nu mai avea nici urmă de accent irlandez. Dintr-un anumit punct de vedere, ar putea părea o treabă proastă, dar nu în întregime. Sigur că or să protesteze violent, deși societățile lor nu și-au dat niciodată osteneala să mulțumească publicul. Dar dacă dumneata le propui să fuzionezi cu ei, nu văd ce-ar avea de pierdut ; pînă la urmă operația se va dovedi tot atît de rentabilă pentru ei ca și pentru dumneata. Îți îngăduie doar să poți dicta condiții mai avantajoase.

— Exact ! exclamă Cowperwood.

— Şi spuneai că dispui de capitalul necesar ca să instalezi conducte în toate cartierele oraşului... iar dacă nu cedează, o să le sufli clientela.

— Da, am destul capital, întări Cowperwood, sau dacă n-am chiar toată suma, o pot avea.

Domnul McKenty îl privi solemn pe domnul Cowperwood. Între ei se crease un fel de simpatie, de înţelegere şi admiraţie reciprocă, dar deocamdată interesul personal îi împiedica să se manifeste. Pe domnul McKenty îl interesa bancherul, pentru că dintre toţi oamenii pe care îi cunoscuse, Cowperwood era unul din puţinii care nu era nici greoi, nici fariseu, nici mincinos.

— Uite, domnule Cowperwood, să-ţi spun ce am să fac, zise el în cele din urmă. Mă voi gîndi la propunerea dumitale... Lasă-mă, în tot cazul, pînă luni. Acum, mai mult decît oricînd, ar fi momentul să găsim un motiv legitim pentru emiterea unui decret care să permită înfiinţarea unei companii unificate — asta e cît se poate de clar. De ce nu redactezi un proiect prin care să arăţi exact ce doreşti să faci şi să mi-l aduci mie ? Aşa am putea afla ce cred şi ceilalţi domni de la Consiliul municipal.

Cowperwood schiţă un zîmbet la cuvîntul „domni“.

— L-am şi redactat. Iată-l !

McKenty îl luă, plăcut surprins de această dovadă de eficienţă profesională. Întotdeauna îi plăcuseră oamenii de afaceri, puternici — cu atît mai mult cu cît el nu era om de afaceri — iar majoritatea celor pe care-i cunoştea erau slabi şi laşi.

— Lasă-mi-l, şi dacă vrei, ne vedem din nou lunea viitoare. Vino luni.

Cowperwood se ridică în picioare.

— De mult aş fi vrut să discut cu dumneata şi acum îmi pare bine că m-am hotărît. Vei constata, dacă-ţi vei da osteneala să te uiţi în hîrtiile astea, că totul corespunde exact realităţii. În afacerea asta sînt mulţi bani de cîştigat, cu toate că o să fie nevoie de cîtăva vreme pînă o vom pune pe roate.

Domnul McKenty înţelese.

— Da, încuviinţă el, binevoitor, sigur că da.

Îşi strînseră mîna, schimbînd priviri prietenoase.

— Am impresia că planul dumitale este excelent, încheie McKenty cu simpatie. Da, da, excelent. Treci pe la mine lunea viitoare și-ți spun atunci ce-am hotărît. Vino oricînd, dacă ai să-mi mai spui ceva. Ești întotdeauna binevenit la mine. Frumoasă noapte, nu-i așa ? adăugă el cînd ajunseră la ușă. Și ce lună splendidă. Luna, ca o seceră, se înălțase pe cer strălucind.

— La revedere.

CAPITOLUL XIII

Zarurile au fost aruncate

Urmările acestei întrevederi nu se făcură mult timp așteptate. În afacerile importante ale marii finanțe, problemele se reduc în esență la conflicte aproape inexplicabile între personalitățile de seamă. Domnul McKenty, acum că i se atrăsese atenția asupra problemei gazului aerian, căuta pe toate căile să ia informații. Se întreba dacă, de pildă, n-ar fi mai bine să meargă cu grupul lui Schryhart sau să ia, poate, o altă poziție. În cele din urmă ajunse însă la concluzia că din punct de vedere politic, planul lui Cowperwood era cel mai potrivit, în mare parte pentru că cei din fracțiunea lui Schryhart, neavînd deocamdată nevoie să apeleze la Consiliul municipal, erau atît de lipsiți de discernămînt încît uitau că trebuie să apeleze la aventurierii de la administrația orașului.

Cînd Cowperwood veni a doua oară la McKenty, acesta îl primi cu o bunăvoință deosebită.

— Ei bine ! spuse el, după cîteva fraze cordiale, m-am interesat cum stau lucrurile și propunerea dumitale mi se pare legitimă. Pune societatea pe picioare și întocmește un plan provizoriu. După care cere un nou privilegiu și mai vedem noi ce se poate face. Apoi începu o amicală și lungă discuție despre felul în care trebuiau să fie împărțite noile acțiuni, dacă n-ar fi bine să fie depuse la o bancă protejată de domnul McKenty pînă cînd se vor îndeplini condițiile indispensabile fuzionării cu vechile societăți sau înființării

celei noi. Era o treabă destul de complicată, iar pentru Cowperwood mai puțin avantajoasă decît ar fi dorit; dar îi convenea pentru că îi permitea să cîștige o victorie. Aici, concursul neprecupețit al generalului Van Sickle, Henry De Soto Sippens, al lui Kent Barrows McKibben și al consilierului Alderman Dowling era, cel puțin pentru o bucată de vreme, indispensabil. Dar pînă la urmă totul fu gata pentru a da lovitura.

Și astfel, într-o luni seara, după joia în care, conform regulamentului Consiliului municipal, se prezentau cererile, planul lui Cowperwood, după ce în prealabil fusese discutat în ședință publică, a fost rapid dezbătut în Consiliu și aprobat. De fapt nici măcar n-a avut timp pentru o discuție publică. Dar asta era firește tocmai ceea ce, Cowperwood și McKenty se străduiseră să evite. A doua zi după joia în care cererea lui Cowperwood a fost supusă Consiliului cu certitudinea că va fi aprobată, Schryhart se repezise, prin avocații săi și prin directorii vechilor societăți de gaz aerian, la redacția ziarelor și-l învinui pe Cowperwood de hoție ordinară. Dar la ce bun? Era prea tîrziu! Presa, totuși, care asculta de grupul financiar mai puternic, începu o campanie împotriva *celor ce nu țin seama de drepturile vechilor societăți* și cred în necesitatea a două mari societăți rivale, într-un domeniu în care una singură ar fi de ajuns. Lumea însă, prelucrată sau îndemnată de agenții lui McKenty să gîndească contrariu, nici nu se sinchisea de flecăreala gazetarilor. Vechile societăți nu prea răsfățaseră publicul, și acesta nu era de loc gata să protesteze în favoarea lor.

În seara zilei de luni, cînd decretul fu în cele din urmă semnat, domnul Samuel Blackman, președintele societății de gaz aerian *South Side* (un om mic și pirpiriu, cu favoriți stufoși) sta în ușa Consiliului municipal și declara sus și tare:

— Asta-i curată escrocherie. Dacă primarul iscălește așa ceva trebuie dat în judecată. N-a fost un singur vot care să nu fi fost cumpărat — nici unul. Iată ce tîlhării se fac în Chicago! Vrasăzică, oamenii care s-au trudit ani de-a rîndul să pună pe picioare o societate nu mai au nici o siguranță.

— Aşa e, tot ce spune Blackman e adevărat, se văita domnul Jordan Jules, preşedintele societăţii *North Side*, un om mic şi gras, cu un cap ca un ou aşezat orizontal, cu o urmă de păr ca un mic breton, cu nişte ochi albaştri şi răi. Era cu domnul Hudson Baker, un tip înalt şi stîngaci, preşedintele societăţii West Chicago. Fiecare venise să protesteze.

— Canalia aia din Philadelphia poartă toată vina ; el e capul răutăţilor. A sosit ceasul cînd noi, elementele respectabile din Chicago să ne dăm seama cu ce fel de om avem de-a face. Ar trebui alungat din oraş. Uitaţi-vă la trecutul lui din Philadelphia. Acolo l-au băgat în închisoare, la fel ar trebui să păţească şi aici.

Domnul Baker, de curînd oaspetele lui Schryhart şi totodată omul lui de încredere, se arătă a fi de asemenea foarte supărat.

— Omul ăsta-i un şarlatan, îi spuse el lui Blackman. Habar n-are ce înseamnă să lucrezi cinstit. Se vede cît de colo că nu face parte dintr-o lume onorabilă.

Cu toate astea şi în ciuda lor cererea fu aprobată. A fost o lecţie amară pentru domnul Norman Schryhart, pentru domnul Norrie Simms, şi pentru toţi cei care, din nenorocire, se băgaseră în această afacere. O delegaţie a preşedinţilor celor trei societăţi vechi se duse la primar. Dar acesta, o unealtă în mîinile lui McKenty, lăsîndu-şi soarta în voia duşmanului, iscăli. Cowperwood obţinu privilegiul, iar ceilalţi, cu toată gălăgia pe care o făcuseră, fură nevoiţi să-şi calce pe inimă şi să se prezinte în faţa şefului. Schryhart era singurul care considera că nu-şi încheiase socotelile cu Cowperwood. O să se mai ivească şi alte ocazii de răfuială şi atunci va face tot posibilul să lupte cu arme egale. Deocamdată însă şiretenia lui îi dicta o atitudine de compromis.

După care, căznindu-se să-şi ascundă mîhnirea îl pîndi pe Cowperwood la cele două cluburi la care amîndoi erau membri ; dar Cowperwood în timpul acestor agitaţii, evitase să le frecventeze aşa că Mahomet fu nevoit să se ducă la munte. Şi astfel, într-o după amiază apăsătoare de iunie, se prezentă la biroul lui Cowperwood. Purta un frumos costum nou, gri, de culoarea oţelului şi o pălărie de paie. După moda timpului, în buzunarul de la piept se

vedea o elegantă batistă de mătase brodată cu albastru, iar în picioare avea niște pantofi impecabili.

— Domnule Cowperwood, plec peste cîteva zile în Europa, spuse el afabil, și am trecut pe la dumneata să văd dacă n-am putea ajunge la o înțelegere în problema gazului aerian. Directorii vechilor societăți sînt, bineînțeles, împotriva înființării unei societăți rivale, iar eu am convingerea că pe dumneata nu te interesează să duci o luptă fără rost, care, în definitiv n-ar folosi nimănui. Îmi amintesc că erai dispus să lucrăm împreună cu condiția să deținem fiecare jumătate din acțiuni și mă întreb dacă iți mai menții propunerea.

— Ia loc, ia loc, domnule Schryhart, îl pofti, vesel, Cowperwood indicîndu-i un scaun. Mă bucur că te văd. Sînt ca și dumneata ostil unui război de felul acesta. De fapt, nădăjduiesc să-l evit ; dar, după cum știi, de cînd ne-am văzut ultima oară, lucrurile s-au cam schimbat. Domnii care au înființat această nouă societate investindu-și banii în ea, abia așteaptă să continuie și să întemeieze o afacere serioasă. Au toată încrederea că vor reuși, iar eu sînt exact de părerea lor. E adevărat că s-ar putea ajunge la o înțelegere între societățile vechi și cele noi, dar firește nu pe baza condițiilor pe care le-aș fi acceptat înainte. De atunci s-a înființat o nouă societate, s-au emis acțiuni și s-au cheltuit bani mulți. (Asta era o minciună.) Aceste acțiuni vor trebui luate în considerație în cazul unui nou acord. Ar fi de dorit, cred, o fuziune a tuturor societăților vechi și noi, dar de data asta va trebui să fie bazată pe una, două, trei sau patru acțiuni — după cum se va stabili — la paritate cu toate acțiunile existente.

Domnul Schryhart era vădit nemulțumit.

— Nu crezi că mergi prea departe ? îl întrebă, grav.

— De loc, de loc ! Știi bine că toate aceste noi cheltuieli n-au fost făcute de bună voie. (Tonul ironic al lui Cowperwood nu-i scăpă lui Schryhart, dar acesta nu replică.)

— De acord, dar nu crezi că deoarece acțiunile dumitale n-au acum aproape nici o valoare, ar trebui să fii mulțumit dacă vor fi acceptate la paritate ?

— Nu văd de ce, rosti Cowperwood. Perspectivele noastre sînt minunate. Nu poate fi deci vorba decît de o

colaborare de la egal la egal. Şi acum vreau să ştiu cîte acţiuni contezi să-ţi rămînă pentru promovarea acestei noi societăţi, după ce vechii acţionari vor căpăta ce li se cuvine.

— Păi, după cum am mai spus, treizeci pînă la patruzeci la sută din emisiunea totală, socoti Schryhart, care tot mai spera într-o înţelegere profitabilă pentru el. Cred că s-ar putea aranja ceva pe baza asta.

— Şi cine culege roadele ?

— Păi, cel care a organizat totul, zise Schryhart, evaziv. Dumneata, poate, şi eu.

— Şi cum ai să faci împărţeala ? Jumătate şi jumătate, cum spuneai la început ?

— Cred că aşa ar fi drept.

— Nu e de ajuns, se împotrivi Cowperwood, tăios. De la ultima noastră convorbire am fost nevoit să fac anumite angajamente şi să închei anumite acorduri pe care nu le prevăzusem atunci. Acum tot ce pot face pentru dumneata este să accept trei sferturi.

Schryhart se redresă, hotărît şi agresiv. „Acest lucru, îşi zise el, este o obrăznicie, cu neputinţă ! Ce propunere neruşinată !"

— Asta-i exclus, domnule Cowperwood, răspunse cu tărie. Şi aşa cauţi să impui vechilor societăţi prea multe acţiuni fără valoare. Acţiunile vechilor societăţi se vînd acum, după cum prea bine ştii, cu unu cincizeci pînă la doi şi zece. Ale dumitale în schimb n-au nici o valoare. Dacă ţi se dă pentru o acţiune nouă două sau trei vechi, iar trei sferturi din rest să rămînă la dispoziţia dumitale, eu, personal, nu mă bag. Dumneata vei avea astfel controlul societăţii şi barca va începe să prindă apă. Frumos exemplu de cîştig fără să dai nimic în schimb ! Tot ce-aş putea propune vechilor acţionari este jumătate-jumătate şi-ţi spun deschis, chiar dacă n-ai să mă crezi, vechile societăţi n-au să permită niciodată fuzionarea sub controlul dumitale. Sînt prea indignaţi. Sînt exasperaţi. Asta ar însemna pentru dumneata o luptă crîncenă şi costisitoare, iar ei nu vor recurge niciodată la un compromis. Şi dacă vrei să-mi propui ceva într-adevăr rezonabil, sînt dispus să aud ce ai de spus. Altfel mă tem că vorbim degeaba.

— Jumătate-jumătate, plus trei sferturi din ce rămîne, repetă Cowperwood, încruntat. Personal nu ţin la controlul societăţii. Dacă directorii vechilor societăţi pot scoate banii necesari să mă despăgubească, în aceste condiţii, de tot ce am investit în afacerea asta, sînt gata să vînd. Vreau să recapăt ce am investit şi nu admit să fac nici o concesie. Nu pot vorbi în numele asociaţilor mei, dar atît timp cît vor negocia prin mine, părerea mea va fi şi părerea lor.

Domnul Schryhart plecă supărat, chiar furios. Propunerea făcută de Cowperwood era curată tîlhărie. Schryhart se gîndea să se retragă din vechile societăţi, la nevoie să-şi lichideze acţiunile şi să-i lase pe directori să se descurce singuri cu Cowperwood cum îi va tăia capul mai bine. Atîta timp cît el va mai avea ceva de spus, nu-i va admite niciodată lui Cowperwood să aibă controlul gazului aerian. Prefera la urma urmei să admită propunerea lui de a strînge banii necesari ca să răscumpere investiţiile lui Cowperwood, chiar la sume exorbitante. Atunci vechile societăţi vor putea lucra mai departe după vechea rutină, nestînjenite de nimeni. Tîlharul ăsta... arivistul ! Cu felul lui şiret, rapid şi eficace de a lucra ! Pe domnul Schryhart îl scotea din sărite.

. Toată afacerea se termină printr-un compromis. Cowperwood acceptă jumătate din excedentul de acţiuni ale noii emisiuni generale, două pentru fiecare acţiune a noilor societăţi şi în acelaşi timp vînzînd vechilor societăţi tot ceea ce investise în cele noi — într-un cuvînt o lichidare totală. Era o operaţie cît se poate de avantajoasă. Putea să ofere sume frumoase de bani nu numai lui McKenty şi lui Addison, dar şi tuturor colaboratorilor săi. Fusese o lovitură strălucită, după cum îl asigurară şi McKenty şi Addison. Acum era liber să-şi întoarcă privirile către noi cuceriri.

Dar această victorie repurtată într-un anumit domeniu, atrase după sine o înfrîngere în altul : situaţia mondenă a lui Cowperwood şi a lui Aileen se afla în mare primejdie. Schryhart, a cărui poziţie în societatea din Chicago era foarte solidă, înfrînt de Cowperwood, începuse să-l combată cu înverşunare. Norrie Simms rămăsese, evident, cu vechii săi asociaţi, lovitura cea mai cumplită fu însă dată de doamna Anson Merrill.

Puţin timp după recepţia cu prilejul inaugurării noii case şi în timp ce discuţiile în legătură cu problema gazului aerian şi învinuirile de complot ajunseseră la punctul culminant, doamna Merrill plecă la New York. Acolo, întîlni din întîmplare o veche cunoştinţă, pe doamna Martyn Walker, din Philadelphia, care aparţinea unei lumi din care Cowperwood avusese cîndva ambiţia zadarnică să facă parte. Doamna Merrill, la curent cu interesul stîrnit de soţii Cowperwood în cercul doamnei Simms şi în alte cercuri, fu încîntată văzînd că are ocazia să afle ceva precis.

— Apropo, tu care locuieşti la Philadelphia, ai auzit vreodată ceva despre un oarecare Frank Algernon Cowperwood sau despre soţia lui ? o întrebă ea pe doamna Walker.

— Ce ? Vai, Nelly dragă, răspunse prietena ei, mirată că o femeie atît de distinsă ca doamna Merrill putea aduce vorba despre asemenea oameni, nu cumva s-au stabilit la Chicago ? Cariera lui în Philadelphia a fost în tot cazul cel puţin spectaculoasă. Era prieten cu tezaurierul oraşului care a furat cinci sute de mii de dolari şi amîndoi au făcut puşcărie. Şi asta încă nu-i nimic ! A trăit cu o fată... o domnişoară Butler, sora lui Owen Butler, ştii, care de altfel a ajuns un om foarte important la Philadelphia şi... Aici doamna Walker se mulţumi să ridice o privire elocventă spre cer. Pe cînd Cowperwood era la închisoare, tatăl ei a murit, iar familia s-a împrăştiat. Se pare chiar că bătrînul s-ar fi sinucis. (Se referea la tatăl lui Aileen, Edward Malia Butler). După ce a ieşit din închisoare, Cowperwood a dispărut şi am auzit, nu ştiu de unde, că ar fi plecat în Vest, că ar fi divorţat şi că s-ar fi reînsurat. Prima lui nevastă trăieşte şi acuma la Philadelphia împreună cu cei doi copii ai lui.

Doamna Merrill era evident mirată, dar nu lăsă să se vadă nimic.

— O poveste destul de nostimă, ce zici ? comentă doamna Merrill, glacială, gîndindu-se „ce uşor va fi acum pentru ea să-i pună pe soţii Cowperwood la locul lor, şi ce bine că niciodată nu le dăduse nici cea mai mică atenţie." Dar pe ea, ai văzut-o vreodată... pe noua lui nevastă ?

— Cred că da, dar nu mai țin minte unde. Parcă-mi aduc aminte că la Philadelphia se plimba de foarte multe ori călare sau cu trăsura.

— Avea părul roșu ?

— Da, da, avea. Era o blondă impresionantă.

— Atunci, cred că ea e. S-a vorbit de curînd despre ei în ziarele din Chicago. Dar voiam să fiu sigură.

Doamna Merrill se gîndea la ce va spune cînd se va întoarce acasă.

— Bănuiesc că încearcă să intre în societatea din Chicago, spuse doamna Walker cu un zîmbet superior și disprețuitor, care viza atît pe soții Cowperwood cît și lumea bună din Chicago.

— Așa ceva ar putea să încerce în Est, eventual să și reușească, răspunse doamna Merrill, sarcastică și jignită de ofensa adusă lumii bune din Chicago, dar una e să încerci și alta să reușești.

Acest răspuns puse capăt discuției.

Prima oară cînd doamna Simms avu imprudența să pomenească de soții Cowperwood sau mai bine zis de publicitatea bizară făcută în jurul numelui lor, doamna Merrill fixă o dată pentru totdeauna punctul său de vedere.

— Dacă vrei să mă asculți pe mine, spuse în cele din urmă doamna Merrill, cu cît ai să-i vezi mai rar cu atît o să fie mai bine. Acum știu toată povestea lor. Ar fi trebuit să-ți dai seama de la început. N-au să fie niciodată primiți în lumea noastră.

Domna Merrill nu se mai osteni să explice de ce, în schimb doamna Simms află de la bărbatul ei tot adevărul. Fu îngrozită și cuprinsă de o virtuoasă indignare. Dar cine era vinovat de tot ce s-a întîmplat, își zicea ea. Cine i-i prezentase ? Soții Addison, evident, dar ei aveau o situație mondenă inatacabilă. Măcar să-i șteargă pe soții Cowperwood de pe lista relațiilor și a prietenilor ei — ceea ce și făcu.

Importanța lor mondenă se înrăutăți — dar nu chiar imediat, așa că o bucată de vreme abia dacă-și dădură seama.

Primele semne de schimbare le observă Aileen, cînd obișnuitele cărți de vizită și invitații, pînă atunci foarte numeroase, începură să scadă simțitor și cînd lumea care

de obicei venea miercuri după-masă la ei, zi de primire fixată cam prematur, se împuţina din ce în ce. La început nu înţelegea de loc ce se petrece, refuzînd să creadă că imediat după triumful pe care-l avusese ca amfitrioană în noua sa locuinţă, triumf de fapt mai mult aparent, putea să urmeze un declin atît de vizibil al importanţei ei în lumea bună. În cele trei săptămîni care au urmat după petrecerea dată n-au venit decît douăzeci de persoane din aproximativ şaptezeci şi cinci sau cincizeci care s-ar fi putut prezenta sau care ar fi putut cel puţin lăsa cărţi de vizită. Miercurea următoare nu mai veniră decît zece, iar după cinci săptămîni, aproape nimeni. E drept că un mic număr de persoane fără importanţă, care, de fapt, contau pe influenţa ei, şi de oameni care-şi apărau propriile interese, ca, de pildă, Taylor Lord sau Kent McKibben, obligaţi lui Cowperwood în afaceri, rămaseră credincioşi — dar asta era mai rău decît să nu fi venit nimeni.

Situaţia asta o exaspera pe Aileen : era dezamăgită, revoltată, mîhnită, se simţea jignită. În lume există oameni cu firi diferite, există oameni cu piele de rinocer, cu suflet de piatră, care pot suporta aproape orice jignire cu gîndul la o victorie finală, pielea lor e prea groasă ca să sufere. Aileen însă era altfel. Cu tot debutul ei în viaţă, îndrăzneţ, nemaipomenit, prin care sfidase opinia publică şi drepturile primei soţii a lui Cowperwood, începu s-o îngrijoreze ziua de mîine ca şi repercusiunile pe care trecutul le-ar putea avea asupra viitorului. De fapt, purtarea ei de atunci putea fi atribuită unei pasiuni juvenile pentru Cowperwood şi atracţiei irezistibile pe care el o exercita asupra femeilor. În împrejurări mai fericite s-ar fi putut mărita cu oricine fără să stîrnească atîta vîlvă. În situaţia actuală, viaţa ei mondenă trebuia neapărat să fie un succes ; avea nevoie de asta ca de o justificare faţă de conştiinţa ei şi, credea ea, faţă de Cowperwood.

— Poţi să pui sandviciurile în răcitor, spuse Aileen majordomului după unul din primele eşecuri ; se referea la excesul de delicatese împodobite cu panglicuţe roz care, neconsumate, fuseseră depuse cu mare pompă pe nişte farfurii superbe de Sèvres. Trimite florile la spital. Citronada şi cruşonul poţi să le dai servitorilor. Păstrează la rece cîteva prăjituri pentru masa de seară.

— Da, doamnă, încuviință din cap majordomul Louis şi, ca să toarne gaz peste foc, adăugă : Azi am aviut o veme foote reea, cheet che asta a fost cauza. (Vorbea cu un pronunţat accent franţuzesc).

Aileen se aprinse numaidecît, gata să-i strige : „Vezi-ţi de treaba dumitale". Se stăpîni.

— Da, aşa cred şi eu, se mulţumi să spună, apoi se urcă în camera ei. Dacă o simplă primire fără succes ajunsese să fie comentată de servitori, însemna că lucrurile începeau să meargă prost. Mai aşteptă o săptămînă să vadă dacă totul fusese din pricina vremii sau dacă se schimbase într-adevăr ceva în opinia publică. Eşecul fu şi mai total. Cîntăreţii angajaţi trebuiră să plece înainte de a-şi fi executat programul. Kent McKibeen şi Taylor Lord, la curent cu zvonurile care circulau, veniră totuşi s-o vadă ; aveau însă un aer încurcat şi jenat care nu-i scăpă lui Aileen. O recepţie la care luaseră parte doar aceşti doi bărbaţi plus doamna Webster Israels şi doamna Henry Huddlestone nu prevestea nimic bun. Aileen fu nevoită să invoce o indispoziţie şi să se scuze că nu poate coborî. A treia săptămînă, de frica unei înfrîngeri şi mai mari, spuse că-i bolnavă. Voia să vadă cîtă lume va lăsa cărţi de vizită. Erau exact trei. Asta însemna sfîrşitul. Îşi dădea seama că miercurile ei fuseseră un eşec definitiv.

Între timp, Cowperwood avu şi el de luptat cu neîncrederea şi ostilitatea care creştea mereu în jurul lui.

Prima indicaţie a felului în care stăteau lucrurile o avu cu ocazia unui dineu la care fuseseră invitaţi mai demult şi la care, din nefericire, s-au dus. Pe atunci Aileen nu se dumirise încă asupra situaţiei lor reale. Dineul fusese dat de domnul şi doamna Sunderland Sledd, figuri mai puţin proeminente în societate şi care nu auziseră încă vorbele urîte care circulau pe socoteala soţilor Cowperwood, sau în orice caz, nu ştiau nimic despre noua atitudine pe care lumea bună o adoptase faţă de ei. În acel moment devenise aproape îndeobşte cunoscut — pentru familiile Simms, Canda, Cotton şi Kingsland — că se făcuse o mare greşeală şi că pentru nimic în lume soţii Cowperwood nu puteau fi admişi în societatea lor.

La acest dineu erau invitaţi un număr de persoane pe care soţii Cowperwood îi cunoşteau. Cu toţii, cînd aflară

că riscă să-i întîlnească, se scuzară în ultima clipă — „cu mare regret". În afară de soţii Sledd veniră la dineu doar domnul Stanislau Hoecksema, împreună cu doamna, de care Frank şi Aileen nu făceau prea mare caz. Masa fu foarte plicticoasă. Aileen pretextă o migrenă şi se retrase devreme.

După cîteva zile vecinii lor, soţii Haatstaedt, dădură o recepţie la care Frank şi Aileen fuseseră de asemenea invitaţi mai demult ; lumea fu rezervată, lucru nou pentru ei, deşi gazdele se arătau destul de amabile. Înainte, cînd la asemenea petreceri se găseau personalităţi de seamă în trecere la Chicago, aceştia erau fericiţi să-i cunoască, frumuseţea lui Aileen atrăgînd întotdeauna atenţia. În seara aceea, însă, fără nici un motiv precis (cu toate că atît Aileen cît şi Cowperwood bănuiau adevărul) aproape toţi evitau să le fie prezentaţi. Unii care-i cunoşteau dinainte schimbară cîteva vorbe cu ei, în treacăt. Tendinţa tuturor era să-i ocolească. Frank înţelese imediat situaţia.

— Cred c-ar fi mai bine să nu stăm tîrziu, îi spuse lui Aileen. E o serată cam plicticoasă.

Se întoarseră acasă, iar Cowperwood, ca să evite orice discuţie, se duse singur în oraş. Nu voia să spună încă ce credea despre toate aceste întîmplări neplăcute.

Dar prima lovitură serioasă pe care o primi Cowperwood personal avu loc înaintea unei recepţii date de clubul *Union*. Lovitura nu fu directă. Într-o dimineaţă, la banca *Lake National*, Addison îi spuse confidenţial şi din senin :

— Ascultă, Cowperwood, cred că ai început să-ţi dai seama singur cam cum e societatea din Chicago. Ştii şi punctul meu de vedere în legătură cu anumite lucruri pe care mi le-ai povestit cînd ne-am întîlnit prima oară aici, despre trecutul dumitale. Ei bine, la ora actuală circulă o grămadă de vorbe despre dumneata şi despre trecutul dumitale... iar cluburile astea la care sîntem amîndoi membri sînt pline de oameni cu două feţe, ipocriţi, pe care învinuirile de complot apărute în ziare i-au stîrnit împotriva dumitale. Există printre ei patru sau cinci acţionari ai vechilor societăţi, hotărîţi să te dea afară. Au cercetat trecutul dumitale şi îşi propun să facă o reclamaţie la comitetul ambelor cluburi. Evident că nu se poate întîmpla

nimic, au discutat cu mine, dar vreau să te pun în gardă ca să ştii ce să faci cînd va avea loc noua recepţie. Vor fi nevoiţi să-ţi trimită o invitaţie, dar o vor face împotriva voinţei lor. (Cowperwood înţelese.) După părerea mea, ai să scapi de plictiselile astea, şi încă foarte repede, în măsura în care depind de mine ; deocamdată însă...

Îl privea pe Cowperwood cu afecţiune.

Acesta din urmă zîmbi.

— Ştii, Judah, mă aşteptam la aşa ceva, spuse Cowperwood liniştit, de mai multă vreme. Să nu te necăjeşti din pricina mea. Nu-i nimic nou pentru mine. Ştiu de unde bate vîntul. Şi ştiu încotro să-mi îndrept corabia.

Addison îi întinse mîna.

— Dar în orice caz nu cumva să demisionezi ! îl avertiză, prudent. Ar fi un act de slăbiciune pe care ei nu contează, iar mie nu mi-ar plăcea să faci una ca asta. Rămîi ferm pe poziţie. Se vor potoli. Cred că e vorba de invidie.

— Nici prin gînd nu mi-a trecut să demisionez. Legal, n-au ce să-mi reproşeze. Sînt convins că dacă am timp să aştept, lucrurile se vor aranja. Totuşi era jignit că trebuia să discute cu cineva lucruri atît de intime.

Pe de altă parte aşa-zisa „societate“ avea destulă putere să dea ordine şi să vegheze la executarea lor.

Ceea ce însă l-a costat cel mai mult pe Cowperwood, cînd a aflat mult mai tîrziu, a fost jignirea adusă lui Aileen la uşa casei soţilor Norrie Simms ; Aileen se dusese o dată în vizită la ei şi fu înştiinţată la uşă că doamna nu este acasă, deşi pe stradă staţionau trăsurile altor prietene. După cîteva zile, spre marea lui mirare şi părere de rău — atunci Cowperwood nu cunoştea încă motivul — Aileen se îmbolnăvi de-a binelea.

Viaţa ar fi fost absolut insuportabilă fără succesul lui definitiv în afaceri, triumful lui în pofida întregii opoziţii — înfrîngerea totală a adversarului în lupta pentru supremaţie în problema gazului aerian. Aileen însă suferea cumplit. Avea impresia că era ţinta oprobriului general şi că va continua aşa la nesfîrşit. În intimitatea căminului lor, trebuiră în cele din urmă să recunoască, unul faţă de celălalt, totala prăbuşire a minunatului lor castel clădit pe nisip, oricît de solid ar fi părut la început. Nimic nu

poate fi mai chinuitor decît astfel de confidențe schimbate între oameni care sînt foarte strîns uniți. Sufletele omenești se caută mereu unul pe altul, dar rareori se întîlnesc.

— Ascultă, Aileen, îi spuse odată, cînd se întorsese acasă pe neașteptate și o găsise în pat bolnavă, cu lacrimi în ochi, singură (dăduse voie cameristei să plece în ziua aceea), acum înțeleg despre ce e vorba. Ca să-ți spun drept, mă așteptam la așa ceva. Ne-am cam grăbit. Am forțat puțin nota, și tu și eu, dar nu vreau să te văd că iei lucrurile în tragic. Bătălia nu e pierdută. Te credeam mai vitează ! Dă-mi voie să-ți amintesc ceva de care pari să fi uitat. Nu spuneam noi că într-o bună zi banii ne vor soluționa toate problemele ? Chiar acum am cîștigat o bătălie în acest domeniu și am să mai cîștig și altele. Sînt sigur. Iubito, nu trebuie să disperi niciodată, ești încă mult prea tînără. Eu, de pildă, nu mă descurajez. Ai să cîștigi lupta. Și asta chiar aici, la Chicago. Tot atunci o să ne și răzbunăm. Sîntem bogați și în curînd vom fi și mai bogați, și asta va rezolva totul. Nu mai fi tristă și zîmbește-mi. Mai există și altceva pe lume, în afară de mondenitate, pentru care merită să trăiești. Scoală-te, îmbracă-te, hai să facem o plimbare cu trăsura și pe urmă luăm masa în oraș. Pe mine m-ai uitat ? Ce, eu nu însemn nimic pentru tine ?

— Ba da, oftă ea adînc, dar se lăsă din nou pe pat. Cu brațele pe după gîtul lui, plîngea atît de bucurie pentru mîngîierea pe care i-o aducea, cît și pentru tot ce îndurase pînă atunci. Am suferit pentru tine ca și pentru mine, suspină ea.

— Știu, știu, căută el s-o liniștească ; nu te mai gîndi la asta. Pînă la urmă, tot tu ai să cîștigi. O să cîștigăm amîndoi. Hai, sus. Și totuși îi părea rău c-o vede atît de slabă. Nu-i plăcea. Într-o zi se va răfui el serios cu lumea bună din Chicago ! Între timp Aileen își revenise. În fața bărbăției cu care înfrunta el situația i se făcuse rușine de slăbiciunea ei.

— Vai, Frank ! exclamă ea în cele din urmă, ești totdeauna atît de minunat și de drăguț.

— Nu te mai necăji, zise el vesel. Dacă nu cîștigăm partida aici, la Chicago, tot o vom cîștiga în altă parte.

Se gîndea la măiestria cu care soluționase problemele privind vechile societăți de gaz aerian, la domnul Schryhart... La atîtea și atîtea altele ce le va pune la punct la fel de temeinic, cînd va sosi timpul.

CAPITOLUL XIV

Amoruri tăinuite

În anii care urmară după ostracizarea lor din societate, Cowperwood ajunse să-și dea seama ce înseamnă să-ți petreci restul vieții părăsit de lume sau să te mulțumești a trăi într-un cerc de prieteni care îți vor reaminti neîncetat faptul, destul de neplăcut, că nu ești socotit deopotrivă cu cei mai de frunte sau în orice caz cu cei mai influenți oameni din oraș. La început, după ce se stabiliră la Chicago și Frank încercase s-o introducă pe Aileen în lumea bună, oricît de searbădă li s-ar fi părut această lume, își închipuise că o dată acceptați, vor putea s-o transforme în ceva interesant, poate chiar strălucit. Dar de cînd căzuseră în disgrație, soții Cowperwood fuseseră nevoiți, dacă voiau să-și facă relații, să se mulțumească cu oameni de o condiție inferioară, fericiți să-i frecventeze — actori sau actrițe în turneu la Chicago, pe care îi invitau cînd și cînd la masă, pictori sau cîntăreți pe care îi pofteau acasă după ce făceau cunoștință cu ei ; și, desigur, o seamă de persoane obscure, ca de pildă familiile Haatstaedt, Hoecksema, Videra, Bailey și alții, încă în relații cu ei și consimțind să vină pe nepusă masă. Lui Cowperwood îi plăcea să invite uneori la prînz sau seara pe un asociat în afaceri, un amator de pictură sau vreun tînăr artist, și de fiecare dată Aileen era și ea prezentă. Soții Addison îi chemau uneori sau veneau la ei, dar asta nu-i amuza, cu atît mai mult cu cît faptul sublinia totala lor înfrîngere pe plan monden.

De această înfrîngere, își zicea Cowperwood, el nu avea nici o vină. În ceea ce-l privea, răzbise destul de bine. Ce păcat că Aileen nu era puțin altfel ! Bineînțeles, nici nu-i

trecea prin minte s-o părăsească sau să-i reproşeze ceva. Fusese alături de el în perioada grea a închisorii. Îl încurajase cînd avusese aşa de mare nevoie să fie încurajat. Aileen va găsi totdeauna un sprijin în el, iar după o bucată de vreme se va gîndi la o soluţie ; deocamdată însă ostracizarea la care fuseseră condamnaţi era greu de suportat. Cît despre el, ştia că devenea din ce în ce mai interesant, atît pentru oamenii de afaceri cît şi pentru femei. Prietenii pe care şi-i făcuse îi rămăseseră credincioşi — Addison, Bailey, Videra, McKibben, Rambaud şi alţii. Şi anumite femei din lumea bună regretau măcar dispariţia lui dacă nu şi a lui Aileen. Din cînd în cînd încercau să-l invite singur. La început refuzase categoric, mai tîrziu, însă, lua parte la cîte un dineu, fără ca ea să ştie.

Abia atunci Cowperwood băgă de seamă deosebirea morală şi intelectuală care exista între ei ; deşi se înţelegea cu Aileen în multe privinţe — emoţional, fizic — erau totuşi multe lucruri pe care el le putea face şi ea nu — culmi la care el se putea ridica fără ca ea să-l poată urma. Lumea din Chicago putea fi o cantitate neglijabilă, dar el o compara pe Aileen cu ce putea oferi Europa mai bun în materie de femei ; căci după expulzarea lor din lumea bună şi după răsunătorul lui succes financiar hotărîse să plece din nou în străinătate. La Roma, la ambasada Japoniei şi a Braziliei (primit datorită bogăţiei lui), şi la noua Curte italiană unde avu prilejul să întîlnească femei încîntătoare, jucînd un rol important în lumea bună — contese italiene, doamne din aristocraţia engleză, americance, pline de talent şi de ambiţii artistice şi mondene — toate îl admirau pentru farmecul lui, pentru inteligenţa lui pătrunzătoare şi ageră şi pentru valoarea puternicei sale personalităţi, dar, în acelaşi timp, nu-i scăpa niciodată faptul că Aileen nu se bucura de acelaşi succes. Prea îşi etala bogăţia. Frumuseţea ei strălucitoare, sănătatea ei erau o ofensă adusă femeilor mai şterse, mai spiritualizate, care de altfel nu erau lipsite de farmec.

— Iată americanca tipică, auzi Cowperwood o femeie spunînd la una din recepţiile mari, dar nu prea selecte de la Curtea italiană, unde putea veni lume de tot felul şi la care Aileen ţinuse foarte mult să se ducă.

Cowperwood discuta cu o nouă cunoştinţă — un bancher grec care vorbea englezeşte şi care locuia la Grand Hotel — în timp ce Aileen se plimba prin saloane cu soţia bancherului. Remarca venea de la o englezoaică :

— ...Ce lipsită de modestie, ce încrezută... Şi ce naivă.

Cowperwood se întoarse să vadă de cine vorbea. Despre Aileen, iar doamna în chestiune, evident, era o persoană bine crescută, inteligentă, frumoasă. Cowperwood trebuia să recunoască, n-avea încotro, că ceea ce spusese era cel puţin în parte adevărat, dar după ce criteriu oare, putea fi judecată o femeie ca Aileen ? Ce să reproşezi unei fiinţe sănătoase, îndrăgostită de viaţă ! Lui îi plăcea. Păcat că nu era pe gustul oamenilor cu vederi conservatoare. De ce nu desluşeau şi ei ceea ce vedea el la Aileen — entuziasmul copilăresc pentru lux, aproape ostentativ, explicabil prin faptul că în casa părintească nu se bucurase de climatul dorit şi de care simţea nevoie. Îi părea rău pentru ea, dar în acelaşi timp începu să se întrebe dacă acum nu-i trebuia cumva alt gen de femeie. Lîngă o soţie mai rece, cu o sensibilitate artistică mai mare, o femeie mai abilă în felul de a se purta în lume, altceva ar fi !

Se întoarse în America cu un Perugino, cu cîteva pînze minunate de Luini, Previtali şi Pinturrichio (acesta din urmă era un portret al lui Cezar Borgia), pe care le găsise în Italia, mai cumpărase două vase mari africane, de culoare roşie, găsite la Cairo, un sfeşnic Louis XV de lemn aurit şi sculptat, descoperit de el la Roma, două candelabre veneţiene frumos lucrate şi o pereche de torşere italiene pentru biroul său. Şi astfel, noile achiziţii îi îmbogăţeau încetul cu încetul colecţia de artă.

Totodată, trebuie adăugat că gustul lui în materie de femei începuse să sufere o profundă modificare. Cînd o întîlnise prima oară pe Aileen avea o concepţie precisă despre viaţă şi despre femei şi, mai presus de toate, era convins că are dreptul să facă ce-i place. După ce ieşise din închisoare, şi se afla din nou în plină ascensiune, întîlni multe femei care-i aruncaseră priviri galeşe. De atîtea ori i se întîmplase să-şi dea seama de farmecul irezistibil pe care-l exercita asupra lor. Deşi abia de curînd însurat, trăia de mulţi ani cu Aileen. Dragostea pentru ea, care la un moment dat îl subjugase aproape, se

cam irosise. O iubise nu numai pentru frumusețe dar și pentru drăgălășenia ei ; pe de altă parte, puterea altor femei de a stîrni în el un interes trecător sau chiar o pasiune era un lucru pe care nici măcar nu încerca să-l înțeleagă, să-l explice sau să-l justifice. Așa era el. Nu voia s-o jignească pe Aileen. Ea nu trebuia să afle despre atracția irezistibilă pe care alte femei o exercitau asupra firii sale nestatornice ; dar asta era situația.

Puțin timp după reîntoarcerea lui din Europa, într-o după-amiază intră în magazinul elegant de galanterie de pe State Street, unicul de altfel, ca să cumpere o cravată. Nu apucă să treacă bine pragul, cînd văzu o femeie care traversa prăvălia de la un capăt la altul — o femeie care începuse să-i placă, dar numai dintr-un punct de vedere, destul de vag, întîlnind-o întîmplător ici-colo în lume. Era extrem de elegantă și cochetă, bine făcută, oacheșă, cu păr și ochi negri, gura mică, un nas drept — în sfîrșit, o figură deosebită pentru Chicago, pe vremea aceea. Ceva mai mult, avea o expresie de inteligență stranie în privire, un aer de mare aroganță, care stîrnea în Cowperwood instinctul de stăpînire, nevoia de dominație. Femeia îi aruncă o privire provocatoare și plină de sfidare, care nu dură mai mult de o fracțiune de secundă ; el îi răspunse printr-una aprigă, leonină, ca un duș rece. Nu fusese însă o privire aspră, ci pătimașă și cu tîlc.

Femeia era soția, puțin frivolă, a unui avocat prosper, pe care nu-l interesau decît afacerile și persoana lui. După ocheada pe care i-o aruncase, se făcu că n-o interesează ; apoi se opri, avînd aerul că examinează o dantelă. Cowperwood o urmărea din ochi în speranța că se va mai uita o dată la el, măcar în treacăt. Avea diferite întîlniri pe care nu voia să le piardă, dar scoase un carnet din buzunar și scrise pe o foaie numele unui hotel și dedesubt : „Salon, etajul II, marți ora 1 după-masă". Trecînd pe lîngă ea îi strecură bilețelul în mîna înmănușată, lăsată pe lîngă corp. Degetele se strînseră pe bilet cu un gest mecanic. Observase jocul lui. În ziua și la ora indicată, îl aștepta la hotel, deși Cowperwood nu-și dăduse numele. Această legătură, deși încîntătoare pentru el, a fost scurtă. Femeia era interesantă, dar prea capricioasă.

Tot așa, într-o seară, la un mic dineu dat de foștii lor vecini din Michigan Avenue, domnul și doamna Henry Huddlestone, întîlni o fată de douăzeci și trei de ani care îi plăcu foarte mult, o vreme. N-avea un nume prea atrăgător : o chema Ella F. Hubby, după cum află el mai tîrziu — dar fata era nostimă. Farmecul ei consta în deosebi în faptul că era veselă, băiețoasă și avea o expresie de ștrengăriță. Interesul pe care i-l arătă Cowperwood stîrni îndată admirația ei. Era fiica proprietarului prosper al unei firme de agentură și comision din South Water Street, tînără, naivă, emotivă, sensibilă la ecoul și strălucirea unei reputații, iar doamna Huddlestone îl lăudase atît pe el cît și pe Aileen în fața ei, vorbindu-i de lucrurile nemaipomenite pe care le făcuse Cowperwood sau avea să le facă în viitor. Cînd îl cunoscu, Ella văzu că era încă tînăr, atras de frumos, binevoitor cu ea — și fu cucerită pe loc ; iar cînd Aileen nu se uita la ei, îi arunca lui Cowperwood priviri îmbietoare care-i trădau admirația și prietenia ce-o avea pentru el. În consecință, cînd trecură în salon, lui Frank i se păru lucrul cel mai firesc din lume să-i propună, dacă vreodată se va găsi în preajma biroului lui, să se abată și pe la el. Privirea sa pătrunzătoare și plină de înțeles fu răsplătită de o privire caldă și arzătoare din partea ei. Și astfel începu o scurtă legătură, interesantă, dar fără strălucire. Fata avea prea puțin temperament ca să-l poată reține după o perioadă de experiențe banale.

Apoi cunoscu, pentru puțină vreme, o altă femeie — o anumită doamnă Josephine Ledwell, văduvă, deșteaptă, care venise să joace la bursă și cum dăduse cu ochii de el, cînd îi fu prezentat, desluși farmecul unei aventuri cu el. Semăna întrucîtva cu Aileen, dar era mai puțin tînără și mai puțin frumoasă ca ea, avea însă o inteligență mai ascuțită, mai subtilă și simț comercial. Pe Cowperwood îl interesa pentru că era cochetă, stăpînă pe sine și prudentă. Făcea tot posibilul ca să-l prindă în mrejele ei și pînă la urmă reuși să-l atragă într-un apartament din North Side, unde locuia, și care deveni locul lor de întîlnire. Toată povestea dură cam șase săptămîni în care timp Cowperwood ajunsese la convingerea că noua sa iubită nu-i plăcea prea mult. Toate femeile cu care avea relații

trebuiau să lupte cu frumusețea lui Aileen și cu farmecul neobișnuit al primei lui soții — și asta nu era ușor.

În această perioadă de viață mondenă searbădă, ca în anii de la începutul căsătoriei lui cu prima soție, Cowperwood întîlni o femeie care avea să-i lase o amintire puternică, de neuitat. Numele ei era Rita Sohlberg, soția unui violonist danez, Harold Sohlberg, stabilit pe atunci la Chicago — ea însă nu era daneză. Sohlberg era un om foarte tînăr și, departe de a fi un violonist remarcabil, avea o fire de artist, care se vedea imediat.

Probabil că ați întîlnit în viață oameni convinși că vor reuși, fiecare în specialitatea lui — interesanți, fără îndoială — care, cu un entuziasm nemărginit, își închină toate eforturile idealului pentru care trăiesc. Într-un fel, ei manifestă toate semnele exterioare ale unei vocații profesionale și, totuși, ele sînt doar ceva de suprafață, o poză. Nu trebuia să-l cunoști prea bine pe Harold Sohlberg ca să-ți dai seama că făcea parte din această categorie de artiști. Ochii lui aveau o expresie sălbatecă, ceva de vijelie autumnală, avea o chică bogată de păr castaniu, pieptănat de la tîmple în sus, cu o singură meșă napoleoniană lăsată pe ochi, obrajii rumeni ca de copil, buze mult prea cărnoase, roșii și senzuale; un nas frumos, mare, dar nițel acvilin, niște sprîncene zbîrlite și o mustață care-ți dădea impresia că fîlfîie întocmai ca sufletul lui hoinar și besmetic. Părinții lui îl mătrășiseră din Danemarca, de la Copenhaga, pentru că pînă la vîrsta de douăzeci și cinci de ani fusese un fluieră-vînt — se tot îndrăgostea lulea de femei care nici măcar nu voiau să se uite la el. La Chicago, cu mica pensie lunară de patruzeci de dolari trimisă de maică-sa, cu cîțiva elevi pe care-i avea și făcînd economii sporadice, izbutea, de bine de rău, să se descurce — cînd umbla îmbrăcat bine trebuia să-și strîngă cureaua și vice versa. Avea doar douăzeci și opt de ani cînd o întîlnise pe Rita Greenough, din Wichita, Kansas, iar cînd l-au cunoscut pe Cowperwood, Harold avea treizeci și patru de ani și ea douăzeci și șapte. Rita fusese studentă la Școala de bele-arte din Chicago și pe Harold îl vedea la diferite reuniuni studențești, cînd i se părea un virtuos neîntrecut și cînd viața era numai artă și romantism. Ei... dar primăvara, soarele care lucea pe apa lacului, pînzele albe ale

corăbiilor, plimbările și discuțiile în după-amiezele melancolice, orașul scăldat într-o ceață aurie, totul contribuise la amorul lor. Se căsătoriseră într-o sîmbătă după-masă, petrecuseră o zi la Milwaukee, după care se întorseseră în odaia de lucru a lui Harold, amenajată pentru amîndoi ; apoi sărutări, sărutări și iar sărutări, tributul plătit dragostei lor din plin.

Dar viața nu se reduce doar la atît, așa că încetul cu încetul se iviră greutățile — din fericire legate nu de nevoi bănești imperioase, pentru că Rita nu era săracă. Tatăl ei avea un siloz de cereale, mic dar rentabil, la Wichita, și, după căsătoria ei neașteptată, continua să-i trimită bani, deși ideea unei cariere chiar reușite, în domeniul artei și muzicii, i se părea bizară, nesigură, șubredă. Tatăl ei, un om slab, amabil, meticulos, pe care nu-l interesau decît micile afaceri comerciale potrivite năzuințelor mediocre ale oamenilor din Wichita, îl găsea pe Harold tot atît de ciudat ca o bombă căzută din cer și se purta față de el cu mare băgare de seamă. Era un om simplu, dar uman, și sfîrși prin a fi foarte mîndru de această căsătorie — lăudîndu-se prin oraș cu Rita și cu bărbatul ei, artistul, invitîndu-i să petreacă vara la el, ca să-i dea gata pe vecini, iar toamna își aducea la Chicago și nevasta — o femeie cu un aer de țară — ca să-și vadă fiica și ginerele și să se bucure de călătorie, să mai afle ce e nou, să ia parte la ceaiurile date în odaia de studiu a lui Sohlberg. Toate acestea erau amuzante, tipic americane, naive, aproape neverosimile din multe puncte de vedere.

Rita Sohlberg era o femeie blîndă, puțin flegmatică, dar în realitate plină de temperament, o femeie care la patruzeci de ani avea toate șansele să devină grasă, dar care atunci era extrem de atrăgătoare. Avea un păr moale și mătăsos, castaniu deschis ca nisipul, ochi albaștri cenușii, umezi și lucioși, o piele trandafirie, netedă, dinți albi și regulați ; era cît se poate de conștientă și de mulțumită de farmecul ei. Pretindea, veselă și copilăroasă, că nu-și dă seama de fiorul pe care îl trezea la bărbații impresionabili, deși era tot timpul atentă la efectul pe care-l producea și felul în care-l producea, dar asta-i făcea plăcere. Era de asemenea conștientă de splendoarea gîtului și brațelor ei catifelate, de rotunjimile trupului atrăgător, de eleganța

cu care se gătea sau în orice caz de gustul și originalitatea îmbrăcăminții ei. Putea să ia o pălărie veche de paie, o panglică, o pană sau un trandafir și, cu instinct artistic înnăscut, să le transforme într-o pălărie care o prindea de minune. Combina naiv culorile, ca de pildă albul cu diferite nuanțe de albastru sau de roz, tonuri de castaniu cu tonuri de galben deschis, care toate îi dezvăluiau, într-un fel, sufletul. Apoi își împodobea rochiile cu centuri late de mătase cafenie (sau chiar roșie) care îi strîngeau talia, iar pe cap purta pălării mari cu boruri moi ce-i umbreau fața. Dansa grațios, cînta puțin din gură și destul de bine la pian — uneori chiar strălucit — și știa să deseneze. Numai că toate astea erau doar talente de societate, fără a fi o artistă adevărată. La ea, singurele lucruri autentice erau firea și mintea, imprevizibile, cu toane. După conveniențele societății în care se învîrtea, Rita era fără doar și poate o persoană periculoasă, din punctul ei de vedere însă — drăguță și visătoare.

Starea ei de spirit se datora în parte și faptului că Sohlberg începuse s-o decepționeze amarnic. La drept vorbind, Sohlberg suferea de cea mai îngrozitoare boală din lume : lipsa de încredere în el și neputința de a desluși cu adevărat dacă menirea lui era să devină un mare violonist, un mare compozitor sau pur și simplu un mare profesor de vioară ; această ultimă ipoteză însă refuza s-o admită.

— Sînt un artist, îi plăcea lui să spună (cu accent danez). Vai, ce mă chinuie temperamentul meu artistic ! Și mai departe : Cîinii ăștia ! Porcii ăștia ! Vacile astea ! fiind vorba de oameni care, evident, nu-l înțelegeau. La vioară cînta extrem de inegal și rar nimerea cîte o notă subtilă, duioasă sau cu farmec, care să trezească oarecare interes la public — în general însă felul lui de a cînta oglindea starea haotică a minții. Interpreta cu violență, febril, cu gesturi pasionate, sălbatice, încît pierdea controlul asupra tehnicii.

— Oh ! Harold ! spunea Rita la început, în extaz. Mai tîrziu, însă, începu să aibă îndoieli.

Ca lumea să te admire, trebuie mai întîi să fi realizat ceva în viață, dar Harold nu realizase, de fapt, nimic. Dădea lecții, se frămînta, visa, plîngea ; și Rita vedea că mă-

nîncă bine de trei ori pe zi, iar din cînd în cînd se mai uita și la alte femei. Să fie idealul și pasiunea exclusivă din viața unui bărbat, iată puținul pe care îl cerea Rita ca răsplată pentru calitățile ei, și, de aceea, pe măsură ce treceau anii și Harold mai întîi în gînd și în dorințe, apoi în fapte, începu s-o înșele, starea ei de spirit deveni primejdioasă. Făcu socoteala : o elevă, apoi o studentă de la bele-arte, pe urmă nevasta unui bancher, care îl invita să cînte la serate. Apoi Rita începu să fie arțăgoasă ; pleca acasă la părinți, după care urmau perioade de remușcări cumplite din partea lui Harold, lacrimi, împăcări violente și pătimașe și totul reîncepea de la capăt. Ce putea face ?

Rita nu mai era geloasă pe Harold și nici nu mai credea în geniul lui muzical. Era doar dezamăgită că farmecul ei nu-l împiedica să se uite la alte femei. Tocmai cu asta nu se putea împăca. Era un afront adus frumuseții ei — căci era într-adevăr încă foarte frumoasă. Era plinuță, nu chiar atît de înaltă ca Aileen, de falnică, dar mai rotundă și mai durdulie, mai dulce și mai seducătoare. Fizic, nu era atît de bine legată, nu avea vigoarea lui Aileen ; în schimb, gura, ochii, felul ei distrat de-a fi îi atrăgea pe toți bărbații. Mult mai cultivată decît Aileen, Rita avea cunoștințe precise de literatură, artă, muzică, în toate problemele de actualitate ; iar ca femeie era mai misterioasă și mai atrăgătoare. Știa o grămadă de lucruri despre flori, pietre prețioase, insecte, păsări, eroi din romane și despre proza poetică și poezie în general.

Cînd soții Cowperwood îi întîlniră pe domnul și doamna Sohlberg prima dată, aceștia din urmă mai aveau odaia de lucru din New Arts Building și viața lor părea senină ca o dimineață de mai, în afară de faptul că Harold se descurca destul de greu. Era dezorientat. Întîlnirea avu loc la un ceai dat de familia Haatstaedt, cu care soții Cowperwood rămăseseră prieteni și unde Harold cînta la vioară. Aileen venise singură și, întrezărind prilejul unei distracții, invită la o serată muzicală pe soții Sohlberg, care îi făceau impresia unor oameni superiori tipului curent din Chicago. Invitația fu acceptată.

Cowperwood își dădu seama dintr-o privire ce fel de om era Sohlberg. „Un om imprevizibil, emotiv“, își spuse, „Un om probabil inconsecvent, leneș și incapabil de a-și

găsi de lucru". Dar într-o anumită privință nu-i displăcea. Sohlberg era interesant ca tip, ca figură artistică — un personaj coborît dintr-o gravură japoneză, parcă. Îi spuse bună seara, jovial.

— Doamna Sohlberg, pare-mi-se, i se adresă Cowperwood impresionat de grația mișcărilor, de aerul ei naiv, spontan. Purta o rochie simplă, în alb cu albastru — cu panglicuțe albastre trecute prin volanele de dantelă ale fustei. Brațele și umerii goi erau catifelați, încîntători. Avea o privire vioaie și în același timp blîndă și copilăroasă — privirea unei femei răsfățate.

— Vai, exclamă ea, țuguindu-și buzele, într-un fel special, caracteristic, cînd vorbea — o gură delicioasă cu o expresie bosumflată, credeam că nu mai ajungem. Am dat peste un foc (pronunța fooc) în Twelfth Street (aici iar pronunță Twaalfth), peste tot numai pompieri. Vai, ce scîntei, ce fumăraie! Și ce flăcări ieșeau pe ferestre! Aveau o culoare foarte închisă... aproape portocaliu și negru. Tare-s frumoase cînd sînt așa, nu credeți ?

Cowperwood era subjugat.

— Ba da, încuviință el, cordial, cu aerul puțin superior dar, în același timp, prietenos pe care îl lua atît de lesne în anumite ocazii. Avea impresia că doamna Sohlberg ar fi putut să fie fiica lui — era atît de răsfățată și de sfioasă — și totuși avea certitudinea că se află în fața unui om în toată firea. Și ce brațe, ce obraz adorabil! Ea, în schimb, vedea în Cowperwood un bărbat deștept, rece, precis — capabil, chiar foarte, presupunea — cu niște ochi strălucitori, plini de ironie. Ce puțin seamănă cu bietul Harold, își zicea ea, Harold care n-are să ajungă niciodată nimic — nici măcar celebru.

— Îmi pare foarte bine că ți-ai adus vioara, îi spuse Aileen lui Harold, care se găsea în altă parte a salonului. Mă gîndeam cu mare plăcere că ai să vii să ne cînți ceva.

— Ce drăguț din partea dumitale, replică Sohlberg cu dulceagul său accent străin. Ce frumoază cază aveț! Toate cărțile aztea splendite, și jadurile, și criztalurile!

Avea un fel de a fi mieros, amabil, îmbietor, care lui Aileen îi plăcea foarte mult. I-ar fi trebuit o nevastă energică și bogată care să aibă grijă de el. Era ca un băiețandru neastîmpărat, zurbagiu.

După ce se servi un mic bufet, Harold cîntă la vioară. Cowperwood se uita cu interes la silueta lui — ochii, părul — dar doamna Sohlberg îl interesa mult mai tare și privirea lui se întorcea necontenit spre ea. Urmărea mișcarea degetelor pe clape, frumusețea miinilor și gropițelor de la coate. Ce gură adorabilă, ce păr bogat și vaporos ! Dar mai presus de toate astea era atmosfera pe care o crea — un ce aproape imperceptibil al spiritului ei, pe care Frank îl simțea și care-i stîrnea o mare simpatie, aproape o pasiune. Pentru el Rita reprezenta genul de femeie care i-ar fi plăcut. Semăna puțin cu Aileen, dar o Aileen cu șase ani mai tînără (avea acum treizeci și trei de ani în timp ce doamna Sohlberg doar douăzeci și șapte), numai că Aileen fusese totdeauna mai voinică, mai robustă, mai puțin diafană. Doamna Sohlberg (își spunea el) seamănă cu interiorul bogat colorat al unei scoici de stridie din mările sudului, caldă, exotică și gingașă. Dar și în ea găseai o forță. În lumea pe care o frecventa nu văzuse niciodată o femeie care să-i semene. Parcă trăia într-un vis, era senzuală, frumoasă. Nu-și mai dezlipea ochii de pe chipul ei ; pînă la urmă observă și ea și întoarse ocheada — cochetă, zîmbitoare și cu o expresie victorioasă pe buze. Cowperwood era captivat. Oare îi va ceda ? Asta era singurul gînd. Zîmbetul ei vag putea oare să însemne mai mult decît o simplă amabilitate mondenă ? Probabil că nu — dar pe de altă parte putea oare o fire atît de bogată și de sensibilă să rămînă indiferentă la pasiunea lui ? Cînd Rita se sculă de la pian, Cowperwood profită de ocazie ca să-i spună :

— N-ai vrea să ne plimbăm puțin prin galeria de tablouri ? Îți place pictura ? Îi oferi brațul.

— Știi, îi spuse doamna Sohlberg grațioasă, chiar irezistibilă, după părerea lui Cowperwood (pentru că era atît de frumoasă), cîndva am crezut că am să ajung o mare pictoriță. Nu-i amuzant ? Și i-am trimis tatei un desen cu dedicația : „Adevăratului autor al acestui succes". Dar trebuie să-l vezi ca să-ți dai seama ce nostim e !

Rîse încetișor.

Cowperwood avea senzația că se trezește din nou la viață. Rîsul ei era ca un balsam, o adiere ușoară într-o zi de vară.

— Uite, începu el în șoaptă, pe cînd intrau în sala mare cu lumina difuză revărsîndu-se din niște unghiuri ascunse, ăsta-i un Luini cumpărat iarna trecută. Reprezintă *Căsătoria mistică a Sfintei Ecaterina*. Se opri în timp ce Rita examina expresia extatică a Sfintei cu chipul emaciat. Și asta, continuă el, este descoperirea mea cea mai importantă pînă acum. Se aflau în fața siluetei puternice a lui Cezar Borgia, pictată de Pinturrichio.

— Ce chip ciudat ! exclamă doamna Sohlberg, cu naivitate. N-am știut că există un portret de-al lui. Dar și el are ceva de artist, nu-i așa ? Nu citise niciodată povestea satanică și plină de peripeții a acestui om, auzise doar vag despre crimele și uneltirile lui.

— Da, în felul lui... zîmbi Cowperwood, care se documentase asupra vieții lui Cezar Borgia și a tatălui său, Papa Alexandru al VI-lea, pe vremea cînd cumpărase portretul, interesul lui pentru Cezar Borgia datînd doar de atunci. Doamnei Sohlberg îi scăpă tîlcul cuvintelor lui Cowperwood.

— Aa, și uite, doamna Cowperwood, remarcă Rita, întorcîndu-se către tabloul lui Van Beers. Tonurile sînt cam tari, nu credeți ? spuse ea, cu un fel de superioritate nevinovată care-i plăcu foarte mult lui Cowperwood. Aprecia femeile agere la minte și oarecum sigure pe ele. Ce culori strălucitoare ! Îmi place fundalul cu grădină și nori.

Se trase cîțiva pași înapoi ca să privească, iar Cowperwood n-avea ochi decît pentru ea. Îi contempla profilul și linia suplă a spatelui. „Ce armonie minunată de forme și culori ! Fiecare gest al ei cîntă și dansează.“ Ar fi vrut să facă această remarcă, dar se mulțumi să spună :

— Portretul a fost făcut la Bruxelles. Norii și vasul de pe perete sînt o adăugire a artistului.

— În orice caz e foarte reușit, hotărî doamna Sohlberg și trecu mai departe.

— Îți place acest Israels ? o întrebă el. Se referea la tabloul intitulat *Masa frugală*.

— Da, îmi place, mărturisi Rita, și acest Bastien Le-Page îmi place, referindu-se la *Fierarii*. Cred însă că maeștrii vechi pe care-i ai sînt mult mai interesanți. Dacă mai găsești vreo cîțiva ar trebui să-i strîngi pe toți într-o singură sală. Nu crezi ? Tabloul ăsta al dumitale, de Gérôme,

nu-mi place. Cînd vorbea tărăgăna puţin cuvintele într-un chip care lui Cowperwood i se părea irezistibil.

— Şi de ce mă rog ?

— Oh, e cam artificial... nu credeţi ? Coloritul e frumos, dar trupurile femeilor sînt prea perfecte. Dar e drăguţ.

Cowperwood n-avea prea mare încredere în competenţa femeilor. Pentru el erau valoroase numai ca piese de artă : uneori însă, ca de altfel acum, dădeau dovadă de un discernămînt care îl stimula şi pe al lui. „Aileen, îşi zicea el, n-ar fi în stare să facă o asemenea observaţie. Acum nu mai era nici atît de frumoasă ca femeia asta, nici atît de seducătoare, de naivă, de simplă, de încîntătoare şi nici atît de înţeleaptă." Îşi dădea perfect seama că doamna Sohlberg se măritase cu un fel de prostănac. Oare putea el, Frank Algernon Cowperwood, să-i placă ? Ar fi fost cu putinţă ca o femeie ca ea să cedeze altfel decît după ce ar divorţa amîndoi şi s-ar recăsători ? Cine ştie.

Pe de altă parte, doamna Sohlberg se gîndea ce mare om era Cowperwood şi ce atent se purtase cu ea. Îşi dădea seama că o plăcea, constatase aceleaşi simptome şi la alţi bărbaţi. Cunoştea puterea ei de atracţie şi, deşi o punea în valoare cu maximum de măiestrie, totuşi păstra o oarecare distanţă. Pînă atunci nu întîlnise niciodată un om care să merite ca ea să-şi schimbe felul de a se purta. „Dar Cowperwood, îşi zicea ea, are nevoie de o femeie cu mai mult suflet decît Aileen."

CAPITOLUL XV

O nouă dragoste

Dragostea dintre Cowperwood şi Rita Sohlberg a înflorit, fiind încurajată din întîmplare de Aileen, care începuse să aibă pentru Harold o simpatie absurdă şi cu totul lipsită de semnificaţie. Îi plăcea pentru că atunci cînd era vorba de femei — de femei frumoase — Harold devenea atent, curtenitor şi sensibil la culme. Aileen se gîndise că ar putea să-i trimită cîţiva elevi şi, în orice caz,

o distra să-i viziteze odaia de lucru. Viața ei mondenă era, oricum, destul de plicticoasă. Așa că se ducea pe la ei, iar Cowperwood, mereu cu gîndul la Rita, venea și el. Cu o șiretenie care pînă la urmă îi va fi fatală, încuraja interesul lui Aileen pentru Harold. Îi propuse să-i cheme pe soții Sohlberg la masă, să dea o serată muzicală la care Harold urma să cînte în schimbul unei sume de bani. Apoi... loji la teatru, bilete la concerte, invitații la plimbare cu trăsura.

Iată că mecanismul intim al vieții putea să fie la cheremul unei situații de acest soi. De îndată ce ajunse o obsesie pentru Cowperwood, Rita, la rîndul ei, începu să se gîndească intens la el — i se părea pe zi ce trece tot mai seducător — un om straniu, care o captiva. Copleșită de sentimentele lui, conștiința o făcea să sufere chinurile iadului. Nu-i făcuse încă nici o declarație, dar punea încetul cu încetul stăpînire pe ființa ei, o cucerea și-i tăia orice posibilitate de scăpare. Într-o joi după-amiază, cînd nici Aileen, nici Cowperwood nu fuseseră liberi să meargă la ceaiul dat de soții Sohlberg, Rita primi un splendid buchet de trandafiri Jacqueminot, cu o carte de vizită pe care scria : „Pentru cele mai tainice colțuri din casa dumitale". Știa precis cine le trimisese și cît costaseră — nici un ban mai puțin de cincizeci de dolari. Erau simbolul unei lumi bogate din care nu făcuse niciodată parte. Vedea zilnic în ziare numele băncii și agenției lui Cowperwood. Odată, pe la prînz, îl întîlni la magazinul Merrill și el o invită să ia masa împreună, dar ea se simți obligată să refuze. Cînd se uita la ea avea o privire directă și autoritară și asta, își zicea Rita, era determinată numai și numai de frumusețea ei. Gîndurile-i alergau împotriva voinței spre un viitor în care, poate, acest om plin de vitalitate și de farmec se va ocupa de ea într-un fel în care Harold nici nu visase. Cu toate astea își continua viața de pînă atunci exersînd la pian, făcînd cumpărături, vizite, citind, meditînd cu tristețe asupra incapacității totale a lui Harold, dar oprindu-și uneori gîndurile asupra mîinilor puternice și frumoase ale lui Cowperwood, care puseseră stăpînire pe ființa ei. Ce mîini avea și ce ochi pătrunzători, tandri și plini de dîrzenie ! Puritanismul din Wichita (modificat oarecum de așa-zisa viață artistică din Chicago) dădea o

luptă aprigă împotriva manevrelor subtile ale bărbatului, reprezentat în cazul acesta de Cowperwood.

— Știi ceva, ești o femeie insesizabilă, îi spuse el într-o seară la teatru, în pauză, cînd rămăseseră singuri în lojă, în timp ce Aileen cu Harold se plimbau prin foaier. Zgomotul asurzitor al conversațiilor dimprejur permitea, fără riscul de a fi auzit, să spună orice. Doamna Sohlberg purta în seara aceea o rochie de dantelă, care o făcea extrem de atrăgătoare.

— Ba nu, se împotrivi Rita amuzată și măgulită de curtea lui, simțindu-i intens farmecul prezenței fizice. Încetul cu încetul căzuse în mrejele lui, vibrînd la fiecare vorbă pe care o spunea. Sînt, dimpotrivă, destul de solidă, de substanțială.

Își privea brațul rotund și catifelat. Cowperwood, sensibil la frumusețea fizică a tinerei femei, la care se mai adăuga și farmecul personalității ei, mult mai bogată decît cea a lui Aileen, era extrem de emoționat. Senzația răscolitoare care-l cuprinsese nu poate fi exprimată în cuvinte (sau rareori numai) ; se simțea atras de emoțiile ei — ca niște adieri ușoare de zefir — de toanele, de capriciile ei. Avea voluptatea lui Aileen, dar mai delicată, mai dulce, cu un fond sufletesc mai desăvîrșit. Sau, se întreba, m-am săturat pur și simplu de Aileen. Nu, nu, își zicea, nici vorbă. Rita Sohlberg era cea mai adorabilă femeie pe care o cunoscuse vreodată, cu mult mai presus decît toate celelalte...

— Da, sigur, dar totuși ești insesizabilă, continuă Frank, aplecîndu-se spre ea. Îmi amintești de ceva pentru care nu găsesc cuvîntul potrivit — un strop de culoare, un parfum, o melodie... ceva fulgerător. Te urmăresc mereu în gînd. Mă interesează cunoștințele dumitale de artă. Îmi place felul în care cînți la pian... seamănă cu dumneata. Mă faci să mă gîndesc la lucruri minunate, cu totul străine de viața mea de toate zilele. Mă înțelegi ?

— E foarte frumos ce spui — dacă te înțeleg bine. Respiră adînc, încetișor, puțin teatral. Mă faci să mă cred. (Gura ei formă un „O" încîntător). M-ai descris foarte frumos. I se făcuse cald, obrajii îi ardeau, îmbujorați de valul unei mari pasiuni.

— Așa ești, continuă el stăruitor. Asta e sentimentul pe care mi-l inspiri tot timpul. Știi, adăugă, aplecîndu-se peste scaunul ei, am cîteodată impresia că n-ai trăit niciodată cu adevărat. Sînt atîtea lucruri care dacă le-ai cunoaște te-ar ajuta să atingi perfecțiunea. Aș vrea să te trimit în străinătate sau să te iau cu mine... în orice caz trebuie să voiajezi. Pentru mine ești minunată. Spune-mi, crezi că eu te-aș putea interesa cîtuși de puțin ?

— Da, dar știi — și aici se opri — mi-e frică de toate astea și mi-e frică de dumneata. Gura ei păstra acea expresie care îl atrăsese pe Cowperwood cînd o văzuse pentru prima dată. Nu cred c-ar trebui să vorbim așa... ce zici ? Harold e foarte gelos ; sau în orice caz ar fi dacă ar afla. Ce crezi că ar spune doamna Cowperwood ?

— Știu, știu... dar cred că n-are nici un rost să ne gîndim la asta acum ! Faptul că vorbesc cu dumneata nu are de ce s-o jignească. Viața trebuie trăită de oameni... noi doi avem foarte multe lucruri comune. Nu-ți dai seama ? Ești infinit mai fermecătoare decît toate femeile pe care le-am cunoscut vreodată și aduci în viața mea ceva care nu a existat niciodată pînă acum. Nu-ți dai seama ? Și vreau să-mi spui ceva, dar să fii sinceră. Uită-te la mine. Viața pe care o duci nu te face fericită, nu-i așa ? Nu te face fericită cu adevărat !

— Nu. Și-și mîngîia evantaiul cu degetele.

— Ești măcar cît de cît fericită ?

— Am crezut cîndva că sînt. Acum însă nu mai cred.

— E foarte clar de ce nu ești, rosti Cowperwood. Ești minunată și viața pe care o duci e mult prea limitată pentru tot ce-ai putea să faci. Ești o persoană de sine stătătoare, nu un acolit care să poarte cădelnița. Domnul Sohlberg e fără îndoială un tip interesant, dar nu te poate face fericită. Mă surprinde că nu ți-ai dat seama de asta pînă acum.

— De unde știi ? răspunse Rita cu puțină tristețe în glas, poate că mi-am dat... O privi atent ; pe ea o trecu un fior. Nu cred că avem dreptul să vorbim așa, ar fi mai bine să...

Cowperwood puse mîna pe spatele scaunului, atingînd-o aproape pe umăr.

— Rita, zise, chemînd-o pe numele cel mic, ești minunată !

— O ! șopti ea.

Cowperwood n-o mai văzuse pe doamna Sohlberg de mai bine de o săptămînă — de zece zile precis. Asta fusese într-o după-amiază cînd Aileen se duse, într-o cabrioletă de ultimul tip, să-l ia de la birou, după ce trecuse întîi pe la soții Sohlberg. Stătea în față cu Harold, iar în spate era loc pentru Cowperwood lîngă Rita. Aileen n-avea nici cea mai mică bănuială cît de mult îi plăcea Rita bărbatului ei. Frank știa foarte bine să se prefacă. Aileen își închipuia că dintre ele două ea era cea mai bine, cea mai frumoasă, cea mai elegantă și deci cea mai seducătoare. Habar n-avea cîtă atracție exercita această femeie asupra lui Cowperwood — un om atît de activ, de dinamic, aparent atît de puțin sentimental, dar care totuși ascundea, sub masca unor trăsături exterioare viguroase, un temperament înflăcărat și romantic.

— Ce plăcut, spuse el, așezîndu-se lîngă Rita. Ce noapte minunată ! Ce frumoasă pălărie de pai, ce frumoși trandafiri și ce frumoasă rochie de olandă ! Trandafirii erau roșii, rochia albă, străbătută ici-colo de panglicuțe verzi. Rita era perfect conștientă de motivele entuziasmului său. Ce puțin semăna cu Harold ! Ce sănătos, ce spontan, ce iscusit era ! Harold fusese în ziua aceea nervos, tunase și fulgerase împotriva soartei, a vieții, și a lipsei lui de succes.

— În locul tău, nu m-aș mai văita atîta, îi spusese Rita cu amărăciune. Mai bine-ai lucra mai mult și te-ai înfuria mai puțin.

Discuția degenerase într-o ceartă de care scăpase numai ieșind să ia aer. Cînd s-a întors, tocmai sosise Aileen cu o propunere pe care o acceptă cu bucurie și se duse imediat să se schimbe, ceea ce făcu și Sohlberg. Surîzători și fericiți în aparență porniseră cu toții... Acum, cînd vorbea Cowperwood, Rita se uita în jur mulțumită. „Sînt frumoasă și mă iubește. Ce minunat ar fi dacă am avea curajul“, își zicea. Cu voce tare, însă, spuse :

— Nu sînt chiar atît de drăguță. Nu crezi că ziua e frumoasă și nu eu ? Rochia mea e foarte simplă și astă seară nu prea sînt în apele mele.

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă el, aproape strigînd. Zgomotul trăsurilor le acoperea vocea. Se apleca spre ea, dornic să înlăture orice piedică s-ar afla în calea ei, pregătit s-o cucerească prin amabilitate. Nu crezi că te pot ajuta cu ceva ? Uite, acum facem o plimbare lungă pînă la pavilionul din Jackson Park, și apoi, după cină ne întoarcem pe clar de lună. Nu-ți face plăcere ? Hai, zîmbește puțin și fii veselă ca de obicei. Nu văd nici un motiv care să te împiedice să fii fericită. Am să fac tot ce-ți dorește inima, tot ce-i omenește cu putință. Îți dau tot ce vrei, tot ce pot să-ți dau. Ce s-a întîmplat ? Știi bine cît de mult mă gîndesc la dumneata. Dacă-mi lași în grijă treburile dumitale, n-ai să mai ai niciodată nici un fel de necazuri.

— O, dar nu-i vorba de ceva care depinde de dumneata... în orice caz nu pentru moment. Treburile mele ! Ei da ! Ce fel de treburi ? Treburi simple, foarte simple, toate.

Rita știa să creeze în jurul ei o atmosferă încîntătoare de mister și pe Cowperwood îl fermeca.

— Dar pentru mine nu ești simplă, Rita, îi șopti Cowperwood. Și nici treburile care te privesc nu sînt. Mă interesează foarte mult. Pentru mine însemni foarte mult... ți-am mai spus-o. Nu vezi ce adevărat e ? În ochii mei ești o ființă stranie și complexă... minunată. Sînt nebun după dumneata. De cînd te-am întîlnit ultima dată m-am gîndit și m-am tot gîndit. Dacă ai necazuri, împarte-le cu mine. Ești tot ce am mai scump pe lume... unica mea preocupare. Aș putea să-ți ofer o viață cît se poate de ușoară, leag-o de a mea. Am nevoie de dumneata și dumneata de mine.

— Da, știu, apoi se opri. N-a fost cine știe ce, continuă ea. Ne-am certat puțin...

— Din ce cauză ?

— De fapt, din cauza mea. Gura ei era delicioasă. Nu pot să fac pe acolitul, cum ai spus și dumneata. Remarca lui rămăsese întipărită în mintea ei. Dar acum s-a aranjat... Ce zi minunată ! Nu găsești ? Mi-nu-na-tă !

Cowperwood o privea; scutură din cap. Îi era infinit de dragă — şi avea o dispoziţie atît de nestatornică! Aileen, care mîna şi făcea conversaţie cu Harold, nu putea să-i vadă sau să-i audă. Îi plăcea Sohlberg şi în plus aglomeraţia de vehicule de pe Michigan Avenue îi absorbea toată atenţia. Aşa cum treceau repede pe lîngă pomii înmuguriţi, peluzele îngrijite şi straturile proaspete de flori, ferestrele deschise — tot ce forma farmecul primăverii — Cowperwood avea impresia că începe o viaţă nouă. Puterea lui de atracţie, dacă ar fi luat o formă vizibilă, l-ar fi învăluit într-o aureolă sclipitoare. Doamna Sohlberg începu să fie convinsă că va petrece o seară minunată.

Luară masa afară, la pavilionul din Jackson Park — pui à la Maryland, cu biscuiţi şi şampanie, la sfîrşit. Aileen, flatată de veselia lui Sohlberg, subjugat de farmecul ei, se distra de minune, glumind, bînd, toastînd, rîzînd şi umblînd prin iarbă. Sohlberg îi făcea o curte absurdă şi fără intenţii precise, întocmai ca mulţi alţi admiratori ai ei; ea îl ţinea la distanţă, glumind şi spunîndu-i „papă-lapte" sau „taci din gură". Era atît de sigură pe ea încît mai tîrziu îi veni foarte uşor să-i povestească lui Frank cît de emoţionat fusese Sohlberg şi cum îşi bătuse joc de el — iar Cowperwood, convins de fidelitatea ei, făcea haz. Sohlberg era atît de nătîng şi în acelaşi timp atît de comod ca soţ.

— Nu-i băiat rău. Pot spune chiar că nu mi-e antipatic, cu toate că nu cred să fie un violonist prea grozav.

După cină se plimbară cu trăsura de-a lungul lacului şi ieşiră într-o pajişte împrejmuită de copaci. De pe cerul senin luna îşi revărsa lumina peste cîmpii şi peste lacul care căpătase reflexe argintii. Doamna Sohlberg fusese inoculată cu virusul Cowperwood, iar efectul putea fi fatal. Cu toată firea ei aparent apatică, era o fiinţă care o dată stîrnită cu greu se mai putea stăpîni. Rita era o fiinţă plină de dinamism şi pasiune. Începuse să se simtă copleşită de personalitatea lui Cowperwood. Ce minunat trebuia să fie să te iubească un astfel de om! Viaţa cu un bărbat ca el promitea să devină ceva vibrant, plin de culoare. Perspectiva o speria, dar în acelaşi timp o atrăgea ca o lumină în noapte...

Ca să-şi recapete echilibrul, începu să vorbească despre artă, despre oameni, despre Paris şi Italia, iar el răspundea pe acelaşi ton, şi în tot timpul ăsta îi mîngîia mîna, iar o dată, în umbra unor copaci, îi puse mîna pe păr, îi întoarse faţa spre el şi o sărută delicat pe obraz. Rita roşi, tremură, se făcu palidă în faţa acestei stranii furtuni, dar reuşi totuşi să se stăpînească. Era minunat — divin. Se terminase cu platitudinea vieţii ei de pînă atunci.

— Ascultă-mă, îi spuse el, cîntărindu-şi cuvintele, vrei să ne întîlnim mîine la trei lîngă podul din Rush Street ? Vin să te iau numaidecît, n-ai să aştepţi nici o clipă.

Ea tăcu, îngîndurată, visătoare, aproape hipnotizată de universul straniu al fanteziei lui.

— Vrei ? o întrebă Cowperwood cu nerăbdare.

— Stai să văd, spuse ea încet, lasă-mă să mă gîndesc. Oare se cade ?

Şi iar tăcu.

— Da, zise în cele din urmă, respirînd adînc. Da... ca şi cum ar fi pus ceva la cale şi ar fi luat o hotărîre.

— Scumpa mea, şopti el, strîngînd-o de braţ şi admirîndu-i profilul în lumina lunii.

— Dar să ştii că-mi vine foarte greu, adăugă ea încet, palidă şi cu respiraţia tăiată.

CAPITOLUL XVI

Jocul destinului

Cowperwood era în al nouălea cer. Se duse într-un suflet la întîlnirea fixată şi descoperi că Rita depăşea toate aşteptările. Era mai dulce, mai deosebită, mai misterioasă decît toate femeile pe care le cunoscuse pînă atunci. În apartamentul încîntător din North Side, pe care îl închiriase de la începutul legăturii lor îşi petreceau adesea dimineţile, serile sau după-amiezile, de îndată ce Cowperwood avea un moment liber. O studiase cu un ochi cît se poate de critic, ajungînd în cele din urmă la concluzia că

e aproape fără cusur. Avea calitatea neprețuită pe care ți-o dă tinerețea și o anumită detașare în fața vieții.

Firea ei — și asta îl încînta pe Cowperwood — nu avea nici o notă de melancolie. Era, dimpotrivă, cît se poate de sigură pe ea, ceea ce o făcea să uite necazurile din trecut și să privească cu nepăsare greutățile care s-ar fi putut ivi. Fără să fie cheltuitoare, îi plăceau lucrurile frumoase, iar ceea ce-l încînta și-l făcea s-o respecte era că nici o propunere de cheltuieli noi din partea lui, oricît de mascată ar fi fost, nu părea s-o intereseze. Știa precis de ce avea nevoie, cheltuia cu socoteală, cumpăra lucruri de bun gust, iar felul în care se gătea Rita îi plăcea lui Cowperwood cum i-ar fi plăcut o floare. Pornirile lui pentru această femeie ajunseseră atît de mistuitoare, încît uneori ar fi vrut să n-o mai iubească — să înăbușe, să potolească atracția irezistibilă pe care o simțea față de ea — dar în zadar — farmecul ei nu putea fi învins. Avea impresia că pasiunea lui o înviora, o făcea mai frumoasă, mai atrăgătoare.

Rita își potrivi părul zburlit, se strîmbă cu drăgălășenie în oglindă, cu gîndul la o seamă de amintiri vagi și plăcute.

— Algernon, ți-aduci aminte de pînza pe care am văzut-o împreună la magazinul de tablouri ? Se alinta și-i spunea pe numele cel mic, pentru că îi plăcea mai mult și găsea că i se potrivește mai bine cînd sînt împreună. Cowperwood începuse prin a protesta, dar Rita nu se lăsă bătută. Ți-aduci aminte ce frumos era albastrul de la haina bătrînului ? (Era vorba de *Adorația Magilor)*. Nu era fru-u-mo-o-s ?

Tărăgănatul vocii ei și mina pe care o lua strîmbîndu-și gura erau atît de nostime și de drăguțe încît nu se putea împiedica să n-o sărute.

— Ești ca o ramură de cireș înflorit, ești un vis, un porțelan de Dresda.

— Ei, abia mi-am aranjat părul ! Ai de gînd să-l ciufulești din nou ?

Glasul și ochii ei aveau o nevinovăție veselă și nepăsătoare.

— Da, fetița mea neastîmpărată, chiar așa am să fac.

— Da, dar nu văd de ce-ar trebui să mă sufoc pentru asta. Şi uite, aproape că mi-a dat sîngele cînd m-ai sărutat. Ce-ar fi să te porţi mai frumos ?

— Da, iubito, da, numai că-mi place să te fac să suferi.

— Bine, dacă aşa trebuie.

Ardoarea lui Cowperwood nu se potolea de loc, iar farmecul Ritei continua să-l tulbure. I se părea un fluture cu aripi albe şi galbene sau albastre cu aur şi care ar zbura peste un gard viu de trandafiri sălbateci.

Momentele de intimitate îl făcură pe Frank să-şi dea repede seama ce bine cunoaşte Rita pulsul şi tendinţele vieţii mondene, cu toate că ea nu făcea parte din nici un grup anume. Înţelesese imediat cum vede el lumea, observase ambiţiile lui de colecţionar şi strădania de perfecţionare în toate direcţiile. Îşi dădea limpede seama că Frank nu-şi atinsese încă idealul, că Aileen nu era nevasta care-i trebuia, ea în schimb ar fi putut să fie. Începuse să vorbească de bărbatul ei — de defectele şi slăbiciunile lui — cu o uşoară indulgenţă. Rita avea aerul că-l scuză ; de fapt era sătulă să trăiască alături de un om care din punct de vedere sentimental n-o mai satisfăcea şi ale cărui calităţi intelectuale n-o mai interesau. Cowperwood îi propusese să-i găsească o locuinţă mai încăpătoare, în care să se mute cu Harold. Să isprăvească o dată cu economiile meschine de care se tot izbea — şi să-i explice soţului că acest confort suplimentar se datora generozităţii părinţilor ei.

La început, Rita refuză ; apoi, însă, Cowperwood, uzînd de mult tact, o făcu să cedeze. După un timp îi propuse să-l convingă pe Harold să plece în Europa ; va pretexta un nou acces de generozitate din partea familiei. Şi după un adevărat torent de stăruinţe, de desmierdări şi argumente convingătoare, Cowperwood o făcu pe doamna Sohlberg să-i accepte dominaţia generoasă — să se plece la toate hotărîrile lui ; Rita devenise ca o pisică răsfăţată. Profita cu circumspecţie de mărinimia lui, pe care o folosea în modul cel mai iscusit.

Legătura dintre Cowperwood şi Rita ţinea de mai bine de un an şi nici Sohlberg, nici Aileen nu aveau nici cea

mai mică bănuială. Pe Sohlberg de altfel, era ușor să-l înșeli. Făcu o scurtă vizită în Danemarca, apoi plecă în Germania pentru studii. Anul următor, doamna Sohlberg îl însoți pe Cowperwood în Europa. Aileen nu-și dădu seama că la Aix les Bains, la Biarritz, la Paris, sau chiar la Londra mai exista și o altă femeie în umbră. Rita îl învățase pe Cowperwood să adopte un punct de vedere mult mai rafinat. Îl făcuse să guste o muzică mai bună, să aprecieze în alt mod, superior, cărțile și chiar faptele de viață. Încuraja tendința lui de a colecționa maeștrii picturii clasice și îl ruga să fie mai atent în alegerea celor moderni. Cowperwood era în culmea fericirii.

Dezavantajul în această situație, ca de altminteri în oricare alta similară, în care aventurierul are de înfruntat o seamă de complicații amoroase, este că oricînd se poate stîrni o furtună datorită, pe de o parte, unei încrederi neîntemeiate în femei și, pe de alta, moralei create de noi, privind dreptul de proprietate asupra femeilor. În orice caz, pentru Cowperwood, care se conducea numai după un cod creat de el și pentru uzul său personal — și care nu se supunea nici unei alte legi în afară de cazul în care lipsa lui de abilitate îl obliga s-o accepte — perspectiva unor încurcături, supărări, furii sau dureri nu-l abătea nicidecum din cale, perspectivă care, de altfel, era foarte puțin probabilă.

În timp ce un om obișnuit ar găsi chiar și o singură legătură în afara căsătoriei drept un lucru căruia anevoie i-ar face față, Cowperwood, după cum am văzut, intrase aproape simultan în mai multe aventuri de genul ăsta, ultima dintre ele trăind-o cu o pasiune și cu un entuziasm de care nu fusese niciodată în stare pînă atunci. Avusese, în cel mai bun caz, doar niște legături scurte, niște bagatele, în care sentimentele n-aveau ce căuta. Apariția doamnei Sohlberg însă adusese o mare schimbare. Constituia, cel puțin deocamdată, totul pentru el. Dar atracția pe care femeile o exercitau asupra lui, admirația lui Cowperwood, chiar dacă fără implicații sentimentale, cel puțin de ordin estetic, față de frumusețea femeii și de misterul în care se învăluia îl împinseră într-o altă aventură, de astă dată, însă, fără consecințe prea fericite.

O angajase pe Antoinette Nowak ca stenodactilografă și secretară particulară de cum își terminase studiile la un liceu din West Side și la un Institut de comerț din Chicago. Această fată, ca mulți copii americani din părinți străini, era excepțional de reușită. Aproape nu-ți venea să crezi că putea fi fiica unor polonezi nevoiași, o fetiță cu un corp atît de suplu și de frumos, cu un gust atît de sigur în felul de a se îmbrăca, cu un asemenea talent de stenografă, contabilă și secretară. Tatăl ei muncise mai întîi într-o uzină de laminate, apoi ajunsese proprietarul unei prăvălii de mîna a cincea — cu papetărie, ziare și țigări — care de fapt se menținea datorită traficului de cărți de joc și a unei camere lăturalnice, un fel de tripou. Pe Antoinette, la drept vorbind nu o chema Antoinette, ci Minka (numele de Antoinette îl luase dintr-un ziar de duminică din Chicago) ; era brună, frumoasă, visătoare, ambițioasă și cu speranțe în viitor. Zece zile după ce intrase în serviciul lui Cowperwood îl admira și-l sorbea din ochi cu pasiune.

Felul îndrăzneț în care patronul ei trata afacerile i se părea ceva cu totul minunat. Să fii soția unui astfel de om, se gîndea ea — să-i trezești măcar interesul, dacă nu afecțiunea — trebuie să fie ceva extraordinar. După oamenii plicticoși în mijlocul cărora trăise pînă atunci — și care păreau plicticoși mai ales în comparație cu atmosfera rafinată din împărăția lui Cowperwood — după oamenii mediocri cu care lucrase la agenția de vînzări imobiliare, Cowperwood, elegant, cu aerul lui distant, cu manierele simple, dar autoritare, atinsese coarda cea mai sensibilă a firii ei ambițioase. O zărise odată și pe Aileen care coborîse din trăsură și intrase, mîndră, în birou. Purta o etolă călduroasă de blană maron, ghete frumos lustruite și un costum cafeniu din rips de lînă, iar pe cap avea o căciuliță de blană pusă în valoare de o pană lungă, roșu-închis, care se înălța ca un pumnal. Antoinette simți că o urăște — găsea că ar fi mai bine ca ea, sau în orice caz, tot atît de bine. De ce era oare viața atît de nedreaptă ? Și, de fapt, ce fel de om era Cowperwood ? Într-o seară, după ce îi dictase o autobiografie veridică dar incompletă, pe care o expediase la cererea lui pe adresa ziarelor din Chicago, puțin timp de la deschiderea agenției lui de schimb, Antoinette plecă acasă și visă la tot ce-i spusese

patronul, bineînțeles însă transformat, așa cum se întîmplă în vis. I se părea că Frank Cowperwood se afla lîngă ea, în biroul lui frumos din La Salle Street și că o întreabă :

„Antoinette, ce părere ai despre mine ?" Nu-i venea să creadă, dar nu-și pierdu cumpătul. În visul ei Cowperwood o atrăgea foarte tare.

„Vai, îmi pare foarte rău, dar nu știu", răspunse ea. După care Cowperwood o mîngîie pe mînă, apoi pe obraz, dar se trezi. Apoi începu să se gîndească : ce păcat, ce nedreptate că un om ca el a stat în închisoare. Era atît de frumos. A fost însurat de două ori, prima lui nevastă fusese banală sau meschină. Continua să se gîndească la toate astea, a doua zi, cînd se duse la birou. Dar Cowperwood, preocupat de afacerile lui, nu se uită la ea. Deocamdată făcea planuri în legătură cu problema pasionantă a gazului aerian, iar Aileen, cînd a zărit-o din întîmplare, i-a dat exact atenția pe care o dai unui subaltern. Funcționarele femei erau la epoca aceea un lucru atît de neobișnuit încît treceau drept niște declasate. De fapt, Aileen abia observase prezența ei.

Cam la un an și ceva după ce Cowperwood și doamna Sohlberg începuseră să se întîlnească într-ascuns, relațiile dintre el și Antoinette Nowak, pînă atunci strict profesionale, luară o întorsătură mai intimă. De ce ? Să se fi plictisit oare de doamna Sohlberg ? Nicidecum. Era mai îndrăgostit de ea ca oricînd. Sau pentru că nu l-ar mai fi interesat Aileen, pe care o înșelase într-atîta ? Da de unde ! Aileen era pentru el uneori chiar mai seducătoare ca la început — poate pentru că el încălcase în mod atît de grosolan drepturile ei de soție, drepturi care pentru ea însemnau atît de mult. Îi părea rău, dar își găsea o justificare cînd se gîndea la faptul că celelalte legături ale lui — cu excepția doamnei Sohlberg — erau trecătoare. Poate că s-ar fi însurat cu doamna Sohlberg dacă ar fi fost posibil. Ceva mai mult, se gîndise de multe ori la șansele pe care le-ar avea de a o convinge pe Aileen să divorțeze, dar astea erau doar ipoteze gratuite. De fapt, își spunea că e mai mult ca sigur că nu se vor despărți niciodată, mai cu seamă că nu era o problemă s-o înșele. Cît despre o fetișcană ca Antoinette Nowak, aceasta

făcea parte din simfonia întortocheată a atracției erotice, întrucîtva corolarul formulei geometrice a frumuseții care conduce lumea. Era o brunetă încîntătoare, cu niște ochi în care ardea o flacără veșnică. Cowperwood, care la început abia observase prezența ei, devenise din ce în ce mai atent, mirat de forța uluitoare de transformare a omului în mediul american.

— Părinții dumitale, sînt de origină engleză, Antoinette ? o întrebă într-o zi Cowperwood cu acea familiaritate simplă, obișnuită la el, ori de cîte ori se adresa unui subaltern sau unui om cu o inteligență mediocră — atitudine, nejignitoare, și în deobște luată drept un omagiu. Antoinette, îngrijită și cochetă, într-o bluză albă și fustă neagră, cu o panglicuță de catifea în jurul gîtului, cu părul ei negru, lung și bogat, împletit, lăsat pe frunte și prins cu un pieptene de celuloid alb, îi aruncă o privire ce trăda veselie și recunoștință. Avusese pînă atunci de-a face cu oameni atît de diferiți în comparație cu Cowperwood — bărbați conștiincioși, pasionați, iuți la mînie, din timpul copilăriei sale, bărbați care beau și înjurau, mereu în grevă, participînd la marșuri de protest și mergînd la slujbele catolice ; apoi cei din lumea afacerilor, ahtiați după bani, pe care nu-i interesa nimic în afară de viața din Chicago și de posibilitățile de moment. Bătînd scrisori la mașină în biroul lui Cowperwood și ascultînd schimbul de cuvinte, pe un ton vesel și grăbit, dintre patronul ei și bătrînul Laughlin, Sippens sau alții, învățase o sumedenie de lucruri despre viață, mai multe decît își închipuise că ar exista pe lume. Fusese ca o fereastră larg deschisă în fața unei priveliști aproape nețărmurite.

— Nu, domnule, răspunse, lăsînd să-i cadă pe carnet mîna fermă, subțire și albă, în care ținea un creion negru. Zîmbi cu nevinovăție, pentru că întrebarea îi făcuse plăcere.

— N-aș fi crezut, spuse el, și totuși ești destul de americană.

— Nu știu de ce, reluă ea, solemn. Am un frate tot atît de american ca mine. Nici el, nici eu nu semănăm cu părinții noștri.

— Cu ce se ocupă fratele dumitale? întrebă Cowperwood într-o doară.

— Lucrează la Arneel & Comp., la cîntare. Speră să devină director. Zîmbi.

Cowperwood se uită la ea iscoditor, iar fata, după o privire iute ca răspuns, lăsă ochii în jos. Pe nesimţite şi fără voia ei, îi apăru o roşeaţă indiscretă în obraji, ca de obicei cînd se uita Cowperwood la ea.

— Du, te rog, scrisoarea asta generalului Van Sickle, spuse el, ca s-o scoată din încurcătură.

Şi cîteva clipe mai tîrziu fata îşi recăpătă stăpînirea de sine. Totuşi cînd se găsea mai mult timp lîngă Cowperwood o cuprindea o emoţie pe care nu izbutea să şi-o ascundă. O fascina şi simţea în toată fiinţa ei un foc ce arde mocnit. Se întreba de multe ori dacă putea să însemne ceva pentru un om atît de remarcabil.

Interesul din ce în ce mai mare pe care Cowperwood îl arăta Antoinettei se soldă prin capitularea acesteia. Am putea descrie toată rutina muncii cotidiene: rezolvarea corespondenţei, primirea ordinelor şi îndeplinirea obligaţiilor ei profesionale cu indiferenţă şi răceală şi cu iscusinţa unei secretare perfecte; dar la ce bun? De fapt, fără ca munca să sufere cîtuşi de puţin, Antoinette nu-şi mai putea lua gîndul de la bărbatul din biroul de alături — stăpînul enigmatic care îşi primea subalternii şi un mare număr de oameni de afaceri serioşi ce-şi prezentau cartea de vizită înainte de a fi lăsaţi să intre, se angajau în conversaţii interminabile, şi apoi plecau. Tocmai aceştia, cu care avea discuţiile cele mai lungi, o interesau mai ales. Instrucţiunile pe care le primea erau întotdeauna lapidare. Cowperwood conta pe inteligenţa ei ca să completeze ordinele abia sugerate.

— Înţelegi ce vreau să spun, nu-i aşa? era formula obişnuită.

— Da, răspundea ea, invariabil.

Avea sentimentul că aici e de o sută de ori mai utilă decît fusese vreodată într-altă parte.

Biroul în care lucra era ordonat, sever şi luminos, exact ca şi el. Soarele de dimineaţă pătrundea prin faţada dinspre răsărit, aproape toată de sticlă. Ferestrele, umbrite de nişte jaluzele verzi deschis, creau o atmosferă aproape

romantică. Ca şi la Philadelphia, biroul lui Cowperwood semăna cu o cutie mare şi solidă de lemn de cireş, în care el se putea face nevăzut şi unde nu pătrundea nici un zgomot. Cînd închidea uşa, odaia devenea sacrosanctă. Avea însă bunul obicei s-o lase deschisă cît mai mult, chiar şi cînd îşi dicta corespondenţa — cîteodată însă nu.

Intimitatea dintre Cowperwood şi domnişoara Nowak se stabili tocmai în timpul acelor jumătăţi de oră cînd îi dicta, şi uşa rămînea deschisă, deoarece nu făcea prea mare caz de asta. După luni de zile, şi pentru că pînă atunci fusese exclusiv ocupat cu cealaltă femeie, adică cu Rita, despre care Antoinette nu aflase nimic, intra uneori la Cowperwood emoţionată, alteori sfioasă ca o fetiţă. Nu voia să recunoască deschis că-l dorea. I-ar fi fost frică să admită că e gata să-i cedeze şi totuşi nu exista nici cel mai mărunt fleac legat de fiinţa lui care să nu i se fi întipărit adînc în minte. Totul o fermeca la el — părul castaniu şi des, despărţit întotdeauna, impecabil, printr-o cărare, ochii mari cu o privire directă dar de nepătruns, mîinile îngrijite şi atît de frumoase, hainele elegante, distinse şi dintr-o ţesătură originală. De obicei avea faţă de ea o atitudine rezervată, afară de cazurile cînd îi cerea să facă ceva, iar atunci — lucru destul de curios — devenea extrem de apropiat, aproape familiar.

Într-o zi, după un lung schimb de priviri — ale ei întotdeauna mai sfioase — în timp ce-i dicta o scrisoare, Cowperwood se ridică şi închise uşa. Asta n-o miră cîtuşi de puţin, căci se mai întîmplase şi altă dată — dar în ziua şi în momentul acela şi din cauza unei anumite priviri a lui, privire în care nu era nici afecţiune, nici voioşie, Antoinette simţi că se va întîmpla ceva neobişnuit. O treceau toate căldurile. Avea un trup frumos, chiar mai frumos decît credea, cu braţe, picioare şi sîni bine modelaţi, un profil de puritatea unei monede greceşti — purta părul împletit într-un coc, ca în sculpturile antice. Cowperwood nu era străin de toate acestea. Se întoarse şi, fără să se aşeze, se apropie de ea şi îi luă mîna cu căldură.

— Antoinette, îi spuse, trăgînd-o încet către el.

Antoinette îl privi, apoi se sculă, atrasă aproape irezistibil spre el, cu respiraţia tăiată, palidă, fără vlagă ; se

simțea moale, inertă. Încercă să scape, își trase mîna, apoi uitîndu-se la el, îi întîlni privirea dîrză, avidă. Era amețită — în ochi i se putea citi tot sbuciumul din suflet.

— Antoinette !

— Da, murmură ea.

— Mă iubești, nu-i așa ?

Încercă să-și vină în fire, să împrumute expresiei ei ceva din rigiditatea principiilor în care fusese crescută și de care credea că va fi veșnic legată. Dar acum o părăsiseră. Dinaintea ochilor îi apăru mahalaua îndepărtată din Blue Island Avenue unde se născuse — cu cocioabele acelea cafenii — în contrast cu biroul impunător și elegant al acestui om cu o personalitate atît de puternică. El venea dintr-o lume minunată — parcă îi clocotea sîngele în vine. Era cuprinsă de o amorțeală plăcută, amețitoare. Ce fericire !

— Antoinette.

— Vai, nu știu ce-i cu mine ! Abia putea respira. Dar — totuși, știu, știu !

— Îmi place numele tău, spuse el simplu. Antoinette ! Apoi o trase mai aproape și-și petrecu brațul pe după mijlocul ei.

Era speriată, amețită, și brusc, nu atît de rușine cît de emoție, ochii i se umplură de lacrimi. Se întoarse și se propti cu mîinile de masă, plecă capul și izbucni în hohote de plîns.

— Ce-i cu tine, Antoinette ? o întrebă el, înduioșat, aplecîndu-se spre ea. Se poate să cunoști atît de puțin viața ? Am crezut că mă iubești. Vrei să uit ce s-a întîmplat acum și să fiu iarăși ca înainte ? Dacă vrei și poți, atunci, bineînțeles, voi putea și eu.

Își dădea foarte bine seama că îl iubește, că-l dorește. Tremura din tot corpul, dar auzea perfect cuvintele pe care le rostea Cowperwood.

— ...Vrei, da ? o întrebă după ce lăsă să treacă un timp ca să-și revină.

— Ah, lasă-mă să plîng, spuse ea, găsind destulă forță să răspundă aproape violent. Nu știu de ce plîng. Cred că mi-e frică. Te rog să mă ierți.

— Antoinette, îi repetă el numele, uită-te la mine ! Nu mai plînge.

— Nu, nu, acum nu pot. Mă usturǎ ochii.

— Antoinette, hai uită-te la mine. O luă de bărbie. Crede-mă, nu sînt chiar atît de rău !

— Vai ! exclamă ea, întîlnindu-i privirea. Eu... Și-și strînse mîinile la pieptul lui, iar Frank i le mîngîia, ținînd-o lipită de el.

— Nu sînt chiar atît de rău, Antoinette. Și eu sînt ca și tine... nu-i așa că mă iubești ?

— Da, da... Sigur că da !

— Și n-o să-ți pară rău ?

— Nu. Totul e așa de neașteptat ! Își ascunse fața la pieptul lui.

— Atunci, sărută-mă !

Își lipi buzele de buzele lui și îl cuprinse cu brațele ; el o ținea strîns.

Încercă, necăjind-o, s-o facă să-i spună de ce plînge, gîndindu-se tot timpul la ce ar spune Rita sau Aileen dacă ar afla. La început Antoinette n-a vrut să-i destăinuie de ce plînge — pe urmă recunoscu că avusese sentimentul că săvîrșise un păcat. Și fără să vrea se gîndise și la Aileen, care trecea din cînd în cînd pe la biroul lui Cowperwood. Acum împărțea dragostea lui cu ea (doamna aceea arogantă, încrezută, și vanitoasă). Oricît de curios ar fi părut, Antoinette privea acum poziția ei cu oarecare mîndrie. Avea o părere mult mai bună despre ea însăși și despre succesul care-o aștepta în viață. Învățase acum mai mult ca oricînd ce înseamnă viața, pentru că aflase adevăratul sens al dragostei și al pasiunii. Viitorul îi surîdea. Se întoarse la mașina de scris cu acest gînd. Ce o să iasă din povestea asta ? se întreba speriată. Nu se vedea că plînsese. În schimb, chipul oacheș i se îmbujorase, făcînd-o să pară și mai frumoasă. Gîndul la Aileen n-o mai tulbura. Antoinette făcea parte din tînăra generație care începuse în taină să-și pună întrebări despre etica și moravurile tradiționale. Avea dreptul la viață, oricum și oricare ar fi fost consecințele. Simțea încă gustul buzelor lui Cowperwood. Ce-o să-i aducă viitorul ?... Ce anume ?

CAPITOLUL XVII

Preludiul unui conflict

Consecințele acestei legături au fost mai puțin însemnate pentru Cowperwood decît pentru Antoinette. Ascultînd de impulsul firii lui nestatornice, dezlănțuise un simțămînt pătimaș, care însă în cazul de față rămînea o adorație deznădăjduită. Antoinette, oricît ar fi suferit de mult din cauza lui Cowperwood, după cum își dădu el seama mai tîrziu, n-ar fi făcut niciodată ceva care să-i pricinuiască vreun rău. Și totuși, fără să vrea, ea se dovedi a fi cea care-i deschise lui Aileen calea bănuielilor și care o convinse de permanența infidelitate a lui Cowperwood.

Micile întîmplări care declanșară dezastrul au fost relativ banale. La început, nimic mai mult decît faptul că Aileen surprinsese o conversație intimă între domnișoara Nowak și Cowperwood în biroul acestuia, într-o după amiază în care toți funcționarii plecaseră, și că la sosirea lui Aileen tînăra secretară fusese cam jenată. După cîtva timp, Aileen avusese impresia, deși nu era prea sigură — ca l-a văzut pe Cowperwood cu Antoinette într-un cupeu pe State Street, într-o zi ploioasă de noiembrie, cînd de fapt trebuia să fi fost plecat din oraș. Aileen ieșea din magazinul Merrill, cînd tocmai zări trăsura trecînd pe lîngă trotuar. Fără să fie sigură că văzuse bine, se simți totuși impresionată. Să nu fi plecat oare din oraș așa cum îi spusese ei ? Se repezi îndată pînă la biroul lui Cowperwood ca să-i ducă bătrînului Laughlin o zgardă de toată frumusețea, pe care o cumpărase pentru cîinele lui, Jennie ; în realitate însă voia să afle dacă Antoinette era sau nu acolo — nu-i venea să creadă că bărbatul ei putea să aibă ceva cu o stenografă. Faptul că la birou toți pretindeau că e plecat din oraș și că Antoinette nu era acolo o mai liniști puțin. Laughlin, naiv, o informă că domnișoara Nowak se dusese la o bibliotecă spre a culege material pentru niște referate. Asta o făcu pe Aileen să nu mai fie chiar atît de sigură de ceea ce văzuse.

Nu știa ce să mai creadă. Fericirea și aspirațiile ei erau atît de strîns legate de dragostea și de succesul lui încît gîndul că l-ar putea pierde o făcea să-și iasă din fire. Chiar și el se întreba uneori, în timp se străbătea potecile întortocheate ale vieții lui sentimentale, care ar fi reacția lui Aileen dacă ar afla de infidelitatea soțului ei. E drept, se certaseră de cîteva ori — certuri mărunte și nesemnificative — pe vremea scurtelor lui aventuri cu doamna Kittridge, doamna Ledwell și altele. Din cînd în cînd, după cum e ușor de imaginat, interveneau absențe scurte și fără importanță, pe care el le explica ușor, sau alte lucruri asemănătoare, care erau mai anevoie de explicat; dar pentru că în toate aceste aventuri nu fusese niciodată vorba de dragoste, nu i-a fost greu să aranjeze lucrurile cît se poate de bine.

— De ce spui asta? o întrebă el atunci cînd Aileen îi pomeni de călătoria în care n-au fost împreună, reproșîndu-i că fusese cu altă femeie. Știi foarte bine că n-am fost cu altcineva. Dacă m-aș ține de-așa ceva, ai afla imediat, și, în orice caz, asta n-ar însemna că te înșel din punct de vedere moral.

— Da-a, crezi?! exclamă Aileen indignată. Puțin îmi pasă de fidelitatea ta morală. Păstrează-ți-o! Pe mine n-ai să mă-mbeți niciodată cu apă chioară!

Cowperwood izbucnea în rîs, rîdea chiar și Aileen, dar știa că ea avea dreptate, și-i părea rău. Și apoi îi plăcea umorul ei tăios. Își dădea seama că deocamdată nu-l bănuia de infidelitate. Era clar că o iubea, dar Aileen știa precis că el are un farmec înnăscut care atrage femeile și că existau destule femei ușoare gata să-l tîrască pe căi greșite și să-i otrăvească zilele, iar el nu s-ar fi dat în lături să le fie victimă!

Atracția fizică și roadele ei constituind o parte integrantă a relațiilor conjugale și a oricăror relații fizice, femeia este totdeauna înclinată să studieze manifestările ei periodice, exact așa cum marinarul, care se află la cheremul vremii, consultă barometrul. În această privință Aileen nu făcea o excepție. Era atît de frumoasă, iar din punct de vedere fizic însemnase atît de mult pentru Cowperwood, încît ea îi urmărise manifestările pasiunii cu cel mai mare interes, luînd reîntoarcerile lui sentimentale

drept o dovadă a farmecului ei irezistibil. Dar, încetul cu încetul — și asta cu mult înainte să fi apărut doamna Sohlberg, sau vreo altă femeie — flacăra pasiunii de odinioară începu să scadă, nu atît de vizibil, însă destul ca să fie îngrijorător. Aileen se tot frămînta, dar fără să facă cercetări. Da, se temea, din pricina situației ei șubrede, datorită eșecului pe plan monden.

O dată cu apariția doamnei Sohlberg, apoi a Antoinettei Nowak, ca elemente noi în relațiile dintre ei, gluma se cam îngroșase. Deși dorea să fie bun cu ea — fiindcă Aileen îi era dragă ca om, fiindcă o înșelase de-atîtea ori și fiindcă ea îl iubea așa mult — totuși, Cowperwood se cam înstrăinase. Se depărta de ea în funcție de stadiul aventurilor lui, pe sfîrșite sau în plină ascensiune, fără ca, evident, să-și neglijeze cîtuși de puțin afacerile, lucru de care Aileen își dădea foarte bine seama. Era îngrijorată, dar, în același timp, atît de sigură de frumusețea ei încît nu-i venea să creadă că Frank ar putea rămîne multă vreme indiferent. Interesul ei față de viitorul și necazurile lui Sohlberg îi întunecaseră, o clipă, raționamentul; în cele din urmă însă, începu să simtă încotro bate vîntul. Tragicul unor astfel de situații e că devin atît de repede ceva banal, străin, fals. Aileen își dădu seama de asta și încercă să protesteze.

— Nu mă mai săruți ca înainte... Și puțin mai tîrziu: Aproape nu te-ai uitat la mine de patru zile. Ce-i cu tine?

— Nu știu, răspundea Cowperwood, liniștit. Eu cred că te iubesc la fel ca înainte. Nu mi se pare că m-am schimbat. O lua în brațe, o alinta, o mîngiia; Aileen însă rămînea bănuitoare și continua să se frămînte.

Psihologia acestui animal care se cheamă om, care are de înfruntat asemenea complicații, asemenea zvîrcoliri sfîșietoare ale inimii, nu ține seama de așa-zisa rațiune sau logică. Este uimitor să vezi cum toate schemele și teoriile după care ne conducem cad în fața afectului, a pasiunii, în fața vicisitudinilor vieții. Aileen, de exemplu — la epoca în care dăduse buzna în viața primei doamne Cowperwood — ținea discursuri pline de curaj despre nevoia imperioasă a „iubitului ei Frank" de a-și găsi o nevastă pe măsura nevoilor, gusturilor și calităților lui, acum însă cînd ițele i se încurcau din nou și se punea pro-

blema, poate, de a-și lua o a treia nevastă tot atît de nimerită, dacă nu mai nimerită chiar ca ea — deși habar n-avea cine putea fi — nu mai judeca la fel. De astă dată beleaua căzuse pe capul ei.

„Nu cumva-și găsise o femeie pe care o dorea mai mult ca pe ea ? Doamne ! Ce grozăvie ar fi ! Ce-o să se facă ?" se întreba îngîndurată. Într-o după amiază se amărî atît de tare încît o podidiră lacrimile, fără să știe de ce. Altă dată îi trecură prin minte cîte și mai cîte gînduri îngrozitoare, la ce-ar fi nevoită să recurgă... cîte zile fripte i-ar face femeii ce-ar îndrăzni să-i strice casa !... Deocamdată nu știa încă nimic precis. Dar dacă va descoperi o altă femeie în viața lui Cowperwood, era oare gata să lupte ? Pînă la urmă știa că așa ceva se va întîmpla, deși tot așa de bine știa că dacă declară război — Cowperwood fiind serios îndrăgostit, și în același timp complet străin de ea — tot n-ar sluji la nimic. Groaznic... dar ce ar putea face ca să-l recîștige ? Asta era problema importantă. Întrebările și atitudinea ei bănuitoare îl făceau automat pe Cowperwood să devină mai prudent. Își ascundea cît putea noua lui stare de spirit — entuziasmul pentru doamna Sohlberg, sau interesul față de domnișoara Nowak — și asta i-a prins bine.

În cele din urmă, însă, schimbarea lui deveni evidentă. Pentru prima oară Aileen începu să-și dea seama ce se petrece. Asta se întîmpla cam un an după ce s-au întors din Europa. La epoca aceea Sohlberg încă o mai interesa, dar în chip inofensiv, un flirt oarecare. Se gîndea că poate i-ar fi plăcut ca amant, dar în comparație cu Cowperwood ?... Niciodată ! Cînd constată o schimbare în atitudinea lui Frank, se retrase numaidecît, iar după incidentul cu Antoinette și cu trăsura, Sohlberg își pierdu și ultima șansă de succes. Aileen se gîndea ce îngrozitor ar fi fost să-l piardă pe Cowperwood, mai ales acum cînd poziția ei în societate era atît de precară. Poate că de asta o și neglija acum. Tot ce se poate. Nu-i venea că creadă, totuși, că după toate declarațiile pe care i le făcuse el la Philadelphia, după tot devotamentul ei în epoca întunecată în care stătuse degradat în închisoare, ar fi putut să se poarte atît de urît cu ea. Nu, răceala lui nu putea fi decît trecătoare ; dar dac-ar protesta cu destulă tărie, sau dacă

i-ar face o scenă, Cowperwood va şovăi poate — şi-ar aduce aminte de trecut şi o va iubi, din nou îi va fi devotat. La început, după ce-l văzu în trăsură, sau i se păru că l-a văzut, avusese de gînd să-l întrebe; apoi însă, se hotărî să aştepte şi să-l urmărească mai îndeaproape. Poate începuse să umble cu alte femei. Noroc că erau multe la număr. Se simţea rănită în orgoliul ei, pînă în adîncul inimii, dar nu se va da bătută.

CAPITOLUL XVIII

Încăierarea

Rita Sohlberg, prin firea ei deosebită, îndepărta orice bănuială sau, mai bine zis, găsea totdeauna o portiţă de scăpare din orice încurcătură. Deşi novice în privinţa complicaţiilor vieţii sentimentale, avea o pondere sufletească, un soi de naturaleţe, de îndrăzneală, care o lăsau indiferentă şi stăpînă pe sine chiar şi în împrejurările cele mai grele. Chiar dacă ar fi fost surprinsă într-o situaţie compromiţătoare, felul ei de a se purta era cît se poate de obişnuit, plin de naturaleţe şi de candoare şi asta pentru că nici un moment nu avea sentimentul degradării morale — ca şi cum nu i-ar fi fost teamă de consecinţele ce se puteau ivi dintr-o asemenea legătură, nu se sinchisea de propria sa conştiinţă, de ideea păcatului, de gura lumii.

O interesa foarte mult arta şi viaţa — în fond era o nelegiuită — o fiinţă bine înarmată pentru viaţă, insolentă. Iată deci în ce constă calitatea oamenilor tari — şi asta nu implică o mare inteligenţă şi nici nu garantează o victorie strălucită. S-ar putea spune chiar că privea cu o inconştienţă naivă durerea altora la ananghie. De altfel, chiar cînd era vorba de neajunsurile ei personale le suporta aproape totdeauna cu tărie — se mai întîmpla să aibă şi remuşcări, fireşte, dar nu prea des — pentru că vanitatea şi certitudinea frumuseţii ei o îndemnau să caute ceva mai bun sau măcar deopotrivă cu ceea ce pierduse.

Obişnuia să treacă aproape regulat pe la Aileen — cu sau fără Harold — şi adesea se plimba în trăsură cu soţii Cowperwood sau se întîlnea cu ei la teatru ori în altă parte. După ce se apropie mai mult de Cowperwood, Rita hotărî să-şi reia cursurile de pictură, un perfect alibi ori de cîte ori voia să se întîlnească cu el. Pe de altă parte, de cînd începuse să aibă bani mai mulţi, Harold devenise mai vesel, mai amator de aventuri şi de femei ; Cowperwood o sfătui pe Rita să încurajeze anumite legături ale soţului ei, cu care, dacă i-ar prinde vreodată, să-i închidă gura.

— Lasă-l să se angreneze într-o legătură, îi spunea Cowperwood Ritei. O să punem nişte detectivi pe urmele lui ca să avem toate dovezile la îndemînă. Şi atunci n-o să-i mai ardă nici să crîcnească.

— Nu cred că-i nevoie de aşa ceva, se împotrivi ea dulce, cu naivitate. Are şi aşa destule necazuri. Mi-a şi arătat nişte scrisori — pronunţa „schisori" — pe care le-a primit.

— Da, dar nouă ne trebuie martori. Tu să-mi spui numai cînd s-o îndrăgosti din nou şi de rest mă ocup eu !

— Păi, dacă vrei să ştii, rosti ea tărăgănînd cuvintele, pe un ton amuzat, chiar acum. L-am văzut deunăzi pe stradă cu una din elevele lui... o fată frumuşică, zău.

Cowperwood era încîntat. Dat fiind împrejurările, aproape că i-ar fi plăcut — dar nu prea mult — ca Aileen să-i cedeze lui Sohlberg, s-o prindă în cursă şi astfel să-şi întărească el poziţia. Şi totuşi, gîndindu-se bine, nu tocmai asta dorea. Ar fi suferit un timp dacă Aileen l-ar fi înşelat. Totuşi, puse detectivi pe urmele lui Sohlberg, care descoperiră noua lui aventură cu eleva aceea uşuratecă şi dovediră vina lor prin martori ; această probă, la care se adăugau „schisorile" păstrate de Rita, constituiau o dovadă destul de serioasă ca să-i închidă violonistului gura dacă vreodată i-ar fi trăsnit prin minte să facă scandal. Şi astfel liniştea lui Cowperwood şi a Ritei erau asigurate.

Aileen însă, se gîndea la Antoinette Nowak şi nu mai putea de curiozitate, de îndoieli şi grijă. N-ar fi vrut să-i pricinuiască necazuri lui Cowperwood, de nici un fel, după experienţa lui amară de la Philadelphia — şi totuşi o înfuria la culme gîndul că ar înşela-o. Îi rănise atît vanitatea cît şi dragostea. Ce putea face oare ca să-şi verifice, sau,

dimpotrivă, să-și astîmpere bănuielile ? Să-l urmărească ? Era prea mîndră, prea vanitoasă ca să-l pîndească la colț de stradă, la birou, în holuri de hotel. Niciodată ! Să stîrnească o ceartă fără să aibă alte probe ? Ar fi fost o prostie, iar în cazul unei explicații cu el, Cowperwood, care era mult prea șiret, ar fi avut grijă după asta ca ea să nu-i mai poată aduce nici o dovadă de vinovăție. Iar, la o adică va tăgădui pur și simplu. Tristă și supărată, își reaminti cu durere că o dată, cam cu zece ani în urmă, tatăl ei angajase niște detectivi ca s-o urmărească, descoperind astfel legătura ei cu Cowperwood și locul unde se întîlneau. Oricît de penibilă, oricît de chinuitoare ar fi fost această amintire, procedeul nu i se mai părea revoltător. Își zicea că, în fond, prima dată povestea n-avusese consecințe prea grave pentru el — în orice caz nu dezastruoase — (așa credea ea, dar nu ăsta era adevărul), și că nici acum n-avea de ce să se teamă. (Și aici iar se înșela.) Dar unei femei pasionate, impulsive, rănite ca Aileen, trebuie să i se ierte eventualele erori de judecată. Era hotărîtă să nu facă nimic înainte de a ști precis ce anume îi putea reproșa iubitului ei bărbat. Înțelegea foarte bine că pășea pe un tărîm primejdios și asta o făcea să dea înapoi, gîndindu-se la eventualele urmări care s-ar ivi. S-ar fi putut s-o părăsească dacă-l întărîta prea mult. Dacă se va purta cu ea așa cum s-a purtat cu prima lui nevastă ?

Un timp își studie domnul și stăpînul cu o insistență neobosită, întrebîndu-se mereu dacă e cu putință ca Frank să se fi înstrăinat de ea măcar cu gîndul, așa cum se înstrăinase cu treisprezece ani în urmă de Lilian ; se întreba dacă într-adevăr se încurcase cu o fată atît de vulgară ca Antoinette Nowak — și nu știa ce să creadă — speriată, dar totuși îndîrjită. Ce era de făcut ? Dacă Frank ar mai iubi-o încă, partida n-ar fi pierdută... Dar vai !

După săptămîni de încordare și frămîntări se adresă în cele din urmă agenției de detectivi, unul din acele instrumente incomode, la care mulți nu se dau în lături de a recurge cînd rămîne singurul mijloc de a soluționa anumite probleme încurcate privind sentimente rănite sau interese în pericol. Aileen, fiind evident bogată, a fost jegmănită fără pic de rușine ; dar serviciile cerute fură prestate cu mare competență. După cîteva săptămîni de cercetări, spre

marca ei uimire, durere și chiar disperare, află că soțul ei întreținea legături nu numai cu Antoinette Nowak, pe care ea oricum o bănuia, ci și cu doamna Sohlberg. Și, culmea, în același timp. Aflînd această veste atît de neașteptată, rămase înmărmurită, pur și simplu i se tăie respirația.

Legătura cu Rita Sohlberg i se păru lui Aileen atunci mult mai gravă decît cu oricare altă femeie pe care o cunoscuse Cowperwood sau avea s-o cunoască vreodată. Dintre toate ființele vii femeile se tem cel mai mult de femei și mai ales cînd e vorba de o femeie frumoasă și deșteaptă. Rita Sohlberg devenise încetul cu încetul o persoană importantă pentru Aileen, și asta pentru că în ultimul an starea materială a Ritei părea să se fi îmbunătățit în mod simțitor, ceea ce sublinia uimitor frumusețea și farmecul ei. O dată Aileen o întîlnise pe Rita într-o cabrioletă nouă și foarte elegantă. Comentase întîmplarea cu bărbatul ei, care-i spusese :

— Taică-su a pus mîna pe bani. Sohlberg n-ar fi în stare niciodată să-i ofere acest lux.

Aileen îl aprecia pe Harold ca artist, dar își dădea seama că Cowperwood are dreptate.

Altă dată, la teatru, o uimi luxul rafinat al rochiei doamnei Sohlberg, jocul pliseurilor de mătase, deschisă la culoare, farmecul desăvîrșit al broderiilor și panglicilor — infinit de multe, mici și în formă de rozetă — dovezi indiscutabile ale eforturilor depuse de o mare croitoreasă.

— Ce rochie încîntătoare, îi spuse Aileen Ritei.

— Da, răspunse Rita cu indiferență. De fapt, la un moment dat pierdusem orice nădejde c-o să mai fie vreodată gata.

Costase nici mai mult nici mai puțin decît două sute douăzeci de dolari, iar Frank fu fericit să achite nota.

Aileen se întorsese acasă gîndindu-se la Rita, la bunul ei gust și la felul armonios în care-și adaptase rochia personalității ei. Fusese într-adevăr fermecătoare.

Dar acum, cînd descoperea că farmecul Ritei avea asupra lui Cowperwood același efect ca și asupra ei, admirația i se transformă într-o ură cumplită, aproape animalică. Rita Sohlberg ! Ha ! Grozav o să se bucure cînd o afla — și asta destul de repede — că împărțea amorul lui Frank cu Antoinette Nowak, o biată stenografă. Și ce încîntată va fi

Antoinette, parvenita asta ordinară, cînd va afla — și nu putea să nu afle — că amorul lui Frank pentru ea era atît de puțin serios încît o întîlnea la un hotel de mîna a doua sau la un bordel, în timp ce pentru Rita Sohlberg închiriase un apartament luxos.

Cu toate că simțea o satisfacție sălbatecă, gîndurile i se îndreptau chinuitor către soarta ei, la situația nefericită în care se afla acum, și asta o tortura. Ce mincinos! Ce fățarnic! Ce lichea! Îi era groază cînd își amintea de toate declarațiile de dragoste pe care i le făcuse; apoi o cuprinse o furie cumplită, care creștea din ce în ce. În cele din urmă văzu clar cît de tragic se transformase situația ei. Orice s-ar spune, pentru o femeie ca Aileen, să-i furi dragostea unui om ca Frank era ca și cum ai fi scos un pește din elementul lui și l-ai fi lăsat pe nisip, însemna să-i distrugi viața, s-o ucizi aproape. Simțea că toate speranțele pe care le avusese vreodată se năruiau. Pentru Aileen gloria sau fericirea de a fi nevasta lui Frank Algernon Cowperwood își pierduse strălucirea.

Era în după-amiaza zilei în care primise raportul detectivilor. Stătea în camera ei, avea o privire obosită, iar în colțul buzelor ei frumoase apăruseră primele zbîrcituri — trecutul și viitorul i se învîrteau dureros și nedeslușit în minte. Brusc se ridică în picioare și văzu fotografia lui Cowperwood pe scrin. Ochii lui o fixau cu acea căutătură pătrunzătoare. O apucă și o aruncă pe jos — începu să calce fața lui frumoasă în picioare; piciorul ei grațios zdrobea fotografia, în sufletu-i rănit clocotind o ură înverșunată. Cîinele! Bestia! O chinuia imaginea brațelor albe ale Ritei în jurul gîtului lui și buzele lor împreunate. O obsedau rochiile ei vaporoase și ispititoare. Nu admitea să-l cedeze pe Frank Ritei. Nu, această femeie nu trebuia să aibă nimic de-a face cu el, nici ea și nici Antoinette Nowak, o nemernică, o parvenită, o întreținută!

Cum era cu putință ca un om ca Frank să se înjosească în halul ăsta cu o funcționară! Nu. Nu va mai admite să aibă secretare femei. Era dator s-o iubească după tot ce făcuse pentru el. Lașul! Era dator să nu se mai țină după altele. I se învîrteau în minte tot felul de gînduri năstrușnice. Era ca nebună și atît de furioasă încît nu putea face decît lucruri necugetate, absurde și violente. Se îmbrăcă

repede, din ce în ce mai enervată și dădu ordin să vină trăsura închisă, spunînd vizitiului s-o ducă la *New Arts Building*. O să-i arate ea acestei mîțe împopoțonate, acestei nerușinate veșnic zîmbitoare, acestui drac cu chip de femeie, că nu-l poate ademeni pe Frank. În trăsură începu să se gîndească la toate astea. Să nu creadă c-o să accepte cu resemnare ca Rita să-i fure bărbatul, așa cum acceptase prima doamnă Cowperwood purtarea ei ! Niciodată ! Cu ea n-o să-i meargă ! Mai bine moartea ! Sau mai bine o s-o omoare pe Rita Sohlberg, pe Antoinette Nowak, pe Cowperwood și la urmă se va omorî și ea. Mai bine așa decît să piardă dragostea lui Frank. O, da, de o mie de ori mai bine !

Din fericire, la *New Arts Building* n-o găsi nici pe Rita, nici pe Sohlberg, se aflau la o recepție, așa că nu putea da de ea nici la apartamentul din North Side, unde Rita se întîlnea din cînd în cînd cu Cowperwood sub numele fals de doamna Jacobs (informație pe care o aflase de la detectivi). Aileen șovăi o clipă nefiind sigură dacă e bine să aștepte, apoi îi spuse vizitiului s-o ducă la biroul soțului ei. Se făcuse aproape cinci. Antoinette și Cowperwood tocmai plecaseră. Dar Aileen n-avea să știe asta. Se răzgîndi înainte de a ajunge la birou. Voia mai întîi s-o vadă pe Rita — și de aceea porunci din nou vizitiului s-o ducă la Sohlberg. Dar nici acum nu găsi pe nimeni acolo. Furioasă și fără nici un scop precis, se întoarse acasă tot gîndindu-se cum să facă s-o găsească întîi pe Rita Sohlberg singură. Spre marea ei satisfacție, văzu, cu un sentiment de triumf sălbatec, cum îi cade prada în mînă.

Pe la șase, soții Sohlberg, în drum spre casă de la o recepție care avusese loc tot pe Michigan Avenue, se opriră, la dorința lui Harold, să stea puțin de vorbă cu Aileen. Rita era încîntătoare într-o rochie albastru deschis de culoarea levănțicăi, cu aplicații, ici, colo, din fireturi de argint. Mănușile și pantofii aveau ceva romantic, iar pălăria, cu o linie grațioasă, era un vis. Cînd o văzu, Aileen, care se afla încă în hol și care deschisese singură ușa de la intrare, abia se putu abține să n-o plesnească și să n-o strîngă de gît ; se stăpîni totuși și-i pofti înăuntru. Avea încă destulă voință ca să-și ascundă mînia și să poată închide ușa. Harold, revoltător de încrezut și de stupid în redingotă

și joben, așa cum se purta pe atunci, stătea lîngă Rita și o împiedica pe Aileen să-și dea frîu liber furiei. Se înclină zîmbind.

— Oh ! Acest sunet nu era propriu zis nici „oh“ și nici „ah“, ci un soi de inflexiune daneză, un „ouu“, care deobicei îi plăcea lui Aileen. Ce mai faci, ma'am Cowperwood ? Îmi face plăcere să te văd... ouu.

— Nu vreți să intrați un moment în salon ? spuse Aileen cu vocea gîtuită. Vin și eu îndată. Mă duc să iau ceva de sus. Apoi, ca și cînd și-ar fi adus aminte de ceva, o chemă cu blîndețe pe Rita : A, doamnă Solhberg, nu vrei să vii puțin cu mine ? Aș dori să-ți arăt ceva.

Rita o urmă imediat. Se simțea întotdeauna datoare să fie drăguță cu Aileen.

— Nu stăm decît o clipă, zise ea amabilă și răsfățîndu-se, apoi ieși în hol, dar totuși vin sus.

Aileen o lăsă să treacă întîi, apoi repede, cu pas sigur, intră după ea și închise ușa. Cu un curaj și o furie de animal disperat, răsuci cheia în broască ; apoi se repezi la ea, palidă, cu o privire de ură sălbatică și cu degete crispate.

— Așa ! începu privind-o pe Rita și înaintînd spre ea furioasă. Va să zică vrei să-mi furi bărbatul ? Te întîlnești cu el într-un apartament secret ! Și pe urmă vii aici la mine zîmbind și mințind ! Bestie ! Nerușinato ! Stricato ! Am să te învăț eu minte, bestie cu cîlți în cap ! Acum știu ce-ți poate pielea ! Am să-ți arăt eu, o dată pentru totdeauna ! Na, na, na !

Și vrînd să ilustreze cuvintele cu gesturi se năpusti asupra Ritei ca o furtună, ca un animal dezlănțuit, lovind-o, zgîriind-o, încercînd s-o strîngă de gît, zmulgîndu-i pălăria de pe cap, rupîndu-i dantela de pe lîngă gît, pălmuind-o, trăgînd-o zdravăn de păr și vrînd s-o sugrume și s-o sluțească. Își ieșise din minți de mînie.

Atacul acesta brusc, neprevăzut, o paraliză pe Rita Sohlberg. Totul se întîmplase atît de repede, atît de groaznic, încît Rita nu-și dădu seama despre ce e vorba decît abia după declanșarea furtunii. Nu mai avu timp să spună nimic în apărarea ei, nu izbuti să facă nimic. Îngrozită, în culmea umilinței, se prăbuși frîntă, copleșită de această ofensivă fulgerătoare. Văzînd că Aileen începe s-o bată,

Rita căută în zadar să se apere, scoțînd niște țipete stridente care se puteau auzi de la un capăt la altul al casei; un zbieret ascuțit, ciudat, de fiară rănită de moarte. Își pierdu complet ținuta aceea elegantă, de femeie pusă la punct pînă în cele mai mici amănunte. Din atmosfera recepției, delicată și dulceagă, atît de ispititoare pentru ea — cu amabilități rostite din vîrful buzelor, gîngurit, cu poze și schimonoseli convenționale, să tot stai să le privești — căzuse deodată în această stare de animalitate sordidă, de care ești cuprins în clipele de groază. Ochii ei aveau expresia victimei hăituite, buzele livide, fața albă și trasă. Se ferea poticnindu-se, oferind astfel un spectacol hîd și ridicol. Țipa cît o ținea gura, zvîrcolindu-se, zbătîndu-se în mîinile puternice ale mînioasei Aileen.

Cowperwood intrase în holul de jos puțin înainte ca Rita să fi început să țipe. Venise de la birou, aproape imediat după sosirea soților Sohlberg și, aruncînd o privire în salon, îl zări pe Harold zîmbitor, radios, avînd aerul omului de lume de o amabilitate, complezență și un soi de servilism meșteșugit. Purta o redingotă lungă, bine ajustată și ținea încă în mînă jobenul de mătase.

— Ouu, bună seară, dom' Cowperwood, începuse el, dînd prietenos din capul numai zulufi, sînt foote fericit să te revăd, cînd... dar cine ar putea reda în scris strigătul de groază? Nu există nici cuvinte, nici măcar simboluri pentru acele sunete primitive care exprimă spaima și durerea. Vuia holul de țipetele ei, biblioteca, salonul, pînă și în bucătărie și la subsol se auzeau.

Cowperwood, întotdeauna un om de acțiune, stăpîn pe nervi și netimorat, tresări ca un resort.

— Pentru Dumnezeu, ce o fi fost?... Ce țipăt disperat! Sohlberg, artistul, ca un cameleon care se adaptează la diferitele faze emoționale ale vieții, începuse să respire sacadat, alb ca varul la față, pierzîndu-și treptat cumpătul.

— Doamne, strigă el, ridicînd brațele, asta-i Rita! E sus în odaia nevestei dumitale. Trebuie să se fi întîmplat ceva. Ouu... Începuse să tremure, îngrozit, aproape complet pierdut. Cowperwood, dimpotrivă, fără să mai șovăie, își aruncă haina cît colo și se repezi pe scară, urmat de Sohlberg. Ce putea să fie? Unde era Aileen? Pe cînd urca scara în goană avu sentimentul unui dezastru abătut asu-

pra lui. Era îngrozitor, i se făcuse greață. Sus țipetele continuau.

— Mă omoară ! Ah, Dumnezeule ! Ajutor, ajutor ! Un strigăt care de data asta semăna cu un vaiet de groază, lung, sfîșietor.

Sohlberg, de frică, era cît pe-aci să facă o criză cardiacă. Devenise cenușiu la față. Cowperwood dădu buzna, cu mîna pe clanță, apăsă, dar văzînd că ușa e încuiată, începu să bată violent, cu pumnul.

— Aileen ! zbieră el. Aileen ! Ce se întîmplă acolo ? Deschide ușa !

— Ah, Doamne Dumnezeule ! Ah ! Ajutor, ajutor ! Fie-ți milă... vai, vai, vaaai... gemea Rita.

— Ți-arăt eu ție, blestemato ! o auzi strigînd pe Aileen. Te-nvăț eu minte, nemernico ! Mîță sulimenită ! Tîrfă. Na ! Na ! Na !

— Aileen ! strigă Frank, răgușit, Aileen ! Țipetele continuau, dar Aileen nu răspundea nimic. Atunci Cowperwood se întoarse furios.

— Dă-te la o parte, strigă el la Sohlberg care gemea, incapabil să facă ceva. Adu-mi un scaun, o masă, orice ! Majordomul plecă repede să îndeplinească ordinul, dar, fără să mai aștepte să se întoarcă, Cowperwood găsi ce-i trebuia. Am găsit ! spuse, apucînd un scaun greu de stejar sculptat, îngust și înalt, care se afla pe palier, la capătul scării. Îl învîrti cu forță deasupra capului și... trosc ! zgomotul acoperi toate țipetele care veneau din odaie.

Trosc ! Scaunul scîrții, cît pe-aci să se fărîme, dar ușa nu cedă.

Trosc ! Scaunul se făcu bucăți și ușa se deschise, zburînd în lături. Broasca ieșise din lemn și Cowperwood sări în odaie unde Aileen, în genunchi pe podea, o lovea, gata-gata s-o strîngă de gît pe Rita, care aproape-și pierduse cunoștința. Cowperwood se năpusti asupra nevesti-si ca o fiară sălbatică.

— Aillen ! urmă el, cu o voce răgușită, sinistră, proasto, tîmpito... dă-i drumul ! Ce naiba te-a apucat ? Ce vrei să faci ? Ai înnebunit de-a binelea ?... Tîmpito !... Nebuno !

Îi apucă mîinile puternice, descleștîndu-i-le. O trase binișor înapoi, sucind-o și, aproape aruncînd-o pe genunchii

lui, îi desprinse mîinile din strînsoare. Dar Aileen, ieșită din minți de furie tot mai lupta, strigînd :

— Lasă-mă-n pace, lasă-mă-n pace ! O-nvăț eu minte ! Dă-mi drumul, javră afurisită, ți-arăt eu și ție, nemernicule, ah...

— Ridicați femeia asta ! strigă Cowperwood către Sohlberg și majordom, care intraseră în cameră. Scoteți-o repede de-aici ! Nevastă-mea a luat cîmpii. Luați-o de aici ! Nu s-aude ? Nu mai știa ce face. Luați-o și chemați un doctor. Ce dracu o mai fi și cu încăierarea asta ?

— Vai ! gemea Rita, cu rochia ruptă și aproape leșinată de spaimă.

— Am s-o omor ! striga Aileen. Am s-o omor ! Te omor și pe tine, javră ! Oh ! și începu să-l lovească. Te-nvăț eu minte să mai umbli cu alte muieri, javră ! Bestie !

Cowperwood o apucă bine de mîini, zgîlțîind-o cu putere.

— Ce dracu te-a apucat ? Ești nebună ? strigă el furios, în timp ce Rita era scoasă din odaie. Ce ți-a venit ? Auzi — s-o omoare ! Ce, vrei să vină poliția ? Nu mai țipa și stăpînește-te sau îți bag o batistă în gură ! Hai, isprăvește ! Destul ! N-auzi ? Ajunge, nebuno ! Îi astupă violent gura cu mîna, trăgînd-o spre el. O zgîlțîi din nou furios și brutal. Avea multă putere. Ai de gînd să taci odată ? repetă el, sau vrei să te strîng de gît ? Poate așa ai să taci ! Ți-ai ieșit din minți. Isprăvește, îți spun. Aha, va să zică așa te porți, cînd ceva nu-ți merge cum vrei tu ? Aileen, în timpul ăsta, plîngea, se zbătea, gemea și, din cînd în cînd, țipa, scoasă din minți.

— Ești nebună de legat ! mai strigă el învîrtind-o și, trăgînd cu greu o batistă din buzunar, îi acoperi obrazul și-i astupă gura. Poftim ! Acum ai să taci ! O ținea în mîini, ca într-un clește. O lăsă să se zbată, să se zvîrcolească, gata s-o strîngă de gît dacă mai continua.

Stăpîn pe situație, era hotărît să n-o mai slăbească din strînsoare. Stătea ghemuit pe un genunchi, lîngă Aileen, o asculta dus pe gînduri. Pasiunea lui Aileen avea o forță neobișnuită. Dintr-un anumit punct de vedere n-o putea condamna. Dragostea ei pentru el era mare și tot atît de mare fusese și provocarea ce determinase această ca-

tastrofă. Cowperwood o cunoştea destul de bine ca să se fi aşteptat la un astfel de deznodămînt. Totuşi scandalul acesta ruşinos, absurd, îl stînjenea în morga lui obişnuită. Cum era cu putinţă ca cineva să cadă pradă unei astfel de ieşiri vijelioase ? Tocmai Aileen ! Cum o fi putut s-o maltrateze pe Rita în halul ăsta ? Dacă era grav rănită... desfigurată pentru totdeauna ?... Dar dacă a omorît-o ? Ce grozăvie ! Cine ştie ce balamuc mai urmează ! Proces ! Cariera lui distrusă dintr-un acces năprasnic de furie, moarte... năpastă... Doamne Dumnezeule !

Făcu semn majordomului să vină, tocmai cînd acesta, care o scosese pe Rita de acolo, se întorcea grăbit.

— Cum se simte ? întrebă el, disperat. E rănită grav ?

— Nu, domnule, cred că nu. A fost pur şi simplu un leşin. În curînd o să-şi revină. Pot să vă ajut cu ceva, domnule ?

În altă împrejurare, Cowperwood ar fi zîmbit. De data asta însă era rece şi serios.

— Deocamdată nu, răspunse, oarecum uşurat, continuînd s-o ţină strîns pe Aileen. Poţi pleca şi te rog închide uşa. Cheamă un doctor. Aşteaptă în hol. Şi cum vine, anunţă-mă.

Aileen, văzînd că lumea se ocupă de Rita şi că i se arată ceea ce, după părerea ei, era prea multă simpatie, dădu să se scoale şi să ţipe din nou ; dar nu reuşi — domnul şi stăpînul ei o împiedică să se ridice, ţinînd-o strîns de tot. Cowperwood aşteptă să se închidă uşa, apoi repetă :

— Şi acum, Aileen, ai de gînd să încetezi ? Vrei să mă laşi să mă ridic şi să discutăm liniştit sau preferi să rămînem aşa toată noaptea ? Doreşti să mă despart definitiv de tine ? Înţeleg ce s-a întîmplat, dar sînt stăpîn pe situaţie şi rămîn stăpîn. Dacă nu-ţi vii în fire şi nu te porţi aşa cum trebuie, te părăsesc chiar mîine. Tonul era hotărît. Vrei să stăm de vorbă ca doi oameni cu scaun la cap, sau preferi să te dai în spectacol... să mă faci de rîs şi pe mine şi casa noastră, să ajungi şi tu şi eu de ocara servitorilor, a vecinilor, a întregului oraş ? Frumoasă reprezentaţie ai dat astăzi, Dumnezeule ! Frumoasă, n-am ce zice ! Auzi, scandal în casa asta, cu bătaie ! Credeam că ai mai multă minte... mai multă demnitate, zău, aşa credeam... Mi-ai pri-

mejduit toate șansele de succes în orașul ăsta! Ai rănit grav sau poate mortal o femeie, ceea ce te poate duce chiar și la spînzurătoare! Auzi ce-ți spun?

— N-au decît să mă spînzure, gemu Aileen, și așa vreau să mor.

Luă mîna de pe gura lui Aileen, dădu drumul brațului ei și o lăsă să se scoale în picioare. Dar Aileen nu se calmase; clocotea încă de furie ca înainte, gata să-i arunce în obraz injurii numai că acum, în picioare, se văzu în fața unui om rece, autoritar, care o fixa cu o privire dușmănoasă, avea o expresie pe care n-o mai văzuse niciodată în ochii lui — aspră, glacială, pe care nu i-o cunoșteau decît potrivnicii în afaceri și chiar și ei, destul de rar.

— Și acum, gata! strigă el, să nu mai aud nici o vorbă! Nici una! Auzi?

Aileen șovăi, se feri, și apoi cedă. Toată furia din sufletul ei clocotitor se potoli cum se potolește marea cînd n-o mai bîntuie furtuna. Avea pe buze, în suflet, o seamă de cuvinte de ocară pe care ar fi vrut să i le arunce în obraz: „bestie, cîine!“ frînturi de gînduri îngrozitoare, dar la ce bun? În fața acestui om cu inimă de piatră, în fața privirii lui amenințătoare, vorbele i-au murit pe buze... O clipă îl privi nedumerită, apoi se întoarse și se trînti pe pat. Își acoperi chipul cu mîinile, gura, ochii și zdrobită de durere se zbătea în hohote de plîns.

— O, Doamne, Dumnezeule! Ce inimă! Ce viață! Nu mai vreau să trăiesc! Vreau să mor!

Cowperwood stătea lîngă ea în picioare și o privea. Brusc, își dădu seama cît de rănite erau sufletul, inima acestei femei și se simți mișcat.

— Aileen, spuse el, apropiindu-se după cîteva clipe și mîngîind-o încet, Aileen, nu mai plînge. Sînt aici cu tine. N-am plecat. Viața ta nu e complet distrusă. Nu mai plînge. E adevărat, toată povestea asta-i urîtă, dar poate că se aranjează. Hai, liniștește-te!

Aileen nu răspunse nimic; continua doar să se zbată și să geamă, nu se putea stăpîni.

Îngrijorat de soarta Ritei, Cowperwood ieși în hol. Trebuia să aibă o atitudine demnă, măcar de ochii lumii.

Trebuia să se ocupe de Rita și să-i dea lui Sohlberg o explicație, cît de cît.

— Vino-ncoace, strigă el unui servitor, închide ușa asta și păzește-o. Dacă doamna Cowperwood iese din cameră, să mă chemi numaidecît.

CAPITOLUL XIX

Nici chiar furiile iadului...

Rita nici vorbă să fi murit — era însă numai vînătăi, zgîriată și pe jumătate strangulată. Avea o scrijelitură în creștet, căci Aileen o dăduse de cîteva ori cu capul de parchet și asta ar fi putut să-i fie fatal, dacă Frank n-ar fi apărut la timp. La început, Sohlberg crezuse că Aileen și-a pierdut mințile — că avea un acces de nebunie. Ocările sfruntate pe care i le adresase nevesti-si nu se puteau explica decît așa. Totuși, vorbele pe care le auzise începură să-l urmărească. Era și el într-o stare destul de proastă, încît n-ar fi stricat să fie văzut de un doctor. Buzele i se învinețiseră, era alb ca varul la față. Rita fusese transportată într-o cameră de musafiri și întinsă pe pat ; i se adusese acolo apă rece, pomadă și un antiseptic. Cînd veni Cowperwood, își revenise din leșin și se simțea mai bine. Dar era totuși vlăguită și suferea, fizic și moral, de pe urma rănilor. Doctorului i se spusese că doamna venise în vizită și căzuse pe scară, iar cînd intră Cowperwood în odaie, medicul tocmai o pansa.

După plecarea acestuia, Cowperwood se adresă servitoarei care o îngrijea :

— Adu-mi puțină apă fierbinte. Rămași singuri, se aplecă asupra Ritei și-i sărută buzele rănite, dar îi făcu semn în același timp să fie prudentă.

— Rita, spuse încet, ți-ai revenit complet ?

Rita dădu din cap, fără putere.

— Atunci, ascultă, continuă el, aplecîndu-se din nou și vorbindu-i răspicat. Fii foarte atentă. Trebuie să înțelegi tot ce-ți spun, fiecare cuvînt și să faci exact ce-ți cer. Nu

ești rănită grav. Ai să te faci bine. Toată povestea asta o să treacă. Am vorbit cu alt doctor care va veni să te vadă acasă la tine. Harold s-a dus să-ți aducă altă îmbrăcăminte. Se-ntoarce repede. Cînd o să te simți mai bine te vei duce acasă cu trăsura mea. Să nu te necăjești. Lucrurile au să se aranjeze. Dar trebuie să negi tot, ai auzit? Tot! Ai să spui sus și tare că doamna Cowperwood e nebună. Mîine vorbesc cu bărbatul tău și-ți trimit o soră care să te îngrijească. Între timp fii atentă ce spui și cum vorbești. Fii calmă. Nu-ți face idei. Aici ești în siguranță și vei fi în siguranță și acasă la tine. Doamna Cowperwood n-o să-ți mai facă nimic. De asta am eu grijă. Îmi pare foarte rău; te iubesc atît de mult. Am să mă gîndesc tot timpul la tine. N-aș vrea ca ceea ce s-a întîmplat aici să schimbe ceva între noi. Pe Aileen n-ai s-o mai vezi.

Și totuși știa bine că ceva se schimbase.

Liniștit de starea în care se afla Rita, se întoarse la Aileen ca s-o convingă să-și bage mințile-n cap — să fie cuminte. O găsi în picioare îmbrăcîndu-se, mînată de o hotărîre nouă și precisă. Starea ei de spirit era alta decît atunci cînd se trîntise pe pat, gemînd și plîngînd. Începuse să creadă că dacă nu putea să-l domine pe Frank și să-l facă să regrete faptele lui, era mai bine să plece. „Nu mă mai iubește, își zicea ea, se vede cît de colo", așa se explica pasiunea cu care sărise în ajutorul Ritei și brutalitatea cu care intervenise în favoarea ei. Și totuși nu-i venea să creadă că ăsta-i adevărul. Își amintea ce mult o iubise și ce drăguț fusese cu ea pe vremuri. Nu, nu-și pierduse cu totul nădejdea. Pînă la urmă va ieși victorioasă din lupta împotriva lui Frank și a tuturor femeilor lui — îl iubea prea mult — dar pentru un timp era bine să se despartă de el — numai așa va putea să-l aducă la realitate. Se va scula, se va îmbrăca și se va muta la un hotel în centru. Și Frank n-are s-o mai vadă decît dacă va veni după ea. Îi părea bine că cel puțin deocamdată povestea cu Rita Sohlberg se terminase, cît despre Antoinette Nowak, va vedea mai tîrziu ce-i de făcut. Gîndurile goneau nebunește, o durea inima. Nu mai putea plînge și trecu treptat de la indignare la o mîhnire adîncă. Încerca, cu degetele tremurînde, să-și aranjeze părul și chipul în dreptul oglinzii și

să-şi pună un taior. Cowperwood intră şi rămase uimit şi tulburat în faţa atitudinii neaşteptate a lui Aileen.

— Aileen, spuse el în cele din urmă, apropiindu-se de ea, vrei să discutăm liniştit? Nu cumva ai de gînd să faci un lucru de care să-ţi pară rău! N-aş vrea. Şi mie mi-ar părea rău atunci. Sper că nu-ţi închipui că nu te mai iubesc, nu-i aşa? Ştii prea bine că te iubesc. Lucrurile sînt mai puţin urîte decît par. Mă aşteptam să ai mai multă înţelegere pentru mine după tot ce am suferit împreună. N-ai nici un motiv care să justifice ieşirea ta!

— Aa, zău?... strigă Aileen şi se depărtă de oglindă în faţa căreia, tristă şi cu amărăciune, îşi aranja părul de aur roşcat. Avea faţa aprinsă şi ochii plînşi. Şi deodată i se păru lui Frank la fel de frumoasă ca în ziua memorabilă, în care, cu ani de zile în urmă o văzuse pentru prima oară la Philadelphia — o fată de şaisprezece ani, într-o pelerină roşie — urcînd în goană treptele casei părinteşti. Ce minunată era! Începu s-o privească înduioşat.

— Asta s-o crezi tu, mincinosule! Habar n-ai ce mi-au auzit urechile. N-am pus eu degeaba detectivi pe urmele tale, săptămîni de-a rîndul. Mi-e şi scîrbă! Încerci să te dai pe lîngă mine ca să afli ce ştiu. Ei bine, dă-mi voie să-ţi spun, ştiu multe. De acum înainte n-ai să mă mai prosteşti cu femei ca Rita Sohlberg sau Antoinette Nowak... cu apartamentele şi bordelurile tale. Te cunosc eu, nemernicule! Şi asta, după toate declaraţiile de amor pe care mi le făceai! Uh!

Se întoarse furioasă spre oglindă, în timp ce Cowperwood o fixa, mişcat de forţa pasiunii ei — această făptură dramatică era grandioasă, într-adevăr demnă de el, în multe privinţe!

— Aileen, îi şopti, fără să piardă speranţa că încetul cu încetul o va convinge. Te rog, nu fii atît de rea cu mine. Parcă n-ai şti cum e viaţa! Nici pic de înţelegere n-ai! Te credeam mai generoasă, mai sensibilă. Nu-s chiar atît de ticălos.

Se uita la ea gînditor, tandru, sperînd că dragostea pentru el o va face să cedeze.

— Înţelegere! Înţelegere! Îl privea din nou furioasă. Ce bine te pricepi tu la înţelegere! Pesemne n-am fost înţelegătoare cînd erai la penitenciarul din Philadelphia! Şi

dac-am fost la ce mi-a servit ? Înţelegere ! Bravo ! Înţelegere ca să vii la Chicago şi să te-nhăitezi cu tot felul de tîrfe... de funcţionare pîrlite şi neveste de muzicanţi ! Ce să-ţi spun, multă înţelegere mi-ai mai arătat tu... cu femeia culcată în camera de alături !... Frumoasă dovadă !

Îşi netezi talia suplă şi dădu să-şi pună pălăria şi o pelerină. Dar se hotărî să nu ia nimic şi s-o trimită pe Fadette să-i aducă lucrurile mai tîrziu.

— Aileen, se rugă Frank, încercînd din răsputeri s-o înduplece, faci o mare prostie. Crede-mă. N-ai nici un motiv să faci tot scandalul ăsta... absolut nici unul. Ţipi de nu mai poţi, că se strînge toată mahalaua, te baţi şi acum vrei să pleci. Colac peste pupăză ! Nu te las să faci una ca asta. Tot mă mai iubeşti, nu-i aşa ? Ştii foarte bine că mă iubeşti. Sînt sigur că nu crezi o iotă din ce spui. Nu, nu poţi crede că nu te iubesc, cu neputinţă, nu-i aşa Aileen ?

— Iubire ! izbucni Aileen. Parcă tu ştii ce-nseamnă iubirea ! Ai iubit tu vreodată pe cineva, nemernicule ? Ştiu eu ce numeşti tu dragoste ! Într-o vreme credeam că mă iubeşti. Huh ! Acum am văzut cum mă iubeşti... aşa cum ai mai iubit şi alte cincizeci de femei, aşa cum o iubeşti pe stîrpitura aia de Rita Sohlberg, din odaia de alături... mîţa asta jigărită !... scîrba !... Sau cum o iubeşti pe Antoinette Nowak ! O pîrlită de dactilografă ! Ah ! Habar n-ai ce înseamnă cuvîntul dragoste. Vocea ei se transformase într-un suspin amar, iar ochii i se umpluseră de lacrimi fierbinţi, lacrimi de furie care-o usturau. Cowperwood văzu cum plînge şi se apropie de ea cu gîndul că va putea face ceva ca să şi-o apropie. Începuse să-i pară într-adevăr rău — şi ar fi vrut s-o facă din nou să-l iubească.

— Aileen, te rog, nu mai fi rea cu mine, fii înţelegătoare. Nu sînt chiar atît de ticălos. Nu vrei să fii cuminte ? Încercă s-o mîngîie, dar ea se trase repede înapoi.

— Nu te apropia de mine, nemernicule ! strigă, furioasă. Ia mîna de pe mine ! Nu vreau să te mai văd. Plec, nu vreau să mai stau sub acelaşi acoperiş cu tine şi cu amantele tale. Du-te dacă vrei şi stai în North Side cu iubita şi scumpa ta Rita. Mie nu-mi pasă. Cred că ai fost alături s-o consolezi. Scîrnăvia ! Îmi pare rău că nu i-am sucit gîtul. Dumnezeule ! Şi, vrînd să încheie un nasture, trase cu un gest furios de gulerul bluzei.

Cowperwood era uluit. Nu fusese niciodată martorul unei scene atît de violente și n-ar fi crezut-o niciodată pe Aileen capabilă de o ieșire ca asta. Nu putea să n-o admire și totuși nu putea admite nici brutalitatea atacului împotriva Ritei și împotriva atitudinii lui reprobabile ; se trezi exprimînd toate astea printr-o remarcă nefericită :

— Eu, în locul tău, Aileen, aș fi mai indulgent cu femeile, încercă el s-o îmbuneze. Credeam că propria ta experiență te-a...

Se opri, dîndu-și seama că nu trebuia să spună asta. Aluzia la faptul că în trecut fusese amanta lui fu hotărîtoare. Nici n-apucă Frank să rostească bine cuvintele astea și Aileen se ridică în picioare, adînc îndurerată.

— Va să zică așa vorbești tu cu mine ? Știam eu, mă așteptam c-o să vină și asta !

Se întoarse către scrinul înalt care-i ajungea pînă la piept și care era plin cu obiecte de argint, bijuterii, perii, piepteni ; se rezemă de el cu capul pe brațe și începu să plîngă. Cele spuse de Frank fuseseră lovitura de grație. Îi azvîrlea în față dragostea nelegitimă din trecut, ca o injurie

— Oh ! exclamă și izbucni în hohote de plîns, în culmea deznădejdii.

Cowperwood se apropie repede de ea, disperat și plin de remușcări.

— N-am vrut să spun asta, Aileen, încercă el să-i explice. Nici gînd. Dar, de fapt, tu ești de vină, tu mi-ai scos cuvintele din gură și n-am avut de loc intenția să-ți fac un reproș. Ai fost într-adevăr amanta mea, dar, Dumnezeule, crezi că te-am iubit mai puțin din pricina asta ? — dimpotrivă. Și știi bine că-i așa. Trebuie să mă crezi, pentru că e adevărul adevărat. Niciodată n-am socotit aventurile astea ceva important... și nici n-au fost...

Se uita descurajat la Aileen, care nu-l lăsa să se apropie ; era disperat, nedumerit, îi părea foarte rău. Se îndreptă din nou către mijlocul odăii. Aileen se simți năpădită de o furie pe care nu putea s-o mai stăvilească. Era prea mult.

— Va să zică, asta găsești tu să-mi spui, după tot ce-am făcut pentru tine ? Îndrăznești să-mi vorbești așa după ce

te-am așteptat și am plîns aproape doi ani cît ai stat în închisoare? Amanta ta! Așa-mi trebuie!

Deodată privirea îi căzu pe casetele cu bijuterii și, furioasă pe toate cadourile pe care Frank i le făcuse la Philadelphia, la Paris, la Roma și aici în Chicago, deschise brusc capacul și apucînd bijuteriile începu să i le azvîrle în cap. Aruncă una după alta toate aceste mărturii ale iubirii adevărate: un colier și o brățară de jad verde deschis, montate în aur și cu un fermoar de fildeș; un șirag de perle identice ca mărime și culoare, care luceau la lumina serii; un pumn de inele și de broșe cu briliante, rubine, opale și ametiste; un colier de smaralde și o diademă de briliante. Furioasă le arunca în el, se împrăștiau pe parchet, îl loveau în față, pe gît, pe mîini. Na! Na! Na! Ia-le! Nu mai vreau să am nimic de la tine și nici nu mai vreau să am de-a face cu tine. Nu-mi trebuie nimic din ce a fost vreodată al tău. Sînt destul de bogată, slavă domnului, și fără tine! Te urăsc... Te disprețuiesc... nu vreau să te mai văd niciodată! Ah!... Nemaigăsind nimic de spus, se repezi în hol și coborî scările în goană, în timp ce el rămase o clipă năucit, apoi alergă după ea.

— Aileen! strigă el. Aileen, vino înapoi, nu pleca! Dar Aileen alerga din ce în ce mai repede, deschise ușa, o trînti în urma ei și se trezi afară, în întuneric, cu ochii scăldați în lacrimi și inima zdrobită. Iată deci sfîrșitul acelui vis de tinerețe, care începuse atît de frumos. O considera ca pe oricare alta — o simplă amantă. Îi aruncase trecutul ei în obraz, încercînd astfel să le scuze pe celelalte. Să-i arate că nu-i mai brează ca ele! Asta fusese lovitura de grație! Umbla înecată de plîns, jurînd că nu se va mai întoarce niciodată și că nu-l va mai vedea în viața ei.

În timpul ăsta, Cowperwood venea alergînd după ea, hotărît, așa nelegiuit cum era, ca cel puțin deocamdată să nu se despartă de Aileen. Se gîndea că îl iubise, că jertfise pe altarul dragostei tot ce avusese mai scump. Nu era drept ca povestea lor să se isprăvească așa. Trebuia s-o convingă să rămînă. Pînă la urmă o ajunse, sub pomii care păreau mai întunecați în bezna nopții de noiembrie.

— Aileen, îi spuse, apucînd-o de braț și cuprinzîndu-i mijlocul. Aileen, iubito, e o nebunie ce faci. Curată nebunie. Ți-ai ieșit din minți. Nu pleca! Nu mă părăsi! Te iu-

besc ! Tu știi că te iubesc ! Nu înțelegi ? Nu pleca așa — te rog, nu mai plînge. Te iubesc... știi foarte bine că-i adevărat și că te voi iubi întotdeauna... hai, întoarce-te. Sărută-mă. Am să mă îndrept, vei vedea. Mai încearcă o dată. Așteaptă și ai să vezi. Hai, nu vrei ? Fii drăguță, hai Aileen, fetița mea iubită. Te rog, vino ! Te rog !

Dar Aileen continua să se zbată în timp ce Frank o ținea strîns, mîngîindu-i brațele, gîtul, fața.

— Aileen, se ruga el.

Se smuci ; Frank o întoarse către el și o luă în brațe. Aileen renunță să se mai zbată, dar continua să plîngă, distrusă, deși într-un fel se simțea din nou fericită.

— Nu vreau, protestă ea. Știu că nu mă mai iubești. Dă-mi drumul.

Dar el o ținea mai departe strîns, stăruind pînă cînd în cele din urmă Aileen puse ca pe vremuri capul pe umărul lui și spuse :

— Nu mă sili să vin acum. Nu vreau. Nu pot. Lasă-mă să plec. Poate că am să mă întorc.

— Atunci vin cu tine, îi spuse Frank, molcom. N-are nici un rost. Sînt atîtea lucruri pe care ar trebui să le fac acum ca să pun capăt unui scandal îngrozitor, dar am să vin cu tine.

Plecară împreună să ia tramvaiul.

CAPITOLUL XX

Om și supraom

Legătura dintre un bărbat și o femeie, chiar și atunci cînd înțelegerea pare perfectă — această floare romantică ce de multe ori se deschide o clipă doar pentru ca apoi să sfîrșească tragic — nu poate suporta furtuna distrugătoare care bîntuie atît de des. Rita Sohlberg, al cărei sentiment pentru Cowperwood era puternic doar în aparență, nu-l iubea atît încît lovitura dată orgoliului ei să nu atenueze pasiunea. Pacostea unei asemenea dezvăluiri, rîsul homeric, al lumii de la sine înțeles, vizita ab-

surdă, greșeala ei de a nu fi luat dinainte măsurile pentru a preîntîmpina o asemenea catastrofă, toate acestea o copleșeau. Cînd își aducea aminte cît de simplu, de bucuroasă se băgase în ghearele doamnei Cowperwood, care o făcuse de rîsul lumii, se simțea jignită pînă la disperare, pînă la demență. Ce nemernică, ce nelegiuită ! Slăbiciunea ei fizică n-avea nici o importanță în cazul de față — era mai degrabă o mîngîiere a ființei superioare ; totuși fusese bătută cumplit — nu se mai vedea că e frumoasă, se transformase într-o sperietoare de ciori. Transportată la Sanatoriul Lake Shore, toată noaptea se gîndise că îndată ce se va face bine, va pleca undeva departe să-și refacă nervii zdruncinați. Nu voia să-l mai vadă nici pe Sohlberg, nici pe Cowperwood. Harold, bănuitor și hotărît să afle adevărul, începuse să-i pună tot felul de întrebări în legătură cu atacul ciudat al lui Aileen și cu motivele care-l pricinuiseră. Dar cînd fu anunțat Cowperwood, comportarea lui se modifică întrucîtva. Indiferent de bănuielile lui, deocamdată nu voia să se certe cu acest om deosebit.

— Îmi pare foarte rău pentru tot ce s-a întîmplat, se scuză Cowperwood, intrînd în cameră, vesel și sigur de el. Pînă acum n-am văzut la nevastă-mea semne de dezechilibru mintal. Mare noroc că am venit la timp. Mă simt dator să fac tot ce pot pentru voi. Sper din tot sufletul că nu-i nimic grav, doamnă Sohlberg. Dacă vă pot ajuta cumva — cu orice ați avea nevoie... se întoarse întrebător către Sohlberg... aș face-o foarte bucuros. Ce-ar fi dacă ai lua-o pe doamna Sohlberg pentru un timp undeva unde să se odihnească puțin ? Aș plăti bucuros toate cheltuielile în vederea însănătoșirii ei.

Sohlberg încruntat și trist rămase mocnit, fără să reacționeze la sugestia lui Cowperwood în nici un fel. Rita se simțea încurajată de prezența lui Frank, dar, încă speriată, era nedumerită și tulburată. Se temea să nu izbucnească o discuție violentă între cei doi bărbați. Declară că se simte mult mai bine și că în curînd va fi complet restabilită — că nu era necesar să plece, dar că ar dori să rămînă singură.

— Foote curios ! declară după un timp Sohlberg nemulțumit. Nu mai înțeleg nimic ! Nu mai înțeleg absolut nimic ! De ce s-a întîmplat toate aceste ? De ce să vour-

pească așa ? Eram cei mai puni pretini și cînd colo s-a repezit la nevastă-mea și i-a spus toate lucrurile astea ciudate.

— Bine, dar ți-am spus, dragă domnule Sohlberg, soția mea nu era în toate mințile. A mai avut crize de-astea, deși nici una așa de violentă ca cea de ieri. Acum și-a revenit complet și nu-și mai aduce aminte de nimic. Dar, dacă vreți totuși să discutăm, hai mai bine să trecem dincolo. Soția dumitale are nevoie de liniște.

În hol, Cowperwood continuă să vorbească cu aceeași convingere.

— Și acum, dragă Sohlberg, ce pot spune ? Ce vrei de la mine ? Nevastă-mea a adus o ploaie de învinuiri neîntemeiate, ca să nu mai vorbim de felul rușinos în care a lovit-o pe doamna Sohlberg. După cum ți-am mai spus, îmi pare extrem de rău. Dar te asigur, doamna Cowperwood are tot felul de halucinații. După părerea mea, unicul lucru pe care-l putem face e să lăsăm totul baltă. Nu ești de acord cu mine ?

Harold își frămînta mintea — situația era complicată. Nu se afla, știa el, într-o poziție prea bună. De cîte ori nu-l acuzase Rita de infidelitate ! Așa că, deodată, începu să se umfle în pene, ridicînd tonul.

— Toate astea-ți convin tumitale, tom'le Cowperwood, spuse el, disprețuitor, dar cum rămîne cu mine ? Cum ? Nici pînă acum nu știu ce să cred... Mi se pare foote curios. Și dacă ce-a spus nevasta tumitale e adevărat ?... Dacă nevasta mea a fost văzută cu cineva ? Vreau să aflu... Vreau să știu tacă-i așa și atunci am să... am să... nu știu ce-am să fac. Sînt un om foote violent.

Cowperwood schiță un zîmbet, căci avea tot interesul să nu se stîrnească nici un fel de vîlvă. Sohlberg nu-l speria cituși de puțin, din punct de vedere fizic.

— Ascultă ! exclamă el brusc, uitîndu-se fix în ochii muzicantului, hotărît să ia taurul de coarne, dacă stai să te gîndești, dumneata ești în aceeași poziție delicată ca și mine. Dacă nu mă înșel, povestea asta nu m-ar compromite numai pe mine și pe doamna Cowperwood, ci și pe dumneata și pe soția dumitale, de aceea nu te văd prea bine. Nu poți s-o ponegrești pe doamna Sohlberg, fără

ca implicit să nu ieşi prost şi dumneata... n-ai încotro. Nici unul dintre noi nu e uşă de biserică... în ce mă priveşte voi fi silit să invoc demenţa şi asta cît se poate de lesne. În schimb, dacă în trecutul dumitale se vor descoperi lucruri mai dubioase, ele vor ieşi fără doar şi poate la iveală. Dacă laşi totul baltă, eu aş fi dispus să vă despăgubesc pe amîndoi. Dacă însă faci vîlvă şi dai povestea asta în vileag, atunci voi fi nevoit să mă apăr, cu orice preţ, căutînd să ies basma curată.

— Cum ? strigă Harold. Me ameninţi ? Îndrezneşti să me ameninţi tupă ce toamna Cowperwood te acuză că te întîlneşti cu nevasta mea ? Tumneata vorpeşti de trecutul meu ? Bravo ! Îmi place ! Las-că vedem noi ! Şi, mă rog, ce anume ştii tumneata despre mine ?

— Păi, domnule Sohlberg, reluă Cowperwood calm. Ştiu, de pildă, că nevasta dumitale nu te mai iubeşte de mult, şi te-a întreţinut ca pe un pensionar, că în decurs de şase-şapte ani, poate chiar mai puţin, ai trăit cu tot atîtea femei. De luni de zile sînt consilierul financiar al doamnei Sohlberg şi în acest răstimp am aflat, cu ajutorul unor detectivi, că în viaţa dumitale au existat Anna Stelmak, Jessie Laska, Bertha Reese, Georgia Du Coin — crezi că trebuie să mai adaug ceva ? De fapt, am în posesia mea şi cîteva scrisori de-ale dumitale.

— Va să zică asta e ! exclamă Sohlberg, în timp ce Cowperwood îl privea drept în ochi. Tumneata ai trăit cu soţia mea ! E adevărat, nu ? Frumos ! Şi mai ai îndrezneala să mă ameninţi, să minţi, să încerci să-mi astupi gura. Las-că vetem noi ! Ved eu ce-i de făcut. Aşteaptă pînă iau legătura cu un avocat. Pe urmă o să ved !

Cowperwood se uita la el cu un ochi critic şi aspru. Ce dobitoc !

— Ascultă... spuse, şi ca să scape de orice ureche indiscretă îi făcu semn să coboare în holul de jos, apoi să iasă în stradă ; se opriră în faţa sanatoriului unde briza serii făcea să pîlpîie lumina celor două felinare de gaz. Văd că eşti pus pe rele. Nu-ţi ajunge cuvîntul meu că nu-i nimic adevărat în toată povestea asta şi mai mult încă, nu vrei cu nici un chip să te potoleşti. Bine. Să presupunem, în mod cu totul gratuit, că doamna Cowperwood n-ar fi ne-

bună şi că tot ce a spus ar fi adevărat ; să presupunem deci că eu aş fi avut o legătură cu nevasta dumitale ! Ei şi ? Ce mare lucru ? Şi ce poţi să faci ?

Îl privea pe Sohlberg, cu calm şi ironic, în timp ce acesta din urmă, clocotea de furie.

— A, da ? strigă Harold pe un ton melodramatic. Ei bine, am se te omoor, asta am se fac... şi o omoor şi pe ea. Am se fac un scantal pînă la cer. Încearcă numai să spui că-i adevărat, şi ai se vezi ce fac !

— Perfect, rosti Cowperwood, încruntat. Mi-am şi închipuit c-ai să reacţionezi aşa. De aceea am venit aici pregătit să-ţi înlesnesc realizarea dorinţei. Şi spunînd aceasta scoase din buzunarul hainei două revolvere mici, pe care le luase de acasă, în acest scop. Luceau în întuneric. Le vezi, domnule Sohlberg ? Am să te scutesc de osteneala unor cercetări suplimentare. Tot ce-a spus doamna Cowperwood aseară este adevărat şi ştiu foarte bine ce poate însemna, atît pentru mine cît şi pentru dumneata. Nevasta mea este la fel de normală ca şi mine. Doamna Sohlberg se întîlneşte de luni de zile cu mine într-un apartament în North Side, deşi dumneata n-ai cum dovedi asta. Nu te iubeşte, ci mă iubeşte pe mine. Acum, dacă vrei să mă omori, poftim revolverul, şi i-l întinse. Alege. Dar dacă tot trebuie să mor, nu văd de ce n-am muri împreună.

Tonul lui Cowperwood era atît de rece şi de hotărît încît Sohlberg, laş pînă în măduva oaselor, căruia îi era frică de moarte ca oricărui animal sănătos, făcu feţe-feţe. Un revolver, prea de tot. Mîna care i-l împinsese într-a lui era puternică şi fermă. Apucă una din arme, degetele îi tremurau. Vocea metalică, tăioasă a bancherului spulberă şi picătura de curaj care-i mai rămăsese. Cowperwood lua chipul unui om primejdios, diabolic. Se trase înapoi, îngrozit.

— Dumnezeule ! exclamă, dîrdîind ca varga. Ai de ghind se me omocri ? Nu vreau se mai am de-a face cu tumneata ! Nu vreau se mai schimb o voorbă cu tumneata. Vreau se me consult c-un avocat... Se vorbesc cu nevasta mea.

— Nu, n-ai să vorbeşti ! se împotrivi Cowperwood, oprindu-l cînd se pregăti să plece şi-l apucă zdravăn de

braț. Nu-ți dau voie. Nu te omor dacă dumneata nu vrei să mă omori pe mine — în schimb te silesc să procedezi măcar o dată cu cap. Și acum vreau să-ți mai spun ceva, după care am terminat. Nu sînt dușmanul dumitale. Vreau să-ți fac un bine, deși, personal, nu te apreciez. Mai întîi, învinuirile nevesti-mi sînt false de la un capăt la altul. Am spus așa pur și simplu ca să aflu ce crezi. N-o mai iubești pe nevasta dumitale și nici ea nu te iubește. Îi ești cu totul indiferent, iar eu am să-ți propun ceva foarte avantajos. Dacă pleci din Chicago și nu te mai întorci trei ani sau chiar mai mult, voi avea grijă să ți se plătească cinci mii de dolari anual la întîi ianuarie — negreșit — cinci mii de dolari ! Ai auzit ? Sau rămîi aici, cu condiția să-ți ții gura și în cazul ăsta capeți numai trei mii de dolari — în rate lunare sau pe an, după cum vrei. Dar — și te rog fii foarte atent — dacă refuzi să pleci sau să taci, dacă încerci o singură dată să faci ceva împotriva mea, te omor și asta imediat. Acum aș dori să pleci de aici și să-ți vezi de treabă. Las-o pe nevasta dumitale în pace. Vino după o zi-două, la mine, la birou — banii îți stau oricînd la dispoziție.

Se opri ; Sohlberg se uită la el cu ochii holbați, sticloși. Trăia cea mai uluitoare experiență din viața lui. Cowperwood era diavolul în persoană, sau un suveran, ori și unul și altul. „Doamne sfinte“, își zicea Sohlberg. „E în stare s-o facă ! Asta me omoară !“ După care își aduse aminte de alternativa celor cinci mii de dolari pe an. Și la urma urmei, de ce nu ? Tăcu, și prin tăcerea lui, încuviință.

— În locul dumitale nu m-aș mai duce sus, continuă Cowperwood, aspru. Las-o-n pace. Are nevoie de liniște. Du-te în oraș și treci mîine pe la mine — iar dacă insiști s-o vezi, vin cu dumneata. Aș vrea să-i relatezi doamnei Sohlberg despre propunerile mele. Dar nu uita ce ți-am spus.

— Nu, mulțumesc, rosti Harold, istovit. Me duc în oraș. Noapte bună. Și dispăru.

„N-am avut încotro“, își zise Cowperwood, puțin jenat. „A fost destul de penibil, dar nu se putea altfel.“

CAPITOLUL XXI

Despre tunele

După ce rezolvă problema cu Sohlberg, ce e drept destul de simplu, dar brutal, Cowperwood își îndreptă atenția spre doamna Solhberg. În privința ei nu mai avea mare lucru de făcut. Îi explică ce hotărîse să facă pentru ca atît Aileen cît și Sohlberg să fie inofensivi ; Sohlberg va primi lunar o sumă de bani și se va liniști, iar de Aileen nu va avea de ce să se mai teamă. Apoi o asigură pe Rita de iubirea lui trainică. Numai că Rita se săturase de toate complicațiile astea. Crezuse la un moment dat că-l iubește, dar acum, după povestea cu Aileen, îl vedea într-o altă lumină și nu mai voia să aibă de-a face cu el. Banii lui, oricît de mulți ar fi fost, pentru ea nu însemnau mare lucru, ca în cazul altor femei ; i-ar fi permis să trăiască în lux, dar la nevoie se putea foarte bine lipsi. Ceea ce o atrăsese la Cowperwood era poate atmosfera aceea de securitate absolută care-l înconjura parcă — și ceva strălucitor și romantic — care însă se spulberase o dată cu atacul violent al lui Aileen. Acum îi apărea ca orice muritor de rînd, expus acelorași furtuni și acelorași naufragii. Atîta doar că era un cîrmaci mai bun ca majoritatea celorlalți. Încetul cu încetul Rita își reveni ; părăsi sanatoriul, își părăsi casa și plecă în Europa.

Vom trece peste numeroasele detalii. Sohlberg, după lungi meditații și accese de mînie, acceptă în cele din urmă propunerea lui Cowperwood și se întoarse în Danemarca. Iar Aileen, după zile în șir de certuri, veni înapoi acasă, dar asta numai după ce Cowperwood consimți să termine cu Antoinette Nowak.

Lui Cowperwood nu-i plăcea însă de loc acest deznodămînt brutal. Purtarea lui Aileen o cam scăzuse în ochii lui și totuși, oricît ar fi părut de curios, n-o privea cu antipatie. Deocamdată nu voia s-o lase, deși în ultimul timp ajunsese să creadă că Rita ar fi fost o soție mai potrivită pentru el. Dar dacă nu se putea, nu se putea. Își concentră atenția asupra afacerilor, cu forțe noi ; dar cu gîndul la clipele minunate din trecut, cînd, alături de Rita, ori cu

Rita cuibărită în brațele lui, avusese asupra vieții o perspectivă nouă, poetică. Tare era drăguță și naivă!... Dar ce mai putea face?

Cîțiva ani după aceea, Cowperwood s-a ocupat serios de afacerea cu tramvaiele din Chicago. Își dădea foarte bine seama că era inutil să se mai gîndească la Rita Sohlberg — n-avea să se mai întoarcă la el. Și nu putea face nimic... În schimb, putea munci, slavă domnului. Își demonstrase competența și pasiunea în problema tramvaielor cu mult timp în urmă; era nerăbdător să-și reia lucrul întrerupt. Se putea spune pe drept cuvînt că avea parcă în sînge tropotul cailor și clinchetul clopoțeilor de la tramvaie. Trecînd prin oraș urmărea cu ochi avizi rețeaua din ce în ce mai întinsă de șine pe care uruiau toată ziua vagoanele. Orașul Chicago se dezvolta cu iuțeala fulgerului; pe unele străzi aceste mici tramvaie cu cai se umpleau cu pasageri și dimineața și seara, iar în orele de vîrf erau de-a dreptul ticsite. „Dacă ar fi putut pune mîna pe una sau pe toate aceste linii", se gîndea el. „Dacă ar fi putut să le unifice și să le conducă pe toate! O mină de aur!" În orice caz l-ar scăpa măcar de o parte din necazuri... Ce mai încoace și-ncolo, o mină de aur! Și... vrabia mălai visează! Trebuia să devină el stăpînul tramvaielor! Nu se gîndea decît la acest lucru zi și noapte.

La Chicago, tramvaiele aparțineau, ca și gazul aerian, unor societăți, trei la număr, care reprezentau și corespundeau celor trei părți sau sectoare ale orașului. Societatea *Chicago City Railway Company* din South Side, a cărei rețea se întindea în sud pînă la Strada Treizeci și nouă fusese fondată în 1859 și constituia o mare sursă de venituri. Deținea controlul asupra unor linii care însumau șaptezeci de mile și în decursul anilor s-au mai adăugat, rînd pe rînd, Indiana Avenue, Wabash Avenue, State Street, Archer Avenue. Dispunea de peste o sută cincizeci de vagoane de tip vechi, presărate pe jos cu paie, fără încălzire, și de peste o mie de cai; avea o sută șaptezeci de taxatori, o sută șaizeci de conductori, o sută de grăjdari și un număr foarte mare de fierari, curelari și specialiști în tot soiul de reparații. Iarna mai aveau și pluguri de curățat zăpada și vara vagoane pentru stropit străzile. Cowper-

wood făcu socoteala că acțiunile, obligațiile, materialul rulant și alte bunuri se ridicau la peste două milioane de dolari. Din păcate creanțele societății erau în primul rînd controlate de Norman Schryhart, adversarul principal al lui Cowperwood și al planurilor lui, și de Anson Merrill, care nu-i arătase nici el cîndva vreun semn de prietenie. Așa că nu vedea cum ar fi putut pune mîna pe această societate. Acțiunile ei se vindeau cam la două sute cincizeci dolari bucata.

Societatea *North Chicago City Railway*, fusese înființată în același timp cu cea din South Side, dar de către un alt grup. Direcția era compusă din oameni bătrîni, nepăsători și incompetenți, iar inventarul era aproape același. În ceea ce privește societatea *Chicago West Division Railway*, ea ținuse cîndva de *Chicago City* sau *South Side Railway*, acum însă se separase. Nu era chiar atît de rentabilă ca celelalte, dar toate sectoarele orașelor se aflau într-o continuă dezvoltare. Peste tot, pe toate străzile se auzea clinchetul vesel al clopoțeilor de la grumazul cailor.

Privind acest aspect al orașului din afară și gîndindu-se la tot ceea ce ar fi putut oferi în momentul acela, ca bogăție, Cowperwood, mai informat ca oricare altul și preocupat de viitorul acestor societăți de tramvaie, era impresionat ce posibilități imense de cîștig reprezentau și ce viitor extraordinar aveau, bineînțeles, dacă orașul Chicago urma să se dezvolte în același ritm. Cowperwood voia neapărat să cunoască factorii care puteau ajuta sau stăvili dezvoltarea acestor căi de comunicație.

Descoperise de curînd că ceea ce împiedica de fapt buna funcționare a rețelei de tramvaie din North și West Side era intensitatea circulației pe podurile de peste rîul Chicago. Între străzile care aveau capătul în dreptul albiei lui și care uneau cele două părți ale orașului curgea acest rîu murdar, puturos, dar plin de pitoresc, veșnic aglomerat, cu un trafic intens de bărci, neîntrerupt, fascinant, care ținea deseori podurile închise sau ridicate pentru mai multă vreme, oprind circulația pe cele două maluri ale apei ; cîteodată aveai impresia că șirul lung de vase nu se mai isprăvește. Era o priveliște umană încîntătoare, desprinsă parcă dintr-un roman de Dickens — un subiect potrivit pentru Daumier, Turner sau Whistler. Trebuia

să fii la cheremul vreunui paznic de pod căruia-i mirosea carnea pe el de lene şi care hotăra, după bunul plac, cînd să lase lumea şi vasele să aştepte, şi cît timp, pentru că se mai întîmpla să nimereşti peste un grup de pierde vară stînd şi zgîindu-se cu gura căscată la pădurea de catarge ori la remorcherele îngrămădite unul într-altul, jos, pe apă. Cowperwood, care în cabrioleta lui uşoară aştepta întotdeauna plictisit, grăbit să treacă înainte ca podul să i se fi închis, observase de mult că tramvaiele circulau foarte anevoie între South Side şi West Side. În schimb, circulaţia pe South Side nu întîmpina nici o piedică, neavînd de luptat cu rîul — de aceea se dezvolta rapid.

Într-o zi, în cursul peregrinărilor lui prin oraş, Cowperwood văzu cu interes că în două locuri, sub rîul Chicago — mai întîi în La Salle Street, care străbătea oraşul de la nord spre sud şi apoi pe Washington Street, de la est la vest existau două tunele, umede, înţesate de şobolani, şi care nu puteau fi întrebuinţate — nişte cotloane întunecoase, pline de igrasie, unde apa se infiltrase, luminate cu lămpi de gaz. După cercetări serioase descoperi că fuseseră construite cu mulţi ani în urmă ca să se înlesnească circulaţia vehiculelor, care în dreptul podurilor devenise aproape imposibilă, aşa cum s-ar fi putut bănui de la început.

Atît cei care investiseră banii necesari lucrărilor, cît şi publicul ar fi preferat să plătească o mică taxă şi să utilizeze tunelele, pentru a fi scutiţi de o pierdere de vreme inutilă. Şi totuşi, aşa cum se întîmplă de multe ori cu planurile comerciale frumoase, aşternute pe hîrtie sau frămîntînd mintea oamenilor, proiectul nu fusese niciodată realizat. Aceste tunele puteau fi foarte utile dacă ar fi fost bine construite, cu drumuri largi, cu pante lungi şi bine calculate şi cu destul aer şi lumină ; din păcate, însă, nu fuseseră judicios adaptate nevoilor publicului. Tatăl lui Norman Schryhart, precum şi Anson Merrill investiseră bani buni în aceste tunele. Dar cînd, după o lungă perioadă de tergiversări, de altfel infructuoase, şi un deficit de un milion dolari, devenise limpede pentru toată lumea că nu erau rentabile, tunelele au fost vîndute oraşului cu aceeaşi sumă, de data asta însă cu un milion de dolari

fiecare, deoarece era de la sine înțeles — deși concepția este cam romantică — cum că un oraș în plin avînt își putea mai ușor permite să piardă o sumă atît de mare decît oricare cetățean umil, ambițios și respectabil. Pentru membrii Consiliului municipal fusese o afacere destul de avantajoasă ; dar asta e altă poveste.

După ce descoperi cele două tunele, Cowperwood le cercetă de mai multe ori în lung și în lat — pentru că, deși erau închise cu scînduri, mai exista încă un drumuleț pentru pietoni — și se întreba de ce oare să nu fie utilizate. Era convins că dacă circulația tramvaielor ar fi destul de mare și deci rentabilă și dacă panta s-ar fi atenuat, investindu-se o sumă nu prea importantă, atunci una din cauzele care împiedicau dezvoltarea cartierelor North Side și West Side ar fi dispărut. Dar cum să procedeze ? Tunelele nu-i aparțineau. Și nici tramvaiele. Cheltuielile necesare pentru închirierea și reconstruirea tunelelor ar fi fost imense. Avea nevoie, chiar și la pantele cele mai puțin abrupte, de o grămadă de mecanici, de alți cai, alți conductori, asta însemna și alți bani în plus. Din pricina cailor — care deocamdată erau singurul mijloc de tracțiune — a pantelor lungi, pentru care va trebui să se cheltuiască mulți bani, Frank nu mai era chiar atît de sigur că această aventură va constitui pentru el un succes.

Totuși, în toamna anului 1880 sau poate chiar ceva mai devreme (cînd apucase să se lase prins în tot soiul de mici legături sentimentale, preludiul pasiunii pentru Rita Sohlberg) aflase despre un nou sistem de tracțiune aplicabil la tramvaie, care, împreună cu ivirea arcului voltaic, telefonului și altor invenții, avea să schimbe radical viața din Chicago. La San Francisco, unde dealurile constituiau un mare obstacol pentru circulația aglomerată a tramvaielor, se înființase de curînd un mijloc de transport — telefericul, care nu era altceva decît un cablu în mișcare, trecut prin jgheabul roților, într-o conductă, și propulsat de niște motoare puternice care se găseau în apropierea unor depouri sau în „centrale energetice". Fiecare vagon avea un dispozitiv, ușor de manevrat, care, printr-un orificiu ajungea la o conductă și prindea cablul în mișcare. Această

invenție rezolva problema urcării și coborîrii vagoanelor supraîncărcate atunci cînd era vorba de pante abrupte. Tot cam pe atunci află de la unul și de altul că societatea de tramvaie din Chicago, condusă în primul rînd de Merrill și de Schryhart, urma să introducă acest nou sistem de tracțiune — să instaleze cabluri pe State Street și să utilizeze, ca remorci, vagoanele altor linii care circulau pe străzi periferice și mai puțin rentabile. Și brusc avu viziunea soluției definitive a problemei din North Side și West Side — cablurile.

În afară de aglomerația din dreptul podurilor și de problema tunelurilor, mai era și altceva care îl frămînta de cîtva timp pe Cowperwood și anume : lipsa din ce în ce mai mare de eficiență a societății *North Chicago City Railway* precum și lipsa simțului de prevedere al directorilor, care îi împiedica să găsească soluția adecvată pentru înlăturarea dificultăților. Din punct de vedere financiar situația acestei rețele era departe de a fi satisfăcătoare și oricînd se putea ivi o catastrofă. La început rețeaua era considerată aproape cu totul nerentabilă, pentru că populația cartierului *North Side* era redusă și distanța pînă la centrul comercial prea mică. Dar populația creștea și pe măsură ce creștea treburile păreau să meargă mai bine. Din nenorocire însă, o dată cu îmbunătățirea situației începură și staționările lungi la poduri. Directorii, care consideraseră că lumea nu va folosi prea mult tramvaiele, instalaseră șine de calitate proastă, puține și ușoare, un tip de vagoane ieftine, în care iarna înghețai de frig, iar vara mureai de căldură. În plus, nu se făcuse nimic ca să se prelungească liniile pînă la centrul comercial. Capul liniei era dincoace de rîul care forma bariera nordică a cartierului. În *South Side*, domnul Schryhart se purtase mult mai bine cu pasagerii lui. Instalase o linie secundară care trecea prin fața magazinului domnului Merrill. Dar ca și în West Side, iarna vagoanele aveau presărate paie pe jos ca să țină cald la picioare, iar vara erau aproape toate lipsite de aerisire. Înlăturarea acestor neajunsuri ar fi însemnat cheltuieli mari, pe care directorii nu erau dispuși să le facă.

Lucrurile au mers mai departe așa. E adevărat că s-au adăugat linii noi, dar asta numai acolo unde se prevedea un mare cîștig de la început, întrebuințînd același tip de șine de proastă calitate, aceleași vagoane vechi și hodorogite care te zguduiau și făceau un zgomot atît de îngrozitor încît de furie călătorii erau în stare să se încaiere. Societatea, asaltată mereu în ultimul timp de reclamații și procese intentate de călători, nu știa ce măsuri să ia, cum să iasă din impas. Deși existau în direcție și oameni cu cap, ca de pildă inspectorul general Terrence Mulgannon, directorul Edwin Kaffrath sau William Johnson, inginerul constructor al societății, alții însă, ca Onias C. Skinner, președinte, și Walter Parker, vicepreședinte, erau niște reacționari bătrîni, conservatori, apatici, zgîrciți și, mai rău decît orice, erau fricoși, n-aveau curajul să se avînte în afaceri pe picior mare. Trebuie să admitem, și asta cu tristețe, că de obicei bătrînețea aduce cu sine neputința de a mai întreprinde noi acțiuni, avînd ca moto : „Ce-i în mînă nu-i minciună."

Cowperwood, la curent cu toate astea, avea un plan măreț. Îl invită într-o seară pe John McKenty să ia masa la el acasă. Cînd noul lui prieten, însoțit de nevastă-sa, sosi, și Aileen îi primi cu un zîmbet radios, hotărîtă să-și dea toată osteneala să fie drăguță cu doamna McKenty, Cowperwood îl întrebă :

— Spune-mi, McKenty, știi ceva despre cele două tunele din străzile La Salle și Washington ?

— Da, știu că municipalitatea orașului le-a preluat fără să aibă nevoie de ele și că nu servesc la nimic. Dar asta demult, înainte ca eu să fi intrat în afaceri, căută să-i explice McKenty, prudent. Cred că municipalitatea le-a plătit un milion de dolari. Dar de ce ?

— Aa, am întrebat doar așa, rosti Cowperwood, ocolind, deocamdată, chestiunea. Mă întreb dacă sînt într-o stare chiar atît de proastă încît să nu mai poată sluji la nimic. Am citit în ziar că ar fi inutilizabile.

— Da, cred că sînt în stare foarte proastă, replică McKenty. N-am mai trecut pe acolo de ani de zile. La început, ideea fusese să se permită tramvaielor să treacă

prin tuneluri şi astfel să se descongestioneze circulaţia din dreptul podurilor. Dar nu s-a făcut nimic, terenul era prea în pantă şi taxele prea mari, aşa că oamenii au continuat să aştepte să se deschidă podurile. Tunelele astea omorau caii — ţi-o spun din proprie experienţă. Mi s-a-ntîmplat de multe ori să conduc cîte un vehicul încărcat pe acolo. Cred că municipalitatea n-a făcut nici o afacere cînd le-a cumpărat. Toată povestea a fost o potlogărie. Nu ştiu cine-i amestecat. E de pe vremea cînd Carmody era primar şi Aldrich tăia şi spînzura in materie de lucrări edilitare.

Apoi tăcu, iar Cowperwood schimbă subiectul şi nu-l reluă decît după masă, cînd trecură în birou, unde puse prietenos mîna pe umărul lui McKenty, familiaritate care nu-l deranja de loc pe politician, dimpotrivă.

— Ţi-a plăcut afacerea de anul trecut, cu gazul aerian? îl întrebă Cowperwood.

— Cum să nu, răspunse McKenty, cu căldură. Mai mult ca oricare alta. Ţi-am spus şi-atunci. Irlandezului îi plăcea Cowperwood şi-i era recunoscător că-l făcuse să cîştige într-un timp foarte scurt sute de mii de dolari.

— Dar ascultă, McKenty, continuă Cowperwood, aparent fără nici un gînd ascuns, n-ai observat că reţeaua tramvaielor din oraşul nostru e pe punctul de a suferi o mare transformare? Se vede cît colo. Într-un an, doi o să se folosească în South Side o nouă forţă motrice. N-ai auzit nimic?

— Ba da, am citit ceva despre asta, preciză McKenty, mirat. Luă o ţigară de foi şi se pregăti să asculte. Cowperwood, care nu fuma niciodată, trase un scaun lîngă el.

— Uite, am să-ţi explic despre ce e vorba. Toate şinele de tramvai din oraş — ca să nu mai vorbim de cele care vor fi instalate de acum încolo, pînă să aibă loc această schimbare — vor trebui să fie refăcute după principii cu totul noi. Mă gîndesc tocmai la sistemul acela de cabluri. Vechile societăţi, care abia mai pot face faţă cu utilajul lor învechit, vor fi silite să schimbe tot şi să cheltuiască milioane de dolari ca să-l poată moderniza şi dacă problema te interesează, nu cred să nu fi văzut în ce stare se află liniile din North şi West Side.

— Știu că au ajuns într-un hal fără de hal, rosti McKenty.

— Așa e, întări Cowperwood. Și după o lungă experiență cu vechea direcție a acestor societăți am ajuns la concluzia c-o să le fie foarte greu să se hotărască. Două sau trei milioane sînt bani mulți și n-o să le fie lesne să-i găsească — sau în orice caz, mai greu decît ne-ar fi nouă, dacă bineînțeles am vrea să ne băgăm în afacerea tramvaielor.

— Da, dacă ne-ar interesa... zise McKenty, jovial. Dar cum ai putea să te bagi ? După cîte știu, nu există acțiuni pe piață.

— Totuși, dacă am vrea, s-ar putea, și am să-ți spun cum. Deocamdată există un serviciu precis pe care aș dori să mi-l faci. Vreau să știu dacă s-ar putea găsi vreun mijloc de a pune mîna pe unul din cele două tunele, de care-ți vorbeam înainte de masă, lăsate-n părăsire. De fapt, dacă ar fi după mine le-aș lua pe amîndouă. Crezi că s-ar putea ?

— Da, cred că da, spuse McKenty, surprins, dar nu văd legătura, și de altfel cred că n-au nici o valoare, am auzit băieții vorbind, nu demult, că au de gînd să le astupe sau să le arunce în aer cu dinamită. Poliția presupune că înăuntru s-ar ascunde răufăcători.

— În orice caz, de n-ar pune nimeni mîna pe ele, nu cumva să fie închiriate cuiva ! Tonul lui Cowperwood era cît se poate de categoric. Și acum, uite, am să-ți spun deschis ce am de gînd să fac. Doresc să dețin controlul tuturor rețelelor liniilor de tramvaie din North și West Side — și asta cît de curînd posibil — asupra tuturor liniilor pe care voi putea să le cumpăr, indiferent dacă privilegiile lor sînt vechi sau noi. Și atunci ai să vezi ce legătură au toate astea cu tunelele...

Se opri ca să vadă dacă McKenty înțelesese ideea lui ; politicianul părea nedumerit.

— Nu ți se pare că pretențiile dumitale sînt cam mari ? îl întrebă McKenty, vesel. Și nu-nțeleg ce-ai putea face cu tunelurile astea. Dacă totuși crezi că merită, voi avea grijă să ți le păstrez.

— Uite, să-ți explic cum stau lucrurile, răspunse Cowperwood, dus pe gînduri. Dumneata, în toate afacerile

mele, vei fi un asociat privilegiat, dacă bineînțeles vei proceda așa cum îți sugerez eu. Tramvaiele, după cum se prezintă azi, nu mai au viață lungă, în cel mult opt sau nouă ani ajung la fier vechi. Ai văzut că societatea *South Side* a și început acțiunea. Celor din *West* și *North Side* nu prea le vine la-ndemînă. Aceasta din urmă nu cîștigă deopotrivă cu cea din *South Side* și unde mai pui că mai au și podurile alea de străbătut — încă o piedică serioasă la instalarea cablurilor. În primul rînd, podurile, ca să poată rezista la acest surplus de greutate și de tensiune, vor trebui să fie reconstruite. Și atunci se pune o întrebare. Cine va plăti ? Orașul ?

— Asta depinde de cine o cere, răspunse McKenty, amabil.

— Exact, încuviință Cowperwood. Și pe de altă parte, tramvaiele nu mai pot circula cum trebuie din cauza aglomerației vapoarelor de pe rîu. Trebuie să aștepte de fiecare dată cîte zece-cincisprezece minute, pînă trec remorcherele și vapoarele. Chicago a ajuns astăzi un oraș cu peste cinci sute de mii de locuitori. Mă întreb cîți au să fie în 1890. Sau în 1900 ? Ce o să se întîmple cînd Chicago va avea opt sute de mii sau chiar un milion de locuitori ?

— Ai dreptate, recunoscu McKenty. O să fie greu.

— Da, și mai rău e că noile linii, cu cabluri, vor trage și vagoanele separate și remorcile de pe liniile secundare. N-au să se oprească la capătul podurilor numai vagoane separate— ci adevărate trenuri — trenuri ticsite de lume. Și ar fi absurd să se oprească o garnitură întreagă opt, nouă, chiar și cincisprezece minute, numai ca să lase loc vapoarelor. Lumea n-o să mai înghită multă vreme treaba asta. Ce părere ai ?

— Nu... în orice caz, va face scandal, răspuns McKenty.

— Și atunci, ce crezi că o să se întîmple ? Crezi că circulația o să devină mai ușoară sau că o să sece rîul ?

Domnul McKenty se uită la el nedumerit, apoi deodată se lumină la față — înțelesese.

— Aa, cum văd, te gîndești la tunelurile alea. Crezi că mai pot sluji la ceva în halul în care sînt ?

— Reamenajarea lor ar costa mai puțin decît construirea unor tuneluri noi.

— Asta-i adevărat, şi dacă mai pot fi folosite vor fi exact ce ai dumneata nevoie. Politicianul era sigur de el, aproape victorios. Sînt proprietatea oraşului şi au costat aproape un milion fiecare.

— Ştiu, zise Cowperwood. Ei, acum îţi dai seama ce planuri am?

— Sigur că-mi dau, zîmbi McKenty, şi să ştii că ideea dumitale nu-i de loc de lepădat. Jos pălăria! Spune ce planuri ai.

— În primul rînd să se ia hotărîrea ca municipalitatea să nu cedeze nimănui cele două tuneluri, sub nici un motiv, pînă ce nu vom şti sigur ce se poate face.

— Poţi fi liniştit.

— În al doilea rînd, sîntem de acord, nu-i aşa, că de acum înainte n-ai să înlesneşti în mod inutil societăţilor din Nord şi Vest să capete autorizaţii pentru prelungirea liniilor sau vreun alt avantaj. O să am şi eu nevoie de privilegii suplimentare pentru liniile secundare şi periferice.

— Adu-mi cererile de autorizaţie şi voi face tot ce spui. Am mai lucrat cu dumneata şi ştiu că eşti om de cuvînt.

— Îţi mulţumesc, spuse Cowperwood cu căldură. Cunosc valoarea cuvîntului dat. Între timp voi merge mai departe să văd cum s-ar putea soluţiona cealaltă problemă. Nu ştiu încă de cîţi oameni am nevoie şi nici sub ce formă va apărea noua societate. Dar, oricum, poţi fi sigur că interesele dumitale vor fi bine servite şi că nu voi face nimic fără să te pun la curent şi să-ţi dai avizul.

— Bine, spuse McKenty, cu gîndul la noul cîmp de activitate care se deschidea în faţa lui. O afacere ca asta între el şi Cowperwood va fi sigur rentabilă pentru amîndoi — şi era convins, dintr-o exeperienţă anterioară, că interesele lui personale nu vor avea de suferit.

— Nu crezi c-ar trebui să ne ducem să vedem ce fac doamnele? întrebă vesel Cowperwood, luîndu-l pe politician de braţ.

— Ba da, zise McKenty bucuros. Splendidă casă mai ai. Iar soţia dumitale este, dacă-mi permiţi să-ţi spun, cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o vreodată.

— Da, şi eu am considerat-o totdeauna destul de atrăgătoare, rosti Cowperwood, modest.

CAPITOLUL XXII

Şi acum tramvaiele

Printre directorii Societăţii *North Chicago City* se afla şi Edwin L. Kaffrath, un tînăr entuziast. Tatăl lui, mare acţionar al acestei societăţi, murise de curînd, lăsînd toate acţiunile şi postul de director singurului său fiu. Tînărul Kaffrath, deşi nu era un expert în problema tramvaielor, avea convingerea că se putea descurca perfect, la nevoie. Deţinea aproape opt sute din totalul de cinci mii de acţiuni ale societăţii ; restul era împărţit la un număr foarte mare de oameni aşa că îi era greu să exercite un control precis şi eficace. Totuşi, din ziua în care începuse să facă parte din conducerea societăţii — lucru care se întîmplase cu mult înainte ca problema să-l fi interesat pe Cowperwood — fusese totdeauna pentru îmbunătăţiri noi, prelungiri de linii, privilegii suplimentare, vagoane noi, cai mai buni, încălzirea vagoanelor iarna şi aşa mai departe, propuneri care pentru colegii lui păreau o dovadă a unui spirit juvenil aventuros şi deci i se opuneau sistematic.

— Dar vagoanele astea ce mai au ? întreba Albert Thorsen, unul din directorii mai vîrstnici, în timpul unei şedinţe la care lua parte şi Kaffrath, care protesta ca de obicei. După părerea mea n-au nici un defect ; şi eu merg zilnic cu ele.

Thorsen era un om greoi, neîngrijit, cu hainele pline de fire de tutun, avea şaizeci şi şase de ani, îngust la minte, dar jovial. Făcea comerţ cu vopsele, şi purta totdeauna un costum gri, foarte deschis, cu fundul pantalonilor şi mînecile mototolite.

— Poate că tocmai ăsta-i defectul lor, interveni glumeţ Solon Kaempfaert, un amic al lui din Consiliul de administraţie.

Gluma stîrnise rîsete.

— Las-că ştiu eu că vă întîlnesc pe toţi în tramvai.

— Ei bine, am să vă spun eu ce defecte au tramvaiele [illegible]a, spuse Kaffrath. Sînt murdare, făcute dintr-un ma-[illegible]rial prost, iar geamurile zornăie atît de îngrozitor încît

nici nu poţi măcar să-ţi aduni gîndurile. Şinele sînt proaste, iar paiele alea murdare, pe care le luăm în picioare iarna, sînt de-a dreptul greţoase. Nu controlăm şi nici nu întreţinem şinele cum trebuie, de aceea nu mă mir că se plîng pasagerii... Şi eu aş face la fel.

— Nu cred că lucrurile stau chiar atît de rău, interveni preşedintele Onias C. Skinner, care avea nişte favoriţi scurţi şi o faţă blîndă şi inexpresivă ca de divinitate chineză. Avea şaizeci şi opt de ani. N-or fi ele cele mai bune vagoane din lume, dar sînt bune. Unele trebuie revopsite şi lustruite, dar în orice caz mai pot încă s-o ducă aşa. Tare mi-ar plăcea să cumpărăm cîteva vagoane noi, nu multe... dar asta ar însemna o cheltuială prea mare. Prelungirile liniilor şi distanţele lungi, care-l costă pe călător doar cinci cenţi, nouă ne mănîncă toţi banii.

Aşa zisele „distanţe lungi", se limitau de fapt doar la două-trei mile, care însă domnului Skinner i se păreau foarte lungi.

— Bine, bine, dar ia uitaţi-vă puţin la *South Side*, stărui Kaffrath. Nu înţeleg cum puteţi vorbi aşa. La Philadelphia s-a introdus sistemul cablurilor, la San Francisco de asemenea. Din cîte am auzit, cineva a inventat un vagon care merge cu curent electric, iar noi ne mulţumim cu nişte vagoane cu paie pe jos, care seamănă mai mult a hambare. Groaznic! Găsesc că a venit momentul să privim lucrurile mai serios!

— De ce? întrebă domnul Skinner, am impresia că ne-am descurcat destul de bine cu societatea *North Side*... chiar foarte bine.

Solon Kaempfaert, Albert Thorsen, Isaac White, Anthony Ewer, Arnold C. Benjamin şi Otto Matjes, directorii societăţii, persoane solemne, tăceau şi priveau.

Totuşi nu era uşor să-i închizi gura energicului domn Kaffrath. Repeta aceleaşi observaţii de cîte ori avea ocazia. Iar faptul că presa comenta din cînd în cînd defavorabil activitatea societăţii de tramvaie din North Side nu-i displăcea cîtuşi de puţin. Poate că tocmai asta ar fi făcut să urnească din loc proverbiala broască ţestoasă, care se mişcă încet dar sigur.

Deocamdată însă, din cauza înţelegerii dintre Cowperwood şi McKenty, orice încercare a societăţii *North Side* de

a obține privilegii noi pentru străzile pe care nu treceau deocamdată tramvaie sau chiar de a pune mîna pe tunelul din La Salle Street, era zădărnicită. Kaffrath însă nu cunoștea aceste dedesubturi și nici ceilalți directori ai societății. Trist, dar adevărat ! Pe de altă parte, McKenty, prin consilierii municipali din *North Side*, totdeauna la ordinele lui, începuse să stîrnească un nou val de comentarii și plîngeri, în scopul de a compromite actuala conducere a societății. La consiliul municipal se iscase un mare scandal stîrnit de o moțiune depusă de cineva pentru a sili societatea *North Side* să renunțe la vechile vagoane și să pună șine noi și mai solide. Aceste atacuri, curios, nu se îndreptau decît împotriva societății *North Side* și nu și împotriva societăților din *West* și *South Side* și aflate în aceeași situație. „Omul de pe stradă", care nu era la curent cu manevrele repetate ale politicienilor de a trage spuza pe turta lor, era mulțumit de această „revoltă generală". El nu știa nimic de forțele puse în mișcare și nici de calculele care declanșaseră această afacere.

Într-o zi, Addison, pare-se cu totul întîmplător, frămîntîndu-se în legătură cu cine din societatea *North Side* i-ar fi putut fi de folos lui Cowperwood, ajunse în cele din urmă la tînărul Kaffrath, pe care-l socoti omul cel mai nimerit și căruia-i fusese cîndva prezentat la clubul *Union*.

— Am impresia că pe dumneavoastră, directorii societăților *North* și *West Side* vă așteaptă cheltuieli serioase, spuse Addison, care găsise prilejul să-i atragă atenția.

— Cum adică ? întrebă tînărul Kaffrath, curios și dornic să afle orice ar fi putut avea vreo legătură cu bunul mers al acestei societăți.

— Păi, dacă nu mă înșel, foarte curînd va trebui cu toții să faceți mari cheltuieli pentru o totală renovare a liniilor... mă rog, cel puțin așa vorbește lumea... să introduceți un nou sistem de cabluri, mecanisme noi ca în *South Side*. Addison voia să dea impresia că Consiliul municipal, sau opinia publică sau altcineva avea să silească societatea *North Chicago* să-și permită luxul unor perfecționări masive și costisitoare.

Kaffrath ciuli urechile. Ce anume dorea să întreprindă Consiliul municipal ? Asta ar fi vrut să ştie şi discută cu Addison totul pînă în cele mai mici amănunte — ce material trebuia pentru cabluri, cît va costa construirea centralelor energetice şi faptul că era nevoie de şine noi, de poduri mai solide sau de un alt mijloc de trecere peste sau pe sub rîu. Addison ţinea cu tot dinadinsul să sublinieze faptul că *Chicago City* sau *South Side Railway* se bucurau de o situaţie mult mai bună faţă de celelalte două societăţi, pentru că, în cazul lor nu se punea problema trecerii peste apă. Apoi deplînse din nou situaţia dificilă în care se afla societatea *North Side*.

— Am impresia că societatea dumitale va avea multă bătaie de cap, spuse el încă o dată.

Kaffrath era profund impresionat şi chiar deprimat ; se gîndea că din pricina cheltuielilor masive pentru construirea unor tunele şi pentru alte îmbunătăţiri, valoarea celor opt sute de acţiuni pe care le avea va scade considerabil. Totuşi, se mîngîia cu gîndul că reamenajările de care pomenise Addison vor face ca, în mare, liniile să devină mai rentabile. Dar pînă atunci cîte piedici mai are de trecut ! Vechii directori, îşi spuse, vor trebui să ia neîntîrziat măsuri. O dată cu perfecţionarea reţelelor din *South Side* vor trebui şi ei să pornească la acţiune. Dar va izbuti el, Kaffrath, să-i convingă că afacerea era rentabilă în timp, chiar dacă va fi nevoie să ipotecheze reţelele ani de-a rîndul ? Se săturase de metodele astea învechite, conservatoare, prudente.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, Addison, care continua să lucreze pentru Cowperwood, avu o nouă întrevedere între patru ochi cu Kaffrath, căruia îi spuse, după ce îl rugă să nu dezvăluie deocamdată nimic din ceea ce avea să audă, că de cînd nu-l mai văzuse aflase lucruri noi. Fusese vizitat, între timp, de o sumedenie de oameni care aveau o vastă experienţă în problema tramvaielor din alte oraşe. Aceştia umblaseră din oraş în oraş, căutînd un plasament bun pentru capitalurile lor şi, în cele din urmă, s-au oprit la Chicago. Studiaseră diferite reţele de aici şi ajunseseră la concluzia că *North Chicago City Railway* prezenta posibilităţi care meritau să fie luate în consideraţie. Apoi Addison începu să reproducă, dar cu mare prudenţă, planul

elaborat de Cowperwood. Kaffrath, la început sceptic, fu în cele din urmă cîştigat. Prea de mult lupta el împotriva metodelor ruginite şi meschine ale vechii direcţii. Nu ştia cine sînt oamenii noi de care-i vorbea Addison, dar în tot cazul planul pe care i-l prezentase se potrivea perfect cu ideile sale. Lucrările, după cum sublinie Addison, ar fi necesitat un capital de mai multe milioane de dolari şi nu vedea cum s-ar fi putut face rost de o sumă atît de mare fără a cere ajutor din afară sau fără ipoteci serioase asupra reţelelor societăţii. Dacă aceşti necunoscuţi vor consimţi să plătească o dobîndă serioasă pentru cincizeci şi unu la sută din acţiuni pe o perioadă de nouăzeci şi nouă de ani şi-i vor garanta că poate realiza profituri avantajoase cu toate acţiunile existente, şi dacă la toate astea se mai adăugau şi noile metode de lucru, de ce să nu accepte oferta lor ? Oricum, n-ar fi mai rău decît ipotecile care ar distruge vechea societate cu tot inventarul, fără să mai vorbim de direcţie care oricum era incompetentă. Kaffrath nu-şi dădea seama că aceşti noi acţionari aveau să cîştige averi imense datorită unor construcţii suplimentare şi a unor fabrici de utilaj, finanţate de Cowperwood şi că, după emiterea unui mare număr de acţiuni ale liniilor vechi şi noi şi după ce capitalul iniţial va fi garantat („bani grei" cum îi plăcea lui Cowperwood să spună), acesta nu va mai trebui să scoată nici măcar un dolar din buzunar. Cowperwood şi Addison se puseseră de acord, între timp : dacă afacerea reuşeşte vor înfiinţa compania *Chicago Trust*, bazată pe un capital de milioane, cu ajutorul căruia să poată manevra toate afacerile. Kaffrath nu vedea decît prilejul de a obţine, personal, profituri mai mari, pe baza acţiunilor sale, şi şansa de a face parte dintre membrii fondatori ai noii societăţi.

— Asta le tot spun eu oamenilor ăstora de trei ani, îi declară în cele din urmă lui Addison, măgulit de atenţia pe care acesta i-o acordase şi impresionat de marea lui influenţă — dar niciodată n-au vrut să mă asculte. Felul în care au condus societatea *North Side* e pur şi simplu o crimă. Pînă şi un copil ar fi reuşit mai bine ca noi. Au făcut economii la şine şi la vagoane şi în schimb au pierdut pasageri. Noi avem nevoie de pasageri şi cum

îi putem cîştiga? Numai oferindu-le tramvaie ca lumea. Şi tocmai asta n-am făcut.

Puţin timp mai tîrziu, Cowperwood avu o scurtă convorbire cu Kaffrath, cu care prilej îi făgădui nu numai şase sute de dolari pentru fiecare din acţiunile în posesia lui, sau pentru cele pe care va consimţi să le cedeze, ci şi o primă în acţiuni noi, ca răsplată pentru sprijinul acordat. Kaffrath se întoarse la *North Side* jubilînd de cotitura pe care o luaseră lucrurile, atît pentru el cît şi pentru societate. Şi după oarecare chibzuinţă ajunse la concluzia că cel mai bun mod de a sluji scopurilor lui Cowperwood era să găsească o persoană aparent dezinteresată, care să intervină în mod subtil şi indirect. Drept care îl trimise pe William Johnson, inginerul şef, să discute cu Albert Thorsen, unul dintre directorii mai vulnerabili şi să-i spună că auzise în mare secret cum că Isaac White, Arnold C. Benjamin şi Otto Matjes — alţi trei directori care deţineau cele mai multe dintre acţiuni — primiseră o ofertă foarte serioasă pentru acţiunile lor şi că aveau de gînd să accepte propunerea, lăsîndu-i pe ceilalţi cu buzele umflate.

Thorsen era în culmea disperării.

— Cînd ai aflat toate astea? îl întrebă el pe Johnson.

Johnson îi spuse cînd, dar deocamdată refuza să dezvăluie sursa informaţiilor. Thorsen alergă repede la prietenul său, Solon Kaempfaert, care la rîndul lui se duse să-l consulte pe Kaffrath.

— Parcă am auzit şi eu ceva, îi spuse acesta, dar precis nu ştiu nimic.

Rezultatul fu că atît Thorsen cît şi Kaempfaert îşi închipuiră că şi Kaffrath făcea parte din conspiraţia menită să lichideze acţiunile şi să-i lase pe ei în aer. Tragică situaţie!

Între timp, Cowperwood, sfătuit de Kaffrath, intră în legătură directă cu Isaac White, Arnold C. Benjamin şi Otto Matjes — discutînd cu ei ca şi cum ar fi fost singurii cu care voia să aibă de-a face. Apoi, puţin mai tîrziu, se duse în acelaşi scop la Thorsen şi la Kaempfaert, cei doi consimţind, terorizaţi, să lichideze sau mai degrabă să cedeze toate acţiunile la preţul avantajos oferit de Cowperwood, cu condiţia să-i convingă şi pe ceilalţi directori să

procedeze la fel. Toate aceste discuții îi aduseră simpatia unanimă a Consiliului de administrație. În cele din urmă, la una din ședințele Consiliului, Isaac White declară că i se făcuse o propunere foarte interesantă și o comunică celor de față.

— Drept să vă spun, eu nu prea știu ce să cred, spuse, dar Consiliul, dacă dorește poate s-o examineze cu atenție.

Declarația lui White îi convinse atît pe Thorsen cît și pe Kaempfaert că tot ce spusese inginerul Johnson fusese adevărat. Pînă la urmă, hotărîră cu toții să-l invite pe Cowperwood să expună Consiliului proiectele sale. Cowperwood veni și le aduse la cunoștință totul, amabil și zîmbitor, într-o lungă conferință. Le arătă clar că rețelele lor trebuiau refăcute în cel mai scurt timp și că planul propus îi va scuti de muncă și bătaie de cap. Mai mult chiar, îi asigura că vor realiza dintr-o dată profituri mai mari decît putea să le ofere vechea societate în următorii douăzeci-treizeci de ani. În concluzie, hotărîră că ar fi bine să încerce planul propus de Cowperwood, cu o condiție : dacă nu reușea să plătească la timp dobînda făgăduită, rețeaua din North Side devenea iarăși proprietatea lor, așa cel puțin credeau ei, și că el își asuma toate angaralele — impozite, taxe în legătură cu rîul Chicago, datorii vechi, cîteva pensii. Toată povestea avea mai de grabă un aspect idilic.

— Ei bine, băieți, cred c-am făcut o treabă bună, spuse Anthony Ewer, bătîndu-l pe Albert Thorsen prietenește pe umăr. Am convingerea că sînt în asentimentul tuturor, urînd domnului Cowperwood succes. Domnul Ewer era evident în culmea fericirii. Acțiunile lui, șapte sute cincisprezece la număr, în valoare de șaptezeci și unu de mii cinci sute de dolari, se ridicaseră la valoarea de patru sute douăzeci și nouă de mii de dolari.

— Ai dreptate ! exclamă Thorsen, care se despărțea de patru sute optzeci de acțiuni dintr-un total de șapte sute nouăzeci și care vedea cum se urcau de la două sute la șase sute de dolari fiecare. E un om interesant. Sper să reușească.

Cînd, a doua zi dimineața, Cowperwood se trezi în camera lui Aileen — venise tîrziu acasă căci fusese în oraș

cu McKenty, Addison, Videra și alții — se întoarse către nevasta lui care mai dormea și o mîngîie, spunîndu-i:

— Ei bine, fetița mea, ieri după masă am încheiat afacerea cu *North Chicago Street Railway*. Sînt președintele societății *North Side* de îndată ce voi organiza noul Consiliu de administrație. Într-un an sau doi o să fim în sfîrșit cineva în tîrgul ăsta.

Spera că acest fapt, împreună cu altele, va reuși s-o îmbuneze pe Aileen față de el. În ultima vreme, după încăierarea îngrozitoare cu Rita, fusese îngrozitor de posomorîtă, rece, plictisită.

— Da, spuse, cu un zîmbet indiferent, frecîndu-și ochii pe jumătate închiși. Purta o cămașă de noapte vaporoasă, roz cu alb. Asta-i bine. Nu-i așa?

Cowperwood se propti într-un cot, se uită la ea și începu să-i mîngîie brațele goale și rotunde, pe care totdeauna i le admira. Bogăția părului ei splendid continua să-l farmece.

— Asta înseamnă că într-un an-doi voi putea face la fel și cu *Chicago West Division Company*, reluă Frank. Numai că povestea va stîrni probabil multe comentarii și asta nu prea-mi convine, deocamdată. Pînă la urmă însă o să iasă bine. Parcă-i văd pe Schryhart, pe Merrill și pe alți prieteni de-ai lor, trecînd repede la represalii. Au pierdut partida în două dintre cele mai mari afaceri pe care le-a cunoscut vreodată orașul Chicago — gazul și tramvaiele.

— Bravo, Frank! Mă bucur pentru tine, zise Aileen, cam tristă. Deși amărîtă de purtarea lui, nu se putea împiedica să nu-i pară bine de prosperitatea și succesele lui. Ai să reușești totdeauna.

— Aș vrea să nu mai fii necăjită, Aileen, spuse el, pe un ton afectuos. N-ai vrea să-ncerci să fii fericită alături de mine? Tot ce fac, fac în egală măsură și pentru tine. Îți vei putea plăti toate polițele, chiar mai bine ca mine. Frank zîmbi cît se poate de cuceritor.

— Da... Aileen avea ceva dojenitor în glas, dar și afecțiune, chiar dacă tonul ei era puțin cam trist... mult bine îmi mai fac mie banii! De dragostea ta am avut nevoie...

— Dar asta o ai, stărui Frank. Ţi-am repetat de-o mie de ori şi-ţi repet: n-am încetat niciodată să te iubesc. Şi ştii bine că aşa e!

— Da... ştiu, spuse, în timp ce Frank o strîngea în braţe. Ştiu eu cum iubeşti tu. Dar asta n-o împiedica să răspundă cu căldură la sărutările lui, căci dincolo de toate protestele ei întărîtate se zbătea dorinţa de a-i păstra iubirea intactă sau cel puţin de a redobîndi vechea afecţiune, care cîndva crezuse că va fi eternă.

CAPITOLUL XXIII

Puterea presei

În ciuda eforturilor lui Cowperwood şi ale prietenilor săi de a păstra transferul secret, după foarte puţin timp ziarele de dimineaţă fură pline de aluzii la o schimbare importantă în societatea *North Chicago*. Frank Algernon Cowperwood, al cărui nume pînă atunci nu fusese pomenit niciodată în legătură cu tramvaiele din Chicago, era acum luat drept succesorul probabil al preşedintelui Onias C. Skinner, iar Edwin L. Kaffrath, unul din vechii directori, ca viitorul vicepreşedinte. Oamenii aflaţi în spatele acestei afaceri erau menţionaţi de ziare ca fiind „nişte capitalişti din Est".

Stînd în camera lui Aileen şi răsfoind ziarele de dimineaţă, Cowperwood ajunse la concluzia că încă în ziua aceea va fi vizitat de gazetari care-i vor cere părerea şi noi amănunte în legătură cu această problemă. Se gîndea să le ceară un răgaz de cîteva zile, în care timp să poată vorbi cu redactorii ziarelor respective — să le cîştige încrederea — şi abia atunci să-şi expună politica generală. Asta sigur, va fi pe placul oraşului — şi mai ales pe placul locuitorilor din *North Side*. Pe de altă parte, n-ar fi vrut să făgăduiască lucruri care să-i fie greu să le îndeplinească şi care nu i-ar fi adus nici un profit. Dorea să aibă reputaţie bună şi să fie celebru şi, mai presus de

toate, dorea să facă avere; era hotărît să nu renunţe nici la una, nici la alta.

Pentru un om care lucrase în lumea finanţelor atîta vreme pe un tărîm minor — căci aşa considera Cowperwood ceea ce făcuse înainte — acest pas neaşteptat într-un domeniu remarcabil al marii finanţe era un stimulent. Se zbătuse atîta timp la periferia marii finanţe, pregătindu-şi drumul prin ore nesfîrşite de meditaţie, proiecte, discuţii, încît acum, cînd îşi atinsese, în sfîrşit, scopul, abia-i venea să creadă că-i adevărat. Chicago era un oraş minunat! Se dezvolta atît de repede, oferea atîtea posibilităţi de succes! Toţi oamenii aceia, care renunţaseră prosteşte la nişte acţiuni pe care le puteau deţine pe timp nelimitat, habar n-aveau ce făcuseră.

Afacerea asta a tramvaielor din Chicago, o dată ce o va avea bine în mînă, va deveni o sursă de uriaşe profituri. Va putea să mai atragă alte societăţi, alte capitaluri. Existau multe linii secundare valorînd milioane, pe care va putea pune mîna, pe nimica toată, cu ajutorul lui McKenty, şi îi vor aparţine în întregime, fără să mai rămînă obligat directorilor vechii societăţi de la *North Chicago* pentru ajutorul dat indirect. Încetul cu încetul, an de an, şi pe măsură ce se va dezvolta oraşul, liniile care se mai aflau sub controlul vechii societăţi, proprietatea lui de fapt, aveau să fie doar un grăunte de nisip, nucleul în jurul căruia va construi o reţea de linii noi, cu mult mai întinsă. Pe urmă liniile din West Side sau chiar cele din South Side... dar de ce toate visurile astea? De ce n-ar ajunge şi el într-o bună zi, stăpînul suprem al tramvaielor din Chicago? Cea mai proeminentă figură a lumii finanţelor din oraş, unul din cei mai puternici magnaţi financiari din Statele Unite!

Cowperwood ştia că în orice iniţiativă publică unde era nevoie de încuviinţarea oamenilor şi unde trebuia să se ţină seama de drepturile lor, ziarele jucau un rol important. Acum, cînd privirile lacome ale lui Cowperwood se îndreptau către cele două tunele — unul pus de o parte pentru o eventuală anexare a companiei *Chicago West Division*, celălalt destinat tramvaielor din *North Chicago Street Railway* — reorganizate acum de el — nu se putea

să nu se împrietenească cu directorii ziarelor importante din localitate. Dar cum să facă ?

În ultima vreme, datorită unei afluențe masive de populație venită din provincie sau din alte țări (mii și mii de oameni de toate felurile și categoriile sociale, în căutare de lucru în acest oraș, care, dezvoltîndu-se, promitea mult) și din cauza unor idei revoluționare răspîndite de oameni cu principii avansate, aparținînd unor grupări străine, și anume anarhiști, socialiști, comuniști, locuitorii din Chicago începuseră să capete conștiință cetățenească. În luna mai a anului în care Cowperwood se străduia să aranjeze lucrurile așa cum îi convenea lui, la Haymarket, o mare piață publică din West Side, la unul dintr-un șir întreg de mitinguri muncitorești, considerate anarhiste din cauza principiilor anumitor vorbitori, avusese loc o demonstrație națională furtunoasă, unde un fanatic aruncase o bombă care, explodînd, mutilase și omorîse cîțiva sergenți de poliție, iar pe alții îi rănise ușor. Această întîmplare adusese pe tapet o dată pentru totdeauna, cu strălucirea unui fulger, întreaga problemă a maselor în lupta împotriva claselor privilegiate, și îi dăduse o amploare și o forță care pînă atunci n-ar fi fost posibilă, ținînd seama de starea de spirit optimistă, nepăsătoare, chiar inconsecventă a americanului de rînd. Acest atentat, cu toate consecințele lui, fusese ca erupția unui vulcan : schimbase radical aspectul vieții comerciale, iar oamenii începură să se gîndească mai cu luare aminte la problemele naționale și cetățenești. Ce era oare anarhismul ? Dar socialismul ? Ce drepturi avea omul de pe stradă la conducerea politică și economică a țării ? Întrebări interesante și, după explozia bombei — care avu efectul unui pietroi aruncat în apă — stîrniseră unde de gîndire în cercuri din ce în ce mai largi, pînă cînd cuprinseră domenii socotite foarte îndepărtate și greu de cucerit, ca de pildă redacțiile, băncile și instituțiile financiare în general și locurile frecventate de demnitari.

Dar toate astea nu-l tulburau cîtuși de puțin pe Cowperwood. El nu credea nici în puterea maselor, nici în drepturile absolute, cu toate că avea simpatie față de indivizi și era convins că oamenii ca el fuseseră trimiși pe pămînt ca să perfecționeze mecanismul societății și con-

diţiile de viaţă ale omului. Descori, în aceste zile dinaintea schimbărilor ce se prevedeau, se uita la mulţimea de muncitori adunaţi cu caii lor lîngă depozitele companiei, întrebîndu-se ce-or fi vrînd. Erau atîţia proşti printre ei ! Semănau a animale, pasivi, sluţi, deznădăjduiţi. Se gîndea la locuinţele lor sărăcăcioase, la orele nesfîrşite de muncă, la leafa lor mizerabilă şi ajunse la concluzia că dacă ceva s-ar putea face pentru ei ar fi să li se plătească salarii omeneşti, şi asta avea de gînd să şi facă — asta şi nimic mai mult. Ar fi fost absurd să le ceară să-i înţeleagă visurile şi aspiraţiile — sau să-i împărtăşească dorinţa mistuitoare de măreţie şi dominaţie socială.

În cele din urmă hotărî c-ar fi mai bine să ia personal legătură cu directorii ziarelor şi să discute cu ei situaţia. Dar cînd ceru părerea lui Addison, acesta se arătă destul de sceptic. Nu prea avea încredere în gazetari. Îi prinsese cu atîtea matrapazlîcuri politice, îi văzuse lăsîndu-se duşi de duşmănii şi răzbunări personale, uneori vînzîndu-şi conştiinţa pentru un blid de linte.

— Uite cum stau lucrurile, Frank, îi spuse o dată Addison. Va trebui să procedezi cu multă prudenţă. Ştii că vechile societăţi de gaz aerian tot nu te-au iertat, cu toate că acum eşti unul din acţionarii lor cei mai importanţi. Schryhart nu te-nghite de loc şi ziarul *Chronicle* este ca şi proprietatea lui. Ricketts va scrie exact ceea ce-i va dicta el. Hyssop de la *Mail* şi de la *Transcript* este un om independent, dar e presbiterian, deci un moralist rece şi îngîmfat. Ziarul lui Braxton, *The Globe* îi aparţine de fapt lui Merrill, deşi Braxton, personal, e băiat de treabă. Bătrînul general MacDonald, de la *Inquirer*, rămîne bătrînul general MacDonald. Totul depinde de cum se scoală dimineaţa. Dacă ai norocul să-i fii simpatic, te susţine pînă-n pînzele albe, într-un fel sau altul, numai să nu-l calci pe coadă. E un pezevenchi bătrîn. Mie-mi place. Nimeni — nici Schryhart, nici Merrill nu pot scoate o iotă de la el dacă nu vrea să vorbească. Din păcate s-ar putea să nu mai aibă mulţi ani de trăit şi n-am nici o încredere în fiu-său. Haguenin, de la *Press*, e un om la locul lui şi după cîte ştiu te simpatizează şi cred că te susţine cînd e vorba de ceva care consideră el că-i drept şi rezonabil. Ei, ăştia-s oamenii ! Dacă poţi, caută să-i cîş-

tigi de partea dumitale. Nu cere tunelul din La Salle Street imediat. Lasă să pară că-i ceva la care te-ai gîndit mai tîrziu — numai ca să vii în ajutorul obştii. Important e să faci în aşa fel încît să eviţi ca celelalte societăţi să-ţi declare război. Poţi fi sigur că Schryhart n-o să aibă alt gînd de acum înainte decît cum să ţi-o coacă. Cît despre Merrill, eh, ăstuia de-ai putea să-i arăţi calea de-a stoarce şi el ceva pentru magazinul lui, cred că va fi omul dumitale...

În viaţă, un lucru cît se poate de fascinant, dar în acelaşi timp sinistru, este că niciodată nu ştii de unde bate vîntul, ce face să înainteze corabia pe apă — boarea aceea binecuvîntată care umflă sau pleoşteşte pînzele vasului nostru. Mereu punem cîte ceva la cale, dar poate oare cineva doar cu forţa gîndului să adauge o părticică cît de mică la propria lui statură? Cine-ar putea să înfrîngă Providenţa atunci cînd îi bate ceasul?

Cowperwood făcea acum primii paşi pe drumul unei mari cariere publice şi diferiţi redactori şi personalităţi din oraş începuseră să-l urmărească cu interes. Augustus M. Haguenin, proprietarul independent, şi totuşi neindependent, al ziarului *Press*, chinuit cum era de necesitatea de a avea un ziar rentabil, îl privea pe Cowperwood cu mare interes. Lipsindu-i spiritul omului autoritar gen MacDonald era însă cinstit, de bună credinţă, prudent şi rezonabil. Cariera lui Cowperwood începuse să-l intereseze încă de la încheierea acordului privitor la problema gazului aerian. După părerea sa, Cowperwood avea să ajungă om mare.

Forţa primitivă, strălucitoare, izvorîtă din machiavelismul necruţător al naturii (dacă se poate numi machiavelism) pare să exercite o atracţie irezistibilă asupra oamenilor adînc ancoraţi în prejudecăţile sociale. Cetăţeanul prudent, cu mijloace materiale modeste, contemplă fără a înţelege o lume iluzorie şi este adesea primul dispus să ierte sau să justifice consecinţele sinistre şi criminale ale teoriilor prin care se ridică cei puternici. Haguenin, urmărindu-l pe Cowperwood, ajunsese la concluzia că are de-a face cu un om care pe plan moral nu rămăsese nimănui dator, un om totdeauna corect cu prietenii, un om pe care te puteai bizui la ananghie. Întîmplarea făcea ca soţii Ha-

guenin să fie vecini cu Cowperwood și încă din zilele în care soții Cowperwood zadarnic încercaseră să pătrundă în lumea bună a orașului, aceștia îi primiseră de la început, iar Cowperwood și Aileen continuau să-i vadă ca pe toți cei care le arătaseră oarecare prietenie.

Și astfel, cînd într-o zi Cowperwood apăru, pe un viscol năprasnic, la redacția ziarului *Press* — era chiar în preajma Crăciunului — Haguenin, dînd cu ochii de el, se bucură.

— Asta-i iarnă, nu glumă, ce zici ? spuse el voios. Cum mai merg afacerile cu *North Chicago Street Railway* ? De luni de zile, atît el cît și ceilalți directori de ziare își dăduseră seama că rețeaua tramvaielor din North Side se va transforma, că se vor introduce linii frumoase cu cabluri, se vor construi centrale energetice și vagoane elegante ; începuse chiar să se vorbească despre niște amenajări perfecționate, care să permită pasagerilor să ajungă mai ușor în centru.

— Domnule Haguenin, rosti Cowperwood, zîmbind — purta o haină îmblănită, cu guler de biber, și avea niște mănuși din piele groasă. În chestiunea tramvaielor din North Side am ajuns la un punct în care avem nevoie de ajutorul presei, sau cel puțin de sprijinul ei amical. Greutatea principală la ora actuală e că toate liniile noastre cînd ajung în oraș se opresc în Lake Street — exact de partea asta a podurilor. Asta înseamnă că pasagerii trebuie să meargă foarte mult pe jos ca să ajungă la străzile situate la sud, și, după cum cred că știi, s-au făcut enorm de multe reclamații în acest sens. În plus, traficul pe rîu a ajuns o adevărată calamitate. Niciodată nu s-au luat măsuri de reglementare și oricum, fiind atît de intens, mă întreb dacă va putea vreodată fi sistematizat. De fapt, cel mai bun lucru ar fi să se construiască un tunel pe sub apă ; numai că ar costa atît de mult încît în situația în care ne aflăm, nu ne putem deocamdată permite așa ceva. Circulația din North Side nu poate justifica o cheltuială ca asta și nici refacerea celor trei poduri din State Street, Dearborn Street și Clark Street ; dacă am introduce sistemul cablurilor, așa cum intenționăm, aceste poduri vor trebui refăcute. După părerea mea, această lucrare are aproape tot atîta importanță pentru public cît are și pen-

tru noi ; de aceea ar fi drept ca și orașul să contribuie la această operă de reconstrucție. Toate terenurile din jurul acestor linii și proprietățile deservite de ele vor spori ca valoare, iar veniturile de pe urma impozitelor comunale vor crește fantastic. Am vorbit cu mai mulți financiari de aici din Chicago și sînt de acord cu mine ; dar, după cum e și firesc în asemenea situații, am descoperit că unii politicieni sînt împotriva mea. De cînd mă ocup personal de societatea *North Chicago*, unul sau două ziare s-au cam arătat a-mi fi ostile. (Ziarul lui Schryhart *Chronicle* făcuse unele aluzii la faptul că s-ar putea ca acum, cînd Cowperwood și prietenii lui au ajuns la conducere, vechea tactică strigătoare la cer, manevrată la Lake View, Hyde Park și la celelalte societăți de gaz aerian, să se repete. Braxton, redactorul-șef al ziarului *Globe*, proprietatea domnului Merrill, un ziar cu o atitudine mai mult sau mai puțin neutră, se mulțumi să exprime speranțe că nu se vor mai întrebuința acele metode.) Poate ai auzit, continuă Cowperwood, că avem de gînd să facem mari reforme, bineînțeles dacă ne vom putea bucura de o opinie publică favorabilă și de sprijin adevărat.

După care scoase din buzunar niște hărți și proiecte întocmite cu pricepere și pregătite anume pentru această ocazie, pe care se puteau vedea principalele linii cu cablu din străzile North Clark, La Salle și Wells. Toate aceste linii, care duceau în centrul orașului, se întîlneau în străzile Illinois și La Salle din *North Side* — și, deși Frank nu pomeni de asta deocamdată, ele erau indicate pe hartă cu roșu, ca niște linii care treceau peste sau pe sub rîu, în dreptul străzii La Salle, unde pentru moment nu exista nici un pod, și apoi de acolo continuau pe o linie de derivație de-a lungul străzii La Salle spre Monroe, Dearborn și Randolph și înapoi, în tunel. Înainte de expunere, Cowperwood îi dădu răgaz lui Haguenin să se dumirească ce însemna acestă hartă pentru circulația orașului.

— Pe hartă, domnule Haguenin, am însemnat un plan, care, dacă vom reuși să obținem avizul favorabil al orașului, va curma orice dispută în legătură cu cheltuielile mari pe care le necesită refacerea podurilor și va duce la valorificarea unui teren care deocamdată nu reprezintă nici o valoare pentru oraș, dar ar putea căpăta o vastă

utilitate publică. Mă refer, după cum vezi, Cowperwood indică cu degetul un punct de pe harta din fața lui Haguenin, la vechiul tunel din strada La Salle, care acum e închis și nu mai servește nimănui. A fost construit, pare-se, fără a se ține seama de panta pe care o poate urca un vagon cu încărcătură medie. Cînd au văzut că tunelul nu poate fi utilizat cu folos, l-au vîndut orașului și basta. Cine a trecut pe acolo știe în ce hal se află. Inginerii mei mi-au spus că pereții s-au coșcovit de igrasie și că dacă nu se iau măsuri urgente sînt în mare pericol să se prăbușească. Mi s-a spus, de asemenea, că e nevoie de reparații de vreo patru sute de mii de dolari, pentru ca tunelul să poată fi utilizat. Eu cred că dacă societatea *North Chicago Street Railway* ar fi dispusă să facă aceste cheltuieli ca să rezolve problema aglomerației de pe poduri, oferind astfel locuitorilor din North Side un mijloc permanent și comod de a ajunge în centrul comercial al orașului, municipalitatea ar trebui, deocamdată, să ne pună acest tunel la dispoziție în mod gratuit sau în orice caz să semneze un contract pe termen lung, cu o chirie pur nominală.

Cowperwood se opri să vadă ce va spune Haguenin. Acesta din urmă examina harta cu multă atenție, întrebîndu-se dacă e cinstit din partea lui Cowperwood să facă o asemenea propunere, dacă municipalitatea trebuie să-i cedeze tunelul fără compensație, dacă problema circulației pe poduri e chiar atît de serioasă cît pretinde el, și, în concluzie, dacă toată combinația nu e cumva o manevră abilă pentru a se obține ceva în mod gratuit.

— Dar asta ce mai e ? întrebă Haguenin, indicînd pe hartă linia de derivație, despre care s-a pomenit.

— Asta, răspunse Cowperwood, e singura metodă pe care am găsit-o pentru deservirea centrului comercial și a cartierului *North Side* și pentru rezolvarea problemei podului. Dacă obținem tunelul și sper că-l vom obține, toate vagoanele liniilor din *North Side* vor ieși pe aici — și arătă străzile La Salle și Randolph — apoi se vor întoarce în cerc... bineînțeles dacă ne va da Consiliul municipal drept de trecere. Nu văd de ce n-ar putea și cetățenii din *North Side* să ajungă în centrul comercial, la fel de comod ca și cei din *West* sau *South Side* ?

— Nici eu, fu nevoit să admită domnul Haguenin. Dar crezi totuşi că e normal ca Consiliul municipal să aprobe cedarea unei străzi pentru construirea unei linii auxiliare fără să ceară nici un fel de compensaţie în schimb?

— De ce nu? rosti Cowperwood, pe un ton oarecum jignit. Cînd s-au propus îmbunătăţiri edilitare pe care să le suporte oraşul n-a fost niciodată vorba de compensaţii. Societatea *South Side* a avut dreptul să construiască o derivaţie în jurul străzilor State şi Wabash, iar Societatea *Chicago City Passenger Railway* are o derivaţie pe străzile Adams şi Washington.

— Da, e adevărat, încuviinţă Haguenin cu oarecari reticenţe. Aşa e. Dar tunelul ăsta... Crezi că ar trebui să fie inclus în aceeaşi categorie de bunuri publice?

În acelaşi timp nu putea să nu se gîndească, uitîndu-se la derivaţia indicată pe hartă, că noua linie cu şirul ei de vagoane şi remorci va conferi centrului comercial un pronunţat aspect de metropolă şi o mare înlesnire cetăţenilor din North Side. Străzile incluse în proiect, minunate artere comerciale, erau o îngrămădire de clădiri cu cinci pînă la şapte şi chiar opt etaje, din care se revărsau puhoaie de oameni dornici să trăiască — tineri, vioi, optimişti. Dată fiind suprafaţa îngustă pe care tindea să se concentreze viaţa comercială a oraşului, aceste străzi şi terenuri aveau o mare valoare — printre cele mai mari din oraş. Haguenin îşi dădea seama că realizînd această derivaţie, vagoanele vor trece, la întoarcere, pe strada Dearborn chiar prin faţa birourilor ziarului său, *The Press,* sporind astfel şi valoarea imobilului, proprietatea lui personală.

— De asta sînt absolut sigur, domnule Haguenin, răspunse Cowperwood răspicat la întrebarea directorului. Cred că municipalitatea va fi încîntată să plătească o sumă de bani ca să pună puţină ordine în circulaţia tramvaielor, mai ales cînd există o societate care vine cu o propunere avantajoasă, de la care oraşul n-are decît de cîştigat. Aplicarea acestui plan de derivaţii aşa cum vi l-am prezentat eu, va însemna de altfel şi o creştere de milioane a valorii terenurilor din North Side şi un cîştig de milioane pentru centrul comercial.

Cowperwood îi arătă din nou, cu un aer ferm, harta pe care o adusese, iar Haguenin observă că proiectul constituia fără îndoială o afacere rentabilă și sănătoasă.

— Eu unul, sînt ultimul care m-aș împotrivi, adăugă el, pentru că noua linie trece pe dinaintea ușii birourilor mele. De altminteri, după cîte știu, tunelul a costat în jur de opt sute de mii-un milion de dolari. E o problemă delicată. Aș dori să cunosc și părerea celorlalți redactori șefi de ziare și poziția Consiliului municipal.

Cowperwood încuviință din cap.

— Sigur, sigur. Cu plăcere. N-aș fi venit la dumneata dacă nu eram sigur că propunerea mea e perfect justificată... o propunere pe care presa ar trebui s-o sprijine în unanimitate. Cînd o societate ca a noastră trebuie să facă față unor cheltuieli mari și să recurgă la capital din afară, e normal să ia din timp măsuri ca să preîntîmpine orice opoziție inutilă și neîntemeiată. Sper că putem conta pe sprijinul dumitale.

— Și eu sper ; domnul Haguenin zîmbi, după care se despărțiră cei mai buni prieteni din lume.

Ceilalți directori de ziare — apărători ai drepturilor orașului — nu se arătară chiar atît de entuziasmați ca Haguenin de propunerea lui Cowperwood. Folosirea unui tunel și a cîtorva dintre cele mai importante străzi din centrul orașului avea fără îndoială o importanță covîrșitoare pentru realizarea planului lui Cowperwood, cu privire la cartierul North Side, dar obținerea lor în mod gratuit era cu totul altă problemă. De fapt, Schryhart, Merrill și alții discutaseră dinainte cu diferiți editori și directori de ziare, cu scopul de a afla ce părere au de această nouă acțiune și dacă-l vor susține pe Cowperwood sau nu. Schryhart, care nu-și revenise încă de pe urma loviturilor primite în bătălia cu gazul aerian, privea bănuitor și cu invidie această nouă acțiune a lui Cowperwood. Pentru Schryhart, mult mai mult decît pentru ceilalți, Cowperwood însemna un adversar nou și periculos în domeniul tramvaielor, deși toți fruntașii vieții publice din oraș se arătau a fi interesați în această problemă.

Într-o seară la *Union League*, stînd de vorbă cu domnul Walter Melville Hyssop, redactorul şef şi directorul ziarelor *Transcript* şi *Evening Mail*, Schryhart spuse :

— Am impresia că individul acela, Cowperwood, pregăteşte o lovitură în afacerea cu tramvaiele. Ar fi în stare ! Cred că dumneata, ca ziarist, n-ar strica să urmăreşti firul legăturilor lui politice.

Începuseră să circule zvonuri că McKenty ar fi avut şi el un amestec în noua societate. Hyssop, un om chipeş, de talie mijlocie, conformist, nu prea împărtăşea ideea.

— O să descoperim noi la timp ce urmăreşte domnul Cowperwood. Dar, după cîte ştiu, e un om energic şi foarte capabil.

Hyssop şi Schryhart, Schryhart şi Merrill fuseseră buni prieteni şi se frecventau de ani şi ani de zile.

După vizita făcută domnului Haguenin, Cowperwood, lăsîndu-se condus de mintea lui limpede, care alegea în mod spontan ceea ce putea să-i fie util, se duse la redacţia ziarului *Inquirer*, proprietatea bătrînului general MacDonald, unde află că reumatismele şi clima aspră, nemiloasă, a oraşului Chicago îl siliseră pe bătrînul general să se îmbarce, cu cîteva zile în urmă, spre Italia. În absenţa generalului, ziarul era condus de fiul lui, un tînăr de treizeci şi doi de ani, agresiv şi cu spirit mercantil, şi de un redactor şef, numit Du Bois. Cowperwoord descoperi că tînărul Truman Leslie MacDonald, o personalitate puternică, era un om calm şi pătrunzător, care, ca şi el, considera viaţa exclusiv din punctul de vedere al interesului lui personal şi imediat. Ce mai putea el, Truman Leslie MacDonald, să stoarcă de exemplu dintr-o situaţie dată şi cum ar putea să facă din ziarul *Inquirer* o afacere şi mai importantă decît fusese sub conducerea tatălui lui ? N-avea de gînd să se lase dominat de buna reputaţie a bătrînului general. Totodată intenţiona să devină impresionant de bogat. Membru de vază al unui grup foarte select de tineri din North Side, călătorea, se plimba cu trăsura, frecventa un club sportiv nou şi accesibil doar elitei şi dispreţuia oamenii de rînd, ca fiind total inoportuni în atmosfera rafinată la care aspira el. Domnul Clifford Du Bois, redactorul şef, avea vreo patruzeci de ani, era o secătură, un cinic, care făcea pe distinsul şi care profita în

mod abil de ziarul lui MacDonald ca să-și facă interesele personale, fără rușine, chiar sub nasul bătrînului general. Era slab, osos, avea părul spălăcit, ochi albaștri, un nas mare, formidabil, bărbia pătrată. Clifford Du Bois avea totdeauna un principiu : să nu știe stînga ce face dreapta.

Cowperwood fu, așadar, primit, în lipsa bătrînului general, de cei doi șmecheri, mai întîi în biroul domnului Du Bois, apoi în biroul domnului MacDonald. Acesta din urmă auzise multe despre activitatea lui Cowperwood. Oameni care avuseseră legătură cu „războiul gazului aerian" — ca de pildă Jordan Jules, președintele vechii companii de gaz aerian *North Chicago*, sau Hudson Baker, președintele vechii societăți de gaz aerian *West Chicago* — îl învinuiseră încă de mult c-ar fi un bandit care-i jefuise, făcîndu-i să piardă niște sinecure foarte rentabile. Și iată-l acum, invadînd teritoriul societății de tramvaie *North Chicago* și venind cu niște propuneri uimitoare de reorganizare a liniilor din centrul comercial. De ce să nu cîștige și orașul ceva în schimb, sau, și mai bine, cei care contribuiau la formularea opiniei publice, de o mare importanță în reușita planurilor lui Cowperwood ? Truman Leslie MacDonald după cum s-a spus, nu privea de loc viața cu ochii tatălui său. Intenționa ca în lipsa bătrînului să facă o afacere avantajoasă cu Cowperwood, afacere de care niciodată generalul nu trebuia să afle.

— Înțeleg ideea dumitale, domnule Cowperwood, îi spuse el lui Cowperwood pe un ton distant, dar nu văd interesul orașului. Înțeleg importanța propunerii dumitale pentru locuitorii din North Side sau chiar pentru negustorii și proprietarii din centru ; dar, după cum se vede, totul are pentru dumneata o importanță de zece ori mai mare. Sigur, și orașul va beneficia, dar orașul se dezvoltă oricum și asta tot pe dumneata te servește. Am susținut întotdeauna că aceste privilegii au o valoare mult mai mare decît aveau înainte. Am impresia că lumea nu-și dă încă bine seama de acest lucru. Dar ce-i drept, e drept : tunelul are azi mai multă valoare decît avea cînd a fost construit și chiar dacă municipalitatea nu-l folosește, se va găsi cineva să-l folosească.

Făcea aluzie la concurența posibilă a unei alte linii.

Cowperwood simți că i se urcă sîngele la cap.

— Foarte bine, spuse el, păstrînd un calm aparent, atunci nu văd de ce-ar fi unii mai îndreptățiți decît alții ? Societatea *South Side* are o derivație pentru care n-a plătit niciodată o lețcaie, la fel *Chicago City Passenger Railway*. Societatea *North Side* are de gînd să facă îmbunătățiri mai mari ca oricare altă societate, așa că nu mi se pare corect să se ridice acum și numai în acest caz problema unor compensații sau a unei taxe de privilegiu.

— Da, dar... totuși s-ar putea să nu fie aceeași situație. Societatea *South Side* de pildă, deținea de multă vreme străzile acelea și n-a trebuit să facă decît legătura între ele. Tunelul însă... e cu totul altceva. A fost cumpărat și plătit de oraș, nu-i așa ?

— Da, e adevărat... ca să fie ajutați niște oameni care își dăduseră seama că nu mai pot scoate nici măcar o para chioară de pe urma lui, replică Cowperwood, acru. Oricum, orașul n-are ce face cu el, iar dacă nu-l repară, în curînd se prăbușește. Și apoi dacă n-ar fi decît consimțămîntul proprietarilor de case de-a lungul derivației la care mă gîndesc și tot înseamnă că ar trebui să debursăm o mare sumă de bani. Găsesc că publicul în loc să ne pună bețe în roate ar trebui să facă tot ce-i stă în putință ca să ajute o lucrare de-o asemenea importanță. Ea va da centrului comercial un aer de metropolă. Ar fi timpul ca Chicago să iasă din scutecele lui de sugaci.

Domnul MacDonald junior scutură din cap. Înțelegea perfect ce voia să spună Cowperwood, dar îl pizmuia și era invidios pe succesul lui. Acest privilegiu precum și pretențiile lui Cowperwood de a căpăta tunelul în mod gratuit reprezentau milioane pentru cel care le-ar obține. De ce să n-aibă și el, MacDonald, un avantaj ? Îl chemă pe domnul Du Bois și discută cu el propunerea lui Cowperwood. Du Bois înțelese toate aspectele problemei din prima clipă.

— Propunerea mi se pare excelentă, spuse, dar nu văd de ce orașul n-ar cîștiga și el ceva. La ora actuală opinia publică e mai degrabă împotriva cadourilor oferite societăților.

Cowperwood își dădu seama unde voia să ajungă tînărul MacDonald.

— Ei bine, care ar fi după părerea dumitale compensația echitabilă față de oraș ? întrebă el, prudent. Era curios să vadă dacă acest tînăr îndrăzneț va merge atît de departe încît să-și dea în petic.

— Aa, păi nu știu, răspunse MacDonald, cu un gest dezaprobator. N-aș putea spune... ar trebui să fie în raport cu valoarea utilității lui actuale. Să mă mai gîndesc... N-aș vrea ca orașul să ceară un preț care să nu fie rezonabil. Totuși e clar, privilegiul ăsta are valoare...

Cowperwood fierbea. Punctul lui slab, dacă avea vreunul, era că nu suporta să fie contrazis în nici un fel. Tare i-ar mai fi plăcut lui Cowperwood să-l dea naibii pe acest tînăr arivist, tras la față, și cu privirea rece și pătrunzătoare ! Să-l dea naibii cu ziarul lui cu tot ! Plecă, sperînd că va putea cîștiga sprijinul ziarului *Inquirer* pe altă cale, după întoarcerea bătrînului general.

A doua zi dimineața, pe cînd se afla în biroul lui din strada North Clark, tresări auzind soneria telefonului — invenție nouă la epoca aceea. Aparatul lui fusese instalat printre primele și se afla pe peretele din spatele biroului. După ce schimbă cîteva cuvinte cu secretara află că un domn de la *Inquirer* dorea să-i vorbească.

— Aici ziarul *Inquirer*, spuse în receptor o voce care lui Cowperwood i se păru a fi vocea tînărului Truman MacDonald, fiul generalului. Voiați să știți, continuă vocea, care ar fi suma considerată drept o compensație rezonabilă în chestiunea tunelului. Mă auziți ?

— Da, răspunse Cowperwoord.

— N-aș vrea să vă influențez în nici un fel, dar dacă mi s-ar cere părerea aș spune că aproximativ cincizeci de mii de dolari în acțiuni ale societății de tramvaie *North Chicago* ar fi suficient.

Vocea era tînără, clară, tăioasă.

— Și cui, după părerea dumitale, ar trebui să se plătească acești bani ? întrebă Cowperwood, încet și cu amabilitate.

— Asta, după mine, e o chestiune care ar trebui lăsată pe seama judecății dumneavoastră atît de sănătoase.

Vocea tăcu. Receptorul fusese pus în furcă.

„Ei bine, la așa ceva nu m-aș fi așteptat !" exclamă Cowperwood, privind, dus pe gînduri, în podea. Un zîm-

bet îi lumină toată fața. „N-am să mă las. Nu văd de ce-aș admite să mi se pună bețe în roate. Nu merită, cel puțin nu acum", și strînse din dinți.

Dar îl subestima pe domnul Leslie Truman MacDonald. Îl subestima în primul rînd pentru că îi era antipatic și apoi pentru că spera că se va întoarce generalul și-l va pune pe fiu-su cu botul pe labe. Dar asta a fost una din greșelile cele mai grave pe care Cowperwood le-a săvîrșit vreodată.

CAPITOLUL XXIV

Apariția Stephaniei Platow

În decursul acestei perioade, să o numim plină de succese financiare și comerciale, relațiile dintre Aileen și Cowperwood redeveniseră într-o anumită măsură calme. Cowperwood își luase obiceiul să facă în fiecare vară cu soția lui scurte călătorii peste ocean sau în alte țări de pe continentul american, în primul rînd ca s-o distreze pe Aileen și apoi pentru că-i plăcea să călătorească prin lume și să colecționeze obiecte de artă, pasiune din ce în ce mai mare. În ultimii doi ani fusese în Rusia, Țările Scandinave, Argentina, Chile și Mexic. Plecau de obicei în mai sau în iunie, o dată cu grosul turiștilor și se întorceau în septembrie sau la începutul lui octombrie. Intenția lui era s-o liniștească pe Aileen cît putea și să-i dea ocazia să se gîndească la succesele mondene pe care le-ar putea avea undeva la New York sau la Londra, dacă nu la Chicago — și să-i arate că, deși o înșelase, sufletește era tot alături de ea.

Nu-i mai puțin adevărat că între timp Cowperwood devenise destul de șiret încît să simuleze cu abilitate o afecțiune pe care n-o simțea și să se comporte curtenitor cînd de fapt n-avea nici un chef s-o facă, sau, mai bine zis, atitudinea lui nu se baza pe o pasiune reală. Era plin de atenții față de ea : îi cumpăra flori, bijuterii, tot felul de fleacuri și de podoabe ; avea grijă să nu-i lipsească nimic,

dar în același timp se uita în jur să vadă ce plăceri extraconjugale îi putea oferi viața. Aileen, deși n-avea nici o dovadă concretă, știa toate astea, dar n-o împiedicau să fie afectuoasă și să admire pe omul care, împotriva voinței ei, reușea s-o domine.

Poate că v-ați imaginat vreodată ce simte un general care a suferit o mare înfrîngere; sau ce simte funcționarul care, după mulți ani de slujbă credincioasă, se vede într-o bună zi dat afară. Oare ce poate oferi viața celor care, iubind, își dau seama că afecțiunea lor nu mai are nici o valoare, cînd descoperă că tot ce au jertfit pe altarul dragostei a fost zadarnic? Filozofia? Un joc de păpuși! Religia? Aceasta nu poate satisface decît spiritele cu înclinație pentru metafizică. Aileen nu mai era fata aceea plină de viață, dinamică și grațioasă, pe care o cunoscuse Cowperwood în 1865. E drept că era tot frumoasă, o femeie în toată plenitudinea frumuseții ei fizice, o femeie care n-avea mai mult de treizeci și cinci de ani părînd de maximum treizeci, dar care, vai, se simțea tînără și încîntătoare ca la nouăsprezece ani. Oricît ar fi de bine situată, e foarte trist pentru o femeie cînd își dă seama că îmbătrînește și că dragostea, acel minunat uite nu-i, dispare încetul cu încetul în neant.

Aileen, la apogeul frumuseții ei, vedea cum se stinge dragostea. Nu servea la nimic să-și spună, așa cum i se întîmpla uneori, că Frank ar putea s-o iubească din nou, că dragostea lui ar putea să reînvie. Simțul realității o făcea în ultimă analiză să priceapă că nu se poate. Cu toate că reușise s-o înfrîngă pe Rita Sohlberg, înțelegea perfect de bine că Frank nu va mai fi niciodată fidel, cum fusese la început. Nu mai era fericită. Dragostea pierise. Acea dulce amăgire, cu contururi trandafirii, se risipise pentru totdeauna. Dispăruse îngerașul acela zglobiu și îmbietor cu ochi tulburi și gura lui Cupidon, acel lăstar gingaș din vița vieții, care ne vorbește în șoaptă despre primăvara veșnică și care ne cheamă mereu pe calea străbătută de cohorte istovite, cu picioarele însîngerate.

Zadarnice îi erau lacrimile, furia și chinurile, zadarnic își cerceta în oglindă trăsăturile frumoase și pline, care își păstrau încă farmecul și prospețimea. Într-o zi, văzîndu-și ochii obosiți și încercănați, își smulse de la gît un

guleraș încîntător pe care tocmai și-l potrivea și aruncîndu-se pe pat, începu să plîngă în hohote. La ce mai servea găteala? Podoabele? Frank n-o mai iubea. La ce-i mai trebuia o casă somptuoasă în Michigan Avenue, rafinamentul unui budoar franțuzesc, rochii care epuizau toate resursele artei croitoreselor, pălării care înfloreau pe rafturi ca niște orhidee? Totul era inutil! Inutil! Amintirile triste dăinuiau grave și cernite, ca și corbul din poezie, care, cocoțat sus pe raftul de deasupra ușii, striga *nevermore*[1]. Aileen era conștientă că iluzia minunată care îl legase un timp pe Cowperwood de ea dispăruse pentru totdeauna. E drept că era aici în casă, că pașii lui se auzeau în camera ei, dimineața și seara. Nopți de-a rîndul, nopți fără poezie, asculta respirația lui egală și-i simțea mîna pe trupul ei. Dar mai erau și nopți cînd rămînea singură — cînd era „plecat din oraș" — și cînd se resemna, mulțumindu-se cu explicațiile lui bine ticluite. De ce să ne certăm? se întreba. Ce-ar putea să facă? Aștepta, aștepta mereu, dar pentru ce oare?

Iar Cowperwood, observînd schimbările ciudate și necruțătoare ale timpului asupra fiecăruia din noi, stigmatele vîrstei care apar pe furiș și dispariția treptată a unei tinereți pline de măreție și strălucire, ofta poate uneori, dar asta nu-l împiedica să-și întoarcă privirile către aurora veșnică a vîrstei fragede. Nu era adeptul unor principii platonice, care să poată înlocui dragostea din tinerețe cu amintiri și să ia bucuriile camaraderiei drept flăcările pasiunii și dorinței de altă dată — amintiri luminoase cristalizate în șiraguri, ca niște stropi de rouă încremenite și care încheie o perioadă de fericiri trecute, chinuindu-ne sau, dimpotrivă, aducîndu-ne alinare. Cowperwood, fiind o victimă a firii lui, suferea din cauza dispariției Ritei Sohlberg, făptura aceea plină de delicatețe și de grațioasă nepăsare, însușiri pe care Aileen nu le avusese niciodată — și visa să găsească o femeie care să-i semene. De fapt, Cowperwood avea veșnic nevoie să vadă în jurul lui tinerețe, iluzia frumuseții, vanitatea feminină și noutatea unui temperament necunoscut, exact cum

[1] *Niciodată*; aluzie la poemul cu același nume de E. A. Poe.

simţea nevoia să aibă în jurul lui tablouri, porţelanuri vechi, cărţi bisericeşti miniate, să audă muzică, să trăiască într-o casă somptuoasă şi să se bucure de putere şi de admiraţia unei lumi care să accepte tot ce spune el.

După cum s-a mai menţionat, atitudinea imorală a lui Cowperwood era consecinţa firească a unui temperament cronic imoral, a unei minţi pline de incertitudini, cu tendinţe filozofice către anarhie. Dintr-un anumit punct de vedere s-ar putea spune că era mereu în căutarea realizării unui ideal, dar lucru paradoxal, chiar şi idealurile noastre se schimbă uneori şi ne lasă să orbecăim în beznă. Şi la urma urmei ce este idealul ? O nălucă, un nor, un parfum dus de vînt, visul unui izvor de cleştar. O fată ca Antoinette Nowak era pentru el cam mult. Antoinette era prea aprigă, prea se agăţa de el, aşa că încetul cu încetul şi nu fără mari eforturi, pusese capăt acestei aventuri. După care avusese o serie de legături trecătoare cu alte femei, dar nici una nu-i plăcuse cu adevărat — Dorothy Ormsby, Jessie Belle Hinsdale, Toma Lewis, Hilda Jewell ; nişte nume doar. Una era actriţă, alta stenodactilografă, alta era fata unui client, alta o fată care făcea chete pentru biserică şi care venise la el să-i ceară o subvenţie pentru un azil de orfani. Se găsea uneori în situaţii penibile, ba chiar tragice, dar aşa se întîmplă ori de cîte ori te abaţi de la linia de conduită admisă de societatea în care trăieşti. În limbajul îndrăzneţ al lui Napoleon, se poate spune că nu poţi face omletă dacă ţi-e milă de ouă.

Apariţia Stephaniei Platow, evreică rusoaică după tată şi americană din Sud-vest după mamă, a fost un eveniment de seamă în viaţa lui Cowperwood. Era înaltă, zveltă, deşteaptă, tînără, avea optimismul Ritei Sohlberg, dar în acelaşi timp şi un fatalism ciudat care, după ce a ajuns s-o cunoască mai bine, îl impresionă mult pe Cowperwood. A cunoscut-o pe vapor în drum spre Göteborg. Tatăl ei, Isadore Platow, blănar bogat din Chicago, era un om mare, gras şi unsuros — un fel de piftie ambulantă. Avea instinctul comercial solid, tipic la orice evreu, dar care la el era întregit de o filozofie labilă, datorită căreia credea cînd într-un lucru cînd într-altul, atîta timp cît nici unul din ele nu dăuna afacerilor lui. Era admiratorul lui Henry George şi al programului atît de

altruist al lui Robert Owen, ceea ce nu-l împiedica să fie, în felul lui, un snob dornic de relaţii sociale. Şi totuşi se căsătorise cu Susetta Osborn, o fată din Texas, care-i fusese înainte contabilă. Doamna Platow era o fiinţă gracilă, politicoasă şi rafinată, veşnic atentă la şansele mondene care se prezentau — într-un cuvînt o parvenită. Era destul de abilă ca să priceapă că e indispensabil să fii la curent cu literatura, arta şi evenimentele politice şi de aceea se „da-n vînt" după aşa ceva.

E foarte curios să vezi cum se amestecă şi reapar la copii calităţile şi metehnele părinţilor. Crescînd, Stephanie, deşi aparent semăna atît de puţin cu părinţii ei, moşteni unele caracteristici ale firii lor, care la ea se topiseră în tiparele unui suflet plin de diversitate. Era înaltă, brună, palidă, suplă, cu un soi de melancolie ciudată şi o lumină care sclipea fugitiv în ochii ei castanii, aproape negri. Avea buze pline şi senzuale de Cupidon, o expresie visătoare, chiar languroasă, un gît lung şi graţios, o faţă orientală frumos modelată, cu piele măslinie. Moştenise de la amîndoi părinţii o înclinaţie spre artă, literatură, filozofie şi muzică. Nici nu împlinise bine optsprezece ani şi visa să picteze, să cînte, să scrie poezii şi romane, să apară pe scenă — totul şi nimic, fără vreo preferinţă anume, oricînd gata să cedeze oricărui capriciu sau entuziasm absurd, care pe moment i se părea admirabil, ideal. Cu alte cuvinte era o fire senzuală, care visa să aibă legături pasionate, cînd cu un tip de artist, cînd cu altul — fie el poet sau muzicant — toţi exponenţi ai unei lumi artistice şi emoţionale.

Cowperwood o văzu pentru prima dată într-o dimineaţă de iunie pe vaporul *Centurion*, ancorat în portul oraşului New York. Frank şi Aileen plecau în Norvegia, iar Stephanie cu părinţii ei erau în drum spre Danemarca şi apoi Elveţia. Se apleca peste bara de la tribord, urmărind cu privirea un cîrd de pescăruşi cu aripile întinse, care luaseră cu asalt geamul de la bucătărie. Privea cu un aer meditativ, cu gîndul aiurea — pe deplin conştientă desigur, de toate astea. Cowperwood nu-i dădu prea mare atenţie ; observă doar că era înaltă, mlădie şi că purta o rochie ecosez, gri închis, cu un voal mare de mătase de aceeaşi culoare care-i acoperea umerii, îi prindea talia şi

cădea pe unul din brațe, ca un sari indian, și că întreg costumul îi venea foarte bine. Era foarte palidă, iar după cearcănele de la ochi părea că suferă de dispepsie. Cowperwood observă și că părul ei negru era acoperit de o pălărie extrem de elegantă. Mai tîrziu apăru, cu tatăl ei, la masa căpitanului, unde fuseseră invitați și soții Cowperwood.

Atît lui Frank cît și lui Aileen le veni greu s-o înțeleagă pe Stephanie, cu toate că amîndoi o găsiră interesantă. Nu-și dădeau seama că are o fire nestatornică. Era o artistă, sufletul ei n-avea nici contur, nici stabilitate — era ca apa, avea o melancolie trecătoare. Lui Cowperwood îi plăcu fața ei ușor semită, o anume rotunjime a gîtului, ochii negri și puțin somnoroși ; pentru gustul lui era însă mult prea tînără și fără experiență și deci nu se mai ocupă de ea. În cele zece zile ale călătoriei o întîlni însă mereu : plimbîndu-se cu un tînăr evreu care părea s-o intereseze foarte mult, jucînd un fel de cricket de vapor, citind cu reculegere într-un colț, adăpostită de vînt și stropii de apă — mai totdeauna părea naivă, nefiresc de naivă, distantă și visătoare. Avea însă clipe în care parcă era cuprinsă de o însuflețire sălbatică, cu ochii strălucitori și cu o expresie de forță, lăsînd impresia că are o inimă pătimașă. Într-o zi o văzu aplecată peste o bucată de lemn din care, cu ajutorul unei dălți de gravor făcută dintr-un oțel subțire, sculpta un *ex-libris*.

Din pricina tinereții, pentru că pe plan social era lipsită de importanță și deoarece nu avea ceea ce se cheamă farmec juvenil, Aileen se împrieteni oarecum cu tînăra fată. Iar Stephanie, deși mai tînără ca Aileen, era mult mai perspicace. Astfel își dădu imediat seama ce fel de femeie era și cum trebuia să se poarte cu soția lui Frank. Se împrieteni cu ea, îi gravă un *ex-libris*, îi făcu portretul și îi spuse în taină că ea era destinată scenei, bineînțeles dacă familia ei va fi de acord. Aileen o invită să vină să vadă, cînd se va întoarce la Chicago, galeria de tablouri a soțului ei. Nici prin minte nu-i trecea pe vremea aceea ce rol important va juca Stephanie în viața lui Cowperwood.

Frank și Aileen coborîră la Göteborg și deci nu mai văzură familia Platow pînă la sfîrșitul lui octombrie, cînd Aileen, simțindu-se singură, îi făcu o vizită Stephaniei,

care, după aceea, venea uneori în South Side să-i vadă pe soții Cowperwood. Îi plăcea să se plimbe prin casă, visătoare, și să mediteze cu o carte în mînă, într-un colț retras al acestui interior somptuos. Îi plăceau tablourile lui Cowperwood, jadurile lui, cărțile lui bisericești și cristalurile vechi și strălucitoare. Discutînd cu Aileen, observă că, de fapt, aceasta rămînea nepăsătoare la toate aceste lucruri și că bura de interes pe care-l afișa era pură prefăcătorie, bazată doar pe valoarea comercială a obiectelor colecționate. În schimb, Stephanie simțea pentru unele cristaluri sau cărți miniate un fel de atracție senzuală, pe care o pot înțelege doar firile cu adevărat artistice. Ele îi deschideau drumul către o lume plină de mister și de serbări magnifice. Îi plăceau nespus de mult și nu se mai îndura să plece, încercînd aceleași stări sufletești ca față de bogăția unei muzici orchestrale.

Și în timpul ăsta se gîndea la Cowperwood. Adesea. Oare lui îi plăceau toate aceste lucruri sau le cumpăra doar ca să le cumpere ? Auzise mult vorbindu-se de pseudo-artiști — de oameni care se apropiau de artă din snobism. Îl vedea pe Cowperwood plimbîndu-se pe puntea *Centurionului*. Își amintea de ochii lui albaștri-cenușii, mari, pătrunzători, înțelegători, care păreau sclipitor de inteligenți. Îl vedea mai puternic, mai însemnat ca tatăl ei — era sigură de asta, dar nu-și putea explica de ce. Avea atîta prestanță și totdeauna îi veneau așa de bine hainele. Vorbele și faptele lui, chiar și cele mai neînsemnate, aveau totdeauna ceva prietenos, o căldură... Stephanie simțea expresia ironică din ochii lui și-și dădea seama că în fundul sufletului se amuza de ceva pe care ea nu-l putea înțelege.

În primele șase luni după întoarcerea ei la Chicago, Stephanie îl văzu pe Cowperwood foarte rar. Pe atunci era ocupat cu organizarea liniilor de tramvaie, iar ea fusese atrasă de alte lucruri care, deocamdată, o înstrăinaseră de Cowperwood și de Aileen. Un cerc de prieteni ai mamei ei înjghebase în West Side o trupă de artiști amatori, în scopul, nici mai mult nici mai puțin, decît de a ridica nivelul artistic al scenei. Această problemă veche de cînd lumea a interesat întotdeauna tineretul fără experiență. Toată povestea începu în casa unor parveniți, fa-

milia Timberlake. Locuința lor luxoasă din Ashland Avenue avea și o sală de teatru, iar fiica lor, Georgia, o fată de douăzeci de ani, blondă și romantică, își închipuia că știe să joace. Doamna Timberlake, o femeie grasă și o mamă indulgentă, era de acord cu ea. După cîteva reprezentații plicticoase cu operele lui Milton: *Masca lui Comus, Pyramus și Thisbe* și după o reconsiderare a poveștii Arlechinului și a Colombinei, scrisă de unul din membrii trupei, teatrul se mută din casa doamnei Timberlake într-un adevărat studio și de acolo în *The New Arts Building*. Un pictor portretist, pe nume Lane Cross, care era mult mai puțin pictor decît regizor teatral și, de fapt, mediocru în ambele îndeletniciri, dar care își cîștiga viața inducînd lumea în eroare asupra așa-zisului lui talent, fu convins să preia conducerea acestor spectacole.

Încetul cu încetul trupa *Garrick*, după cum se hotărîră ei să-i spună, dădu dovadă de oarecare talent și îndemînare în prezentarea sub o formă sau alta a unui repertoriu de piese clasice. Astfel jucară *Romeo și Julieta* cu o recuzită foarte redusă, *Femeile savante* de Molière, *Rivalii* de Sheridan și *Electra* de Sophocle. Aceste spectacole au dovedit iscusință și talent, trupa avînd două actrițe care ulterior au devenit celebre pe scena americană: una din ele, Stephanie Platow. Membrii activi ai trupei cuprindeau vreo zece fete și femei și aproape tot atîția bărbați — un număr prea mare pentru a-i putea descrie aici pe fiecare în parte. Printre ei se afla însă și un tînăr critic dramatic pe care-l chema Gardner Knowles, frumos, încrezut și cu legături la ziarul *Chicago Press*. Apărea pe la ceaiurile date de actori, marțea, joia și sîmbăta, discutînd cu ei meritele inițiativei lor teatrale și plesnindu-și cu un baston micuț, lucios, pantalonii impecabili. Și astfel, trupa *Garrick* începu să fie introdusă în coloanele ziarelor. Lane Cross, pictorul cu fața întinsă și cu suflet cleios, care conducea trupa, era, de fapt, un desfrînat, un abil corupător de femei, care înșela pe toată lumea, datorită manierelor lui convenționale și elegante. Îi plăceau fete ca Georgia Timberlake, Irma Ottley — o fată îndrăzneață cu ten trandafiriu, care își încerca norocul în roluri de comedie — și Stephanie Platow.

Cele trei fete formară împreună cu Ethel Tuckerman, o bună dansatoare și cîntăreață, dar romantică și emotivă, un grup de prietene din ce în ce mai intim. Curînd, se stabiliră o serie de legături sentimentale care însă, în lumea aceea, în loc să ducă la căsătorie, duceau la un fel de libertate sexuală. Astfel, Ethel Tuckerman deveni iubita lui Lane Cross ; o legătură nelegitimă o uni pe Irma Ottley cu un tînăr pierdevară din lumea bună, Bliss Bridge, iar Gardner Knowles, fervent admirator al Stephaniei Platow, într-o după masă în care venise la ea acasă sub pretextul că vrea să-i ia un interviu, o convinse, de fapt cu forța, să-i cedeze. Lui Stephanie, Gardner îl plăcea, dar nu era îndrăgostită de el ; fiind generoasă, pasionată, emotivă, fără experiență și cunoștință în acest domeniu, vanitoasă, curioasă din fire și neștiind prea bine care sînt conveniențele stabilite de societate în asemenea împrejurări, nu se împotrivi acestui act mai degrabă brutal. Nu era lașă, era prea plină de vitalitate și prea puțin convinsă de ceea ce vrea ca să fie lașă. Părinții n-au aflat niciodată de toată povestea. Iar ea, odată lansată, deveni conștientă de existența unei lumi noi — aceea a satisfacerii dorințelor trupești.

Toți acești tineri erau oare imorali ? Să lăsăm să ne răspundă sociologii. Un lucru e sigur : nu s-au căsătorit și n-au avut copii. Dimpotrivă, au dus timp de doi ani o viață de fluture care zboară vesel și fără griji din floare în floare ; apoi visul a început să se destrame. S-au iscat certuri pentru roluri, rivalități profesionale și ambiții personale. Ethel Tuckerman se despărți de Lane Cross pentru că descoperi că se încurcase și cu Irma Ottley. Irma și Bliss Bridge se despărțiră, acesta din urmă transferîndu-și sentimentele la Georgia Timberlake. Stephanie Platow, singurul talent real al trupei, se comporta cu o inconsecvență din ce în ce mai mare. Aventura ei cu Gardner Knowles începuse cînd avea aproape douăzeci de ani. După un timp, Lane Cross, cu ambițiile lui pe plan artistic, mai mult sau mai puțin serioase, și cu superioritatea pe care i-o conferea vîrsta — avea patruzeci de ani, în timp ce tînărul Knowles numai douăzeci și patru — i se păru Stephaniei mult mai interesant decît Knowles, iar el fu îndată cîștigat. Urmă o legătură pasionată, dar vre-

melnică cu acest bărbat care i se păru Stephaniei foarte serioasă, dar care de fapt nu a fost așa cîtuși de puțin. Apoi Stephanie începu treptat, treptat să se dumirească: nu putea găsi fericirea la acești oameni, ci undeva departe, odată, va descoperi un bărbat deosebit, cu totul altfel decît acești doi. Un vis doar... Se gîndea uneori la Cowperwood; dar i se părea cufundat în tot felul de afaceri serioase, prea departe de lumea romantică a artiștilor amatori în care trăia ea.

CAPITOLUL XXV

Melodii orientale

Stephanie produse prima impresie mai deosebită asupra lui Cowperwood într-o seară, cînd, însoțit de Aileen, se duse la o reprezentație cu piesa *Electra*, dată de trupa *Garrick*. Îi plăcu mult în acest rol și o găsi foarte frumoasă. Cîteva zile mai tîrziu, seara, o întîlni la el acasă, examinînd colecția sa de jaduri — în special niște brățări și o pereche de cercei. Admiră conturul armonios al trupului ei care-i sugera litera S în mișcare. Și deodată își dădu seama că Stephanie e o fată aparte, remarcabilă, hărăzită poate să aibă un viitor strălucit; și tot atunci începu și ea să se gîndească la Cowperwood.

— Îți plac? o întrebă Frank, oprindu-se lîngă ea.

— Sînt minunate. Verdele ăsta închis și albul intens, lăptos. Îmi închipui ce frumoase ar fi într-un decor chinezesc. De mult mă tot gîndesc că mi-ar place să jucăm o piesă chinezească sau japoneză.

— Da, cerceii s-ar potrivi foarte bine cu părul dumitale.

Pînă atunci nu-și dăduse niciodată osteneala să facă aprecieri asupra fizicului ei. Stephanie își îndreptă ochii umbriți, negri, către el — niște ochi catifelați în care parcă pîlpîia o flacără neagră — și abia atunci Cowperwood observă pentru prima oară cît erau de frumoși și ce mîini extraordinare avea, aproape cafenii, ca de malaeză.

Nu mai spuse nimic, dar, a doua zi, Stephanie primi acasă un pachet pe care nu era scris nimic, conținînd niște cercei de jad, un inel, o brățară și o broșă gravată cu litere chinezești. Stephanie fu încîntată. Le luă pe toate în mînă și le sărută ; apoi își puse cerceii, brățara și inelul în deget. În ciuda relațiilor cu prietenii, rudele, colegii și iubiții ei, Stephanie nu cîștigase prea multă experiență mondenă. Avea o inimă plină de candoare și de poezie. Pînă atunci nu-i făcuse nimeni daruri de prea mare valoare — nici chiar părinții. Banii de buzunar pe care-i primea la epoca aceea se ridicau la șase dolari amărîți pe săptămînă, plus îmbrăcămintea. Uitîndu-se, singură în odaie, la frumusețile primite, se întreba dacă nu cumva Cowperwood începuse s-o placă. Se putea oare să fi trezit interesul acestui om de afaceri, puternic, dur și rece ? Îl auzise pe taică-su spunînd că era pe punctul să devină foarte bogat. Era oare într-adevăr o mare actriță, așa cum pretindeau unii și să fi fost oare posibil ca oameni puternici și importanți ca Frank să se simtă atrași de ea ? Auzise de Rachel, de Nell Gwynne, de divina Sarah și de amorurile ei. Luă darurile prețioase pe care le primise și le încuie într-o casetă neagră de metal, unde-și păstra tainele și lucrurile de preț.

Simpla acceptare, fără comentarii, a jadurilor era o dovadă suficientă pentru Cowperwood că Stephanie îl privea cu prietenie. Așteptă deci cu nerăbdare pînă într-o zi cînd sosi o scrisoare, la birou, nu acasă — adresată lui „Frank Algernon Cowperwood — Personal“. Scrisul era mic, caligrafic, îngrijit, aproape ca de tipar.

Nu știu cum să-ți mulțumesc pentru darurile dumitale minunate. Nu mi-aș fi închipuit că ai să mi le dai și sînt sigură că dumneata le-ai trimis. Le accept bucuroasă și le voi purta cu plăcere. Gestul dumitale a fost foarte drăguț.

Stephanie Platow

Cowperwood examină cu mare atenție scrisul, hîrtia și textul scrisorii. Pentru o fată care abia împlinise douăzeci de ani, dovedea că are mult tact, că e înțeleaptă și rezervată. Ar fi putut să-i trimită scrisoarea acasă. Lăsă să

treacă o săptămînă, după care, într-o duminică după masă, o întîlni chiar la el acasă. Aileen plecase să facă niște vizite și Stephanie avea aerul c-o așteaptă.

— Îmi place cum arăți în cadrul ferestrei, îi spuse el. Îți stă bine în acest decor.

— Serios? și ochii ei negri-cafenii, aprinși, începură să strălucească. Boazeria de stejar a camerei, de culoare închisă, era luminată de razele soarelui de iarnă.

Stephanie Platow se pregătise special pentru această ocazie. Părul ei scurt, negru și bogat, era prins copilărește cu o panglică roșie ca sîngele, care-i acoperea tîmplele și urechile. Trupul mlădiu, sculptural și armonios. Purta un corsaj verde deschis și o fustă neagră cu garnitură roșie la tiv; brațele catifelate erau goale pînă la cot. Pe una din mîini purta brățara de jad de la Cowperwood; ciorapii de mătase erau de același verde ca și corsajul și cu tot frigul de afară purta niște pantofi foarte decoltați, cu o cataramă de alamă.

Cowperwood se duse în vestibul să-și agațe paltonul în cuier și se întoarse zîmbind în salon.

— Unde este doamna Cowperwood? Nu-i aici?

— Valetul mi-a spus că s-a dus să facă niște vizite. Dar m-am gîndit totuși s-o aștept puțin. Poate că se întoarce repede.

Își întoarse fața oacheșă spre el, zîmbind, cu o privire languroasă și enigmatică, și Cowperwood își dădu în sfîrșit seama, fără nici o rezervă, că are în fața lui o artistă adevărată.

— Văd că ți-a plăcut brățara mea.

— Este minunată, zise și o examină visătoare. N-o port tot timpul. O țin în manșon. Am pus-o numai puțin. Le port pe toate la mine — mereu. Îmi plac nemaipomenit de mult. Îmi place să le ating.

Desfăcu o pungă mică din piele de căprioară care se afla lîngă ea, împreună cu batista și un carnet de schițe de care nu se despărțea niciodată — și scoase cerceii și broșa.

Această dovadă de apreciere îi dădu lui Cowperwood o senzație ciudată de satisfacție și entuziasm. Personal era mare amator de jaduri, dar îi plăcea și mai mult ca entu-

ziasmul lui să fie împărtășit de alții. În rezumat, se putea spune despre el că se simțea mișcat de tinerețea și speranțele femeilor, mai ales cînd la tinerețe se mai adăuga frumusețea și ambiția. Avea o mare înțelegere pentru dorința lor de a răzbi sau de a realiza ceva în viață, orice, și privea cu o tandrețe aproape părintească — indulgentă și afectuoasă — vanitatea egoistă și veșnic trează a multora dintre femei, biete organisme care cresc pe arborele vieții, care se vor ofili și se vor mistui atît de repede! Nu cunoștea balada zăpezilor de odinioară, dar dacă ar fi citit-o, i-ar fi plăcut. Niciodată nu s-ar fi atins de femei împotriva voinței lor, însă dacă firea sau plăcerea le-ar fi purtat către el, nu ar fi avut de pierdut nimic, dimpotrivă. Fapt este că Frank era fără doar și poate generos în relațiile cu femeile.

— Ce drăguț din partea dumitale, îi mai spuse, zîmbind. Îmi pare bine. După care, văzînd carnetul de schițe și creionul, o întrebă: Ce faci cu astea?

— Niște schițe.

— Lasă-mă să mă uit la ele.

— Nu merită, răspunse ea, modestă. Nu prea știu să desenez.

— Ce fată talentată, spuse, luîndu-i caietul. Știi să pictezi, să desenezi, să faci gravuri în lemn, să faci muzică, teatru.

— Din toate cîte puțin! oftă ea, și întoarse capul, melancolică. În caiet pusese cele mai bune schițe: nuduri de femei, dansatoare, torsuri, fragmente de siluete în mișcare, capetele unor fete adormite, cu bărbia în sus, pleoapele lăsate — triste și senzuale, și alte studii făcute după frații, sora și părinții ei.

— Sînt minunate! strigă Cowperwood, conștient că are în fața ochilor o nouă comoară. Doamne dumnezeule, oare unde-i fuseseră ochii? Fata asta era o adevărată bijuterie și fusese tot timpul sub ochii lui... Cîtă nevinovăție și puritate! Schițele din caietul ei dovedeau o percepție artistică rafinată, sumbră, care mocnea și care-l înfiora.

— Mie mi se par foarte frumoase, Stephanie, spuse el, simplu. Se simțea cuprins de un sentiment ciudat, nelămurit, de afecțiune. Cea mai mare pasiune a lui era arta. Îl hipnotiza. Ai luat vreodată lecții de pictură? o întrebă.

— Nu.
— Și nici de declamație ?
— Nu.
Stephanie dădu din cap încet, cu tristețe, dar o tristețe plină de farmec. Panglicuța care-i strîngea părul ei frumos și negru peste urechi îl mișcă, în mod ciudat.
— Am înțeles că talentul dumitale de actriță e autentic și că ai o fire de artistă pe care abia acum o descopăr. Nu înțeleg ce s-a petrecut cu mine pînă acum.
— Nu. Sînt sigură că exagerezi, oftă ea. Am impresia că fac toate astea din joacă și cîteodată îmi vine să plîng cînd îmi dau seama că nu valorez nimic.
— Cum poți spune asta la douăzeci de ani ?
— Sînt destul de bătrînă, zîmbi ea, cochetă.
— Stephanie, cîți ani ai exact ? întrebă el prudent.
— Împlinesc douăzeci și unu în aprilie.
— Părinții dumitale au fost foarte severi cu dumneata ?
Scutură din cap cu un aer visător :
— Nu. Dar de ce mă întrebi ? Nu prea s-au ocupat de mine. Au iubit întotdeauna mai mult pe Lucille, pe Gilbert și pe Ormond. Vocea ei avea un ton trist de copil părăsit — vocea cu care, pe scenă, obținea cele mai mari succese.
— N-au înțeles că ești foarte talentată ?
— Cred că mama simte că aș avea un fel de talent, dar tata nu. De asta sînt sigură. De ce mă-ntrebi ?
Își înălță spre el ochii languroși și triști.
— Uite, Stephanie, dacă te interesează părerea mea, să știi că eu te găsesc minunată. Mi-am dat seama de acest lucru în seara aceea, cînd te uitai la jaduri. Am avut o revelație. Ești o artistă, o artistă adevărată și eu am fost atît de ocupat încît aproape nici n-am observat. Și acum vreau să te întreb ceva...
— Da...
Stephanie respiră adînc umflîndu-și pieptul, îi aruncă o privire, de sub șuvițele de păr negru. Ținea mîinile împreunate în poală. După o clipă își lăsă cu modestie ochii în jos.
— Uită-te la mine, Stephanie. Capul sus. Vreau să te întreb ceva. Ai aflat cîte ceva despre mine, de mai bine de un an. Îți plac ?

— Cred că ești un om minunat, șopti ea.
— Numai atît ?
— Nu e destul ? Şi îi aruncă o privire de opal negru, lipsită de expresie.
— Văd că ai pus brățara mea. Ți-a făcut plăcere cînd ai primit-o ?
— O, da, spuse. Apoi oftă adînc, avînd aerul că se sufocă.
— Ce frumoasă ești ! adăugă Frank, sculîndu-se în picioare și uitîndu-se la ea.
Scutură din cap.
— Nu.
— Ba da.
— Nu.
— Vino încoace, Stephanie. Aproape. Și uită-te la mine. Ești atît de zveltă, înaltă și grațioasă... Ești ca o operă de artă orientală.
Stephanie oftă și cu o mișcare suplă se întoarse către Cowperwood, care-i cuprinse mijlocul.
— Nu cred că e bine ce facem... nu ? întrebă cu naivitate, după o clipă, smulgîndu-se de lîngă el.
— Stephanie !
— Cred că e mai bine să plec. Te rog.

CAPITOLUL XXVI

Dragoste și luptă

Pasiunea lui Cowperwood pentru Stephanie Platow deveni una din cele mai serioase aventuri din cîte avusese el pînă atunci. Asta se petrecea în perioada în care Cowperwood începuse să se ocupe de chestiunea reorganizării tramvaielor din Chicago. După cîteva întîlniri secrete cu Stephanie închiriase, fidel vechiului lui sistem în asemenea situații, o garsonieră în centru, unde să se poată întîlni nestingheriți. Avu cu ea mai multe discuții care însă nu se dovediră a fi atît de revelatoare cît ar fi dorit el, căci Stephanie — minunată în multe privințe, un fel de har măiestrit căzut din cer în lumea plicticoasă a

vestului — rămînea extrem de enigmatică, greu de cunoscut. Află repede, de-a lungul mai multor discuții din timpul meselor luate împreună, că avea ambiția să devină o mare actriță și simțea nevoia morală și profesională de a ști pe cineva care să-i prețuiască talentul și a cărui încredere în ea să-i dea curaj. Cowperwood află o mulțime de lucruri despre trupa *Garrick*, precum și despre familia și prietenii lui Stephanie, despre certurile din ce în ce mai dese în cadrul trupei. Odată, pe cînd se aflau împreună într-un loc discret și agreabil, pe care-l găsise Cowperwood și cînd relațiile dintre ei erau conduse mai mult de instinct decît de intelect, o întrebă dacă vreodată...

— O singură dată, mărturisi ea, timidă.

Asta a fost o mare lovitură pentru Cowperwood. Și-o închipuise pură și nevinovată. Stephanie îi explică însă cît de neprevăzută fusese întîmplarea și cît de neștiutoare era ea pe atunci. Îi descrise aventura pe un ton grav, cu sensibilitate și patetism, făcuse o analiză introspectivă atît de tristă, de melancolică încît fu uimit și întrucîtva înduioșat. Ce păcat ! Și Stephanie recunoscu că era vorba de Gardner Knowles. Dar nici el nu era prea vinovat. Așa se întîmplase. E adevărat că Stephanie încercase să se împotrivească, dar... Și nu era supărată ? Ba da, dar nu voia să-i facă nici un rău. Era un băiat atît de drăguț, avea o mamă și o soră foarte simpatice, și așa mai departe.

Lui Cowperwood i se părea uimitor. Atinsese acel moment în viață, în care lipsa de virginitate la o femeie nu mai avea cine știe ce importanță. Dar la Stephanie, atît de fermecătoare, devenea un lucru aproape intolerabil. Se gîndea ce imbecili trebuie să fie părinții ei s-o lase să trăiască în mediul ăsta „artistic“ fără s-o supravegheze îndeaproape. Totuși își dădea seama, din cîte știa, că Stephanie era greu de supravegheat. Părea să aibă o inconștiență înnăscută, o fire distrată de artistă și în plus părea o ființă cu totul lipsită de apărare. Cum putea oare să continuie a fi prietenă cu secătura aia ? Și totuși Stephanie protesta, pretinzînd că după cele întîmplate nu mai existase nimic între ei. Lui Cowperwood însă nu prea-i venea să creadă. Probabil că mințea, dar lui îi plăcea și așa ! Felul

romantic, inconştient în care îi povestise toate astea îl uluise, îl amuza, îl fascina chiar.

— Bine, Stephanie, dar nu se poate ca lucrurile să se fi terminat aşa, fără nici o urmare, spuse Cowperwood, nedumerit. Ce s-a mai întîmplat ? Ce-ai făcut ?

— Nimic, zise şi scutură din cap.

Cowperwood nu se putu stăpîni să nu zîmbească.

— Dar, te rog, să nu mai vorbim despre asta, stărui ea. Nu mai vreau. Mă jigneşte. După aceea, n-a mai fost nimic. Asta-i tot.

Stephanie oftă, Cowperwood rămase dus pe gînduri. Răul fusese săvîrşit şi cel mai nimerit lucru pe care-l putea face acum, dacă ţinea cîtuşi de puţin la ea — şi ţinea — era să uite tot. O privea cu un aer ciudat, nedumerit. Ce suflet minunat ! Ce naivă, ce visătoare ! Şi ce artistă ! Ce talent ! Cum să renunţe la ea ?

Ar fi trebuit să ştie că-i periculos să ai de-a face cu o femeie ca Stephanie, mai ales cînd această femeie ştia foarte bine ce înseamnă păcatul, fără a fi fost stăpînită de o mare pasiune. În ultimii doi ani Stephanie fusese mult prea răsfăţată şi iubită ca să se lase cuprinsă de simţăminte. Totuşi, pentru moment, era fascinată de importanţa lui Cowperwood. Ce minunat să fii iubită de un om de valoarea şi forţa lui ! Îl considera mai mult un mare artist în domeniul lui de activitate, decît un om de afaceri, lucru de care Frank îşi dădu repede seama şi fu măgulit. Spre marea lui bucurie era mai frumoasă chiar decît şi-o închipuise. O femeie în care mocnea o puternică flacără interioară, o femeie a cărei pasiune deşi sumbră, rivaliza cu a lui. Stephanie nu semăna cu nici una din femeile pe care le cunoscuse şi primea cu indiferenţă tot ce-i oferea. Avea tot atîta tact ca Rita Sohlberg — chiar mai mult — iar tăcerea ei era uneori aşa de extraordinară !

— Stephanie, spune ceva... La ce te gîndeşti ? Eşti visătoare ca o băştinaşă din Africa.

Dar ea se mulţumea să zîmbească misterios, schiţîndu-i mai departe portretul sau modelîndu-i chipul. Era mereu cu creionul în mînă ; nu-l lăsa jos decît cînd, turburată de febra pasiunii, îl privea în tăcere sau rămînea pe gînduri cu ochii plecaţi. Atunci, întindea spre ea mîinile lui înfrigurate şi Stephanie şoptea :

— Da, dragul meu, da!
Minunate erau zilele acelea cu Stephanie.

Cowperwood îi chemă pe Addison și pe McKenty ca să se sfătuiască cu ei în legătură cu cererea tînărului MacDonald, privind compensația de cincizeci de mii de dolari în acțiuni și atitudinea celorlalți directori de ziare — Hyssop, Braxton, Rickett etc. — care se arătaseră oarecum ostili.

— E un băiat de viitor, comentă McKenty, succint, cînd auzi cum se purtase tînărul MacDonald. O să reușească mai bine decît taică-su... cel puțin într-o anume privință. Are să cîștige probabil mai mulți bani.

McKenty îl văzuse pe bătrînul general o singură dată și îi plăcuse.

— Tare aș vrea să știu ce-ar spune generalul de toate astea, interveni Addison, care avea multă admirație pentru bătrînul director. Mă tem că n-ar mai dormi bine.

— Vreau să vă mai spun ceva, rosti Cowperwood, gînditor. Tînărul ăsta are să preia într-o zi conducerea ziarului *Inquirer* și am impresia că nu uită ușor, cînd e jignit. Zîmbea sardonic. McKenty și Addison zîmbeau și ei.

— Fie ce-o fi! exclamă Addison, deocamdată nu-i încă director.

McKenty, care nu vorbea pe față decît cu Cowperwood, așteptă să rămînă singur cu el ca să-i spună:

— Eh, și ce-ar putea face? Cererea dumitale e rezonabilă. Nu văd de ce orașul nu ți-ar acorda tunelul. Așa cum e acum, tot nu servește nimănui la nimic și derivații ca cea pe care o propui dumneata există și pe alte străzi. Cred că cei care ți se-mpotrivesc sînt de fapt filfizonii din State Street, societatea *Chicago City Railway* sau oamenii amestecați în afacerile cu gazul aerian. Îi știu eu ce le poate pielea. Dă-le ce cer și cauza devine numaidecît morală și frumoasă. Cum încerci să lucrezi cu alții îți și caută nod în papură. Numai că eu nu prea-i iau în seamă. Consiliul e de partea noastră. Lasă-l să aprobe privilegiul. Cine poate dovedi că n-au făcut-o de bună voie? Primarul e un om cu cap și o să iscălească. Lasă-l pe tînărul MacDonald să trăncănească dacă vrea. Pînă la un punct... dacă merge prea departe, vorbești cu taică-su. Cît despre

Hyssop, e o babă. Niciodată nu l-am auzit susţinînd vreo măsură de îmbunătăţire în folosul oraşului... doar dacă-i cerea Schryhart, Merrill, Arneel sau altcineva din grupul lor. Îi ştiu eu cîte parale fac. Părerea mea e să-ţi vezi de treabă şi să nu te sinchiseşti de ei. Dă-i dracului! Lucrurile or să meargă atunci cînd vei fi tot atît de puternic ca şi ei. De acum încolo n-au să mai capete nimic fără plată. Şi aşa n-au făcut niciodată mare lucru ca să mă ajute cînd doream ceva.

Totuşi Cowperwood rămase rece şi muncit de gînduri. Se întreba dacă să nu-i plătească pînă la urmă tînărului MacDonald. Addison nu prea vedea cine, din lumea pe care o cunoştea, ar putea să-l influenţeze. În sfîrşit, după multă chibzuinţă, Cowperwood hotărî să facă aşa cum plănuise. Drept care, ziariştii, care mişunau în jurul primăriei şi sălii Consiliului municipal, mînă-n mînă cu consilierul Thomas Dowling, omul lui McKenty în cadrul Consiliului, precum şi ziariştii ocazionali — deşi veneau destul de regulat la birourile companiei *North Chicago Street Railway* — adică la birourile noi şi confortabile pe care şi le instalase Cowperwood în North Side, fură informaţi că în curînd Consiliul va primi două decrete spre aprobare. Unul din decrete acorda folosirea necondiţionată şi pe timp nelimitat a tunelului din Strada La Salle (sub forma unui dar, de fapt), iar al doilea garanta dreptul de trecere prin străzile La Salle, Munroe, Dearborn şi Randolph, pentru derivaţia propusă de Cowperwood. Acesta din urmă acordă presei un interviu foarte amănunţit, explicînd cu mare entuziasm tot ce făcuse Compania *North Chicago* precum şi tot ce-şi propunea să facă în viitor şi arătînd că prin aceste măsuri vor asigura o dezvoltare extraordinară cartierului North Side şi centrului comercial.

Îndată după aceea, Schryhart, Merrill şi alţi cîţiva oameni de afaceri, legaţi de *West Chicago Division Company*, începură să se plîngă pe la cluburi sau pe la redacţiile ziarelor lui Ricketts, Braxton, tînărului MacDonald şi altor directori de ziare. Toată această invidie şi ură fuseseră de fapt stîrnite de ascensiunea meteorică a lui Cowperwood. N-are nici o importanţă, subliniase Cowperwood ironic, că toate celelalte societăţi care aveau oarecare importanţă în Chicago ceruseră şi căpătaseră

avantaje similare, fără plată și fără condiții. Era clar că succesul pe care-l obținuse în afacerea cu gazul aerian, eforturile lui îndrăznețe dar zadarnice de a pătrunde în lumea bună, trecutul lui la Philadelphia, pe care de altfel nu-l tăgăduia, îngroziseră cohortele ultra-sensibile ale grupului extremist conservator. În ziarul lui Schryhart, *The Chronicle*, apăru un articol intitulat : *Se propune acapararea unui tunel din oraș.* Tonul articolului era cît se poate de agresiv, și asta îl irită pe Cowperwood. *The Press* însă (ziarul lui Haguenin) se arăta a fi de acord cu ideea unei linii derivate, dar în același timp declara că nu e foarte sigur dacă e drept să se acorde tunelul fără plată sau nu. Hyssop găsea că e normal ca Societatea să dea în schimbul tunelului o compensație care să nu fie doar nominală și să introducă în contractul privind derivația niște clauze prin care să se specifice obligația companiei *North Chicago* de a menține străzile prin care va trece derivația în perfectă stare și bine luminate. Ziarul *Inquirer,* condus de domnul MacDonald junior și de domnul Du Bois, tuna și fulgera. *Sîntem împotriva tunelelor gratuite,* striga ziarul. *Sîntem împotriva unor decrete privind privilegiile pentru centrul comercial.* E adevărat că despre Cowperwood personal nu spunea nimic. *The Globe,* ziarul domnului Braxton, afirma cu convingere că nu trebuie acordate drepturi asupra tunelului și că s-ar putea găsi un traseu mult mai bun pentru derivații — mai spațios și mai la îndemîna cetățenilor, care să includă State Street sau Wabash Avenue sau chiar pe amîndouă și care ar trece prin fața magazinului domnului Merrill. Mai urmară și alte articole din care reieșea clar locul ocupat de interesele obștești în noianul intereselor personale.

Cowperwood, om cu o fire independentă, sigur pe el, absolut indiferent față de orice fel de opoziție, era puțin mîhnit de felul în care fuseseră primite propunerile lui, dar avea convingerea totuși că cea mai bună soluție ca să scape de aceste plictiseli ar fi fost să urmeze sfatul lui McKenty și să facă mai întîi pregătirile necesare. După ce se vor instala cablurile, vor intra în circuit noile vagoane, se va reconstrui tunelul și se va lumina cum trebuie, după ce în sfîrșit se va reduce aglomerația de pe

pod, lumea își va da seama ce mare schimbare în bine se petrecuse și-l va sprijini.

În cele din urmă totul fu gata și decretele acceptate de Consiliu în unanimitate. McKenty, care se cam îndoise de succesul final, ceruse să i se aducă un fotoliu-balansoar care să rămînă în sala de consiliu tot timpul cît vor ține ședințele. Se instalase în acest jilț, în aparență ca spectator curios, dar de fapt ca un stăpîn, care dicta felul cum trebuia să decurgă lucrările. Nici Cowperwood, nici ceilalți nu fuseseră puși la curent cu acțiunea lui McKenty și nu aflaseră de ea decît atunci cînd nu se mai putea face nimic. Citind comentariile batjocoritoare din ziare, Addison și Videra ridicară întîi din sprîncene, apoi se încruntară.

— Am impresia că McKenty exagerează, spuse Addison. Credeam că are mai mult tact. Astea-s rămășițele educației irlandeze pe care a primit-o de mic.

Alexander Rambaud, admiratorul și discipolul lui Cowperwood, se întreba dacă nu cumva ziarele mințeau, dacă era cu putință să existe o înțelegere politică între Cowperwood și McKenty, care să-i permită să calce în picioare opinia publică. Rambaud găsea propunerile lui Cowperwood atît de rezonabile, de sănătoase, încît nu înțelegea de ce-ar exista o rezistență serioasă sau de ce Cowperwood și cu McKenty ar fi fost siliți să recurgă la asemenea metode.

Totuși, în ciuda împotrivirilor, dreptul de acces pe străzile respective fu acordat, iar tunelul inchiriat pe nouăzeci și nouă de ani, contra unei chirii nominale de cinci mii de dolari anual. Se subînțelegea că podurile de pe străzile State, Dearborn și Clark vor fi reparate sau demolate. Exista însă o clauză, un amănunt, stipulat într-altă parte, care anula acest lucru. Urmară o serie de proteste furtunoase în coloanele ziarelor *Chronicle*, *Inquirer* și *Globe*, pe care Cowperwood citindu-le se mulțumi doar să zîmbească. „Lasă-i să mîrîie“, își spunea el. „Eu le-am făcut o propunere cît se poate de judicioasă. De ce s-ar plînge ? Eu fac acum mai mult decît *Chicago City Railway*. Sînt invidioși ! Asta e ! Dacă toate astea le-ar fi cerut Schryhart sau Merrill, nimeni n-ar fi crîcnit.“

McKenty se duse la birourile companiei *Chicago Trust* să-l felicite pe Cowperwood.

— Băieții au lucrat așa cum mi-am închipuit, spuse el. Totuși a trebuit să stau și eu acolo deoarece auzisem că vreo zece din ei aveau de gînd să ne joace festa în ultimul moment.

— Bună treabă, bună treabă! zise Cowperwood încîntat. Tot scandalul o să se potolească. Așa e întotdeauna cînd ceri ceva. Atmosfera o să se însenineze. Cînd or vedea ce bine va merge totul uită ei... și ce bucuroși vor fi că ne-au dat tunelul!

În dimineața după publicarea decretului se făcură o serie de comentarii defavorabile în anumite cercuri importante ale orașului. Domnul Norman Schryhart, care în coloanele ziarului său tunase și fulgerase apărîndu-se împotriva lui Cowperwood, întîlnindu-l pe domnul Ricketts îl privi cu un aer grav.

— Ei bine, spuse magnatul care avea impresia că interesele lui de la *Chicago City Street Railway* erau amenințate, văd că prietenul nostru, domnul Cowperwood, a reușit să-și impună punctul de vedere în Consiliul municipal. Sînt convins că face uz de bani ca să-și atingă scopurile cu aceeași ușurință cu care pompierii se slujesc de apă. Îți scapă printre degete ca un țipar. Tare mi-ar plăcea să putem dovedi că există interese comune între el și politicienii de la Consiliul municipal, sau între el și domnul McKenty. Sînt convins că și-a pus în cap să conducă orașul atît din punct de vedere politic, cît și din punct de vedere financiar, așa că trebuie să fim tot timpul cu ochii în patru. Dacă reușim să ridicăm opinia publică împotriva lui, scăpăm de el cu timpul. S-ar putea să nu se mai simtă bine la Chicago. Îl cunosc personal pe domnul McKenty, dar nu este genul de om cu care mi-ar plăcea să fac afaceri.

Domnul Schryhart folosea în negocierile lui cu politicienii din Consiliul municipal niște avocați de la societatea *South Side*, care, deși renumiți, nu prea erau descurcăreți, căci nu fuseseră în stare să ajungă măcar pînă la McKenty. Ricketts adoptă cu entuziasm punctul de vedere al lui Schryhart.

— Ai mare dreptate, spuse el cu un aer înțelept și mulțumit de sine, aranjîndu-și un nasture de la vestă, care abia se mai ținea, și privindu-și manșetele. În materie de politică e rege. Trebuie, într-adevăr, să stăm la pîndă dacă vrem să-l prindem.

De fapt, Ricketts ar fi fost încîntat să treacă de partea lui Cowperwood, dar prea era îndatorat față de Schryhart. Nu că ar fi avut cine știe ce simpatie pentru Cowperwood, dar vedea în el un om de viitor.

Tînărul MacDonald, discutînd cu Clifford Du Bois la ziarul *Inquirer* și gîndindu-se cît de puțin cîștigase de pe urma convorbirii telefonice secrete pe care o avusese cu Cowperwood, era foarte iritat și ironic.

— S-ar părea că prietenul nostru Cowperwood n-a prea ținut seama de sfaturile noastre. N-ar fi exclus să reușească, dar ziarul nostru, *Inquirer*, nu și-a încheiat încă socotelile cu el. Să mai poftească el să ceară și alte lucruri de la oraș !

Clifford Du Bois contempla mirat expresia acră a tînărului său șef. Nu știa că MacDonald vorbise în particular cu Cowperwood la telefon, dar știa în schimb cum ar fi tratat el cu acest financiar abil dacă ar fi fost în locul lui MacDonald.

— Da, Cowperwood știe într-adevăr să tragă sforile, comentă el. Pritchard, care răspunde de rubrica politică, susține că cei de la Consiliul municipal de sus pînă jos, cu primar cu tot și cu McKenty, au fost mituiți și că acest domn Cowperwood, orice-ar cere, i se pune totul pe tavă. Tom Dowling îi face pantofii... înțelegi ce vreau să spun. Bătrînul general Van Sickle lucrează și el într-un fel sau altul pentru Cowperwood. Totdeauna pehlivanul ăsta bătrîn dă tîrcoale ca o pasăre de pradă cînd simte mortăciuni pe undeva.

— Mare șmecher, întări MacDonald. Dar lui Cowperwood n-o să-i meargă mult timp așa. S-a cam întrecut cu gluma. Nu prea-și cunoaște lungul nasului !

Domnul Du Bois zîmbi în sinea lui. Îl amuza felul în care Cowperwood trecuse peste MacDonald, cu toate sugestiile acestuia și se dispensase pentru moment de serviciile ziarului *Inquirer*. Du Bois era convins că dacă

bătrînul general ar fi fost acasă, l-ar fi sprijinit pe Cowperwood.

Opt luni după ce pusese mîna pe tunelul din La Salle Street și obținuse patru dintre străzile centrale, pentru derivația lui, Cowperwood trecu la realizarea părții a doua a planului — și anume preluarea tunelului din Washington Street și apoi a companiei *Chicago West Division*, care continua să folosească vagoane vechi, trase de cai. Iarăși vechea poveste. Acționarii de un anumit tip — de care de fapt se lovea la tot pasul — sînt extrem de timorați, sensibili, fricoși. Sînt ca scoicile care, la cea mai mică primejdie, se închid în carapace și încetează orice activitate. Percepția financiară a orașului începu prin a urmări compania *Chicago West Division*, somînd-o să plătească diferite impozite pe tramvaie, care pînă atunci fuseseră sistematic neglijate. Secția de întreținere a șoselelor îi aducea mereu învinuiri că nu execută repararea străzilor. Departamentul în sarcina căruia cădea problema alimentării orașului cu apă reușise, prin manevre abile, să descopere că numita companie fură apă. Pe de altă parte, reprezentanții lui Cowperwood : Kaffrath, Addison, Videra și alții se prezentau plini de amabilitate la toți directorii și acționarii companiei, unul după altul, descriindu-le perspectivele strălucite pe care le-ar avea compania *Chicago West Division* dacă ar consimți să dea cu chirie cincizeci și unu la sută din acțiunile ei — cincizeci și unu la sută din o mie două sute cincizeci de acțiuni, fixate, cînd fuseseră emise, la două sute dolari bucata — și pentru care le ofereau acum suma ispititoare de șase sute dolari bucata, plus dobîndă de treizeci la sută pentru restul acțiunilor disponibile.

Cine rezistă la o asemenea ofertă ? Dacă cineva bate un cîine și îl lasă nemîncat și pe urmă vine altcineva și-l mîngîie, îl răsfață și-i bagă carne sub nas, e clar că acesta din urmă îl va putea dresa după plac. Cowperwood știa toate astea. Emisarii lui, atît cei care promiteau, cît și cei care amenințau, erau neobosiți. La sfîrșit — și n-a fost prea mult de așteptat — directorii și acționarii principali ai companiei *Chicago West Division* capitulară ; și apoi ține-te ! Societatea *Chicago West Division* se hotărî brusc

să-și închirieze toate bunurile companiei *North Chicago Street Railway*, care, la rîndul ei, deveni chiriașul lui *Chicago City Passenger Railway*, o linie înființată de Cowperwood ca să preia tunelul din strada Washington. Cum reușise oare să realizeze toate astea? Iată o întrebare care se afla pe buzele fiecărui bancher din Chicago. Cine erau oamenii sau organizația care dispunea de o sumă atît de mare, încît să poată plăti șase sute de dolari pentru fiecare din cele șase sute cincizeci de acțiuni din o mie două sute cincizeci cîte aparținuseră vechii societăți *West Division* și care să poată oferi și o dobîndă anuală de treizeci la sută pentru tot restul? Și de unde vor scoate banii pentru a instala cabluri pe atîtea linii? Dacă se gîndeau mai bine ar fi găsit răspunsul imediat. Cowperwood era un capitalist care investea pur și simplu bani în viitor.

Înainte ca ziarele sau publicul să fi putut protesta în consecință, sute de oameni începură să lucreze zi și noapte în centrul orașului, care, din pricina zgomotului puternic al ciocanelor și luminii orbitoare a torțelor, devenise un infern. Instalau cablurile primei derivații mari și refăceau tunelul din La Salle Street. Același lucru se petrecea și în nordul și vestul orașului, unde se instalau conducte de beton, se montau vagoane, motoare și remorci, se construiau noi depouri pentru tramvaie și se ridicau uzine electrice mari și strălucitoare. Orașul, obișnuit de-atîta amar de vreme cu vechile vagoane neîncălzite (cu podelele acoperite cu paie), trase de cai, vagoane care săreau de pe linie și care făceau halte nesfîrșite la poduri, aștepta cu nerăbdare să vadă cît de bun va fi noul sistem. Tunelul din La Salle Street străluci curînd în lumina becurilor electrice, care luminau zidurile proaspăt tencuite. Pe străzile și bulevardele lungi din partea de nord a orașului se instalară conducte de beton și șine solide. Construirea uzinelor electrice fu terminată și noul sistem începu să funcționeze, în timp ce negocierile contractelor privind schimbările în partea de vest a orașului își urmau cursul.

Schryhart și asociații lui erau uimiți de rapiditatea cu care se procedase și de modul fantastic, amețitor, în care decurseseră operațiile financiare. Toți oamenii de afaceri conservatori, interesați în problema transporturilor din orașul Chicago, începură să se întrebe dacă acest tînăr titan

venit din est avea cumva de gînd să acapareze tot orașul. Compania *Chicago Trust*, înființată de Cowperwood, Addison, McKenty și alții, cu scopul de a organiza emiterea acțiunilor locale și condusă, după spusele unora, de Cowperwood, era înfloritoare. Cowperwood, pare-se, putea iscăli la ora aceea cecuri de milioane de dolari fără să aibă nici o obligație față de miliardarii din Chicago, mai bătrîni și mai conservatori. Cel mai supărător în toată povestea era că acest Cowperwood — un arivist, un pușcăriaș, un venetic, pe care se străduiseră să-l ruineze și să-l ostracizeze din înalta societate — devenise acum o figură atrăgătoare, chiar fascinantă, în ochii publicului. Părerile și ideile lui, aproape în orice domeniu, erau acum pretutindeni citate. Ziarele, chiar și cele mai ostile, nu îndrăzneau totuși să nu-l pomenească. Toți directorii ziarelor se convinseseră în sfîrșit că în lumea financiară apăruse o nouă personalitate cu care nu era așa ușor să te măsori.

CAPITOLUL XXVII

Financiarul vrăjit

E interesant de constatat cum un om atît de înzestrat ca Frank Cowperwood și atît de prins în problema tramvaielor — problemă vastă care începuse să angreneze mii de oameni — putea găsi atîta liniște și mulțumire în prezența Stephaniei Platow. Poate că n-ar fi o exagerare spunînd că Frank regăsea în această femeie firea și caracterul Ritei Sohlberg. Rita însă nu se gîndise niciodată că i-ar putea fi necredincioasă — nici măcar nu-i trecuse prin minte să-l înșele atîta timp cît Cowperwood continua s-o iubească, așa cum nu-l înșelase nici pe Sohlberg multă vreme după escapadele lui cu alte femei. Stephanie, în schimb, avea convingerea ciudată că dragostea nu era neapărat sinonimă cu fidelitatea fizică, și că putea foarte bine să țină la Cowperwood și în același timp să-l înșele — teorie care se baza pe faptul că deocamdată nu nutrea sentimente profunde pentru el. Îl iubea și nu-l iubea.

Atitudinea față de Cowperwood nu se explica neapărat prin firea ei senzuală, cu toate că și asta avea o oarecare legătură; se identifica mai degrabă cu o generozitate afectuoasă nelămurită, îi venea greu s-o rupă definitiv cu Gardner Knowles și cu Lane Cross, după ce fuseseră atît de drăguți cu ea. Gardner Knowles o lăuda ici, colo, pe unde putea, și se străduia să-i facă reclamă printre trupele profesioniste, care veneau la Chicago, s-o ia pe Stephanie în mijlocul lor și s-o promoveze drept un element de valoare. Lane Cross era mort după ea, dar se manifesta într-un fel care inspira milă și de aceea nu-i venea ușor Stephaniei s-o rupă cu el; își dădea însă seama că la un moment dat va trebui totuși s-o facă. Dar mai era și un al treilea bărbat — un tînăr poet și dramaturg, numit Forbes Gurney — înalt, blond și pasionat — unul care apăruse recent pe ring și-i făcea curte, sau mai bine zis ea îi făcea lui, din cînd în cînd, căci Stephanie dispunea de timpul ei cum voia. Refuzase, din pricina firii ei de artistă, de boemă, să meargă la școală, ca sora ei, și-și pierdea vremea cultivîndu-și — după cum spunea ea — talentul artistic.

Cowperwood, firește, aflase multe despre viața ei de actriță. La început luă toate palavrele auzite pe socoteala Stephaniei cu humor, manifestarea unei naturi pasionate, îndrăgostită de viața ușuratecă, romanțioasă a lumii teatrului. Treptat, treptat însă libertatea comportării ei sau ușurința cu care se ducea cînd într-un loc cînd într-altul îl cam îngrijorau — ba se ducea la atelierul lui Lane Cross, ba la garsoniera lui Bliss Bridge, care se pare că obișnuia să-și primească des prietenii din trupa *Garrick*, ba era în casa domnului Gardner Knowles din North Side, unde după spectacol se dădeau mereu petreceri. Lui Cowperwood i se părea, ca să spunem așa, că Stephanie duce o viață cam liberă, cam superficială. Și totuși această viață era imaginea perfectă a sufletului ei. Cowperwood însă începu să se cam îndoiască de ea și să-și pună anumite întrebări.

— Unde ai fost ieri, Stephanie? o întreba el cînd se întîlneau la prînz sau seara devreme, sau cînd venea la noile lui birouri din North Side să-l ia la plimbare, pe jos sau cu trăsura.

— Oh, ieri dimineață am fost la atelierul lui Lane Cross să încerc niște șaluri și văluri. Are o mulțime — unele din ele minunate — portocalii, albastre. Ar trebui să vezi cum îmi stă cu ele. Tare aș vrea !

— Ai fost singură ?

— Puțin timp. Credeam c-o să fie și Ethel Tuckerman și Bliss Bridge acolo, dar au venit mai tîrziu. Lane Cross e tare drăguț. E adevărat că-i cam prostuț uneori, dar mie-mi place. Portretele lui sînt atît de bizare...

Și Stephanie se lansa în descrierea operelor lui pretențioase, dar fără nici o valoare.

Cowperwood se minuna, dar nu de șalurile lui Lane Cross, ci de lumea asta în care trăia și se învîrtea Stephanie, lume pe care el n-o prea înțelegea. Nu reușise niciodată s-o facă pe Stephanie să-i explice clar sensul legăturii ei cu Gardner Knowles, o legătură care, după spusele ei, se terminase atît de brusc. Dar, pentru că așa era firea lui, începu să se îndoiască de Stephanie. Era totuși atît de drăguță, de copilăroasă, atît de contradictorie, încît nu știa ce să mai creadă... era ca o adiere imperceptibilă, ca o floare palidă.

Oamenii cu înclinații artistice nu sînt niciodată tentați să se certe cu un buchet fermecător de flori. I se părea divină, cînd venea uneori la el, cu o privire nevinovată, și îi ceda ca într-un vis frumos de vară. Îi recita totdeauna cîteva versuri despre furtuni, despre vînt, despre norii de praf, despre cerul acoperit, despre fum, despre forma clădirilor, despre lacuri și mai ales despre teatru. Se ghemuia în brațele lui și-i recita pasagii lungi din *Romeo și Julieta*, *Paolo și Francesca*, *Inelul și cartea*, ori din *Ajunul Sfintei Agnes* de Keats. Îi era groază să se certe cu ea, pentru că Stephanie era ca un trandafir sălbatic, sau ca o întruchipare artistică din natură. Caietul ei de schițe era veșnic plin de lucruri noi. Ascundea uneori în manșon, sau vara în șalul vaporos de mătase cu care-și acoperea umerii, o sculptură pe care o făcuse și pe care i-o întindea lui Frank, cu expresia unui copil sfios, și dacă lui îi plăcea și voia s-o păstreze, i-o dăruia. Cowperwood rămînea pe gînduri, neștiind ce să creadă.

Atmosfera asta de îndoială și suspiciune, de care nu putea scăpa, începu cu timpul să-l deprime și să-l înfurie

chiar. E adevărat, cînd erau împreună, Stephanie se purta afectuos, în schimb în lipsa lui era extrem de veselă, fericită. Spre deosebire de alte aventuri ale sale, Cowperwood se trezi de astă dată, puţin după începutul legăturii lui cu Stephanie, întrebînd-o dacă-l iubeşte, în loc să fie, ca de obicei, el cel întrebat.

Îşi închipuia că banii, situaţia şi viitorul lui îi dădeau puterea să reţină orice femeie, atrasă de farmecul personalităţii lui. Dar Stephanie era prea tînără, o fire prea poetică pentru a se lăsa impresionată de banii sau de faima cuiva şi nici nu era destul de prinsă de farmecul lui. Îl iubea în felul ei ciudat, dar o mai interesa şi un nou venit — Forbes Gurney. Acest tînăr înalt, melancolic, cu ochi căprui şi păr castaniu, era foarte sărac. Venea din Minnesota de sud şi nu prea ştia ce vrea să facă, şovăind între ziaristică, poezie sau artă dramatică. Deocamdată lucra la o societate de mobile, unde era incasator de rate lunare şi de unde scăpa de obicei la ora trei după amiază. Încerca, fără prea mare succes, să facă parte din lumea de ziarişti a oraşului şi fusese descoperit de Gardner Knowles.

Stephanie îl întîlnise pe la actorii trupei *Garrick*. Observase de la început faţa lui lunguiaţă cu o cunună de păr ondulat şi mătăsos, gura mare dar frumos conturată, ochii adînci şi expresivi, nasul drept, şi fusese mişcată de aerul visător sau mai bine zis de setea lui de viaţă. Gardner Knowles adusese într-o zi o poezie scrisă de Gurney pe care o luase de la el, şi o citise Stephaniei, lui Ethel Tuckerman, Lane Cross şi Irma Ottley, aflaţi tocmai atunci împreună.

— Ia ascultaţi, spuse brusc Knowles, scoţînd hîrtia din buzunar.

Era vorba de o grădină a lunii, cu miresmele unor flori palide, de un lac magic, de nişte figuri mitice care simbolizau bucuria, de-o muzică lucidiană, venind de departe.

Un flaut fermecat, un ritm măsurat
Şi coarde în surdină şi tobe au sunat.

Stephanie Platow ascultase în tăcere, mişcată de această poezie atît de înrudită cu ale ei. Apoi o ceru ca s-o poată citi în tihnă.

— Mie mi se pare încîntătoare, spuse ea.

De atunci apărea mereu în preajma lui Forbes Gurney. De ce, nici ea nu știa prea bine. N-o făcea din cochetărie. Stătea cu el și vorbea despre roluri, despre piesele în care juca și despre aspirațiile ei, doar atît. Îi făcu portretul, așa cum îl făcuse și pe al lui Cowperwood și al altora.

Într-o zi, Cowperwood găsi în carnetul ei trei schițe care-l reprezentau pe Forbes Gurney, făcute în mod idilic, cu o intensă notă romantică.

— Cine-i ăsta ?

— Un tînăr poet care vine pe la teatrul nostru... Forbes Gurney. Are farmec, e atît de palid și de visător.

Cowperwood se uită la schițe cu curiozitate, dar imediat simți cum i se întunecă privirea.

— O nouă victimă a domnișoarei Stephanie ? o tachină el. Am impresia că m-am alăturat unui cortegiu cam lung : Gardner Knowles, Lane Cross, Bliss Bridge, Forbes Gurney.

Stephanie tăcea îmbufnată.

— Vai, cum vorbești ! Bliss Bridge, Gardner Knowles. Recunosc, îmi plac toți, dar atît ! Sînt drăguți și simpatici. Dacă l-ai cunoaște pe Lane Cross și ție ți-ar plăcea. E un papagal prostuț ! Cît despre Forbes Gurney, vine doar din cînd în cînd. Face și el parte din grupul nostru, dar nu prea-l cunosc.

— Exact ! exclamă Cowperwood cu amărăciune, și totuși ai avut cînd să-i faci portretul.

Cowperwood se cam îndoia de vorbele Stephaniei. De fapt era convins că nimic din tot ce spune nu-i adevărat și nici nu avea încredere în ea. Și totuși o iubea cu patimă, poate tocmai din pricina asta.

— Spune drept, Stephanie, i se adresă el într-o zi stăruitor, dar cu multă diplomație, trecutul tău nu mă interesează. Sîntem destul de apropiați ca să fi ajuns la o înțelegere perfectă. Dar nu-i așa că nu mi-ai spus chiar tot ce a fost între tine și Knowles ? Spune-mi adevărul, nu mă supăr. Îmi închipui perfect cum s-a întîmplat și, crede-mă, asta n-o să modifice cîtuși de puțin sentimentele mele față de tine.

Pentru prima oară Stephanie fu imprudentă. N-avea nici un chef de luptă. Diferitele ei legături o neliniştau uneori, căci i-ar fi plăcut să apară în ochii lui Cowperwood sau în ai oricărei alte persoane la care ţinea în cea mai bună lumină. În comparaţie cu Cowperwood şi cu afacerile lui, Cross şi Knowles erau nimica toată şi totuşi Knowles o interesa. În comparaţie cu Cowperwood, Forbes Gurney era un cerşetor în zdrenţe şi totuşi avea ceva care-i lipsea lui Cowperwood — un farmec poetic şi trist, care trezea în Stephanie toată simpatia. Bietul băiat, era atît de singur! Cowperwood era atît de puternic, atît de strălucitor, atît de cuceritor!

Poate din dorinţa de a şti exact ce se petrece cu ea, în general, mărturisi :

— De fapt, nu ţi-am spus tot adevărul. Mi-a fost puţin ruşine.

La sfîrşitul spovedaniei, care se limita doar la legătura ei cu Knowles (dar şi asta incompletă), Cowperwood fierbea de mînie. De ce să-şi piardă vremea cu o prostituată mincinoasă? Era clar că Stephanie, la douăzeci şi unu de ani, era o adeptă inconştientă a amorului liber. Şi totuşi, fata asta stranie, generoasă, fascinantă, era în felul ei atît de frumoasă, încît lui Cowperwood i se părea cu neputinţă să renunţe la ea. Semăna cu el în multe privinţe.

— Tare mai eşti ciudată, Stephanie, spuse Cowperwood, încercînd să-şi înfrîngă dorinţa imperioasă pe care o avea de a-i face reproşuri, de a o insulta şi de a o da afară. De ce nu mi-ai spus toate astea de la început? Şi doar te-am tot întrebat! Nu cumva vrei să pretinzi că ţii la mine?

— Cum poţi pune asemenea întrebare? rosti Stephanie pe un ton dojenitor, dîndu-şi seama că făcuse o prostie şi că n-ar fi trebuit să-i mărturisească nimic. Risca să-l piardă şi nu voia asta pentru nimic în lume. Ochii lui străluceau plini de gelozie şi de asprime, ceea ce o făcu să izbucnească în plîns. O, ce bine ar fi fost să nu-ţi fi spus nimic! Tot nu sînt lucruri care să aibă vreo importanţă. Şi de altfel nici nu voiam să-ţi spun.

Cowperwood era descumpănit. Cunoştea foarte bine firea oamenilor şi mai ales a femeilor. Bunul simţ îi spunea să

n-aibă încredere în Stephanie și totuși se simțea atras de ea. Poate că nu mințea și că lacrimile ei erau sincere.

— Și ești sigură că asta-i tot... că n-a mai existat nimeni nici înaintea lui, nici după ?

Stephanie își șterse ochii. Se găseau în garsoniera lui Cowperwood din Randolph Street, pe care acesta avusese grijă s-o păstreze ; încă un loc unde să-și primească prietenele.

— Cred că nu ții cîtuși de puțin la mine, îi reproșă Stephanie, tristă. Nu cred că mă înțelegi. Nu știu dacă mă crezi... cînd încerc să-ți spun cum stau lucrurile, nu înțelegi. Eu nu mint. Nu pot minți. Dacă ai atîtea îndoieli ar fi poate mai bine să nu ne mai vedem. Eu vreau să fiu sinceră, dar dacă nu mă lași...

Se opri, tristă, posomorîtă, îndurerată. Cowperwood o privea cu un fel de pasiune. Femeia asta îl atrăgea într-un mod inexplicabil ! Nu credea nimic din ce-i spunea, dar îi era cu neputință să n-o mai vadă.

— Nu știu ce să mai cred ! exclamă el, mohorît. N-am de gînd să mă cert cu tine că mi-ai spus adevărul. Te rog însă să nu mă minți. Ești o fată deosebită. Aș putea face multe pentru tine dacă ai vrea. Ar trebui să-ți dai seama de asta.

— Dar nu mint, repetă Stephanie, obosită. Credeam că ai observat !

— Fie, rosti Cowperwood, încercînd să se amăgească. Dar duci o viață atît de liberă, de lipsită de prejudecăți...

„Ah ! se gîndi Stephanie, poate că vorbesc prea mult."

— Îmi ești foarte dragă. Îmi placi foarte mult. Te iubesc, într-adevăr. Te rog, nu mă minți. Nu mai umbla cu toți neisprăviții ăștia. Crede-mă, nu sînt demni de tine. Într-o zi, nu va trece mult, am să pot și eu divorța și atunci aș fi fericit să mă însor cu tine.

— Dar nu umblu cu ei așa cum crezi tu. Pentru mine nu-s decît o distracție nevinovată. Îmi sînt simpatici, firește. Lane Cross e foarte drăguț în felul lui, și Gardner Knowles de asemenea. Toți s-au purtat foarte frumos cu mine.

Cowperwood simți că i se face greață auzind că Stephanie îl găsește pe Lane Cross drăguț. Era furios, dar își ținu totuși cumpătul.

— Îmi dai cuvîntul tău că niciodată n-are să fie ceva între tine și vreunul din acești bărbați atîta timp cît vom fi împreună? întrebă pe un ton aproape implorator — un rol cu care nu era obișnuit. Nu vreau să te împart cu nimeni. Nu accept. Nu mă interesează ce ai făcut în trecut, dar de-acum încolo vreau să-mi fii credincioasă.

— Ce idee! Sigur că am să fiu credincioasă! Dar dacă nu vrei să mă crezi... Ah, doamne!...

Stephanie oftă din adîncul inimii, Cowperwood se întunecă la față, încercînd să-și ascundă neîncrederea și gelozia.

— Uite, Stephanie: acum te cred. Am să te cred pe cuvînt. Dar dacă mă înșeli și descopăr asta, te părăsesc chiar în ziua aceea. Nu admit să mai existe alt bărbat în viața ta. În orice caz nu pot înțelege — dacă mă iubești — cum de te preocupă toate aceste povești. Nu cred c-o faci din pasiune pentru teatru!

— Oh, ai de gînd să te mai cerți mult cu mine? întrebă Stephanie, cu candoare. De ce nu vrei să mă crezi cînd îți spun că te iubesc? Poate că... și aici talentul ei dramatic îi veni în ajutor și începu să plîngă în hohote.

Cowperwood o luă în brațe.

— Lasă, nu te mai necăji, o mîngîie el. Te cred, și sînt convins că mă iubești. Numai că aș vrea să nu fii chiar atît de ușuratecă!

Și astfel, rana se vindecă, vremelnic.

CAPITOLUL XXVIII

Stephanie e demascată

Stephanie n-avea nici cea mai mică intenție să-și respecte angajamentele față de Cowperwood și deci să-și schimbe atitudinea față de anumiți oameni. Dar să n-o condamnăm pe Stephanie Platow. Avea o fire nestatornică; era artistă pînă în vîrful unghiilor, iar părinții ei nici n-o înțelegeau și nici n-o supravegheau cum trebuie. Cowperwood, cu forța și talentul lui, o interesa mult. Dar tot atît de mult o interesa și Forbes Gurney, atmosfera poetică

care îl învăluia. Îl studia cu atenție de cîte ori se întîlneau și, găsind că e prea timid și prea rezervat, se hotărî să-l ademenească. Își dădea seama că e singur, trist, sărac, și tendința spre compasiune pe care o are orice femeie o îndemnă să fie afectuoasă cu el.

Scopul ei fu lesne atins. Într-o noapte, pe cînd erau cu toții pe iahtul lui Bliss Bridge, un vaporaș foarte iute, Stephanie și Forbes Gurney se așezară alături lîngă catarg, privind dîra de lumină argintie a lunii care se oglindea în apă, drept în fața lor. Ceilalți erau în cabina ofițerului, de unde puteau fi auziți rîzînd și cîntînd. Fără doar și poate, Stephanie începuse să țină la Forbes Gurney și cum el era plin de farmec și ea binevoitoare, prietenii îi lăsară în pace, glumind din cînd în cînd pe socoteala lor. Gurney, novice în materie de dragoste, nu prea știa să profite de norocul care dăduse peste el. Cum să înceapă? Îi povestea Stephaniei cum copilărise în lanurile de grîu din nord-vestul țării, cum plecase din Ohio cu familia cînd avea doar trei ani și ce mult trudise în viață. I se întîmplase adesea să lase plugul ca să se odihnească la umbra unui pom și să compună o poezie — indiferent dacă era bună sau nu — ori să se uite cum zboară păsările, să se gîndească ce bine ar fi dacă s-ar duce la școală sau la Chicago. Stephanie îl privea visătoare; pielea ei închisă căpăta în lumina lunii o nuanță arămie, iar părul negru strălucea avînd niște reflexe neobișnuite, albastre-cenușii. Forbes Gurney, sensibil la frumusețe sub toate formele ei, îndrăzni în cele din urmă să-i atingă mîna — pe Stephanie, amanta lui Knowles, Cross și Cowperwood o trecu un fior din cap pînă-n picioare. Băiatul ăsta era tare drăguț. Părul lui ondulat, castaniu, îi dădea ceva din puritatea statuilor grecești. Stephanie rămase nemișcată, aștepta, sperînd că Gurney va merge mai departe.

— Aș vrea să-ți pot spune ceea ce simt, îi mărturisi el în cele din urmă, cu un glas răgușit și cu respirația tăiată.

Stephanie își puse mîna pe a lui.

— Ce drăguț ești!

Acum, în sfîrșit, Gurney înțelese că poate merge mai departe; se simți cuprins de o mare fericire. Îi mîngîie mîna ușor, îi cuprinse mijlocul cu brațul, îndrăznind apoi să-i sărute obrazul oacheș; Stephanie se feri, cochetînd. Apoi,

delicat, își lăsă capul pe umărul lui, iar el, începu să înșire, în șoaptă, o droaie de nimicuri : ce divină, ce mare artistă, ce minunată era ! Cu felul ei de a vedea lucrurile nu puteau evolua decît într-un singur chip. Reuși să-l aducă la ea acasă, în salonul de la etajul întîi, să-i arate cărțile și piesele ei și să-i cînte. O dată în brațele lui, restul depindea numai de ea. Forbes află că nu era chiar atît de nevinovată și atunci...

Între timp, preocupările lui Cowperwood se concentrau nu numai asupra planurilor pentru construirea unor vaste uzine electrice cu motoare uriașe acționate de curent alternativ, asupra problemei salariilor pentru cei două mii de muncitori pe care-i avea acum și dintre care unii amenințau cu greva, asupra reparării, consolidării și amenajării tunelului din La Salle Street și instalării unei linii auxiliare în străzile La Salle, Munroe, Dearborn și Randolph, ci se întreba și „ce-o fi făcînd Stephanie", închipuindu-și-o în fel de fel de situații. Nu putea s-o întîlnească decît rar și Cowperwood observă că, după ce începuse s-o cam piseze cu confidențele, care-i scăpau lui Stephanie în legătură cu modul de a-și petrece timpul și cu lipsa ei de prejudecăți în relațiile cu prietenii, fata nu prea mai aducea vorba despre Gardner Knowles, Lane Cross și Forbes Gurney și pomenea mai mult de Georgia Timberlake și de Ethel Tuckerman. De ce, brusc, aceste reticențe ? O dată îi vorbi totuși de Forbes Gurney, spunîndu-i „c-o duce foarte greu și că hainele lui lasă mult de dorit, bietul băiat !" Stephanie, datorită darurilor primite de la Cowperwood, se îmbrăca, pe atunci, extrem de elegant. Accepta însă doar atît cît să-și completeze garderoba după gustul ei.

— De ce nu-l trimiți la mine ? o întrebă Cowperwood. I-aș putea găsi ceva de lucru. Ar fi fost încîntat să-i dea o slujbă undeva unde să-l poată urmări și să descopere cum își petrece timpul. Dar domnul Gurney nu veni niciodată să-i ceară slujbă, iar Stephanie încetă să mai vorbească despre sărăcia lui. După un cadou de două sute de dolari pe care Cowperwood i-l făcu în iunie, o întîlni din întîmplare pe strada Washington, însoțită de Gurney. Domnul Gurney, palid și frumos, era foarte bine îmbrăcat și purta un ac de cravată care, după cît știa Cowperwood, îi aparținuse cîndva Stephaniei. Fata nu se arătă cîtuși de puțin descumpă-

nită de această întilnire. În cele din urmă, într-o zi, recunoscuse că Lane Cross, plecînd să petreacă vara în New Hampshire, lăsase în grija ei atelierul, pe care Cowperwood hotărî să-l pună sub observaţie.

La epoca aceea, Cowperwood avea printre salariaţii lui pe un oarecare Francis Kennedy, un tînăr gazetar, spilcuit şi ambiţios, în vîrstă de douăzeci şi şase de ani. Scrisese un articol foarte bun în *Sunday Inquirer*, prezentîndu-l pe Cowperwood şi programul lui şi subliniind că e un om remarcabil. Cowperwood apreciase articolul şi cînd, după un timp, Kennedy venise la el să-i spună că ar dori să se lase de gazetărie şi să-l întrebe dacă nu cumva s-ar găsi ceva de lucru pentru el în domeniul tramvaielor, Cowperwood se gîndi imediat că tînărul ar putea fi o unealtă folositoare.

— Am să te numesc un timp secretarul meu, să vedem cum merge, îi spuse cu amabilitate. Există cîteva chestiuni mai speciale pe care aş vrea să ţi le încredinţez. Dacă reuşeşti să le rezolvi cum trebuie, aş putea, mai tîrziu, să-ţi găsesc altceva de făcut.

Kennedy lucra la el de puţină vreme, cînd Cowperwood îl chemă într-o zi.

— Ascultă, Francis, ai auzit vreodată printre gazetari de un tînăr pe care-l cheamă Forbes Gurney ?

Scena se petrecea în biroul particular al lui Cowperwood.

— Nu, domnule Cowperwood, răspunse Francis, scurt.

— Dar de o trupă de actori cu numele de *Garrick* ai auzit, nu-i aşa ?

— Da.

— Uite ce, Francis, crezi c-ai putea să faci o treabă de detectiv, în care e vorba de inteligenţă şi tact ?

— Cred că da, zise Francis. În dimineaţa aceea era cît se poate de elegant — costum maro, cravată de culoarea granatului, butoni de sardiu. Pantofii erau lustruiţi, iar faţa lui tînără strălucea de sănătate.

— Să-ţi spun despre ce-i vorba ! Există o tînără actriţă, profesionistă sau amatoare, cu numele de Stephanie Platow, şi care frecventează atelierul unui pictor — Lane Cross — din *New Arts Building*. S-ar putea să şi locuiască acolo în absenţa pictorului — asta nu ştiu. Doresc însă să aflu ce relaţii există între domnul Gurney şi această femeie. Am

anumite motive legate de afaceri pentru care vreau să aflu.

Francis Kennedy era numai urechi.

— Nu știți cumva unde aș putea afla cîte ceva despre acest domn Gurney ? întrebă el.

— Cred că e prieten cu un critic din Chicago numit Gardner Knowles. Ai putea să-l întrebi pe el. Sper că nu e nevoie să-ți spun că în orice caz nu trebuie să pomenești de mine.

— Vai, domnule Cowperwood. Se înțelege de la sine !

Tînărul Kennedy plecă îngîndurat. Cum să facă oare ? Cu un adevărat talent de gazetar, începu să se intereseze în dreapta și în stînga la foștii lui colegi. Află o seamă de date — cîte puțin de la fiecare — în legătură cu caracterul acestei trupe și al femeilor care făceau parte din ea. Pretindea că scrisese o piesă într-un act și că ar fi vrut s-o vadă jucată.

Se duse apoi la atelierul lui Lane Cross, prefăcîndu-se de astă dată că venea pentru un interviu. Liftierul îl informă însă că domnule Cross era plecat din oraș și atelierul lui era închis.

Domnul Kennedy se gîndi o clipă.

— Dar vara, în lipsa lui, nu folosește nimeni atelierul ? întrebă.

— Ba da, parcă vine pe aici o tînără... Da, da.

— Nu cumva știi cine e ?

— Ba da. O cheamă Platow. Dar de ce vă interesează ?

— Ascultă ! exclamă Kennedy, examinîndu-l cu o privire cordială și insinuantă pe liftier, care era cam jerpelit. Vrei să cîștigi niște bani ? Cinci sau zece dolari, fără nici o osteneală ?

Liftierul, care cîștiga exact opt dolari pe săptămînă, ciuli urechile.

— Vreau să știu cine vine aici cu această domnișoară Platow și cînd. Și, mă rog, orice în legătură cu asta. Dacă aflu tot ce vreau să știu capeți cincisprezece dolari — cinci îți dau chiar acuma.

Omul de care depindea soarta ascensorului avea în momentul acela exact șaizeci și cinci de cenți în buzunar. Se uită deci la Kennedy cu oarecare scepticism, dar cu mari speranțe.

— Bine, dar ce să fac ? întrebă omul. Eu sînt aici doar pînă la șase. De la șase la douăsprezece se ocupă de lift portarul.

— Nu există vreo cameră goală pe aici, pe undeva ? întrebă Kennedy, căruia îi venise o idee.

Factotumul de la ascensor se gîndi o clipă.

— Ba da, e una chiar la intrare.

— Cînd vine fata de obicei ?

— Noaptea, nu știu... dar ziua vine uneori dimineața, alteori după masa.

— O însoțește cineva ?

— Uneori un bărbat, cîteodată o fată, două... drept să vă spun, nu prea am luat seama.

Kennedy plecă, fluierînd.

Din ziua aceea, domnul Kennedy stătu la pîndă în această casă, care avea o atmosferă atît de specială. Venea și pleca tot timpul, atent mai cu seamă la mișcările domnului Gurney. Descoperi ceea ce bănuise de la început, că domnul Gurney venea aici cu Stephanie, rămînea ore întregi cu ea cînd nu te-așteptai — după ce pleca, de pildă, un grup de prieteni cu care petrecuseră împreună. Uneori pleca și domnul Gurney, care se întorcea însă înapoi cu Stephanie, dacă ieșea și ea o dată cu ei, sau singur, dacă Stephanie rămînea în atelier. Lungimea vizitelor varia, iar Kennedy, în dorința de a fi cît mai exact, nota pe o hîrtie, zilele, data și durata acestor vizite, băgînd apoi hîrtia într-un plic sigilat pe care Cowperwood îl găsea dimineața pe birou. Cowperwood era furios, dar Stephanie îi plăcea totuși atît de mult încît nu se hotărî să ia deocamdată nici o măsură. Voia să vadă pînă unde va merge Stephanie cu ipocrizia.

Această situație era ceva nou pentru Cowperwood, iar efectul pe care-l avea asupra lui, cu totul uimitor. Deși toată ziua ocupat cu afacerile, gîndul îi revenea mereu la Stephanie : oare unde era ? Ce făcea ? Ușurința cu care mințea îi amintea că și el făcea uneori la fel. Gîndul că putea să aibă preferințe pentru altcineva, mai ales acum cînd el devenise cea mai strălucită figură a orașului, i se părea inadmisibil. Se simțea bătrîn, învins de tinerețea lui Gurney. Era rănit — și-l durea.

Într-o dimineață, după o noapte de insomnie, care-l scosese din sărite, căci se gîndise tot timpul la ea, îi spuse tînărului Kennedy :

— Am o idee. Aș vrea să-l convingi pe liftierul cu care lucrezi acolo să-ți facă rost de o cheie a atelierului și să te convingi dacă există sau nu zăvor la ușa de la intrare. Pe urmă anunță-mă și adu-mi cheia. Și prima seară cînd va fi acolo cu domnul Gurney, dă-mi de veste la telefon.

Deznodămîntul avu loc cîteva săptămîni după începutul cercetărilor care dezvăluiseră lucruri atît de triste. Era o seară cu lună, o lună plină și apăsătoare și se simțea adierea blîndă a unui vînt cald de vară. În jurul orei patru Stephanie trecuse pe la Cowperwood, care se afla la birou, și-l anunțase că nu mai putea ieși cu el în oraș, cum hotărîseră în principiu, mai de mult. Trebuia să se întoarcă acasă în partea de vest a orașului, ca să se schimbe și să se ducă la o petrecere sau o serată pe care Georgia Timberlake o dădea în grădină. Cowperwood îi aruncă o privire posomorîtă — cel puțin lui așa i se păru. Se strădui totuși să pară vesel, bine dispus și glumeț, gîndindu-se însă tot timpul ce enigmatică era, ce nerușinată, ce bine-și juca rolul și ce prost îl credea ! Ar fi înțeles totul pînă la un punct : tinerețea ei, firea pătimașă, plină de farmec, imorală, dar n-o putea ierta că nu-l iubea numai pe el așa cum îl iubiseră atîtea alte femei. Stephanie purta o rochie de vară alb cu negru și o pălărie florentină mare și elegantă — împodobită cu maci roșii, puțin lăsată pe partea stîngă, iar calota acoperită cu o garnitură de mătase, tot alb cu negru — care o făcea să pară extrem de tînără, extrem de drăguță, un exemplar rar, în care se îmbina armonios originea sa americano-ebraică.

— O să fie o petrecere grozavă, nu-i așa ? o întrebă el vesel, străpungînd-o cu privirea lui enigmatică, de nepătruns. Iar tu, cea mai frumoasă din tot grupul acela fermecător ! Îmi închipui că vin toți admiratorii tăi — Bliss Bridge, domnul Knowles, domnul Cross, pe toți îi vei avea la picioarele tale.

Evitase să-l pomenească pe domnul Gurney.

Stephanie, bine dispusă, dădu din cap. Avea aerul omului care se pregătește să ia parte la o petrecere cît se poate de nevinovată.

Cowperwood zîmbi, gîndindu-se că în curînd, poate chiar foarte curînd, va gusta plăcerea unei răzbunări totale. O va prinde cu minciuna, într-o situație compromițătoare, undeva — poate chiar în atelierul lui Cross — și o va repudia cu dispreț. Dacă ar fi trăit în alte timpuri, în Turcia, ar fi pus s-o strîngă de gît, s-o bage într-un sac și s-o arunce în Bosfor. Dar în situația actuală, se va mulțumi să se lepede de ea. Continua să zîmbească, în timp ce-i mîngîia mîna.

— Petrecere frumoasă ! îi strigă el, la plecare.

Mai tîrziu, acasă fiind — pe la miezul nopții, Cowperwood primi un telefon de la domnul Kennedy.

— Domnul Cowperwood ?

— Da.

— Cunoașteți atelierul din *New Arts Building ?*

— Da.

— În clipa de față e ocupat.

Cowperwood porunci să-i vină cabrioleta la scară. Cu cîtva timp înainte pusese un lăcătuș să-i facă un fel de șperaclu cu o gheară găurită la capăt — o gaură care se ajusta la cheia atelierului și cu care putea deschide ușa chiar dacă era o altă cheie pe dinăuntru. Controlă să vadă dacă o are în buzunar. Sări în cabrioletă și o porni în galop. La *New Arts Building* dădu de Kennedy, pe care îl trimise acasă.

— Mulțumesc, îi spuse, scurt, de rest mă ocup eu.

Urcă repede scara, fără ascensor, spre camera nelocuită din fața atelierului de unde putea să observe ușa. Lucrurile stăteau așa cum îi spusese Kennedy. Stephanie se afla acolo cu Gurney. Palidul poet fusese chemat să-i ofere o noapte de desfătare. La ora aceea era liniște în clădire, ceea ce îi permise lui Cowperwood să audă vocile lor înăbușite, vorbind pe rînd, și la un moment dat pe Stephanie fredonînd refrenul unui cîntec. Cowperwood era supărat, dar în același timp recunoscător că Stephanie își dăduse osteneala, în felul ei inconștient, să vină la el să se scuze și să-l asigure că trebuie să se ducă la o serată dansantă, care avea loc în grădina unor prieteni. Zîmbi cu cruzime, ironic, gîndindu-se ce mutră o să facă Stephanie. Scoase încet șperaclul, îl băgă în broască apucînd capătul cheii dinăuntru și întorcînd-o. Broasca cedă, fără nici un zgomot. Apucă apoi

butonul de la ușă și simți cum se mișcă fără pic de zgomot. Apoi tiptil — zgomotul pe care ar fi putut eventual să-l facă fiind acoperit de rîsul Stephaniei, pe care-l cunoștea atît de bine — deschise ușa și intră în odaie.

Auzind tusea lui aspră, apăsată, cei doi tineri săriră speriați : Gurney ascunzîndu-se după o perdea, iar Stephanie încercînd să se acopere cu pătura de pe divan. Nu putea scoate nici o vorbă și aproape nu-i venea să-și creadă ochilor. Gurney, plin de bărbăție și cutezător, dar nu foarte sigur pe sine, întrebă :

— Cine ești dumneata ? Ce cauți aici ?

Cowperwood zîmbi amabil și răspunse simplu :

— Nu caut mare lucru. Poate are să-ți spună domnișoara Platow, și arătă către ea.

Stephanie, încremenită de privirea rece și iscoditoare a lui Cowperwood, se trase înapoi, speriată, uitînd cu totul de Gurney, care-și dădu de altfel imediat seama că era vorba de o legătură mai veche — un amant jignit și furios — și nu prea se simțea dispus să acționeze.

— Domnule Gurney, rosti Cowperwood, amabil, după ce-i aruncă Stephaniei o privire cruntă și disprețuitoare. Cu dumneata n-am nimic și n-am de gînd să vă stînjenesc. Stau numai cîteva clipe. Am venit cu un scop precis. Femeiușca asta m-a înșelat cu vîrf și îndesat. M-a mințit tot timpul, cu un aer de mironosiță — dar niciodată n-am crezut-o. Astă seară mi-a spus că e invitată la o petrecere într-o grădină, undeva, la celălalt capăt al orașului. A fost amanta mea luni de zile. I-am dat bani, bijuterii, tot ce-a vrut. De altfel, cerceii de jad pe care-i are în urechi sînt de la mine, accentuă făcînd semn din cap către ea, vesel. Am venit aici numai și numai ca să-i dovedesc că nu mă mai poate minți. Pînă acum, de cîte ori o învinuiam în acest sens plîngea, mințindu-mă. Nu știu cît de bine o cunoști, sau cît de mult ții la ea. Tot ce vreau este să știe — ea, nu dumneata — se întoarse și o fixă pe Stephanie — că de azi încolo s-a isprăvit cu mințitul.

În timpul acestui discurs atît de neașteptat, Stephanie nervoasă, speriată, înmărmurită, dar frumoasă, stătea ghemuită într-un colț al divanului oriental atît de sugestiv și-l privea pe Cowperwood într-un fel care arăta limpede că, oricît de ușuratic s-ar fi purtat cu alții, îl iubea to-

tuși — și chiar foarte mult. Omul acesta puternic și masiv, care o înfrunta acum necruțător, pusese stăpînire pe imaginația ei bogată. Reușise să-și acopere întrucîtva trupul, dar brațele și umerii cu pielea măslinie, sînii, genunchii și picioarele frumos modelate rămăseseră parțial dezgolite. Părul negru despletit îi cădea pe spate ; expresia feței, plină de candoare, era extrem de tristă, chiar disperată. Se speriase pentru că, de fapt, Cowperwood îi trezea întotdeauna un fel de respect amestecat cu teamă — acest om ciudat, cumplit și în același timp fermecător. Îl privea, sperînd să-l mai ispitească totuși cu făptura, cu sufletul ei pătimaș, dar Cowperwood, disprețuitor față de Stephanie și față de amantul ei, presupunînd că s-ar fi împotrivit, se mulțumi să-i privească zîmbind. Stephanie își dădu numaidecît seama ce pierde — un om dîrz, minunat. Lîngă el, Gurney, palidul poet, nu prea părea mare lucru cu aerul lui romanțios. Stephanie ar fi vrut să spună ceva, să se apere ; dar era clar că Frank nu aștepta explicații și afară de asta mai era și Gurney. I se puse un nod în gît, ochii i se umplură de lacrimi, chiar și acolo unde se afla și, după prima reacție, de rezistență, urmă o alta, de emoție ascunsă, ca flăcările unui foc pe o mlaștină. Cowperwood cunoștea foarte bine această privire ; îi dădea singurul sentiment de triumf posibil.

— Stephanie, doar un cuvînt vreau să-ți mai spun. Bineînțeles, n-o să ne mai vedem niciodată. Ești o actriță bună. Ține-te de meserie, ai putea ajunge celebră, dacă nu lași iubirile să te copleșească. Cît despre amorul liber, poate că nu e incompatibil cu ceea ce ești, dar din punct de vedere monden nu cred că e foarte recomandabil pentru tine. Noapte bună.

Se întoarse și ieși cu pași grăbiți.

— Ah, Frank ! strigă Stephanie fascinată de farmecul lui, într-o ciudată stare de disperare. Nu mai ținea de loc seama de prezența amantului ei care o privea nedumerit.

Dar Cowperwood nici nu se uită la ea. Ieși în holul întunecat și coborî scara. Pentru prima oară în viață se întîmpla ca imaginea unei femei frumoase, enigmatice, imorale și stricate, a unei flori otrăvitoare, să-l obsedeze.

„S-o ia naiba, își spuse. S-o ia naiba de bestie ! Ce... ce..." Întrebuința cuvinte tari, urîte, desnădăjduit, pentru că abia acum știa ce înseamnă să iubești și să pierzi — să dorești cu pasiune și să nu dobîndești, nici acum, nici altădată. Era hotărît ca drumul Stephaniei Platow să nu se mai întîlnească niciodată cu al lui.

CAPITOLUL XXIX

Certuri de familie

Puțin timp înainte ca Frank să rupă legăturile cu Stephanie, Aileen află din întîmplare de la mama acestuia, absolut fără voia ei, un lucru care o cam supără. Doamna Platow veni în vizită și îi vorbi despre succesele fiicei ei la teatru, despre necazurile pe care le avea trupa Garrick și despre viitorul rol în care urma să joace Stephanie — ceva chinezesc.

— Ce frumoase bijuterii de jad i-ați dăruit ! exclamă ea, cu căldură. Le-am văzut abia deunăzi. Nu-mi spusese nimic pînă atunci. Îi plac atît de mult încît trebuie să vă mulțumesc și eu.

Aileen făcu ochii mari.

— Bijuterii de jad ! se miră, dar nu-mi mai aduc aminte. Amintindu-și însă de slăbiciunea lui Cowperwood pentru femei avu brusc o presimțire. Apoi rămase pe gînduri, foarte nedumerită.

— Da, sigur, reluă mama Stephaniei, turburată de mirarea lui Aileen. Colierul și cerceii de jad. Spune că i-ați dat dumneavoastră.

— A, da, acuma știu despre ce-i vorba, o întoarse repede Aileen. Mi-aduc aminte. Dar de fapt i le-a dat Frank. Sper că i-au plăcut.

Zîmbi amabil.

— Vai, îi place grozav și îi stau foarte bine, continuă doamna Platow prietenoasă, închipuindu-și că a înțeles totul. Adevărul e că Stephanie uitase o dată să-și închidă cutia în care ținea fardurile și maică-sa, căutînd ceva în odaie, dăduse peste jaduri și foarte nevinovată o întrebase

ce e cu ele, ca una care cunoştea valoarea jadului. Luată repede, Stephanie se zăpăcise, cu toate că în aparenţă nu păruse de loc turburată ; îşi reveni însă imediat şi îi povesti maică-si de o seară petrecută la familia Cowperwood, cînd Aileen o rugase stăruitor să primească jadurile în dar.

Din nefericire pentru Aileen lucrurile nu se opriră aici. Într-o după-masă, la o recepţie dată de Rhees Grier, un tînăr sculptor cu veleităţi mondene, pe care i-l prezentase Taylor Lord, Aileen simţi pe propria-i piele ce înseamnă, pentru lume, să fii o soţie neglijată. Chiar la sosire surprinse o discuţie între două femei care se aflau într-un colţ, în dosul unui paravan pus acolo ca să ascundă hainele invitaţilor.

— A, uite-o pe doamna Cowperwood, spuse una dintre ele. E nevasta magnatului în afacerea cu tramvaiele, ăla care umbla astă iarnă şi primăvara trecută cu tînăra Platow — aia din trupa *Garrick*.

Cealaltă dădu din cap, privind cu invidie rochia splendidă de catifea verde, pe care o purta Aileen.

— Mă întreb dacă îi e credincioasă, rosti doamna ; Aileen se căznea să prindă tot ce spuneau. Pare destul de îndrăzneaţă.

Mai tîrziu, Aileen reuşi să vadă cine erau gaiţele, fără ca ele s-o observe. Faţa ei trăda un amestec de indignare şi emoţie, dar asta nu-i sluji la nimic. Clevetirile celor două femei o răniseră cît se poate de adînc. Era jignită, furioasă şi nu ştia ce să facă. Ce îngrozitor, să fii expusă unor asemenea comentarii ! Şi asta numai din pricina infidelităţii soţului ei !

Într-o zi, puţin după discuţia cu doamna Platow, Aileen stătea în uşa budoarului care dădea pe palier, de unde se putea vedea holul de jos, şi acolo două dintre servitoarele ei vorbeau despre relaţiile dintre ea şi Cowperwood şi despre viaţa din Chicago, în general. Una din ele era înaltă şi osoasă, cam de vreo douăzeci şi şapte sau douăzeci şi opt de ani şi era fată în casă ; cealaltă, măruntică şi grasă, de vreo patruzeci de ani, era ajutoare de menajeră. Se făceau că şterg praful dar bîrfeau, bineînţeles în şoaptă, de aceea se aflau împreună. Cea înaltă fusese de curînd în serviciul familiei Aymar Cochrane, ex-preşedintele societăţii *Chicago West Division Railway*, şi atunci unul din

directorii noii societăţi *West Chicago Street Railway Company*.

— Mare mi-a mai fost mirarea, o auzi Aileen pe fată — cînd m-am trezit trimisă aici. Nu-mi vinea să cred cînd mi s-a spus. Păi, donşoara Florence fugea de acasă şi s-întilnea cu el de două, trei ori pe stămînă. Ce mă miră pe mine e că mă-sa n-a mirosit niciodată nimic.

— Ah! exclamă cealaltă. E tare păcătos cînd e vorba de muieri. (Aileen nu văzu însă gestul pe care-l făcu femeia). Apăi, era o fetiţă care tot venea pe-aici. Tat-su locuieşte la capătul străzii. Îi zice Haguenin. E proprietaru' ziarului ăla de dimineaţă *Press* şi are o casă frumoasă, puţin mai sus, tot pe strada asta. Nu prea am mai văzut-o în ultima vreme, da' i-am văzut de mai multe ori pupîndu-se, chiar aici, în odaia asta. Sînt sigură că nevastă-sa ştie tot... sigur. Mamă, ce s-a bătut odată cu una — aşa am auzit — o femeie cu care trăia 'mnealui, ş-o aducea aici acasă. Am auzit c-a bătut-o măr şi că femeia ţipa ca-n gură de şarpe. Vai, tare mai sînt păcătoşi bărbaţii ăştia cînd e vorba de muieri.

Un foşnet uşor venit de undeva le făcu pe cele două clevetitoare să se despartă şi să-şi vadă de treburile lor ; Aileen auzise destul ca să înţeleagă despre ce era vorba. Ce să facă ? Cum să afle mai mult despre aceste femei de care pînă atunci nu ştiuse nimic ? Ce-o mai fi cu Florence Cochrane ? Servitoarea fusese angajată cîndva la familia Cochrane, i se spusese. Dar Cecily Haguenin, fata lui Haguenin, directorul ziarului cu care erau cei mai buni prieteni ! Auzi, s-o sărute Cowperwood ! Cînd o să termine el oare cu legăturile astea ? O fi avînd de gînd s-o înşele toată viaţa ?

Se întoarse în camera ei, tristă şi agitată, şi începu să se frămînte. Se întreba dacă să-l părăsească ori să-i reproşeze deschis purtarea lui, sau să pună alţi detectivi care să-l urmărească. La ce bun ? Nu angajase odată nişte detectivi ? Parcă l-a împiedicat să se-ncurce acum cu Stephanie Platow ? Nicidecum. Şi pe viitor o să se poarte altfel ? S-ar părea că nu. Era limpede că viaţa ei cu Cowperwood ajunsese la un sfîrşit dezastruos şi definitiv. Lucrurile nu mai puteau merge aşa. Greşise, poate, cînd l-a luat pe Frank de la prima doamnă Cowperwood, deşi nu era prea con-

vinsă, căci doamna Lilian Cowperwood se potrivea atît de puțin cu el... în orice caz, plătea scump! Dacă ar fi fost superstițioasă, cît de cît, religioasă din fire, dacă ar fi citit cu atenție *Biblia* (și n-o citise), și-ar fi adus aminte de vorba aceea fatidică din Noul Testament : „Cel ce ridică sabia de sabie va pieri."

Adevărul este că tendința continuă pe care o avea Cowperwood de a trece de la o femeie la alta nu putea să nu ducă la un moment dat la consecințe neplăcute. După dispariția Stephaniei Platow din viața lui, se lansă într-o grămadă de alte escapade amoroase : cu fiica fermecătoare a domnului Haguenin, directorul de ziar, un om cît se poate de respectabil, prietenul cel mai înțelegător și devotat pe care-l avea Cowperwood în lumea ziariștilor ; cu fiica lui Aymar Cochrane, care-i căzuse în mreje, ca și cu multe altele. De fapt, cel mai adesea Cowperwood era vinovat și victimă deopotrivă, căci provocarea nu venea numai de la el.

Aventura lui cu Cecily Haguenin începuse foarte simplu. Vechi prieten al familiei și ducîndu-se foarte des la ei în casă găsise o victimă la îndemînă în această ființă plină de voluptate. Cecily era blondă, solidă și avea pe atunci vreo douăzeci de ani, plinuță, durdulie, cu ochi mari de un albastru violaceu, extrem de ageră la minte — un fel de păpușă cu care îi plăcea lui Cowperwood să se joace. De pe vremea cînd fata mergea la școală se născuse între ei o apropiere bazată pe tot felul de giumbușlucuri puerile — apoi în perioada studenției, în timpul vacanțelor pe care Cecily le petrecea acasă, s-au apropiat din ce în ce. În ultimul timp, cînd Cowperwood trecea pe la Haguenin să se consulte cu ziaristul, în biblioteca acestuia, despre anumite acțiuni de viitor, o văzuse mult mai des pe Cecily. Într-o seară — tatăl ei ieșise să verifice măsurile luate de consiliul municipal în legătură cu problema unor privilegii — Cecily, după o serie de ocheade cu subînțeles și simpatie, sfîrși prin a-i flutura pe la nas un nou roman, pe care întîmplător îl avea în mînă ; iar el, drept răspuns, o apucă, cu un gest mîngîietor, de mînă.

— Să nu crezi că mă poți ține așa ușor, îi spuse ea, glumind.

— Ba pot...

Urmă o mică luptă, după care Cowperwood, fata fiind pe jumătate convinsă, reuși, cu unele manevre, s-o ia în brațe, și Cecily se trezi cu capul pe umărul lui.

— Ei și ? îl întrebă ea cu o privire jumătate speriată, jumătate provocatoare — ce-ai să-mi faci acum ? Tot ai să-mi dai drumul.

— Da, dar nu imediat.

— Ba chiar acum, tata o să apară dintr-o clipă într-alta.

— Bine, dar deocamdată n-a venit. Știi că te-ai făcut o fată drăguță !

Cecily nu mai rezistă, se uita la el puțin speriată, puțin visătoare ; el o mîngîia pe obraz și o săruta. Dar pașii tatălui ei, care se auzeau apropiindu-se, îl întrerupse. Din ziua aceea între ei se înfiripă o înțelegere perfectă, care se poate însă numi frumoasă sau imorală, la alegere.

Față de Florence Cochrane — fata lui Aymar Cochrane, președintele Companiei de tramvaie *Chicago West Division* — a doua aventură a lui Cowperwood din acea perioadă, tactica fusese aproape identică și rezultatul același. Dacă ar fi s-o descriem doar în cîteva cuvinte, Florence, deși blondă, n-avea nimic comun cu Cecily — era delicată, originală și visătoare. Pe vremea cînd o cunoscuse Cowperwood, dovedea unele preocupări intelectuale, îl citea pe Marlowe și pe Jonson. Cowperwood, preocupat de problema tramvaielor din *West Chicago Street Railway* și avînd mereu discuții cu domnul Cochrane, reprezenta pentru Florence o mare personalitate de tip elisabetan. În sufletul ei trăia o revoltă împotriva vieții mic burgheze pe care era silită s-o ducă. Cowperwood îi ghici starea de spirit, glumea cu ea, o privea în ochi și găsi răspunsul pe care-l aștepta. Nici bătrînul Aymar Cochrane, nici nevasta lui, o femeie cît se poate de respectabilă, nu au bănuit niciodată nimic.

Mai tîrziu, gîndindu-se bine la toate astea, Aileen ajunse la concluzia că, dintr-un anumit punct de vedere, aceste aventuri o mulțumeau, o linișteau. Două femei sînt totdeauna mai puțin periculoase decît una singură și dacă Frank va continua așa, nu va putea să se fixeze definitiv la nici una. Și astfel, punînd totul în balanță, luînd și alte lucruri

în considerație, Aileen era convinsă că Cowperwood prefera pînă la urmă să rămînă însurat cu ea.

Dar ce jignire adusă frumuseții ei! se gîndi. Ce sfîrșit urît pentru o căsnicie ideală, care părea că va dura cît vor trăi! Ea, Aileen Butler, care în tinerețe se vedea mai frumoasă, mai puternică, mai fermecătoare ca oricare alta, să fie atît de timpuriu înlocuită de noua generație — n-avea decît patruzeci de ani.

Și ce proaste, ce gîște! Stephanie Platow, Cecily Haguenin, Florence Cochrane, niște începătoare searbăde! Iar ea, puternică, strălucitoare, cu pielea catifelată, cu fața fără zbîrcituri în jurul ochilor, pe frunte sau pe gît, cu părul auriu și bogat, cu pasul hotărît, cu o greutate care nu depășea șaizeci și cinci de kilograme, la înălțimea ei mijlocie, cu toate avantajele pe care i le putea oferi cosmetica, bijuteriile, rochiile, priceperea și gustul ei în alegerea materialelor, să fie înlăturată de niște femeiuști care știau să dea din coate. Era aproape de necrezut și atît de nedrept! Ce viață groaznică. Cît de nestatornic putea fi Cowperwood! Doamne, doamne, cînd te gîndești că toate astea sînt adevărate! De ce să n-o iubească? Din cînd în cînd se privea cu satisfacție în oglindă și simțea că o apucă furia. De ce nu-i mai ajungea? De ce avea nevoie de altele, de ce le găsea mai frumoase decît pe ea? De ce protestele lui repetate că totuși o iubește erau mincinoase? Mai existau pe lume și bărbați credincioși. Tatăl ei fusese un soț credincios. Amintirea tatălui ei, părerea acestuia despre felul cum se purtase o făcură pe Aileen să i se strîngă inima; asta nu-i schimbă însă punctul de vedere în privința drepturilor ei în situația actuală. Cu părul ăsta! Cu ochii ei frumoși, cu brațele astea superbe, catifelate! De ce să n-o iubească? De ce?

Într-o seară, cîteva zile mai tîrziu, Aileen stătea în budoarul ei citind și așteptîndu-l pe Cowperwood, cînd deodată auzi telefonul. Era chiar el care o anunța că e silit să rămînă la birou pînă tîrziu, după care o să plece probabil la Pittsburg pentru vreo două zile, dar se va întoarce sigur a treia zi, socotind și ziua aceea... Aileen se cam necăji, o trăda și vocea. Aranjaseră să ia masa cu familia Hoecksema și apoi să meargă la teatru. Cowperwood îi propuse să se ducă singură; dar ea refuză pe un ton cam

tăios și puse telefonul în furcă, fără măcar să-i spună la revedere. La zece, însă, Cowperwood sună din nou, vestind-o că se răzgîndise și că dacă ea dorește să iasă — vor lua cina undeva împreună sau își vor face alt program — să se îmbrace, dacă nu, vine acasă și nu mai ies.

Aileen înțelese imediat că Frank avusese probabil anumite planuri de amuzament care căzuseră baltă. După ce-i stricase seara venea acasă să mai dreagă puțin lucrurile. Asta o înfuria. Toate incertitudinile cu privire la sentimentele lui începuseră s-o scoată din sărite. Semnele furtunii se arătau la orizont. Cowperwood apăru, puțin mai tîrziu, grăbit, o luă în brațe cînd îi ieși înainte și o sărută pe gură. O mîngîie pe brațe și pe umeri, ipocrit, dar cu afecțiune.

— Ce-ai pățit, copilaș ? o întrebă, văzînd că se încruntă.

— Oh, nimic deosebit, replică Aileen, enervată. Să nu mai vorbim despre asta. Ai mîncat ?

— Da, ne-au adus de mîncare la birou. Se referea la McKenty, la Addison și la el, iar afirmația era adevărată. Fiind de astădată într-o situație onorabilă se simți obligat să se justifice puțin. N-am avut încotro. Îmi pare rău că afacerile astea îmi iau atîta timp, dar într-o zi, scap eu de ele. Curînd ! Lucrurile sînt pe cale să se potolească.

Aileen se desprinse din brațele lui și se îndreptă spre masa de toaletă. O privire în oglindă îi arătă că se ciufulise puțin, așa că-și potrivi părul la loc. Se uită la bărbie, apoi se întoarse la cartea ei — „cam îmbufnată", se gîndi Cowperwood.

— Ce s-a-ntîmplat, Aileen ? o întrebă. Nu-ți pare bine că sînt aici cu tine ? Știu că în ultimul timp nu prea ți-a fost ușor ; dar nu vrei să uiți ce-a fost și să ai puțină încredere în viitor ?

— Viitor ! Viitor ! Nu-mi mai vorbi de viitor. Ce-mi rezervă mie viitorul ?

Cowperwood simțea că nu mai era mult pînă să se dezlănțuie furtuna, dar se bizuia pe puterea lui de convingere și pe faptul că tot mai ținea la el, pentru a o potoli.

— De ce vorbești așa, iubito ? Știi bine că te-am iubit și te voi iubi totdeauna. Recunosc, sînt o sumedenie de fleacuri care deocamdată mă împiedică să stau acasă cît aș dori ; dar nu înseamnă că sentimentele mele s-au schimbat. Credeam că-ți dai seama de asta.

— Sentimentele tale! izbucni Aileen, cu ironie. Da, las-că știu eu ce sentimente ai. Destule ca să oferi altor femei garnituri de jad, bijuterii, și să alergi după orice fetișcană care îți iese în cale. Nu-i nevoie să vii acasă la zece pretinzînd că vii de dragul meu, cînd știu foarte bine că o faci pentru că nu ți-a mers alt aranjament. Las-că știu eu cît mă iubești. Lasă!

Se trînti mînioasă pe fotoliu și deschise cartea. Cowperwood o privi cu gravitate; aluzia pe care o făcuse la Stephanie era o revelație. Problemele astea în legătură cu femeile puteau uneori să devină de-a dreptul exasperante.

— Dar ce mai e și asta? întrebă mirat, însă prudent și cu o nevinovăție perfect simulată. N-am dat nimănui bijuterii și jaduri și nici n-am alergat după „fetișcane", cum le numești tu. Nu știu ce vrei să spui, Aileen!

— Vai, Frank! exclamă Aileen obosită și neîncrezătoare, tare mai minți! Cum poți minți în halul ăsta? M-am săturat de toate astea! Servitorii știu ei ceva cînd pălăvrăgesc pe la colțuri... pînă nu faci foc nu iese fum! Eu am pus-o pe doamna Platow să mă întrebe de ce i-ai dăruit fiică-si parura de jad? Nu știu ce rost mai are să minți! Ca să-mi închizi gura, să nu fac scandal! Te temi să nu mă duc să vorbesc cu domnul Haguenin, sau cu domnul Cochrane, sau cu domnul Platow, sau cu toți trei deodată. Ei bine, fii liniștit. N-am să mă duc. Mi-e silă de tine și de minciunile tale. Auzi, Stephanie Platow! O prăjină deșirată! Cecily Haguenin — o fleașcă! și Florence Cochrane — aia care seamănă cu un pește mort! (Aileen avea cîteodată talent la caracterizări). Dacă nu m-aș fi purtat atît de rău cu familia mea din Philadelphia, dacă nu m-aș teme de gura lumii și de răul pe care ți l-ar pricinui în afaceri, numaidecît aș trece la acțiune! Te-aș părăsi — asta aș face! Și cînd te gîndești că am fost în stare cîndva să cred că mă iubești sau că ai putea iubi o femeie și să-i fii credincios! Prostii! Dar puțin îmi pasă. Dă-i înainte! Însă un lucru să știi! Să nu crezi că am de gînd să mai înghit tot ce am înghițit pînă acum. Nu, nici prin minte nu-mi trece! N-o să mă poți înșela la infinit, pentru că nu mai rabd. Nu-s atît de bătrînă. Există destui bărbați care s-ar da în vînt după mine, dacă tu n-o faci. Ți-am

mai spus odată, dacă mă înşeli, te înşel şi eu. Las-că te învăţ eu minte. Am să umblu şi eu cu alţii. Da, da ! Îţi jur !

— Aileen, o rugă el, în şoaptă, dîndu-şi seama că în cazul de faţă era inutil să mai spună minciuni. Nu vrei să mă ierţi de data asta ? Îndură-te de mine. Uneori, aproape că nu înţeleg nici eu ce-i cu mine. Eu nu-s ca alţi bărbaţi. Sîntem de mult împreună. De ce nu vrei să aştepţi puţin ? Să mai încerci o dată. Să vezi dacă nu mă schimb. Aş putea să mă schimb.

— Da, sigur, să aştept ! Să te schimbi ! Ai putea să te schimbi ! Dar n-am tot aşteptat ? Nu m-am învîrtit eu nopţi întregi prin cameră, ca o nebună cînd nu erai acasă ? Să mă îndur de tine — da, da ! Dar de mine cine se îndură cînd sufăr ? Ah, doamne, adăugă ea cu violenţă şi pasiune. Ce nenorocită sînt ! Ce nenorocită ! Mă doare inima ! Mă doare !

Cu mîna la piept ieşi iute din cameră, cu pasul ei hotărît care-i plăcuse cîndva lui Frank atît de mult şi care nici acum nu-l lăsa indiferent. Ce păcat ! Se simţea mişcat, dar ca de un lucru care făcea parte dintr-o lume schimbătoare şi crudă. Ieşi imediat şi se duse după ea (ca în ziua incidentului cu Rita Sohlberg). Îi cuprinse talia cu braţul, dar ea se trase înapoi, furioasă.

— Nu, nu, lasă-mă în pace, strigă. M-am săturat de toate astea.

— Eşti foarte nedreaptă cu mine, Aileen, îi spuse el, făcînd o demonstraţie de sinceritate şi de căldură. Te laşi orbită de o simplă aventură care a intervenit între noi... Îţi dau cuvîntul meu de onoare că nu te-am înşelat nici cu Stephanie Platow, nici cu alta. Se poate să le fi făcut puţină curte, dar asta nu înseamnă nimic. De ce nu vrei să înţelegi ? Nu-s chiar atît de păcătos cum mă vezi tu. Sînt băgat în nişte afaceri importante care privesc atît bunăstarea şi viitorul tău cît şi al meu. De ce nu vrei să judeci puţin, să fii generoasă ?

Urmă o lungă discuţie — plină de acuzaţiile şi justificările obişnuite. În cele din urmă, însă, din cauza oboselii ei, a mîngîierilor lui, a faptului că nu exista nici o soluţie rezonabilă, Aileen capitulă şi pentru moment îi dădu voie lui Frank s-o convingă că în sufletul lui mai rămăsese

încă o urmă de dragoste pentru ea. O durea inima. Chiar si el, încercînd s-o liniștească, își dădu foarte clar seama că pentru a o convinge de sinceritatea dragostei lui va trebui să facă eforturi mult mai mari pentru a-i da curaj și a o distra și că în starea lui actuală și cu înclinația pe care o avea pentru femei, asta era absolut imposibil. Deocamdată s-ar fi putut stabili între ei o înțelegere, dar avînd în vedere ceea ce aștepta de la el și punînd la socoteală pasiunea și egoismul ei, n-ar fi durat mult. Cowperwood era sortit să-și urmeze destinul — iar ea să-l părăsească, dacă va fi nevoie. El însă nu se mai putea opri și nici nu mai putea da înapoi. Era prea pasionat, prea strălucitor, prea egoist și prea complex ca să aparțină doar unei singure femei.

CAPITOLUL XXX

Obstacole

Uneori, într-o carieră în plină ascensiune piedicile curg, care mai de care mai neașteptate, iar omul, ca un bun înotător, trebuie să învingă curenții potrivnici ai vieții. Unii au noroc, sau le vine într-ajutor cine știe ce forță și atunci un val prielnic îi poartă parcă mereu înainte. Să fie oare forța divină ? Nu neapărat. În orice caz e ceva care scapă înțelegerii noastre. Or fi niște îngeri păzitori ? Mulți au această convingere spre ghinionul lor. (Dovadă Macbeth). Nu cumva o fi vorba de înclinația instinctivă a individului către dreptate, virtute, sau simțul datoriei ? Acestea sînt niște flamuri confecționate de muritori. Dar cum nimic nu-i dovedit, orice speculații sînt îngăduite.

Astfel, de pildă, puțin după ce Cowperwood ajunsese directorul societății *West Side* izbucni un conflict între societate și un cetățean pe care-l chema Redmond Purdy, care investea bani în proprietăți imobiliare, se ocupa cu vînzări de pămînt și făcea camătă — conflict care stîrni multă vîlvă în Chicago. Tunelurile din străzile La Salle și Washington funcționau acum din plin. Dar din cauza întinderii spre nord și sud a cartierului West Side s-a simțit ne-

voia de cabluri și pe străzile Van Buren și Blue Island, deci și de un al treilea tunel la sud de strada Washington, de preferință în dreptul străzii Van Buren, pentru că se putea astfel ajunge mai direct în centrul comercial. Cowperwood abia aștepta să construiască acest tunel, deși nu prea știa cum să obțină de la oraș dreptul de trecere pe sub strada Van Buren, unde exista un pod cu un trafic foarte intens. Se iscau tot felul de încurcături. În primul rînd era nevoie de aprobarea Ministerului de Război din Washington pentru a se construi orice fel de tunel sub rîu. În al doilea rînd, săpăturile, dacă s-ar fi făcut chiar sub pod, puteau pricinui neajunsuri mari, necesitînd închiderea sau chiar desființarea podului. Dat fiind atitudinea critică, ca să nu spunem chiar ostilă, a ziarelor care, de la acordarea privilegiilor pentru tunelurile din străzile La Salle și Washington îi urmăreau pas cu pas orice mișcare, Cowperwood se hotărî să nu mai ceară nimic orașului în această privință și să cumpere în schimb drepturile de proprietate asupra unor terenuri la nord de pod, care să fie destul de întinse pentru ca săpăturile să poată începe imediat fără ca orașul să se poată amesteca.

Terenul cel mai nimerit în acest scop — o parcelă de o sută cincizeci pe o sută cincizeci de metri, aproape de malul rîului, și pe care se găsea deocamdată o clădire cu șapte etaje — aparținea domnului Redmond Purdy, menționat mai înainte, un om înalt, slăbănog, slinos, care purta manșete și gulere de celuloid și vorbea pe nas.

Cowperwood, ca de obicei, începu tratativele, adresîndu-se unor oameni aparent fără nici o legătură cu această afacere, străduindu-se să cumpere terenul la un preț convenabil. Dar Purdy, cămătar zgîrcit și afurisit, ca o capcană de șoareci, auzise ceva despre planul cu tunelul așa că era pornit pe jecmăneală.

— Nu, nu, și nu, striga ori de cîte ori veneau la el reprezentanții domnului Sylvester Toomey, agentul lui Cowperwood, care-și băga nasul în toate celea. Nu vreau să vînd. Pleacă.

În cele din urmă domnul Sylvester Toomey, la capătul răbdării, se plînse lui Cowperwood, care trimise de îndată după cei doi pescuitori în ape tulburi — generalul Van Sickle și onorabilul Kent Barrows McKibben. Generalul în-

cepuse să se cam ramolească și Cowperwood se gîndea să-l scoată la pensie ; McKibben însă era în floarea vîrstei — frumos, elegant, fățarnic, periculos. Discutară cu domnul Toomey, după care s-au întors la Cowperwood cu un plan promițător. Onorabilul Nahum Dickensheets, judecător la Curtea de Apel din Statul Illinois, un om legat de steaua lui Cowperwood prin fire pe care nu e nevoie să le dezvăluim aici, fusese convins după multe stăruințe, în acest caz de forță majoră, să-i vină în ajutor cu temeinicile lui cunoștințe tehnice. La sugestia sa, lucrările de excavație pentru tunel începură imediat — întîi la capătul dinspre est, sau mai bine zis dinspre strada Franklin, ca apoi, după opt luni de săpături, să pornească și la extremitatea vestică, adică pe Canal Street. Un puț fu deci săpat la vreo nouă metri în spatele clădirii aparținînd domnului Purdy — între clădire și rîu. Purdy urmărea lucrările mirat, dar totodată sfidător. Era convins că atunci cînd se va pune problema de a se anexa și proprietatea lui, societatea de tramvaie *North și West Chicago Street Railway* va plăti bani grei, vrînd nevrînd.

„Ei fir-ar să fie !" își spunea adesea în sinea lui, căci nu vedea de loc cum ar fi putut Cowperwood să o scoată la capăt cu petecul acela de pămînt ; se simțea neliniștit. În cele din urmă, cînd nevoia de a dobîndi terenul la care rîvnea deveni un lucru imperios, Cowperwood trimise după proprietar, care se prezentă cu plăcere, așteptîndu-se la o convorbire din care nădăjduia să tragă foloase ; pentru el ar fi însemnat o mică avere.

— Domnule Purdy, începu Cowperwood cu o blîndețe prefăcută, ai pe malul celălalt al rîului o bucată de pămînt care-mi trebuie mie. De ce nu mi-o vinzi ? Nu crezi că am putea ajunge la o înțelegere ?

Zîmbi ; Purdy se uita în jur cu o expresie șireată și lacomă în priviri, întrebîndu-se cît anume ar putea scoate de la Cowperwood. Clădirea, cu tot ce avea înăuntru și cu terenul din jur valora cam două sute de mii de dolari.

— De ce s-o vînd ? E o clădire bună și-mi folosește exact cît ți-ar putea folosi și dumitale. Îmi rentează.

— Bine, spuse Cowperwood, dar eu sînt dispus să-ți ofer un preț bun pe ea. Și pe urmă aici e vorba de binele obștesc. Tunelul ăsta ar fi foarte folositor pentru partea

de vest a orașului și pentru eventualele proprietăți pe care le-ai mai avea acolo. Cu ce-ți dau cu poți cumpăra alte terenuri, tot acolo sau în altă parte și faci o treabă bună. Tunelul trebuie plasat exact pe locul acela, altminteri nu m-aș osteni să mai discut cu dumneata.

— Da, tocmai asta e, zise Purdy cu îndărătnicie. Te-ai apucat și-ai săpat tunelul fără să mă consulți și acum ai pretenție să mă dau la o parte ? Ei bine, nu văd de ce m-aș retrage ca să-ți fac dumitale plăcere.

— Dar am de gînd să-ți ofer un preț bun.

— Cît ?

— Dumneata cît dorești ?

Domnul Purdy se scarpină după urechea lui de vulpoi.

— Un milion de dolari.

— Un milion de dolari, exclamă Cowperwood, nu crezi că-i prea pipărat, domnule Purdy ?

— Nu, atîta face, spuse acesta, răspicat.

Cowperwood oftă.

— Îmi pare rău, zise el, dus pe gînduri, dar zău că-i prea mult. Nu vrei să iei trei sute de mii de dolari, bani gheață, acum, și să considerăm tîrgul încheiat ?

— Un milion, stărui Purdy, privind grav în tavan.

— Perfect, domnule Purdy, rosti Cowperwood, atunci îmi pare foarte rău. Văd că nu se poate face nimic cu toate că speram să ne înțelegem. Sînt gata să-ți plătesc o sumă rezonabilă, dar ceea ce ceri dumneata e mult prea mult. E absurd ! Poate că ar fi bine să te mai gîndești. Tunelul se mai poate muta, chiar și acum.

— Un milion de dolari, stărui Purdy.

— Asta nu se poate, domnule Purdy. Nu face atîta. De ce nu vrei să fii înțelegător ? Să zicem trei sute douăzeci și cinci de mii de dolari și diseară ai cecul.

— Domnule Cowperwood, nu primesc nici dacă-mi oferi cinci sau șase sute de mii de dolari... nici acum, nici altădată. Știu foarte bine ce drepturi am !

— Atunci, perfect ! repetă Cowperwood, asta-i tot ce pot spune. Nu vrei să vinzi, nu vinde ! Poate te răzgîndești mai încolo !

Domnul Purdy plecă și Cowperwood își convocă avocații și inginerii. Într-o sîmbătă după masă, o săptămînă sau două mai tîrziu, cînd toată lumea plecase din clădirea

respectivă, sosi o echipă de trei sute de muncitori, cu tîrnăcoape, lopeți și dinamită. A doua zi, pe la asfințit (fiind duminică, sărbătoare legală, tribunalul era închis și deci nu se putea face nici un demers), acea clădire frumoasă, proprietatea particulară a domnului Redmond Purdy, fu demolată pînă în temelie și în locul ei apăru o imensă groapă. Domnul cu guler și manșete de celuloid aflînd, pe la orele nouă în aceeași duminică dimineață, că imobilul lui era aproape complet la pămînt se înfurie, bineînțeles, din cale-afară. Cînd sosi la fața locului, roșu de mînie, o parte dintr-un perete mai era încă în picioare. Chemă imediat poliția. Dar, oricît de curios ar părea, asta nu prea-i folosi la nimic, deoarece li se arătă o hotărîre emisă de cea mai înaltă instanță judecătorească prezidată de onorabilul Nahum Dickensheets, prin care se interzicea oricui de a interveni în această afacere. (Ulterior, la cererea unui alt tribunal, se descoperi că documentul cu pricina dispăruse fără urmă. De altfel, se zvonea că în realitate nici nu existase și că nimeni n-a văzut așa ceva).

Demolarea și săpăturile continuară. Avocații făceau naveta de la un judecător amical la altul. Cînd vestea acestei fărădelegi nemaipomenite făcu ocolul orașului, întîlneai peste tot oameni cu ochii holbați de mînie, cu respirația tăiată, de parc-ar fi fost loviți de dambla. Totuși, legea e lege — procedura-i procedură și în zilele de sărbătoare legală, cînd tribunalele nu lucrează, nu se putea emite nici o hotărîre. Dar pe la trei după amiază se găsi în sfîrșit un magistrat binevoitor care consimți să semneze o hotărîre prin care se interzicea săvîrșirea acestei crime odioase. Între timp însă clădirea dispăruse, iar săpăturile se isprăviseră. Acum nu mai rămînea companiei *West Chicago Street Railway* decît să obțină o altă decizie care să anuleze decizia anterioară, somînd ca drepturile, privilegiile și libertățile ei să fie respectate. Se crea astfel un conflict care, evident, va duce problema în fața Curții de Apel a Statului Illinois unde avea să zacă la infinit. Timp de cîțiva ani urmară nenumărate hotărîri, cereri de anulare a primelor hotărîri ca fiind eronate sau discutabile, moțiuni pentru rejudecarea procesului, amenințări de transferare a cazului pe baza unui privilegiu apărat de constituție, de la tribunalul Statului Illinois la tribunalul

federal ş.a.m.d. Pînă la urmă litigiul fu rezolvat în afara tribunalului, domnul Purdy devenind în cele din urmă mai rezonabil. Între timp însă ziarele, aflînd toate amănuntele în legătură cu tranzacţia, dezlănţuiseră o campanie împotriva lui Cowperwood.

Dar mult mai supărător ca incidentul cu Redmond Purdy era concurenţa unei noi societăţi de tramvaie. Ideea unei societăţi de acest soi răsări întîi în mintea lui James Furnivale Woolsen, un tînăr din California, care ştia foarte bine ce vrea. Încetul cu încetul, începu să se înfiripeze sub formă de cereri supuse şi aprobate de două treimi din locuitorii diferitelor străzi din marginea părţii sudvestice a oraşului, unde trebuia să se construiască noua linie. Acest James Furnivale Woolsen, fiind un om ambiţios, era mai greu de doborît. Pe lîngă aprobările şi cererile locuitorilor, pe care Cowperwood nu le putea lua atît de lesne de la el, James Furnivale găsise un mod de tracţiune nou, care se experimenta la epoca aceea în diferite oraşe mai mici — un sistem de propulsie electrică, cu ajutorul unui fir instalat deasupra vagonului şi al unui troleu mobil, despre care se spunea că-i foarte economic, mai practic decît cablul şi chiar mai ieftin decît caii.

Cowperwood auzise mai demult de acest nou sistem electric şi îl studia de cîţiva ani cu cel mai mare interes, deoarece promitea să revoluţioneze întregul sistem al tramvaielor. Dar pentru că abia terminase instalarea sistemului său excelent de cabluri, nu i se părea nimerit să renunţe la el. Troleul era deocamdată o inovaţie mult prea îndrăzneaţă şi, în orice caz, nu putea fi aplicat în Chicago decît de el. Se gîndea să-l introducă întîi pe liniile secundare şi, mai tîrziu, poate, pe toate liniile.

Înainte însă de a acţiona împotriva lui Woolsen, acest tînăr simpatic, dornic să parvină, plin de imaginaţie şi de talent oratoric, avusese grijă să se alieze cu diferiţii capitalişti direct interesaţi în această problemă, ca de pildă Truman Leslie MacDonald, care considera că a găsit o ocazie minunată de a-l stoarce de bani pe Cowperwood, şi Jordan Jules, cîndva preşedintele companiei de gaz aerian *North Chicago*, care din cauza lui Cowperwood pierduse mulţi bani în războiul gazului aerian. Era greu de găsit două unelte mai bune cu care să scoată din sărite un

om, socotit de ei dușmanul numărul unu. Truman Leslie, cu ochii negri, agresivi, bănuitori și plini de invidie, mlădios la trup, dar viguros, Jordan Jules, mic și îndesat, ca o minge, spelb, cu păr blond, rar și unsuros, care-i crescuse peste gulerul hainei, cu o chelie lucioasă, de la frunte pînă în creștetul capului, și cu niște ochi albaștri, iscoditori, ageri și crunți. Ei, la rîndul lor, mobilizaseră pe rînd pe Samuel Blackman, fost președinte al lui *South Side Gas Company* ; pe Sunderland Sledd, renumitul director al unor linii ferate locale și posesor a sumedenie de acțiuni ; Norrie Simms, președintele societății *Douglas Trust*, care însă era puțin mai mult ca un agent. Impresia generală era că tactica defensivă a lui Cowperwood, care consta în a convinge Consiliul municipal să nu acționeze în nici un chip, nu prezenta un pericol prea mare.

— Eu cred, explica tînărul MacDonald într-o dimineață la o ședință, că în curînd le vom veni de hac. Trebuie neapărat să-i măturăm. Puțină publicitate n-ar strica.

Se adresă tatălui său, directorul ziarului *Inquirer*, care însă refuză deocamdată să se amestece, dîndu-și seama că acționînd ar servi interesele fiului lui. Tînărul, furios de nepăsarea Consiliului, se năpusti în această organizație și-l întrebă pe consilierul Alderman Dowling, care continua să fie președintele ei, de ce sînt trecute cu vederea hotărîrile Consiliului din Chicago. Domnul Dowling — un om masiv, puhav și placid, cu ochi albaștri, cu o constituție de fier, buze cărnoase — binevoi să-l informeze că, deși e președintele comitetului însărcinat cu străzile și aleile orașului, nu știa nimic de toată această poveste.

— În ultima vreme nu m-am prea ocupat de astfel de lucruri, rosti el.

Domnul MacDonald se duse să-i vadă pe ceilalți membri ai comitetului. Dar ei refuzară să-și spună părerea. Vor trebui mai întîi să studieze problema. Cineva susținea că ar exista o greșeală de procedură în cererile adresate lor. Se făcuse, firește, vreun matrapazlîc și, fără îndoială, vinovatul era Cowperwood. MacDonald discută cu Blackman și cu Jordan Jules și toți trei căzură de acord : Consiliul trebuia silit să-și îndeplinească datoria. Aceasta era o acțiune legală. Luptau pentru instalarea unui sistem de transport nou și perfecționat, pe care Consiliul municipal

nu voia să-l introducă în oraș. Deoarece lui Schryhart i se făgăduise o participare și avea multe șanse să conducă noua societate, el încuviință ca hotărîrile să fie puse în practică. Rezultatul — un nou scandal în presă.

Ziarul lui Schryhart, *Chronicle*, ziarul lui Hyssop, cel al lui Merrill, precum și *Inquirer* subliniară că situația ajunsese intolerabilă. Dacă grupul influent, la cheremul unui individ atît de sinistru ca Frank Cowperwood, avea să oprească promulgarea oricărei legi privitoare la transportul în oraș, un singur lucru mai rămînea de făcut : un apel adresat alegătorilor pentru răsturnarea potlogarilor. Nici un partid nu putea supraviețui unor asemenea înșelătorii politice și jonglerii financiare. McKenty, Dowling, Cowperwood și alții erau caracterizați drept obstrucționiști lipsiți de judecată, cu o influență coruptivă. Dar Cowperwood se mulțumea să zîmbească. Toate astea nu erau decît vorbărie goală. Mai tîrziu însă, cînd tînărul MacDonald amenință să dea Consiliul în judecată pentru a-l sili să-și facă datoria, Cowperwood și asociații săi nu se mai simțiră atît de veseli. O somație, adresată Consiliului, chiar dacă n-avea prea mari sorți de izbîndă, putea oferi pe tavă ziarelor ocazii rare de sporovăială și pe urmă alegerile municipale băteau la ușă. Totuși, McKenty și Cowperwood nu deznădăjduiau — aveau birouri, slujbe, fonduri, un partid bine organizat, cîrciumi, spelunci și camere întunecoase, unde noaptea tîrziu urnele se măsluiau fără nici o rușine.

Oare Cowperwood avea vreun amestec direct în toate astea ? Nicidecum. Dar McKenty ? Nici atît. Îmbrăcați elegant, în stofe scumpe și cămăși fine, discutau adesea în birourile societății *Chicago Trust*, în biroul președintelui societății tramvaielor *North Chicago Street Railway System*, sau în biblioteca domnului Cowperwood. Acolo nu s-au petrecut niciodată pungășii. Și totuși asociația directorilor de ziare Schryhart, Simms și MacDonald pierdu. Partidul domnului McKenty cîștigă toate voturile. E drept că o parte dintre cei mai corupți consilieri ai orașului căzură, dar ce contează ici, colo, cîte un consilier municipal mai puțin ! Noii aleși, cu toate promisiunile și angajamentele luate înainte de alegeri, puteau fi ușor mituiți sau convinși. Și astfel, elementul anti-Cowperwood se afla

exact ca mai înainte ; dar antipatia față de el era mult mai puternică și în plus în rîndurile opiniei publice încolțise bănuiala că ceva șchioapătă în felul în care Cowperwood conduce societățile de tramvaie ale orașului.

CAPITOLUL XXXI

Dezvăluiri neplăcute

Descoperirea făcută de directorul Haguenin că fiica lui, Cecily, ar avea anumite relații cu Cowperwood coincidea cu neplăcerile acestuia în afaceri și într-o oarecare măsură le și agravă. Haguenin aflase totul, nu de la Aileen, care renunțase să mai lupte cu Frank în această privință, ci de la reporterul lui monden — o femeie — care, auzind, Dumnezeu știe de unde, anumite zvonuri și fiindu-i obligată lui Haguenin pentru multe servicii ce i le făcuse venise la el și îi spusese totul, fără nici un înconjur. Lui Haguenin, care în ciuda meseriei sale de gazetar era destul de naiv, nu-i venea să creadă. Cowperwood, un om atît de politicos și pe care părea că-l interesează numai afacerile ! Auzise, bineînțeles, multe despre el, despre trecutul lui, dar acum avea la Chicago o situație de natură să excludă asemenea aventuri, minore, după părerea lui Haguenin. Dar cum în joc era reputația fetei lui, o întrebă pe Cecily, care, strînsă cu ușa, mărturisi totul. Fata îi explică, bineînțeles, că e majoră și că dorește să-și trăiască viața — teorie pe care o adoptase în mare parte de la Cowperwood. La început, Haguenin nu luă nici o măsură, se gîndea s-o trimită pe Cecily la o mătușă din Nebraska. Dar văzînd că fata refuză cu încăpățînare și că Frank ar putea s-o influențeze sau chiar să treacă la represalii (căci fie spus în treacăt, Cowperwood girase o sută de mii de dolari pentru el), se hotărî să vorbească întîi cu el. Toate astea însemnau firește ruperea relațiilor și oarecari complicații în situația lui financiară, care nu-i prea conveneau. Dar altă soluție nu exista. Tocmai cînd se pregătea să-i facă o vizită lui Cowperwood, acesta, care încă nu aflase că Haguenin știe totul despre relațiile lui cu Ce-

cily, vrînd să discute o schimbare în programul Consiliului, îi telefonă să-l invite la masă. Telefonul îl uimi grozav pe Haguenin, cu toate că de fapt îi convenea.

— Sînt extrem de ocupat, răspunse el, foarte abătut. Aş vrea însă să te rog să vii în cursul zilei pe la mine, la redacţie ! Vreau să-ţi spun ceva !

Cowperwood, crezînd că se ivise cine ştie ce complicaţie politică locală sau ceva în legătură cu ziarul, care l-ar putea interesa şi pe el, fixă o întîlnire pentru ora patru şi un sfert. Sosi la biroul directorului din Press Building, unde Haguenin îl primi grav, posomorît.

— Domnule Cowperwood, începu Haguenin, cînd îl văzu intrînd pe financiar, elegant, îngrijit, cu un aer de amabilitate plină de infatuare, te cunosc de vreo paisprezece ani ; ţi-am arătat totdeauna numai înţelegere şi bunăvoinţă. E adevărat, în ultimul timp mi-ai făcut anumite servicii financiare, dar le-am atribuit mai mult prieteniei pe care o aveai faţă de mine, decît vreunui alt motiv. Cu totul întîmplător am aflat de relaţiile care există între dumneata şi fata mea. Am discutat cu ea, a recunoscut tot ce era necesar să ştiu. Bunul simţ elementar, cred, s-ar fi cuvenit să te facă să nu adaugi numele copilului meu pe lista femeilor pe care le-ai dezonorat. Cum însă n-a fost aşa, mă mulţumesc să-ţi spun — domnul Haguenin se încruntă, alb ca varul la faţă — că relaţiile dintre noi doi s-au curmat. Ai girat pentru mine o sută de mii de dolari care-ţi vor fi restituiţi cît se poate de repede şi sînt convins că-mi vei înapoia acţiunile pe care le ai în garanţie. Altul, în locul meu, domnule Cowperwood, ar căuta să se răzbune, pricinuindu-ţi fel de fel de necazuri. Presupun că nu ai copii, sau, dacă ai, îţi lipseşte în orice caz instinctul patern, altminteri nu m-ai fi lovit atît de crunt. Cred că pînă la urmă ai să descoperi că modul dumitale de a te purta e inadmisibil, la Chicago, sau oriunde aiurea.

După care, Haguenin se răsuci încet pe călcîie, îndreptîndu-se către biroul lui. Cowperwood, care îl ascultase cu mare atenţie şi răbdare, fără măcar să clipească, spuse doar atît :

— Am impresia, domnule Haguenin, că privim problema din unghiuri diametral opuse. Dumneata nu poţi în-

țelege felul meu de a gîndi și eu nu-l pot adopta pe al dumitale. Dar, dacă dorești, ți se vor restitui acțiunile de îndată ce vom lichida polița girată de mine. Asta-i tot ce pot spune.

Se întoarse și ieși cu un aer de totală indiferență, gîndindu-se cu părere de rău că pierduse sprijinul unui om atît de respectabil, dar spunîndu-și, pe de altă parte, că se va descurca și fără el. Ce absurd era felul în care părinții insistau ca fiicele lor să fie ceva ce ele nu doreau de loc să fie !

După plecarea lui Cowperwood, Haguenin rămase lîngă birou, întrebîndu-se unde să găsească repede o sută de mii de dolari și ce anume trebuie să facă pentru ca Cecily să-și dea seama de greșeala ei ; ce lovitură neașteptată primise, își zicea el, și tocmai în casa unui prieten ! Se gîndi că Walter Melville Hyssop, care se pricopsise, nu glumă, de pe urma celor două ziare ale sale, l-ar putea salva, iar el îi va restitui banii mai tîrziu, cînd ziarul *Press* va prospera din nou. În drum spre casă făcea reflecții asupra vieții și soartei omului.

Cowperwood se duse la societatea *Chicago Trust* ca să discute cu Videra și mai tîrziu acasă, unde avea să se gîndească la felul cum să compenseze pierderea suferită. Situația și soarta lui Cecily Haguenin îl preocupau în clipa aceea mai puțin decît multe alte probleme care-i frămîntau mintea.

Se gîndea mult mai serios la o legătură pe care se încumetase s-o stabilească de puțină vreme cu doamna Hosmer Hand, soția unui mare financiar și capitalist. Hand era un om solid, calm, cu o minte greoaie ; își pierduse de cîțiva ani prima nevastă căreia îi fusese pe deplin credincios. După moartea ei se ocupase ani de-a rîndul numai și numai de importantele lui afaceri financiare, totuși, în cele din urmă, datorită averii imense, unui fizic destul de prezentabil și situației sociale, se trezi prins în cursă de o oarecare doamnă Jessie Drew Barret care-l însură cu fata ei, Caroline, o fetiță îndrăzneață, ascuțită la minte, calculată și extrem de veselă. Avînd ambiții mondene și destul de puțin suflet, perspectiva milioanelor lui Hand și gîndul că situația ei ar fi extrem de avantajoasă în caz că el ar

muri o făcură să treacă ușor cu vederea înfățișarea lui greoaie și bătrînicioasă și să-l considere ca pe un amorez. Bine înțeles, lumea începuse să bîrfească ; Hand era socotit o victimă, iar Caroline și maică-sa niște intrigante interesate ; dar cum bogatul financiar era serios îmbrobodit, prietenii și toți cei care contau pe sprijinul lui n-aveau încotro, trebuiau să adopte o atitudine deferentă, ceea ce și făcură. La nuntă venise foarte multă lume. Doamna Hand începu să dea ceaiuri, serate muzicale, recepții foarte costisitoare.

Cowperwood n-a cunoscut-o nici pe ea, nici pe soțul ei, decît după ce se lansase afacerea tramvaielor. Avînd mare nevoie de două sute cincizeci de mii de dolari și, văzînd că societatea *Chicago Trust, Lake City Bank* și altele dețineau și așa un număr prea mare de garanții pe numele lui, se gîndi într-un moment de inspirație să recurgă la Hand. Cowperwood fusese totdeauna mare amator de împrumuturi. Piața era plină de polițe iscălite de el. În felul ăsta intrase de multe ori în legătură cu oameni influenți, împrumutînd pe un termen lung sau scurt, cu o dobîndă mare sau mică după cum era cazul, dînd uneori peste oameni pe care-i putea întrebuința sau cu care ar fi putut să lucreze. Cît despre Hand, cu toate că făcea evident, parte din tabăra adversă — tagma Schryhart — *Union Gas* — *Douglas-Trust* — Cowperwood nu șovăise nici o clipă să se ducă la el. Dorea să învingă sau să prevină orice impresie nefavorabilă. Hand, un om grav, viclean dar cinstit — auzise unele lucruri rele despre Cowperwood — era înclinat să fie corect și fără idei preconcepute. Poate că, în fond, Cowperwood era doar victima unor concurenți invidioși.

Iată de ce atunci cînd Cowperwood se prezentă pentru prima oară la biroul lui din Rookery Building, fu primit cu cea mai mare cordialitate.

— Poftește, domnule Cowperwood. Am auzit multe despre dumneata de la unul, de la altul și mai ales din ziare. Cu ce-ți pot fi de folos ?

Cowperwood scoase din buzunar cinci sute de mii de dolari sub formă de acțiuni ale societății *West Chicago Street Railway.*

— Aș vrea să știu dacă pot obține pînă mîine dimineață două sute cincizeci de mii de dolari pe ele.

Hand, un tip placid, se uită liniștit la acțiuni.

— Dar cu banca dumitale ce e? întrebă, referindu-se la *Chicago Trust Company*. Nu le poți depune acolo?

— Banca e pentru moment ocupată cu prea multe afaceri, preciză Cowperwood, cu un zîmbet curtenitor.

— Dacă ar fi să mă iau după tot ce spun ziarele ar trebui să cred că ți-ai pus în minte să distrugi tramvaiele, orașul Chicago și chiar să te ruinezi. Noroc că nu mă iau după ziare. Pentru cîtă vreme ai nevoie de banii ăștia?

— Șase luni și eventual, dacă ești de acord, chiar un an.

Hand examină acțiunile, sigiliile lor de aur.

— Acțiuni *West Chicago*, în valoare de cinci sute de mii de dolari, cu o dobîndă preferențială de șase la sută, rezumă el. Cîștigați șase la sută?

— La ora actuală cîștigăm opt la sută și ai să vezi c-o să vină o zi în care aceste acțiuni se vor vinde cu două sute de dolari bucata, iar dobînda lor va ajunge la doisprezece la sută.

— Și numărul de acțiuni emise de dumneata e de patru ori mai mare decît numărul celor emise de vechea societate. Ei, orașul crește! Lasă-le aici pînă mîine sau adu-le înapoi. Trimite pe cineva sau cheamă-mă la telefon și am să-ți dau răspunsul.

Apoi discutară puțin despre tramvaie și corporații. Hand dorea să afle ceva în legătură cu niște terenuri din West Chicago — o regiune de lîngă Ravenswood. Cowperwood îi dădu cele mai bune sfaturi.

A doua zi Cowperwood îi telefonă lui Hand care spuse că acceptă propunerea și că-i va trimite un cec. Și astfel se formară oarecari legături de prietenie între ei, care rămaseră valabile pînă cînd legătura lui Cowperwood cu doamna Hand se consumă, fiind dată în vileag.

Cowperwood găsi în Caroline Barret — așa cum îi plăcea ei să se iscălească uneori — o femeie tot atît de nestatornică și agitată ca el, însă mai puțin șireată. Fără a fi cîtuși de puțin convențională, o interesau totuși succesele mondene, iar de Hand nici nu se sinchisea. După ce se măritase, dorea să-și scoată pîrleala ducînd o viață plină de distracții. Aventura ei cu Cowperwood începuse

la un dineu oferit de soţii Hand în somptuoasa lor locuinţă de pe North Shore Drive, cu vedere spre lac. Cowperwood fusese invitat de Hand, care voia să discute cu el mai multe probleme privind oraşul Chicago. Doamna Hand se simţea atrasă de reputaţia de don Juan a lui Cowperwood. Era o femeie scundă, cu dinţi albi frumoşi, buze roşii, pe care nu se sfia să le accentueze uneori cu puţin rouge, păr castaniu, ochi mici, căprui, iscoditori, cu o privire veselă, provocatoare. În seara aceea îşi dădu toată silinţa să pară interesantă, deşteaptă, spirituală, şi reuşi.

— Îl cunosc pe Frank Cowperwood din reputaţie, spuse ea, întinzîndu-i o mînă mică şi albă încărcată de inele, cu unghiile date cu carmin, iar palmele cu puţin roşu. Îi străluceau ochii şi dinţii sclipeau. Ziarele din Chicago se ocupă aproape exclusiv de dumneata !

Cowperwood răspunse cu o privire radioasă şi cuceritoare.

— Sînt încîntat să vă cunosc, doamnă Hand, şi eu am citit despre dumneavoastră. Dar nădăjduiesc că nu credeţi chiar tot ce spun ziarele despre mine.

— Şi chiar dacă aş crede, asta tot nu te-ar coborî în ochii mei. În ziua de azi, cînd realizezi ceva, trebuie să te aştepţi să fi bîrfit.

Cowperwood, dornic să-şi asigure colaborarea lui Hand, se întrecu pe sine. Conversaţia lui se limită la generalităţi ; dar tot timpul schimbă priviri şi zîmbete discrete cu doamna Hand care, după cum îşi dădu Cowperwood imediat seama, se măritase doar din interes şi era hotărîtă, în ciuda faptului că soţul ei gelos o supraveghea, să profite de viaţă. Există un fel de aviditate la cei care sînt urmăriţi şi vor să scape ; de îndată ce se iveşte un prilej de evadare se trezeşte în ei un fel de agitaţie, de strălucire, de veselie. Aşa şi cu doamna Hand. Cowperwood, cunoscător neîntrecut al femeilor, îi studia mîinile, părul, ochii, zîmbetul. După ce o privi un timp şi văzu că mai are o seamă de alte calităţi ajunse la concluzia că doamna Hand ar putea să-i placă, să-l intereseze, dacă ea l-ar plăcea foarte mult pe el. Ochii şi zîmbetele ei grăitoare, obrajii îmbujoraţi îl îndreptăţiră după un timp să considere că izbutise.

Puţină vreme după acest dineu, o întîlni într-o zi pe stradă şi află de la ea că are de gînd să se ducă la nişte prieteni care o invitaseră la Oconomowoc, în Wisconsin.

— Nu cred că ai fost vreodată, vara, atît de sus în nord, nu-i aşa? spuse ea cu un aer puţin superior şi zîmbi.

— N-am fost niciodată, răspunse el, dar nu ştiu de ce-aş fi în stare dacă m-ar întărîta cineva... Îmi închipui că faci canotaj şi călărie.

— Da, sigur, şi joc tenis şi golf.

— Dar unde ar putea locui acolo un călător ca mine?

— O, există multe hoteluri bune. Asta-i lucrul cel mai simplu. Călăreşti?

— Mai mult sau mai puţin, răspunse Cowperwood, care de fapt era un as în materie.

Să ne închipuim că s-ar întîlni, ca din întîmplare, Frank Algernon Cowperwood cu Caroline Hand, într-o duminică dimineaţă, hoinărind călare pe dealurile colorate din Wisconsin. O întrecere, în trap vioi; o conversaţie uşoară despre oameni, privelişti, condiţiile locale de confort; obişnuitele lui propuneri directe, puţină curte şi apoi...

Ziua răfuielilor, dacă o putem numi astfel, avea să vină mai tîrziu.

Caroline Hand era nesăbuită, poate chiar prea nesăbuită. Fără ca de fapt să-l iubească pe Cowperwood avea o mare admiraţie pentru el. El o găsea interesantă, mai ales pentru că era tînără, simpatică, veselă, un nou tip de femeie pentru el.

Se întîlniră după un timp la Chicago, în loc de Wisconsin, apoi la Detroit (unde Caroline avea prieteni), şi în sfîrşit la Rockford, unde se mutase o soră de-a ei. Cu mijloacele şi timpul de care dispunea Cowperwood îi era uşor să se deplaseze. În cele din urmă Duane Kingsland, un mare angrosist de făină, credincios, cu principii morale, care-l cunoştea pe Cowperwood şi reputaţia lui, îl întîlni cu doamna Hand mai întîi într-o zi de vară, lîngă Oconomowoc şi altădată la Randolph Street, în apropierea garsonierei lui Cowperwood. Kingsland, dat fiind felul lui de a fi şi faptul că îl cunoştea bine pe bătrînul Hand, îşi spuse că e de datoria lui să-l întrebe dacă nevastă-sa era prietenă cu Cowperwood. Acest lucru provocă o explozie în familia Hand. În faţa învinuirilor bărbatului ei, Caroline

tăgădui, bineînţeles, că ar exista ceva vinovat în prietenia ei cu Cowperwood. Totuşi bătrînul ei soţ observase la ea o anumită nervozitate care o trăda, era cam repezită, şi n-o crezu. Se gîndi o clipă să stea de vorbă cu Cowperwood; dar fiind un om greoi şi cu simţ practic se hotărî în cele din urmă să înceteze orice legături de afaceri cu el şi să-l atace pe alte căi. Doamna Hand fu supravegheată şi mai îndeaproape, iar o cameristă, mituită, găsi un bilet mai vechi adresat lui Cowperwood. O încercare de a o convinge să plece în Europa, aşa cum încercase cu ani în urmă bătrînul Butler s-o trimită pe Aileen, fu primită cu proteste indignate, dar Caroline plecă totuşi. Hand, care pînă atunci avusese faţă de Cowperwood o atitudine indiferentă, dacă nu cordială, deveni duşmanul lui cel mai înverşunat şi mai periculos. Era un om puternic. Mînia lui nu cunoştea margini. Pentru el, Cowperwood era acum un om sinistru şi primejdios de care Chicago trebuia să scape cu orice chip.

CAPITOLUL XXXII

Un supeu

De cînd Cowperwood nu se mai ocupa de ea cu aceeaşi asiduitate ca în trecut, Aileen îşi petrecea timpul în tovărăşia a doi prieteni devotaţi şi atenţi: Taylor Lord şi Kent McKibben. Şi unul şi altul ţineau la ea şi o admirau pentru frumuseţea şi vioiciunea ei. Fiind însă obligaţi faţă de Cowperwood şi ştiind cît de mult o iubeşte, se arătaseră, mai ales la început, extrem de rezervaţi în atitudinea lor faţă de Aileen. Mai tîrziu însă deveniră mai puţin circumspecţi.

Treptat, graţie lor, în timpul celei de-a doua perioade a prieteniei dintre ei, Aileen începu să frecventeze o societate semimondenă, mai puţin plicticoasă. În orice mare oraş există o astfel de lume, un loc de întîlnire al artiştilor, al oamenilor cu idei libere, al celor care dispreţuiesc convenţionalismul, al spiritelor efervescente, locul unde domneşte o atmosferă în care nu se ţine seamă de preju-

decăţile burgheze. Este eterna lume a boemei. În mijlocul ei, oameni cu o imaginaţie „trăsnită" a lumii transformă teatrul, saloanele şi toate şcolile de artă în manifestări originale sau ciudate. Dădeai de astfel de cercuri în unele ateliere din Chicago, ca de pildă în cel al lui Lane Cross şi Rhees Grier. Acesta din urmă, de pildă, un fel de artist de salon, cu toate ifosele, convenienţele şi spiritul de adaptabilitate al clanului, avea destul de mulţi adepţi. Autorizaţi de Cowperwood să se ocupe de Aileen în absenţa lui, Taylor Lord şi Kent McKibben o duseră pe rînd la atelierul lui Grier şi în alte locuri similare.

În vremea aceea, unul din prietenii acestor doi tineri era un oarecare Polk Lynde, o personalitate mondenă interesantă, al cărui tată era proprietarul unei mari uzine de utilaje agricole. Polk nu avea nici o ocupaţie şi-şi petrecea timpul la curse, în cluburi, la recepţii mondene — într-un cuvînt făcea tot ce-i trecea prin minte. Era înalt, brun, cu un corp de atlet ; avea o mustaţă mică, neagră, ochi căprui-închis, păr negru şi ondulat, şi un fel de a fi elegant şi semeţ. Era totdeauna bine îmbrăcat : extrem de afemeiat şi destul de deştept ca să nu se laude cu succesele sale ; o simplă privire totuşi a unui om mai perspicace ar fi fost suficientă ca să-l dea de gol. Aileen îl întîlni pentru prima oară în atelierul lui Rhees Grier unde, întîmplător, cineva i-l prezentă. Ea observă de îndată că avea de-a face cu un om fascinant şi că o fixa cu căldură, avid. La început, Aileen căută să-l ocolească pentru că-l socotea prea îndrăzneţ, deşi i se părea atrăgător. Făcea parte din lumea bună, faţă de care avea atîta admiraţie, dar care, acum ştia, pe ea nu o va accepta niciodată. În afară de Cowperwood, acest om elegant şi cutezător i se păru a fi singurul bărbat a cărui curte — şi asta, bineînţeles, în limitele bunei creşteri — ar putea-o măguli. Dacă vreodată va face o prostie, îşi spunea, o va face cu un om ca el. Fiindcă un asemenea bărbat va şti să o cîştige, să o flateze, rămînînd totodată un om tare, hotărît, fermecător şi brutal, întocmai ca Frank al ei. Lynde mai avea şi o anume trufie — ce-i lipsea fără doar şi poate lui Cowperwood — efect al vieţii lui trîndave, în huzur, care-i conferea un aer plin de superioritate, de tihnă, pe plan social,

un fel de nepăsare, de ducă-se-la-naiba, față de toanele altora.

Cînd, după cîtăva vreme îl întîlni din nou la o recepție dată de soții Courtney Tabor, prieteni de-ai lui Lord, Polk îi spuse :

— Desigur, nu încape îndoială, dumneata ești doamna Cowperwood, pe care am cunoscut-o acum cîteva săptămîni în atelierul lui Rhees Grier. Nu te-am putut uita. De atunci am avut impresia că te văd pretutindeni. Ți-am fost prezentat de Taylor Lord. Dar ce frumoasă ești !

Se aplecă spre ea, glumeț, admirativ, seducător.

Aileen găsi că entuziasmul lui manifestat la o oră a zilei atît de nepotrivită și într-un cerc așa de mare era cam excesiv. De fapt Lynde, după o serie de vizite făcute în cursul după-amiezii, era puțin amețit de băutură. Îi luceau ochii, era congestionat, prezumțios, cinic, dionisiac. Aceasta o făcu pe Aileen să fie prudentă ; îi plăcea totuși fața lui aspră și arsă de soare, gura bine desenată și buclele de zeu grec. Complimentele lui nu erau necuviincioase. Aileen deși cocheta, încercă să-l evite.

— Vino-ncoa' Polk, uite o veche prietenă a ta... Sadie Boutwell... vrea să-ți vorbească ! îi strigă cineva, luîndu-l de braț.

— Lasă-mă-n pace ! exclamă Polk, binevoitor, deși puțin înciudat — ciuda confuză a omului amețit care este întrerupt în toiul unei conversații. Ne-i fi vrînd să umblu iar prin tot Chicago cu gîndul la femeia pe care am văzut-o o dată, undeva... acum după ce-am găsit-o, în sfîrșit. Stai, întîi să schimb două vorbe cu ea.

Aileen rîse.

— E foarte drăguț din partea dumitale, dar o să ne mai întîlnim, poate. De altfel, iată cineva...

Lord, plin de tact, îi îndreptă atenția către o tînără doamnă care dorea să-i vorbească. Rhees Grier și McKibben, aflîndu-se de față, îi veniră în ajutor. Prin efortul lor unit Aileen a fost salvată, iar Lynde îndrumat, cu diplomație, în altă direcție. Această nouă întîlnire nu a rămas ultima. Lynde, și mai aprins, se hotărîse să facă un ultim efort ca să se apropie de ea. Fără îndoială, alte femei erau mai tinere, poate chiar mai frumoase, dar Ai-

leen întruchipa genul care îi plăcea lui în acel moment: corpolent, voluptuos și senzual. S-ar fi putut spune poate că doamna Cowperwood nu făcea parte din lumea lui, dar ce importanță avea asta? Era soția unui mare financiar, care odinioară fusese primit în buna societate, iar ea, personal, avusese, fără îndoială, un trecut zbuciumat. De asta era sigur. Putea s-o cucerească, dacă voia. De altfel, cu tot ce știa despre ea și despre trecutul ei avea să-i fie lesne.

În consecință, cîteva zile mai tîrziu, Lynde se încumetă s-o invite la teatru și apoi la un supeu, împreună cu Lord, McKibben, soții Rhees Grier și o tînără destul de nostimă, domnișoara Chrystobel Lanman, prietenă cu doamna Grier. Planul era să vadă mai întîi, la Hooley, o comedie de care se vorbea mult, apoi să supeze la Richelieu și să sfîrșească seara într-un club foarte select și foarte la modă din cartierul South Side — locul de întîlnire al actorilor, al jucătorilor de cărți, al celor mondeni etc. Acolo, într-un cadru extrem de rafinat se putea juca atît ruletă cît și *trente-et-quarante*, bacara, poker (acest joc nevinovat), fără să mai menționăm alte distracții de același soi.

Grupul era foarte bine dispus și veselia crescu mai cu seamă după ce ajunseră la Richelieu, unde erau așteptați cu tot felul de bunătăți ca: omari, pui fripți etc. și șampanie la gheață. După supeu, la cunoscutul club *Alcott*, Lynde decise ca Aileen să fie inițiată în jocul de bacara, poker și altele care ar putea s-o tenteze.

— Nu ai decît să te uiți la mine, doamnă Cowperwood, îi spuse jovial Polk, în timpul mesei — el fiind gazda, o așezase pe Aileen între el și McKibben — în tot cazul eu am să te învăț cum să nu pierzi și asta nu poate să o facă oricine, adăugă el, cu însuflețire, uitîndu-se la McKibben care, într-o seară petrecută cu prieteni la un club, dăduse cu multă liberalitate niște sfaturi care se dovediseră foarte proaste.

— Dumneata joci, Kent? întrebă Aileen, cochetă, întorcîndu-se către vechiul ei prieten și îndrumător monden.

— Nu, sincer vorbind, nu, și McKibben zîmbi prietenos. Mi-am închipuit poate că sînt un jucător, în realitate

însă cred că nu sînt. Polk în schimb cîștigă tot timpul. Nu-i așa, Polk ? Ai face bine să te iei după el.

Lynde zîmbi acru, deoarece, în anumite cercuri, faptul că pierdea cîteodată pînă la zece sau cincisprezece mii de dolari într-o singură seară era de notorietate publică. De asemenea, se mai știa despre el că o dată cîștigase într-o zi și o noapte douăzeci și cinci de mii de dolari, pe care pînă la urmă îi pierduse.

Lynde nu încetase să se uite la Aileen stăruitor și cu subînțeles, în tot cursul serii. Iar ea nu îi putea ocoli privirile, și de altfel nici nu ar fi vrut. Era așa de drăguț, la teatru îi vorbise fără să aibă aerul că i se adresează sau că este măcar conștient de prezența ei. Aileen își dădea perfect de bine seama ce era în capul lui. Uneori, ca în timpul îndepărtat cînd îl cunoscuse pe Cowperwood, simțea din nou că-i clocotește sîngele, fără voia ei. Ochii i se aprinseseră. Deși nu ar fi fost bine, totuși se putea îndrăgosti de un astfel de om. Ar fi trebuit să-l învețe minte pe Frank, pentru că prea o neglija. Chiar și acum, umbra lui Cowperwood mai stăruia asupra ei ; dar simțea nevoia unei iubiri depline.

În sala de joc se strînsese o droaie de lume elegantă și amatoare de asemenea distracții — actori, actrițe, stîlpii cluburilor, două-trei femei foarte emancipate care făceau parte din înalta societate locală și cîțiva tineri jucători de cărți, mai mult sau mai puțin onorabili. Lord și McKibben începură să propună protejatelor lor cifre cîștigătoare pentru primele lovituri la ruletă, în timp ce Lynde se apleca cuceritor peste umerii pudrați ai lui Aileen.

— Lasă-mă să mizez pentru dumneata pe primele patru numere, propuse el și aruncă pe masă o monedă de aur în valoare de douăzeci de dolari.

— O, lasă-mă să joc cu banii mei, se împotrivi Aileen, vreau să joc cu banii mei, altfel mi s-ar părea că nu am dreptul la cîștig.

— Perfect, dar acum nu se poate, nu se primesc hîrtii. Aileen tocmai scosese din geantă un teanc de bancnote noi. Am să mă duc să le schimb în aur și îmi vei plăti atunci. În tot cazul acum jocurile sînt făcute. Gata, a

strigat. Așteaptă. Poate că ai să cîștigi. Urmărea atent bila care, în mersul ei circular, avea să se oprească la un moment dat.

— Stai să văd. Cît mi s-ar cuveni dacă ies primele patru ? Aileen încerca să-și aducă aminte de cazinourile la care fusese în străinătate.

— De zece ori miza, răspunse Lynde. Dar de data asta ai pierdut. Hai să mai încercăm o dată aceleași numere... poate o să avem noroc. Sînt numere care ies foarte des — o dată la zece sau douăsprezece lovituri. Deseori au ieșit chiar de la început. De cînd nu au mai ieșit primele patru ? întrebă Lynde pe un cunoscut care ședea lîngă el.

— Cred că de șapte ori — de șase sau de șapte ori. Cum îți merge, Polk ?

— Așa și-așa. Se întoarse din nou către Aileen. Acum o să iasă repede. Sistemul meu este să dublez miza de fiecare dată și asta, pînă la urmă, te face să recîștigi tot ce-ai pierdut. Puse două monede a treizeci de dolari pe fiecare număr.

— Doamne ! Dar înseamnă trei sute de dolari. Uitasem.

Crupierul anunță că jocurile sînt făcute și Aileen fixă cu atenție bila care se învîrtea amețitor și se opri brusc.

— Iar am pierdut ! exclamă Lynde. Acum punem optzeci de dolari, și aruncă pe masă patru piese. Ne vom mai încerca norocul și pe numerele treizeci și șase, treisprezece și nouă. Împinse cu dezinvoltură cîte o sută de dolari aur pe fiecare din ele.

Lui Aileen îi plăcea felul lui de a fi. Semăna mult cu Frank. Lynde avea sîngele rece al aventurierului. Tatăl lui, știind ce-i putea pielea, îi fixase o sumă mare pe care o primea anual. Aileen recunoștea în el spiritul curajos al lui Cowperwood, cu singura deosebire că se manifesta în alt domeniu. Era foarte posibil ca extravaganțele lui Lynde să-l ducă la un sfîrșit senzațional, dar ce importanță avea asta ? Era un om de lume, cu o solidă situație în societate, și, în fond, la asta, în taină și cu tristețe, rîvnise totdeauna Aileen. Visul ei nu se împlinise încă și se putea ca nici în viitor să nu se împlinească.

— Vai, ce emoție am ! strigă ea veselă și bătînd din palme ca pe vremea cînd era doar o fetiță. Cît pot cîștiga

dacă aş cîştiga ? Gestul ei atrase atenţia jucătorilor. Bila se opri.

— Bravo. De data asta ai cîştigat ! exclamă Lynde, care urmărea crupierul. Opt sute, două sute, două sute. Număra încet. Dar pierdem numărul treisprezece. Perfect. Asta înseamnă o mie de dolari cîştig, dacă scoatem mizele. Frumos început, ce zici ? Acum, dacă vrei să m-asculţi, un timp să nu mai joci pe primele patru. Ce-ar fi să dublezi suma de pe numărul treisprezece — pe care ai pierdut chiar acum — adică să joci după sistemul lui Bates. Am să-ţi explic cum se procedează.

Binecunoscuta îndrăzneală a lui Lynde atrăsese un mic grup în spatele său, iar Aileen, fascinată şi încă neiniţiată în complicaţiile jocurilor de noroc, se mulţumea să-l urmărească din priviri. La un moment dat Lynde se aplecă spre ea şi, văzînd că zîmbeşte, îi şopti :

— Ai un păr şi nişte ochi minunaţi ! Semeni cu un superb trandafir înflorit, care radiază o lumină splendidă.

— Vai, domnule Lynde, cum poţi vorbi aşa ? Cînd joci, totdeauna eşti aşa ?

— Nu, ce ţi-am spus e perfect adevărat ! O fixa cu insistenţă în timp ce ea se uita în ochii lui. Continuînd să joace tot pentru Aileen, conform sistemului său, dublă miza şi ajunse la o mie de dolari aur.

Aileen încercă să-l convingă să continue pe contul lui, iar pe ea s-o lase să se uite doar.

— Voi miza ceva ici şi colo, pe numere fără soţ, iar dumneata poţi juca după cum doreşti. Vrei ?

— Nu... de loc, spuse el, cu sinceritate. Îmi porţi noroc, cu dumneata vreau să joc. Păstrează te rog aurul în geantă. Dacă am să cîştig îţi fac un cadou splendid. Dacă însă pierd, pierd banii mei.

— Fie şi aşa. Nu cunosc jocul destul de bine ca să pot juca. Dacă ai să cîştigi capăt sigur cadoul ?

— Sigur, fie că pierd sau cîştig, îi şopti. Şi acum dumneata trebuie să mizezi pe numerele mele — douăzeci pe şapte. Optzeci pe treisprezece. Optzeci pe treizeci. Douăzeci pe nouă. Cincizeci pe douăzeci şi patru. Acum juca după un sistem al lui, iar Aileen, docilă, întinse braţul ei alb şi plin spre numerele indicate de Polk ; ceilalţi se opriseră, văzînd că ei doi jucau pe sume mai mari decît

alții. Lynde umbla după efecte care să stîrnească admirația galeriei. Pierdu într-o singură lovitură o mie cincizeci de dolari.

— Vai, păcat de atîția bani! strigă Aileen, pe un ton melodramatic, în timp ce crupierul strîngea cîștigul de pe masă.

— N-are a face, îi luăm noi înapoi, spuse Lynde, zvîrlind casierului alte două hîrtii de o mie de dolari. Schimbă-i în aur!

Acesta îi dădu doi pumni de aur, pe care Lynde îi trase în dreptul brațelor albe ale lui Aileen.

— O sută pe doi. O sută pe patru. O sută pe șase, o sută pe opt.

Monedele erau de cinci dolari aur fiecare, iar Aileen le rînduia în grămezi mici, galbene, pe care le împingea pe numere. Publicul se opri iar din joc ca să se uite la acest cuplu excentric. Aileen — cu părul roșu-auriu, cu obrajii îmbujorați, cu ochii languroși, cu trupul acoperit de mătăsuri somptuoase și dantele — și Lynde drept, cu plastronul cămășii alb ca zăpada, cu tenul arămiu, cu ochii și părul negru — alcătuiau, desigur, o pereche bine potrivită, care atrăgea atenția.

— Ce se întîmplă aici? Ce e asta? întrebă Grier, apropiindu-se. Cine joacă așa nebunește? Dumneata, doamnă Cowperwood?

— Ba nu-i nici o nebunie, replică Lynde, indiferent. Jucăm după un sistem... doamna Cowperwood și cu mine jucăm împreună.

Aileen zîmbea. În sfîrșit era în elementul ei. Avea succes. Atrăgea atenția lumii.

— O sută pe doisprezece. O sută pe optsprezece. O sută pe douăzeci și șase.

— Dumnezeule, ce-i cu tine Lynde? strigă Lord, părăsind-o pe doamna Rhees și apropiindu-se. Doamna Rhees se luă după el. În jurul mesei se strînsese multă lume — jocul era în toi. Se făcuse două dimineața și toate sălile erau pline.

— Ce interesant! remarcă domnișoara Lanman, de la celălalt capăt al mesei. Nu mai juca și privea fascinată. McKibben, lîngă ea, se oprise și el. E-o adevărată nebunie, uite ce de bani! Doamne, ce femeie impunătoare!... iar

el...? Mîinile superbe ale lui Aileen treceau, cu grație, să le tot fi privit, de la un număr la altul.

— Și, uite, cîte hîrtii schimbă! Lynde tocmai scosese un teanc nou de bancnote galbene, pe care le transformă în aur. Fac o pereche cum rar întîlnești, nu-i așa?

Masa de joc era aproape în întregime acoperită cu aurul lui Lynde, aranjat frumos în teancuri. Lynde juca acum după sistemul Mazarin, care putea să-i dea cinci la unu și posibilitatea de a face să sară banca. Mulțimea se îmbulzea în jurul mesei, oameni cu fețe lucind în lumina lămpilor.

— Ce îndrăzneală! Ce nebunie! Se auzeau exclamații din toate părțile. Lynde părea extrem de calm și se ținea drept, cu o privire meditativă, cu dinții strînși pe o țigară care nu ardea. Aileen era fericită ca un copil, încîntată că din nou devenise centrul atenției. Lord se uita la ea înduioșat. Îi plăcea. Găsea că era drept să se distreze și ea din cînd în cînd. Dar ce prostie din partea lui Lynde să se dea în spectacol și să riște atîția bani!

— Nimic nu mai merge! anunță crupierul și imediat bila începu să se învîrtească, urmărită de ochii jucătorilor. Continua să se rotească, iar Aileen era la fel de absorbită ca și ceilalți. Îi ardeau obrajii și ochii-i străluceau.

— Dacă pierdem și de data asta, spuse Lynde, mai dublăm o ultimă oară și dacă tot nu cîștigăm ne oprim. Pierduse aproape trei mii de dolari.

— Da, sigur! Cred însă că am face mai bine să ne oprim acum. Dacă nu cîștigăm acum, mai pierdem alte două mii de dolari. Nu crezi că ajunge? Nu-ți aduc prea mult noroc, ce zici?

— Ba da, îi șopti. Pentru mine ești tot norocul din lume. Mai încercăm o dată. Stai lîngă mine pentru ultima încercare. Nu vrei? Dacă o să cîștigăm ne oprim.

Bila se opri, o dată cu încuviințarea ei din cap, iar crupierul, după ce achită cîteva mici pariuri ici și colo, grav, strînse toate mizele în timp ce se auzeau de pretutindeni murmure de dezaprobare și simpatie.

— Cît, exact, au mizat acum? întrebă mirată domnișoara Lanman pe McKibben. Cred că destul de mult, nu?

— O, vreo două mii de dolari. Aici însă nu înseamnă așa de mult. Unii ajung pînă la opt sau zece mii de dolari.

Depinde. McKibben era înclinat să minimalizeze excentricitățile lui Lynde.

— Da, cred, dar totuși nu în mod obișnuit... !

— Pentru dumnezeu, Polk ! strigă Rhees Grier apropiindu-se de el și trăgîndu-l de mînecă. Dacă nu ai ce face cu banii dă-mi-i mai bine mie. Pot să-i ridic cu aceeași iscusință ca și crupierul și angajez un camion ca să-i duc acasă, unde vor fi bineveniți. Felul în care joci este absolut inadmisibil.

Lynde știa să piardă cu surîsul pe buze.

— Acum sau dublăm miza și cîștigăm sau pierdem și ne ducem jos să luăm niște sandvișuri cu brînză și să bem șampanie. Ce cadou ți-ar place mai mult ? Dar n-are a face. Știu eu ceva care ar fi potrivit în amintirea acestei nopți.

Zîmbi și mai schimbă alți bani. Aileen, nu fără remușcări, așeză monezile în grămăjoare. Nu era întrutotul de acord cu felul nebunesc în care juca Polk și totuși nu-i displăcea. Era sensibilă la spiritul de aventură. Într-o clipă aceleași grămăjoare, de data asta însă dublate, fură mizate pe aceleași combinați de numere — în total patru mii de dolari. Crupierul anunță că jocurile erau făcute, bila se învîrti și căzu. Cu singura excepție a unei sume de trei sute de dolari, tot restul de bani fu pierduți.

— Ei bine, acum hai la masă ! exclamă Lynde calm, întorcîndu-se către Lord care zîmbea. N-ai un chibrit ? Tot timpul am avut ghinion.

Lynde, în fond, nu era complet indiferent, pentru că avusese de gînd, cu o parte din cîștig, să-i cumpere un colier sau altă bijuterie lui Aileen. Acum va trebui să scoată alți bani. Totuși era mulțumit că dăduse impresia unui om care știe să piardă sume mari cu indiferență. Îi oferi brațul lui Aileen.

— Ei bine, doamnă, n-am cîștigat ; dar în tot cazul cred că a fost amuzant. Dacă sistemul meu ar fi reușit, acum am fi fost în posesia unei sume frumușele. O să avem noroc data viitoare, nu crezi ?

Zîmbi fără afectare.

— Da, desigur, numai că trebuia să-ți port noroc și cînd colo, vai de lume !...

— Pentru mine ești întruchiparea norocului, dacă bineînțeles accepți să fii. Hai să dejunăm mîine la Richelieu, vrei ?

— Stai să mă gîndesc, spuse Aileen, care, în fața unui entuziasm atît de stăruitor începea să cam șovăie. În cele din urmă rosti : Aa, nu pot, nu sînt liberă.

— Dar marți ?

Aileen nevrînd să pară că făcea prea mult caz de un lucru pe care ar fi trebuit să-l ia mult mai ușurel, răspunse fără ezitare :

— Perfect, atunci marți ! Dar dă-mi în tot cazul un telefon. S-ar putea să fiu obligată să merg în altă parte sau să nu-mi convină ora. Zîmbi prietenoasă.

În puținele ceasuri care urmară Lynde nu mai rămase singur cu Aileen. Cînd însă își luă rămas bun îi strînse brațul semnificativ. Asta îi dădu un fel de fior și o făcu să-și spună că fusese vina ei dacă lucrurile ajunseseră pînă aici și asta din pricina dorului ei de viață și de răzbunare și că deci trebuia să ia o hotărîre. Oare îi făcea într-adevăr plăcere să meargă înainte ? Aceasta era o întrebare esențială și știa bine că ar fi periculos să-și amîne hotărîrea. Dar, ca în multe cazuri asemănătoare, împrejurările trebuiau să determine atitudinea ei și era evident conștientă de asta. Taylor Lord, curtenitor, o conduse acasă.

CAPITOLUL XXXIII

Domnul Lynde sare în ajutor

Apariția, tocmai atunci, a lui Polk Lynde în viața lui Aileen a fost o intervenție gratuită a soartei, nu lipsită de umor, determinată de îmbinarea misterioasă a fenomenelor despre care, pînă acum, nu știm încă nimic. Într-o parte, Aileen sumbră, meditînd la destinul ei și la toată nedreptatea care i se făcuse ; dincolo Polk Lynde, răsfățatul femeilor, interesant și plin de energie, care se potrivea cu Aileen mai bine ca oricare alt bărbat, cu excepția lui Cowperwood, bineînțeles.

În multe privințe Lynde era un om fermecător. Relativ tînăr — avea doar cîțiva ani mai mult decît ea — fără o prea vastă cultură, deși fusese format în una din cele mai bune universități din Statele Unite, cu un gust desăvîrșit în materie de îmbrăcăminte, prieteni și modul de viață pe care și-l alesese — dar un desfrînat pînă-n măduva oaselor. Din adolescență și pînă atunci îi plăcuseră jocurile de noroc. Mai era și bețiv inveterat, fără a fi însă un alcoolic. Și asta pentru că avea o constituție de fier și putea consuma orice cantitate de băuturi tari fără să se resimtă. Pe lîngă asta mai avea și ceea ce Gibbon numea „cel mai delicat dintre viciile noastre", și anume o mare pasiune pentru femei. Singurul moștenitor al unei imense fabrici de mașini agricole întemeiată de tatăl său cu multă rîvnă, sînge rece, trudind din greu ani și ani, această afacere îl interesa pe Lynde în aceeași măsură în care îl interesau misterele și drepturile sacre ale vechilor caldeeni. Și totuși era deplin conștient că fabrica în sine era ceva splendid. Îi plăcea din cînd în cînd să-și aducă aminte de ea și de terenul dimprejur, de clădirile ei sobre din cărămidă roșie, de coșurile înalte și de sirenele stridente ; ceea ce însă îi displăcea profund era să fie amestecat, cîtuși de puțin, în rutina banală a administrării.

Pentru Aileen, propria-i vanitate și egocentrism constituiau în momentul acela cea mai mare dificultate. Rar a existat femeie mai vanitoasă și mai obsedată pe plan sentimental. De ce, se întreba, trebuie să stea acasă, părăsită zile și zile în șir, făcîndu-și sînge rău din cauza lui Cowperwood ; el îi mînca sufletul cu felul lui de a trece ușor prin viață, avid după plăceri... De ce să nu-și ofere frumusețea intactă altor bărbați, pentru care ea putea fi o împlinire și o încîntare ? Nu era drept ? Și totuși, chiar și acum, după tot ce suferise, Cowperwood însemna încă atît de mult pentru ea și rămăsese, orice ar fi făcut, omul minunat pe care nu se putea hotărî să-l înșele. În clipele lui bune știa să fie așa de drăguț și de fermecător ! Începuse prin a refuza insistentele invitații la dejun ale lui Lynde și lucrurile ar fi rămas așa dacă situația nu s-ar fi schimbat. Fapt este că, tocmai atunci și aproape

constant, Aileen se lovea de noi dovezi ale infidelității soțului ei.

De pildă, într-o zi, pornise să facă o vizită doamnei Haguenin, cu care dorea să rămînă în relații de prietenie — cel puțin aparente, măcar atît timp cît adevărul nu va ieși la iveală — și i se spuse că „doamna nu este acasă". Nu mult după aceea, ziarul *Press*, care pînă atunci fusese favorabil lui Cowperwood și pe care Aileen îl citea regulat tocmai din această cauză își schimbă brusc atitudinea și începu să-l atace, mai întîi făcînd vagi aluzii la faptul că politica și intențiile lui Cowperwood nu ar fi în deplin acord cu interesele orașului. Apoi Haguenin scrise niște articole de fond despre Cowperwood, articole în care nu se sfia să-l înfățișeze ca pe un „bandit", un „aventurier din Philadelphia", un „om de afaceri fără scrupule" și așa mai departe. Aileen ghici imediat cauzele acestei campanii, dar fiind prea preocupată de cele ce se petreceau cu ea însăși se abținu de a face vreun comentariu. Imposibil să stăvilească sau să soluționeze amenințările proferate de potrivnicii invidioși ai lui Cowperwood, după cum la fel de greu îi era să se descurce în propriile ei probleme.

Într-o zi, din întîmplare, găsi la rubrica mondenă a săptămînalului *Saturday Review* din Chicago, o informație care putea fi pentru Cowperwood lovitura de grație. *De o bucată de vreme în înalta societate a orașului se comentează legăturile de dragoste ale unui anumit individ, extrem de bogat și cu o pseudo-proeminență mondenă care, odinioară, s-a străduit să fie acceptat în lumea bună. Nu este cazul să dăm numele acestui domn, deoarece toți cei care sînt la curent cu evenimentele din Chicago vor ști despre cine-i vorba. Ultimele zvonuri în legătură cu reputația sa, destul de proastă, se referă la două femei — dintre care una este fiica, iar cea de a doua soția — ale unor cetățeni respectabili și importanți din Chicago. Aceste ultime aventuri vor avea, fără îndoială, consecințe grave pentru el și asta fiindcă își ridică împotriva sa toți oamenii influenți — atît din lumea finanțelor cît și din cercurile sus-puse ale orașului. Tatăl în primul caz și soțul în al doilea sînt personalități de vază, oameni cu greutate. Nu*

o dată opinia publică din Chicago a propus să se pună capăt metodelor bandițești introduse de el atît în finanțe cît și în societate, pînă acum însă nu s-a luat nici o măsură de a fi expulzat din oraș. Și, culmea, soția sa, venită din est — după cum se vorbește, ar fi făcut în mod scandalos sacrificiul propriei sale reputații precum și al fericirii și al căminului unei alte femei ca să obțină favoarea de a trăi cu el — continuă să rămînă alături de acest individ fără onoare.

Aileen înțelese perfect la ce făcea aluzie ziarul. „Tatăl" menționat în articol era desigur Haguenin sau Cochrane, dar mai degrabă Haguenin. „Soțul" — cine putea fi soțul ? Nu auzise despre nici un scandal în legătură cu nevasta cuiva. Nu putea fi vorba de Rita Sohlberg și de bărbatul ei — povestea asta se petrecuse prea de multă vreme. Trebuia să fie ceva recent despre care ea nu aflase încă nimic, și gîndurile o năpădiră, chinuind-o în tot felul. Acum, își spuse, prima oară cînd Lynde o va invita o să accepte.

Cîteva zile mai tîrziu Aileen și Lynde se întîlniră în sala de aur a restaurantului Richelieu. Deși lucrul ar putea părea curios din partea unei femei hotărîte să se arate indiferentă. Aileen nu neglijase nici un detaliu al toaletei sale, care ar fi putut contribui s-o facă irezistibilă. Fiind în luna februarie era frig și pe jos sclipea zăpada înghețată. Aileen purta o rochie pe care o îmbrăca pentru prima oară în acea zi, o rochie de stofă fină, verde închis, încheiată cu nasturi din lapis lazuli, care formau un „Y" pe piept. Un turban de lutru cu o pană de culoarea smaraldului se asorta cu o somptuoasă haină tot de lutru, închisă cu nasturi mari de argint. Pantofi de culoarea bronzului. Niște cercei de lapis lazuli în formă de floare și o brățară de aur, simplă și grea, desăvîrșeau ansamblul. Lynde se apropie cu expresia unui cunoscător încîntat de ce vede întipărită pe chipul lui frumos și bronzat.

— Îngăduie-mi să-ți spun ce minunat arăți ! Și se așeză tihnit pe scaunul din fața ei. Dai dovadă de un perfect bun gust în potrivirea culorilor, iar cerceii se armonizează atît de frumos cu părul dumitale.

Deşi lui Aileen îi era puţin frică de firea lui excesivă, se simţea totuşi atrasă de acest animal viguros şi zvelt care, sub masca omului de lume, ascundea o tărie de fier. Mîinile lui, de artist, cu degete lungi, arse de soare, puternice, sugerau o forţă latentă care la nevoie putea fi folosită. Dinţii şi bărbia se potriveau cu aceste mîini.

— Va să zică ai venit! şi o privi cu insistenţă, în timp ce ea, după ce la început îi înfruntase privirea, lăsă ochii în jos puţin stînjenită.

Lynde examina cu atenţie bărbia, gura şi năsucul impertinent. Obrajii rumeni, umerii şi braţele-i puternice, care se ghiceau sub rochia bine croită, trădau acea vigoare sănătoasă care-i plăcea la femei. Întîi comandă un *cocktail* cu whisky, după moda veche, insistînd să ia şi ea unul. Aileen refuză. Apoi Lynde scoase din buzunar o cutie mică.

— În seara cînd am jucat rămăsese hotărît să accepţi o amintire, nu-i aşa? Un fel de suvenir... ghiceşti ce e?

Aileen, puţin nedumerită, se uita la cutia în care desigur că se afla o bijuterie.

— Vai, dar nu trebuia... protestă ea. Numai dacă am fi cîştigat, aşa ne-am înţeles. Dumneata însă ai pierdut şi învoiala noastră a căzut. De fapt ar fi fost drept să împărţim pierderea. Nici pînă azi nu te-am iertat că n-ai fost de acord cu asta.

— Oh, ce meschin ar fi fost din partea mea dacă aş fi acceptat! Zîmbea, jucîndu-se cu cutia de lac, lungă şi îngustă. Sper că nu vrei să fiu meschin. Te rog fii aşa cum ştiu că eşti şi acceptă regulile jocului. Întîi ghiceşte ce e înăuntru şi pe urmă îţi aparţine.

La această rugăminte stăruitoare, Aileen strînse din buze.

— O, pot să şi ghicesc dacă vrei, spuse, cu un aer de superioritate, dar asta nu înseamnă că am să primesc darul dumitale. Ar putea fi o broşă, sau poate nişte cercei, ori o brăţară...

Lynde tăcea; deschise cutia şi scoase un colier de aur ı un vrej de viţă de vie cu frunze artistic cizelate, formînd un pandantiv în mijloc cu un opal negru ce lucea îmbietor. Lynde ştia foarte bine că Aileen se pricepe la bijuterii

și că nu-i plăceau decît podoabele scumpe și frumos lucrate, care i se potriveau. Urmărea expresia figurii ei în timp ce examina colierul în amănunt.

— Vai, e încîntător ! se entuziasmă ea. Ce frumos opal și ce model original ! Se uită atent la fiecare frunză. Nu trebuia să faci asta. Nu pot să-l accept. Și așa am prea multe bijuterii și, afară de asta... Se întreba ce i-ar putea răspunde lui Cowperwood dacă ar întreba-o de unde îl are. Frank avea atîta intuiție.

— Asta-i tot ? o întrebă Lynde.

— Da, răspunse, nu-l pot primi.

— Nu vrei să-l primești ca amintire, chiar dacă... acordul nostru, știi...

— Chiar dacă ce ? întrebă ea.

— Chiar dacă după asta nu ar mai urma nimic. Ar fi doar o amintire. Înțelegi ?

Îi prinse degetele în mîinile lui viguroase.

Cu un an sau chiar cu șase luni înainte, Aileen ar fi zîmbit și și-ar fi tras mîna înapoi, acum însă ezita. Ce sens ar fi avut acest exces de pudoare, cînd Cowperwood se purta atît de urît cu ea ?

— Vreau să te întreb ceva, rosti Lynde, căruia nu-i scăpase ezitarea lui Aileen și care continua să-i strîngă mîna ușor dar ferm, spune-mi adevărat, ții la mine măcar un pic ?

— Da, sigur, îmi placi, dar asta-i tot.

Fără să vrea se înroșise.

Lynde se mulțumea să o privească fix, cu ochii lui arzători, aprigi. Senzualitatea, care la atîtea femei se asociază cu sentimentalismul, se trezi în Aileen și o făcu, pentru moment, să-l uite cu desăvîrșire pe Cowperwood. Această uitare era o nouă experiență, inedită, răscolitoare. Simțea că-i arde tot trupul, iar Lynde îi zîmbea blînd, dîndu-i ghes.

— Iubita mea, de ce nu vrei să fim prieteni ? Știu că nu ești fericită... se vede. Nici eu nu sînt. Am o fire păcătoasă și neastîmpărată, care mă împinge să fac tot soiul de prostii. Am nevoie de cineva care să țină la mine. De ce nu vrei ? Ne potrivim atît de bine. Eu simt asta. Îl iu-

bești așa de mult ? se gîndea la Cowperwood, că nu poți iubi pe nimeni altul ?

— O !... pe el ! exclamă Aileen, iritată, aproape cu înverșunare. Nu mai ține de loc la mine. Prea puțin s-ar sinchisi. Nu din cauza lui.

— Dar atunci de ce ? De ce nu vrei ? Nu sînt genul de bărbat care să-ți placă ? Nu-ți plac ? Nu vezi ce bine ne potrivim ? Mîna lui o căuta pe a ei, delicat.

Aileen se lăsă mîngîiată.

— Nu-i vorba de asta, spuse, cu emoție, recapitulînd în minte toată viața ei cu Frank. Felul în care o iubise la început, declarațiile lui înflăcărate. Crezuse că viața lor va fi ceva atît de minunat și acum iat-o într-un restaurant, flirtînd și căutînd să stîrnească compătimirea unui om pe care abia dacă îl cunoștea. Brusc, simți ca un cuțit în inimă, ochii i se umplură de lacrimi fierbinți, neașteptate, și nu mai putu rosti nici un cuvînt.

Lynde văzu lacrimile și-i păru rău, deși frumusețea lui Aileen îl îndemna să profite de durerea ei.

— La ce bun să plîngi, iubito, îi șopti, privind obrajii îmbujorați și ochii de un albastru atît de intens. Ești frumoasă, ești tînără, încîntătoare. El nu e singurul bărbat din lume. De ce să-i rămîi fidelă cînd el te înșeală ! Toată lumea vorbește de aventura lui cu doamna Hand. Cînd găsești un om care te iubește cu adevărat, ce sens are să-l alungi ? Dacă el nu te mai vrea, alții în schimb te vor și i-ai putea face fericiți.

Cînd auzi numele doamnei Hand, Aileen tresări.

— Aventura cu doamna Hand ? întrebă, curioasă. Ce mai e și asta ?

— Cum, nu știai ? replică el mirat. Credeam că aflaseși, altfel, desigur, n-aș fi pomenit...

— O, știu despre ce-i vorba, zise Aileen, șireată și puțin ironică. Au fost așa de multe în genul ăsta... Cred că la asta făcea aluzie *Chicago Review*... Soția marelui financiar. A avut o aventură cu doamna Hand ?

— Cam așa ceva... totuși îmi pare rău că am vorbit. Crede-mă. Am oroare de clevetiri.

— Solidari pînă la moarte, nu ? îl tachină Aileen, veselă.

— O, nu-i chiar așa... Nu fii răutăcioasă, te rog. Nu sînt chiar așa cum crezi. E un principiu de-al meu. Toți avem slăbiciuni.

— Da, sigur, spuse Aileen, cu gîndul la doamna Hand. Va să zică, de ea era vorba, ea era ultima. În tot cazul... începu să cocheteze — de data asta a avut gust. Au fost însă atît de multe ! Încă una pe răboj.

Lynde zîmbi. Și el găsea că Frank Cowperwood avusese gust, apoi încercă să schimbe vorba.

— Să uităm toate astea. Te rog, nu te mai gîndi la el. Tot nimic nu mai poți face... Vino-ți în fire. Îi strînse mîna. Vrei ? și ridică din sprîncene, în semn de întrebare.

— Ce să vreau ? întrebă Aileen, pe gînduri.

— Știi bine. În primul rînd colierul. Pe urmă, pe mine. Ochii lui zîmbeau, o rugau, o implorau.

Aileen surîse și ea.

— Ești un copil obraznic, îi spuse, absentă. Această revelație în legătură cu doamna Hand trezise în sufletul ei dorința unei răzbunări. Lasă-mă să mă gîndesc puțin. Nu-mi cere să primesc azi colierul. Mi-e cu neputință. Tot nu aș putea să-l port. Să ne mai vedem, dacă vrei. Și mîna ei frumoasă făcu un gest de incertitudine, iar el o prinse și-o mîngîie.

— Nu ți-ar plăcea să vizitezi atelierul unui prieten de-al meu care locuiește aici, în turn ? o întrebă în treacăt. Are o splendidă colecție de peisaje. Știu că te pasionează pictura. Soțul dumitale are cîteva din cele mai frumoase pînze.

Aileen înțelese numaidecît ce voia Lynde. Așa zisul atelier nu era în realitate decît o garsonieră.

— Azi, nu, îi spuse ea agitată și chinuită de gînduri. Azi, nu... Altă dată. Și acum, trebuie să plec, dar o să ne mai vedem.

— Și cu el ce facem ? o întrebă, luînd colierul în mînă.

— Păstrează-l pînă data viitoare, s-ar putea să-l iau atunci.

Deveni mai calmă, bucuroasă că putea să plece liniștită ; dar sentimentele ei pentru Lynde erau departe de a fi ostile, iar sufletul i se destrăma ca norii împrăștiați de vînt. Avea nevoie să cîștige timp — nu mult — atîta tot.

CAPITOLUL XXXIV

Hosmer Hand intră în acțiune

Ar fi de prisos să mai spunem că furia solemnă a lui Hand — ca să nu mai vorbim de mînia patetică a lui Haguenin, dublată de indignarea lui Redmond Purdy, care istorisea în dreapta și în stînga trista lui poveste, și resentimentul tînărului MacDonald și al asociaților săi de la *Chicago General Company* — a creat o atmosferă foarte încărcată, menită să ducă la un deznodămînt dramatic. Dintre toți, Hosmer Hand era, fără îndoială, cel mai primejdios. Om extrem de bogat, directorul celor mai importante societăți comerciale și bancare ale orașului și din această cauză în măsură să-i facă lui Cowperwood mult rău în lumea financiară, Hand, foarte îndrăgostit de tînăra lui soție, deși fără multă experiență în materie de femei, a fost uluit și furios de cutezanța nesăbuită a lui Cowperwood, care îi călcase în picioare demnitatea cu atîta ușurință. În inima lui mocnea flacăra răzbunării.

Cei care cunosc cîtuși de puțin lumea finanțelor cu marile ei aventuri știu ce mult înseamnă reputația de om cinstit, solidar, de om care respectă tradițiile, ce stă la baza succesului inițiativelor de anvergură. Dacă oamenii nu sînt cinstiți ei înșiși, nu pierd nădejdea să întîlnească măcar această cinste la ceilalți. Nu există categorie de indivizi care să se cunoască atît de bine unii pe alții, care să plece urechea mai mult la zvonuri, fie ele oricît de neînsemnate, dar putînd influența în vreun fel situația financiară sau socială a unuia sau altuia dintre ei, care să fie mai discreți în privința propriilor afaceri și mai iscoditori în ceea ce privește pe cele ale vecinului.

Pînă acum Cowperwood se bucurase de reputație bună, deoarece toți cunoșteau situația excepțională pe care o avea în afacerea tramvaielor ; știau de asemeni că își plătea dobînzile la zi, că își organizase un grup care acum, sub conducerea lui, controla *Chicago Trust Company, North and West Chicago Street Railways*, și că *Lake City Bank*, al cărui președinte mai era încă Addison, considera perfect sigure garanțiile depuse de el. Și totuși, chiar

înainte de a se fi organizat această opoziție, se înfiripase un curent antagonist în frunte cu Schryhart, Simms și alții — toți figuri proeminente în *Douglas Trust*; ei nu pierduseră niciodată ocazia de a spune că acest Cowperwood era un intrus, care a făcut carieră prin șmecherii, ca să nu zicem escrocherii, trăgînd sforile, atît în viața socială cît și în cea politică. De fapt Schryhart, care împreună cu Hand, Arneel și alții fusese director al băncii *Lake City National*, demisionase și își retrăsese toate depunerile cu puțin înainte, pentru că, spunea el, Addison îl favoriza cu împrumuturi atît pe Cowperwood cît și *Chicago Trust Company*, deși nu era necesar, iar pentru bancă nu prezenta nici un fel de avantaj serios. Cum însă în vremea aceea nici Arneel, nici Hand nu-i puteau reproșa nimic lui Cowperwood, aceștia au considerat că protestul lui Schryhart se întemeia pe un resentiment personal, iar Addison a explicat că împrumuturile pe care le acordase lui Cowperwood nu erau nici exagerat de mari și nici disproporționate față de cele acordate altora. De altfel, garanțiile depuse de Cowperwood erau mai mult decît suficiente.

— Nu vreau să mă cert cu Schryhart, spusese atunci Addison, dar am impresia că acuzația pe care o aduce lui Cowperwood e neîntemeiată și că încearcă să se răfuiască cu el prin *Lake National*. Atît procedeul cît și locul sînt prost alese.

Hand și Arneel, amîndoi oameni cumpăniți, fuseseră de acord; îl stimau pe Addison și lucrurile rămaseră baltă. Schryhart însă le atrăsese atenția amîndurora că Frank Cowperwood nu făcea altceva decît să consolideze *Chicago Trust Company* pe spinarea băncii *Lake City National*, așteptînd ca prima să devină destul de tare ca să nu mai aibă nevoie de sprijinul nimănui. Între timp Addison avea să demisioneze, iar *Lake City* să fie lăsată pe picioare proprii. Deși Hand n-a fost niciodată influențat de previziunile lui Schryhart, ele au rămas totuși întipărite în mintea sa.

Numai după ce aventura cu doamna Hand a ieșit la iveală, poziția lui Cowperwood, în general, dar mai ales în cercurile financiare, începu să se clatine. Hand, profund

jignit, nu se mai gîndea decît la răzbunare. În cadrul unei întruniri a directorilor, scurt timp după necazul pe care-l avusese, îl intîlni pe Schryhart și-i spuse :

— Știi, Norman, acum cîțiva ani cînd mi-ai vorbit de Cowperwood am crezut că o făceai din pură invidie... invidia rivalului nemulțumit în afaceri. În ultimul timp însă mi-au ajuns la urechi anumite lucruri care m-au făcut să gîndesc altfel. Acum este limpede pentru mine că acest om e putred — din creștet pînă-n tălpi. E păcat ca un individ de teapa lui să trăiască printre noi.

— Ah, Hosmer, va să zică ai început să-ți dai seama ?! exclamă Schryhart. De cînd te-am făcut atent. Poate că acum ai să fii de acord cu mine cînd spun că cetățenii conștienți din Chicago ar trebui să ia măsuri.

Hand, trist și deprimat, îl privi în tăcere.

— Sînt gata să fac orice, zise, numai să mi se spună ce și cum.

Scurt timp după aceea Schryhart află de la Duane Kingsland adevărata cauză a mîniei lui Hand și se grăbi să pună la curent cu această picanterie pe Merrill, Simms și alții. Merrill — deși Cowperwood refuzase să prelungească linia auxiliară din La Salle Street pînă la State Street care trecea prin fața magazinului său — într-un fel îl găsea simpatic, îi admirase de la distanță curajul și spiritul de aventură ; acum însă era profund indignat.

— E clar, Anson, remarcă Schryhart, omul ăsta e un nemernic. E sentimental ca o hienă și milos ca un păianjen. Presupun că știi cum s-a purtat cu Hand ?

— Nu, habar n-am.

— Ei bine, uite ce-am aflat. Schryhart se aplecase către urechea lui Merrill și ii împărtășea, în șoaptă, știrea senzațională.

Acesta ridică din sprîncene.

— Zăău ?

— Dar stai să vezi cum a întîlnit-o ! adăugă Schryhart, scîrbit. Mai întîi s-a dus la Hand să-i împrumute două sute cinci zeci de mii de dolari, garantînd cu acțiuni de la *West Chicago Street Railway*. Întrebi dacă Hosmer e supărat ? Cred că acest cuvînt nu-i nici pe departe destul de tare !

— Nu mai spune! rosti Merrill, sec, deși îi fond găsea incidentul extrem de interesant și chiar pasionant. Doamna Hand îi plăcuse totdeauna și lui foarte mult. Nu mă miră. Își aducea aminte că și nevasta lui stăruise recent să-l invite pe Cowperwood la ei.

Mai tîrziu, Hand îi destăinui lui Arneel că Frank Cowperwood refuzase, într-o anumită afacere, să-și respecte cuvîntul. Arneel fu mîhnit și surprins. De altfel, pentru el conta foarte mult faptul că Hand fusese așa de crunt ofensat. Amîndoi hotărîră să-l înștiințeze și pe Addison, președintele băncii *Lake City*, că de aici înainte orice relații cu Cowperwood și cu *Chicago Trust Company* trebuiau să înceteze. În consecință, și destul de repede, Addison, amabil și conciliant, consimți să-l anunțe pe Cowperwood că trebuie să restituie toate împrumuturile. Șapte luni mai tîrziu Addison demisionă și fu ales președinte al Companiei *Chicago Trust*. Această dezertare creă mare vîlvă, uimind chiar pe cei care o așteptau. Ziarele nu mai vorbeau decît despre asta.

— Ei, lasă-l să plece, spuse Arneel lui Hand, pe un ton acru, în ziua în care Addison aduse la cunoștința consiliului de administrație al băncii *Lake City*, hotărîrea sa de a demisiona. Dacă dorește să părăsească o bancă de importanța instituției noastre numai ca să se asocieze cu un astfel de individ, il privește. Va veni ziua cînd are să-i pară rău!

Tot cam pe atunci, la Chicago se pregăteau noi alegeri. Hand, împreună cu Schryhart și Arneel — care se asociaseră din prietenie pentru Hand — luară hotărîrea să lupte împotriva lui Cowperwood în cadrul acestor alegeri.

Hosmer Hand, simțind pe umerii săi povara unei misiuni, nu înțelegea să tărăgăneze. Totdeauna, odată stîrnit, devenea un luptător hotărît și capabil. Avînd nevoie în bătălia politică ce trebuia să se declanșeze de un locțiitor ager își aduse aminte de un om despre care, de o bucată de vreme se vorbea în cercurile politice din Chicago — un oarecare Patrick Gilgan, același Patrick Gilgan din războiul gazului aerian dus de Cowperwood la Hyde Park, cu ani în urmă. Acest domn ajunsese un cetățean destul de prosper. Foarte abil în relațiile cu oamenii, discret, total

lipsit de înțelegere și deci de conștiință în acțiunile de mare importanță cetățenească (în legătură cu așa-zisele drepturi ale maselor populare) — omul făcut să reușească în politică — era proprietarul celui mai frumos bar din Wentworth Avenue. Lumina orbitoare a noilor lămpi incandescente se reflecta în oglinzile cu multe fațete. Circumscripția sa era alcătuită din case joase, bătute de ploi și vînturi, îngrămădite în străzi încă desfundate. Patrick Gilgan ajunsese să fie unul dintre senatorii statului Illinois, viitor candidat în alegerile pentru Congres și un eventual urmaș al lui John J. McKenty, guvernatorul orașului, bineînțeles, dacă partidul republican va fi la putere. (Mahalaua Hyde Park, înainte de a fi anexată orașului, făcuse o politică republicană, iar de atunci, deși majoritatea locuitorilor votau cu democrații, lui Gilgan îi fusese greu să se înroleze în alt partid.) Din toate discuțiile politice care avură loc înaintea alegerilor reieșea clar că Gilgan era cel mai important elector din South Side și, în consecință, Hand trimise după el. Personal, în politică, Hand avea mult mai puțină simpatie pentru străduințele cuviincioase și moralizatoare ale unor oameni ca Haguenin, Hyssop sau alții, care se mulțumeau să predice morala și să se bizuie în alegeri pe eforturile cetățenilor cumsecade, decît avea pentru oameni reci și de o mare logică, tip Cowperwood. Dacă acesta, prin McKenty, putea ajunge la un triumf final, atunci și el, Hand, va fi în stare să găsească pe cineva pe care o să-l facă la fel de puternic ca McKenty.

— Domnule Gilgan, i se adresă Hand, cînd irlandezul apăru în biroul său, nu știu dacă mă cunoști...Gilgan era un om de statură mijlocie, spătos, cu ochi cenușii, vioi și iscoditori, cu niște mîini păroase.

— Am auzit vorbindu-se despre dumneata, zîmbi Gilgan. Avea agreabilul accent irlandez. Putem sta de vorbă și fără să fi făcut cunoștință.

— Foarte bine, zise Hand, și-i întinse mîna. Și eu am auzit de dumneata, așa că putem începe. Aș vrea să examinăm împreună situația politică din Chicago. Eu personal nu fac politică, dar nu pot rămîne indiferent la ce se petrece în jurul meu. Mă interesează să știu cum vezi dumneata alegerile care vor avea loc aici, în Chicago, și la ce rezultat crezi că se va ajunge.

Gilgan nu înțelegea să-și dezvăluie părerile politice unui om pe care abia îl cunoscuse și ale cărui intenții nu fuseseră clar formulate, de aceea se mulțumi să răspundă :

— Cred că republicanii au multe șanse. Văd că toată presa îi susține afară de unul sau două ziare. Nu știu mai mult decît ce citesc și aud vorbindu-se.

Domnul Hand știa că Gilgan, deocamdată, se mulțumește să tatoneze. Îi păru bine că omul pe care-l alesese era prudent și perspicace.

— După cum îți închipui, domnule Gilgan, nu te-am poftit aici ca să discutăm despre politică, în general. Vreau să pun în discuție un caz anume. Cunoști, întîmplător, pe domnul McKenty sau pe domnul Cowperwood ?

— Personal nu cunosc nici pe unul nici pe celălalt. Pe domnul McKenty îl știu din vedere, iar pe domnul Cowperwood l-am văzut o singură dată. Apoi tăcu.

— Ei bine, spuse domnul Hand, să presupunem că un grup de oameni influenți din Chicago s-ar uni și ar procura fondurile necesare pentru o campanie care să cuprindă tot orașul, iar dumneata ai dispune de sprijinul total al presei și al partidului republican, te-ai face atunci forte să organizezi aici o opoziție care să cîștige alegerile de toamnă împotriva partidului democrat ? Nu mă refer numai la primar și funcționarii importanți ai administrației, ci și la consilierii municipali. Vreau să fim siguri că grupul McKenty-Cowperwood nu va putea cumpăra pe nici unul din ei în dauna intereselor noastre. Vreau ca partidul democrat să iasă complet la pămînt din alegeri, sau în așa fel încît să nu mai existe om pentru care acest lucru să nu fie evident. Te asigur că vei dispune de fondurile necesare, dacă îmi poți dovedi mie sau mai bine zis oamenilor la care mă refer, că asta ar fi posibil.

Domnul Gilgan, grav, clipi din ochi. Își frecă genunchii, puse degetele în răscroiala vestei, apoi scoase o țigară de foi, o aprinse și contemplă tavanul cu o privire de poet. Se gîndea și se tot gîndea. Cunoștea foarte bine puterea domnilor McKenty și Cowperwood. Pînă acum izbutise, în circumscripția lui și în cîteva altele vecine, precum și în Districtul Senatorial numărul optsprezece, reprezentat tot de el, să țină piept grupului McKenty,

Dar ca să i se ceară să-l înfrîngă în tot orașul Chicago, asta era altceva. Totuși, perspectiva atît a unor mari sume de bani mînuite de el precum și posibilitatea de a-l debarca pe McKenty din poziția sa de lider în Chicago, cu sprijinul așa numitelor forțe morale ale orașului, nu i se părea de lepădat. Domnul Gilgan era un politician foarte iscusit. Îi plăceau uneltirile, comploturile, combinațiile și asta, înainte de toate, pentru că îl amuzau. Luă o expresie gravă, care în realitate masca buna lui dispoziție.

— Sînt informat, continuă Hand, că ai alcătuit în districtul și în circumscripția dumitale o serioasă organizație.

— Fac și eu ce pot ca să mă mențin pe poziție, rosti Gilgan, glumeț, dar ce-mi ceri dumneata acum, adică înfrîngerea întregii opoziții din oraș, asta-i cu totul altă poveste. La alegerile din toamnă vor participa treizeci și unu de circumscripții și toate, în afară de opt, sînt oarecum democrate. Cunosc majoritatea actualilor titulari și să știi că pe mulți dintre ei nu-i poți păcăli ușor. Pe consilierul Dowling, de pildă, și asta ți-o spun eu, e greu să-l tragi pe sfoară. Apoi, mai sînt și Duvanicki și Ungerich și Tiernan și Kerrigan — toți oameni întîia. Indicase patru consilieri municipali, cei mai influenți și cei mai mari escroci din oraș. Vezi, domnule Hand, așa cum stau lucrurile acum, partidul democrat deține toate posturile importante și este deci în măsură să numească un mare număr de funcționari în slujbe mici. Așa stînd lucrurile își au de la început asigurați simpatizanți politici. Afară de asta, se mai bucură și de avantajul de a strînge banii cu care tot ei să fie aleși — alt mare avantaj. Zîmbi. Apoi, acest domn Cowperwood are ca salariați în momentul de față cel puțin zece mii de oameni și fiecare șef electoral al circumscripției, care este omul său, îi poate trimite un șomer pe care el îl va angaja imediat. Asta contează fo-aa-rte mult cînd vrei să cîștigi voturi, fără să mai vorbim de fondurile cu care oamenii de soiul lui Cowperwood contribuie în momentul alegerilor. Orice s-ar spune, domnule Hand, să știi că hîrtiile de doi, cinci, și zece dolari împărțite în ultimul moment la cîrciumi sau chiar în fața urnelor hotărăsc succesul. Bani să am... și,

la această nobilă cugetare, domnul Gilgan se îndreptă din mijloc, marţial, şi ciocni pumnii între ei; scutură scrumul ţigării, fumată pe jumătate, ţinînd-o aşa ca să nu-şi ardă mîna... — şi atunci răspund de toate circumscripţiile din Chigago, pînă la ultima. Dar să am bani destui, repetă Gilgan, subliniind ultimele cuvinte. Apoi luă din nou ţigara în gură, clipi sfidător şi se lăsă confortabil în fotoliu.

— Perfect, încuviinţă, scurt, domnul Hand, la cît s-ar ridica suma de care ai nevoie?

— Ei, asta-i altă chestie, zise Gilgan, îndreptîndu-se iar din mijloc, sînt circumscripţii în care trebuie cheltuit mai mult. Lăsînd de o parte cele opt care sînt la ora asta republicane, ne mai trebuie încă optsprezece ca să avem majoritatea în consiliu. Cu mai puţin de zece pînă la cincisprezece mii de dolari de circumscripţie nu prea văd ce am putea obţine. Să zicem trei sute de mii de dolari, deşi nu sînt de loc sigur că are să ajungă.

Domnul Gilgan luă iarăşi ţigara, apoi se lăsă în fotoliu, cu ochii din nou în tavan.

— Şi cum anume te-ai gîndit să împarţi banii? întrebă domnul Hand.

— Eh, ce rost are să despicăm acum firul în patru?! exclamă domnul Gilgan, sigur pe sine. În politică nu trebuie să te uiţi la fiecare dolar. Există şefi de circumscripţie, directori, şefi de străzi, lucrători pe tărîmul ăsta... Toţi au nevoie de bani ca să cîştige simpatia alegătorilor... ar fi o greşeală să punem prea multe întrebări. Banii se cheltuiesc la cîrciumi, pe cărbuni pentru o bătrînică, pe nişte ţoale noi pentru nea cutare, cînd şi cînd... Apoi, mai e şi retragerea cu torţe... dar cluburile... dar slujbele noi după care se umblă... Nici o grijă, avem ce face cu banii. Trebuie aduşi oameni din alte părţi şi ţinuţi o săptămînă, zece zile, pe masă şi casă... Aici făcu gestul omului care personal nu are nici o vină.

Domnul Hand, care pînă atunci ignorase aceste amănunte, păru oarecum mirat. Ideea colonizării i se părea cam costisitoare.

— Dar cine va împărţi banii? mai întrebă, în cele din urmă.

— În teorie Comitetul republican al districtului, dacă i se încredinţează această misiune, în realitate omul sau oamenii care de fapt conduc lupta. În partidul democrat este — şi nu trebuie să uiţi asta — John J. McKenty, iar în sectorul meu sînt eu şi nimeni altul.

Domnul Hand, un om masiv, care uneori înţelegea greu, se încruntă şi căzu pe gînduri. Făcuse întotdeauna parte dintr-o lume mai mult sau mai puţin rafinată, care nu cunoştea brutalitatea politicii practicată în camerele dosnice ale cîrciumilor ; toţi însă bănuiau că urnele erau măsluite, că veneau alegători străini, găzduiţi în circumscripţii pentru scopuri precise. Toţi ştiau (adică toţi cei care îşi dădeau seama cît de cît de mersul lucrurilor în lumea asta) că în politică banii erau strînşi de la cei care umblau după slujbe, de la cei care deţineau slujbe, de la beneficiari de tot soiul ai regimului.

Domnul Hand dăduse şi el diverse sume pentru serviciile primite sau pe care le aştepta de la partidul republican. În calitatea sa de mare om de afaceri, nu prea-i venea să critice aceste obiceiuri. Trei sute de mii de dolari însă reprezentau desigur o sumă considerabilă şi nu avea de gînd să fie el singurul care să subscrie. Nădăjduia să o strîngă de la cei care vor avea încredere în sfaturile şi exemplul său. Se întreba însă dacă o să poată acest Gilgan ţine piept lui Cowperwood ? Se uită bine la el şi hotărî — cîntărindu-l din priviri — că o să poată şi, în consecinţă, tîrgul se încheie pe loc.

Gilgan, membru în comitetul central al partidului republican, cu perspective de a ajunge chiar preşedintele acestui comitet, trebuia să se ducă pe rînd în fiecare circumscripţie, să stabilească legături cu toate organizaţiile republicane, să desemneze candidaţi reprezentativi şi eficienţi care să neutralizeze puterea lui Cowperwood şi apoi să se străduiască din răsputeri ca să le asigure succesul în alegeri, iar Hand trebuia să mobilizeze financiarii simpatizanţi şi să strîngă fondurile necesare. Banii urmau să fie predaţi lui Gilgan, în mînă. Membrii importanţi ai partidului republican erau obligaţi să-i acorde, chiar dacă nu pe faţă, sprijinul lor necondiţionat. Gilgan era dator să cîştige alegerile, oricît de mulţi bani ar fi costat. Ca răsplată, în alegerile pentru Congres,

se va bucura de sprijinul republicanilor și în tot cazul va lua conducerea *de facto* a partidului republican din oraș și din comitat.

„În tot cazul, își spuse Hand, după plecarea domnului Gilgan, pe viitor, domnului Cowperwood n-are să-i mai meargă la fel de bine ca pînă acum, iar cînd va veni timpul ca să-și prelungească privilegiile, vom trăi și vom vedea ce are să se întîmple."

Și marele financiar însoți acest discurs cu un mîrîit înciudat. Se simțea cuprins de o nețărmurită ură împotriva omului care-i furase, așa își închipuia el, dragostea tinerei și elegantei sale soții.

CAPITOLUL XXXV

O convenție politică

Pe atunci, în prima și a doua circumscripție din Chicago — circumscripții care cuprindeau cartierul comercial South Clark Street, portul, digurile rîului și așa mai departe, existau doi oameni importanți : Michael Tiernan (alias Mike Zîmbărețul) și Patrick Kerrigan (alias Pat Smaraldul) care, în ceea ce privește înfățișarea plină de pitoresc și atmosfera sordidă în care se simțeau ca la ei acasă, n-aveau pereche în oraș, dacă nu cumva în toată America. Mike Tiernan, „Zîmbărețul", falnic proprietar a patru din cele mai mari și mai abjecte taverne din mahala, era o matahală fălcoasă — de vreun metru optzeci și cinci înălțime, lat în umeri, cu un cap bovin, care, văzut dintr-un anumit unghi, avea forma de ghiulea, mîini păroase și zdravene și niște picioare uriașe. Făcuse multe în viața lui, de la săpător de șanțuri, la membru în Consiliul municipal, însărcinare dobîndită din partea iubitei sale circumscripții, pe care, pentru un motiv sau altul, nu se dădea niciodată în lături de-a o trăda. În momentul de față cea mai mare plăcere a lui era să stea după un grilaj solid de mahon, la biroul lui din lemn de trandafir, într-o încăpere retrasă din imensul local de pe Clark Street, *Luna de Argint*. Aici își făcea socoteala veniturilor ce-i reve-

neau de la toate proprietățile — baruri, tripouri, bordele — venituri pe care le încasa sub aripa oblăduitoare a administrației locale și tot aici asculta plîngerile și cererile agenților și chiriașilor săi.

Domnul Kerrigan, singurul lui rival serios în acest domeniu dificil și abject, se deosebea de Mike „Zîmbărețul" în multe privințe. Mic de statură, spilcuit, supt la față și cu o mină puțin speriată, făcea impresia unui om sănătos. O mustață mare și zburlită, părul negru ca pana corbului, bogat, despărțit frumos printr-o cărare într-o parte, ochii de un cafeniu închis cu o căutătură isteață și afabilă, alcătuiau un chip destul de prezentabil ca să-ți fie drag să-l întîlnești. Avea niște urechi mari și dezlipite, ca aripile de liliac, iar adesea în ochii lui lucea un licăr de inteligență. Era un afacerist mai iscusit și mai bogat decît Tiernan. Nu depășise treizeci și cinci de ani, în timp ce domnul Tiernan avea patruzeci și cinci, și dacă ultimul era cineva în prima circumscripție, domnul Kerrigan era cineva în a doua și controla totodată un număr de alegători flotanți, extrem de utili și tot pe atît de periculoși. Cîrciumile, barurile gemeau de clienți, majoritatea în trecere, pe cei mai mulți aici îi puteai întîlni — hamali în port, muncitori de cale ferată, docheri, vagabonzi, apași, hoți, proxeneți, gură-cască, detectivi etc. Domnul Kerrigan era trufaș, se credea un bărbat frumos, așa de frumos că „mureau" femeile după el. Căsătorit, avea doi copii și o nevastă tînără și cuminte, dar și ibovnice pe care le schimba de la an la an, iar printre picături și alte fete. Se îmbrăca cu eleganță și se ferea să poarte bijuterii, doar un smarald imens — plătit cu paisprezece mii de dolari și care era montat în ac de cravată — purtat la ocazii mari. Faima acestei pietre minunate se răspîndise pe toată Dearborn Street, în consiliul municipal ; de aici i se trăgea porecla de „Pat Smaraldul". La început îl măgulise, ca și medalia de aur cu briliante căpătată de la o fabrică de bere din Chicago, pentru că izbutise să vîndă în localurile sale cea mai mare cantitate de butoaie cu bere consumată cîndva într-o cîrciumă sau bar din localitate. În ultimul timp, deoarece jurnalele începuseră să facă glume pe socoteala lui și a domnului Tiernan, din pricina succesului și prosperității lor, porecla nu-i mai plăcu.

Poziţia acestor doi oameni faţă de conjunctura de atunci avea un caracter neobişnuit şi, după cum au dovedit evenimentele ulterioare, trebuia să constituie punctul vulnerabil al campaniei împotriva lui Cowperwood şi McKenty. În primul rînd Tiernan şi Kerrigan erau vecini şi buni prieteni ; lucrau împreună atît în afaceri cît şi în politică, uneori chiar împletindu-şi interesele, făcîndu-şi avantaje unul altuia. Treburile în care se vîrau erau meschine, uneori abjecte, aşa că aveau nevoie să se sfătuiască şi să se îmbărbăteze. Ca inteligenţă şi discernămînt politic erau inferiori în multe privinţe unui om ca McKenty ; pe măsură însă ce prosperau deveneau tot mai invidioşi de situaţia deosebită a acestuia. Le era ciudă, nu vedeau cu ochi buni felul în care se ridicase McKenty de cînd lucra împreună cu Cowperwood. Acum, în multe cazuri izbutise să-şi impună punctul lui de vedere obligînd poliţia să perceapă taxe şi cerînd pentru alegeri mari sume anuale de la fabrici şi industrii protejate de uzinele municipale de gaz şi apă. Într-adevăr, McKenty, traficant înnăscut, ştia totdeauna de unde putea scoate, la mare nevoie, fonduri destinate unor scopuri politice şi nu şovăia niciodată să profite ori de cîte ori se ivea prilejul. În politică, McKenty se purtase întotdeauna corect cu Tiernan şi Kerrigan ; însă ei nu făcuseră parte niciodată din grupul său restrîns unde se urzeau atîtea comploturi. Cînd i se întîmpla să aibă drum prin centru, se oprea pe la ei să le spună bună ziua, să se intereseze cum merg treburile şi dacă nu au nevoie de concursul său, dar niciodată nu catadicsise să le ceară o favoare sau să le promită personal vreo recompensă. Asta făcea parte din atribuţiile agenţilor săi, adică indivizi de teapa lui Dowling.

Evident, oameni de acţiune ca Tiernan şi Kerrigan, îndărătnici, primitivi, nemulţumiţi de rarele ocazii în care-şi putuseră arăta talentele, abia aşteptau să mai găsească o cale de a adăuga ceva la veniturile şi la gloria lor.

Circumscripţiile lor însumau cel mai mare număr de voturi din oraş — nu de la cetăţenii cu drept de vot, numărul acestora fiind prea redus, ci de la indivizii veniţi din provincie şi găzduiţi la Chicago pentru alegeri, de la cei care votau de două ori, sau prin măsluirea fără ruşine a urnelor. O dată, la o alegere de primar, cu un rezultat

la început incert, în prima circumscripţie, într-a doua şi parţial în cea vecină s-a votat ilegal (şi după orele reglementare), iar rezultatul a fost o schimbare completă a aspectului politic al oraşului prin numirea unor înalţi funcţionari în posturile cheie. De aceea, la fiecare alegere Kerrigan şi Tiernan primeau sume mari de bani de la Comitetul democrat al Comitatului, cu dreptul de a le întrebuința cum vor socoti ei de cuviinţă. De obicei trimiteau un calcul global al cheltuielilor necesare, dar totdeauna primeau ceva mai mult decît ceruseră. Niciodată nu dădeau socoteală de banii primiţi şi nici nu fuseseră vreodată întrebaţi. Tiernan primea între cincisprezece şi optsprezece mii de dolari iar Kerrigan douăzeci, douăzeci şi cinci de mii, circumscripţia lui fiind cea care asigura succesul.

În ultimul timp McKenty începuse să-şi dea seama că aceşti doi trebuiau luaţi mai în serios şi asta pentru că influenţa lor creştea treptat. Dar cum să facă ? Ca oameni, fără să mai vorbim de reputaţia circumscripţiilor lor şi de metodele pe care le întrebuinţau, nu prea inspirau mare încredere. În acelaşi timp, dezvoltarea într-un ritm extrem de accelerat a oraşului, amploarea luată de afacerile lor personale, voturi duble, măsluirile de urne la ordinea zilei etc., îi făceau să fie tot timpul ca pe jăratec. Cum de nu erau numiţi în posturi înalte ? se întrebau mereu. Tiernan, de pildă, ar fi fost încîntat să ajungă şerif sau tezaurier al oraşului. Cine ar fi fost mai nimerit ca el ? Kerrigan, la ultima adunare a Consiliului municipal, insistase pe lîngă Dowling să fie numit împuternicitul oraşului pentru drumuri şi canale — post care îl interesa în mod deosebit pentru marile profituri pe care le oferea ; anul acesta însă, ca niciodată, fiindcă se cereau candidaţi cu o reputaţie ireproşabilă pentru a se putea ţine piept înverşunatei opoziţii a partidului republican, o astfel de candidatură era cu neputinţă. Asta ar fi stîrnit indignarea cetăţenilor onorabili din oraş. În consecinţă, amîndoi, Tiernan şi Kerrigan, recapitulînd numeroasele servicii aduse de ei în trecut, fără să mai vorbim de tot ce li se va mai cere în viitor, erau foarte dezamăgiţi. Aveau o minte prea redusă ca să înţeleagă cît de periculoşi puteau fi în anu-

mite privințe, pentru orice partid care le-ar încuviința candidatura.

În urma consfătuirii pe care o avusese cu Hand, Gilgan, bătînd străzile orașului și promițînd bani în dreapta și în stînga, reușise să stîrnească mare vîlvă pentru cauza partidului republican. În circumscripțiile și în sectoarele în care așa-zișii „cetățeni respectabili" formau majoritatea se aștepta ca, datorită campaniei de o înaltă ținută morală declanșată de presă, să se ridice glasuri, de data asta aproape unanime, împotriva lui Cowperwood. În circumscripțiile mai sărace avea să fie mai greu. Desigur, era posibil ca în schimbul unei serioase sume de bani să găsești un mardeiaș, pe care să-l împingi să-și omoare pînă și fratele, dar nu te puteai bizui pe asta. Gilgan, care auzise de la unul și de la altul cît de nemulțumiți erau Kerrigan și Tiernan, își dădea seama că el, deși republican, era mai aproape de ei decît de McKenty sau Dowling. Hotărî deci să facă o vizită acestor aventurieri simpatici și să vadă cum ar putea să-i înstrăineze de actualii lor stăpîni.

După o matură gîndire îl căută mai întîi pe Kerrigan, „Pat Smaraldul", pe care îl cunoștea personal, dar cu care nu prea avea contingențe politice, și-l găsi la barul său *Emporium* din Dearborn Street. Acest local, centrul unde se desfășura viața politică de atunci, era foarte spațios și, în afara mobilierului luxos, mai avea și un bar circular din lemn de cireș cu un diametru de douăsprezece picioare, care se înălța treptat culminînd într-un strălucitor etalaj al paharelor de rigoare — simple și colorate — sticle, etichete și oglinzi. Pardoseala o alcătuia un dalaj din bucăți mărunte de marmură în combinații de verde și roșu stins, iar tavanul, o smîngăleală de nuduri roz, durdulii, plutind pe niște nori diafani. Pereții erau acoperiți cu panele de furnir din lemn de trandafir, roșii și maron, alternativ.

Domnul Kerrigan, cînd nu avea obligații urgente de îndeplinit, putea fi găsit aici stînd la taifas cu prieteni și urmărind totodată desfășurarea grandiosului său comerț de băuturi spirtoase, foarte înfloritor. Cînd domnul Gilgan veni să-l vadă, domnul Kerrigan era de-o eleganță impresionantă, într-un costum cafeniu închis, în dungi roșii, abia vizibile, pantofi de piele de Cordova, o cravată bordo împodobită cu faimosul smarald și o pălărie de paie

monumentală, dintr-o împletitură cu totul nouă. În loc de vestă, brîu de mătase, una din ultimele excentricităţi ale modei. Domnul Gilgan, care tocmai se îndrepta către el — roşu la faţă, încălzit şi asudat, într-un costum de tweed subţire şi uşor de culoare deschisă, bătător la ochi, o pălărie de paie şi pantofi galbeni — era în contrast flagrant.

— Ce mai faci, Kerrigan ? îl întrebă el, amabil — între ei nu fuseseră niciodată conflicte politice. Ce face circumscripţia întîia ? Cum merg treburile ? Văd că tot n-ai pierdut smaraldul ăla !

— Nu, nici o grijă. Ah, treburile merg bine. Circumscripţia şi ea. Ce mai face domnul Gilgan ? Kerrigan îi întinse mîna, prietenos.

— Aş vrea să-ţi spun o vorbă. Ai un moment liber ?

Ca răspuns, domnul Kerrigan îl conduse într-o odaie retrasă. În oraş se şi vorbea de o puternică ofensivă republicană la viitoarele alegeri.

Domnul Gilgan se aşeză.

— E vorba de ce o să se întîmple toamna asta, şi zîmbi. Noi doi avem aerul că sîntem în două partide vrăjmaşe şi pînă acuma aşa a şi fost. Totuşi mă întreb dacă de astă dată e bine să rămînem pe poziţiile noastre.

Domnul Kerrigan, şiret, aparent candid, îl fixă cu bunăvoinţă.

— La ce te gîndeşti ? Sînt totdeauna dispus să ascult o propunere interesantă.

— Ei bine, începu domnul Gilgan prudent, uite despre ce-i vorba. Dumneata eşti în fruntea unei mari şi frumoase circumscripţii pe care o ai la buzunarul vestei, asta ştie toată lumea ; acelaşi lucru se întîmplă şi cu Tiernan în circumscripţia lui. Mai ştiu şi că fără voi doi la alegeri n-ar ieşi totdeauna un primar din partidul democrat. Ei, după ce-am cîntărit bine lucrurile îmi dau seama că nici dumneata, nici Tiernan n-aţi fost răsplătiţi aşa cum meritaţi pentru tot ce-aţi făcut.

Domnul Kerrigan avea prea multă experienţă ca să facă vreo observaţie la cele auzite, deşi domnul Gilgan se opri o clipă.

— Aşaa... cum spun, eu am un plan pe care poţi să-l iei sau să-l respingi. Faci cum crezi şi asta fără supărare. Părerea mea e că toamna asta, cu sau fără McKenty, ale-

gerile sînt cîştigate de partidul republican, fie că avem, fie că n-avem de partea noastră prima, a doua sau a treia circumscripţie. Matrapazlîcurile ăluia mare — vorbea de McKenty — împreună cu individul acela din North Clark Street — domnului Gilgan îi plăcea să fie uneori puţin misterios — au ajuns la urechile lumii întregi. Ai aflat din presă. Am auzit întîmplător că nişte financiari cu bani mulţi au de gînd să cheltuiască sume grase pentru că nu-l înghit pe regele ăsta al tramvaielor. Eu cred că întregul La Salle Street şi Dearborn Street îşi dau mîna împotriva lui. De ce ? Habar n-am — dar asta-i situaţia. Poate că dumneata eşti mai bine informat ca mine. În tot cazul asta este. Dacă mai pui la socoteală şi faptul că de pe acum sînt opt circumscripţii republicane sigure şi alte zece unde am putea cîştiga voturi, cred că începi să vezi unde vreau s-ajung. Totuşi, hai să nu ne bizuim încă pe ultimele zece, să ne mărginim la cele opt sigure. Mai rămîn încă douăzeci şi trei de circumscripţii pe care noi, republicanii, totdeauna vi le-am cedat ! Dar dacă putem să vă luăm treisprezece din ele împreună cu cele opt despre care ţi-am vorbit, avem majoritatea în consiliu şi — plesnind din degete, adăugă — v-am scos pe dumneata, pe McKenty, pe Cowperwood şi pe toţi prietenii voştri. După care, s-a zis cu privilegiile, contractele cu pavajul străzilor sau combinaţiile cu gazul aerian. Nimic... oricum, pentru cel puţin doi ani, dacă nu mai mult. Dacă cîştigăm, punem mîna pe slujbe şi pe afaceri grase... Se opri, îl privi pe Kerrigan vesel şi provocator, apoi urmă după o scurtă pauză :

— Am umblat prin tot oraşul, am intrat în toate circumscripţiile, în toate sectoarele electorale, aşa că ştiu ce spun. Dispunem de bani şi de oameni cu care să începem lupta pe tot frontul. Toamna asta cîştigăm. Eu, împreună cu grangurii din La Salle Street şi cu toţi republicanii, democraţii, prohibiţioniştii sau oricine se hotărăşte să meargă cu noi. Ai înţeles ? O să dăm cea mai mare luptă politică care a avut vreo dată loc la Chicago. Nu spun nici un nume încă, dar cînd va sosi ziua ai să vezi cu ochii dumitale. Acuma, uite ce vreau să-ţi cer, şi-ţi spun deschis, fără înconjur. Ţi-ar conveni, după alegeri, ca împreună cu mine, cu domnul Tiernan şi Edstrom să luăm timp de doi ani conducerea oraşului şi să-l reorganizăm ? Dacă eşti de acord, atunci

partida e ca și cîștigată. Împărțim frățește — poliția, gazul aerian, apa, șoselele, tramvaiele, absolut tot — și dacă zici, facem împărțeala din capul locului, negru pe alb. Știu că dumneata și Tiernan lucrați împreună, altfel nici nu mai deschideam gura. Suedezii se duc și-n foc pentru Edstrom — el e sigur pe cel puțin douăzeci de mii de votanți, toamna asta. Mai e și Ungerich cu toți nemții lui; unul din noi o să facă trampa cu el mai tîrziu, să-i dea toate slujbele de care are nevoie. Dacă de data asta cîștigăm, putem rămîne la putere pe puțin șase sau opt ani — mai mult ca sigur. Apoi... eh, dar ce rost are să ne ducem cu gîndul prea departe... Oricum, avînd majoritatea în Consiliu înseamnă că și primarul e-al nostru.

— Dacă... remarcă, sec, domnul Kerrigan.

— Dacă, repetă domnul Gilgan, răspicat, ai perfectă dreptate. Recunosc, există un mare „dacă". Prima și a doua circumscripție, a dumitale și a lui Tiernan, o dată cîștigate de partidul republican fac cît patru sau cinci din celelalte.

— Adevărat, dar, ca să reușim, ele trebuie să fie cîștigate de republicani. Și tocmai asta nu se poate. Dar ce mai tura-vura, ce vrei de la mine? Vrei să-mi pierd locul în Consiliu și să fiu dat afară din partidul democrat? Ce urmărești? Nu cumva-ți închipui că sînt nebun de legat?

— Vai de mine, dar cine-a spus vreodată așa ceva despre Pat Smaraldul, rosti Gilgan, mieros. Eu unul, oricum, nu. Nimeni nu cere să-ți pierzi locul din Consiliu și să fii dat afară din partidul democrat. Cine o să te-mpiedice să te alegi și pe urmă să-i lași cu buza umflată pe democrați? Era cît pe ce să spună să-i lovească pe la spate.

Domnul Kerrigan zîmbi. Deși nemulțumit de felul în care partidul democrat nesocotise serviciile sale, totuși nu s-ar fi așteptat la propunerea pe care i-o făcea domnul Gilgan. Ideea în sine era interesantă. „Lovise pe la spate" destul pînă atunci. Mai fuseseră candidați nedoriți care trebuiau „lucrați". Dacă partidul democrat era într-adevăr în primejdie să piardă și dacă Gilgan era într-adevăr cinstit cînd îi propunea să împartă cu el toate avantajele succesului, parcă n-ar fi fost chiar așa de rău... Niciodată Kerrigan nu trăsese vreun profit de pe urma lui Cowperwood, McKenty sau Dowling. Dacă prin el aceștia vor pierde ale-

gerile şi totuşi el va rămîne la putere, atunci va putea pune el condiţii. Dacă nu risca să fie dat afară atunci ce-l putea împiedica să se dea cu duşmanii ? În tot cazul propunerea merita să fie luată în consideraţie.

— Toate-s bune, însă... spuse Kerrigan, rece, după o lungă meditaţie, cine-mi garantează mie că nu-mi tragi clapa ? (Domnul Gilgan păru supărat auzind aceste cuvinte). Dave Morrissey a venit la mine acum patru ani şi m-a rugat să-l ajut şi după aia mi-a dat de m-am pricopsit... Kerrigan făcea aluzie la unul pe care-l ajutase să obţină un post în comitat şi care i-a întors spatele cînd a fost vorba să-i dea şi el, în schimb, o mînă de ajutor ca să devină controlorul şoselelor. Morrissey ajunsese politician de vază.

— Aşa o fi, dar nu-i cazul cu mine, răspunse Gilgan, iritat. Întreabă-i pe toţi din sectorul meu. Întreabă-i pe cei care mă cunosc. Sînt gata să mă învoiesc în scris, negru pe alb, dar să faci şi dumneata la fel. Dacă nu mă ţin de cuvînt, să mă faci de baftă după aia. Te duc la oameni care pun mîna-n foc pentru mine. Pun banii pe masă. De data asta am berechet. Şi, mă rog, ce pierzi ? N-au să te dea afară că nu i-ai susţinut în alegeri. Ce dovezi ar avea ? Aducem şi poliţia ca să pară totul cinstit. Pun la bătaie cîţi bani vor, numai să iasă circumscripţiile dumitale, ba chiar şi în plus.

Domnul Kerrigan se dumiri deodată că asta ar putea fi o lovitură. Mai întîi, după expresia lui, o să stoarcă de la democraţi douăzeci pînă la douăzeci şi cinci de mii de dolari cu care să-i lucreze în interesul partidului republican. Situaţia fiind atît de critică, Gilgan îl va umple şi el de bani. Poate că ar fi nevoie de cincisprezece sau optsprezece mii de dolari, atît de la democraţi cît şi de la republicani, iar în ultimul moment, înainte de a măslui urnele, se va vedea dincotro bate vîntul. Dacă republicanii vor avea şanse mai mari, atunci îi va fi uşor să dea democraţilor lovitura de graţie, plîngîndu-se că asistenţii săi au fost mituiţi. Dacă balanţa se va apleca de partea democraţilor, atunci îl va lăsa pe Gilgan să cadă şi-şi va însuşi banii lui. În ambele cazuri va realiza un cîştig de douăzeci şi cinci pînă la treizeci de mii de dolari şi totodată îşi va păstra locul în Consiliul municipal.

— Bine, bine! exclamă Kerrigan, cu nepăsare. Dar asta-i o afacere foarte delicată. Nu știu de fac bine că mă amestec, chiar dacă avem șanse de cîștig. E-adevărat, oamenii de la primărie nu prea contează în ochii mei, sectorul însă este al democraților și eu sînt democrat. Dacă află vreodată că le-am făcut figura cu alegerile, atunci m-am ars.

— Cuvîntul meu e sfînt, declară domnul Gilgan, cu îngîmfare și se ridică de pe scaun. N-am tras pe sfoară pe nimeni de cînd mă știu și nici nu mi-am călcat vreodată cuvîntul. Întreabă-i pe cei din circumscripția optsprezece. Ai auzit spunîndu-se, cît îi negru sub unghie, ceva rău pe socoteala mea?

— Nu, asta nu, răspunse Kerrigan, împăciuitor, dar ce-mi propui dumneata domnule Gilgan, nu-i lucru de șagă. N-aș vrea să iau o hotărîre pripită. Circumscripția asta e considerată democrată și nu poate să treacă așa, hodoronc tronc, la republicani. Mai bine ai vedea ce spune domnul Tiernan, pe urmă mai stăm de vorbă, dar nu acum... nu acum.

Domnul Gilgan părăsi barul, sprinten și bine dispus.

CAPITOLUL XXXVI

Alegerile bat la ușă

După cîteva zile, domnul Kerrigan trecu pe la domnul Tiernan, într-o doară. Domnul Tiernan îi întoarse vizita. Puțin mai apoi domnii Tiernan, Kerrigan și Gilgan ținură o conferință într-un mic hotel din Milwaukee (ca să nu fie văzuți împreună). În cele din urmă, domnii Tiernan, Edstrom, Kerrigan și Gilgan se întruniră și puseră la cale un plan de împărțire a profiturilor — mult prea complicat spre a putea fi expus aici amănunțit. Inutil să mai spunem că acest plan cuprindea și controlul exercitat de fiecare din ei asupra funcționarilor, mituirea poliției, ce profituri proporționale trebuiau să încaseze fiecare de la tripouri, case de prostituție, de la societatea de gaz aerian, de tramvaie și de la alte întreprinderi. Acordul a fost pecetluit cu

multe și solemne făgăduieli. Dacă se va putea pune în aplicare, acest cvadrumvirat avea să dăinuiască ani și ani. Judecătorii, magistrații, funcționarii publici de toate categoriile, șerifii, uzina de apă, percepția, intrau în acest program. Ce frumos vis politic, demn de toată stima și considerația ! La urma urmelor nu era decît un vis, dar chiar și așa visătorii trăiau totuși clipe de înfrigurare.

Campania electorală era în toi. Vara și toamna (septembrie și octombrie) se perindau în ritmul fanfarelor partidelor republican și democrat și al discursurilor sforăitoare rostite de politicieni, în parcuri, la răspîntii, în *wigwamuri* [1] de lemn, în săli de teatru, în corturi, în saloane de dans — oriunde puteau fi prinși cu arcanul o mînă de oameni și făcuți să stea în liniște prin cine știe ce tertipuri. Presa urla, cum avea obiceiul acest apărător venal al „dreptății și adevărului". Cowperwood și McKenty erau ocărîți la fiecare colț de stradă. Tramvaie și panouri pe roți zbîrnîiau pe străzile orașului cu afișe care spuneau : „Gata cu cîrdășia dintre societățile de tramvaie și consilierii municipali !", „Nu s-au furat destule străzi ?", „Vreți ca Frank Cowperwood să pună mîna pe tot orașul ?"

Același Cowperwood, în fiecare dimineață, cînd se ducea în centru sau seara cînd se întorcea acasă, vedea toate acestea cu ochii lui. Vedea afișele uriașe, asculta discursurile defăimătoare rostite împotriva lui și zîmbea. Acum știa perfect de unde venea această puternică ofensivă. Hand era în spatele acestei campanii — lucrul fusese descoperit imediat de McKenty și Addison — și cu Hand mai erau Schryhart, Arneel, Merrill, *Douglas Trust Company,* proprietarii de ziare, tînărul Truman Leslie MacDonald, vechea gașcă a gazului aerian, *Chicago General Company* — toți laolaltă. El îi suspecta pe anumiți consilieri municipali, care se băteau cu pumnii-n piept că-i sînt credincioși, că s-ar putea să se fi lăsat cumpărați de adversari. McKenty, Addison, Videra, el însuși, își organizau apărarea punct cu punct, cît mai prudent și mai eficient posibil. Cowperwood își dădea perfect seama de consecințele unei înfrîngeri în aceste alegeri. Pentru prima oară va avea loc

[1] Colibe ale pieilor roșii.

o luptă cu adevărat crîncenă: dar n-ar fi consimţit să-şi facă sînge rău înainte de vreme.

De altfel, îi rămînea oricum, posibilitatea să convingă tribunalul cu bani, consiliul municipal prin promisiuni de avansare, cu ajutorul primarului şi al procurorului oraşului. „Am eu ac de cojocul lor", era una din expresiile sale favorite, care îi oglindea perfect curajul. Şi totuşi, n-ar fi vrut nici în ruptul capului să piardă.

Una din trăsăturile hazlii ale acestei campanii era că oratorii lui McKenty erau instruiţi să vocifereze la fel de vehement, cerînd unele reforme, ca şi republicanii, dar în loc să-l ia cu asalt pe Cowperwood sau McKenty, scoteau în evidenţă rapacitatea societăţii *Chicago City Railway*, în frunte cu Schryhart, şi dădeau în vileag faptul că acesta urzea un complot ca să capete un privilegiu pentru anexarea străzilor care deocamdată nu fuseseră luate nici de Cowperwood, nici de tagma Schryhart-Hand-Arneel. Interesantă polemică. Partidul democrat afirma că putea dovedi cu mîndrie felul uniform şi liberal în care candidaţii săi interpretau legile vexatorii în vigoare, legi prin care administraţia republicană şi reformiştii încercau să oprească pe bravul muncitor să-şi bea tihnit, duminica, paharul sau halba lui de bere. Pe de altă parte, politicienii republicani susţineau că puteau uşor demonstra că, în fond, McKenty era mîrşavul proprietar al unor „spelunci abjecte", adevărate lăcaşuri ale pierzaniei, şi că numai sub cîrmuirea profund respectabilă a candidatului republican, în postul de primar, s-ar putea zdrobi cîrdăşia dintre administraţia oraşului şi viciu şi crimă.

— Dacă voi fi ales, spunea venerabilul domn Chaffee Thayer Sluss, candidatul republican, nici Frank Cowperwood, nici John McKenty nu vor mai îndrăzni să pună piciorul în primărie, decît cu inima curată şi în scopuri cinstite.

— Uraaa! zbiera mulţimea.

— Îl cunosc pe dobitocul care a scris asta! strigă Addison, citind ziarul *Transcript*. Era funcţionar la *Douglas Trust Company*. În ultima vreme a făcut ceva parale în afacerea aceea cu hîrtia. Este o simplă unealtă în mîinile lui Schryhart şi ale lui Arneel. N-are curaj nici cît un vierme.

McKenty cînd văzu şi el articolul spuse :

— Sînt destule căi de-a ajunge la primărie şi fără să te duci personal. Conta cel puţin pe majoritatea în Consiliu.

În toată hărmălaia aceasta, deplasările de colo pînă colo ale lui Gilgan, Edstrom, Kerrigan şi Tiernan treceau aproape neobservate. Cine a mai pomenit doi oameni atît de versaţi în potlogării ca aceştia din urmă ! În timp ce dădeau mîna într-ascuns cu Gilgan şi Edstrom, ticluind pas de pas programul lor politic, în acelaşi timp tratau şi cu Dowling, Duvanicki şi chiar cu McKenty în persoană. Acesta însă începuse să aibă senzaţia, fără să poată spune de ce, că rezultatul alegerilor devenea foarte nesigur şi de aceea îi chemă pe amîndoi la el. Primind scrisoarea lui McKenty, domnul Tiernan trecu pe la domnul Kerrigan să vadă dacă şi el căpătase un mesaj.

— Da' mai e vorbă, te cred ! îl întîmpină, voios, domnul Kerrigan. Iat-o, e-n buzunarul pardesiului. *Scumpe dom'le Kerrigan*, citi el, *n-ai vrea să-mi faci plăcerea de a trece mîine seară pe la mine să luăm masa împreună ? Domnii Ungerich, Duvanicki şi alte cîteva persoane vor veni ceva mai tîrziu. L-am poftit şi pe domnul Tiernan să vină la aceeaşi oră. Al dumitale, John J. McKenty.* Uite, aşa mi-a scris, ce ţi-am citit, adăugă domnul Kerrigan.

Luă scrisoarea, o sărută în batjocură şi o puse înapoi în buzunar.

— Sigur, şi mie mi-a scris taman la fel, aproape cu aceleaşi vorbe, spuse domnul Tiernan, mieros. Ce zici ? A cam început să se trezească, eh ? Micuţele noastre circumscripţii, prima şi a doua, au crescut binişor, nu crezi ?

— Hm ! exclamă sardonic domnul Kerrigan. Afacerea asta nu putea dura în veci. Nu-şi mai încăpeau în piele, ăsta-i adevărul ! Ehe, multe o să mai vedem noi !... Şi acum, hai, e timpul să plecăm, ce zici ?

— Ai dreptate, încuviinţă domnul Tiernan, afectat. Multe o să mai vedem ! Circumscripţiile noastre-s cele mai babane din tot oraşul, cine nu ştie asta. Şi dacă-n ultimul moment le tragem clapa — să vedem pe unde-şi scot cămaşa.

Puse un deget dolofan pe spinarea nasului său borcănat, stacojiu, şi se uită chiorîş la domnul Kerrigan.

— Al dracului de bine le mai potriveşti ! rosti vesel scundul politician.

Se duseră la McKenty separat, ca să nu dea impresia că s-au înţeles şi se salutară ca doi oameni care de mult nu se mai văzuseră.

— Cum merge treaba, Mike ?

— Ah, aşa ş-aşa, Pat. Da' dumneata cum o mai duci ?

— Aşa şi aşa.

— Şi circumscripţia ? Crezi c-o să meargă bine în noiembrie ?

Cute adînci apărură pe fruntea grasă a domnului Tiernan.

— Încă nu ştiu.

Această conversaţie avea loc de hatîrul domnului McKenty, căruia nici prin gînd nu-i trecea că cei doi puseseră la cale o infamie.

Mare scofală n-a ieşit din conferinţa lor, atît doar că au discutat despre circumscripţii, cumul de funcţii, despre ce ar putea avea de gînd Zeigler să facă cu circumscripţia a douăsprezecea, dacă Pinski avea şanse într-a şasea, Schlumbohm într-a douăzecea şi aşa mai departe. Noii candidaţi republicani întunecau orizontul vechilor circumscripţii democrate, pînă atunci sigure.

— Şi ce se mai aude cu circumscripţia întîia, Kerrigan ? întrebă Ungerich, american, de origine germană, un om viclean, deşirat şi taciturn. Ungerich izbutise să intre bine sub pielea lui McKenty, mai mult decît reuşiseră vreodată Kerrigan sau Tiernan.

— O ! circumscripţia întîia merge strună, răspunse Kerrigan, cu şiretenie. Da' ce poţi şti dinainte ? Tipul ăla, Scully, cloceşte ceva, dar nu cred c-o să facă mare lucru. Mai ales dacă avem, ca de obicei, ajutorul poliţiei...

Ungerich era mulţumit ; în circumscripţia lui trebuia să lupte împotriva unui rival cu numele de Glover, care arunca în stînga şi-n dreapta bani cu nemiluita. Aşa că de data asta, Ungerich avea nevoie de sume mult mai importante ca să fie ales. La fel şi Duvanicki.

În cele din urmă, McKenty se despărţi de gealaţii lui, Tiernan şi Kerrigan, mai afectuos ca niciodată. N-avea încredere deplină în ei, nu prea-i plăceau şi nici metodele

lor — pur și simplu banditești — dar erau niște oameni utili.

— Mă bucur că pentru voi, Pat și Mike, lucrurile par să meargă bine, spuse dînd din cap către fiecare în parte. O să avem nevoie de efortul neprecupețit al tuturor. Mă bizui că o să fiți la înălțime. Vreau să ieșiți primii. De altfel, noi o să avem în vedere aceasta cînd vom da fiecăruia răsplata ce i se va cuveni.

— O, mai e vorbă ? poți să te bizui pe mine... las'pe mine... zise domnul Kerrigan, cu însuflețire. Anul ăsta e ceva mai greu, dar încă nu ne dăm bătuți.

— Așa zic și eu, șefule ! Asta e valabil și pentru mine, strigă domnul Tiernan, cu o voce spartă. Cred c-am să fac ce-am făcut și pînă acum.

— Bravo ție, Mike ! îl încurajă McKenty, punîndu-i binevoitor o mînă pe umăr. Și ție, Kerrigan. Ale voastre sînt circumscripțiile cheie și noi știm asta. Mi-a părut totdeauna rău că șefii partidului democrat n-au catadicsit să vă dea ceva mai ca lumea decît un loc în Consiliu ; data viitoare, însă, puteți fi siguri, îmi pun toată trecerea în joc. Intră înapoi în casă și închise ușa.

Afară, vîntul rece de toamnă mătura frunzele și paiele de pe trotuar. Kerrigan și Tiernan, deși împreună, mergeau fără să scoată un cuvînt, pînă ce ajunseră la o sută de metri de bulevardul Van Buren.

— Bun papagal, ce zici ? începu domnul Tiernan, aruncînd o ocheadă către domnul Kerrigan, la lumina unui felinar

— Da, așa le merge gura totdeauna cînd sînt la ananghie. Promit marea cu sarea, hm !

— Și asta după zece ani de trudă ! Cred c-am așteptat destul ! Mă mir că nu s-a gîndit la asta în iunie, la congresul partidului democrat.

— Pe dracu ! Măi, Mikey... și domnul Kerrigan avu un zîmbet sumbru. Ce copil rău ești. Prea te-ndeși repede la plăcinte ! Mai ai răbdare și tu doi-patru-șase ani, ca Paddy Kerrigan și toți ceilalți.

— Ei bine, eu unu' nu mai aștept, mîrîi domnul Tiernan. S-aștept pînă mi s-or lungi urechile ?...

— Şi eu m-am săturat, îi ţinu isonul domnul Kerrigan. Ascultă, avem noi un sistem care face praf treaba aia la anu'. Ce zici ?

— Ezact ! conchise domnul Tiernan.

Şi se îndreptară liniştiţi spre casă.

CAPITOLUL XXXVII

Răzbunarea lui Aileen

Seducătorul domn Polk Lynde se sculă într-o dimineaţă hotărît să ducă la bun sfîrşit povestea sa amoroasă cu Aileen şi anume — îşi zise el — asta trebuie să se întîmple chiar azi sau, cel mai tîrziu mîine. Trecuse o bună bucată de vreme de cînd luaseră masa împreună şi cu toate că mereu încercase s-o vadă, Aileen, care-şi dădea seama că era datoare să se mai gîndească înainte de a-şi pune în primejdie viitorul, îl ocolise. Înţelesese acum, în faţa stăruinţelor lui Lynde, că nu mai putea tergiversa, continuînd să adopte atitudinea unei femei cochete şi indiferente. Dar marea personalitate a lui Cowperwood, care pentru ea avea o semnificaţie covîrşitoare, continua, fără voia ei, să o subjuge. Şi asta o tulbura, o zăpăcea, lăsînd-o pe gînduri. Altă femeie în locul ei, dacă ar fi trecut prin cîte trecuse ea, nu ar fi şovăit o clipă — mai ales acum, după ce aflase şi de povestea cu doamna Hand. Aileen însă nu se putea hotărî ; îşi aducea aminte de toate promisiunile şi declaraţiile de dragoste pe care şi le făcuseră în tinereţe şi tot nu putea renunţa la amăgirea atît de inconsistentă a unei posibile reîntoarceri a lui Frank la ea.

Pe de altă parte, nu-i era uşor să-l evite, să-l ducă cu vorba sau să-l înlăture pe Polk Lynde, acest aventurier de salon, acest pirat al dragostei. Lynde era un om hotărît şi, în privinţa asta, semăna cu Frank, iar în materie de femei tactica lui era şi mai îndrăzneaţă ca a acestuia. După o lungă experienţă învăţase că femeile sînt schimbătoare, că au o fire nestatornică, chiar şi atunci cînd doresc ceva din toată inima. Ca să le cucereşti, trebuie să ai o mînă de fier.

De aici i se şi trăgea proasta lui reputaţie. În ziua cînd dejunaseră împreună, Aileen făcuse această descoperire. Ochii lui negri, gravi, aveau o blîndeţe înşelătoare. Aileen simţea că înaintează pe un drum la capătul căruia va fi nevoită să cedeze în faţa voinţei lui şi totuşi se dusese să ia masa cu el.

Lynde, nemulţumit însă de veşnicele amînări ale lui Aileen, se hotărîse să obţină un răspuns definitiv care trebuia să-i fie favorabil. De aceea, în acea zi la ora zece dimineaţa îi telefonă şi, pe un ton glumeţ, îi reproşă şovăiala şi capriciile. O întrebă dacă nu i-ar face plăcere să admire o colecţie de tablouri aparţinînd unui cunoscut al său şi apoi să meargă împreună să danseze la o petrecere aranjată de nişte prieteni neînsuraţi. La răspunsul lui Aileen că nu are nici un chef, Lynde o rugă să se scuture puţin.

— Admiratorii dumitale au mult de suferit, o tachină el amabil.

Aileen îşi închipuia că procedase cu mult tact amînînd puţin — dar nicidecum definitiv — duelul cu Polk, cînd, la ora două după amiază, auzi soneria de la intrare şi Lynde fu anunţat.

— Domnul a spus că ştie sigur că sînteţi acasă, explică feciorul care primise un dolar, şi vă roagă să-l primiţi numai o clipă. N-are să vă reţină decît un moment.

Aileen, luată prin surprindere cu atîta îndrăzneală, curioasă să afle dacă nu avea să-i comunice ceva interesant, nemulţumită în fond de şovăielile ei, oarecum fascinată de acest admirator asiduu şi aducîndu-şi aminte de felul glumeţ şi tandru în care-i vorbise la telefon, hotărî să coboare. Se simţea singură ; tocmai citea o carte, îmbrăcată într-o elegantă rochie de interior mov, cu guler şi manşete de ermină.

— Condu-l pe domnul în salonul de muzică, porunci ea feciorului, îndreptîndu-se într-acolo. Dar de îndată ce-l văzu, i se tăie respiraţia, căci prezenţa lui Lynde nu o lăsa indiferentă. Îşi dădu seama că refuzul ei de a-l vedea dovedea că-i e frică. Acum ştia că laşitatea din trecut nu-i sporea puterea de rezistenţă în prezent.

— Oh ! exclamă Aileen, încercînd să-l braveze. Nu mă aşteptam să te văd aşa repede după telefonul de azi dimineaţă. Cred că e prima oară că vii la noi. Nu-i aşa ? Nu vrei

să-ți scoți paltonul și pălăria și să vii să vezi galeria de tablouri ? E mai multă lumină și poate că o să-ți placă unele pînze.

Lynde, gata să accepte orice pretext ca să-și prelungească vizita și dornic să potolească evidenta neliniște a lui Aileen, primi, pretinzînd totuși că venise ca să stea numai un moment.

— Am vrut doar să te mai văd o clipă. N-am putut rezista tentației. Uimitoare galerie. Imensă ! Portretul dumitale ! Cine l-a făcut ? A, văd, Van Beers. Splendidă piesă. Încîntătoare !

O examină pe Aileen, apoi se uită din nou la tablou, în care, cu zece ani mai tînără, optimistă, plină de încredere în viață, ținînd în mînă umbrela în dungi albastre și albe, stătea pe o bancă de piatră, într-un peisaj olandez, cu cer și nori. Sedus, atît de tablou cît și de model, Lynde se întrecea în a-i face complimente. Astăzi modelul era mai împlinit, cu obrajii mai colorați, cu pielea feței mai puțin fragedă, așa cum se întîmplă cu tenul multor femei o dată cu trecerea anilor ; și totuși mai era încă foarte frumoasă — o floare superbă, dar o floare de sfîrșit de vară.

— Da, da, uite și un Rembrandt. Sînt uimit ! Nu știam că soțul dumitale are o colecție atît de remarcabilă. Văd că are un Israels, un Gérôme și un Meissonier ! Dumnezeule, este într-adevăr o colecție remarcabilă.

— Unele piese sînt excelente, spuse Aileen, imitîndu-l pe Cowperwood și pe alții, egal de competenți, cu timpul însă o să scoatem cîteva din ele — acest Paul Potter, și Goya de colo — pe măsură ce găsim altele mai bune.

Repeta ceea ce de atîtea ori îl auzise pe Frank spunînd

Convinsă că de aici înainte conversația cu Lynde luase o întorsătură firească și impersonală, Aileen devenise mai stăpînă pe sine, interesată de ce spunea el și încîntată de discreta și plăcuta lui prezență. Pentru ea era clar acum că Lynde nu se gîndise decît la o simplă vizită de politețe, iar el, în acest timp o examina cu atenție, curios să descopere efectul pe care atitudinea lui indiferentă și politicoasă o avea asupra ei. După o examinare foarte superficială a tablourilor, zise :

— Am fost totdeauna intrigat de casa asta. Știam, bineînțeles, că a fost făcută de Lord și toată lumea spunea că e frumoasă. Acolo e sufrageria, cred ?

Aileen, foarte mîndră de casa ei, deși nu o putuse folosi drept cadru al aspirațiilor mondene, fu încîntată să-i arate restul odăilor. Lynde, un om obișnuit cu locuințe de o rafinată splendoare — casa lui părintească fiind una din cele mai fastuoase — simula un mare entuziasm. Comenta, pe măsură ce înaintau, bunul gust al ornamentației și al sculpturilor în lemn, precum și planul, inteligent și agreabil întocmit, al odăilor, dispuse în așa fel încît să creeze mici și elegante perspective.

— Stai puțin, spuse Aileen, cînd ajunseră la ușa dormitorului ei, nu știu dacă aici nu e dezordine. Mi-ar plăcea să-l vezi.

Deschise ușa, privi și apoi îl chemă.

— Vino, poți să intri.

Intră.

— O ! cît de fermecător ! Ce multă grație în jocul acestor figurine... o adevărată dantelă, nu-i așa ? Ce minunată îmbinare de culori și ce bine ți se potrivește. Îți seamănă perfect !

Se opri și privi uriașul covor albastru și galben deschis, patul decorat cu aplicații de bronz aurit.

— Foarte frumos, adăugă ; apoi brusc, încetînd să mai vorbească despre artă și mobilă, schimbă tactica. (Aileen era în dreapta lui, iar el între ea și ușă.) Și deodată : Acum, spune-mi, de ce nu vrei să dansezi cu mine diseară ? Va fi încîntător ! Are să-ți placă !

Aileen simți schimbarea din felul lui de a se purta și își dădu seama că vizitarea casei o pusese fatal într-o situație care putea ușor deveni primejdioasă. Ochii lui negri și atrăgători erau elocvenți.

— Oh, n-am nici un chef să dansez. Nu-mi vine să fac nimic. Eu...

Se îndreptă cu indiferență către ușă, dar el o opri cu mîna

— Mai stai puțin, îi spuse. Vreau să te întreb ceva. Totdeauna încerci să scapi de mine de parcă ți-ar fi frică. Nu-ți plac de loc ?

— Ba da, îmi placi ; dar nu crezi că ar fi la fel de agreabil să stăm de vorbă în salonul de muzică ? Aş putea să-ţi răspund şi acolo de ce caut să te evit. Zîmbea cochetă şi fără să-i mai fie teamă.

Lynde surîdea şi el lăsînd să se vadă două şiruri de dinţi regulaţi, de un alb sclipitor. În ochi avea o privire de o perfidă nevinovăţie.

— Ba da, ba da, dar îţi stă atît de bine în odaia dumitale... Nu mă pot hotărî să plec.

— Totuşi, spuse Aileen, continuînd jocul, dar puţin stînjenită, cred că mai bine am coborî. Sper că am să-ţi plac tot atît de mult şi în salon.

Făcu un pas, dar se simţi oprită de un braţ egal în forţă cu al lui Cowperwood, prea puternic ca să i se împotrivească. Lynde era un om viguros.

— Nu e frumos să te porţi astfel ! Eşti în casa mea. Ar putea să intre cineva. Ce te face să crezi că te poţi purta astfel cu mine ?

— Ce mă face ? întrebă el, aplecîndu-se peste ea şi mîngîindu-i braţele pline cu mîinile lui bronzate. Poate că nu ceva precis. Persoana dumitale e un motiv în sine. Nu ţi-am spus atunci, cînd am luat masa împreună la Alcott, ce dulce eşti ? N-ai înţeles atunci ? Eu credeam că da...

— Ba da, mi-am dat seama că poate îţi plac. Se vedea. Dar atît... ei, cum poţi fi atît de îndrăzneţ ? Nici prin gînd nu mi-a trecut ! Stai ! Cred că vine cineva ! Aileen se smuci, dar zadarnic. Te rog, domnule Lynde, dă-mi drumul. Nu-i civilizat să insişti în felul acesta brutal, zău, să sileşti o femeie... împotriva voinţei ei. Dacă te-aş fi încurajat cît de puţin... Să ştii că mă supăr.

Din nou zîmbetul perfid, dezvăluind nişte dinţi egali şi strălucitori, şi ochii negri clipind ironic.

— Zău, te porţi cu mine într-un hal făr-de hal ! spuse Lynde. Parcă abia ne-am cunoaşte. Îţi aminteşti ce mi-ai spus atunci, la dejun ? Nu te-ai ţinut de cuvînt. Mi-ai dat să înţeleg că ai să vii la mine. De ce n-ai venit ? Ţi-e frică de mine sau nu-ţi plac, sau şi una şi alta ? Ce delicioasă eşti, ce splendidă... Spune-mi de ce te porţi aşa cu mine !...

Făcu o mişcare, îşi petrecu un braţ pe după mijlocul ei, strîngînd-o la piept şi privind-o ţintă în ochi ; cu celă-

lalt îi imobiliză mîna. Brusc își lipi buzele de ale ei, apoi o sărută pe obraji.

— Ții la mine, nu-i așa ? Dacă nu, de ce mi-ai spus că s-ar putea să vii ?

O ținea strîns în brațe, în timp ce ea continua să se zbată. Era pentru Aileen o senzație necunoscută — aceea a prezenței unui alt bărbat, Polk Lynde, singurul om care, în afară de Cowperwood, o atrăsese vreodată. Dar, aici, chiar în odaia ei — putea veni Cowperwood, putea intra vreun servitor.

— Oh, dar ce faci ? se împotrivi ea, nefiind încă alarmată de sfîrșitul luptei dintre ei și crezînd că, în fond, tot ce dorea el deocamdată era mai multă tandrețe din partea ei. Aici, la mine în odaie ! Dacă nu-mi dai drumul imediat, nu ești omul pe care mi l-am închipuit... domnule Lynde ! Domnule Lynde ! (Se aplecase peste ea și o săruta.) Oh, nu-i bine ce faci ! Crede-mă ! Eu... eu am spus că s-ar putea să vin, dar asta nu însemna că am să și vin. Și acum dumneata intri aici și profiți de ocazie... Ești odios. Dacă vreodată am avut vreun sentiment pentru dumneata, acum s-a sfîrșit ! De asta poți fi sigur. Dacă nu-mi dai drumul imediat, nu ne mai vedem niciodată, pe cuvîntul meu ! Nu, nu ! Jur că nu ! Nu glumesc ! Oh, te rog, dă-mi drumul ! Să știi că țip ! De azi încolo n-am să te mai văd niciodată ! Oh... A fost o luptă crîncenă, dar zadarnică.

O săptămînă mai tîrziu, într-o seară, Cowperwood, întorcîndu-se acasă, o găsi pe Aileen fredonînd veselă, dar preocupată, pe gînduri. Își punea la punct o încîntătoare toaletă de seară. Era tînără și vioaie — aceeași făptură, dornică să trăiască, de odinioară.

— Ei, cum te-ai distrat astăzi ? o întrebă Cowperwood, bine dispus

Aileen, care își spunea, așa cum își spune omul uneori, că dacă greșise, avusese o justificare și că poate astfel are să-l recîștige pe Cowperwood, se simțea, ca multe femei în ocazii asemănătoare, mai indulgentă față de el.

— Foarte bine, răspunse ea. Am trecut pe la soții Hoecksema, dar n-am stat mult. În noiembrie pleacă în Mexic. Doamna Hoecksema are un cupeu din răchită, o drăgălășenie — ce folos, oricît s-ar da peste cap, tot urîtă rămîne. Etta se pregătește să intre la Bryn Mawr. Face tot

felul de mofturi fiindcă își lasă cățelușa și pisica acasă. Pe urmă m-am dus la o recepție dată de Lane Cross, apoi la Merrill... vorbea, desigur, de marele magazin, și, de-acolo, acasă. M-am întîlnit pe Wabash Avenue cu Taylor Lord și cu Polk Lynde...

— Polk Lynde ? E un om interesant ?

— Da, este, răspunse Aileen. N-am întîlnit încă un om de lume atît de perfect. Are nespus de mult farmec. E ca un băiețandru și totuși, dumnezeule, ce bine pare să cunoască viața !

— Da, am mai auzit. N-a fost amestecat în povestea cu Carmen Torriba, acum cîțiva ani ? Cowperwood făcea aluzie la o dansatoare spaniolă care venise în Statele Unite și de care Lynde, pare-se, fusese teribil de îndrăgostit.

— Ba da, zise Aileen, ostilă. Dar ce ți-a venit ? Cu sau fără asta, tot fermecător rămîne. Mie îmi place.

— Am spus și eu, așa... Dar ce te deranjează dacă pomenesc de ceva atît de neînsemnat ?

— Lasă, am auzit și eu de întîmplarea aia, replică Aileen, pe un ton glumeț. Te cunosc și pe tine...

— Ce vrei să spui ? întrebă Cowperwood, privind-o atent.

— Oh, te cunosc eu... repetă ea, molcom, dar totodată pregătită să se apere. Îți închipui că am să stau totdeauna cuminte acasă... să fac pe soția supusă și iubitoare... în timp ce tu te agăți de toate femeile ? Ei bine, află că nu. Știu de ce vorbești așa de Lynde. Spui asta numai ca să mă îndepărtezi de el, în caz că mi-ar plăcea. Ei bine, fac ce vreau. Fac exact ce mă taie capul. Puțin îmi pasă ce crezi tu. Și așa nu mai ții la mine, atunci nu văd ce te-ar deranja dacă alți bărbați mă admiră ?

De fapt Frank nu credea că ar fi putut exista ceva între Aileen și Lynde, mai mult decît între ea și oricare alt bărbat, totuși instinctul îl avertiza de o primejdie. Aileen își dădea seama că el bănuiește ceva și asta declanșase reacția ei atît de neașteptată. Ghicind sensul cuvintelor lui Aileen, Cowperwood se străduia să pară cît se poate de calm.

— Aileen, spuse el afectuos, cum poți vorbi așa ? De ce spui asta ? Știi bine că-mi ești dragă. Nu pot și nici nu vreau să te împiedic să faci ceea ce-ți place. Tot ce vreau este ca tu să fii mulțumită. Știi bine cît îmi ești de dragă.

— Da, știu exact felul în care ții la mine, replică Aileen, schimbînd tonul. Te rog, nu începe iar cu vechea poveste. M-am săturat. Știu foarte bine ce faci și am aflat și despre doamna Hand. Pînă și ziarele vorbesc despre asta. În ultima săptămînă n-ai stat acasă decît o singură seară și atunci abia dacă te-am zărit. Nu-mi mai spune nimic! Nu te preface că ești îndrăgostit de mine. Vechea placă. Să nu crezi că nu știu cine este ultima ta pasiune. Dar să nu începi să te tîngui și să-mi ceri socoteală dacă ies în oraș cu alți bărbați și dacă îmi va place vreunul, ceea ce cu siguranță că are să se întîmple. Și cînd se va întîmpla, cred că-ți dai seama că va fi numai din vina ta. Atunci să nu te plîngi. N-are să-ți ajute la nimic. M-am săturat să stau acasă ca o proastă ; ți-am mai spus asta de-o sută de ori. Nu crezi, dar vei vedea. Ți-am spus, am să găsesc eu pe cineva și așa are să se și întîmple. Dacă te interesează, pot să-ți spun că am și găsit !

Cowperwood se uita la ea, cu răceală, cu un ochi critic, totuși înțelegător ; dar ea părăsi odaia sfidător, înainte ca el să poată spune ceva. Coborî scările, în camera de muzică de unde, după cîteva minute începură să se audă acordurile celei de-a doua *Rapsodii ungare* cîntată cu sentiment și, de data asta, cu neobișnuită emoție. În felul în care o interpreta Aileen își puse toată durerea și disperarea ei nemărginită. Lui Cowperwood îi displăcea profund ideea că un om încrezut ca Lynde — atît de frumos, de amabil, de aristocrat — o putuse seduce pe Aileen ; dar ce să facă, așa era și pace. Nu avea dreptul să se plîngă. Se simțea totodată cuprins de un dor nostalgic, de o profundă mîhnire, gîndindu-se la zilele de odinioară... Își amintea cum arăta la Philadelphia — o școlăriță cu pelerină roșie — în casa ei părintească, plimbîndu-se cu trăsura, călărind. Ce frumoasă, ce adorabilă fată era pe atunci ! Și ce amantă încîntătoare și pătimașă. Era oare cu putință ca el să nu o mai intereseze de loc ? Era oare posibil să găsească pe cineva care să o iubească cu adevărat și pe care ea, la rîndul ei, să-l iubească ? Ce straniu ! își zicea el.

Cînd, ceva mai tîrziu, Aileen intră în sufragerie, într-o rochie de mătase verde, de nuanța aramei pe care timpul își lăsase patina, cu părul strîns într-un coc înalt, o privi

şi nu se putu împiedica să n-o admire. Sufletul ei părea tînăr, deşi zbuciumat, sufletul unei femei îndrăgostite, pasionată şi sfidătoare. Cowperwood se gîndea ce lucru îngrozitor este dragostea şi focul ei mistuitor, cum ajunge să ne prostească. „Nu sîntem altceva decît instrumentul unui imens impuls creator", gîndi. O bucată de vreme, vorbi despre tot felul de lucruri — despre viitoarele alegeri, despre un car cu afişe pe care scria : *„Vreţi să-l lăsaţi pe Cowperwood să pună mîna pe tot oraşul ?"*

— Asta numesc eu propagandă ieftină, remarcă el.

Apoi îi povesti cum intrase într-un wigwam al republicanilor din străzile State şi Sixteenth, un fel de maghernită în lemn, nevopsită, cu bănci ca vai de lume, unde avusese ocazia să asculte vorbitori care-l înjurau cu vehemenţă.

— La început am vrut să pun oratorului neghiob cîteva întrebări, adăugă el, dar m-am răzgîndit.

Aileen, fără voia ei, zîmbea. Cu toate păcatele lui, Frank era totuşi un om remarcabil — pusese tot oraşul pe jăratec ! Dar la urma urmei ce-i păsa ei cît de minunat este dacă se purta urît cu ea ?

— În afară de Lynde, ai mai întîlnit pe cineva care să-ţi placă ? o întrebă el, parcă în glumă. Ar fi dorit amănunte, dar nu voia s-o irite prea mult.

Aileen, care-l observase cu atenţie, fiind sigură că va relua acest subiect, îi răspunse :

— Nu, unul îmi ajunge.

— Ce vrei să spui ? continuă el, blînd.

— Exact ce-am spus, unul îmi ajunge !

— Vrei să spui că eşti îndrăgostită de Lynde ?

— Vreau să spun... şi aici se opri ca să-l privească, sfidîndu-l. În fond, ce-ţi pasă ce vreau să spun ? Da, îl iubesc. Dar ce te interesează ? De ce-mi pui întrebări ? Ce fac eu n-are nici o importanţă pentru tine. Nu ai nevoie de mine. De ce stai aici şi scormoneşti lucrurile, de ce mă tragi de limbă ? Dacă pînă acum nu te-am înşelat, n-am făcut-o din consideraţie pentru tine. Să zicem că m-am îndrăgostit... Ce-ţi pasă ţie ?

— Îmi pasă foarte mult ; ştii bine că-mi pasă. De ce vorbeşti aşa ?

— Da, îți pasă... se înfurie Aileen, știu eu cum îți pasă ! Uite, am să-ți spun ceva — indignată de impasibilitatea lui, nu se mai putea stăpîni. Îl iubesc pe Lynde și, mai mult, sînt amanta lui. Am de gînd să continui să-i fiu. Dar tu nu te sinchisești ! Uf !

Privirea ei arunca flăcări, sîngele i se urcase în obraz. Răsufla anevoie

Auzind aceste vorbe rostite la furie, dezlănțuite de lunga lui indiferență, Cowperwood o fixă cu acea privire aprigă, prin care uneori ținea piept vrăjmașilor săi. În aceeași clipă se gîndi ce ușor i-ar fi fost să-i facă viața insuportabilă lui Aileen și să se răzbune pe Lynde, dar după un moment hotărî că nu ar avea rost. Nu din slăbiciune ci, dimpotrivă, pentru că era conștient de puterea sa. Ce drept avea să fie gelos ? Se purtase urît cu ea, destul ! Indignarea lui se transformă brusc într-o profundă durere. Se gîndi la Aileen, la el, la viață, cu marasmul ei de dorinți și nevoi. Nu o putea învinui pe Aileen. Incontestabil, Lynde era un bărbat bine. Cowperwood nu dorea nici să se certe cu Lynde, nici să se despartă de Aileen. Pentru moment, nu voia decît să întrerupă orice relații intime cu ea și să aștepte ca Aileen să decidă singură. Poate că, nesilită de nimeni, va voi să-l părăsească. Poate că dacă el va întîlni vreodată femeia visurilor sale, cele întîmplate ar putea constitui un motiv întemeiat ca s-o părăsească. Femeia visurilor sale — unde era ? Pînă acum nu o găsise.

— Aileen, îi spuse cu blîndețe, nu vreau să te văd atît de amărîtă. De ce, la urma urmei ? Cînd s-a întîmplat ? Vrei să-mi spui ?

— Nu, n-am să-ți spun, răspunse ea, cu amărăciune. Nu-i treaba ta și n-am să-ți spun. Și de ce întrebi ? Tot nu-ți pasă !

— Ba, dimpotrivă, mă interesează foarte mult, replică el rece, aproape brutal. Cînd s-a întîmplat ? Atîta lucru poți să-mi spui ! Dar privirea lui, care începuse prin a fi glacială și necruțătoare, deveni caldă, aproape afectuoasă. Voia să afle.

— Nu de mult, de o săptămînă ! preciză Aileen, ca hipnotizată.

— Și de cînd îl cunoști ? o întrebă Cowperwood, curios.

— De vreo patru-cinci luni. L-am cunoscut iarna trecută.

— Și ai făcut asta pentru că-l iubești, sau numai ca să te răzbuni pe mine ?

Amintirile frumoase din trecutul lor îl împiedicau să creadă că Aileen încetase să-l mai iubească.

Ridicînd iritată din umeri, izbucni :

— Asta-mi place ! Bineînțeles, am făcut-o pentru că așa am vrut și nicidecum pentru că te iubesc pe tine. Poți fi sigur. Îmi place insolența ta. Stai în fața mea și-ți permiți să-mi pui întrebări după ce, de atîta vreme, nu te-ai mai uitat la mine. Împinse farfuria de dinaintea ei și vru să se scoale.

— Stai puțin, Aileen, se mulțumi să spună Cowperwood, așezînd calm cuțitul și furculița pe farfurie. Privea peste masa elegantă pe care argintăria, serviciul de porțelan de Sèvres, farfurioare de desert cu fructe frumoase erau rînduite sub lumina catifelată a unor abajururi de mătase. Aileen era în fața lui. Aș vrea să nu vorbești așa cu mine. Știi bine că nu sînt un imbecil. Și mai știi că orice ai face nu am să mă cert cu tine. Îmi dau foarte bine seama cum s-au petrecut lucrurile, de ce ai făcut asta și cum ai să te simți dacă ai să continui... Nu-i vorba de ce aș putea face eu... O emoție subită îl făcu să se oprească.

— Da ? Așa crezi ? izbucni Aileen, luptînd împotriva unei emoții similare, care începea să pună stăpînire și pe ea. Calmul lui îi trezise amintiri din trecut. Ei bine, te poftesc să-ți păstrezi mila pentru tine. Eu, personal, n-am nevoie de ea. Am să mă descurc și fără tine. Și te rog să mă lași în pace.

Împinse din nou farfuria de dinaintea ei, dar de data asta cu atîta putere încît răsturnă un pahar plin cu șampanie. Băutura vărsată lăsă pe fața de masă imaculată o pată gălbuie, cu multe colțuri. Se sculă și se îndreptă repede spre ușă. Se sufoca de mînie, de durere, de rușine și de regrete.

— Aileen, Aileen, o strigă Frank, fugind după ea, fără să țină seama de prezența majordomului, care, la zgomotul scaunelor mișcate din loc, intrase în sufragerie. (Neîn-

ţelegerile dintre cei doi soţi nu erau ceva nou pentru el). Tu umbli după dragoste, nu după răzbunare. Ştiu, îmi dau seama. Vrei să fii iubită total. Îmi pare rău. Încearcă să mă înţelegi şi pe mine, cum încerc şi eu să te înţeleg. O apucă de braţ şi îi ţinu calea, apoi se îndreptară împreună către salon. Aileen însă era prea stăpînită de emoţie ca să poată vorbi calm sau să asculte ce voia el să-i spună.

— Dă-mi drumul ! strigă, furioasă, cu ochii scăldaţi în lacrimi. Dă-mi drumul ! Ţi-am spus că nu te mai iubesc ! Ţi-am spus că te urăsc ! Se smuci şi-l înfruntă sfidătoare. Să nu mai îndrăzneşti să vorbeşti cu mine ! Atît îţi spun ! Tu eşti vinovat de toate necazurile mele ! Eşti vinovat de tot ce am făcut şi să nu cutezi să tăgăduieşti ! Ai să vezi ! Ai să vezi tu ! Am să-ţi arăt eu ce am să fac !

Se zbătu, încercînd să scape din strînsoarea lui Cowperwood ; în cele din urmă, ca de obicei, se dădu bătută şi începu să plîngă în braţele lui.

— Da, acuma plîng, spuse printre lacrimi, dar asta nu înseamnă nimic. E prea tîrziu ! Prea tîrziu !

CAPITOLUL XXXVIII

Ceasul înfrîngerii

Cowperwood, deşi se purta cu un calm desăvîrşit, fusese mai profund afectat de infidelitatea lui Aileen decît de campania electorală din toamna aceea, cu toată vîlva pe care o stîrnise, sau de faptul că-şi ridicase în cap întreg oraşul Chicago. Nu putea uita zilele minunate de pe vremea cînd Aileen era tînără şi cînd dragostea şi speranţa alcătuiau însăşi viaţa ei. Orice ar fi făcut şi la orice s-ar fi gîndit, Cowperwood nu reuşea să scape de aceste amintiri obsedante, care-l urmăreau ca o muzică cu acorduri îndepărtate. În fond, deşi om de acţiune, el rămînea totuşi un introspectiv, iar arta, dramaticul şi patetismul idealurilor spulberate nu-l lăsau indiferent. Nu avea resentimente faţă de Aileen — doar un fel de mîhnire la gîndul consecinţelor inevitabile din pricină că se lăsa tîrît de poftele lui nestăvilite, de voinţa de a fi liber. Schim-

bare! Mereu altceva! Totul trece! Dar cine renunţă la perfecţiune fără o strîngere de inimă, chiar dacă această perfecţiune este doar o dragoste absurdă?

În ziua de şase noiembrie avură loc alegerile, cu mare scandal şi, ca rezultat, un eşec răsunător pentru democraţi. Din treizeci şi doi de candidaţi democraţi pentru formarea Consiliului municipal, doar zece fuseseră aleşi, iar opoziţia obţinuse o majoritate de două treimi. Domnii Tiernan şi Kerrigan făceau parte, fireşte, din cei zece aleşi. Alături de ei se găseau un primar republican şi toţi confraţii lui de pe listă, a căror menire era acum să promoveze virtutea şi respectabilitatea.

Cowperwood înţelese semnificaţia noii situaţii şi se hotărî imediat să facă propuneri adversarului. De la McKenty şi alţii aflase treptat întreaga istorie a trădării lui Tiernan şi Kerrigan, dar nu făcea încă prea mare caz de purtarea lor. Aşa e viaţa. Pe viitor vor trebui supravegheaţi mai atent sau atraşi într-o cursă şi nimiciţi. Cei doi pretindeau că abia putuseră să se strecoare.

— Uite la mine! Abia am ieşit cu o majoritate de trei sute de voturi, declarase, în dreapta şi-n stînga, Kerrigan, pe un ton glumeţ. Zău, era cît pe-ci să-mi pierd circumscripţia.

Domnul Tiernan se apăra cu aceeaşi rîvnă.

— Poliţia nu s-a purtat frumos cu mine, protesta el, dîrz. I-a lăsat pe ceilalţi să-mi bată oamenii. Am avut numai şase mii de voturi cînd normal era să am nouă.

Dar cine-i credea!

În timp ce McKenty se gîndea la mijloacele prin care, în doi ani, să poată neutraliza efectele acestei victorii vremelnice, Cowperwood avea convingerea că cea mai bună tactică, în cazul lui, era o atitudine de conciliere. Schryhart, Hand şi Arneel, împreună cu tînărul MacDonald, se întrebau ce ar fi de făcut ca această victorie politică să-l paralizeze pe Cowperwood şi să-l împiedice, odată pentru totdeauna, de a mai ajunge din nou la putere. Urmă o lungă şi complicată luptă (înainte ca Frank Cowperwood să fi putut lua contact cu noii consilieri municipali), în care intra în joc şi o nouă cerere de privilegii şi drepturi pentru societatea *General Electric* — de

altfel mult combătută — ca și acordarea altor drepturi și privilegii pentru diferite suburbii, de astă dată unor societăți de mai mică importanță. În sfîrșit, ultimul punct al programului și cel mai dezavantajos pentru Cowperwood — un lucru pe care pînă atunci nu l-ar fi considerat posibil — promulgarea unui decret de a construi și a pune în funcțiune o linie aeriană pentru tramvaie. O anumită societate din *South Side* fu autorizată să construiască această linie. A fost poate cea mai cumplită lovitură dată lui Cowperwood, mai ales pentru că introducea un factor nou și complicat în problema tramvaielor din Chicago care, pînă atunci, cu toate greutățile întîmpinate, era în fond, comparativ simplă.

Spre a explica această inovație trebuie să reamintim că la New York, cu optsprezece sau douăzeci de ani în urmă, au fost proiectate și s-au construit o serie de linii aeriene pentru descongestionarea traficului de circulație la nivelul străzilor pe acea insulă lungă și îngustă, linii care s-au dovedit foarte utile. De la început stîrniseră interesul lui Cowperwood, ca de altfel tot ceea ce era legat de circulația urbană. De cîte ori mergea la New York le examina cu cea mai mare atenție. Fusese la curent cu constituirea societății, cu numele celor care o finanțaseră, cu cheltuielile, cu profiturile și așa mai departe. Personal, în ceea ce privea circulația în orașul New York, considera că aceste linii aeriene erau soluția ideală a problemei. Pentru Chicago, însă, unde populația era încă relativ mică — abia atinsese un milion de locuitori împrăștiați pe o foarte mare suprafață — socotea că, deocamdată, aceste linii nu erau rentabile și nu vor deveni rentabile încă ani de zile. Cîștigul realizat de la circuitele aeriene avea să fie anulat de pierderea clientelei care pînă atunci folosea liniile obișnuite, iar construirea lor urma pur și simplu să dubleze cheltuielile, reducînd profitul la jumătate. De cîte ori nu se gîndise la posibilitatea construirii acestor căi de către alții — numai să fi fost în stare să obțină un privilegiu, lucru ce păruse pînă la ultima alegere și în condițiile de atunci prea greu de obținut. În legătură cu asta îi spuse într-o zi lui Addison:

— N-au decît să-și bage banii în liniile aeriene și cînd or s-ajungă să aibă destui pasageri, or să fie datori vîn-

duţi. Atunci vor fi ca şi ale mele, le voi cumpăra pe un preţ de nimic. Addison împărtăşea concluzia lui. Dar între timp, împrejurările făceau construirea acestor circuite aeriene mult mai puţin problematică.

În primul rînd interesul publicului pentru liniile aeriene sporise. Erau un element nou în viaţa New Yorkului ; iar pe atunci exista o serioasă rivalitate între omul simplu din Chicago şi marea metropolă cosmopolită. În acest sens trebuie să spunem, în primul rînd, că opinia publică, oricît de naivă sau nesemnificativă ar fi fost, era totuşi îndeajuns de puternică pentru a susţine, cel puţin o vreme, această inovaţie. În al doilea rînd, din cauza entuziasmului obştesc mereu crescînd şi din cauza renaşterii oraşelor din vest, se desemnase Chicago, cu puţin înaintea alegerilor. ca locul cel mai indicat pentru un uriaş tîrg internaţional — cel mai mare care fusese vreodată în Statele Unite. Oameni ca Hand, Schryhart, Merrill şi Arneel, fără a mai menţiona directorii şi proprietarii de ziare, sprijiniseră proiectul cu căldură ; la fel şi Cowperwood. Totuşi, de îndată ce oraşul Chicago căpătă dreptul de a organiza tîrgul, prima grijă a duşmanilor lui Cowperwood a fost să folosească prilejul împotriva lui.

Mai întîi, amplasamentul tîrgului, datorită intervenţiei noului Consiliu în permanenţă anti-Cowperwood, a fost ales în *South Side*, adică la capătul liniei de tramvai construită de Schryhart, obligînd astfel întregul oraş să plătească un tribut acestei societăţi. În acelaşi timp, în mintea lui Schryhart şi a celor din tagma sa încolţise ideea, care li se părea excelentă, de a construi acum aceste linii aeriene — nu atît cu gîndul unor profituri imediate, ci mai ales spre a-l face pe odiosul magnat să înţeleagă că ei constituiau pentru el un grup de adversari primejdioşi, care ar putea la un moment dat invada teritoriul monopolizat deocamdată de el, să-i reteze cîştigurile şi astfel să-l oblige să-şi lichideze acţiunile şi să părăsească oraşul. Discuţiile care au avut loc pe această temă între domnii Schryhart şi Hand precum şi între domnii Hand şi Arneel au fost prietenoase şi interesante. Planul, în prima sa formă, era să se construiască o linie aeriană în South Side — la sud de terenul destinat pentru iarmaroc — iar noul circuit o dată ajuns indispensabil şi după

ce se vor fi obţinut privilegii valabile şi pentru West Side, South Side şi North Side, cu alte cuvinte pentru întreaga suprafaţă a oraşului — să se continuie construirea pe îndelete şi astfel să se poată ura, cu zîmbetul pe buze, călătorie sprîncenată domnului Cowperwood.

Cowperwood nu avea să aştepte întrunirea Consiliului municipal, o lună după alegeri, în linişte, cu mîinile încrucişate, pentru ca adversarul să-l lovească prin surprindere. Chemă imediat pe avocaţii societăţii sale, care-l puseră la curent cu planul rivalilor lui de a construi noile linii aeriene ; şi asta i se păru o catastrofă. Era clar că acum Schryhart şi Hand luaseră lucrurile foarte în serios. Cowperwood începu prin a dicta o scrisoare către domnul Gilgan, rugîndu-l să vină la biroul său. De asemenea, stărui ca avocaţii săi să descopere ce anume presiuni ar putea fi exercitate asupra noului primar, onorabilul Chaffee Thayer Sluss, presiuni care să-l determine să respingă noile decrete, evident în cazul cînd acestea i-ar fi fost prezentate spre aprobare — într-un cuvînt ce se putea face ca acesta să-şi schimbe complet punctul de vedere.

Onorabilul Chaffee Thayer Sluss era un om înalt, bine făcut, cam grandilocvent, care se lua foarte în serios — pe sine, acţiunile sale şi posibilităţile pe tărîm social şi în afaceri — privind totul cu superioritate. Cunoaşteţi, poate, tipul de bărbat sau femeie crescut în atmosfera unei familii cu dare de mînă şi cu o oarecare poziţie socială, înzestrat cu un număr redus de circonvoluţiuni cerebrale (podoaba creierului omenesc), circonvoluţiuni care de obicei ne ajută să înţelegem viaţa în aspectele ei cele mai tăinuite şi mai întîmplătoare, aceşti oameni care nu au avut de înfruntat greutăţi şi deci lipsiţi de experienţă, se consideră pe ei înşişi — ca şi tot ceea ce fac — demni de cea mai adîncă laudă, avînd credinţa nestrămutată în ajutorul providenţei. Domnul Chaffee Thayer Sluss, datorită glorioşilor săi strămoşi, cu care de altfel se mîndrea berechet, ajunsese la concluzia că personal era un om de o cinste perfectă. Tatăl său făcuse o bură de avere ca angrosist de hamuri. Soţia lui, cu care se căsătorise la douăzeci şi opt de ani — o femeie drăguţă, dar cam zvăpăiată — era fiica unui negustor de murături, a cărui

marfă era destul de apreciată pe piaţă, şi ale cărui fiice treceau în cartierul lui Chaffee Thayer Sluss drept partide bune. După ce căsătoria, cu bogata şi tradiţionala masă de nuntă, avusese loc, tinerii îşi petrecuseră luna de miere la *Garden of the Gods* şi la *Grand Cañon*. Apoi, spilcuitul Chaffee, apreciat de ambele familii pentru ambiţia sa de a parveni, se întorsese la treburile lui de agent al unei fabrici de hîrtie şi începuse să strîngă cu rîvnă bani pe cont propriu.

Onorabilul Chaffee, trebuie să recunoaştem, nu avea defecte mari, numai dacă faptul că era vanitos şi oarecum prea grijuliu în legătură cu viitorul şi şansele sale în viaţă ar fi considerate ca atare. Avea totuşi un păcat care, dat fiind pe de o parte puritanismul şi austeritatea tinerei sale soţii, iar pe de alta spiritul religios atît al tatălui cît şi al socrului său, îi dădea mult de furcă. În general era sensibil la frumuseţea femeilor şi îi plăceau cu deosebire cele grăsuţe şi cu părul de culoarea grîului copt. Din cînd în cînd, deşi avea o nevastă ideală şi doi copii adorabili, se uita curios, dus pe gînduri, la siluetele provocatoare ce se ivesc în calea fiecărui bărbat şi care parcă îi fac semne îmbietoare într-ascuns, dacă nu cumva chiar pe faţă, direct.

Oricum, nu trecuseră decît cîţiva ani de la căsătorie, fiind socotit un om de o înaltă moralitate, că începu să facă pe Don Juanul. După cîteva scurte încercări cu prostituate nu prea agresive şi mai puţin stricate, după o aventură fără urmări cu o fată din birourile sale, care departe de a fi o debutantă în raporturile cu bărbaţii, mai degrabă îi încuraja, domnul Chaffee se lansase în acest soi de viaţă. La început, destul de naiv, încercase să facă pe amantul nebun îndrăgostit. Unele fete, mai deştepte, îi primiseră declaraţiile cu un grăunte de neîncredere, iar distracţiile şi avantajele pe care le oferise fuseseră acceptate de ele ca o răsplată suficientă. Una însă, căreia el îi fusese primul amant, îi ceru o despăgubire de cinci mii de dolari — după ce domnul Sluss trecuse prin momente de mare spaimă şi chinuri (soţia sa, familia ei şi a lui năvăleau, ameninţătoare, în tulburata lui conştiinţă). Această tristă experienţă ar fi trebuit să-l vindece pentru totdeauna de predilecţia lui pentru stenodactilografe sau

funcţionare în general. De atunci, o bună bucată de vreme, se mărginise cu stricteţe la cunoştinţe făcute prin oamenii de afaceri, agenţii de schimb şi fabricanţii cu care era în relaţii comerciale cu el şi care, cînd şi cînd, îl invitau la cîte un chef.

Cu timpul se mai înţelepţise, deşi, vai, din ce în ce mai amator de femei. Mereu în legătură cu negustori şi oameni politici mai de vază, cu care întîmplător se împrietenise şi fiindcă circumscripţia sa electorală era dintre cele mai importante, începuse să ia cuvîntul la întruniri publice şi să ghicească întrucîtva semnificaţia acelei logici potrivit căreia viaţa ar fi păgînă şi neînfrînată, iar religia şi morala doar nişte măşti pe care omul, cu vîrsta, le poate pune sau scoate ca să-şi satisfacă dorinţele, fanteziile şi capriciile. Dar Chaffee Thayer Sluss nu putea înţelege adevăratul sens al existenţei. Pentru asta trebuia să fi fost mai deştept. Mulţi bărbaţi duc o viaţă dublă, asta-i adevărat, dar oricum, cînd se gîndea la propriile sale rătăciri, duplicitatea i se părea profund condamnabilă. Duminica, atunci cînd, împreună cu soţia sa se ducea la biserică, îşi dădea seama că religia este un lucru esenţial în viaţa fiecărui om, menită să purifice sufletul. În afaceri se vedea uneori confruntat cu lipsa de logică a moralei sale privind anumite profituri ce nu i se cuveneau sau unele minciuni pe care n-ar fi trebuit să le spună şi aşa mai departe. Dar oricum şi în orice împrejurare, Dumnezeu rămînea Dumnezeu, morala avea ceva superior, iar biserica ceva important. Era un păcat să cedezi tentaţiei cum deseori îi plăcea lui să facă. Trebuia să cauţi să fii mai bun decît semenul tău sau măcar să dai impresia că eşti.

Dar ce te faci cu un imbecil ca acesta, a cărui morală e atît de putredă ? În ciuda carierei sale de mare crai şi a remuşcărilor de rigoare, pricinuite de frica de a fi prins, se ridicase, cel puţin în lumea lui, la o situaţie destul de bună. Pe măsură ce devenise mai uşuratic, amabilitatea sa faţă de toată lumea creştea, era mai înţelegător, mai agreabil, în general. Republican convins, era discipolul lui Norrie Simms şi al tînărului Truman Leslie MacDonald. Socrul său era şi bogat şi destul de influent. Luînd cuvîntul în campaniile electorale şi lucrînd pentru partidul

republican se dovedise de-al lor. Toate aceste calități — competența sa, deși limitată, supletea și reputația sa de om respectabil — determinaseră pe conducătorii republicani, care tocmai ieșiseră victorioși în alegeri, să-l propună ca primar, și în cele din urmă, să-l și aleagă.

Cowperwood auzise de atitudinea dușmănoasă pe care primarul Sluss o avusese în timpul campaniei electorale ori de cîte ori fusese vorba despre el. Discutase despre aceasta cu fostul senator Joel Avery, care acum era în serviciul său. Avery făcuse recent tot soiul de intervenții pentru diferite societăți și știa felul în care trebuie să se procedeze la tribunal cu avocații, judecătorii și politicienii influenți. Cunoștea această lume cum își cunoștea codul sau statutul. Avery era un om foarte scund, abia de un metru cincizeci și doi, cu o frunte lată, păr și sprîncene de culoarea șofranului, ochi cafenii de pisică, buza de jos răsfrîntă, iar în momente de meditație acoperind pe cea de sus. După ani de zile, fostul senator învățase să zîmbească, dar într-un fel neobișnuit, bizar. De obicei, te privea fix, cu buza inferioară ridicată peste cea de sus și-și exprima concluziile aproape stereotip, încet și într-un stil addisonian[1]. De data asta și într-o situație atît de critică, domnul Avery a fost cel care a venit cu o propunere.

— Am impresia că ar fi ceva de făcut, îi spuse într-o zi confidențial lui Cowperwood, și anume, să examinăm, cum să zic, viața... sentimentală a domnului Chaffee Thayer Sluss. Privirea felină a domnului Avery avu o sclipire sardonică. Dacă nu mă înșel, judecînd omul după aspectul său exterior, ne aflăm în fața unei persoane care, cu siguranță, a avut, sau dacă nu a avut va avea, o aventură compromițătoare, ce va necesita din partea sa mari sacrificii ca s-o mușamalizeze. Toți sîntem oameni și deci vulnerabili... și, brusc, buza de jos a domnului Avery se ridică și o acoperi pe cea de sus, după care se lăsă iarăși în jos. Și nu e bine să ne arătăm nici unul din noi prea intransigenți cu morala și îngîmfați. După părerea mea, domnul Sluss este un om de bună credință, dar cam prea sentimental.

[1] Aluzie la *Joseph Addison* (1672—1719), poet și publicist englez, al cărui stil este simplu și precis.

Domnul Avery se opri, Cowperwood mulţumindu-se să-l privească amuzat, atît de înfăţişarea lui cît şi de propunerea pe care i-o făcea.

— Ideea nu-i rea, deşi îmi displace să amestec treburile sentimentale cu politica.

— Da, da, continuă domnul Avery, chibzuind, cred că ideea mea nu e proastă. Nu ştiu. E greu de spus.

Pînă la urmă misiunea de a obţine toate informaţiile în legătură cu obiceiurile, gusturile, tabieturile domnului Sluss a fost încredinţată domnului Burton Stimson, o importantă personalitate în lumea juridică ; acesta, la rîndul lui o încredinţă secretarului său, domnul Marchbanks. Situaţia, dintr-un anumit punct de vedere, ar putea părea surprinzătoare ; însă cei care cunosc cît de cît culisele vieţii politice şi financiare, precum şi modul de administrare a societăţilor, practicat în acea epocă glorioasă, nu se vor mira nicidecum de gama tertipurilor, de cloaca mizerabilă, de marasmul dezastruos în care se zbăteau.

Pe de altă parte, onorabilul Patrick Gilgan nu întîrzie să răspundă chemării lui Cowperwood. Indiferent de contigenţele şi tendinţele sale politice, nu voia să ignoreze un om atît de puternic precum Cowperwood.

— Şi cu ce aş putea să vă fiu de folos astăzi, domnule Cowperwood ? îl întrebă el cînd veni ; arăta înfloritor şi purta nişte haine elegante cum se cuvenea unui om care de curînd avusese o victorie.

— Ascultă, domnule Gilgan, spuse Cowperwood, simplu, fixîndu-l insistent pe preşedintele consiliului republican al comitatului. Îşi rotea neîncetat degetele mari în timp ce degetele celelalte rămîneau încleştate. Ai de gînd să laşi Consiliul municipal să se ocupe de problema societăţii *General Electric* şi de proiectul liniei „L“ din South Side, fără să se ţină seama de părerea mea şi fără să am posibilitatea de a intra în acţiune ?

Cowperwood ştia bine că Gilgan făcea parte din noul cvadrumvirat hotărît să conducă oraşul, dar avea aerul să creadă că Gilgan era singurul într-adevăr important şi puternic — un om în genul lui McKenty.

— Amice, răspunse Gilgan pe un ton glumeţ, vrei să mă măguleşti. Nu ţin Consiliul municipal în buzunar. Am

fost președintele comitatului, e drept, și pe mulți i-am ajutat să fie aleși, dar asta nu înseamnă că pot face ce vreau din ei. Și de ce, mă rog, n-ar aproba decretul privitor la *General Electric?* După părerea mea decretul e perfect legal și toată presa îi e favorabilă. Cît despre linia „L", eu personal nu am nici un amestec și nici nu mă interesează. Asta e treaba domnului Schryhart și a tînărului MacDonald.

În fond, tot ce spunea domnul Gilgan era perfect adevărat. Un om care lucra pentru tînărul MacDonald și care abia intrase în arena politică, un consilier municipal pe nume Klemm, fusese ales ca un fel de „feldmareșal", iar însărcinarea de a mobiliza pe toți consilierii recalcitranți și de-a le spune în ce constau atribuțiile lor îi revenea lui McDonald și nicidecum lui Gilgan, Tiernan, Kerrigan sau Edstrom. Organizarea cvadrumviratului din care făcea parte și Gilgan nu era încă definitiv pusă la punct și asta în ciuda tuturor strădaniilor depuse de ei.

— Recunosc, am contribuit la numirea fiecărui consilier, dar asta nu înseamnă de loc că-i am pe toți la picioare, rezumă Gilgan, în orice caz nu încă.

La cuvintele „nu încă", Cowperwood zîmbi.

— În afară de asta, domnule Gilgan, continuă Cowperwood imperturbabil, dumneata ești reprezentantul mișcării care, în momentul de față, mă combate, și dumneata ești persoana care mă preocupă. Acum ai în mînă aproape toate interesele partidului republican și poți lua aproape orice hotărîre. Dacă vrei, și de asta sînt sigur, poți convinge pe membrii consiliului să tărăgăneze aprobarea decretelor. Nu știu dacă ai fost informat, deși cred că da, că această campanie are ca țintă izgonirea mea din Chicago. Dumneata ești un om cu judecată și cu o mare experiență în afaceri și te întreb dacă socotești cinstit acest procedeu. M-am instalat în oraș acum șaisprezece sau șaptesprezece ani și m-am ocupat de problema gazului aerian, lucru la care oricine ar fi putut să se gîndească. Am instalat conducte în suburbii, pe North Side, South Side și West Side, hotărît să dau lucrărilor o cît mai mare amploare. De îndată însă ce am trecut la acțiune, societățile mai vechi au început să-mi pună bețe în roate deși, pe vremea aceea, nu știrbeam cu nimic drepturile lor.

— Da, îmi aduc aminte, replică Gilgan. De altfel am făcut parte din cei care te-au ajutat să capeţi privilegii pentru Hyde Park. Fără mine nu le-ai fi obţinut niciodată. Băiatul acela, McKibben, bun băiat, nu zic, adăugă Gilgan, cu un zîmbet plin de subînţeles, se mişcă fără să-l auzi ; bănuiesc că e tot cu dumneata, nu ?

— Da, lucrează pe undeva, rosti Cowperwood, cu indiferenţă, dar să ne întoarcem la ce ne interesează acum. Majoritatea oamenilor care susţin decretul pentru *General Electric*, precum şi privilegiul cerut pentru linia „L", au lucrat odinioară în afacerea gazului aerian — Blackman, Jules, Baker, Schryhart şi alţii — toţi sînt supăraţi pe mine fiindcă au fost nevoiţi să mă despăgubească. S-au supărat fiindcă am fost capabil să reorganizez vechile societăţi de tramvaie locale şi să le pun pe picioare. Merrill e supărat că nu am construit o linie auxiliară în jurul magazinului său, iar ceilalţi găsesc că şi dreptul de a avea o linie auxiliară ar fi prea mult pentru mine. Sînt cu toţii supăraţi fiindcă am reuşit să iau taurul de coarne şi fiindcă am putut face ceea ce ei trebuiau să fi făcut demult. Prezenţa mea în Chicago îi supără. De fapt, în rezumat, asta-i toată povestea. Ca să poţi realiza ceva, trebuie să cîştigi bunăvoinţa Consiliului municipal şi pentru că am obţinut-o şi mai ales pentru că am păstrat-o, adversarii mei au început să mă atace în Consiliu şi să facă politică. Ştiu foarte bine, domnule Gilgan, continuă Cowperwood, pentru cine ai lucrat dumneata în această campanie electorală. Am ştiut de la început de unde veneau banii. Ai cîştigat şi ai jucat frumos, iar în ce mă priveşte, nu-ţi port nici o pică ; în momentul de faţă însă ce mă interesează este să ştiu dacă eşti hotărît să-i ajuţi mai departe împotriva mea sau nu. Ai de gînd să-mi dai posibilitatea să mă apăr ? Peste doi ani au să vină alte alegeri. Politica nu seamănă cu o alee de trandafiri aşezată cu multă grijă o dată pentru totdeauna. Oamenii pentru care lucrezi nu fac parte din lumea dumitale — sînt nişte filfizoni. N-au pic de simpatie pentru dumneata sau pentru oamenii dumitale. Deocamdată ţi se arată prieteni, ca să poată obţine ce vor de la dumneata şi prin asta să-mi dea mie lovitura de graţie. Dar pe urmă, cît timp crezi că au să se mai uite la dumneata ?... Cît timp ?

— Poate că nu prea mult, replică Gilgan simplu, gînditor, dar așa-i viața și trebuie să o luăm cum e.

— Exact ! exclamă Cowperwood, liniștit. Chicago însă rămîne Chicago, iar eu sînt hotărît să stau aici atît timp cît or să stea și ei. Dacă au să continuie lupta împotriva mea — construind linii aeriene ca să-mi taie din cîștig sau acordînd privilegii unor societăți rivale — prin toate astea nu vor scăpa de mine și nici n-or să mă lovească cine știe ce. Sînt aici și aici am să rămîn, iar situația politică de azi nu va fi totdeauna aceeași. Dumneata ești un om ambițios, se vede. Nu faci politică de plăcere — știu asta. Spune-mi exact ce anume urmărești și lasă-mă să văd de n-aș putea să te ajut mai repede chiar decît adversarii mei. Ce pot face pentru dumneata ca să te convingi că poziția mea e cel puțin la fel de bună ca a lor — dacă nu și mai bună ? Afacerile mele în Chicago sînt perfect corecte. Am creat o admirabilă rețea de tramvaie și nu vreau să fiu plictisit la fiecare sfert de oră de pretențiile unor societăți rivale care intră pe fir ! Oare nu există nici o cale de a pune capăt acestei situații ? Nu există o modalitate prin care să ajungem la un acord și să încetăm de a ne hărțui la tot pasul ? N-ai putea să te gîndești la un program de colaborare între noi doi ?

Cowperwood tăcu, iar Gilgan rămase o bucată de vreme pe gînduri. După cum spusese Cowperwood, Gilgan nu făcea politică de plăcere. Situația lui actuală nu era la înălțimea planurilor grandioase pe care le visase. Tiernan, Kerrigan și Edstrom continuau să facă parte din grupul său, dar ridicau niște pretenții absurde ; reformatorii — adică cei convinși de presă că Frank Cowperwood era un escroc și că toată activitatea lui era abjectă — cereau Consiliului municipal să respecte cu strictețe un program de o înaltă ținută morală. Nimeni nu va mai putea ocupa o slujbă, nu se vor mai încheia contracte sau afaceri de orice natură fără ca presa și publicul să fi fost în prealabil încunoștiințate. Gilgan, chiar la prima consfătuire cu colegii avută după alegeri, începuse să-și dea seama că se găsea între ciocan și nicovală ; de aceea trebuia să tatoneze și, în consecință, nu prea voia să se grăbească.

— Propunerea dumitale mi se pare prea categorică, rosti Gilgan, după o bucată de vreme, molcom, cerîndu-mi

să-mi părăsesc prietenii tocmai cînd i-am ajutat să cîştige o victorie. Eu nu înţeleg politica în felul acesta. S-ar putea să ai dreptate. Totuşi, un om serios nu are dreptul să-şi schimba părerile după cum bate vîntul. Mai trebuie cîteodată să se poarte şi cinstit cu amicii săi. Apoi domnul Gilgan se opri, destul de încurcat.

— Perfect, zise Cowperwood, înţelegător, mai gîndeşte-te. Politica e o treabă grea. Cît despre mine, m-am amestecat în ea numai de nevoie. Dacă găseşti un mijloc prin care să mă ajuţi pe mine sau prin care să te pot ajuta eu pe dumneata, trimite-mi vorbă. Deocamdată însă nu-mi lua în nume de rău ceea ce ţi-am spus. Sînt un om încolţit şi îmi apăr viaţa. Sigur, voi lupta. Asta însă nu trebuie să ne împiedice de a fi prieteni. Am putea deveni chiar foarte buni prieteni.

— Îmi pare bine că te aud vorbind astfel şi aş vrea să devenim, cum spui, foarte buni prieteni. Dar chiar dacă aş putea convinge consilierii municipali, mai rămîne primarul de care trebuie să ţinem seamă. Nu-l cunosc decît din bună-ziua ; dar, după cîte ştiu, îţi este potrivnic. Probabil că are să umble cu vorba şi o să scrie în ziare articole împotriva dumitale. Un om ca ăsta poate să-ţi facă mult rău.

— Cu primarul aranjez eu, mai spuse Cowperwood. N-o fi chiar aşa de greu să ajungi la domnul Sluss ! Şi poate nu mi-e atît de ostil cum s-ar crede. Mai ştii ?

CAPITOLUL XXXIX

Noua administraţie

Oliver Marchbanks, tînărul vulpoi căruia Stimson îi încredinţase sarcina de a descoperi în viaţa domnului Sluss vreo faptă care să poată fi sancţionată de lege, găsi, după multe eforturi, o poveste destul de compromiţătoare ca să tulbure liniştea onorabilului Chaffee, în cazul în care acesta devenea o unealtă prea supusă în mîna duşmanilor lui Cowperwood. Factorul important în această

poveste a fost o oarecare Claudia Carlstadt — o aventurieră, cu talente de detectiv, un fel de prostituată totdeauna cu zîmbetul pe buze, femeie de altfel prezentabilă și foarte versată. Inutil să mai spunem, Cowperwood nu era la curent cu toate detaliile, deși un simplu gest aprobator din partea lui declanșase întreg lanțul mașinațiilor de subminare a lui Chaffee.

Claudia Carlstadt — instrumentul întrebuințat pentru distrugerea domnului Sluss — era o blondă de douăzeci și șase de ani, zveltă, plină de prospețime, total lipsită de scrupule, de o răutate aproape inconștientă, cum nu întîlnești decît la persoanele interesate și incapabile de a raționa — în sensul filozofic al cuvîntului. Ca să o putem înțelege ar trebui să cunoaștem lumea mohorîtă din South Halstead Street, de unde se trăgea — una din acele mahalale cu cocioabe vechi și dărăpănate, unde femei ca vai de capul lor umblă cu bărdaca de bere în mînă și unde obloanele atîrnă jalnic de balamale pe jumătate smulse.

În copilărie, Claudia fusese trimisă cînd după o birjă, cînd să vîndă ziare la întretăierea străzilor Halstead și Harrison, sau să cumpere cocaină la farmacie. Rochiile și lenjeria ei, uzate, zdrențăroase și murdare, erau făcute din cel mai urît și mai ieftin material, iar ciorapii, aproape totdeauna rupți, lăsau să se vadă pielea albă a unor picioare firave. Purta pantofi scîlciați prin care iarna intra apa și zăpada. Se înhăitase cu niște golani de maidan, stricați, de la care învățase să înjure, să înțeleagă și să se dedea unor practici josnice — deși, cum foarte des se întîmplă cu copiii, depravarea nu-i era totală. După moartea mamei — Claudia avea unsprezece ani — fugi din mizerabilul orfelinat unde fusese dată și reuși să înduioșeze o familie irlandeză din West Side istorisindu-le trista ei poveste. Din această familie făceau parte și două fete funcționare într-un mare magazin. Cu ajutorul lor, Claudia ajunse casieriță.

Cariera și viața ei de aici înainte deveniră cu totul ciudate și nestatornice, mai mult decît pînă atunci. Ne vom mulțumi să menționăm faptul că această creatură era de o remarcabilă inteligență. La vîrsta de douăzeci de ani izbutise — datorită relațiilor ei cu fiul unui fabricant de

pantofi și cu un bijutier bogat — să pună deoparte ceva bani și să-și alcătuiască o garderobă elegantă. Cam tot în epoca aceea, un tînăr și frumos deputat nou ales o luă la Washington și-i oferi un post oficial. Aceasta însă implica, evident, cunoașterea steno-dactilografiei, pe care și-o însuși cu repeziciune. Mai tîrziu, grație unui senator din Vest, intră în serviciul secret neoficial, devenind agentă, meserie care a fost și este foarte rentabilă. Era folosită pentru a smulge prin complimente și lingușiri taine care prin mită nu puteau fi descoperite. Stimson o întîlni într-o bună zi la Chicago, unde se întorsese ca să descurce legăturile financiare oculte ale unui deputat al Congresului din Illinois. Tînăra femeie află de la Stimson despre conspirația politico-financiară țesută împotriva lui Cowperwood și, pentru un motiv nedeslușit, această poveste o fascină. Știa de la prietenii ei deputați unele lucruri în legătură cu Sluss. Stimson îi spuse clar că ar putea cîștiga două sau trei mii de dolari, plus cheltuielile, dacă va reuși să-l compromită pe primar. Și astfel Claudia Carlstadt ajunse să fie introdusă în viața pasională a domnului Sluss.

Realizarea acestui plan nu a fost prea complicată. Prin domnul Joel Avery, Marchbanks făcu rost de o scrisoare de la un politician, prietenul domnului Sluss, în care era vorba despre o tînără văduvă, avînd în acel moment unele greutăți financiare, o excelentă steno-dactilografă etc. etc... în căutarea unui post în cadrul noii administrații. Cu scrisoarea în mînă, Claudia se prezentă la biroul primarului, cum s-ar zice, gata de luptă. Purta o rochie elegantă dintr-o mătase neagră groasă, ca podoabe un simplu șirag de perle la gît, iar în degete inele tot cu perle. Părul ei auriu era aranjat pe tîmple în bucle încîntătoare. Domnul Sluss, deși foarte ocupat, îi fixă totuși o audiență. Cînd se prezentă a doua oară, Claudia își prinsese la piept un trandafir de catifea galben și roșu. Tînăra femeie cu forme pline știa perfect cum să se poarte, cum să se ridice sau să stea în picioare — prototipul cocotei din Washington, ultramondene. Domnul Sluss, numaidecît impresionat, rămase totuși circumspect și atent. Fiind acum primarul unui mare oraș simțea toate privirile ațintite asupra sa. Avea impresia că o mai văzuse o dată pe doamna Bran-

don, numele sub care Claudia i se prezentase, iar ea se grăbi să-i spună unde anume : o văzuse cu doi ani în urmă la restaurantul Richelieu. El, imediat, își aduse aminte de o sumedenie de amănunte.

— Da, da, și de cînd nu ne-am mai văzut te-ai măritat și bărbatul dumitale a murit. Ce nenorocire!

Domnul Sluss se comporta cu o elegantă dezinvoltură cosmopolită, care se potrivea atît de bine — sau cel puțin așa credea el — unui om ajuns la o atît de înaltă situație

Doamna Brandon dădu din cap, cu resemnare. Sprîncenele și genele umbrite cu negru îi îndulceau trăsăturile feței, iar în obraz avea o gropiță plină de farmec, subliniată cu un fard portocaliu. Părea întruchiparea gingășiei feminine; pînă și tristețea ei era plină de farmec — iar profesional, primarul avea impresia că doamna Brandon trebuie să fie o funcționară cu multă experiență.

— Cînd te-am cunoscut, cred că aveai un post oficial la Washington.

— Da, aveam într-adevăr o mică slujbă la Ministerul finanțelor, după alegeri însă m-au pus în disponibilitate.

Îl privea aplecîndu-se către el și scoțîndu-și astfel în evidență frumusețea bustului. Dădea impresia că este o femeie care mai făcuse și altele în afara slujbei de la Ministerul de finanțe. Claudia observă cu ce minuțiozitate o studia domnul Sluss.

Nu-i scăpau nici ghetuțele de lac cu partea de sus din postav, încheiate cu nasturi, mănușile din șevro negru, cu tigheluri albe pe partea din afară și cu nasturi de granat închis, nici colierul de coral pus cu această ocazie, nici trandafirul de catifea galben-roșu. Cu tot doliul era, cu siguranță, o văduvă elegantă și optimistă.

— Stai puțin, murmură domnul Sluss, unde locuiești? Lasă-mă să-ți notez adresa. Mi-ai adus o foarte drăguță scrisoare din partea domnului Barry. Dă-mi voie să mă gîndesc cîteva zile la ce aș putea face pentru dumneata. Azi e marți. Revino vineri. Să vedem dacă pînă atunci nu apare ceva.

O însoți pînă la ușa biroului și observă ce mers ușor și sprinten are. Cînd își luă rămas bun de la el, Claudia

îi aruncă o privire duioasă, care-l făcu să ia hotărîrea de a-i găsi o slujbă. Era fără îndoială cea mai fermecătoare făptură care îi ceruse vreodată ceva.

Această întrevedere a jucat un rol important în prăbuşirea lui Chaffee Thayer Sluss, căci, după cum i se ceruse, doamna Brandon reveni. De data asta toaleta ei era înviorată printr-un jupon de mătase roşie, ale cărui volane sugestive apăreau de sub postavul negru şi lucios al fustei.

— Spune drept, ai mai văzut aşa ceva ? spuse un portar rămas din vechea tagmă, unui confrate. E dată naibii noua administraţie ! Ce zici ? N-am stat pe loc !

Îşi încheie haina, îşi potrivi stîngaci gulerul, toate astea ca să pară mai elegant, şi-şi privi colegul încîntat ; amîndoi nişte bătrîni trecuţi de şaizeci de ani, prăpădiţi.

Celălalt îl împinse cu mîna.

— Ţine-ţi firea, Bill ! Prea o iei repede. Abia am început. Aşteaptă încă şase luni şi atunci ai să vezi.

Domnului Sluss îi făcu plăcere cînd doamna Brandon veni din nou. Vorbise cu John Bastienelli, noul director general al serviciului impozitelor, al cărui birou era exact dincolo de-al lui, amîndouă dînd în acelaşi hol. Directorul, ştiind că va avea fără îndoială nevoie de primar, se oferise cu entuziasm să se ocupe de tînăra doamnă.

— Îmi face plăcere să-ţi dau această scrisoare către domnul Bastienelli, rosti domnul Sluss, sunînd o stenografă, şi asta nu numai de dragul vechiului meu prieten domnul Barry, dar şi de-al dumitale. Îl cunoşti bine pe domnul Barry ? o întrebă, curios.

— Foarte puţin, recunoscu doamna Brandon, simţind că domnului Sluss nu i-ar face plăcere ca ea să fi avut relaţii prea intime cu cei care o recomandaseră. De fapt domnul Amerman m-a trimis la domnul Barry. (Spusese un nume fictiv.)

Domnul Sluss răsuflă uşurat. Cînd îi întinse scrisoarea pentru domnul Bastienelli ea îl privi din nou cu ochi plini de recunoştinţă, ochi atît de persuasivi şi seducători. Aproape buimăcit, sîngele începu să-i clocotească în vine, încît toate intenţiile sale de prudenţă şi circumspecţie faţă de ciudata doamnă se spulberară.

— Spui că locuiești în North Side? o întrebă și schiță un zîmbet stupid.

— Da, am un mic apartament foarte drăguț, care dă pe Lincoln Park. Nu eram sigură că am să-l pot ține, dar acum dacă voi fi numită... Ai fost atît de bun cu mine, domnule Sluss, adăugă, cu același aer de ființă năpăstuită care are nevoie de sprijin. Sper că n-ai să mă uiți cu totul... Dac-aș putea cîndva să-ți fiu de vreun folos...

Domnul Sluss era chinuit de gîndul că această femeie fermecătoare, o clipă, fusese atît de aproape de el, și acum va dispare din viața lui poate pentru totdeauna. Pe cînd se îndreptau către ușă, cu o surprinzătoare îndrăzneală, reuși să-i spună:

— Trebuie să trec o dată pe la dumneata ca să văd ce-ai aranjat. Și eu locuiesc în același cartier.

— O, vino! exclamă Claudia, cu entuziasm. Ce drăguț ar fi din partea dumitale! Nu am pe nimeni, sînt așa de singură! Poate joci cărți? Și dacă îți place punciul, să știi că nimeni nu-l face ca mine. Aș vrea să vezi ce plăcut e la mine.

La auzul acestor cuvinte, domnul Sluss, victima slăbiciunii lui pentru femei, capitulă.

— Am să vin, spuse. Cu siguranță, și poate chiar mai curînd decît crezi. Trebuie să văd cu ochii mei cum o duci.

Îi luă mîna. Ea o strînse pe a lui cu multă căldură.

— Nu cumva să te răzgîndești! ciripi ea, alintîndu-se.

Cîteva zile mai tîrziu, la ora mesei o întîlni în holul Consiliului municipal unde pur și simplu îl pîndise și asta ca să-i repete invitația la care, de altfel, de data asta el îi răspunse.

Funcționarii rămași de la vechea administrație, acum atașați pe lîngă biroul primarului, primiră instrucțiuni să noteze, în calitate de martori, ora la care doamna Brandon și domnul Sluss veneau și plecau de la Primărie. Un bilet pe care acesta îl scrisese tinerei doamne a fost interceptat și păstrat cu grijă, de asemeni s-au strîns dovezi de întîlniri la hoteluri și restaurante, suficiente ca să constituie un dosar dezastruos. Aventura primarului a durat vreo patru luni după care brusc, doamna Brandon a fost rechemată la Washington, unde pretindea că este

nevoită să plece. Toate scrisorile pe care primarul i le adresase după plecarea ei constituiau o parte importantă a materialului strîns de domnul Stimson spre a fi folosit împotriva domnului Sluss, dacă acesta ar fi încercat să se împotrivească prea violent dezideratelor domnului Cowperwood.

Între timp, programul pe care îl puseseră la cale domnul Gilgan împreună cu domnii Tiernan, Kerrigan și Edstrom trecea prin ceea ce se poate numi „zile grele". S-a descoperit treptat, că din cauza caracterului individualist al cîtorva din noii consilieri municipali și din cauza atitudinii de o pretinsă înaltă ținută morală a susținătorilor lor politici nu se putea aproba nici un privilegiu fără încuviințarea unor oameni de o etică ireproșabilă ca Hand, Sluss și ceilalți reformiști ; și mai presus de orice, nimeni și pentru nici un motiv, nu va putea primi bani.

— Și ce părere ai de toți lăudăroșii și escrocii ăștia afurisiți ? îl întrebă Kerrigan pe domnul Tiernan, după o conferință cu Gilgan, la care domnul Tiernan fusese în imposibilitate de a lua parte. Au întocmit un proiect de linii aeriene pe tot întinsul orașului din care nu iese nici un ban pentru nimeni. Și, ia spune-mi, ce și-or fi închipuind că sîntem noi ?

Domnul Tiernan, în urma discuțiilor pe care le avusese cu Edstrom, încercă să-și dea seama de situația „reală", după cum se exprima chiar el ; și, în urma cercetărilor făcute, ajunse la convingerea că un oarecare consilier municipal — domnul Klemm — un foarte respectabil și deștept american de origină germană din North Side, fusese desemnat ca viitor conducător al republicanilor din Consiliul municipal și că acest domn împreună cu alți zece sau doisprezece erau hotărîți ca, în numele principiilor de înaltă moralitate, să nu aprobe decît măsuri cinstite... Culmea !

La vestea aceasta, domnul Kerrigan, care contase pe cîteva mii de dolari de pe urma votului său, în diferite ocazii, căscă niște ochi nedumeriți.

— Pe dracu ! exclamă. Ce nerușinare ! Auzi !

— Am vorbit cu acel Klemm, din circumscripţia douăzeci, spuse domnul Tiernan, sarcastic. Ascultă, ce tip şi ăsta! L-am întîlnit la Tremont, vorbea cu Hvranek. Îţi întindea mîna, parc-ar strînge un peşte mort. Şi ce crezi c-a avut obrăznicia să mă întrebe? „Nu eşti dumneata domnul Tiernan din circumscripţia a doua?" „Chiar el", am răspuns. „Arăţi mai blînd decît îmi închipuiam", a spus. Ha, ha! Îmi venea să-i zic: Dacă mai stai aici îţi dau una peste labe. Tare mi-ar plăcea să-l întîlnesc o dată pe dobitocul ăsta într-o fundătură întunecoasă şi să-i trag vreo cîteva pe sub fălci. (Domnul Tiernan aproape că gemea de indignare). Pe urmă a început să spună că nu vede nici un motiv serios care să împiedice înfiinţarea de noi societăţi de tramvaie. „E destul de limpede, zice el, lumea este împotriva monopolurilor sub orice formă". (Domnul Tiernan îl imita pe domnul Klemm, bătîndu-şi joc de glasul şi de limbajul său). Să fie al naibii! încheie domnul Tiernan, sentenţios. Aşteaptă numai pînă o tăbărî pe el Gumble, Pinski sau Schlumbohm... Ha! Ha!
Domnul Kerrigan, la gîndul acestor inimoşi consilieri municipali, obişnuiţi cu ciubucuri şi profituri de tot felul, se lăsă pe scaun şi începu să rîdă în hohote.

— Uite despre ce e vorba, Mike, spuse el, uşor ameninţător, aranjîndu-şi pantalonii strîmţi, eleganţi, de o croială aproape britanică, ne aflăm în faţa bandei de escroci a lui Gilgan şi a venit ceasul să le dăm o lecţie. Şi asta o ştie şi el. Cu mine au să aibă de furcă. Cred că omul ăsta, Cowperwood, are dreptate cînd zice că toţi indivizii ăştia umblă după bani cu limba scoasă. Dacă Frank Cowperwood e dispus să cheltuiască sume mari ca să scape de ei, atunci să pună şi ăştia banii la bătaie ca să se menţină. Aici nu e vorba de milostenie. Ce ne rămîne nouă de făcut este să cîştigăm cît mai mulţi dintre noii consilieri aleşi ca să-i putem forţa pe Schryhart şi pe MacDonald să plătească cu vîrf şi îndesat tot ce şi-au pus în cap să ceară. Din spusele lui Gilgan credeam că avem de-a face cu oameni în toată firea. Au aruncat bani cu nemiluita ca să cîştige alegerile; acum dacă vor să obţină privilegiul după care umblă — să-l plătească gras. Înţelegi?

— Ai dreptate, încuviinţă Tiernan. Sînt cu totu' de partea ta.

Scurt timp după această conversație, domnul Truman Leslie MacDonald, prin intermediul consilierului Klemm, întocmi o listă a consilierilor pe care ar putea eventual să conteze și constată, spre marea lui mirare, că numărul lor era mult mai mic decît se așteptase. Loialitatea în politică e o floare atît de rară ! Cîțiva dintre ei cu nume bizare, ca de pildă Horback, Fogarty, McGrane, Sumulsky, îi dădeau impresia că se și înțeleseseră cu adversarul. MacDonald se duse neîntîrziat la domnii Hand, Schryhart și Arneel ca să-i prevină de ceea ce descoperise. Aceștia tocmai se felicitau de recentul lor succes în alegeri care, admițînd că nu ar avea alt rezultat, în tot cazul va aduce un privilegiu în alb pentru linia „L", și aceasta va fi de-ajuns ca să-l îngenuncheze pe Cowperwood.

Hand, pus la curent de MacDonald, trimise imediat după Gilgan. Întrebat cam cît de repede se putea conta pe votarea privilegiilor pentru *General Electric* — cerută de domnul Klemm — acesta declară că era obligat, cu tot regretul, să recunoască existența unei mari opoziții.

— Ce mai e și asta ? strigă Hand, aproape brutal. N-am ajuns o dată pentru totdeauna la o înțelegere precisă în problema asta ? Ți-am dat toți banii de care ai avut nevoie. Nu ? M-ai asigurat că o să am douăzeci și șase de consilieri care vor vota cu noi. Nu căzusem de acord așa ? Nu cumva vrei acum să-ți retragi cuvîntul ?

— Să-mi retrag cuvîntul ?! se răsti Gilgan, supărat de această acuzare. Eu m-am angajat să aleg douăzeci și șase de consilieri republicani și asta am și făcut. Dar n-am spus că, o dată aleși, o să-i și dădăcesc... și, în tot cazul, nu eu i-am recomandat. Am lucrat cu cei mai influenți oameni din circumscripție, cu cei mai bine văzuți de alegători. Nu mă poți învinui de toate potlogăriile care se petrec în spatele meu, nu ? Dacă nu-s cinstiți, eu n-am nici o vină.

Pe fața domnului Gilgan se putea citi nedumerire și tristețe.

— Bine, dar dumneata i-ai recomandat, insistă domnul Hand, agresiv. Ai răspuns personal de fiecare dintre ei. Dumneata ai făcut tîrgul cu ei, n-ai să-mi spui acum că s-au răzgîndit și că nu mai vor să respecte acordul solemn de a lupta pînă în pînzele albe împotriva lui Cow-

perwood. Din partea lor nu se poate spune că ar fi vorba de neînțelegere în legătură cu ce li s-a cerut în schimbul alegerii în Consiliul municipal. Presa a subliniat că nici o măsură favorabilă lui Cowperwood nu trebuie să fie aprobată de consilieri.

— Asta așa-i, replică domnul Gilgan, dar eu nu pot fi tras la răspundere de cinstea fiecăruia dintre ei, în particular. Sigur că eu i-am selecționat. Asta o recunosc! Dar m-au ajutat și ceilalți republicani și chiar unii democrați. Am fost silit să le ofer cele mai bune condiții ca să pun mîna pe cei care puteau fi aleși. Din cîte știu, cei mai mulți sînt încîntați să nu facă nimic pentru Cowperwood. Toate nemulțumirile astea au fost stîrnite de privilegiile despre care vorbeați și care urmează să fie date altora.

Fruntea înaltă a domnului Hand se încruntă, iar ochii lui albaștri îl examinau pe domnul Gilgan cu multă neîncredere.

— Cum îi cheamă pe toți oamenii ăștia? întrebă. Aș vrea să-mi dai o listă cu numele lor.

Domnul Gilgan, grație subtilității sale, se simțea în siguranță și era gata să-i dea numele presupușilor recalcitranți care, își zicea el, n-aveau decît să se descurce singuri. Domnul Hand scrise numele, hotărît să exercite presiuni și în același timp să-l supravegheze îndeaproape pe domnul Gilgan. Dacă va descoperi o abatere de la program, presa va fi pe dată pusă la curent și i se va cere să tune și să fulgere împotriva celui vinovat. Consilierii dovediți că au trădat marea încredere ce li s-a acordat vor fi dați afară, urmăriți în circumscripțiile în care fuseseră aleși și pedeapsa va fi oprobriul public. Aceste nume vor fi defăimate și în presă. Iar aluziile obișnuite la diabolicele manevre ale lui Cowperwood vor fi din ce în ce mai numeroase.

În același timp însă, domnii Stimson, Avery, McKibben, Van Sickle și alții lucrau fiecare aparte pentru Cowperwood, ca să capteze bunăvoința cîtorva consilieri — încă independenți — și care, temperamental, nu fuseseră cîștigați de ideile reformiste. Erau lăsați să înțeleagă că dacă în viitorii doi ani se vor abține de a sprijini mișcarea anti-Cowperwood puteau conta pe o gratificație sub forma unui salariu de două mii de dolari pe an sau pe o altă re-

compensă — poate plata unei polițe stînjenitoare, în restanță, sau a unei ipoteci — împreună cu garanția că operațiile vor rămîne secrete. Evident, aceste propuneri nu au fost adresate direct persoanelor interesate. Prieteni, vecini sau străini binevoitori, rămași pînă la urmă neidentificați, se prezentau afabili cu mesaje misterioase. Grație acestor metode, vreo unsprezece — în afară de cei zece consilieri democrați fideli lui McKenty — fuseseră cîștigați. Schryhart, Arneel și Hand nu știau nimic, deși planul lor, chiar în timpul elaborării, era astfel subminat și, oricît s-ar fi zbătut, decretul pentru obținerea unui privilegiu în alb continua să fie respins. Deocamdată trebuiau să se mulțumească doar cu un privilegiu pentru o singură linie „L" în South Side, în chiar domeniul lui Schryhart, și cu un privilegiu acordat societății *General Electric* numai pentru o singură linie și aceea fără mare importanță — pe care Cowperwood, o va prelua lesne, dacă puterea lui va crește.

CAPITOLUL XL

O călătorie la Louisville

De aici înainte greutățile serioase pe care avea să le întîmpine Cowperwood erau deopotrivă politice și financiare. De-a lungul timpului în care organizase și finanțase societățile sale de tramvaie din Chicago, Addison fusese președintele băncii *Lake City National*. Cowperwood recursese la această bancă care-i furnizase toate sumele de care avusese nevoie. Ulterior, cînd Addison trebui să demisioneze și să ia conducerea companiei *Chicago Trust*, Cowperwood reuși să obțină ca aceasta să devină un centru de depuneri și convinsese pe directorii unor bănci rurale să-și țină mari sume de bani în seifurile acesteia. Totuși, din momentul în care lupta împotriva lui și a intereselor sale deveni mai acerbă, datorită eforturilor neobosite ale lui Hand și Arneel — oameni importanți în conducerea unor instituții de credit din Chicago și în legă-

tură strînsă cu marea finanță new yorkeză — apărură semne din ce în ce mai vădite că unele dintre băncile rurale, care-și depuseseră capitalurile la *Chicago Trust*, fuseseră convinse să-și retragă banii, din pricina unor presiuni exercitate de o forță adversă și că exemplul lor va fi cu siguranță urmat de celelalte. Abia după o bună bucată de vreme Cowperwood își dădu seama de ofensiva financiară dezlănțuită împotriva sa. De la început fusese nevoit să alerge de la New York la Philadelphia, la Cincinnati, Baltimore, Boston — de cîteva ori chiar la Londra — cu speranța că va putea găsi la cineva bani numerar. În cursul acestor călătorii avu ocazia să întîlnească o persoană cu totul neobișnuită, care-i pricinui o serie de complicații — unele chiar de natură sentimentală — complet neașteptate.

În anumite regiuni ale țării, Cowperwood întîlnise mulți oameni de afaceri bogați, unii gravi, alții veseli. La Louisville, Kentucky, el cunoscu un oarecare colonel Nathaniel Gillis, om foarte bogat, bun călăreț, inventator, și afemeiat, de la care la nevoie putea să împrumute bani. Colonelul era o figură remarcabilă în societatea mondenă din Kentucky și, deoarece avea simpatie pentru Cowperwood, îi făcuse plăcere să-l însoțească și să-l prezinte peste tot, în timpul scurtelor vizite ale acestuia în localitate. Într-o zi, pe cînd Cowperwood se afla la Louisville, colonelul îi spuse :

— Diseară, dragă Frank, dacă-mi dai voie, am să te prezint uneia dintre cele mai interesante femei pe care-o cunosc. Nu-i o femeie virtuoasă, dar are să-ți placă. A avut o viață zbuciumată. Este fosta soție a doi dintre cei mai buni prieteni ai mei, morți amîndoi, și fosta amantă a altuia. Mi-e dragă fiindcă îi știu pe părinții ei și pentru că era o fetiță deșteaptă ; și acum este încă foarte bine deși, evident, înaintează în vîrstă. Are, aici în Louisville, un fel de casă de întîlnire pentru cîțiva din vechii ei prieteni. Ai vreun program pentru diseară ? Dacă nu, ai vrea să mergem acolo ?

Cowperwood, bun camarad, totdeauna gata să se distreze în compania unor oameni de viață ce-i puteau fi și de folos, acceptă invitația.

— Bună idee. Sigur că vin! Mai spune-mi cîte ceva despre ea. E frumoasă?

— Destul de drăguță, dar mai interesante sînt femeile cu care e în legătură. Colonelul, cu un cioc cărunt și cu niște ochi negri și vioi, clipi cu subînțeles.

Cowperwood se ridică în picioare.

— Hai să mergem.

Afară ploua. Pentru a perfecta afacerea pe care era în curs de a o trata cu Nathaniel Gillis trebuia să mai zăbovească o zi. Între timp nu aveau nimic de făcut. Pe drum, colonelul îi dădu amănunte în legătură cu povestea lui Nannie Hedden, după numele ei de fată, și-i relată cum devenise mai întîi doamna John Alexander Fleming și, mai tîrziu, după divorț, doamna Ira George Carter. Iar acum, vai, era cunoscută în cercul select de iubitori de petreceri din care făcea parte și el sub simplul nume de Hattie Starr, patroana unei case de toleranță mai mult sau mai puțin clandestine. Pe Cowperwood nu-l interesă această femeie decît după ce o cunoscu mai bine și chiar atunci numai din cauza celor doi copii ai ei despre care îi vorbise colonelul. Cel mai mare era o fată din prima ei căsătorie, pe care o chema Berenice Fleming. Se afla atunci la New York, într-un pension elegant. Cel mic Rofle Carter, era la o școală militară undeva în Vest.

— Fata, dacă nu mă înșel, continuă colonelul, e leit maică-sa. Eu nu am văzut-o decît de două-trei ori, acum cîțiva ani, la vila lor din Est, unde mama ei își petrece de obicei vara; mi s-a părut că, pentru o fetiță de zece ani, are cam mult farmec. O să fie o cucoană în adevăratul înțeles al cuvîntului. Nu văd însă, cu viața pe care o duce maică-sa, cum o să poată rămîne o fată cuminte. Pentru mine e un mister cum de a fost primită în școala aceea. Aici poate oricînd izbucni un scandal. Sînt convins că fata habar n-are de ocupațiile mamei. N-a adus-o niciodată aici.

„Berenice Fleming, își spuse Cosperwood, ce nume minunat! Dar ce handicap va fi o astfel de mamă în viața ei."

— Ce vîrstă are fata acum? întrebă Cowperwood.

— Așa, vreo cincisprezece ani, nu mai mult.

Cînd ajunseră în dreptul casei de pe o stradă cam întunecoasă, fără copaci în preajmă, Cowperwood a fost

agreabil surprins intrînd în niște încăperi spațioase și aranjate cu gust. După cîteva minute apăru doamna Carter, nume sub care era cunoscută în societate, sau Hattie Starr, denumirea ei în cercurile mai dubioase. Cum o văzu, Cowperwood își dădu seama că se află în prezența unei femei care, indiferent de îndeletnicirile ei actuale, era cu siguranță o persoană distinsă și rafinată. Părea extrem de deșteaptă, fără să fie o intelectuală, era bine îmbrăcată, vioaie și ieșită din comun. Lui Cowperwood îi plăcu eleganța mersului ei legănat, indiferența față de poziția ei în viață, indiferență care părea sinceră; o evidentă îndemînare era rezultatul unei deprinderi într-un mediu civilizat. Adoptase o coafură flu, după moda *empire* venită din Franța, și avea un ten ușor pistruiat, care totuși nu era lipsit de farmec. Ochii, albaștri, cu o privire prietenoasă, se potriveau perfect cu părul: castaniu deschis. Purta o rochie de interior roz, înflorată, care-i scotea în valoare rotunjimile trupului plinuț, iar ca bijuterii avea doar un simplu șirag de perle.

„Văduvă a doi bărbați", se gîndi Cowperwood, „și mama a doi copii". După prezentările de rigoare, începu o conversație mondenă. Doamna Carter, amabilă, îi spuse lui Cowperwood că auzise vorbindu-se despre el, iar neobosita sa activitate în problema tramvaielor îi era bine cunoscută.

— Domnul Cowperwood fiind cu noi, ar fi poate o idee bună s-o chemăm și pe Grace Deming.

Grace era o favorită a colonelului.

— În ce mă privește, aș fi încîntat să stau de vorbă cu doamna Carter, propuse Cowperwood galant și aproape fără să știe de ce vorbește așa. Era dornic să afle cît mai mult despre ea. Cu alt prilej, în discuții mai lungi pe care le avu cu Gillis, află în amănunt povestea vieții acestei femei.

Nannie Hedden, sau doamna John Alexander Fleming, sau doamna Ira George Carter, sau Hattie Starr era descendenta în linie directă a unor vechi familii din Virginia și Kentucky — Hedden și Colter — înrudite de aproape sau de departe cu jumătate din aristocrația celor patru-cinci state învecinate. Acum, deși o femeie înzestrată cu multe calități, era patroana unei selecte case de

întîlnire din acest mic orășel, care număra abia două sute de mii de locuitori. Ce putuse oare să se întîmple ca să ajungă aici ? În tinerețe fusese o femeie de o rară frumusețe. Se născuse din părinți cu dare de mînă și prima oară se măritase cu un om bogat — John Alexander Fleming — moștenitorul din moși strămoși al unui mare număr de sclavi, al unor vaste plantații de tutun, la care se mai adăugau însă și anumite privilegii, predilecții și vicii. Fusese un om seducător. Făcuse parte din lumea bună a statelor Kentucky și Virginia. Urmase studii juridice, cu intenția de a intra în diplomație, proiect la care renunțase din indolență. În schimb își dedicase viața curselor și crescătoriilor de cai, femeilor, dansului, vînătorii și așa mai departe. La nunta lor, lumea mondenă din Kentucky și Virginia considerase că era o căsătorie strălucită. Amîndoi erau bogați. Tinerii continuară să ducă o viață mondenă și deșartă. N-au renunțat nici chiar la flirturile lor, împinse puțin cam departe, deși acestea presupuneau evident un început de infidelitate. Consecințele nu se lăsară așteptate. Într-o frumoasă zi de toamnă, în timpul unei excursii în munții din North Carolina, Nannie întîlnise un tînăr, Tucker Tanner, băiat vesel și elegant, iar frumoasa Nannie Fleming — la epoca aceea așa se numea — îi acordă vremelnic toată dragostea ei. Prietenii binevoitori se înființaseră repede să-i atragă atenția lui Fleming asupra acestei aventuri de care el nu știa. Fleming, deși departe de a fi un puritan, îl întîlni într-o zi pe tînărul Tanner pe un drum de munte și îi spuse :

— Dacă nu pleci de aici chiar în seara asta, mîine dimineață te împușc.

Deși își dădea bine seama cît de exagerat și nedrept era practicat aici cavalerismul unui soț, Tanner înțelese că deznodămîntul ar fi tragic și plecă. Doamna Fleming, mîhnită, dar fără cea mai mică remușcare, se consideră grav ofensată. Aventura stîrni multă vîlvă și comentarii. Certurile se țineau lanț ; amîndoi s-au apucat să bea, pînă la urmă ajunseră la divorț. Domnul Tucker Tanner renunță să ceară mîna iubitei sale atît de compromisă, în schimb domnul Ira George Carter, un tînăr pierde vară, fără nici un ban, dar aparținînd aceleiași generații și clase

sociale, o ceru în căsătorie și fu acceptat. De la primul bărbat, Nannie avusese o fată. De la al doilea un băiat. Ira George Carter, înainte să fi ajuns copiii destul de mari și ca doamna Carter să-și dea seama de obligațiile ce-i revin în calitatea ei de mamă, risipi, în tot soiul de speculații absurde, cea mai mare parte din averea moștenită de Nannie de la tatăl ei — maiorul Wickham Hedden. În cele din urmă, după o viață petrecută în beții și desfrîu, domnul Carter muri și, o dată cu moartea lui, apăru la orizont spectrul mizeriei.

Nannie, lipsită cu desăvîrșire de spirit practic, nu renunțase la dragoste și nici la viața ei aventuroasă. Totuși, prăbușirea inutilă și absurdă a lui Ira George Carter, perspectiva unui viitor sumbru pentru copii, o afecțiune și un simț al răspunderii din ce în ce mai puternice față de ei, o treziră pînă la sfîrșit. Viața și dragostea continuau însă să o atragă. Șansele ei de a se putea adăpa la aceste izvoare cristaline erau acum din ce în ce mai reduse. Femeie la treizeci și opt de ani, încă destul de frumoasă, nu se putea resemna să se mulțumească cu resturile destinate milogilor. Era îngrozită la gîndul mizeriei în care ajung urgisiții de societate și de bîrfelile batjocoritoare ale celor ce nu știu ce-i viața. Părăsită de cercul ei, ocolită de oamenii onorabili, averea ei irosită, refuză totuși să ajungă o obscură croitoreasă sau să trăiască din mila foștilor ei prieteni. Încetul cu încetul, de la amici și legături vremelnice, ajunse la relații scandaloase apoi, o bucată de timp se mulțumi să ocupe în societate un loc intermediar între lumea bună și lumea interlopă a prostituției, pînă ce deveni la Louisville, dacă nu pe față, în tot cazul de fapt, patroana unei case de toleranță. Bărbații care știu cum să procedeze în asemenea ocazii și care țin mult mai mult seama de interesul lor personal decît de reputația unei femei, o încurajară cu sfaturile lor. Trei sau patru prieteni, printre care și colonelul Gillis, aveau nevoie de un loc unde să poată să-și petreacă timpul, să joace cărți și să-și aducă femei. Acum doamna Carter era cunoscută sub numele de Hattie Starr și sub acest nume era întrucîtva știută de poliția locală — dar numai întrucîtva — care privea casa ei ca pe un loc uneori de o suspectă veselie.

Cowperwood, totdeauna atras de orice ieșea din comun,

apreciind caracterul dramatic atît al succesului cît şi al înfrîngerii, nu putea rămîne insensibil în faţa acestei femei răsfăţate, care îşi conducea barca indiferentă, pe apele nesigure ale vieţii. Colonelul Gillis pretinsese o dată că Nannie Fleming, cu ajutorul unui om influent, ar putea să-şi recîştige locul în lumea bună. Atît ea cît şi cei doi copii ai ei, despre care de altfel nu vorbea niciodată, îi inspirau lui Cowperwood multă simpatie. După cîteva vizite făcute doamnei Carter, de cîte ori se afla la Louisville petrecea ore întregi stînd de vorbă cu ea. O dată, cînd intrară împreună în budoarul ei, Nannie luă repede de pe un scrin o fotografie a fetei şi o aruncă într-un sertar. Cowperwood nu văzuse poza pînă atunci. Imaginea prinsă în treacăt era a unei fete de cincisprezece-şaisprezece ani. Şi totuşi, instinctul său atît de sigur în a percepe esenţialul în viaţă îl făcu să fie profund impresionat. Era o fetiţă delicată, puţin trasă la faţă, cu un surîs încîntător, un cap de o mare fineţe şi un gît subţire şi mlădios. Avea un aer de superioritate şi de profundă plictiseală. Ochii ei exprimau şi o uşoară oboseală, iar pleoapele, pe jumătate închise, o făceau să pară dispreţuitoare. Cowperwood, subjugat de această imagine începu să arate un interes exagerat mamei care, în fond, îl lăsa indiferent.

Puţin mai tîrziu, o altă fotografie a lui Berenice, descoperită în vitrina unui fotograf din Louisville, îl făcu să ia o atitudine precisă. Era un portret de dimensiuni destul de mari; Berenice trimisese de curînd orginalul mamei ei, care-l dăduse fotografului pentru a fi mărit. Tînăra fată, cu aerul ei de superioritate, se sprijinea de un cămin în stil colonial, cu o pălărie de paie fină, ţinută neglijent într-o mînă, un surîs abia schiţat pe buze. În fond nu era un surîs, ci doar o pîlpîire, iar ochii ei de copil ascuns erau mari, deschişi şi plini de taine. Fata din fotografie, cu aerul acela de simplitate, îl atrăgea pe Cowperwood. Nu ştia că fotografia fusese expusă în vitrină fără autorizaţia doamnei Carter. „O personalitate", se mulţumi el să remarce, intrînd în atelierul fotografului ca să vadă cum să facă s-o scoată din vitrină şi să obţină distrugerea clişeului. Înţelese că cincizeci de dolari vor fi suficienţi pentru fotografie, clişeu şi copie. Şi astfel, graţie manevrelor lui, căpătă o fotografie pe care o înrămă şi o atîrnă în

garsoniera din Chicago, unde, uneori după masă, își schimba hainele și unde se putea opri ca să o privească ; de fiecare dată admirația și interesul său creșteau. Ea este poate, își spunea el, adevărata femeie din lumea bună, vlăstarul unei familii aristocratice, întruchiparea idealului pînă atunci sugerat doar de făpturi ca doamna Merrill sau de altele din înalta societate.

Puțin timp după această întîmplare, aflîndu-se întîmplător în Louisville, descoperi că doamna Carter se găsea într-o situație foarte dificilă. Treburile ei mergeau cît se poate de prost. Un oarecare maior Hagenback, un om cu vază, murise la ea în casă în împrejurări destul de ciudate. Acest Hagenback era putred de bogat, căsătorit, și, oficial, locuia cu soția sa la Lexington, unde își făcea apariția doar din cînd în cînd. Moartea lui surveni în urma unui atac de inimă ; pe atunci ducea o viață desfrînată în compania domnișoarei Trent, amanta lui, o actriță pe care o instalase la doamna Carter. Poliția din Louisville fusese pusă la curent cu situația reală de un judecător supleant, cam guraliv. Colonelul Gillis și alți oameni cu relații politice și mondene interveniră la timp ca să împiedice apariția în ziare a fotografiilor domnișoarei Trent, doamnei Carter, maiorului Hagenback, a soției acestuia, precum și a altor amănunte bizare în legătură cu locuința doamnei Carter. Scandalul a fost înăbușit, dar doamna Carter era disperată. Nu s-ar fi așteptat la așa ceva. De frica clevetirilor, foștii ei prieteni o evitau, iar ea se simțea pur și simplu deznădăjduită. Cînd Cowperwood se duse s-o vadă, o găsi plîngînd și cu ochii roșii.

— Ce s-a întîmplat ? o întrebă, remarcînd că purta o rochie de un cenușiu posomorît. Sper că nu ai vreo neplăcere ?

— Vai, domnule Cowperwood, îi explică doamna Carter, cu durere în glas, am avut atîtea necazuri de cînd nu ne-am văzut. Ai aflat probabil de moartea maiorului Hagenback ? Cowperwood care știa unele lucruri de la colonelul Gillis, dădu din cap. Ei bine, acum poliția m-a înștiințat că trebuie să mă mut, iar proprietarul meu mă dă afară din casă. Cînd mă gîndesc la copiii mei...

Își șterse ochii disperată.

Cowperwood rămase pe gînduri, vădit interesat.
— N-ai unde să te duci ? o întrebă.
— Am o mică proprietate în Pennsylvania, unde mă duc vara, îi mărturisi ea, dar e greu să locuiești acolo în februarie. Și în afară de asta n-am din ce trăi. Singurul meu venit era ceea ce cîștigam aici.
Făcu un gest cu mîna arătînd odăile dimprejur.
— Casa din Pennsylvania nu e proprietatea dumitale ? o întrebă Cowperwood.
— Ba da, însă nu e mare lucru și nici n-aș găsi cui s-o vînd. De mult caut pe cineva, pentru că Berenice s-a săturat de ea
— Dar n-ai nimic pus de o parte ?
— Am cheltuit tot cu administrația acestei case și cu întreținerea copiilor la școală. M-am străduit să dau lui Berenice și lui Rolfe posibilitatea de a face ceva în viață prin ei înșiși
Auzind repetîndu-se numele lui Berenice, interesul și sentimentele lui Cowperwood pentru tînăra fată se treziră din nou. Dacă eventual ar da mamei un mic ajutor nu i-ar veni prea greu. Și în afară de asta s-ar ivi poate un prilej ca în sfîrșit să-i cunoască și fiica.
— De ce nu vrei să pleci de aici ? îi spuse în cele din urmă. În tot cazul, dacă viitorul copiilor dumitale te interesează într-adevăr, atunci actuala dumitale ocupație nu-i dintre cele mai bine alese. Va constitui o teribilă piedică în viața lor. Vrei ca fata dumitale să fie în rînd cu oamenii, nu-i așa ?
— Desigur, rosti, aproape implorîndu-l.
— Tocmai, mai spuse Cowperwood, care atunci cînd discuta o problemă serioasă lua aproape totdeauna tonul lapidar și rece al omului de afaceri deși, în cazul de față, voia să o ajute. Ei bine, de ce nu vrei, deocamdată, să te muți în casa dumitale din Pennsylvania sau dacă nu acolo, să te instalezi la New York ? Aici nu mai poți rămîne. Vinde sau ia cu dumneata toate lucrurile pe care le ai. Făcu un gest cu mîna către tot ce se găsea în jurul lor.
— Aș fi foarte bucuroasă, dar acolo din ce trăim ?
— Ascultă-mă pe mine și du-te pentru moment la New York. Astfel vei scăpa de toate cheltuielile de aici și despre rest, în tot cazul te ajut eu, deocamdată. Acolo poți în-

cepe o viață nouă. Ar fi păcat pentru copiii dumitale. Am să am grijă de băiat de cum se va face puțin mai mare, cît despre Berenice — îi pronunță numele aproape în șoaptă — dacă poate rămîne la școală pînă va împlini nouăsprezece-douăzeci de ani, va avea toate șansele să-și creeze relații care, mai tîrziu, îi vor fi foarte utile. Pe viitor, dacă poți, singurul lucru ar fi să-i eviți pe toți vechii dumitale cunoscuți de aici. După ce termină școala, ar fi foarte bine s-o duci pentru o vreme în străinătate.

— Da, numai să am cu ce, oftă doamna Carter dezarmată.

— Ei bine, acum fă ce te-am sfătuit, pe urmă vom vedea. Ar fi păcat ca un accident ca acesta să distrugă viața copiilor dumitale.

Doamna Carter își dădea seama că Frank Cowperwood, dacă el consimțea să fie generos, era singurul mijloc de a scăpa de mizerie și de înjosirile care o amenințau, de aceea era gata să cedeze emoției unei crize de recunoștință, dar văzînd că el păstrează o atitudine ușor distantă, se abținu. De altfel, comportarea lui, cîteodată generoasă și plină de căldură, devenea alteori brusc rece și rezervată, după dispoziție. În momentul de față, Frank se gîndea la sufletul nobil al lui Berenice Fleming și la tot ce ar putea să însemne pentru el.

CAPITOLUL XLI

Fiica doamnei Fleming

Berenice Fleming, atunci cînd Cowperwood o întîlni pentru prima oară pe mama ei, era una dintre elevele *Școlii de fete*, condusă de domnișoarele Brewster, de pe River Side Drive, New York, unul din cele mai selecte pensioane din America. Prestigiul în societate al familiilor Hedden, Fleming și Carter era o recomandație destul de prețioasă ca Berenice să fie acceptată în această instituție, deși situația mamei ei încetase de a mai fi strălucită. Înaltă, sveltă și delicată — exact cum și-o închipuise Cowperwood — cu un păr de culoarea bronzului

roşcat, care aducea oarecum cu al lui Aileen, nu semăna cu nici una din femeile pe care le cunoscuse Cowperwood. Chiar la şaptesprezece ani, superioritatea ei inexplicabilă o deosebea de toate prietenele şi atrăgea admiraţia exaltată a unor făpturi mai puţin dotate, ale căror instincte şi emoţii găseau un mod de exprimare în adoraţia pe care o aşterneau cu evlavie pe altarul ei.

Incontestabil, Berenice era o fată neobişnuită ! Chiar la şaptesprezece ani, încă o fetiţă, era perfect conştientă de valoarea, de feminitatea, de importanţa şi de rolul pe care-l putea juca în societate. Avea o piele de blondă, cu cîţiva pistrui, şi o faţă uneori prea îmbujorată, nişte ochi de pisică, bizari, profunzi şi albaştri ca noaptea, un nas alungit, o gură destul de frumoasă cu dinţi impecabili şi o bărbie bine modelată ; se mişca întotdeauna cu o graţie felină, distantă, indiferentă, sinuoasă, care crea cea mai desăvîrşită armonie şi o îmbinare estetică de linii. Unul din marile ei succese îl obţinea în sala de mîncare unde, scăpînd de sub supravegherea pedagogilor, cu şase farfurii şi cu o cană de apă aşezate în echilibru pe creştetul capului, umbla, după obiceiul femeilor din Asia şi Africa, cu o suplă legănare a şoldurilor şi cu capul, gîtul şi umerii imobili. Fetele o implorau săptămîni de-a rîndul pînă se hotăra să repete acest „tur de forţă", după expresia lor. Un alt succes îl dobîndea cînd, cu mîinile la spate şi cu o mişcare plină de avînt a trupului imita Victoria din Samothrace ; în biblioteca şcolii se găsea reproducerea statuii.

— Ştii, îi spusese o mică adoratoare cu obrajii rumeni, cred că seamănă leit cu tine şi sînt sigură că avea un cap exact ca al tău. Eşti încîntătoare cînd o imiţi.

Ca răspuns la toate laudele acestea, ochii profunzi, de un albastru aproape negru, aruncau admiratoarei o privire gravă, fără să pară cîtuşi de puţin măgulită. Se impunea admiraţiei şi respectului colegelor ei prin ceva ce nu putea fi exprimat în cuvinte.

Şcoala, deşi condusă de acele nobile doamne — nişte suflete convenţionale, serioase, lipsite de experienţă, meticuloase în materie de disciplină şi etichetă — Berenice nu prea o lua în serios. Îşi dădea perfect de bine seama de semnificaţia socială a acestei instituţii dar, încă de cînd era doar o fetiţă de cincisprezece-şaisprezece ani, depăşise

toate aceste convenţii. Era superioară profesoarelor ei şi fetelor considerate perfecte din punctul de vedere al comportării în societate ; toate se strîngeau în jurul ei ca să o asculte, să o audă cîntînd, recitînd şi imitînd. Iar ea era profund, imperios, aproape sfîşietor conştientă de valoarea în sine a personalităţii sale, şi asta nu legat de familia din care se trăgea, ci de harurile ei înnăscute, de perfecţiunea trupului ei încîntător. Una din marile plăceri ale lui Berenice era să se retragă în singurătatea camerei sale, uneori noaptea, în întuneric, poate doar la lumina razelor lunii care se furişau discret în odaie. În această atmosferă poetică, lua atitudini sculpturale, atentă la frumuseţea trupului ei ; pe urmă dansa, ca în Grecia Antică,dansuri naive, graţioase, înaripate, fără însă nici o umbră de senzualitate. Şi totuşi, putem oare fi siguri că erau atît de pure ? Trupul, îmbrăcat în rochii de un alb de fildeş, care-i plăceau atît de mult, era o realitate indiscutabilă — fiecare părticică a lui. Odată scrise în jurnalul ei secret — altă invenţie a temperamentului ei artistic sau, dacă preferaţi, o afectare : „Pielea mea e atît de minunată, plină de vibraţiile unei vieţi impetuoase, o iubesc, şi tot aşa iubesc muşchii puternici pe care-i acoperă. Sînt îndrăgostită de mîinile, părul şi ochii mei. Mîinile mele sînt lungi, subţiri şi delicate ; ochii mei sînt de un albastru închis, aproape negru. Părul meu este cafeniu, cu reflexe roşii ruginii, des şi parfumat. Picioarele mele lungi, musculoase şi neobosite pot dansa toată noaptea. Oh ! iubesc viaţa, iubesc viaţa !"

Berenice nu era o senzuală, deşi într-un fel părea să fie, dar nu ar fi drept s-o numim astfel pentru că avea o mare stăpînire de sine. Ochii ei te minţeau. Minţeau o lume întreagă. Căutarea lor era necruţătoare, deşi de o perfectă politeţe, ironică, sfidătoare şi, cu un imperceptibil surîs pe buze, avea aerul să spună : „Nu mă puteţi desluşi, nu mă puteţi desluşi." Îşi lăsa capul într-o parte, zîmbea în tăcere, dar chiar în tăcerea ei era minciună ; reuşea să dea impresia că în ea nu se petrece nimic şi într-adevăr, deocamdată, nu se petrecea nimic. Şi totuşi era ceva şi anume o convingere profundă pe care îşi dădea toată silinţa să o ascundă. Cît de puţin va cunoaşte lumea firea ei — gîndurile şi năzuinţele ei ! Cît de puţin o va cunoaşte cu adevărat !

Cowperwood întîlni pentru prima oară pe această Circe, fiica unei atît de nefericite mame, cu ocazia unei călătorii la New York, doi ani după ce-i fusese prezentat doamnei Carter la Louisville. Berenice lua parte la serbarea de sfîrșit de an a școlii Brewster. Doamna Carter, însoțită de Cowperwood, hotărîse să plece din est. Acesta locuia la hotelul Netherland, iar doamna Carter la modestul hotel Grenoble. Au mers împreună să vadă acea tînără minune a cărei fotografie să găsea de luni de zile în apartamentul lui Cowperwood din Chicago. Cînd Berenice își făcu apariția, ei o așteptau de cîteva minute în austerul vorbitor al școlii. Intrase cu pas ușor, înaltă, suavă și de o grație fermecătoare. Cowperwood, dintr-o privire, își dădu seama cu încîntare că răspundea perfect la tot ce sugera fotografia ei. Berenice avea un zîmbet bizar pe buze, viclean și inteligent, dar care în același timp reușea să fie prietenos și tineresc. Fără să se uite măcar o clipă la Frank se îndreptă către mama ei cu brațele întinse, patetic, spunînd cu o intonație pe cît de naturală, pe atît de bine studiată :

— Scumpa mea mamă ! Tu ești, cu adevărat ! Să știi că toată dimineața m-am gîndit la tine. Nu eram sigură că ai să vii azi. Te răzgîndești atît de ușor... Cred că azi noapte te-am și visat.

Fusta îi ajungea pînă la pămînt și avea amploarea și foșnetul mătăsii la modă pe atunci. Trebuie să mărturisim că întrebuința un ușor și plăcut parfum.

Cowperwood înțelese că doamna Carter, conștientă de superioritatea fiicei sale și puțin jenată de prezența lui, era în fond foarte mîndră de ea. Berenice — el observă numaidecît și asta — îl măsura cu coada ochiului ; o singură privire pe sub genele ei lungi îi ajunse ca să cîntărească la justa lor valoare vîrsta, puterea, farmecul, averea și valoarea mondenă a lui Cowperwood. Fără cea mai mică ezitare îl situă ca fiind o mare personalitate într-un anumit domeniu, poate financiar, unul dintre numeroșii oameni importanți, prieteni de-ai mamei ei, pare-se. Cînd se gîndea la mama ei, era totdeauna nedumerită. Ochii lui mari, cenușii, care o examinau cu luare aminte, îi dădură impresia că aparțin unui om capabil și simpatic. Și, deși atît de tînără, înțelese imediat că-i plac femeile

şi că deci, fără îndoială, o va găsi fermecătoare, dar ideea de a-i da atenţie nu făcea parte din codul manierelor ei. Se mulţumi deci să se concentreze numai asupra scumpei sale mame.

— Berenice, spuse doamna Carter, pe un ton detaşat, dă-mi voie să ţi-l prezint pe domnul Cowperwood.

Berenice se întoarse şi, o clipă, catadicsi să-i arunce o privire izvorîtă din adîncul ochilor ei albaştri-violet, o privire plină de superioritate, dar prietenoasă.

— Mama dumitale mi-a vorbit uneori despre dumneata, îi spuse el, amabil.

Berenice îşi retrase uşor mîna fină, lipsită de căldură, mlădioasă şi catifelată şi, fără să-i răspundă, se întoarse foarte natural din nou spre mama ei. Cowperwood nu părea să o intereseze de loc.

— Ce-ai spune, draga mea, adăugă doamna Carter, după o scurtă conversaţie banală, dacă iarna viitoare aş veni şi eu la New York ?

— Aş fi încîntată să locuiesc acasă. M-am săturat de internatul ăsta stupid.

— Vai, Berenice, credeam că-ţi place !

— Nu pot să-l sufăr, dar asta numai fiindcă-i atît de anost. Fetele de aici sînt atît de proaste.

Doamna Carter ridică ochii spre prietenul ei avînd aerul să spună : „Ce zici de asta ?" Cowperwood, grav, stătea nemişcat. Deocamdată nu se cuvenea să intervină. Observase că pentru motive pe care el nu le cunoştea — poate din cauza vieţii ei zbuciumate — doamna Carter, în prezenţa fiicei sale, poza în cucoană, luînd o atitudine romantică şi distantă. La Berenice, aceleaşi aere erau spontane — însăşi expresia firii ei. Tînăra fată era vanitoasă, încrezută, sigură de sine.

— Ce frumoasă grădină aveţi aici, spuse Cowperwood, care dăduse perdeaua puţin la o parte şi privea straturile de flori.

— Da, avem flori frumoase, zise Berenice. Stai puţin să-ţi aduc cîteva. Este strict interzis, dar ce mi-ar putea face mai mult decît să mă dea afară şi asta-i exact ce vreau.

— Berenice ! Vino-napoi.

Doamna Carter o striga.

Fata, însă, dispăruse într-un vîrtej de volane şi linii graţioase.

— Ei, acum spune-mi ce crezi despre ea? întrebă doamna Carter, apropiindu-se de prietenul ei.

— Tinereţe, personalitate, vioiciune... zeci şi zeci de lucruri. Are numai calităţi.

— Aş vrea să fiu sigură că nu va interveni nimic nicicodată care să-i strice viaţa.

Berenice se întorcea — cu adevărat un subiect pregătit cu grijă parcă anume pentru un pictor. Avea braţele încărcate cu trandafiri şi măzăriche culese fără milă.

— Ce copil îndărătnic! o certă indulgent mama. Va trebui acum să merg la directoare şi să-i cer scuze. Ce mă fac cu ea, domnule Cowperwood?

— Leag-o în lanţuri de flori şi du-o în Cythera, răspunse Cowperwood, care vizitase o dată această romantică insulă şi-i cunoştea semnificaţia.

Berenice se opri.

— Ce idee frumoasă! Ca răsplată am să-ţi dăruiesc cea mai frumoasă dintre flori. Poftim... Şi-i oferi un trandafir.

Faţă de timiditatea şi discreţia cu care intrase în vorbitor, Cowperwood găsea că acum era cu totul alta. Iată daruri ale unei artiste înnăscute — şi gîndindu-se mai bine la Berenice Fleming, îşi dădu seama că, de fapt, asta era. Artistă pînă în vîrful unghiilor, suplă, subtilă, deşteaptă, indiferentă, încrezută, acceptînd lumea aşa cum este, sigură că o va avea totdeauna la picioare, că va face sluj în faţa ei ca un căţel supus. Ce făptură desăvîrşită! Păcat că nu poate înflori, nestînjenită, în grădina ei imaginară! Ce păcat!

CAPITOLUL XLII

F. A. Cowperwood, tutore

Trecu un timp pînă ce Cowperwood o întîlni pe Berenice pentru a doua oară şi atunci doar cîteva zile în munţii Pocono, la vila unde doamna Carter îşi petrecea verile. Un locşor idilic pe coasta muntelui, la cîţiva kilometri

de Stroudsburg, în mijlocul unei curioase întretăieri de dealuri care, văzute din ungherele tihnite ale verandei din fața casei semănau, după cum îi plăcea doamnei Carter să se exprime, cu o turmă de elefanți și cămile defilînd în depărtare. Vîrfurile care atingeau, la unele dealuri, o înălțime de peste cinci sute de metri, se ridicau verzi și semețe. La poalele lor, vizibilă pe o distanță de peste o milă, șerpuia șoseaua albă și prăfoasă care cobora la Stroudsburg.

Din banii cîștigați la Louisville, doamna Carter, pentru verile petrecute aici, își plătea un grădinar care, în fața casei, pe peluza în pantă, avea grijă să sădească flori de sezon. Tot doamna Carter cumpărase o șaretă elegantă, trasă de un cal sprinten cu hamuri frumoase, după ultima modă ; atît Rolfe cît și Berenice aveau ultimul tip de biciclete, cu roți mici care înlocuiseră tipul mai vechi, cu roți mari. Berenice își aranjase o etajeră cu partituri de muzică clasică și cîntece noi ; avea un pian, o poliță cu cărți de autorii ei preferați, cele necesare pentru pictură, diferite aparate de gimnastică și o serie de tunici grecești pentru dans — singură și le desena — la care se adăugau o colecție de sandale și de fileuri pentru păr. Berenice putea fi deopotrivă o ființă activă sau indolentă, meditativă, languroasă sau visînd succese mondene, chiar dacă nu urma să le aibă imediat, gata să profite de distracțiile ce-i ieșeau în cale. Într-un cuvînt, era greu de găsit o fată mai precaută și mai impulsivă decît ea. Datorită unei capacități deosebite de a se adapta situațiilor, știa perfect cît de imperios necesar era pentru ea să-și aleagă cercul de care avea nevoie și să-și ascundă cu grijă sentimentele și motivele adevărate ce o conduceau în viață. Și totuși, era departe de a fi o snoabă sau o ființă într-adevăr interesată. Se întrista ori de cîte ori își aducea aminte de anumite întîmplări din viața ei sau a mamei ei — de certurile între doamna și domnul Carter, tatăl ei vitreg, de pe la șapte pînă la unsprezece ani (alcoolismul îl ducea uneori pe tatăl ei vitreg la crize de delirium tremens), mutările precipitate dintr-o locuință într-alta — tot soiul de întîmplări urîte și deprimante. Berenice fusese un copil sensibil. Avea amintiri care o obsedau. De pildă, o dată, în prezența guvernantei lor îl văzuse pe domnul Carter dînd cu piciorul

într-o masă și apucînd din zbor, cu o diabolică îndemînare, lampa gata să cadă și azvîrlind-o pe fereastră. Odată, într-un acces de furie, Carter se repezise și la ea. Ca răspuns la țipetele de groază ale celor dimprejur, strigase ca un nebun : „Las-o să cadă ! N-ar fi rău de și-ar rupe cîteva coaste, copilul ăsta afurisit !“ Întîmplarea aceasta rămăsese cea mai precisă amintire legată de tatăl ei vitreg, amintire care o făcea să o judece cu mai multă indulgență pe mama ei, chiar atunci cînd avea motive întemeiate să o condamne. Despre tatăl ei adevărat, tot ce știa era că divorțase de mama ei — habar n-avea de ce. Ținea la maică-sa din multe motive, deși își dădea seama că nu o iubește fără rezerve. Doamna Carter, după părerea ei, era uneori prea vorbăreață, alteori prea reținută. Vila lor din Pocono sau „Geana pădurii“, după cum o botezase doamna Carter, era locuită în felul de trai ciudat al familiei. Nu era ocupată decît din luna iunie pînă în octombrie, cînd doamna Carter își relua treburile din Louisville, iar copiii se întorceau la școală. Rolfe era un băiat vesel și bine crescut, spontan, deschis și politicos, dar cu o inteligență mediocră. De cum îl văzuse, Cowperwood își dăduse seama că ar putea deveni, în condiții normale, un funcționar de încredere la o bancă, de pildă. În schimb, Berenice, copilul din prima căsătorie, era o ființă originală, cu o fire opalescentă.

De cum o văzuse în vorbitorul Școlii Brewster, Cowperwood înțelesese natura acestei ființe în dezvoltare. Ajunsese să cunoască atît de bine diferitele tipuri de femei, încît o creatură deosebită, ca Berenice, îl pasiona, exact cum un cal de rasă poate entuziasma pe amatorul de cai. Și, după cum un cunoscător descoperă dintr-o sută mînzul care promite să ajungă într-o bună zi cîștigătorul unui derby, tot astfel Cowperwood, dînd pentru prima oară cu ochii de Berenice Fleming în incinta austeră a școlii Brewster, avu clarviziunea unei femei frumoase și răsfățate, strălucind la vreun garden-party din Newport sau într-un aristocratic salon londonez. De ce ? Pentru că Berenice avea alura, grația, într-un cuvînt o lungă și nobilă ascendență, toate însușirile care o vor face să triumfe. Iată de ce. Și pentru toate aceste calități ea îl atrăgea în mod irezistibil, mult mai mult decît oricare altă femeie de pînă atunci.

Acum o vedea pe peluza vilei „Geana pădurii". Berenice îl puse pe grădinar să bată un stîlp înalt de care legase o minge de tenis și, împreună cu Rolfe, desfășura pasele pline de mari eforturi ale jocului „de minge legată".

Cowperwood primise o telegramă de invitație din partea doamnei Carter ; aceasta îl întîmpină la gara din Pocono și-l adusese cu trăsura la vilă. Îi plăceau dealurile verzi, șoseaua galbenă care urca șerpuind și, în depărtare, căsuța alburie cu acoperiș de șindrilă cafeniu. Cînd ajunseră era ora trei după masă ; soarele, deși aproape la asfințit, lumina încă destul de tare.

— Uite-i acolo ! exclamă doamna Carter, veselă, cînd trăsura scăpă de coama malului din marginea șoselei, la doi pași de casă. Berenice, sărind grațioasă, lovea cu racheta mingea legată de stîlp. Numai de jocul ăsta se țin. Ce copii neastîmpărați.

Îi urmărea cu atenția unei mame iubitoare, ceea ce o ridica mult în ochii lui Cowperwood și-l făcea să se gîndească ce dezastru ar fi dacă năzuințele ei de fericire pentru acești copii nu s-ar realiza — lucru de altfel, foarte posibil. Viața e ceva atît de îngrozitor... Cîte contradicții în această femeie. Cînd o mamă grijulie și iubitoare, cînd o codoașă la dispoziția bărbaților vicioși. Ce curios, să aibă copii atît de reușiți !

Berenice purta în ziua aceea o bluză largă de mătase crem, fustă albă și pantofi de tenis. Din cauza efortului se îmbujorase la față, iar părul arămiu cu reflexe roșcate îi flutura în vînt. Deși ocoliseră gardul viu, intrînd pe poarta din stînga, copiii nu întrerupseră jocul, iar Berenice nici măcar nu se uită la ei, atît era de preocupată. Pentru ea Cowperwood reprezenta un prieten de-al mamei ei, atît. Lui, însă, cu sensibilitatea sa deosebită, nu-i scăpă nimic din grația mișcărilor ei, din succesiunea rapidă a atitudinilor pline de un farmec minunat și de naturalețe. Ar fi dorit să-i împărtășească doamnei Carter această impresie, dar se abținu.

— E un joc iute, spuse Cowperwood, privindu-i cu plăcere. Joci și dumneata ?

— O, jucam ! Acuma însă m-am cam lăsat. Am mai încercat eu cu Rolfe sau cu Bevy, dar amîndoi sînt mult prea tari pentru mine.

— Bevy? Cine e Bevy?
— E diminutivul lui Berenice. Așa-i spunea Rolfe cînd era mic.
— Bevy! Drăguț nume!
— Și mie-mi place. Și i se potrivește, deși nu știu de ce.
La ora mesei Berenice apăru înviorată după baie; era într-o rochie subțire de vară, care lui Cowperwood i se păru făcută numai din volane, cu o linie și mai grațioasă pentru că Berenice probabil nu purta corset. Mîinile și fața ei — o față prelungă, îngustă și drăgălașă, mîini nervoase și fine — îi înflăcărau imaginația. Îi amintea puțin de Stephanie; bărbia lui Berenice era însă mai delicată, deși mai voluntară, și mai agresivă, privirea mai inteligentă, mai directă și totuși plină de mister.
— Va să zică, iar ne întîlnim, i se adresă Cowperwood, puțin ironic, în timp ce ea, venind pe verandă se cufundă alene într-un fotoliu de paie. Cînd te-am văzut ultima dată lucrai din greu la New York.
— Călcam regulamentul. Am și uitat, dar asta a fost un fleac. O! Rolfe! strigă, pe tonul ei indiferent, ți-ai pierdut briceagul, uite-l în iarbă.
Cowperwood, deși întrerupt, continuă după o scurtă pauză.
— Cine a cîștigat jocul acesta emoționant?
— Eu, firește, totdeauna eu cîștig la jocul acesta.
— Da, serios?
— Cu Rolfe, cel puțin... Joacă atît de prost. Se întoarse spre vest — casa avea fațada la sud — și examină șoseaua dinspre Stroudsburg. Cred că vine Harry Kemp, șopti, mai mult pentru sine. Aduce scrisorile mele — dacă am vreuna.
Se sculă, intră în casă, apoi, cîteva clipe mai tîrziu ieși din nou și se duse agale pînă la poartă, la o distanță de vreo cincizeci de metri. Tînără și grațioasă, lui Cowperwood îi făcea impresia că plutește. Un băiat elegant, purtînd o haină de mătase albastră, pantaloni și pantofi albi, oprise la poartă o cabrioletă.
— Două scrisori pentru dumneata! exclamă, cu o voce pițigăiată, un fel de falset. Credeam că vei primi opt sau nouă. Strașnic de cald! Nu găsești? Avea maniere fru-

moase deși puțin efeminate, iar Cowperwood îl plasă imediat în categoria imbecililor. Berenice luă scrisorile cu un zîmbet plin de farmec. Trecu prin fața lui citind fără să-i acorde măcar o privire, apoi Cowperwood îi auzi vocea în casă.

— Mamă, familia Haggerty mă invită la ei în ultima săptămînă din august. Îmi vine să renunț la Tuxedo și să mă duc acolo. Îmi place Bess Haggerty.

— Scumpa mea, tu hotărăști. Și unde vor fi, la Tarrytown sau la Loon Lake ?

— La Loon Lake, desigur, se auzi răspunsul lui Berenice.

„Ce de relații mondene are Berenice", își spuse Cowperwood. Începe bine." Soții Haggerty erau foarte bogați, dețineau mari zăcăminte de cărbuni în Pennsylvania. Harris Haggerty, despre familia căruia vorbea probabil Berenice, avea cel puțin șase sau opt milioane de dolari, iar lumea lor făcea cu siguranță parte din cele mai înalte sfere.

Seara, după masă, se duseră cu trăsura la Saddler de la Saddler's Run, unde lumea dansa și se plimba sub clar de lună. Pe drum, Berenice fu atît de distantă încît Cowperwood, pentru prima oară în viața lui simți că începuse să îmbătrînească. Cu toată vigoarea spiritului și trupului său depășise totuși vîrsta de cincizeci și doi de ani, în timp ce ea avea doar șaptesprezece. De ce oare tinerețea exercita asupra lui o asemenea fascinație ? Berenice purta o toaletă albă din dantelă și mătase, care lăsa să se vadă niște umeri gingași și grațioși, un gît zvelt, maiestuos, admirabil modelat. De forța ei îți puteai da seama după forma sculpturală a brațelor.

„Poate că e prea tîrziu, își spuse Cowperwood... îmbătrînesc."

Prospețimea dealurilor în palida lumină a lunii i se păru tristă.

Cînd ajunseră la Saddler, după ora zece, localul era plin de tineret, de tot ce avea mai frumos regiunea. Doamna Carter, într-o splendidă rochie de bal argintie cu *vieux rose*, care-i ședea bine, aștepta să fie invitată la dans de Cowperwood, și așa se și întîmplă. Toată seara

însă el nu-și putu lua ochii de la Berenice, care trecea de la un dansator elegant la altul, purtată în vîrtejul valsului și al dansurilor scoțiene. Tocmai atunci venise la modă un nou dans cu pași repezi și săltați — ridicai pe rînd cîte un picior, pe urmă te întorceai și alergai înapoi și iar ridicai un picior, apoi spate în spate cu partenerul te legănai în ritmul dansului. Berenice, suplă și avînd un simț dezvoltat al ritmului, reprezenta pentru el naturalețea plină de grație și de noblețe. Părea să nu țină seama de nimeni și de nimic, în afară de spiritul dansului, izvor de emoții delicate și de vis al unei fericiri ce avea să vină. Nu știa ce să creadă ; era însă profund impresionat.

— Berenice, n-ai păstrat nici un singur dans pentru domnul Cowperwood ? i se adresă doamna Carter tinerei fete, cînd într-o pauză, venise din nou la masa lor. Stăteau, scăldați în razele lunii, și discutau despre viața mondenă din New York și Kentucky.

Cowperwood, vexat de intervenția doamnei Carter, pretinse că dansase destul și că nu mai avea nici un chef să continuie. Mama lui Berenice, își spuse el, e o proastă.

— Mi se pare, spuse fata, pe un ton galeș, că am promis toate dansurile ; dar aș putea totuși să las afară pe cineva.

— Te rog, nu pentru mine, stărui Cowperwood. Nu țin să mai dansez. În tot cazul îți mulțumesc.

În clipa aceea o ura aproape. Pisică fățarnică ! Și totuși, în fond, nu putea s-o urască.

— Vai, Bevy, cum vorbești ? Cred că te porți foarte urît în seara asta !

— Dar, te rog, spuse Cowperwood, pe un ton hotărît. Nu mai dansez. Nu țin să mai dansez.

Bevy îi aruncă o privire bizară, un moment — o singură privire plină de înțeles.

— Am un dans pentru dumneata, acum îl implora ea, cu blîndețe și stăruitor. Am vrut să te tachinez doar. Nu ți-ar face plăcere să-l dansezi cu mine ?

— În condițiile astea, nu pot refuza, răspunse el, rece.

— E dansul următor, preciză Berenice.

Dansară ; la început el continua să fie glacial, fiindcă prea fusese jignit. Nu putea să uite nepăsarea ei și din

cauza asta era reținut și stîngaci. Această fetișcană reușise să-l abată pe el de la linia de conduită perfectă a omului de lume. Dar, în partea a doua a valsului, pasiunea de care era stăpînită îl însufleți și pe el. Se simțea la largul lui și pașii începură să urmeze mai bine ritmul pașilor ei. Se strînse lîngă el și amîndoi se avîntară într-un straniu unison.

— Dansezi admirabil, zise el.

— Iubesc dansul. Ca înălțime se potrivea foarte bine cu el.

Muzica încetă curînd.

— Aș vrea să mergem să luăm o înghețată, îi spuse lui Cowperwood.

O conduse, amuzat, dar în același timp tulburat de atitudinea ei.

— Îți face plăcere să mă tachinezi, nu-i așa ?

— Nu, sînt doar obosită. Toată serata asta mă plictisește. Crede-mă. Ce bine ar fi să fim cu toții înapoi acasă.

— Putem pleca, dacă vrei.

Ajunși la bufet, Cowperwood îi oferi o înghețată, iar ea îl examină cu privirea rece a ochilor albaștri, care acum aveau aspectul fără luciu al faianței olandeze.

— Aș vrea să mă ierți, îi spuse ea. Am fost insolentă fără să vreau. Nu mă prea simt în apele mele.

— Nu mi s-a părut că ai fost insolentă, minți el cu generozitate ; atitudinea lui se schimbase complet.

— Ba am fost și sper c-ai să mă ierți. Aș vrea, sincer îți spun.

— Te-am iertat din toată inima... puținul care trebuie iertat.

O aduse înapoi și o încredință unui tînăr care o aștepta. O privea îndepărtîndu-se în vîltoarea dansului. Ceva mai tîrziu, împreună cu mama ei, se îndreptă către trăsura de afară. Berenice rămase la Saddler. Cineva promisese să o însoțească acasă. Cowperwood se întreba cînd se va întoarce, care îi era odaia și dacă îi părea rău cu adevărat și... Adormind, Berenice Fleming, cu ochii ei albaștri cenușii, pusese deplină stăpînire pe mintea lui.

CAPITOLUL XLIII

Planeta Marte

Ostilitatea băncilor, care la început determinase călătoriile lui Cowperwood în Kentucky şi în alte părţi ale ţării, atinse în sfîrşit punctul culminant. Urmă tentativa lui Cowperwood de a strînge fonduri în scopul continuării unor linii aeriene. Sosise momentul pentru introducerea acestor noi căi de comunicaţie. Era o cerinţă a publicului. Cowperwood cunoştea linia *South Side Alley*, precum şi linia *West Side Metropolitan*, aceasta din urmă încă în stare de proiect şi, amîndouă, concepute spre a pregăti terenul pentru crearea liniilor aeriene în general şi, în acelaşi timp, de a combate rezistenţa lui împotriva unui privilegiu în alb acordat adversarilor săi. Îşi dădea perfect de bine seama că dacă nu se va hotărî el să le construiască vor avea grijă alţii. Faptul că mijlocul de tracţiune ideal devenise curentul electric nu conta, nici că toate liniile lui de tramvai vor trebui complet transformate conform noilor condiţii, ori că avea nevoie de mii şi mii de dolari ca să poată înfrunta situaţia politică din ce în ce mai ameninţătoare. Pe deasupra mai era silit să se bage în acest nou domeniu şi să obţină privilegii prin cele mai brutale şi mai subtile metode de mituire politică.

Aspectul financiar al problemei era însă mult mai important ca cel politic. Pentru oraşul Chicago, cu suprafeţe întinse şi o densitate a populaţiei foarte redusă, liniile aeriene constituiau o problemă serioasă. Preţul de cost al fierului, dreptul de trecere, materialul rulant, construirea uzinelor — totul necesita imense sume de bani. Cowperwood, căruia nu-i plăcuse niciodată să investească banii săi proprii cînd putea să emită şi să vîndă acţiuni asigurîndu-şi conducerea şi controlul operaţiilor, nu ştia încă de unde să facă rost de milioanele necesare pentru investiţiile în materie de oţel de construcţie, costul uzinelor metalurgice, mîna de lucru şi utilajul, înainte ca el să fi putut încasa măcar un dolar de la viitorii săi călători.

Cu ocazia inaugurării *Tîrgului Mondial* din Chicago, cedase, ca să aibă linişte, privilegiul pentru linia „L" din

South Side, iar acum această linie devenise destul de prosperă — deşi nu aducea nici pe departe profiturile realizate de deţinătorii circuitelor similare de la New York. Noile linii ce ar urma să fie construite străbăteau cartiere şi mai puţin populate şi, în consecinţă, mai mult ca sigur vor aduce venituri şi mai reduse. Trebuiau găsiţi bani mulţi — o sumă de douăsprezece pînă la cincisprezece milioane de dolari — şi asta pe simpla garanţie a acţiunilor unei societăţi pentru început total neproductivă şi care, încă mulţi ani, avea să tot plătească la dividende. Addison, constatînd că *Chicago Trust Company* era prea înglodată în angarale, se adresă diferitelor bănci de mîna doua, dar prospere, din oraş, cerîndu-le să accepte de a investi ceva în emisiunea noilor acţiuni (fiecare în parte, fireşte). Fu mirat şi mîhnit descoperind că toate aceste bănci refuzau să-şi dea concursul.

— Ascultă Judah, am să-ţi explic, spuse confidenţial un preşedinte de bancă. Datorăm lui Timothy Arneel cel puţin trei sute de mii de dolari pentru care plătim doar trei la sută — e un împrumut care trebuie însă restituit la cerere. În afară de asta, noi, cînd e vorba de tranzacţii urgente, ne bazăm mai ales pe banca *Lake National* unde el joacă un rol important. Am aflat de la prieteni că nu e în termeni buni cu Cowperwood şi noi nu ne putem permite să-l ofensăm pe Arneel. Mi-ar place să pot face ceea ce-mi ceri, dar nu văd cum şi mai ales nu în momentul de faţă.

— Să ştii, Simmons, rosti Addison, că indivizii ăştia îşi fură pur şi simplu căciula. Ştii mai bine ca oricine că această emisiune de acţiuni este o foarte bună investiţie. Campania de presă deşănţată împotriva lui Cowperwood nu are nici o importanţă. Este un om perfect solvabil. Chicago se dezvoltă vertiginos, iar valoarea liniilor lui de tramvaie creşte necontenit.

— Ştiu, ştiu, zise Simmons. Dar ce e cu povestea sistemului aerian rival ? Nu crezi că această concurenţă ar putea dăuna liniilor lui Cowperwood, cel puţin deocamdată ?

— Din cîte ştiu eu de la Cowperwood, preciză Addison categoric, nu poate fi vorba de vreo linie aeriană concurentă. E drept că au obţinut din partea Consiliului municipal un privilegiu pentru o nouă linie în South Side,

regiune care, în tot cazul, nu intră în cîmpul lui de acțiune ; cît despre celălalt privilegiu acordat societății *Chicago General Company*, acela nu înseamnă nimic. Vor trece mulți ani pînă ce va da un cît de mic profit, iar cînd va sosi momentul Cowperwood are să-l preia dacă va crede de cuviință. Peste doi ani se vor face noi alegeri și atunci administrația orașului poate o să-i fie mai puțin ostilă. De altfel, nici de astă dată n-au fost în stare, cu tot ajutorul dat de Consiliu, să-l lovească așa cum speraseră.

— Adevărat, totuși Cowperwood a pierdut alegerile.

— Da, dar asta nu înseamnă că va pierde și următoarele, sau cele care vor mai fi de acum înainte.

— Oricum, sînt informat de existența unei conspirații, replică Simmons, misterios, al cărei scop este să-l facă să plece ; Schryhart, Hand, Merrill, Arneel sînt oamenii cei mai puternici din oraș. Știu că Hand a declarat că privilegiile lui Cowperwood nu vor fi prelungite decît în condiții dezastruoase pentru liniile lui. Dacă zvonul se confirmă, asta o să declanșeze aici o catastrofă. Domnul Simmons era grav și avea aerul unui om informat.

— Nici vorbă de așa ceva, se împotrivi Addison disprețuitor. Hand nu reprezintă orașul Chicago, nici Schryhart și nici Arneel. Cowperwood este un om extrem de inteligent. Nu poate fi răpus atît de ușor. Nu știu dacă ai auzit de unde s-a iscat toată lupta asta.

— Da, am auzit ceva, zise Simmons.

— Și crezi ce se spune ?

— Oh, știu și eu... Habar nu am. Ba da, cred. Dar nici așa nu văd ce legătură poate să aibă cu liniile. Dorința de cîștig pecuniar este suficientă ca să determine pe oricine să sară la luptă. Hand e un om foarte puternic.

Scurt timp după ce avu loc această conversație, Cowperwood, trecînd pe la biroul președintelui *Chicago Trust Company*, întrebă :

— Ia spune-mi, Judah, ce-i cu obligațiile liniilor *L Northwestern* ?

— Tocmai de asta mi-a fost teamă, dragă Frank, răspunse Addison, molcom. Va trebui să căutăm banii aceștia în altă parte, oriunde în afara orașului Chicago. E clar că Hand, Arneel și toți prietenii lor, stîrniți de ceva, s-au hotărît să se unească împotriva noastră. Poate că i-o fi

supărat şi demisia mea. Toate băncile, nu mai încape îndoială, în care au un cuvînt de spus refuză sistematic să ne ajute. Ca să mă conving că aşa stau lucrurile m-am adresat şi micii bănci *Third National* din Lake View şi băncii lui Charlie Wallin, *Drovers and Traders,* de pe Forthy Seventh Street. Cînd eram încă la *Lake National,* Wallin mă aştepta mereu la uşa din dos şi se ruga de mine să-l sfătuiesc pentru investiţii oricît de modeste, numai să fie sigure. Acum îmi spune că a primit ordin de la Consiliul de administraţie să nu se amestece în nici o afacere propusă de noi. Şi peste tot la fel ; nu mai au curaj. L-am rugat pe Wallin să-mi spună de ce Consiliul se înverşunează împotriva băncii *Chicago Trust* şi a dumitale. La început mi-a răspuns că nu ştie. Pe urmă însă mi-a promis că o să vină să mă ia de la birou să luăm masa împreună. N-am văzut în viaţa mea o politică de struţ mai stupidă ca asta. Îşi închipuie că dacă ne împiedică să obţinem bani aici, la Chicago, înseamnă că n-o să-i putem găsi nici în altă parte ! N-au decît să-şi păstreze băncile lor amărîte, să se joace cu ele ca nişte copii care construiesc case din cuburi de lemn ! Dacă-i nevoie, aş putea oricînd să mă duc la New York şi să string în treizeci şi şase de ore douăzeci de milioane de dolari.

Addison se înfierbîntase. Pentru el era o experienţă nouă. Cowperwood se mulţumi să-şi răsucească mustaţa şi să zîmbească ironic.

— Nu-i nimic... Te duci dumneata la New York sau mă duc eu ?

În cele din urmă ajunseră la concluzia că ar fi mai bine să plece Addison. Acolo însă acesta constată, spre marea lui mirare, că datorită unor cauze misterioase, opoziţia de la Chicago faţă de Cowperwood se întinsese şi prinsese rădăcini şi în Est.

— Am să-ţi explic ce se petrece aici, spuse Joseph Haeckelheimer, la care se dusese Addison. Haeckelheimer, preşedintele băncii internaţionale *Haeckelheimer, Gotlieb & Co.*, era un om mic de statură, infatuat şi prudent. Pe aici circulă tot soiul de zvonuri ciudate despre activitatea domnului Cowperwood, la Chicago. Unii spun că este perfect solvabil, alţii că nu. Ştim, are cîteva privilegii excelente care cuprind o mare suprafaţă a oraşului, dar aceste

privilegii au valabilitate doar pe douăzeci de ani, adică pînă cel mai tîrziu în 1903. După cîte am înțeles, Cowperwood a stîrnit animozități în rîndul oamenilor celor mai importanți din oraș — unii dintre ei foarte puternici — așa că va avea mult de furcă atunci cînd va trebui să și le prelungească. Eu, evident, nu trăiesc la Chicago și nu cunosc problema în amănunt, dar corespondentul nostru de acolo m-a prevenit că asta ar fi situația. Am aflat că domnul Cowperwood este un om foarte priceput, dar oricît de priceput ar fi, dacă se lovește de toți oamenii influenți din oraș, ei îi pot pricinui multe neplăceri. Știi, e foarte ușor să-ți ridici în cap opinia publică.

— Domnule Haeckelheimer, ești foarte nedrept cu un om care, într-adevăr, se întîmplă să fie extrem de priceput, susținu Addison. Aproape nu există om care, realizînd ceva valoros, inteligent, să nu stîrnească fatal ura și invidia celorlalți. Cît despre oamenii influenți la care faci aluzie ei iau orașul drept moșia lor și își închipuie că pot face ce vor cu el. De fapt, ei sînt creația orașului și nicidecum orașul creația lor.

Domnul Haeckelheimer ridică din sprîncene. Își așeză mîinile albe, îngrijite, grăsuțe și cu degete scurte, pe partea de jos a vestei sale proeminente, în dreptul ultimilor nasturi.

— Poate, dar în toate aceste manifestări, concursul opiniei publice rămîne fără îndoială factorul esențial, oftă el. După cum știi o bună parte din capitalul unui om de afaceri îl constituie talentul lui de a nu stîrni opoziție. Se prea poate ca domnul Cowperwood să fie destul de tare ca să învingă toate astea. Nu știu. Eu, personal, nici nu-l cunosc. Îți spun ce-am auzit.

Reticențele bancherului indicau un curent nou în cercurile financiare. Haeckelheimer era un om extrem de bogat. Firma *Haeckelheimer, Gotlieb & Co.* poseda majoritatea acțiunilor cîtorva dintre cele mai importante întreprinderi de căi ferate și bănci din toată America. Concursul lor nu trebuia nesocotit.

Era limpede că zvonurile care circulau la New York împotriva lui Cowperwood, afară numai dacă n-ar fi dezmințite de evenimente favorabile întîmplate la Chicago, ar

putea atrage, cel puțin în cercurile bancare, respingerea oricărei emisiuni de acțiuni făcută de aici înainte de Cowperwood. Mai putea însemna și refuzul unor bănci mai mici precum și teama unor deținători particulari de capitaluri de a investi bani în afacerile lui.

Cowperwood se întristă cînd Addison îl puse la curent cu tot ce se petrecea. Putem spune chiar că fusese indignat. În toate acestea vedea mașinațiile lui Schryhart, Hand și alții care se străduiau în fel și chip să-l discrediteze.

— Lasă-i să spună ce vor, declară, plictisit, în tot cazul tramvaiele sînt ale mele... n-am să-i las să mă dea afară din Chicago. Dacă va fi nevoie voi vinde acțiuni și obligații direct publicului. Sînt sute de oameni bucuroși să-și plaseze banii în felul ăsta.

Și tocmai atunci planeta Marte și Universitatea îi veniră în ajutor. Aceasta din urmă, de unde ani de-a rîndul fusese o modestă instituție culturală a baptiștilor, se transformă brusc, cu ajutorul unui multimilionar de la *Standard Oil,* într-o mare universitate, care atrase interesul lumii culturale din toate statele Americii. Edificiile ei deveniră una din frumusețile orașului. Se cheltuiau neîncetat milioane de dolari și aproape în fiecare lună se construiau noi și splendide clădiri. Un om remarcabil, de un profund dinamism, fusese adus din Est și numit în postul de rector. Lucrările nu se terminaseră încă. Mai erau în proiect dormitoare, tot felul de laboratoare, o enormă bibliotecă ; și, în sfîrșit, un telescop uriaș, care, cu o lentilă de o putere pînă atunci neatinsă, avea să exploreze cerul și să-i smulgă tainele de nepătruns pentru ochii și mintea omului pînă la construirea lui.

Bolta cerească, precum și metodele avansate ale matematicii și fizicii folosite pentru cunoașterea ei, îl pasionaseră totdeauna pe Cowperwood. Se întîmplă ca, tocmai atunci, planeta Marte — planeta războiului, roșie ca focul, să fie vizibilă în apus. Spiritul superficial și amator de tot ce este senzațional al publicului se stîrni în legătură cu faimoasa teorie a canalelor de pe Marte. Ideea construirii unui telescop mai mare decît cele existente atunci pe pămînt și care ar fi putut aduce noi dezvăluiri în această misterioasă problemă pasiona nu numai pe locuitorii din Chicago, ci lumea întreagă. Odată, către seară, Cowper-

wood, privind întinderea terenurilor din fața noii sale centrale energetice din West Madison Street fu izbit de aspectul planetei, care lucea așa de aproape pe cerul înserării — caldă și strălucitoare, ca o portocală minusculă în imensitatea unui ocean de argint. Cowperwood stătu locului și o privi. Era oare cu putință să existe acolo canale și oameni ? Viața rămînea încă ceva inexplicabil.

Într-o zi, nu după mult timp, Alexander Rambaud îl chemă la telefon și-i spuse, glumind :

— Ascultă, Cowperwood, să știi că nu m-am purtat frumos cu dumneata. L-am încredințat pe doctorul Hooper, de la Universitate, care a fost la mine ca să mă roage să fac parte dintr-un comitet de zece persoane doritoare să contribuie la cumpărarea unei lentile pentru telescopul de care pretinde că are nevoie la pîrlita aia de școală pe care o conduce, că această problemă ar putea să te intereseze și pe dumneata. Vrea să găsească pe cineva să-i dea patruzeci de mii de dolari, ori vreo opt sau zece persoane care să contribuie fiecare cu cîte patru pînă la cinci mii de dolari. M-am gîndit la dumneata pentru că te-am auzit vorbind de astronomie.

— Lasă-l să vină, răspunse Cowperwood, care niciodată nu voia să fie mai prejos decît alții în acte de generozitate, îndeosebi cînd contribuția sa avea șanse să ajungă la urechea unor personalități din sferele cele mai înalte.

Scurtă vreme după această convorbire, doctorul Hooper se înființă ; era un om mic și gras, roșu la față, cu niște ochi rotunzi, care sclipeau pătrunzători prin ochelarii cu lentile groase, montate în rame de aur. Perfectă onorabilitate, imaginație bogată și creatoare, un mare optimism, deși deseori dezamăgit, alcătuiau caracteristicile sale principale. Cei doi bărbați se examinară atent ; unul cu vastul și pătrunzătorul său spirit critic, pentru care chiar universitățile erau efemere în continua transformare a lumii ; iar celălalt cu încredere în balanța dreptății, slujindu-se chiar și de marile personalități, ca de pildă magnații finanței, în desăvîrșirea unui ideal înalt.

— Povestea mea, domnule Cowperwood, nu e lungă, începu doctorul. Cercetările noastre în astronomie sînt în momentul de față handicapate de faptul că n-avem nici un fel de instrumente, de aparate pe care să le putem numi

telescop. Ambiția mea este ca Universitatea să se distingă prin lucrări originale și de anvergură în acest domeniu, ori, după părerea mea nu se pot obține succese adevărate decît depășind ceea ce s-a făcut pînă acum. Nu ești de acord cu mine ? și zîmbetul lui scoase în evidență albeața sclipitoare a dinților.

Cowperwood zîmbi amabil.

— Dumneata consideri că un telescop cu o lentilă de patruzeci de mii de dolari ar fi cea mai bună care s-ar putea găsi ? întrebă el.

— Da, cu condiția să fie executată de casa *Appleman Brothers*, din Dorchester, răspunse rectorul. Și iată de ce, domnule Cowperwood. Tehnicienii acestei firme sînt foarte abili. Pentru o lentilă de dimensiune mare trebuie ales cristalul potrivit. După cum probabil știi, e foarte greu să descoperi un cristal mare și în același timp fără cusur. Totuși, recent domnul Appleman l-a găsit. De asemenea, sînt necesari patru, cinci ani pentru șlefuirea și lustruirea lentilei. Nu știu dacă ești informat, lustruirea se face, în mare parte, cu mîna — se netezește cu degetul mare și cu arătătorul. Afară de asta mai avem nevoie și de experiența și îndemînarea unui optician expert. Astăzi, din păcate, toate acestea costă scump, deși la drept vorbind, muncitorul nu e niciodată bine plătit, sau cel puțin așa cred eu... Făcu un gest în aer cu mîna lui îngrijită, albă și grăsuță... iar patruzeci de mii de dolari sînt o sumă destul de redusă. Ar fi o deosebită cinste pentru Universitate dacă ar putea intra în posesia celei mai mari lentile din lume, dar totodată și cea mai puternică și, prin urmare, mai utilă. Consider că această glorie se va răsfrînge și asupra celor care vor contribui la achiziționarea ei.

Lui Cowperwood îi plăcu firea acestui om instruit, artist și profesor în același timp ; desigur, domnul Hooper era inteligent, sensibil, talentat și plin de elan pe tărîm științific. Îi făcu o imensă plăcere să întîlnească un om atît de capabil și serios față de sine și de ceilalți.

— Și crezi că patruzeci de mii de dolari vor ajunge ? întrebă Cowperwood.

— Da, domnule, suma asta ne va asigura în orice caz lentila.

— Dar ce faceţi cu lentila dacă nu aveţi terenul, clădirile şi suportul pentru telescop ? Sau le şi aveţi ?

— Încă nu, dar deoarece şlefuirea va dura cel puţin patru ani vom avea tot timpul să ne ocupăm de detalii, pînă cînd lentila va fi aproape gata. În tot cazul am ales locul unde o să amplasăm telescopul — la Lake Geneva — şi, fireşte, n-o să refuzăm nici terenul şi nici celelalte accesorii de care avem nevoie, numai să ştim de unde le putem căpăta.

Iarăşi apărură dinţii sclipitori şi regulaţi, iar ochii scrutători sfredeleau parcă sticlele ochelarilor.

Cowperwood avu viziunea unui plan măreţ. Întrebă la cît s-ar ridica cheltuielile pentru întregul proiect. Doctorul Hooper socotea că trei sute de mii de dolari ar acoperi totul cu prisosinţă — lentilă, telescop, teren, aparataj, clădire — ar fi ceva nemaivăzut !

— Şi cît aveţi în momentul de faţă din costul integral al lentilei ?

— Pînă acum şaisprezece mii de dolari.

— Plătibili cînd şi cum ?

— În rate — cîte zece mii de dolari în timp de patru ani, adică exact timpul necesar opticianului ca să-şi desăvîrşească lucrarea.

Cowperwood căzu pe gînduri. O rată anuală de zece mii de dolari timp de patru ani — n-ar fi decît echivalentul unui salariu — cît despre restul sumei era convins că-l va putea procura uşor. Va fi atunci un om mult mai bogat decît era acum, iar planurile lui cu mult mai aproape de realizare. Prin faima pe care o va dobîndi (datorită ideii de a pune la dispoziţie suma de trei sute de mii de dolari pentru un telescop ce, evident, îi va purta numele), va găsi desigur credite la Londra, New York şi aiurea pentru proiectele lui din Chicago. Într-o singură zi va deveni cunoscut în lumea întreagă. Se opri ; dar ochii săi enigmatici păstrau taina viziunii mărețe care pusese stăpînire pe mintea lui. În sfîrşit ! În sfîrşit !

— Domnule Hooper, spuse Cowperwood, amabil, ce-ar fi dacă în loc de zece oameni care să dea fiecare patru mii de dolari, după cum te-ai gîndit, ai găsi un singur om care să-ţi acorde totalul sumei de patruzeci mii dolari în rate anuale de zece mii de dolari ? Crezi că ţi-ar conveni ?

— Dragă domnule Cowperwood! exclamă, luminîndu-se la faţă, rectorul entuziasmat. Vrei să spui că dumneata eşti dispus să donezi singur întreaga sumă pentru cumpărarea lentilei?

— S-ar putea. Dar aş vrea să-ţi iei mai întîi un angajament faţă de mine.

— Şi anume?

— Să mi se acorde favoarea de a furniza tot eu terenul şi clădirea — într-un cuvînt telescopul şi întreaga instalaţie. Presupun că propunerea mea n-o să fie divulgată pînă ce nu va fi acceptată în mod oficial, adăugă Cowperwood cu prudenţă şi diplomatic.

Noul rector, un om foarte ocupat, muncea mult, avînd sarcini multiple şi deci era totdeauna fericit cînd cineva îi venea in ajutor; sculîndu-se se uită cu multă admiraţie şi recunoştinţă la Cowperwood.

— Dacă aş avea căderea s-o fac, domnule Cowperwood, aş accepta pe loc în numele Universităţii şi ţi-aş mulţumi din toată inima. Sînt obligat însă, măcar de formă, să supun propunerea dumitale în consiliul Universităţii: dar nu am nici o îndoială de felul în care va fi întîmpinată. Sînt sigur că va fi primită cu recunoştinţă şi entuziasm. Dă-mi voie să-ţi mai mulţumesc o dată.

Îşi strînseră mîinile cu căldură, apoi profesorul, acest om integru, plecă grăbit. Cowperwood se lăsă liniştit în fotoliu. Apăsă cu putere vîrfurile degetelor unele de altele şi pentru un scurt timp îşi îngădui să viseze. După acest scurt răgaz sună stenografa şi începu să-i dicteze. Nu îndrăznea să-şi mărturisească nici chiar lui însuşi ce imense avantaje va putea trage din această iniţiativă.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, propunerea a fost oficial acceptată de consiliul Universităţii şi, cu asentimentul lui Cowperwood, dată publicităţii. Concursul fericit de împrejurări asupra cărora nu e nevoie să mai revenim, conferea acestei frumoase iniţiative o imensă valoare publicitară. Reflectoare şi lentile uriaşe au mai fost donate şi utilizate în multe alte ţări, dar niciodată de dimensiuni comparabile cu cele la care se gîndeau acum Cow-

perwood și profesorul Hooper. Donația era suficient de importantă ca să facă din Cowperwood un Mecena al științei, îndeobște recunoscut. Nu numai la Chicago, dar și la Londra, Paris, New York, adică în toate marile capitale ale lumii, unde se întîlnesc intelectuali și oameni de știință de vază, această importantă donație, a unui american, probabil fabulos de bogat, deveni obiectul unor înflăcărate discuții. Generosul donator atrăsese în mod deosebit și atenția bancherilor, iar ulterior, cînd emisarii lui prezentîndu-se la întreprinderile bancare propuseră ca privilegiul de cincizeci de ani, ce urma să i se acorde pentru șosele aeriene, să constituie o bază pentru un împrumut garantat prin ipoteci și prin acțiuni pe care el, Cowperwood, le va emite, aceștia fură primiți cu multă amabilitate. Un om în stare să ofere trei sute de mii de dolari pentru telescoape, și asta într-un moment de mari dificultăți financiare, trebuia să aibă cu siguranță o avere solidă și rezerve considerabile. După unele discuții preliminare, cu prilejul scurtei vizite pe care Cowperwood o făcu în Threadneedle Street la Londra și în Wall Street la New York, ajunse la o înțelegere cu o societate bancară anglo-americană, care consimțea să preia majoritatea acțiunilor emise în vederea viitoarelor sale proiecte de șosele și să le vîndă în Europa sau aiurea ; în schimbul lor Cowperwood obținea toți banii necesari pentru începerea lucrărilor. Cu iuțeala fulgerului restul de acțiuni ale vechilor sale linii se ridicară vertiginos, iar toți cei care uneltiseră împotriva lui, sperînd să-l distrugă, scrîșneau din dinți, nevolnici. Chiar și firma Haeckelheimer & Co. era acum interesată.

Anson Merrill, care doar cu cîteva săptămîni în urmă oferise Universității un vast teren pentru sporturi, făcea fețe fețe văzîndu-și gloria atît de neașteptat eclipsată. Hosmer Hand, donatorul unui laborator de chimie, și Schryhart, care oferise un dormitor pentru studenți, erau amîndoi amărîți că un dar de o valoare mai redusă putuse stîrni, numai pentru că slujea unei idei frumoase, o vîlvă cu mult mai mare. Întîmplarea a fost o nouă manifestare a extraordinarului noroc care părea că nu-l părăsește niciodată pe Cowperwood — a stelei care veghea asupra lui în ciuda planurilor vrăjmașe.

CAPITOLUL XLIV

Obţinerea privilegiului

Banii necesari pentru construirea liniilor aeriene fură astfel obţinuţi într-un mod deosebit de spectaculos. Căpătarea privilegiilor însă rămînea deocamdată o problemă nerezolvată şi care implica, între altele, îmblînzirea lui Chaffee Thayer Sluss, care nu ştia nimic de dovezile strînse de Cowperwood împotriva sa. Sluss protesta cu înverşunare ori de cîte ori auzea — confidenţial — din diferite cercuri politice, că se înaintase o cerere pentru obţinerea unui nou privilegiu, al cărui beneficiar trebuia să fie Cowperwood.

— Nu cumva să aprobi aşa ceva, domnule Sluss, îi atrăgea atenţia domnul Hand, care, în vederea unei consfătuiri îl invitase la masă pe primar, omul său de paie. Nu-i lăsa să aprobe, de dumneata depinde... (Ca preşedinte al Consiliului municipal cuvîntul lui Sluss avea mare greutate în materie de procedură.) Şi dacă vor să treacă peste capul dumitale, nu te da bătut. Viitorul politic îţi este în joc — reputaţia dumitale, aici, la Chicago. Presa, personalităţile de vază din finanţe şi din societate îţi vor da tot concursul. Altminteri, dacă Frank Cowperwood capătă privilegiul, toată lumea are să-ţi întoarcă spatele. Halal, au să zică, oamenii care au fost aleşi şi au depus jurămîntul de a îndeplini anumite servicii se întorc acum împotriva susţinătorilor lor şi-i trădează !

Hand spumega de mînie.

Domnul Sluss purta o haină de postav negru fin şi o cămaşă de un alb imaculat. Nu se îndoia nici un moment de succesul cu care va îndeplini punct cu punct ordinele domnului Hand. Va şti să combată violent cererea înaintată ; se va opune cu hotărîre în Consiliu şi în toate etapele prin care va trece cererea.

— Voi fi necruţător, declară domnul Sluss, cu emfază. Ştiu eu după ce umblă, iar ei ştiu că eu ştiu.

Domnul Sluss îl privi pe domnul Hand întocmai cum un apărător al dreptăţii s-ar fi uitat la un alt apărător tot aşa de convins ca el, iar bogatul om de afaceri plecă, liniştit

că frînele conducerii se găseau în mîini sigure. Numaidecît după această întrevedere domnul Sluss dădu un interviu prin care-i informa pe toți consilierii municipali că nu va iscăli niciodată un decret de acest fel.

În aceeași dimineață în care apăruse interviul, pe la zece și jumătate, oră la care domnul Sluss venea de obicei la birou — acesta auzi soneria telefonului său particular. Un secretar îl întrebă dacă ar fi dispus să vorbească cu domnul Frank A. Cowperwood. Primarul, care anticipa laurii unor noi victorii, mulțumit de apariția declarațiilor sale pe prima pagină a ziarelor de dimineață, era cuprins de o mîndrie civică. Plin de gravitate ceru asistentului său să-i dea legătura.

— Domnule Sluss, începu Cowperwood, aici Frank Algernon Cowperwood.

— Da. Ce pot face pentru dumneata, domnule Cowperwood ?

— Am citit declarațiile dumitale din ziarele de dimineață, în legătură cu refuzul de a lua în considerație ori ce fel de decret prin care mi s-ar acorda un privilegiu pentru vreo linie aeriană în North sau West Side.

— E perfect adevărat, răspunse domnul Sluss, semeț. Nu voi aproba niciodată...

— Nu crezi, domnule Sluss, că împotrivirea dumitale e cam prematură ? E vorba de un lucru care pentru moment nu-i decît un zvon. (Cowperwood, care tot timpul zîmbea în bărbie, era ca o pisică în fața unui șoricel încolțit.) Aș dori, înainte ca dumneata să fi luat o poziție definitivă, să discutăm în această privință. N-ar fi exclus ca după ce îți voi expune punctul meu de vedere să încetezi de a te mai arăta un adversar atît de intransigent. Din cînd în cînd am trimis cîte un prieten de-al meu la dumneata, dar pare-se n-ai găsit de cuviință să-l primești.

— Este perfect adevărat, replică domnul Sluss, la fel de semeț, dar nu uita, domnule Cowperwood, că sînt foarte ocupat și, în afară de asta, nu văd în ce măsură aș putea să te ajut. Dumneata servești o cauză pe care eu, ca cetățean și din punct de vedere moral, o combat, luptînd la rîndul meu pentru o cauză diametral opusă. Nu avem un teren comun în felul nostru de a vedea lucrurile și mai ales nu știu cum aș putea să te ajut.

— Un moment, domnule primar, spuse Cowperwood, cu aceeași blîndețe și temîndu-se ca domnul Sluss, dat fiind tonul său superior, să nu închidă telefonul. S-ar putea totuși să existe un teren comun între noi, de care dumneata să nu știi. Nu vrei să luăm masa împreună la mine acasă sau să mă primești la dumneata? Aș putea să trec pe la biroul dumitale să stăm de vorbă. Ar fi din partea dumitale o atitudine rezonabilă și politicoasă în același timp.

— Mi-e imposibil să iau azi masa cu dumneata și nici nu pot să te primesc la birou. Sînt o serie de probleme de care trebuie să mă ocup urgent. De altfel, sînt nevoit să adaug că nu pot avea întrevederi secrete cu dumneata sau cu emisarii dumitale. Iar dacă vii aici trebuie să accepți ca discuția noastră să aibă loc și în prezența altor persoane.

— Perfect, domnule Sluss, răspunse Cowperwood jovial. Renunț să viu la dumneata la birou. În schimb, dacă astăzi înainte de ora cinci nu te prezinți la biroul meu, atunci mîine la amiază vei fi dat în judecată pentru că ți-ai călcat promisiunea de căsătorie,[1] iar scrisorile dumitale către doamna Brandon vor fi date publicității. Îți amintesc, de asemenea, că vor avea loc noi alegeri și că orașul nostru dorește să aibă un primar de o moralitate perfectă, atît în viața oficială, cît și în particular. Bună ziua.

Domnul Cowperwood închise telefonul brusc, iar domnul Sluss, palid la față, încremenise. Doamna Brandon! Încîntătoarea, adorabila, discreta doamnă Brandon, care-l părăsise cu atîta nepăsare! Ce putea s-o facă să-l dea în judecată pentru călcarea unei promisiuni de căsătorie și cum de ajunsese scrisoarea în mîna lui Cowperwood? Doamne Dumnezeule — scrisorile acelea, sentimentale și stupide! Nevasta lui! Copiii! Biserica și pastorul plin de ifose moralizatoare! Chicago! Orașul cu atmosfera convențională, etică și religioasă! La drept vorbind, doamna Brandon nu-i scrisese niciodată, nici măcar un bilet... nu știa mare lucru despre ea.

[1] În Statele Unite ale Americii există o lege care incriminează încălcarea promisiunii de luare în căsătorie.

Își aduse aminte de doamna Sluss cu ochii ei albaștri, reci și severi — și se sculă în picioare, năucit, trecîndu-și mîna prin păr, privind neliniștit în podea. Se îndreptă către fereastră, plesnind enervat din degete, se gîndea că centrala telefonică se găsea afară lîngă ușa biroului său și se întreba dacă secretara lui, o tînără nostimă, aparținînd sectei presbiteriene, nu ascultase convorbirea, ca de obicei. Vai, ce tristă, ce îngrozitor de tristă e viața ! Dacă toate acestea se vor afla în North Side, Hand, ziarele, tînărul MacDonald vor face oare ceva pentru el ? Cu siguranță că nu. Va mai fi propus din nou ca primar ? Niciodată ! Cum ar putea opinia publică să-i mai susțină candidatura, cînd biserica va tuna și fulgera împotriva imoralității, ipocriziei și sacrilegiului ? Ah, Doamne ! Doamne ! Toți se purtau atent cu el, fusese un om respectat de toată lumea — cu atît mai rău acum ! Cowperwood, acest demon înspăimîntător se năpustise asupra lui și asta tocmai acum cînd se credea invulnerabil. Iar el nici măcar nu vorbise politicos cu Cowperwood. Ce-o să se facă dacă va căuta să se răzbune ?

Domnul Sluss reveni la jilțul său, dar era prea agitat ca să poată sta jos. Se duse la cuier, își luă haina, o atîrnă înapoi, iar o luă, apoi anunță la telefon că timp de cîteva ore nu va primi pe nimeni și părăsi clădirea pe o ușă tăinuită. Deprimat, se trezi pe North Clark Street, făcîndu-și loc prin forfota străzii, se uita la rîul murdar și aglomerat, la cer, la fum, la clădirile cenușii. Ce să facă ? Oamenii erau uneori atît de aspri și cruzi ! Nevasta lui, copiii, cariera lui politică ! Cu neputință să semneze decrete în favoarea lui Cowperwood ! Ar fi imoral, necinstit, o insultă adusă societății. Domnul Cowperwood trădase interesele cetățenilor, toată lumea știa. Pe de altă parte nu putea nici să-l refuze, pentru că doamna Brandon, ființa fermecătoare și lipsită de scrupule, fusese un instrument în mîinile lui Cowperwood ! Dacă ar putea-o găsi, s-o roage, s-o implore... Dar de unde s-o ia ? Nu o mai văzuse de luni de zile. N-ar fi oare mai bine să se ducă la Hand și să-i mărturisească tot ? Hand însă era și el un om rece, sever

şi cu prejudecăţi. Vai, Doamne, Doamne! Se întreba, se gîndea, ofta, reflecta — dar în zadar.

Fie-vă milă de bietul muritor prins în mrejele principiilor morale. Poate că în altă ţară, în altă epocă, în alt moment, într-o situaţie similară s-ar fi putut găsi o soluţie mai puţin dezastruoasă pentru Sluss şi nu prea favorabilă pentru un om ca Cowperwood. Atunci însă, în Statele Unite, la Chicago, Sluss ştia prea bine că principiile etice se vor ridica împotriva lui. Ştia prea bine ce aveau să zică despre el Lake View, pastorul, domnul Hand şi toţi prietenii săi incoruptibili. Vai, ce groaznică pedeapsă pentru ofensa pe care o adusese virtuţii.

Se făcuse ora patru fix. Domnul Sluss rătăcise ore întregi în frig şi zăpadă, acuzîndu-se de ticăloşie şi imbecilitate, iar Cowperwood şedea la biroul său şi iscălea hîrtii, privind flăcările focului care ardea în cămin şi întrebîndu-se dacă primarul va găsi de cuviinţă să-i facă o vizită. O tînără stenografă, îngrijit îmbrăcată, deschise uşa biroului şi anunţă pe domnul Chaffee Thayer Sluss. Acesta intră, trist, abătut, gîrbovit, învins, nu mai semăna de loc cu omul trufaş care-i vorbise la telefon cu vreo cinci ceasuri în urmă. Vremea sumbră, frigul pătrunzător de afară şi îndelunga chibzuire a unor fapte care păreau de neîmpăcat — toate acestea l-au făcut să se simtă deznădăjduit. Era palid şi nervos. Deprimarea slăbeşte, îl încrînceneazä pe om. Domnul Sluss era parcă mai scund, mai puţin robust acum. Cowperwood îl văzuse de cîteva ori la diferite întruniri politice, dar nu-l cunoştea personal. Cînd bietul primar intră în birou, Cowperwood se sculă şi îl pofti, cu un gest amabil, să ia loc.

— Stai jos, domnule Sluss, îl îndemnă politicos. Ce vreme urîtă, nu-i aşa? Ai venit, cred, să punem la punct cele discutate azi dimineaţă la telefon, nu?

Cordialitatea lui Cowperwood nu era lipsită de sinceritate. Om subtil, căruia-i plăceau şicanele, el avea totuşi acea însuşire înnăscută ce-l făcea să nu profite cu brutalitate de înfrîngerea unui adversar. În ceasul victoriei se arăta totdeauna politicos, amabil, binevoitor, chiar compătimitor; de aceea şi de astă dată se comporta la fel şi era sincer.

Primarul Sluss puse pe masă pălăria în formă de căpăţînă de zahăr şi rosti cu emfază, după cum obişnuia chiar în momentele cele mai critice :

— Ei bine, iată, sînt aici, domnule Cowperwood. Ce anume vrei de la mine ?

— Ceva foarte rezonabil, domnule Sluss, te asigur. Felul cum mi-ai vorbit azi dimineaţă a fost cam neaşteptat şi, pentru că demult voiam să stăm de vorbă serios, între patru ochi, am folosit această cale ! Aş dori, din capul locului, să încetezi de a mai crede că am de gînd să profit în mod abuziv de situaţia în care te afli. Deocamdată n-am intenţia să dau publicităţii corespondenţa dumitale cu doamna Brandon. (În timp ce vorbea, scoase din sertar un pachet de scrisori pe care domnul Sluss le recunoscu imediat ca fiind epistolele înflăcărate pe care nu de mult le scrisese frumoasei Claudia. Bietul om gemu văzînd aceste covîrşitoare dovezi ale vinovăţiei sale.) N-am de gînd, continuă Cowperwood, să-ţi zdrobesc cariera şi nici să te oblig să faci ceva împotriva conştiinţei dumitale. Această corespondenţă a ajuns în mîinile mele absolut accidental, aş spune. N-am făcut nici un efort pentru asta. Dar fiindcă se află în posesia mea, cred că ar putea constitui o bază serioasă de discuţie în vederea unui compromis.

Cowperwood nu zîmbea ; se mulţumea să se uite gînditor la Sluss şi, ca să întărească adevărul celor spuse, lovea uşor masa cu pachetul de scrisori, indiscutabil autentice.

— Da, încuviinţă domnul Sluss, deprimat. Înţeleg... Şi, în timp ce Cowperwood, discret, privea în altă parte, examină teancul de scrisori. Îşi cercetă pantofii, parchetul, îşi frecă mîinile, apoi genunchii.

Cowperwood observă cît de copleşit era primarul, i se păru ridicol şi vrednic de milă.

— Haide, domnule Sluss, zise Cowperwood, amabil. Curaj ! Situaţia nu-i chiar atît de disperată cum crezi. Îţi dau cuvîntul meu că n-am să fac nimic pe care dumneata, stînd şi judecînd ai putea socoti incorect. Dumneata eşti primarul oraşului Chicago. Eu sînt un simplu cetăţean şi nu doresc decît ca dumneata să te porţi leal cu mine. Tot ce-ţi cer este să-ţi dai cuvîntul de onoare că de aici înainte

n-ai să te mai amesteci în campania dezlănțuită împotriva mea, și care, de fapt nu-i altceva decît rezultatul răutății și al invidiei omenești. Dar dacă conștiința dumitale nu-ți îngăduie să mă ajuți de a obține noi privilegii, ceea ce este după părerea mea o pretenție perfect legitimă, atunci te rog ca cel puțin să nu cauți prilejul de a mă ataca în mod public. Eu pun aceste scrisori în casa mea de fier unde vor rămîne pînă la terminarea noii campanii electorale, după care le scot și le distrug. Personal, n-am absolut nimic împotriva dumitale. Nu-ți cer să iscălești un decret aprobat de Consiliu, care să-mi acorde drepturi pentru construirea liniilor aeriene. Ce te rog acum este să te abții de a ridica opinia publică împotriva mea, mai ales în cazul în care Consiliul ar găsi de cuviință să aprobe cererea mea peste capul dumitale. Ești de acord ?

— Dar bine, prietenii mei ? Opinia publică ? Partidul republican ? Nu-ți dai seama că toți îmi cer să susțin campania împotriva dumitale ? întrebă Sluss, speriat.

— Nu, nu-mi dau seama de loc, răspunse scurt Cowperwood, și în tot cazul există multe feluri de a susține o campanie publică. Dacă vrei, dă-le doar impresia, dar nu pune suflet. Și, te mai rog, cînd vor veni să te vadă, primește-i pe avocații mei ! Judecătorul Dickensheets e un om cinstit și talentat. La fel și generalul Van Sickle. De ce n-ai discuta cu ei, din cînd în cînd ? Nu în public, bineînțeles, ci într-un loc mai retras, unde să nu bată la ochi. Ai să vezi ce oameni de nădejde sînt !

Cowperwood zîmbi, binevoitor, vrînd să-l încurajeze pe Sluss, dar acesta, acum că speranțele sale politice se năruiau, stătea pironit locului, meditînd la situația sa jalnică.

— Foarte bine, spuse în cele din urmă, frecîndu-și mîinile, febril. Este exact la ce mă puteam aștepta. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Nu există altă soluție, dar... Onorabilul domn Sluss abia-și putea opri lacrimile care-i ardeau pleoapele ; cu un ultim efort își luă pălăria și părăsi odaia. Ar fi inutil să mai adăugăm că după această întrevedere diatribele sale împotriva lui Cowperwood încetară definitiv.

CAPITOLUL XLV

Zări noi

Toată această luptă trezi în Cowperwood un sentiment de superioritate mai accentuată decît cunoscuse vreodată în viață. Pînă atunci își închipuise că dușmanii săi l-ar putea învinge, acum însă nu mai vedea obstacole în calea sa. Poseda o avere însumînd douăzeci milioane dolari. Tablourile și obiectele sale de artă alcătuiau cea mai importantă colecție particulară din Vest — poate chiar din Statele Unite, excluzînd, bineînțeles muzeele. Cowperwood începu să se considere o mare personalitate națională, dacă nu mondială. Și totuși, treptat, își dădea seama că atît el, cît și Aileen, nu aveau nici o șansă să facă parte din elita orașului Chicago, chiar dacă în cele din urmă succesul său în finanțe va atinge culmi amețitoare. Cariera lui fusese deseori prea zgomotoasă, atrăsese prea mult atenția lumii — înstrăinase simpatia unui prea mare număr de oameni. Era hotărît să păstreze controlul tramvaielor din Chicago.

Pe lîngă aceste gînduri îl tulbura, pentru a doua oară în viața lui, ideea că din cauza complexității temperamentului său nici de astă dată nu se însurase cu femeia care să i se potrivească și că deci îi va fi foarte greu să găsească o soluție. Aileen, pe lîngă toate defectele pe care i le cunoaștem, mai avea și pe acela de a nu fi docilă, supusă, cum fusese prima lui nevastă. Și, pe deasupra, mai pretindea că el avea obligația s-o menajeze. Evident, Aileen nu ajunsese să-i displacă total, deși încetase de a mai fi pentru el la fel de reconfortantă, de atrăgătoare, nu-l mai stimula ca odinioară. Prea se văicărea din pricina lui ; devenise cicălitoare. Ar fi vrut s-o compătimească, avea remușcări chiar pentru că-și schimbase sentimentele față de ea, dar ce putea face ? Nu era în stare să-și pună frîu pornirilor, după cum nici Aileen nu izbutea să și le înfrîneze pe ale ei.

Situația se complicase și mai mult, o dată cu noua lui pasiune pentru Berenice Fleming. Începuse să țină la Berenice din ziua în care îi cunoscuse mama. Afecțiunea aceasta, cu timpul, se transformase într-o mistuitoare pa-

siune, și asta fără să fi schimbat o privire sau o vorbă cu ea. Există o permanență care se cheamă frumusețe — indiferent dacă poartă hainele zdrențăroase ale filozofului sau mătăsurile femeii cochete și răsfățate. Frumusețea, ceva mai presus de sex, de vîrstă, de bogăție, strălucea în ochii ei albaștri ca noaptea, în părul răsfirat de vînt.

Vizita pe care o făcuse doamnei Carter la Pocono îl decepționase, pentru că își dădea seama că nu avea nici o șansă să trezească vreodată interesul lui Berenice. De atunci, de cîte ori se întîlniseră, ea avea aceeași politeță indiferentă față de el. Și totuși, conform obiceiului său, Cowperwood nu înțelegea să renunțe la femeia pe care-și pusese ochii. La început, relațiile dintre doamna Carter și el nu fuseseră strict platonice. Sensul prieteniei pe care Cowperwood continua să i-o arate ea îl atribuia și interesului pentru copiii ei și pentru viitorul lor. Atît Berenice cît și Rolfe nu știau nimic despre aranjamentele dintre mama lor și Cowperwood. Respectînd făgăduiala pe care i-o făcuse doamnei Carter de a fi protectorul ei moral și material, Cowperwood îi instalase într-un apartament foarte aproape de școala lui Berenice și unde își închipuia că va petrece ore plăcute lîngă tînăra fată. Aproape de Berenice! Dorința de a-i trezi interesul! Să obțină simpatia ei! Cowperwood nu încerca să-și mărturisească nici chiar lui însuși ce rol mare juca această fată în năzuința din ultima vreme de a-și clădi la New York o casă somptuoasă.

Treptat, începu să-l preocupe din ce în ce mai mult ideea de a avea o locuință la New York. Palatul său de la Chicago nu era decît un cavou costisitor, unde Aileen stătea tristă, meditînd la necazurile ei. Mai mult decît atît, clădirea în sine, pe lîngă eșecul monden pe care-l reprezenta, era departe de a mai fi simbolul noului său ideal. În timp ce, dacă bineînțeles planurile îi vor reuși, casa de la New York va fi o minune — un monument ridicat pentru propria-i slavă.

În diferitele sale călătorii în străinătate, Cowperwood văzuse multe asemenea palate mărețe, unele construite cu pricepere și migală, sălaș al bunului gust și al culturii multor generații. Colecția sa de artă, de care era grozav de mîndru, se îmbogățise mult în ultimul timp, putînd deveni baza, dacă nu substanța în sine, pentru o măreață casă

memorială. Strînsese un mare număr de tablouri din cele mai importante școli ; fără să mai vorbim de colecția de jaduri, de cărți bisericești miniate, de porțelanuri, covoare, perdele, oglinzi frumos înrămate și, pentru început, de cele cîteva sculpturi, niște piese originale, rare. Frumusețea neobișnuită a acestor obiecte, truda neistovită a unor suflete inspirate, din timpuri și locuri atît de diferite, îl mișcau și-l umpleau de un sentiment al sublimului. Cowperwood avea pentru artistul adevărat o deosebită venerație. Viața, își zicea, constituie un mister, dar acești oameni care se dedică fără ostentație frumosului au descoperit ceva de care el era conștient. Viața le-a hărăzit anumite viziuni, inimile și mintea lor se acordează la niște subtile armonii necunoscute muritorilor de rînd. Cîteodată, obosit, după o zi grea, intra — seara tîrziu — în galeria de tablouri, cufundată într-o liniște deplină, aprindea luminile care inundau întreaga încăpere, se așeza în fața unui tablou preferat și medita la firea, starea sufletească, epoca și omul care-l pictase. Uneori se oprea lîngă *Portretul unui Rabin,* un melancolic cap de expresie, de Rembrandt, sau privea *Pîrîul* de Rousseau, tablou care trăda o meditativă introspecție ; alte ori portretul unei gospodine olandeze solemne, redat cu o mare meticulozitate a desenului, sau rezonanța suprafețelor emailate din tablourile lui Hals, sau eleganța rece a unui Ingres îi stîrneau un entuziasm fără margini. Stătea și se minuna de talentul și inspirația visătorului, artistului ; din cînd în cînd nu se putea opri să nu exclame : Ce minune ! Ce minune !

Cam tot în acea epocă, situația lui Aileen începea să se complice. Trecea prin acea stare ciudată a femeilor care încearcă să substituie unui ideal măreț altul mai mărunt — și în cele din urmă constată că s-au zbătut degeaba. Legătura ei cu Lynde creiase doar o diversiune — fusese o consolare vremelnică — abia acum începea să-și dea seama că făcuse o mare greșeală. Lynde, în felul lui, era un tînăr fermecător. O putuse distra povestindu-i întîmplări din viața lui, cu totul diferite de cele trăite de Cowperwood. Cînd au ajuns în relații mai intime, i-a mărturisit, pe un ton detașat și glumeț, despre o sumedenie de aventuri amoroase din Europa și America. Avea o concep-

ție păgînă asupra vieții — era un faun — dar în același timp făcea parte din societatea bună a orașului. Sincerul său dispreț pentru toată lumea din Chicago — cu excepția cîtorva persoane, pe care Aileen le admira în secret și ar fi vrut grozav să le frecventeze — precum și familiaritatea cu care vorbea despre unele mari personalități din est, din Paris și Londra, îl ridicaseră foarte mult în ochii ei. Asta o făcea să-și închipuie, și regretăm că trebuie s-o spunem, că faptul de a fi cedat atît de ușor farmecului lui irezistibil nu o înjosea cîtuși de puțin.

Totuși, pentru că Lynde era cum era — drăguț, politicos, tandru, dar în fond un băiat de bani gata, un aventurier care nu avea de gînd să schimbe esențial viața ei — lui Aileen îi părea rău că se încurcase într-o aventură ce nu putea duce la nimic și care, mai mult ca sigur, îi înstrăinase pentru totdeauna afecțiunea lui Cowperwood. Acesta în aparență era la fel de atent și de prietenos, dar acum relațiile dintre ei aveau, reciproc, o nuanță de vinovăție și de incertitudine, ceea ce pe Aileen o făcea să sufere. Pînă atunci ea fusese cea ofensată — femeia a cărei fidelitate nu fusese niciodată pusă la îndoială și a cărei încredere și dragoste statornică fuseseră crunt nesocotite. Acum totul se schimbase. Felul în care Cowperwood o înșelase era fără echivoc ; ea însă păcătuise din răzbunare, și asta începea să atîrne în balanță mai greu.

Orice s-ar spune, necesitatea fidelității la femeie, fie că e înnăscută, fie că a fost determinată de o nedreaptă evoluție a societății, stăruie cu precădere în mintea oamenilor, cel puțin a majorității lor, iar femeile, să fim bine înțeleși, sînt primele care o proclamă sus și tare. Chiar și Cowperwood își dădea perfect de bine seama că dacă Aileen îl înșelase, n-o făcuse pentru că-l iubea pe el mai puțin sau pe Lynde mai mult, ci pentru că fusese crunt rănită, și Aileen știa că el înțelesese situația. Dintr-un anumit punct de vedere asta o înfuria și o făcea agresivă ; altminteri, îi părea rău cînd se gîndea că în mod inutil trădase încrederea pe care Cowperwood o avusese în ea. Acum, fără reticențe, Cowperwood putea face tot ce-i trecea prin minte. Drepturile ei cele mai legitime, suferințele ei, aceste arme cu care luptase pînă atunci, le nesocotise ea însăși. Era prea mîndră ca să discute aceste lucruri cu Cowper-

wood și totodată îi era greu să suporte felul dezinvolt în care el acceptase situația. Zîmbetele, complezența, tonul lui glumeț erau pentru ea niște jigniri groaznice.

Și pe deasupra, începuse să se certe și cu Lynde ; acesta îi reproșa sentimentele ei pentru Cowperwood, pe care, spunea el, tot îl mai iubea. Lynde, cu superficialitatea omului de lume, ar fi vrut ca Aileen să-l iubească numai pe el și să-l uite pe admirabilul ei soț. Un timp reușise să-i dea senzația că-l place, că e subjugată, că răspunde fără rezerve pasiunii lui. Dar Aileen reacționase astfel mai mult dintr-un resentiment provocat de indiferența lui Cowperwood, decît dintr-o reală dragoste pentru Lynde. Cu toată pretinsa ei mînie, cu tot disprețul și lipsa de indulgență cu care vorbea despre Cowperwood, continua totuși să-l iubească și să se simtă sufletește legată de el. Nu după multă vreme Lynde începu să bănuiască adevărul. A fost o tristă revelație pentru un Don Juan ca el. Se simți rănit în amorul lui propriu.

— Tot mai ții la el ? o întrebă pe Aileen, strîmbînd din nas. Luau masa într-un separeu la restaurantul Kinsley, iar ea era deosebit de frumoasă în seara aceea. Lynde îi propusese să aranjeze totul în așa fel încît să poată pleca cu el trei luni în Europa. Ea însă nici nu voia s-audă. Îi era frică. Acest gest din partea ei ar fi însemnat o ruptură definitivă cu Cowperwood ; pentru el, un admirabil motiv de divorț.

— Aa, nu din cauza asta ! răspunse ea la întrebarea lui Lynde. Nu vreau să merg, pur și simplu. Nu pot, nu sînt pregătită. De altfel e doar un gînd trecător. Te-ai săturat de Chicago pentru că se apropie primăvara. Pleacă tu și eu te aștept aici sau poate mă hotărăsc să vin mai tîrziu. Îi zîmbi.

Lynde însă se întunecase la față.

— Pe dracu ! Te cunosc eu. Tot îl mai iubești. Chiar dacă se poartă cu tine ca un cîine. Pretinzi că nu-l iubești, dar în realitate ești nebună după el. Am simțit asta tot timpul. În fond tu nu ții la mine. Nu poți, ești prea obsedată de el.

— Taci ! exclamă Aileen, furioasă de atacul lui. Vorbești prostii. Nu-l iubesc de loc. Îl admir. Și cine nu-l admiră ? (Pe atunci toată lumea vorbea de Cowperwood.)

E un om extraordinar. Niciodată nu s-a purtat urît cu mine. E un om adevărat... trebuie să recunosc.

Aileen ajunsese să-l cunoască destul de bine pe Lynde ca să-i știe și defectele, la care de altfel făcea deseori aluzie cînd vorbea cu el : că toată viața fusese un leneș, un pierde vară, care nu cîștigase, prin munca lui, nici măcar un dolar din toți banii pe care-i cheltuia cu atîta ușurință. Ea n-avea destul discernămînt ca să înțeleagă diferențele sociale — iar proeminenta și viguroasa prezență a lui Cowperwood în domeniul economic, la care se mai adăuga și disprețul americanilor pentru oamenii fără ocupație, îl puneau pe Lynde într-o lumină destul de proastă, în ochii ei.

La această explozie verbală el se întunecă și mai tare.

— La dracu ! izbucni. Nu te pot înțelege. Cîteodată îmi vorbești de parcă m-ai iubi. Alteori ca și cum ai fi îmbrobodită de el. Aș vrea să-mi spui dacă mă iubești sau nu. Una din două ! Dacă ești atît de îndrăgostită de el, încît nu poți pleca o lună sau două de-acasă, atunci e clar că nu te prea omori după mine.

Aileen, din pricina îndelungatei ei experiențe cu Cowperwood, era mult mai tare decît Lynde. În același timp ea nu voia să-l piardă de teamă că, pierzîndu-l, nu va mai avea cine s-o iubească. Ținea la el. Era în tot cazul o oază de fericire în viața sumbră pe care o ducea, cel puțin deocamdată. Gîndul că Frank socotea această legătură ca o trădare a solidarității lor de odinioară o potolea. Cu gîndul la Cowperwood și la viața ei zbuciumată, distrusă, o cuprinse deznădejdea.

— ...La dracu ! mai spuse o dată Lynde, enervat. N-ai decît să stai acasă. În tot cazul eu n-o să mai încerc să te conving... Poți fi sigură.

Cearta a mai continuat o bucată de vreme, iar cînd, pînă la urmă, s-au împăcat, amîndoi au rămas cu senzația că vor ajunge la un sfîrșit care nu-i va mulțumi nici pe unul nici pe celălalt.

Într-o dimineață, cîteva zile mai tîrziu, Cowperwood, bine dispus de felul cum îi mergeau afacerile, intră în odaia lui Aileen, unde încă mai avea obiceiul să-și termine toaleta și să mai stea puțin de vorbă cu ea.

— Apropo ! exclamă vesel, potrivindu-şi gulerul şi cravata în faţa oglinzii, cum mai merge povestea ta cu Lynde ? Bine ?

— O, du-te dracului ! strigă Aileen, furioasă şi luptînd împotriva sentimentelor contradictorii care o chinuiau neîncetat. Bine că ai de ce să te-agăţi, altfel n-ai fi avut ce să mă-ntrebi ! Dacă vrei neapărat să ştii, află că-mi merge foarte bine ! Minunat ! Lynde e un om la fel de bun ca tine, pot spune chiar mai bun. Ţin la el. Cel puţin el mă iubeşte, nu ca tine. Ce-ţi pasă ce fac eu ? Nu te sinchiseşti tu de asta, aşa că ce mai întrebi ? Te rog să mă laşi în pace.

— Aileen, Aileen, de ce sari aşa ? Nu te supăra. N-am făcut-o cu intenţii rele. Îmi pare rău pentru tine şi pentru mine. Ţi-am spus că nu sînt gelos. Ai crezut că vreau să-ţi cer socoteală, dar nici prin gînd nu mi-a trecut. Ştiu ce e în sufletul tău — aşa că totul e perfect.

— Daa, fireşte ! Uite ce, ai face mai bine să-ţi păstrezi părerile pentru tine. Du-te dracului ! Du-te dracului ! Acuma ştii ?... Ochii ei aruncau flăcări.

Cowperwood se îmbrăcase şi stătea în picioare în mijlocul odăii, în faţa ei, şi Aileen îl privea : era dîrz, cutezător, frumos — iubitul ei de totdeauna. Din nou regretă momentul ei de slăbiciune şi în fundul sufletului îl urî pe Cowperwood pentru indiferenţa lui. „Cîine", îi venea să-i strige, „cîine fără milă !" dar se răzgîndi. Simţea un nod în gît, iar ochii i se umplură de lacrimi. Voia să alerge la el şi să-i spună : O, Frank, nu înţelegi ce se petrece cu mine, cum am ajuns aici ? Ai putea să mă iubeşti din nou... Nu vrei ?" Dar se abţinu. I se părea că Frank putea înţelege —că va înţelege — dar ştia că în tot cazul, orice s-ar întîmpla, o va înşela totdeauna. Ar fi isprăvit bucuroasă cu Lynde, cu oricare alt bărbat — numai să-i fi spus un cuvînt, să-i fi cerut acest lucru din toată inima.

Puţin după discuţia din odaia lui Aileen, Cowperwood deschise vorba despre planul de a se muta la New York, menţionînd că astfel colecţia lui de artă, care sporea mereu, putea fi pusă mult mai bine în valoare, iar ea, Aileen ar avea un nou prilej să intre în lumea bună.

— Asta ca să scapi de mine, aici ! spuse Aileen, care nu aflase încă nimic de Berenice Fleming.

— De loc, zise Cowperwood, cu blîndețe. Știi foarte bine cum stau lucrurile. Pentru noi în Chicago nu există nici o șansă de a fi vreodată acceptați în lumea bună. Opoziția financiarilor împotriva mea e mult prea mare. Avînd o casă frumoasă la New York, așa cum am de gînd s-o fac, ar însemna un debut frumos în acest oraș. Și la urma urmei, nu-i nimic de capul ăstora din Chicago. Cei din est dau tonul în America, iar newyorkezii în primul rînd! Dacă vrei, vînd casa asta și am putea trăi un timp acolo. Aș sta cu tine cît stau și aici, poate chiar mai mult.

Îndemnată de cuvintele lui, Aileen, fără să vrea, din vanitate, începu să și facă planuri de viitor, întrevedea posibilități mai largi decît aici. Casa din Chicago devenise un coșmar — locul unde fusese nefericită, plin de amintiri triste. Aici o bătuse pe Rita Sohlberg, aici primise lumea bună din Chicago, dar numai pentru foarte scurt timp, după care această lume dispăruse pentru totdeauna din viața ei : aici așteptase atîta amar de vreme reîntoarcerile dragostei lui Cowperwood, care, știa clar acum, nu va mai avea niciodată strălucirea de altădată. În timp ce Frank vorbea, Aileen îl privea nedumerită, aproape tristă, frămîntată de îndoieli. Și totuși nu se putea împiedica să spere că la New York, unde banii însemnau așa de mult, cu prestigiul și bogăția sa, Cowperwood, pe care ea se va sprijini, va reuși să pătrundă în lumea bună. „Cine nu riscă, nu cîștigă", fusese deviza ei în viață, pavăza sub care luptase, deși pentru viața către care aspira ea nu avusese niciodată însușiri reale, ci doar o amăgire de culoare și o strălucire artificială. Biata Aileen, vanitoasă, frumoasă și plină de speranțe! Dar cum ar fi putut să-și dea seama?

— Foarte bine, spuse, în cele din urmă, fă cum vrei. Acolo ca și aici pot trăi, cred... singură.

Cowperwood știa după ce tînjea Aileen. Știa ce gînduri o frămîntă, ce visuri efemere are. Viața îl învățase că doar în împrejurări cu totul neprevăzute o femeie cu trecutul și defectele lui Aileen ar putea fi bine primită în lumea bună. Deși nu-i lipsea curajul, dar pentru liniștea lui, nu-i venea să-i spună ce crede. Îi era imposibil să uite că, odată, în spatele sinistrelor gratii ale închisorii districtului estic din Pennsylvania a plîns pe umărul ei. Nu putea

fi un ingrat, n-o putea răni, dezvăluindu-i gîndurile secrete care pentru el erau atît de clare — o casă splendidă la New York și visurile unei supremații mondene în acel oraș aveau să-i satisfacă vanitatea atît de cumplit încercată la Chicago, aveau să-i liniștească sufletul dezamăgit și, în același timp, Berenice va fi mai aproape de el. Orice s-ar spune, viclenia întortocheată a minții rămîne o trăsătură reală și caracteristică a omului. Iar Cowperwood nu era o excepție. Știa ce are să se întîmple, pînă în cele mai mici amănunte, dar se bizuia și pe naivitatea lui Aileen.

CAPITOLUL XLVI

Umbre și lumini

Complicațiile care au decurs din bogata viață sentimentală a lui Cowperwood îl făcură să se întrebe dacă liniștea și pacea sufletească puteau să existe în afara căsniciei.

Cînd văzu că lucrurile merg prost, doamna Hand plecă în Europa. Acum se întorsese și voia să se întîlnească din nou cu Cowperwood. Cecily Haguenin, de asemenea, căuta mereu prilej să-i scrie și să-l asigure de dragostea ei eternă. Florence Cochrane stăruia să-l întîlnească sau să facă tot posibilul să-l întîlnească, deși Cowperwood de mult nu mai simțea nimic pentru ea. Pe de altă parte Aileen, din cauza complicațiilor și a întorsăturii nenorocite pe care o luase viața ei sentimentală, începuse să bea. Din pricina eșecului în legătura ei cu Lynde — deși îi cedase, din partea ei nu fusese niciodată vorba de o dragoste adevărată — pentru că Frank acceptase această aventură cu atîta dezinvoltură, ea căzuse în acea stare de depresiune în care omul se oprește asupra lui și se analizează cu amărăciune; iar pînă la urmă, dacă e o fire mai sensibilă ori mai puțin rezistentă sfîrșește în desfrîu, sau chiar în moarte. Vai de cel care dă crezare iluziei — în fond, singura realitate — vai de cel care o dispre-

ţuieşte. Pe primul îl aşteaptă dezamăgirea cu toate durerile ei, pe celălalt regretul.

După plecarea lui Lynde în Europa, unde refuzase să-l urmeze, Aileen cunoscuse un oarecare Watson Street, sculptor, un om mediocru. Spre deosebire de majoritatea artiştilor, de obicei oameni săraci, Skeet era unicul moştenitor al directorului unei importante fabrici de mobilă, care nu-l interesa cîtuşi de puţin. Îşi făcuse studiile în străinătate, dar se întorsese la Chicago cu scopul de a propaga arta în vest. Era un bărbat mătăhălos, blond, moliu, cu un fel de naturaleţe primitivă, de simplitate care o atrăgeau pe Aileen. Se cunoscuseră la familia Rhees Grier.

Aileen, după plecarea lui Lynde, se simţise abandonată şi, temîndu-se de singurătate mai mult ca de orice, începu cu Skeet o nouă aventură, care însă nu o mulţumea sufleteşte. Tipul de om în care credea Aileen, idealul obsedant după care totul trebuie judecat stăruia încă în mintea ei. Cine n-a trăit amintirea unui trecut mai bun care te deprimă şi faţă de care prezentul pare mediocru? Cum se strecoară întunecînd visurile din prezent! Aidoma spectrului care apare la ospăţul lui Mackbeth, veşnic cu ochii săi imateriali, plini de o tristeţe filozofică, urmărind zaiafetul sumbru... Peste tot Aileen purta în gînd imaginea vieţii pe care ar fi putut s-o trăiască împreună cu Frank. De unde pînă atunci fumase doar cînd şi cînd, acum nu mai lăsa ţigara din gură. De unde pînă atunci abia dacă sorbea din paharul cu vin, cocktail sau coniac cu sifon, acum începuse să bea vîrtos — mai ales un nou amestec de whisky cu sifon, cunoscut sub numele de *high ball* — cu patimă, pentru starea de ameţeală pe care i-o dădea alcoolul şi nicidecum pentru gustul acestuia. De fapt, cînd beţia devine o deprindere, încetează de a mai fi o poftă trecătoare. De multe ori recursese la aceste băuturi cînd se certa cu Lynde sau se simţea pur şi simplu deprimată, şi totdeauna era cuprinsă de o indiferenţă agreabilă şi meditativă. Înceta să mai fie tristă. Uneori i se întîmpla să plîngă, lacrimile o uşurau, erau ca o ploaie bine venită. Necazurile se prefăceau în arătări de vis, ciudate şi ademenitoare. Se învălmăşeau în jurul ei nu ca ceva identic cu ea, ci ca nişte năluci pe care le putea privi de de-

parte. Cîteodată atît ea cît și aceste vedenii (pentru că se zărea și pe ea într-un fel de miraj, într-o imagine răsturnată) păreau ca din altă lume, zbuciumate, dar pe ea nu o mai chinuiau. Eterna consolare pe care ți-o dă alcoolul pusese stăpînire pe ea. La început fusese doar o alinare, un calmant, apoi însă băutura devenise un aliat pe care se putea bizui la ananghie. Și la urma urmei de ce n-ar fi băut, dacă astfel își putea potoli suferințele morale și fizice ? Din cît își putea da seama, niciodată după ce bea nu se simțea rău. Punea atîta sifon în whisky, încît alcoolul era foarte diluat. Luase obiceiul să intre în oficiu unde se păstrau alcoolurile și să-și prepare un whisky, sau să ceară, cînd era singură acasă, să i se aducă în camera ei o tavă cu o sticlă de Scotch și un sifon. Cowperwood, care remarcase prezența acestor sticle în odaia ei, precum și faptul că Aileen bea serios la masă, își îngădui să aducă vorba despre asta.

— Aileen, nu cumva exagerezi cu băutura ? o întrebă într-o seară, văzînd că golește un pahar de whisky și apă, dusă pe gînduri, cu ochii pironiți la broderia cu care fața de masă era împodobită.

— Sigur că nu, răspunse supărată, îmbujorată puțin la față și cu limba împleticită. Ce te privește ? Își pusese și ea întrebarea dacă n-o să-i strice tenul cu vremea. Singurul lucru care o mai interesa era frumusețea ei.

— Am băgat de seamă că ai tot timpul o sticlă în odaie și mă întreb dacă nu cumva ai uitat de cîte ori recurgi la ea.

Încerca să fie plin de tact știind-o atît de susceptibilă.

— Ei, și ce dacă beau ? spuse, răstindu-se. Ce importanță are ? Decît să m-apuc de alte prostii, mai bine beau.

Îi plăcea să-l provoace astfel. Întrebările lui dovedeau interesul stăruitor pe care i-l purta și asta îi făcea întrucîtva plăcere. În tot cazul nu era absolut indiferent față de ea.

— Aș vrea să nu mai vorbești așa. Nimeni nu spune să nu bei, dar cu măsură. Nu cred că are importanță pentru tine dacă mie-mi place sau nu, dar e păcat, ești prea frumoasă, prea bine făcută ca să te apuci de așa ceva. La ce-ți folosește... beția te distruge atît de repede. De ce te-ai putea plînge ? Doamne, cîte femei n-au fost în si-

tuația ta! Eu n-am să te părăsesc, numai dacă nu mă vei părăsi tu. Ți-am mai spus de o mie de ori. Îmi pare rău cînd văd cum se schimbă oamenii. Toți ne schimbăm. Cred că și eu m-am cam schimbat, dar asta nu înseamnă că tu trebuie să te distrugi. Aș vrea să nu te mai simți atît de nenorocită. Pînă la urmă toate lucrurile se vor aranja mai bine decît te-ai aștepta.

Erau doar vorbe ca s-o liniștească.

— Ah! Ah! Ah! Aileen începu deodată să se legene și să plîngă prostește ca un om beat; plîngea în hohote.

Cowperwood se ridică. Într-un fel scena i se părea îngrozitoare.

— Oh, nu te-apropia de mine! strigă Aileen tot atît de brusc, printre sughițuri. Știu eu de ce vii la mine. Știu eu cît îți pasă de mine sau de cum arăt. Mult te mai sinchisești dacă beau sau nu! Beau dacă-mi place și fac ce vreau. Dacă-mi ajută să uit amarul, treaba mea ce fac — nu te privește... Și, sfidîndu-l, își pregăti un nou whisky și-l dădu pe gît.

Cowperwood scutură din cap, fixînd-o mîhnit.

— Ce păcat, Aileen, adăugă el. Nu știu ce să mă mai fac cu tine. N-ar trebui să exagerezi cu whiskyul, nu e o soluție. O să te ducă de rîpă, atîta tot, o să te urîțească.

— Atîta pagubă! exclamă, răstită. Mare lucru a mai fost pentru mine frumusețea! Mîhnită și pusă pe harță se sculă de pe scaun. După un timp Cowperwood veni după ea și o văzu cum își pudrează nasul și pleoapele. Pe masa ei de toaletă se afla un pahar cu whisky și apă, pe jumătate plin; se simți răspunzător și, în același timp, incapabil să găsească modul în care ar fi putut s-o ajute.

Îngrijorarea lui pentru Aileen se împletea cu speranțele și dezamăgirea legate de Berenice. Era o fată atît de remarcabilă — o personalitate în devenire. În ultimul timp, Berenice, spre marea lui bucurie se arătase mult mai prietenoasă, mai comunicativă; în fond nu era flușturatică, ci dimpotrivă, o ființă chibzuită. În felul ei de a gîndi descoperise o profundă tendință spre problemele intelectuale sau, mai bine zis, o mare sensibilitate artistică. Trăia solitară și fără griji, în sferele înalte ale lumii ei, cînd adîncită în gînduri senine, cînd luînd parte cu înflăcărare

la viața mondenă, atentă la toate valorile acestei vieți care o înnobila și pe care ea o înnobila.

Într-o duminică, Cowperwood venise din Est, la Pocono, la familia Carter, a cărei locuință se afla cufundată în tăcere, la oarecare altitudine, să se odihnească două-trei zile în acel aer înviorător. Era o dimineață de sfîrșit de iunie. Berenice apăru pe verandă, unde Cowperwood examina raportul fiscal al uneia dintre societățile sale, meditînd la afacerile lui, care în ultimul timp luaseră o întorsătură favorabilă. Berenice se purta cu multă naturalețe față de el, îi era simpatic. Zîmbind — cu un farmec indescriptibil — făcea crețuri la nas și în dreptul ochilor, un zîmbet abia mijit la colțurile gurii.

— Mă duc să prind o pasăre, îi spuse.

— O ce? întrebă Cowperwood, ridicînd ochii spre ea și avînd aerul că nu a înțeles ce-a spus, deși, de fapt, auzise perfect. Nu pierdea din ochi nici cea mai mică mișcare a ei. Berenice purta o rochie de dimineață cu volane, perfect potrivită împrejurării.

— O pasăre... zise, dîndu-și capul pe spate cu grație. Sîntem în iunie și vrăbiile își învață puii să zboare.

Cowperwood, pînă atunci adîncit în probleme de finanțe, se trezi ca prin minune într-o împărăție în care păsările, puișorii, iarba și adierile aerului erau mult mai importante ca piatra, cărămizile, acțiunile și obligațiile. Se ridică și veni pe urma pașilor înaripați ai lui Berenice, prin pajiște ; ea se îndrepta către un desiș de arini unde văzuse o vrabie mamă care-și îndemna puiul să zboare. De la fereastra odăii ei, Berenice urmărise acest fragment de sociologie în natură. Abia acum înțelese Cowperwood cu toată claritatea nimicnicia preocupărilor sale în mersul etern al vieții, față de rîvna fremătătoare de a trăi, care-i dădea ghes din toate părțile și pe care Berenice o simțea atît de intens. O vedea întinzînd mîinile spre pămînt și alergînd — aeriană și grațioasă, aplecîndu-se ici, colo, — după cîte un pui de vrabie care fugea de ea. Brusc se lăsă într-o parte, se ridică iute, apoi, radioasă, întorcîndu-se către el, strigă :

— Uite, l-am prins ! Vrea să se lupte cu mine ! O, micuțule drag !

Ţinea în căuşul palmei „copilaşul", cum îi plăcea să-l cheme, cu căpşorul între degetul mare şi arătător, dezmierdîndu-l cu un deget al mîinii libere, rîzînd şi sărutîndu-l, nu atît din dragoste pentru păsărele, ci fiindcă-şi dădea seama cîtă măiestrie punea natura în această vietate şi în propria ei fiinţă. Auzind disperatul ciripit al mamei de pe o creangă de lîngă ea, Berenice se întoarse şi-i strigă :

— Nu face atîta gălăgie. Am să-i dau drumul.

Cowperwood rîdea — îi şedea bine.

— Ea n-are nici o vină, remarcă.

— Aa, ştie că n-am să-i fac rău, spuse Berenice cu vioiciune, ca şi cum chiar aşa ar fi fost.

— Eşti sigură că ştie ? Ce te face să crezi ?

— Pentru că aşa este. Îţi închipui că nu-şi dau seama cînd puii lor sînt cu-adevărat în primejdie ?

— Dar cum să-şi dea seama ? stărui Cowperwood, atras şi interesat de caracterul cu totul personal al logicii lui Berenice. Pentru el, continua să rămînă o enigmă. Nu ştia niciodată ce gîndeşte.

Ea se mulţumi să-l fixeze o clipă cu ochii ei reci, de un albastru de ardezie.

— Îţi închipui că există numai cinci simţuri ? îl întrebă, cu farmec şi candoare. Să ştii că păsările îşi dau perfect seama, şi mama puiului ştie... Se întoarse şi făcu un gest graţios cu mîna spre copacul în care acum domnea o linişte deplină. Ciripitul încetase. Ea ştie că nu sînt o pisică.

Din nou apăru pe faţa lui Berenice zîmbetul acela şăgalnic care-i încreţea nasul, colţurile ochilor şi ale gurii. Cuvîntul „pisică" avea, spus de ea, un accent în acelaşi timp aspru şi dulce. Cuvîntul părea tăiat cu dinţii — cu drăgălăşenie şi forţă. Cowperwood o examină cu atenţia pe care ar fi acordat-o celei mai desăvîrşite fiinţe. În faţa lui se găsea atunci femeia care putea, şi va reuşi, să pună stăpînire pe toată fiinţa sa. Dacă va ajunge s-o intereseze cîtuşi de puţin, va avea nevoie de toate resursele lui sufleteşti. Privirea ei deveni deodată insesizabilă şi directă, prietenoasă şi totuşi rece şi pătrunzătoare. Părea să spună : „Ca să mă poţi interesa pe mine trebuie să fii tu însuţi

cu adevărat interesant"; și în același timp nu părea de loc ostilă unei sincere camaraderii între ei. Zîmbetul care-i încrețea năsucul era destul de elocvent. Cu siguranță că nu avea de-a face cu o Stephanie Platow, nici cu o Rita Sohlberg. Nu putea pune stăpînire pe ea cum făcuse cu Ella Hubby, Florence Cochrane sau Cecily Haguenin. Aici era vorba de o puternică individualitate cu aptitudini pentru romantism, pentru artă, filozofie, pentru viață. Nu se putea purta cu ea cum se purtase cu celelalte. Și totuși Berenice începuse să se gîndească destul de mult la Cowperwood. Trebuie să fie, își zicea ea, un om extraordinar, așa spune și mama, iar ziarele vorbesc mereu despre el.

Puțin mai tîrziu s-au întîlnit la Southampton, unde Berenice venise cu doamna Carter. Împreună cu un tînăr, Greanelle, Cowperwood și Berenice se duseră să facă o baie în mare. Era o după amiază minunată. Marea, ca un covor albastru încrețit, se întindea la est, la sud și la vest; iar spre stînga, în fața lor, se afla încîntătorul țărm de nisip roșcat, formînd o curbă armonioasă. Uitîndu-se la Berenice în costumul de baie și pantofii de mătase albastră, Cowperwood se simțea copleșit de miracolul vieții trecătoare — la început tinerețea, plină de prospețime și vitalitate, și apoi bătrînețea care înseamnă sfîrșitul. El, cu o lungă, variată și zbuciumată experiență și această fată de douăzeci de ani cu judecata ei pătrunzătoare, cu un discernămînt atît de sigur, încît părea deopotrivă de pricepută în problemele vieții ca și el. Nu se putea plînge nici de discuțiile pe care le avuseseră împreună; cunoștințele ei, observațiile pe care le făcea dovedeau o judecată sănătoasă și matură, cu toate că uneori poza, ceea ce era justificat de vîrsta fragedă. Plictisită de Greanelle, nu se mai uita la el, își petrecea timpul stînd de vorbă cu Cowperwood, fascinată de puternica lui personalitate.

— Știi, îi mărturisi, băieții ăștia mă plictisesc groaznic uneori. Sînt atît de anoști. Nu-s decît o pereche de pantofi, o cravată, șosete și un baston, nimic altceva, puse, Dumnezeu știe cum, laolaltă. Vaughn Greanelle e ca un manechin ambulant... Un costum englezesc care umblă cu baston.

— Doamne sfinte, ce rechizitoriu !

— Exact așa e ! Nu știe decît să joace polo, ori ultimul înot la modă, unde se află cutare sau cutare, sau cine se însoară cu cine ! Ce poate fi mai plicticos pe lume ?

Își dădu capul pe spate și respiră adînc de parcă ar fi vrut să se elibereze definitiv de tot ce era plictisitor și searbăd.

— I-ai spus toate astea lui Greanelle ? întrebă Cowperwood curios.

— Firește că i-am spus !

— Atunci nu mă mir că-i așa de grav. Cowperwood se întoarse și-l privi pe băiat, care stătea într-un șezlong alături de doamna Carter și bătea nisipul cu piciorul. Ciudată fată ești, continuă el pe un ton familiar, ai atîta vitalitate și uneori ești atît de directă.

— Din cîte se spune, nu mai mult ca dumneata, pare-se, zise ea, fixîndu-l cu ochii pătrunzători. Și apoi, de ce m-aș lăsa plictisită ? E un prostănac. Se ține scai de mine de cînd sîntem aici și mie nu-mi face nici o plăcere.

Din nou își dădu capul pe spate, apoi brusc începu să alerge pe plajă înspre partea unde lumea se rărea din ce în ce, uitîndu-se în urmă și avînd aerul să-i spună lui Cowperwood : „De ce nu mă urmezi ?“ Năpădit de un val de entuziasm se luă după ea în fugă și o ajunse pe un vad unde, din cauza nisipului care se depusese la mal, apa era limpede și puțin adîncă.

— Uite ! strigă Berenice cînd ajunse lîngă ea, uite cîți pești sînt acolo ! Oo !

Intră în apă, la cîțiva metri de mal unde, sumedenia de aterine, cît sardelele de mari, se jucau, argintii, în lumina soarelui. Berenice fugea după colonia de peștișori, cum fugise după puiul de vrabie, încercînd să-i alunge într-un golfuleț sau o groapă, mai aproape de mal. Cowperwood, vesel ca un băiețandru, porni și el în această urmărire a lor. Alerga într-un suflet. Pierdu un grup, în schimb reuși să prindă un altul într-o adîncitură ceva mai departe și o chemă pe Berenice să vină să-i vadă.

— O ! exclamă ea. Uite-i aici acum. Vino repede. Îndreaptă-i încoace !

Vîntul îi răsfira părul, obrajii trandafirii contrastau cu albastrul luminos al ochilor. Cu mîinile întinse se aplecă deasupra apei — și Cowperwood făcu la fel — iar peștii, vreo cinci, se zbenguiau agitați în fața lor, luptîndu-se să scape. Îi încolțiră brusc, iar Berenice cu un salt reuși să prindă unul. Cowperwood scăpă un altul printre degete; de altfel peștele lui Berenice fusese împins în mîinile ei tot de el.

— Vai! exclamă ea, sărind. Ce minunat! E viu. L-am prins!

Juca tontoroiul, iar Cowperwood o privea și, ademenit de farmecul ei, deveni grav. Ar fi vrut să-i împărtășească simțămintele, să-i spună ce încîntător se purta cu el.

— Tu ești... și făcu o pauză ca să sublinieze importanța cuvîntului, ești pentru mine singura ființă minunată aici.

Berenice se uită o clipă la el nedumerită, ținînd peștișorul viu în mîinile întinse. Cowperwood își dădu seama că timp de o secundă ea rămase locului, neștiind cum să interpreteze aceste cuvinte. Mulți bărbați încercaseră să-i facă declarații. Se obișnuise cu complimentele. Acum însă era vorba de altceva. Tăcu, dar îi aruncase o privire care spunea clar: „Cred că deocamdată ai face mai bine să nu mai spui nimic." Cowperwood înțelese, se liniști, dar era adînc tulburat. Berenice își dădu seama și, veselă, iarăși încrețindu-i-se nasul, adăugă, arătînd peștișorul:

— E ca-ntr-un basm. Am impresia că l-am adus de pe altă lume.

Într-adevăr. Cowperwood înțelesese. Berenice nu era o fată căreia să-i poți vorbi așa. Și totuși, între ei se stabilise un fel de camaraderie, o simpatie de care amîndoi erau conștienți. Dar pentru ea contau și o influențau atît școala, cît și conveniențele sociale, nevoia de a-și cîștiga un loc în societate, prietenii ei cu convenționalismul lor. Dacă Frank Cowperwood n-ar fi fost însurat, își zicea ea, ar fi primit declarația lui cu totul altfel — pentru că era un om fermecător. Dar în condițiile actuale...

Cît despre el, ajunsese la concluzia că Berenice era femeia cu care, dacă ar consimți să-l accepte, s-ar însura bucuros.

CAPITOLUL XLVII

Chibrituri americane

După lovitura cu telescopul în valoare de trei sute de mii de dolari, pe care Cowperwood îl dăruise cu atîta generozitate Universității și grație căreia își putuse procura banii pentru propriile lui afaceri, dușmanii săi s-au resemnat un timp, numai pentru că nu găsiseră încă noi arme de luptă. Opinia publică, stîrnită de presă, continua să-i fie potrivnică. Totuși, privilegiile sale mai erau valabile încă vreo opt-zece ani, iar între timp situația sa putea deveni inatacabilă. Pentru moment, ajutat de ingineri, directori și consilieri juridici, lucra într-un ritm vertiginos la construirea diferitelor linii aeriene. Totodată, prin Videra, Kaffrath și Addison, perfecta un plan de împrumuturi, cu restituire la cerere, acordate de unele bănci din Chicago și anume de băncile care pînă atunci îi fuseseră ostile — ca să poată trece, dacă va fi nevoie, la represalii.

Speculînd stocul mare de acțiuni și obligații pe care le deținea, cîștiga bani cu duiumul, principiul lui fiind să nu dea mai mult de șase la sută celor care cumpărau acțiunile sale, fără însă să aibă vreun capital investit în afacerile lui. Sistemul acesta îi convenea de minune. Cînd acțiunile produceau mai mult de șase la sută emitea altele, le vindea la bursă și încasa profitul. Din casa de bani a diferitelor sale societăți ridica sume enorme, evident sub formă de împrumuturi temporare, personale, care însă ulterior erau trecute de umilii săi subalterni în contul „construcții", „utilaj" sau „cheltuieli tehnice". Cowperwood semăna cu un lup viclean la pîndă într-o pădure plantată de el.

Partea proastă în proiectul liniilor aeriene era că o vreme nu puteau fi rentabile. Concurența liniilor noi tindea să reducă valoarea celor obișnuite din oraș, care-i aparțineau. Numărul de acțiuni ale liniilor noi, ca și de altfel ale liniilor aeriene deținute de el, era imens. Dacă s-ar fi întîmplat ca prețul lor să scadă, atunci ceilalți posesori ai acestor acțiuni vor încerca să scape de ele,

aruncîndu-le pe piaţă, depreciindu-le astfel şi mai mult, şi obligîndu-l pe el să le cumpere ca să le menţină valoarea. Pentru a preveni această situaţie, începu numaidecît cu cea mai mare grijă să strîngă o rezervă de obligaţii de stat pentru nevoi imediate, rezervă de cel puţin opt sau nouă milioane de dolari, căci se temea atît de eventuale crize financiare, cît şi de represalii şi nu voia să fie luat prin surprindere într-o luptă pe viaţă şi pe moarte.

În momentul în care Cowperwood începu construirea liniilor aeriene, nu existau semne că o criză gravă pe piaţa financiară americană ar fi iminentă. Dar nu trecu mult şi unele dificultăţi se şi arătau la orizont. Sistemul trusturilor ajunsese la apogeu. Cărbunele, fierul, oţelul, petrolul, maşinile şi zeci de alte produse din comerţ se şi constituiseră în trusturi, iar alte produse ca de pildă pielea, pantofii, frînghia şi altele, treceau aproape una după alta, sub controlul unor indivizi abili şi fără scrupule. La Chicago, Schryhart, Hand, Merrill, Arneel şi alţii cîştigau sume imense, sprijinind asemenea iniţiative care cereau bani gheaţă, iniţiative ce le erau indicate de financiari mai puţin importanţi, mulţumiţi să primească firimiturile de la masa îmbuibaţilor. Pe de altă parte, în toată America prindea rădăcini ideea că viaţa economică era în mîinile unor titani — care, fără suflet, fără inimă, lipsiţi de înţelegere şi compasiune pentru omul de rînd, îşi puseseră în gînd să-l încătuşeze şi să-l aducă în stare de robie. În cele din urmă masele populare, care se zbăteau în ignoranţă şi mizerie, recurseră cu disperare la panaceul oferit de un important politician din vest.

Acest profet, dîndu-şi seama că aurul devenea tot mai rar şi că banii lichizi şi disponibilităţile ţării intrau sistematic în buzunarele cîtorva oameni care-i întrebuinţau în folosul lor, hotărî că era necesară o mai mare cantitate de monedă care să poată înlesni acordarea creditelor, făcînd să scadă dobînda. În minele de argint se găseau încă mari cantităţi de metal care urmau să fie transformate în monezi, într-o proporţie de şaisprezece dolari argint pentru un dolar aur aflat atunci în circulaţie, iar paritatea celor două metale trebuia să fie asigurată printr-un decret al guvernului. Prin această măsură, cei

cîţiva magnaţi nu vor mai putea niciodată face din monedele curent folosite de popor o armă care să-l ducă la sapă de lemn. De îndată ce se vor lua aceste măsuri vor circula mulţi bani, mai mulţi decît erau în stare să controleze băncile centrale sau oamenii de la conducerea lor. Ce vis frumos, vrednic de o inimă mare şi generoasă, care însă fatal avea să declanşeze o luptă crîncenă pentru cîştigarea controlului politic în guvern, şi lupta nu se lăsă aşteptată.

Financiarii, dîndu-şi seama de schimbările primejdioase care vor rezulta din teoriile noului conducător politic, începură să-l combată atît pe el cît şi ideile partidului democrat al cărui exponent era. Oamenii de rînd din amîndouă partidele — mai mult sau mai puţin flămînzi şi însetaţi, care nu profitaseră niciodată de nimic — îl proslăveau ca pe un mîntuitor, un nou Moise venit să-i scoată din pustiul sărăciei şi mizeriei. Vai de conducătorul care propovăduieşte o nouă doctrină de mîntuire şi care din bunătate oferă mulţimii un panaceu menit să vindece durerile oamenilor ! Coroana lui va fi şi ea o coroană de spini.

Cowperwood, ca şi ceilalţi financiari cu vază, era împotriva ideii de a menţine prin lege paritatea celor două metale, socotind-o pur şi simplu o nesăbuinţă. El numea această operaţie confiscarea averilor celor puţini în folosul celor mulţi. Împotrivirea se datora mai ales fricii provocate de această panică generală, spectrul unei lupte de clasă în care capitaliştii vor dosi banii, îi vor închide în seifuri. Numaidecît începu să ia măsuri de siguranţă. Învesti bani numai în acţiuni sigure, convertindu-le pe cele în care nu avea încredere.

Dar, ca să poată face faţă situaţiei critice, trebui să împrumute sume mari de pe unde putu ; cu acest prilej înţelese imediat că băncile vrăjmaşilor săi din Chicago, precum şi din alte oraşe, erau dispuse să accepte în garanţie acţiunile sale, cu condiţia ca împrumuturile contractate să fie rambursabile la cerere. Deşi bănuia că Hand, Schryhart, Arneel şi Merrill urmăreau să-l ruineze, avînd intenţia să prindă un moment în care să-şi ceară cu toţii rambursarea sumelor şi astfel să-l pună în încurcătură financiară, Cowperwood primi bucuros.

— Cred că știu unde vrea să ajungă șleahta asta, îi spusese pe atunci lui Addison. Dar o să treacă mult pînă să-mi vină ei mie de hac.

Bănuielile îi erau de altfel perfect întemeiate. Schryhart, Hand și Arneel, urmărindu-l prin agenții și misiții lor, descoperiseră imediat — și asta chiar în prima fază a agitației în legătură cu moneda de argint și înaintea dezlănțuirii adevăratei furtuni — că Frank Cowperwood împrumuta sume serioase la New York, Londra, de la unele bănci din Chicago și în alte părți :

— Am impresia, spuse într-o zi Schryhart prietenului său Arneel, că amicul nostru s-a cam întrecut cu gluma. S-a depășit pe sine. Proiectele lui de linii aeriene au înghițit prea mulți bani. La toamnă au loc noi alegeri și el știe că vom lupta pînă-n pînzele albe. Are nevoie de bani pentru electrificarea liniilor sale obișnuite. Dacă am putea afla precis cum stă cu fondurile și de unde s-a împrumutat, atunci am ști ce avem de făcut.

— Dacă nu mă înșel, spuse Arneel, Cowperwood e cam strîmtorat pe plan financiar, sau în tot cazul nu mai are mult. Toată această agitație cu moneda de argint începe să scadă valoarea acțiunilor și să reducă stocurile de bani lichizi. Eu propun ca băncile noastre să-i acorde creditul de care are nevoie, bineînțeles cu condiția să restituie sumele la cerere. Cînd va sosi scadența, dacă nu plătește, îl avem în mînă și nu ne mai scapă, iar dacă putem răscumpăra și alte împrumuturi făcute la alții, cu atît mai bine.

Domnul Arneel rostise aceste cuvinte fără urmă de dușmănie, cu toată greutatea. O dată strîns cu ușa, cine știe, poate chiar foarte curînd, ei îl vor salva — da, îl vor „salva", însă cu condiția ca el să părăsească definitiv orașul Chicago. Existau oameni dispuși să preia întreaga avere spre binele orașului, a conducerii sale cinstite și s-o administreze în consecință.

Din păcate, tocmai atunci domnii Hand, Schryhart și Arneel se lansaseră la rîndul lor într-o aventură, care din cauza agitației produsă de problema argintului nu putea să nu aibă urmări rele. Era vorba pur și simplu de chibrituri, înlesnire care pe atunci, împreună cu multe altele,

forma obiectul unui trust aducînd mari profituri acționarilor. La toate bursele acțiunile *Chibrituri americane* erau bine cotate și se vindeau curent cam la o sută douăzeci de dolari.

Geniile financiare care au avut, primii, ideea unificării tuturor societăților de chibrituri și a unui monopol al desfacerii lor în America au fost domnii Hull și Stackpole — bancheri și agenți de schimb. Domnul Phineas Hull era un om calculat, mărunt de statură și semănînd cu o nevăstuică; avea un păr rar, de un castaniu prăfuit, și o pleoapă, dreapta, care-i cădea peste ochi din cauza unei paralizii parțiale, dădea fizionomiei sale o expresie ciudată, uneori sinistră.

Asociatul său, domnul Benoni Stackpole, cîndva surugiu de poștalion în Arkansas, iar mai tîrziu geambaș, era un om vînjos și cu scaun la cap — înalt, cu o piele unsuroasă, curajos și cu mult simț politic. Fără să aibă mintea unor oameni ca Arneel, Hand sau Merrill, era totuși foarte capabil și plin de istețime. Începuse relativ tîrziu goana după avere, dar acuma lupta din răsputeri să fructifice planul ticluit cu ajutorul domnului Hull. Ispitiți de perspectivele îmbogățirii, ei începuseră prin a strînge toate acțiunile uneia din companiile de chibrituri, după care au avut posibilitatea să trateze cu proprietarii altora. Brevetele și procesele tehnologice, pînă atunci aparținînd diferitelor companii, au fost comasate, iar cîmpul lor de acțiune mărit la extrem.

Dar pentru a realiza toate aceste operații era nevoie de sume mari, mult mai mari decît cele pe care le avuseseră atît Hull cît și Stackpole. Amîndoi veniți din vest, au umblat după capital mai întîi în vest. S-au adresat pe rînd lui Hand, Schryhart, Arneel și Merrill, le-au vîndut stocuri mari de acțiuni la prețuri avantajoase. Cu banii astfel dobîndiți, Hull și Stackpole mergeau înainte mărindu-și afacerile. Obținuseră brevete pentru procese tehnologice în exclusivitate, iar ideea invadării pieței europene și chiar mondiale începuse să le surîdă. În același timp, toți magnații care cumpăraseră cu patruzeci și cinci de dolari bucata acțiunile care acum se vindeau pe piață la o sută douăzeci, se gîndeau ce splendid ar fi dacă acest vis al unui monopol s-ar realiza, iar prețul acțiunilor,

cum era şi firesc, s-ar ridica la trei sute fiecare. Aşadar, nu strica să deţii în plus cîteva acţiuni al căror destin se contura atît de promiţător. De aceea se porni o adevărată luptă : fiecare capitalist începu să strîngă un număr cît mai mare, pentru ca în momentul cînd vor creşte să realizeze o avere.

Un asemenea joc nu poate fi niciodată practicat în aşa fel încît restul comunităţii financiare să ignoreze cu desăvîrşire ce se petrece. Curînd, în cercurile superioare ale bursei, începură să circule zvonuri despre o apropiată creştere senzaţională a acţiunilor *Chibrituri americane*. Cowperwood află şi el de la Addison, totdeauna la curent cu ultimele zvonuri şi, în consecinţă, amîndoi cumpărară cît putură din aceste acţiuni, deşi nu chiar atît de multe încît să nu le poată lichida oricînd cu un mic profit. Timp de opt luni acţiunile *Chibrituri americane* s-au urcat încet dar sigur pînă la a depăşi preţul de două sute de dolari, ajungînd chiar la două sute douăzeci. La acest preţ Cowperwood şi Addison au vîndut întregul stoc pe care îl aveau, realizînd un beneficiu comun de aproape un milion de dolari.

Între timp, inevitabila furtună politică se apropie. Acest nor, care la început fusese doar cît mîna unui om, crescuse rapid în ultimele luni ale anului 1895, iar în primăvara lui '96 devenise ameninţător — furtuna era gata să se dezlănţuie. O dată cu senzaţionala propunere a acelui „Apostol al etalonului argint" ca preşedinte al Statelor Unite [1], care avu loc în iulie, financiarii conservatori din ţară fură prinşi de o groaznică deprimare. Tot ceea ce Cowperwood, cu perspicacitate, făcuse cu luni de zile înainte, alţii, mai puţin prevăzători — din Maine pînă-n California şi din golful Mexic pînă în Canada — începură şi ei să facă. O parte din depuneri fură retrase de la bănci. Acţiuni slabe sau nesigure erau zvîrlite pe piaţă.

În acel moment Schryhart, Arneel, Hand şi Merrill se simţeau prinşi, ca într-o capcană, cu un stoc enorm de

[1] Este vorba de *William Jennings Bryan* (1660—1925) om politic american, candidatul democraţilor la preşidenţia S.U.A. în 1896. A fost învins în alegeri de William McKinley, candidatul republicanilor, partizan al etalonului aur.

acțiuni *Chibrituri americane* în brațe. Dat fiind că strînseseră un număr mare din aceste acțiuni emise în pachete de milioane, se vedeau nevoiți sau să sprijine piața sau să le vîndă în pierdere. Pe de altă parte, o sumedenie de deținători, avînd nevoie de bani și aceste acțiuni vînzîndu-se la două sute douăzeci de dolari, începură să lanseze ordine telegrafic în toate colțurile țării pentru lichidarea lor la bursa din Chicago, unde întreaga afacere fusese înjghebată și unde, evident, se puteau găsi cumpărători.

Față de această întorsătură toți promotorii companiei *Chibrituri americane* discutară și luară hotărîrea să susțină prețul. Domnii Hull și Stackpole, directorii trustului, cel puțin cu numele, au fost însărcinați să cumpere, iar ei, la rîndul lor au apelat la cei mai importanți acționari, cerîndu-le să cumpere proporțional cu numărul de acțiuni pe care-l dețineau fiecare. Hand, Schryhart, Arneel și Merrill, copleșiți de acțiunile care inundau acum piața și pe care trebuiau să le cumpere la două sute douăzeci de dolari ca să le mențină prețul ridicat, se repeziră la băncile lor preferate, ipotecînd vaste cantități la sume de o sută cincizeci de dolari sau chiar ceva mai mult și folosind sumele obținute ca să cumpere alte acțiuni suplimentare pe care erau obligați să le ia.

În cele din urmă, totuși, băncile amice nu mai putură accepta în garanție aceste acțiuni ; momentul devenise critic, iar bancherii, de asemenea, nu mai voiau nici ei să primească.

— Nu, nu și nu ! declară Hand lui Phineas Hull la telefon. Nu mai pot risca un singur dolar în aventura asta și nici nu vreau ! E o afacere foarte bună și îmi dau seama ca și dumneata de avantajele ei. Dar ce-i prea mult nu-i sănătos. Îți spun eu, se apropie un crah. De aceea piața-i plină de aceste acțiuni. Sînt gata să-mi apăr interesele în această afacere, pînă la un anumit punct. După cum am zis, sînt de acord să nu vînd nici una din cele pe care le dețin. Mai mult decît atît nu pot face. Ceilalți asociați ai dumitale în această afacere n-au decît să se apere cum știu. Am alte probleme care mă interesează în egală măsură, ba chiar mai mult decît *Chibrituri americane*.

Același lucru s-a întîmplat și cu domnul Schryhart, care, mîngîindu-și mustăcioara neagră și ondulată se întreba dacă n-ar face mai bine să vîndă ce-i mai rămăsese și să termine odată ; totuși, se temea de furia lui Hand și Arneel dacă va lăsa să cadă piața, provocînd astfel o panică la bursă. Era un mare risc. Pînă la urmă Arneel și Merrill se hotărîră să nu vîndă nici una din acțiunile pe care le aveau ; dar, după declarațiile domnului Hull, nimic și nimeni nu-i va convinge să cumpere nici măcar o singură acțiune în plus, orice s-ar întîmpla !

În acest moment de criză domnii Hull și Stackpole — amîndoi cetățeni onorabili — erau tare cătrăniți. Departe de a fi deopotrivă de bogați ca „protectorii" lor, averea acestora se afla în mare primejdie. Teama de furtuna care se apropia îl făcea pe domnul Stackpole să se îndrepte către singurul liman de scăpare. Iată-l că sosește la biroul lui Frank Algernon Cowperwood. Ajunsese la capătul puterilor, iar Cowperwood era singurul om într-adevăr bogat din oraș, neamestecat încă în aceste speculații. La început Stackpole îi auzise spunînd atît pe Hand cît și pe Schryhart că, dacă Cowperwood, într-un fel sau altul, ar fi băgat în afacerea asta, ei nu voiau să se amestece. Acest lucru se întîmplase cu mai bine de un an în urmă. Acum Schryhart și Hand păreau gata să-i lase pe asociații lor în voia soartei. Nu aveau dreptul să protesteze dacă el, în acest moment de criză, va apela la Cowperwood, pe care spera să se poată bizui.

Domnul Stackpole măsura cam un metru optzeci și cinci, fără pantofi, și cîntărea aproximativ o sută zece kilograme. Purta un costum de olandă maro și o pălărie de paie ; (era pe la sfîrșitul lui iulie), ținea în mînă un evantai făcut dintr-o frunză de palmier și o servietă mică din piele galbenă, în care se găseau acțiunile cu bucluc. Era transpirat și prost dispus. Îl păștea falimentul, un faliment total. Dacă acțiunile *Chibrituri americane* vor cădea sub două sute de dolari, atunci va fi silit să închidă porțile atît ca bancher, cît și ca agent de schimb și, dat fiind obligațiile pe care și le asumaseră el și Hull, vor fi declarați faliți pentru suma de aproximativ douăzeci milioane dolari. Domnii Hand, Schryhart, Arneel și Merrill vor pierde împreună vreo șase sau opt milioane. Băncile locale vor

pierde proporțional, deși nici pe departe așa mult, deoarece împrumutaseră la valoarea de o sută cincizeci și deci vor face doar sacrificiul profitului dintre o sută cincizeci de dolari și cota cea mai redusă la care ajungeau acțiunile.

Cînd îl văzu intrînd pe noul venit, Cowperwood se uită la el cam ironic — știa ce-l aduce. Doar cu cîteva zile în urmă îi spusese lui Addison că probabil avea să aibă loc un crah.

— Domnule Cowperwood, începu Stackpole, am în servietă cincisprezece mii de acțiuni *Chibrituri americane*, în valoare de un milion cinci sute de mii dolari la paritate, cu o valoare pe piață de trei milioane trei sute de mii în momentul de față și care valorează cu prisosință trei sute de dolari bucata. Nu știu dacă ai urmărit cu atenție soarta companiei *Chibrituri americane*. Sîntem deținătorii tuturor brevetelor de mașini care economisesc munca omului și, ceva mai mult, sîntem pe punctul de a încheia cu Italia și Franța contracte de închiriere a mașinilor și a proceselor tehnologice la sume de aproape o sută de mii dolari anual pentru fiecare. Facem sondaje în Austria și Anglia și evident că mai tîrziu o să tratăm și cu alte țări. Să știi că societatea *Chibrituri americane* e menită să aprovizioneze lumea întreagă cu chibrituri, indiferent dacă eu am vreun rol în ea sau nu. Furtuna stîrnită de problema argintului ne-a prins în plin ocean și asta ne cam dă de furcă. Eu am fost totdeauna un om cinstit în relațiile de afaceri și am de gînd să-ți spun exact cum stau lucrurile. Dacă putem depăși criza stîrnită de argint, pînă la începutul anului viitor acțiunile noastre se vor urca la trei sute de dolari bucata. Dacă pe dumneata te interesează aceste acțiuni, poți să le obții imediat la prețul de o sută cincizeci de dolari bucata, bineînțeles cu condiția să te angajezi să nu le scoți pe piață înainte de luna decembrie ; sau dacă nu-mi poți promite asta (se opri o clipă, în speranța că va ghici gîndurile pe fața lui impasibilă)... aș vrea să-mi împrumuți, pentru cel puțin o lună, o sută cincizeci de dolari pe acțiune cu o dobîndă de zece-cincisprezece dolari la sută. sau la orice altă dobîndă ți-ar conveni.

Cowperwood își împreunase miinile, învîrtind cele două degete mari și meditînd la greutățile și incertitudinile materiale ale domnului Stackpole, ajuns la capătul puterilor. Soarta oricărui om este, cu siguranță, înrîurită de noroc și de împrejurări; iată că acum Cowperwood avea ocazia minunată de a se răzbuna pe cei care îl urmăriseră cu atîta înverșunare. Dacă va lua aceste acțiuni la o sută cincizeci de dolari și va negocia imediat întregul stoc la două sute douăzeci de dolari, sau la rigoare la un preț mai mic, atunci *Chibriturile americane* s-ar prăbuși catastrofal. Cînd acțiunile vor ajunge la o sută cincizeci sau mai puțin, atunci îi va fi ușor să le răscumpere pe toate, să-și încaseze profitul, să plătească domnului Stackpole restanța și să primească dobînda, după care, ca pisica sătulă din fabulă, va zîmbi fericit. Toate operațiile astea el le-ar fi făcut cu aceeași dezinvoltură cu care acum își învîrtea degetele.

— Cine, în afară de dumneata și de domnul Hull, întrebă Cowperwood amabil, au sprijinit aici în Chicago aceste acțiuni? Cred că știu cine, dar dacă n-ai nimic împotrivă aș vrea să fiu sigur.

— Nu, firește, n-am absolut nimic împotrivă, răspunse domnul Stackpole, conciliant. Domnul Hand, domnul Schryhart, domnul Arneel și domnul Merrill.

— Exact așa bănuiam și eu, rosti Cowperwood, pe un ton detașat. Ei nu le pot lua, nu-i așa? Au prea multe?

— Au prea multe, încuviință domnul Stackpole, abătut. Aș vrea, înainte de a accepta un împrumut pe aceste acțiuni, să insist asupra unui lucru. Ar trebui ca dumneata să te angajezi să nu scoți nici una pe piață sau, în tot cazul, nu înainte de expirarea termenului la care m-am obligat să-ți restitui împrumutul. Am impresia să există oarecari animozități între dumneata, domnul Hand și ceilalți domni pe care i-am menționat. Dar, după cum spuneam — și crede-mă, sînt sincer, în momentul de față — aflat în plin naufragiu, mă agăț și de-un fir de pai. Dacă vrei să mă ajuți îți ofer cele mai avantajoase condiții și nu voi uita niciodată serviciul pe care mi l-ai face.

Își deschise servieta și începu să scoată acțiunile — pachete lungi de culoare galben-verzuie, strînse la mijloc cu un elastic lat. Fiecare pachet conținea o mie de acțiuni.

Deoarece Stackpole avea aerul că i le dă, Cowperwood le luă cu o mînă și le cîntări în palmă.

— Regret, domnule Stackpole, îi spuse cu simpatie și asta după o clipă de aparentă chibzuire, dar mi-e imposibil să te ajut. Sînt și așa angrenat în tot soiul de afaceri. De altfel, îmi permit foarte rar speculații la bursă. Nu că aș avea ceva anume împotriva vreunuia din domnii pomeniți. Nu-mi pierd vremea să-i urăsc pe toți cei care-mi poartă pică. Evident, aș putea, dacă aș vrea, să iau aceste acțiuni, să ți le plătesc și mîine să le vînd pe piață, dar nu mă interesează. Mi-ar fi făcut plăcere să te ajut și dacă aș fi sigur că le pot păstra trei, patru luni fără nici un risc, aș face-o. Însă... și aici își ridică sprîncenele și avu o expresie binevoitoare, ia spune-mi, ai încercat la toate băncile din oraș ?

— Aproape la toate.

— Și te-au refuzat ?

— Nici ei nu știu cum să scape de ele !

— Păcat. Îmi pare rău, crede-mă. Apropo, nu cumva îl cunoști pe domnul Millard Bailey sau pe domnul Edwin Kaffrath ?

— Nu, nu-i cunosc, răspunse Stackpole, cu o notă de speranță în glas.

— Ei bine, iată doi oameni care sînt mult mai bogați decît s-ar crede. Li se întîmplă să dispună de mari sume de bani. Ar trebui să cauți să te-ntîlnești cu ei, s-ar putea să aibă sume de investit. Și mai e și prietenul meu Videra. Nu știu cum stă acuma. Îl poți găsi întotdeauna la *Twelfth Ward Bank*. Nu știu, dar n-ar fi exclus să ia un număr destul de mare din acțiunile astea. E mult mai bogat decît se crede. Mă surprinde că pînă acum nu ți-a spus nimeni să te adresezi lor. (De fapt, nici una din persoanele susmenționate n-ar fi participat nici măcar cu un dolar la acest împrumut, fără un ordin de la Cowperwood. Stackpole însă n-avea de unde să știe. Lumea nu cunoștea legăturile care existau între ei).

— Îți mulțumesc foarte mult, desigur, mă voi duce, mai zise Stackpole, băgînd înapoi în servietă acțiunile fără căutare.

Cowperwood, cu o ostentativă politețe, sună o stenografă, ca să-i găsească, vorbă să fie, adresa de acasă a

acestor domni, apoi își luă rămas bun, încurajîndu-l pe vizitatorul său. În al nouălea cer, omul de afaceri se hotărîse pe loc să se adreseze nu numai lui Bailey și Kaffrath, dar și lui Videra. În timp ce se afla pe drum spre biroul primului menționat, Cowperwood îl căută pe acesta la telefon.

— Ascultă, Bailey, îi spuse, cînd în sfîrșit îl găsi pe bogatul afacerist din domeniul cherestelei, tocmai acum a plecat de la mine Benoni Stackpole, de la firma *Hull & Stackpole*.

— Da.

— Are la el cincisprezece mii de acțiuni *Chibrituri americane* — valoarea la paritate e de o sută, valoarea pe piață astăzi e de două sute douăzeci de dolari. Încearcă să gajezi toate acțiunile sau măcar o parte la o sută cincizeci de dolari.

— Da.

— Știi ce se întîmplă cu *Chibrituri americane*, nu ?

— Știu doar că au ajuns aici datorită unui joc *à la hausse*.

— Bun, fii atent. Aceste acțiuni or să cadă. S-a zis cu ele !

— Da.

— Eu te rog însă să împrumuți acestui om cinci sute de mii de dolari. Împrumuți gajînd la o sută douăzeci bucata sau chiar mai puțin dacă poți și apoi sfătuiește-l să se ducă la Edwin Kaffrath sau la Anton Videra pentru rest.

— Dar bine, Frank, de unde crezi că pot scoate eu cinci sute de mii de dolari ? Chiar acum ai spus că or să se prăbușească.

— Evident, știu că personal n-ai, dar poți să recurgi la Addison de la *Chicago Trust*, care va onora imediat cecul. Trimite-mi acțiunile și nu te mai gîndi la ele. Restul mă privește pe mine. Dar pentru nimic în lume nu pomeni numele meu și nici nu da impresia că te interesează prea mult. Ne-am înțeles ? Să nu plătești mai mult ca o sută douăzeci de dolari bucata, dacă poți chiar mai puțin. Mi-ai recunoscut vocea, da ?

— Sigur că da.

— După ce termini, vino la mine să-mi spui cum a mers.

— Foarte bine, conchise domnul Bailey, pe tonul unui desăvîrşit om de afaceri.

Numaidecît Cowperwood îl sună pe domnul Kaffrath, apoi pe Videra. În mai puţin de trei sferturi de oră îi pregătise pe amîndoi pentru vizita ce urma să le-o facă domnul Stackpole, care avea să obţină de la ei toată suma dorită, gajînd în medie la o sută douăzeci de dolari acţiunea. Cecurile vor fi onorate imediat. Sumele aveau să fie luate de la diferite bănci — nu exclusiv de la *Chicago Trust Company*. Cowperwood, indirect, va avea grijă ca banii să fie plătiţi imediat, indiferent de numerarul aflat în bănci. Fiecare bancă trebuia să-i trimită lui acţiunile ipotecate. După perfectarea fiecărui punct al acestui program şi convins că toate băncile la care se apelase ştiau perfect că cecurile erau garantate de el sau de alţi oameni solvabili, se aşeză la masa de lucru aşteptînd sosirea emisarilor lui cu acţiunile ce urmau să fie puse la păstrare în seiful său personal.

CAPITOLUL XLVIII

Panica

În ziua de 4 august 1896 oraşul Chicago, lumea financiară de pretutindeni a fost uluită, cutremurată de prăbuşirea societăţii *Chibrituri americane*, ale cărei acţiuni erau printre cele mai solide, precum şi de falimentul pentru suma de douăzeci milioane dolari — a domnilor Hull şi Stackpole, chipurile promotorii societăţii. În ajunul acestei zile, la ora unsprezece dimineaţa, băncile şi agenţiile de schimb din Chicago simţiseră în aer ceva suspect. Din cauza „susţinerii" preţului acţiunilor *Chibrituri americane*, precum şi a dorinţei de a le vinde cît mai grabnic, pachete întregi de asemenea acţiuni venite din toate colţurile ţării erau aruncate pe piaţă, în speranţa că ele vor fi negociate avantajos înaintea catastrofei finale. În jurul bursei, a cărei clădire se ridica la capătul străzii La Salle ca o fortăreaţă sumbră şi cenuşie, mare forfotă — ca şi cum

un imens mușuroi de furnici fusese călcat în picioare. Funcționari și curieri alergau de colo colo, zăpăciți de parcă nici ei nu știau încotro s-o apuce. Agenții de schimb, care în ajun păreau să fi vîndut toate acțiunile *Chibrituri americane*, au fost primii veniți la bursă, iar la auzul gongului începură să ofere din nou acțiunile acestei societăți în pachete groase de două sute pînă la cinci sute bucăți fiecare. Agenții de la *Hull & Stackpole* erau, evident, în primele rînduri ale mulțimii agitate și zgomotoase, cumpărînd toate acțiunile vîndute la prețul pe care sperau astfel să-l mențină. Hull și Stackpole păstrau legătura telefonică și telegrafică atît cu diferitele personalități importante convinse de ei să participe la această campanie *à la hausse*, cît și cu anumiți funcționari și agenți de-ai lor. Evident, în aceste împrejurări amîndoi erau chinuiți de gînduri negre. În acel moment jocul nu se mai desfășura în linii ample și elegante, caracteristice aspectului atrăgător al luptei marilor finanțe. E trist cînd pe căile tulburi ale vieții puhoaie năvalnice sînt zăgăzuite în niște spații înguste și întortocheate ; acești doi oameni, Hull și Stackpole, erau preocupați acum de povara lor meschină, dar nu mai puțin dureroasă. Unde să găsească cincizeci de mii de dolari ca să acopere prețul diferitelor pachete de acțiuni ? Mare pacoste mai căzuse pe capul lor ! Erau și ei doi oameni ca toți ceilalți, cu două mîini și o forță fizică limitată, chemați să astupe crăpăturile la un dig care se surpa mereu și dincolo de care mugeau talazurile spumegînd pînă la cer ale unei mări nimicitoare...

La orele unsprezece domnul Phineas Hull se ridică de pe jilțul din capul solidei mese de mahon, venind în întîmpinarea asociatului său.

— Ascultă, Ben, îi spuse, mi-e teamă că nu mai avem ce face. Am ipotecat acțiuni la atîtea bănci ale orașului, încît ne-ar fi cu neputință să știm ce poziție adoptă fiecare din ele. Un lucru e sigur, tot atît de sigur cum sînt că mă aflu acum în odaia asta — cineva vinde ; dar nu știu cine. Nu crezi că ar putea fi Cowperwood sau unul din oamenii la care ne-a trimis ?

Stackpole, istovit de încercările prin care trecuse în ultimele săptămîni, era grozav de irascibil.

— De unde vrei să știu ? se răsti încruntîndu-se, abătut. Nu-mi vine să cred. N-am avut impresia că pe acești oameni îi interesa jocul la bursă. Oricum, noi trebuie, într-un fel sau altul, să facem rost de bani. Numai de n-ar intra în panică vreunul, că atunci s-a zis cu noi. Rău ne-am mai împotmolit, zău...

Pentru a nu știu cîta oară își petrecu mîna pe după guler, parcă prea strîmt, și-și suflecă mînecile cămășii. În odaie era o căldură înăbușitoare, deși își scosese haina, dar pe urmă își lepădă și vesta și rămase numai în cămașă. Tocmai atunci sună telefonul domnului Hull — cel în legătură cu biroul de la bursă ; acesta tresări și ridică receptorul.

— Da ? întrebă, enervat.

— Două mii de acțiuni oferite la două sute douăzeci de dolari ! Le iau ?

Omul de la telefon, care vorbea pentru un altul aflat la balustrada galeriei rezervate agenților de schimb străjuind „parterul", adică holul central al bursei, transmitea imediat orice semn sau informație primită altuia aflat în incintă. Și astfel „da" sau „nu" spus de domnul Hull se transforma aproape simultan într-o tranzacție la bursă, plătită cu bani gheață.

— Ce zici de asta ? întrebă Hull pe Stackpole, acoperind receptorul cu mîna. Pleoapa dreaptă îi era parcă mai căzută pe ochi ca de obicei. Încă două mii de acțiuni de preluat ! De unde au mai ieșit și astea ? Ț ! ț ! ț !

— Am ajuns la fundul sacului. Asta este, răspunse Stackpole abătut și cu o voce răgușită. Nu se poate, nu se poate ! Totuși am o idee : să sprijinim acțiunile la prețul de două sute douăzeci pînă la ora trei. Pe urmă ne facem socotelile și vedem ce datorăm. Între timp văd și eu ce-mi rămîne de făcut. Dacă băncile refuză să ne ajute, iar Arneel și grupul său se eschivează, dăm faliment și gata ; dar pe legea mea, nu înainte de a mai încerca o ultimă dată ! Poate că n-au să ne ajute, dar...

De fapt domnul Stackpole nu mai vedea ce s-ar fi putut face, în afară de cazul cînd domnii Hand, Schryhart, Merrill și Arneel ar fi fost dispuși să riște sume mult mai mari, dar îl supăra și-l durea ideea că amîndoi ar fi putut să se prăbușească fără împotrivire. Stackpole încercă să-i con-

vingă pe Kaffrath, Videra și Bailey, dar cîteși trei rămaseră neînduplecați. Cufundat în gînduri, își puse pe cap pălăria de paie cu boruri late și plecă. Afară erau aproape treizeci de grade la umbră. În centrul orașului, trotuarele de asfalt și granit răspîndeau o căldură de baie de aburi, încît abia puteai respira. Cerul fierbinte era de un albastru lăptos, iar soarele lucea aprins pe vîrfurile zidurilor înalte ale clădirilor.

Domnul Hand, în birourile sale din Rookery Building, la etajul șapte, suferea de căldură, dar mai ales de griji. Deși nu era sărac, și nici zgîrcit, mai mult decît orice pe lume îl dureau pierderile de bani. De cîte ori nu văzuse cum întîmplarea sau un calcul greșit făceau dintr-un om aparent puternic și îndrăzneț o ființă inutilă și uitată de toți! De cînd Cowperwood îi furase dragostea nevestei sale, aproape nimic pe lume nu-l mai interesa în afară doar de amplele lui tranzacții financiare, în care se includeau investiții rentabile la vreo cincizeci de societăți ; aceste investiții însă trebuiau să aducă, fiecare din ele, mari, foarte mari dobînzi. Gîndul că măcar una din afacerile sale ar putea da greș, sau că ar fi nevoit să ceară noi credite, era suficient pentru a-i declanșa o senzație aproape fizică de nemulțumire și neliniște. Un fel de greață morală și intelectuală punea stăpînire pe el zile întregi, sau, în tot cazul, pînă depășea obstacolul. Domnul Hand nu putea concepe eșecul.

De fapt societatea *Chibrituri americane* se afla acum într-o situație care împiedica aproape cu desăvîrșire orice încercare de a i se veni în ajutor. Pe lîngă cele cincisprezece mii de acțiuni puse deoparte inițial pentru ei de către domnii Hull și Stackpole, Hand, Schryhart, Arneel și Merrill mai cumpăraseră fiecare cîte cinci mii de acțiuni la patruzeci de dolari bucata ; dar de atunci fuseseră forțați să susțină piața cumpărînd încă peste cinci mii de acțiuni fiecare, la prețul de o sută douăzeci la două sute douăzeci bucata, din care majoritatea la ultimul preț. În realitate Hand investise astfel aproape un milion cinci sute mii dolari, iar sufletul lui se întunecase ca pana liliacului. La cincizeci și șapte de ani, un om obișnuit să capete sume mari din toate tranzacțiile sale financiare și să aibă autoritatea inerentă judecății lui infailibile, ajunge,

îngrozit, la cheremul întîmplării, al soartei! Eşecuri de acest fel provoacă de îndată comentarii neplăcute asupra unei eventuale scăderi a forţei şi puterii de discernămînt a celui în cauză.

Astfel, domnul Hand, în acea după-amiază călduroasă de august, şedea într-un fotoliu de mahon sculptat, în colţul cel mai retras al biroului său, şi medita melancolic. De dimineaţă, în faţa unei pieţe care se prăbuşea, ar fi vrut să vîndă totul, pe faţă; şi ar fi făcut-o dacă n-ar fi fost împiedicat de telefoanele lui Arneel şi Schryhart. Aceştia cereau cu insistenţă să se ţină o conferinţă în scopul de a strînge unele fonduri — înainte de a se lua altă măsură. Orice s-ar întîmpla, Hand era hotărît ca a doua zi să se retragă, dacă nu se va ivi vreo ameliorare a situaţiei. Voia să iasă din toată povestea asta, afară numai dacă Stackpole sau Hull n-ar găsi un mijloc ingenios de a susţine piaţa fără ajutorul lui. În vreme ce se gîndea cum ar putea să se descurce, apăru domnul Stackpole, palid, sumbru, transpirat.

— Asta-i, domnule Hand, spuse el, istovit, am făcut tot ce-am putut. Pînă acum Hull şi cu mine am menţinut stabilitatea pieţei. Ai văzut ce s-a întîmplat azi între orele zece şi unsprezece. Acum s-a zis cu noi. Am împrumutat pînă la ultimul dolar şi am gajat ultima noastră acţiune. Averea mea personală precum şi a lui Hull au fost înghiţite. Cineva sau toţi deţinătorii de acţiuni — din afară — ne taie creanga de sub picioare. Paisprezece mii de acţiuni numai de azi dimineaţă! Asta spune multe! Nu se mai poate face nimic dacă dumneavoastră, domnilor, nu sînteţi dispuşi să ne daţi un ajutor cu mult mai substanţial decît pînă acum. Dacă am putea strînge bani ca să acoperim încă cincisprezece mii de acţiuni...

Domnul Stackpole se opri pentru că domnul Hand ridicase un deget gras şi trandafiriu.

— Să nu mai vorbim despre asta, rosti el, solemn. Nici vorbă de aşa ceva. În ce mă priveşte, n-am de gînd să mai vîr nici o leţcaie în afacerea asta. Mai degrabă vînd tot ce am — la orice preţ. Şi sînt sigur că toţi ceilalţi sînt de aceeaşi părere.

Domnul Hand, prudent, îşi ipotecase aproape toate acţiunile la diferitele bănci, ca să aibă sumele necesare pen-

tru alte combinații ; nu îndrăznise însă să vîndă toate acțiunile, știind că va trebui la un moment dat să facă față încurcăturilor ivite prin jocul de bursă. Dar pentru Stackpole amenințarea era impresionantă.

Se uita la domnul Hand ca vițelul la poarta nouă.

— Foarte bine... spuse, atunci nu-mi rămîne decît să mă întorc la birou și să lipesc un anunț pe ușă. Am cumpărat paisprezece mii de acțiuni și nu mai avem nici o lețcaie cu care să le plătim. Dacă băncile sau cineva nu acoperă suma pentru noi, sîntem pierduți... faliți.

Domnul Hand, care știa că dacă domnul Stackpole va face ce spune însemna și pentru el pierderea unei sume de un milion cinci sute de mii de dolari, începu să șovăie.

— Te-ai adresat la toate băncile ? Ce spune Lawrence de la *Prairie National* ?

— Toți spun la fel, răspunse Stackpole, disperat, de altfel, ca și dumneata. Nici unul din ei nu mai poate lua nici o acțiune în plus. Din pricina blestematei agitații cu argintul — asta e și numai asta. Acțiunile noastre n-au nici un cusur. În cîteva luni, mai mult ca sigur, vor fi iarăși bune.

— Crezi ? făcu domnul Hand, acru. Asta în tot cazul depinde de ce se va petrece în noiembrie... (făcea aluzie la viitoarele alegeri pe plan național).

— Da, știu, oftă domnul Stackpole, dîndu-și seama că teoria lui era în funcție de anumite condiții. După care, brusc, strîngînd pumnul drept, strigă : Să-l ia dracu pe parvenitul ăla (se gîndea la „Apostolul libertății argintului"). Numai el e de vină. Și acum, dacă nu mai e nimic de făcut, mai bine plec. Mai am toate acțiunile pe care le-am cumpărat astăzi și care ar trebui să le putem gaja. Tot ar fi ceva, dacă am putea obține măcar o sută douăzeci de dolari pe bucată.

— Ai dreptate, încuviință Hand, m-aș bucura să reușești. Personal însă nu mai pot investi nici un ban. Dar de ce nu te duci să-l vezi pe Schryhart și pe Arneel ? Am vorbit cu ei și am avut impresia că poziția lor e aceeași cu a mea ; dar dacă vor să mai stea de vorbă, eu n-am nimic împotrivă. Nu prea văd ce s-ar mai putea face, dar poate împreună vom găsi un mijloc de a opri masacrul acțiunilor. Nu știu. Numai să nu coboare prea jos.

Domnul Hand își zicea că domnii Hull și Stackpole ar putea fi nevoiți a doua zi să vîndă toate acțiunile pe care le mai aveau cu cincizeci de cenți pagubă la un dolar sau chiar mai rău. Dacă însă acțiunile puteau fi preluate de băncile lor, pentru ei (adică pentru Schryhart, el și Arneel) și vîndute ulterior cu un profit, atunci ei își vor acoperi o parte din pierderi. S-ar putea ca băncile, din ordinul celor patru magnați, să consimtă să facă un ultim efort. Dar cum ? Într-adevăr, cum ?

Cînd Stackpole se duse la Schryhart, acesta, trăgîndu-l de limbă află adevărul asupra vizitei pe care i-o făcuse lui Cowperwood. De fapt și Schryhart se făcuse vinovat chiar în acea zi : scosese pe piață două mii de acțiuni *Chibrituri americane* fără să-și informeze colegii, și evident, dorea să afle dacă Stackpole sau altcineva bănuia că el, contrar angajamentului luat, vînduse acțiuni. În consecință, supuse pe Stackpole unui interogatoriu foarte riguros, iar acesta, preocupat mai ales de soarta lui, nu se sfii să dea cărțile pe față. De altfel, Stackpole găsea că acțiunea sa era justificată de faptul că în orice caz cei patru și așa l-ar fi părăsit.

— Și de ce te-ai dus la el ? strigă Schryhart, manifestîndu-și uimirea și indignarea, care, într-o măsură, erau sincere. Socoteam de la sine înțeles ca sub nici un motiv Cowperwood să nu aibă nimic de-a face cu noi. Dacă-i vorba așa, de ce nu te duci și la dracu să-ți dea o mînă de ajutor ! Dar în același timp se gîndea : „Ce noroc !" căci demersul lui Stackpole nu însemna pentru el numai o portiță de scăpare în legătură cu subtilele și ascunsele sale manevre de bursă, dar și, în cazul în care cei patru vor fi de aceeași părere cu el, o scuză pentru părăsirea firmei *Stackpole & Hull* chiar în momentul prăbușirii.

— Adevărul este, reluă Stackpole, cam jenat și totuși cu îndrăzneală, că joia trecută aveam cincisprezece mii de acțiuni pe care trebuia să scot niște bani. Nici dumneata, nici prietenii dumitale n-ați vrut să mai luați. La fel și băncile. I-am telefonat într-o doară lui Rambaud și el m-a sfătuit să vorbesc cu Cowperwood.

După cum s-a mai relatat, Stackpole se dusese la Cowperwood direct, fără sfatul nimănui, dar în împrejurările de față o minciună era absolut necesară.

— Rambaud ! strigă strîmbînd din nas Schryhart. E omul lui Cowperwood, și el ca și toți ceilalți. Mai prost nici că puteai cădea ! Păi atunci, nu mai încape nici o îndoială, de acolo vin toate acțiunile. Individul ăsta și prietenii lui au să vîndă tot stocul. Trebuia să-ți închipui că așa au să facă. Ne urăște. S-a isprăvit cu dumneata ! Nu-i așa ? Crezi că ți-a mai rămas vreo carte de jucat ?

— Nici una ! răspunse Stackpole, solemn.

— Mda, păcat ! Ai procedat cît se poate de nesăbuit adresîndu-te lui Cowperwood... eh, acum să vedem ce mai putem face.

Ideea lui Schryhart, ca de altfel și a lui Hand, era să determine *Hull & Stackpole* să cedeze băncilor la un preț derizoriu toate acțiunile pentru ca, prin presiuni asupra băncilor respective, acestea să păstreze stocul ipotecat de el și de ceilalți pînă cînd compania *Chibrituri americane* se va pune pe picioare și deci va începe să fie din nou rentabilă. Schryhart era însă furios pe Cowperwood care știuse să profite de împrejurare și să-și asigure un cîștig imens, fără doar și poate. Firește, într-o oarecare măsură criza actuală i se datora lui. După ce plecă Stackpole, Schryhart telefonă imediat lui Hand și lui Arneel, propunînd o întrunire ; un ceas mai tîrziu se aflau împreună cu Merrill în biroul lui Arneel, ca să discute această nouă și foarte interesantă întorsătură pe care o luau lucrurile. De fapt, în cursul acelei după-amiezi, neliniștea acestor domni creștea din ce în ce. Nu că personal n-ar fi fost în stare să se descurce și să-și suporte pierderile, dar efectul moral al unui asemenea faliment (douăzeci milioane dolari), ca să nu mai vorbim de lovitura adusă prestigiului lor și orașului Chicago, centrul vieții financiare americane, era cît se poate de neplăcut, dacă nu cumva catastrofal — și colac peste pupăză, Cowperwood, pescuind în ape tulburi, avusese prilejul să cîștige parale frumoase. Auzind toată tărășenia, Hand și Arneel au scrîșnit din dinți, iar Merrill, ca de obicei, minunîndu-se de subtila inteligență a lui Cowperwood, nu se putea abține să nu-l admire.

Există un fel de mîndrie civică ascunsă în sufletul celor mai mulți cetățeni din sînul unei comunități prospere care, adesea, apare în împrejurările cele mai grele. Acești patru oameni, desigur, nu constituiau o excepție. Domnii Schry-

hart, Hand, Arneel și Merrill erau foarte preocupați de renumele orașului Chicago, precum și de reputația grupului lor în ochii financiarilor din est. Pentru ei era o lovitură tragică, văzînd cum singura lor mare inițiativă luată recent — ca o ripostă la cîteva din uriașele afaceri pornite în ultima vreme la New York și aiurea — avea să se prăbușească atît de prematur. Onoarea lumii financiare din Chicago trebuia salvată pe cît posibil. În consecință, cînd sosi domnul Schryhart, înfierbîntat și tulburat și le povesti cu amănunte tot ce aflase, prietenii săi îl ascultară cu luare aminte, ciulind urechile.

Era între cinci și șase după masă, dar soarele continua să ardă vîlvătăi, deși zidurile clădirilor de pe partea cealaltă a străzii erau cenușii și reci, presărate cu pete negre de umbră. Din cînd în cînd glasul strident al unui mic vînzător de ziare se auzea strigînd „ediție specială", amestecat cu zgomotul pașilor grăbiți ai oamenilor care se îndreptau spre casă, cu zăngănitul tramvaielor... tramvaiele lui Cowperwood.

— Am să vă spun părerea mea, zise Schryhart, în cele din urmă. Cred că am suportat destul manevrele acestui individ josnic. Sigur că nici Hull, nici Stackpole n-aveau dreptul să apeleze la el. S-au expus și pe ei și ne-au expus și pe noi la exact ceea ce ni s-a întîmplat, adică am fost trași pe sfoară cum scrie la carte. Domnul Schryhart era, pe bună dreptate, zeflemitor, rece, neprihănit, agresiv. Și apoi, orice financiar de rangul nostru ar fi trebuit măcar din politețe să ne consulte și pe noi sau, în tot cazul, să consulte băncile noastre și să ne ofere prilejul să preluăm, noi, aceste acțiuni. Ar fi venit în ajutorul nostru ca să salveze onoarea orașului Chicago. Dată fiind situația, nu avea nici un motiv să scoată acțiunile pe piață. Cowperwood știa precis efectul pe care devalorizarea lor îl va produce în oraș. Toată lumea va suferi consecințele, dar lui ce-i pasă ! De altfel, Stackpole mi-a spus că se învoise cu el, sau mai bine zis cu oamenii care evident că-l reprezentau, ca, sub nici un motiv, acțiunile *Chibrituri americane* să nu fie aruncate pe piață. Ceva mai mult, sînt absolut sigur că în nici unul din seifurile lor nu mai există, la ora actuală, vreo acțiune de acest fel. Într-o anumită măsură mi-e milă de bietul Stackpole. Evident, situația

lui era foarte grea. Dar mișelia lui Cowperwood nu are nici o scuză, nici cea mai mică. De cînd îl cunoaștem nu s-a desmințit niciodată — omul ăsta nu-i altceva decît un bandit sinistru. Ar trebui neapărat găsită modalitatea de a pune capăt, aici, carierei lui prospere.

Domnul Schryhart își întinse cu o mișcare bruscă picioarele dolofane, își potrivi gulerul moale de la cămașă și-și netezi mustața, scurtă, aspră, sîrmoasă care încăruntise. Ochii lui scăpărau de o ură nestăvilită.

Cînd discuțiile ajunseră aici, domnul Arneel, cu o putere de judecată care deocamdată nu fusese prea convingătoare, întrebă :

— Cine dintre dumneavoastră știe ceva în legătură cu actuala stare financiară a domnului Cowperwood ? Nu mă refer la linia „L" din Lake Street, sau la Northwestern. Am aflat că-și construiește o casă la New York, care, presupun, că-l costă ceva bani. Știu că a împrumutat patru sute de mii de dolari de la *Chicago Central* ; dar în afară de asta, mai are și alte sume ?

— Da, datorează băncii *Prairie National* două sute de mii de dolari, interveni Schryhart, prompt : am mai auzit și de alte sume, dar acum nu-mi aduc aminte la cît s-ar ridica.

Domnul Merrill, un șoricel de om — cărunt, spilcuit, diplomat, parizian — se agită în fotoliul prea mare pentru el, urmărind pe ceilalți cu ochi ageri, cu o expresie oarecum împăciuitoare. Deși avea un vechi dinte împotriva lui Cowperwood, care refuzase să-i facă hatîrul de a instala linii de tramvaie prin fața magazinelor sale, totdeauna privise cu interes surprizele spectaculoase legate de acest om. În fond îi displăcea ideea unor uneltiri împotriva lui Cowperwood. Considera însă de datoria lui ca într-o astfel de consfătuire să-și spună și el cuvîntul.

— Nu de mult, interveni domnul Merrill, vorbind cam în doi peri, agentul meu, domnul Hill, i-a împrumutat cîteva sute de mii de dolari. Și cred că mai are și alte sume împrumutate și neachitate.

Domnul Hand se agită enervat.

— În tot cazul, spuse el, e dator la *Third National* și la *Lake City* cel puțin tot pe atîta dacă nu și mai mult. Cunosc o bancă de care n-am pomenit încă, unde e debitor

cu cinci sute de mii de dolari. Colonelul Ballinger i-a împrumutat două sute de mii și sînt sigur că-i datorează și lui Anthony Ewer aceeași sumă. A luat de la *Drovers and Traders* în total o sută cincizeci de mii de dolari.

Pe baza acestor informații, Arneel socoti că datoriile lui Cowperwood se ridicau la aproximativ trei milioane de dolari, rambursabili la cerere, dacă nu și mai mult.

— Nu am încă date precise, spuse în cele din urmă Arneel, rar și răspicat. Dacă diseară o să putem vorbi cu cîțiva din președinții băncilor noastre s-ar putea să descoperim fapte noi. Nu vreau să fiu aspru cu nimeni, dar situația noastră e gravă. Dacă nu se face astăzi nimic, atunci mîine dimineață *Hull & Stackpole* va fi la pămînt, cu siguranță. Avem firește, obligații față de băncile cu care lucrăm și pentru noi este o datorie de onoare să facem tot posibilul ca să le venim în ajutor. De asta depinde, în bună măsură, reputația orașului nostru, precum și poziția lui ca centru financiar american. După cum le-am spus și domnilor Stackpole și Hull, personal i-am susținut cît am putut și cred că și dumneavoastră ați făcut la fel. În situația de față, singura noastră scăpare ar fi băncile, dar după cum am aflat ele sînt deja intrate pînă la gît în ipoteci. Așa stau lucrurile cel puțin cu *Lake City* și *Douglas Trust*.

— Cam așa e cu toate, spuse Hand. Și aici, Schryhart și Merrill încuviințară din cap.

După o scurtă dar semnificativă pauză, domnul Arneel continuă :

— Din cîte știu nu avem nici o obligație față de domnul Cowperwood. După cum a subliniat astăzi domnul Schryhart, acest domn, s-ar părea, caută să ne pună bețe-n roate oricînd are prilejul. Tare mă tem că e descoperit la diferite bănci cu sumele mari de care pomenești. De ce nu i s-ar cere imediat achitarea acestor împrumuturi ? Asta ar înzdrăveni băncile locale și le-ar da posibilitatea, ca la rîndul lor, să ne ajute pe noi. Cred însă că atîta timp cît Cowperwood are mîinile libere să lovească se vor abține de a cere aceste restituiri.

Domnul Arneel, personal, n-avea nimic cu Cowperwood, în orice caz nimic special ; totuși Hand, Merrill și Schry-

hart erau prietenii săi. Ei îl considerau pe Arneel pivotul vieții financiare a orașului. Ascensiunea lui Cowperwood, ifosele lui napoleoniene erau o amenințare adusă poziției sale de conducător. Vorbind, Arneel nu-și ridica ochii de pe masa lui de lucru, în dreptul căreia se afla. Se mulțumea să bată, grav, darabana cu degetele. Ceilalți îl priveau încruntați, înțelegînd perfect sensul propunerii sale.

— Minunată idee! Minunată! strigă Schryhart. Mă alătur oricărei inițiative menită să-l îndepărteze pe acest individ. S-ar putea ca situația actuală să fie exact ce ne trebuie ca să ne desăvîrșim planul. În orice caz am trece impasul și am ieși și cîștigați dintr-o situație proastă.

— Nu văd nici un motiv care să-i împiedice pe creditori să ceară restituirea acestor împrumuturi, adăugă Hand, așadar sînt gata și eu să colaborez.

— În ce mă privește n-am nimic împotrivă, spuse Merrill. Totuși socotesc de datoria noastră să fim cu ochii în patru înainte de a lua vreo hotărîre.

— Ce-ar fi să-i chemăm pe bancheri acum, propuse Schryhart, ca să aflăm situația exactă a lui Cowperwood și cît ne-ar costa să sprijinim *Hull & Stackpole?* După aceea îl putem informa pe domnul Cowperwood despre intențiile noastre.

Domnul Hand dădu din cap aprobativ, consultîndu-și totodată ceasul de aur neobișnuit de mare, gravat cu desene complicate și fără valoare artistică.

— Cred, spuse el, că în sfîrșit am găsit soluția cea bună. Propun să-i aducem pe Candish și pe Kramer de la bursă (făcea aluzie la președintele și la secretarul acestei instituții) și pe Simmons de la *Douglas Trust*. În curînd vom ști ce avem de făcut.

Hotărîră cu toții că locul cel mai potrivit pentru întrunirea ce urma să aibă loc era biroul din locuința domnului Arneel. Imediat telefoanele începură să zbîrnîie, curieri fură trimiși și telegrame expediate ca să mobilizeze membrii de mîna doua ai finanței, pe cerberii credincioși ai diferitelor visterii locale, care trebuiau să fie convinși să iscălească și ei această decizie secretă, decizie ce evident nu putea fi combătută de te miri ce funcționăraș sau subaltern.

CAPITOLUL XLIX

Muntele Olimp

Nu se făcuse încă opt, oră la care fusese fixată conferința, și personaje marcante din lumea financiară a orașului Chicago se și aflau în mare fierbere. Domnii Hand, Schryhart, Merrill și Arneel erau acum direct interesați și asta explica tot ! De la șapte și jumătate începuse să se audă tropotul cailor, zăngănitul clopoțeilor de la hamuri, iar trăsuri splendide, deschise, trăgeau în fața reședințelor elegante și un președinte de bancă sau cel puțin un director își părăsea locuința ca să se ducă la domnul Arneel, unde fusese chemat de unul din membrii celor patru mari. Figuri proeminente ca Samuel Blackman, fostul președinte al vechii societăți de gaz aerian din Chicago — acum în consiliul de administrație al băncii *Prairie National*, Hudson Baker, fostul președinte al societății de gaz aerian *West Chicago*, acum în consiliul de administrație al băncii *Chicago Central National*, Ormonde Ricketts, proprietarul ziarului *Chronicle* și membru în consiliul de administrație al băncii *Third National*, Norrie Simms, președintele societății *Douglas Trust*, Walter Rysam Cotton, fost agent angrosist de cafea și acum membru în consiliul de administrație al diferitelor societăți, toți aceștia erau pe drum. Alcătuiau o adevărată procesiune de domni solemni, îngîndurați, trufași, preocupați să ia înfățișarea de rigoare și să facă o impresie bună.

Pentru că — și acesta este un adevăr pe care toți trebuie să-l cunoască — nimeni nu e mai mîndru și mai îngîmfat de zorzoanele vieții materiale decît cei care le-au dobîndit de curînd. Se pare că este de o mare importanță să întruchipezi, dacă nu în fapt, dar cel puțin prin comportări și atitudine o „prezență“ adecvată reprezentantului tradițiilor și conducătorului clasei celor avuți. Fiecare din cei mai sus menționați și încă mulți alții, în total treizeci, porniseră la drum, plini de demnitate, pe zăduful unui sfîrșit de zi toride ca să ajungă cît mai repede la porțile

casei impunătoare și confortabile a domnului Timothy Arneel.

Acest important personaj nu era de față ca să-și primească musafirii, și nici domnii Hand, Schryhart și Merrill. În asemenea împrejurări n-ar fi fost de demnitatea unor semeți potentați ca ei să-și primească personal subalternii. La ora fixată pentru întîlnire, cei patru se găseau încă în respectivele lor birouri, desăvîrșind fiecare în parte amănuntele planului acceptat împreună și pe care mai tîrziu aveau să-l prezinte tuturor, fără prea multă vorbărie și cu aparentă spontaneitate. Deocamdată musafirii n-aveau încotro, trebuiau să aștepte sosirea gazdelor. Li se serviră băuturi răcoritoare, lichioruri, dar toate astea nu reușiră să-i înveselească.

Deși exista un cuier special pentru pălării, nimeni nu-l utilizase din motive necunoscute, fiecare preferase să-și păstreze această podoabă a capului. Avînd drept fundal lambriurile și scaunele cu huse de olandă, pentru vară, musafirii alcătuiau o adevărată galerie diversă și destul de interesantă. Domnii Hull și Stackpole, cadavrele sau victimele care formau motivul și obiectul acestei grave întruniri, nu erau de față în acea încăpere ; ei se aflau într-o altă cameră a clădirii de unde puteau fi aduși și audiați dacă ar fi fost nevoie. Această adunare — așa zisa protipendadă — tot ce avea orașul mai solid și mai priceput în materie de finanțe, era de o gravitate pe care o întîlnești doar în ajunul unui formidabil crah. Înaintea sosirii lui Arneel se putea auzi în odaie un adevărat zumzet de glasuri care comentau zvonurile de la bursă, pe tonul :

— Nu mai spune !

— E chiar așa de grav ?

— Știam că lucrurile merg prost, dar nici prin gînd nu mi-ar fi trecut că în așa hal chiar.

— Din fericire noi n-avem prea multe acțiuni din astea. (Declarația era făcută de unul din puținii bancheri norocoși.)

— Am fost chemați aici într-un scop important, nu-i așa ?

— Nu mai spune !

— Doamne, doamne !

Nici un cuvînt de critică din partea nimănui, nici împotriva lui Hand, Schryhart, Arneel sau Merrill, deși faptul că sprijineau strîngerea fondurilor era bine cunoscut. Se credea despre ei că sînt niște filantropi care invitaseră toată lumea asta în scopul de a-i scăpa pe alții de ruină și nicidecum spre a-și aranja treburile lor. Exclamații ca :

— Vai, domnul Hand, ce om minunat ! Minunat !

Sau :

— Domnul Schryhart — foarte capabil... ce mai, un om extrem de capabil !

Sau :

— Poți fi sigur că acești oameni nu vor lăsa nici acum să se întîmple ceva grav în treburile orașului.

Pretutindeni se auzeau asemenea osanale. Faptul că imense cantități de numerar și valori erau în joc în numele unuia sau altuia din cei patru circula între bancheri ca un zvon misterios. Nimeni din cei prezenți nu știa — cel puțin deocamdată — că Frank Cowperwood sau prietenii lui ar fi tras vreun profit sau că erau într-un fel sau altul amestecați.

Exact la ora opt și jumătate domnul Arneel, dezinvolt, intră primul, iar Hand, Schryhart și Merrill sosiră puțin mai tîrziu, fiecare separat. Frecîndu-și mîinile și ștergîndu-și sudoarea de pe față cu batistele, se uitau împrejur încercînd, în împrejurări atît de grele, să pară cît se poate de detașați și de bine dispuși. Aveau de salutat mulți prieteni vechi, trebuiau să se intereseze de sănătatea nevestelor și a copiilor lor. Domnul Arneel purta un costum de olandă gălbuie și o cămașă de mătase albă cu dungi albastru deschis. Avea în mînă un evantai în formă de frunză de palmier ; grumazul lat și pieptul său frumos dezvoltat îi dădeau un aer patern amintindu-ți de sînul lui Avram. Chelia lucioasă și rotundă îi era acoperită cu broboane de sudoare.

Domnul Schryhart, dimpotrivă, cu toată temperatura ridicată, părea tare, solid, de parcă ar fi fost sculptat dintr-un lemn de culoare închisă.

Domnul Hand, un om în genul domnului Arneel, deși mai robust și parcă mai voinic, își pusese cu acest prilej un costum de mătase bleumarin, cu pantalonii în dungi

deschise, puțin bătătoare la ochi. Chipul lui congestionat, arhaic, avea o expresie gravă și în același timp încurajatoare, de parcă ar fi spus : „Dragii mei copii, trecem prin momente foarte grele, dar ne vom strădui să facem tot ce ne va sta în putință..."

Domnul Merrill era rece, pretențios și indolent, exact în măsura în care un negustor își poate permite să fie astfel. Din cînd în cînd întindea o mînă îngrijită și glacială, zîmbind și dînd politicos din cap, de cele mai multe ori fără să vorbească.

Domnul Arneel, prin importanța sa primordială, conferită de o avere fabuloasă, ocupa fotoliul prezidențial (ceea ce după părerea unanimă i se cuvenea) — care era cu această ocazie deosebit de mare și așezat în capul mesei.

A fost un moment de rumoare cînd la propunerea lui Schryhart înaintă, făcînd cîțiva pași, și luă loc. Ceilalți trei „mari" se așezară și ei.

— Ei bine, domnilor, începu domnul Arneel, sec (avea vocea joasă și cam răgușită). Voi căuta să fiu cît se poate de succint. Prilejul acestei întîlniri este foarte neobișnuit. Cu toții sînteți informați, presupun, de situația domnilor Hull și Stackpole. Aproape sigur *Chibrituri americane* se va prăbuși mîine dimineață, dacă nu se iau măsuri radicale astă seară. Întrunirea noastră are loc la propunerea mai multor persoane și la cererea cîtorva bănci.

Domnul Arneel vorbea pe un ton neoficial, parcă ar fi susținut o conversație mondenă, stînd de vorbă cu un prieten într-un șezlong.

— Falimentul, continuă el, pe un ton hotărît, dacă are loc, și eu sper să nu aibă, ar lovi crunt unele bănci și persoane particulare, lucru pe care vrem cu tot dinadinsul să-l evităm. Principalii creditori ai societății *Chibrituri americane* sînt băncile noastre locale și unii particulari care au avansat bani, primind în gaj acțiunile. Am aici lista lor și sumele creditate. Totalul se ridică la aproximativ zece milioane dolari.

Domnul Arneel, cu indiferența arogantă a omului puternic și bogat, nu găsi de cuviință să explice cum căpătase lista și nici nu părea cîtuși de puțin alarmat. Se mulțumi s-o scoată, tacticos, dintr-un buzunar și s-o despăturească pe masă dinaintea lui. Cei de față se întrebau cine

ar putea fi pe listă, cu ce sume şi dacă domnul Arneel avea de gînd să le-o citească.

— Şi acum, reluă domnul Arneel, grav, aş vrea să vă informez că domnul Stackpole, domnul Merrill, domnul Hand şi cu mine am investit într-o oarecare măsură diferite sume în aceste acţiuni şi pînă astăzi după masă am considerat de datoria noastră să le susţinem, nu atît în interesul nostru, cît în cel al băncilor care au primit stocuri de acţiuni în garanţie, şi în interesul oraşului, în general. Am avut încredere în domnul Hull şi în domnul Stackpole. Am fi putut face mai mult dacă ar fi existat cea mai mică speranţă că alţii în afară de noi puteau să ia asupra lor aceste acţiuni fără să se expună prea mult; dat fiind însă noua întorsătură pe care au luat-o lucrurile, sîntem convinşi că aşa ceva nu mai este cu putinţă! De o bucată de vreme domnul Hull, domnul Stackpole şi diferiţi directori de bancă au avut motive serioase să creadă că cineva îi lucrează, iar acum bănuiala lor s-a transformat în certitudine. Din cauza acestei certitudini şi pentru că numai o acţiune colectivă din partea băncilor şi a persoanelor direct interesate ar putea salva, în momentul de faţă, prestigiul financiar al oraşului am hotărît să vă convocăm aici. Aceste acţiuni vor continua să inunde piaţa. Nu este exclus ca compania *Hull & Stackpole* să se vadă silită să lichideze. În tot cazul un lucru este sigur: dacă pînă mîine dimineaţă nu putem strînge o sumă însemnată de bani ca să le acoperim datoriile, mîine vor fi declaraţi faliţi. Evident, indirect, această catastrofă se datorează şi agitaţiei create de problema argintului, dar noi credem că a fost provocată de un alt motiv — cu mult mai important — de perfidiile unor manevre locale, care acum au ieşit la iveală şi pun viaţa financiară a comunităţii în situaţia grea în care se află azi. Eu cred că e bine să spun lucrurilor pe nume. Este opera unui singur om — domnul Cowperwood. *Chibrituri americane* putea să se remonteze, iar oraşul să evite primejdia pe care o înfruntă acum, dacă domnul Hull şi domnul Stackpole n-ar fi comis eroarea de a apela la acest individ...

Domnul Arneel se opri, iar domnul Norrie Simms, mai emotiv din fire ca ceilalţi, se simţi dator să strige, cu amărăciune:

— Banditul !

La numele lui Cowperwood, asistența manifestase interes, însoțit de un murmur de dezaprobare.

— De îndată ce a luat în garanție aceste acțiuni, continuă domnul Arneel, solemn, și în ciuda cuvîntului dat că nu va scoate o singură acțiune pe piață, domnul Cowperwood nu a încetat să le vîndă. Ceea ce a făcut și ieri și astăzi, necontenit. Peste cincisprezece mii de acțiuni au inundat brusc piața, fără să se poată descoperi de unde vin ; noi avem însă toate motivele să credem că vin din aceeași sursă. Rezultatul este că atît *Chibrituri americane*, cît și domnii Hull și Stackpole personal, se află pe marginea prăpastiei.

— Mizerabilul ! strigă domnul Norris Simms, indignat, ridicîndu-se aproape în picioare. (Societatea *Douglas Trust* investise bani grei în *Chibrituri americane.)*

— Ce odios ! exclamă domnul Lawrence de la banca *Prairie National*, care, din cauza deprecierii lor, putea să piardă mai mult de trei sute de mii de dolari în acțiuni ipotecate. La această bancă, Cowperwood împrumutase cel puțin trei sute de mii de dolari restituibili la cerere.

— Cu siguranță că avem de-a face cu mașinațiile diabolice ale acestui individ, remarcă Jordan Jules, care nu făcuse încă nici un pas înainte în lupta sa cu Cowperwood în legătură cu consiliul municipal și cu treburile societății *Chicago General*. Banca *Chicago Central*, al cărei director era acum Jordan Jules, reprezenta una din băncile la care, cu spiritul său judicios, Cowperwood făcuse împrumuturi.

— E o rușine să fie lăsat să-și bată joc de oraș în felul ăsta, spuse domnul Sunderland Sledd, adresîndu-se vecinului său, domnul Duane Kingsland, directorul unei bănci controlate de domnul Hand.

Atît acesta cît și Schryhart notau cu satisfacție efectul cuvintelor domnului Arneel asupra asistenței.

Domnul Arneel se scotoci din nou prin buzunare și scoase o altă foaie de hîrtie pe care o depuse pe masă, în fața lui.

— A sosit momentul, continuă grav, cînd sinceritatea este absolut necesară, binețeles dacă vrem să facem

ceva — şi eu trag nădejde că vrem. Am însemnate aici parte din împrumuturile contractate de domnul Cowperwood la diferite bănci locale şi încă neachitate. Aş vrea acum să ştiu dacă dumneavoastră mai cunoaşteţi şi alte împrumuturi asupra cărora aţi dori să ne atrageţi atenţia.

Se uită solemn în jur.

Îndată, domnii Cotton şi Osgood menţionară alte împrumuturi necunoscute pînă atunci. Cei prezenţi începeau să-şi dea seama, în linii generale, ce avea să urmeze.

— Domnilor, reluă domnul Arneel, înainte de a veni aici m-am consultat cu cîţiva dintre oamenii noştri de frunte. Cu toţii am căzut de acord că deoarece atîtea bănci au nevoie de fonduri cu care să înfrunte criza actuală şi cum, de asemenea, nimeni n-are vreo obligaţie specială să se ocupe de interesele personale ale domnului Cowperwood, ar fi poate oportun să i se ceară achitarea împrumuturilor sale, iar cu banii astfel dobîndiţi să se vină în ajutorul băncilor şi oamenilor care i-au sprijinit pe domnii Hull şi Stackpole. N-am nimic împotriva domnului Cowperwood — adică, personal nu m-a lezat cu nimic — dar, evident, nu pot admite procedeul de care s-a servit în această împrejurare. Aşadar, dacă nu găsim undeva banii de care aveţi nevoie, atunci domnilor, vă atrag atenţia că vor mai urma şi alte falimente. Multe bănci vor fi asediate de public, dornic să-şi retragă depunerile. În situaţii ca cea de faţă timpul joacă un rol principal, trebuie să ne grăbim.

Domnul Arneel făcu o pauză şi îşi roti privirile. În sală auzea un zumzet de vorbe aprige şi jignitoare la adresa lui Cowperwood.

— Acum e cazul să plătească tot răul pe care l-a pricinuit, spuse domnul Blackman către domnul Sledd. A avut destulă vreme să-şi facă de cap. A venit momentul să-l punem cu botul pe labe.

— Chiar astă seară a sosit momentul, întări domnul Sledd.

Între timp domnul Schryhart se ridică din nou în picioare.

— Eu cred că dacă toată lumea este de acord, domnul Arneel, în calitatea sa de preşedinte, ar putea cere fie-

căruia din domnii aici de față să-și exprime părerea, ca ea să fie formulată în scris și să justificăm astfel scopul acestei întruniri.

Domnul Kingsland, un om înalt, cu favoriți, se sculă la rîndul său și întrebă cum anume a putut Cowperwood să pună mîna pe acțiuni și dacă cei de față erau absolut convinși că aceste acțiuni care inundau piața veneau de la el sau de la prietenii săi.

— Mi-ar displăcea profund gîndul că am putea face cuiva o nedreptate, spuse el în concluzie.

Ca răspuns, domnul Schryhart trimise după domnul Stackpole ca să depună mărturie. Parte din acțiuni fuseseră indiscutabil identificate. Stackpole povesti întîmplarea amănunțit, stîrnind mînia asistenței și așa pornită împotriva lui Cowperwood.

— Este de necrezut că indivizi care-și permit să facă astfel de lucruri mai merg cu fruntea sus în lumea financiară, spuse un anume domn Vasto, președintele băncii *Third National*, adresîndu-se vecinului său.

— Eu cred că n-o să întîmpinăm nici o greutate dacă sîntem de acord să acționăm mînă-n mînă într-o problemă ca asta, rosti domnul Lawrence, președintele băncii *Prairie National*, foarte îndatorat lui Hand pentru diferite favoruri făcute de acesta odinioară și în prezent.

— Ne aflăm în situația, domnul Schryhart nu pierdea nici un prilej ca să mai adauge unele explicații, în care o întorsătură politică neprevăzută a iscat o criză la fel de neprevăzută și de care acest individ se servește acum ca să-și sporească puterea în dauna tuturor. Prosperitatea orașului nostru nu înseamnă nimic pentru el și nici situația băncilor la care a apelat. Individul ăsta-i o otreapă, și dacă lăsăm să ne scape prilejul care ni se oferă acum de a-i spune de la obraz ce credem despre el ne facem vinovați față de orașul și confrații noștri.

— Domnilor, încheie domnul Arneel, după ce diferitele debite ale lui Cowperwood fuseseră înscrise cu minuțiozitate pe o listă, nu credeți că ar fi trebuit să trimitem după domnul Cowperwood, ca să-i expunem direct hotărîrea noastră și motivele care au determinat-o? Presupun că sîntem cu toții de acord că trebuie prevenit.

— Cred că ar trebui prevenit, spuse domnul Merrill, care în spatele acestor vorbe blînde întrevedea o lovitură de măciucă dată în moalele capului.

Hand şi Schryhart se uitară unul la altul şi apoi la Arneel, aşteptînd ca altcineva să mai vină cu noi propuneri. Văzînd însă că nu se pronunţă nimeni, Hand, care spera că aceasta va fi lovitura de graţie pentru Cowperwood, zise cu răutate :

— Dacă dăm de el, nu văd de ce nu i-am spune ; cred că nu-i prea tîrziu. N-ar fi rău să priceapă că are de-a face cu acţiunea colectivă a forţelor financiare care conduc oraşul.

— Exact, adăugă domnul Schryhart. A venit momentul să înţeleagă ce gîndesc oamenii avuţi ai acestei comunităţi despre el şi despre metodele lui necinstite.

În sală se auzi un murmur de încuviinţare.

— Perfect ! mai spuse domnul Arneel. Anson, dumneata îl cunoşti mai bine ca noi. Poate că ar fi cu cale să-l rogi prin telefon să vină aici. Spune-i că avem o şedinţă executivă.

— Eu cred că ar fi mai bine, dacă dumneata, Timothy, i-ai vorbi personal, replică Merrill.

Arneel, om de acţiune prin excelenţă, se sculă şi părăsi odaia, îndreptîndu-se către o încăpere mică unde se afla telefonul, un fel de birou minuscul de unde puteai vorbi fără teamă de a fi auzit de cineva.

În seara aceea Cowperwood şedea la biroul său şi examina în detaliu vreo şase cataloage de artă strînse în timpul săptămînii. Ştia că societatea *Chibrituri americane* se va prăbuşi probabil a doua zi dimineaţă. De asemenea aflase prin intermediarii şi agenţii săi de schimb că la ora aceea în casa lui Arneel avea loc o conferinţă. De mai multe ori, în cursul zilei, stătuse de vorbă cu bancherii şi agenţii săi de schimb, îngrijoraţi de posibilitatea unei scăderi a diferitelor acţiuni ipotecate, iar valetul său îl chemase de vreo zece ori să vorbească la telefon cu Addison, Kaffrath şi cu un agent de schimb pe care-l chema Prosser. Pe acesta din urmă îl angajase în locul lui Laughlin în conducerea speculaţiilor sale particulare ; trebuie să adăugăm că mai luase contact şi cu băncile ai căror preşedinţi se aflau acum la conferinţa convocată de Arneel.

Dacă Cowperwood era detestat, suspectat sau temut de puternicii conducători ai acestor instituţii, cu subalternii lor lucrurile nu se petreceau la fel, ba unii sperau ca din simplul fapt că-l trataseră pe Cowperwood cu deferenţă să poată în viitor trage foloase materiale de pe urma lui. Iar el, cu o satisfacţie, nu lipsită de ironie, reflecta la felul în care parase loviturile adversarilor săi.

În timp ce ei chibzuiau cum ar putea acoperi pierderile grave care-i aşteptau a doua zi, el se felicita de cîştigurile corespunzătoare. O dată toate tranzacţiile încheiate, Cowperwood se va alege cu aproape un milion de dolari beneficiu. Nu avea impresia că-i nedreptăţise prea mult pe domnii Hull şi Stackpole, cărora oricum nu le mai rămînea nimic de făcut. Şi dacă el ar fi lăsat să-i scape acest prilej de a-i submina, Schryhart sau Arneel ar fi făcut-o cu siguranţă.

Pe lîngă perspectiva unui mare triumf financiar gîndul îi mai zbura şi la Berenice Fleming. Aşa se întîmplă uneori chiar şi cu oamenii cei mai inteligenţi. Imaginea lui Berenice nu-l mai părăsea ; i se întîmplase chiar s-o viseze. Rîdea în sinea lui de felul în care căzuse în mrejele unei fetişcane — şuviţele părului ei roşcat ! Dar treburile îl reţineau acum la Chicago şi era obsedat de ea, se întreba cum îşi petrece timpul, unde se duce, spunîndu-şi cît s-ar simţi el de bine dacă ar fi împreună, uniţi şi fericiţi.

Din păcate, în cursul verii petrecute la Narragansett, Berenice, printre alte distracţii, acorda o oarecare atenţie unui locotenent, un anume Lawrence Braxmar, ofiţer în marina americană, pe care îl găsise acolo, ca ataşat la portul naval din Portsmouth, New Hampshire. Cowperwood, venind să petreacă vreo cîteva zile în est, din dorinţa de a mai vedea puţin femeia visurilor sale, fusese dezagreabil impresionat de Braxmar şi de tot ce prezenţa aceasta ar fi putut să însemne. Pînă atunci Cowperwood nu-şi făcuse prea multe griji cu privire la tinerii pe care Berenice îi cunoştea. Vrăjit de personalitatea ei, nu concepea ca ceva să poată vreodată şi pentru un timp mai lung sta între el şi îndeplinirea idealului său. Berenice trebuia să fie a lui. Trebuia să cucerească acest spirit radios, învăluit în atîta graţie şi frumuseţe şi astfel să găsească fericirea. Berenice era atît de tînără şi de detaşată, totuşi, încît une-

ori se întreba cum ar putea să se apropie de ea. Ce anume să-i spună? Ce să facă? Pe Berenice nu o impresionau cîtuși de puțin nici bogăția și nici celebritatea lui Cowperwood. Era obișnuită (fără să-și dea seama cît de mult îi datora lui pentru aceasta) cu o lume mult mai strălucitoare și mai statornică decît cea în care trăia el. Examinîndu-l cu atenție pe Braxmar, cînd îl întîlnise pentru prima oară, lui Cowperwood îi plăcuse chipul acestuia, inteligența lui, considerîndu-l un om capabil, dar totodată se întreba cum să scape mai repede de el. Urmărind-o din priviri pe Berenice, care împreună cu locotenentul se plimbau, unul lîngă altul, pe faleză, la malul mării, se simți deodată singur și oftă. În dragoste, incertitudinea e deseori chinuitoare. Ce n-ar fi dat să mai fie iarăși tînăr, necăsătorit!

Așadar, în seara cu pricina îl obseda imaginea ei ca un sumbru ecou venit din depărtare, cînd, la ora unsprezece și jumătate, telefonul sună din nou și auzi o voce joasă și egală, care-i spunea:

— Domnul Cowperwood? Aici este domnul Arneel.

— Da.

— Cîțiva dintre financiarii cei mai importanți ai orașului s-au strîns astă seară la mine acasă. Discutăm ce mijloace s-ar putea folosi ca să putem evita, mîine dimineață, primejdia unei catastrofe. După cum probabil ești informat, *Hull & Stackpole* se află într-o situație grea. Dacă nu facem ceva în sprijinul lor astă seară, mîine dimineață vor fi faliți pentru suma de douăzeci milioane dolari. Nu atît falimentul lor ne interesează cît efectul pe care l-ar avea asupra acțiunilor în general și asupra băncilor. Din cîte am aflat, o parte din împrumuturile dumitale sînt și ele în cauză. Domnii aici prezenți au propus să te chem la telefon și să te rog să vii, dacă vrei, ca să ne ajuți să hotărîm ce e de făcut. Pînă mîine dimineață trebuie găsită o soluție radicală.

La vorbele lui Arneel, Cowperwood reacționă ca un mecanism bine uns.

— Împrumuturile mele? întrebă el, cu suavitate. Nu văd legătura. Nu datorez nici un ban băncii *Hull & Stackpole*.

— Evident, dar există cîteva bănci care dețin acțiuni gajate de dumneata și aceste bănci — majoritatea lor — au de gînd să-ți ceară chiar astă seară sumele împrumutate de dumneata pentru acțiunile depuse. Ne-am decis să te invităm aici ca să discutăm împreună problema și ne-am gîndit că dumneata ai avea poate o altă propunere de făcut.

— Înțeleg ! exclamă Cowperwood ironic. Ideea dumneavoastră este să mă sacrificați pe mine spre a salva *Hull & Stackopole*. Nu-i așa ?

Ochii lui Cowperwood, ca și cum Arneel s-ar fi aflat în fața lui, scăpărau de indignare.

— Eh, nu-i chiar așa, zise acesta precaut, dar ceva trebuie să facem. Nu crezi c-ar fi mai bine să vii aici ?

— Cum să nu, vin, rosti Cowperwood, jovial. Mai ales că astea nu-s lucruri pe care să le putem discuta prin telefon.

Puse aparatul în furcă, apoi sună și spuse să fie trasă trăsura la scară. Pe drum se felicită de prudența care-l făcuse, fiindcă se aștepta la un asemenea atac, să pună la o parte în seifurile de la subsolurile companiei *Chicago Trust*, un stoc de obligații de stat cu o dobîndă mică în valoare de mai multe milioane. Ajungînd la ananghie, putea oricînd să le depună în gaj. Acum se vor convinge o dată pentru totdeauna ce om puternic și invulnerabil era.

Cowperwood intră la domnul Arneel. Avea o înfățișare perfect reprezentativă pentru omul timpului său. Purta un costum subțire de vară, făcut dintr-o mătase gri și crem, pălărie de paie cu o panglică alb și albastru, pantofi maro deschis din pielea cea mai suplă — într-un cuvînt, părea întruchiparea unui om sigur de sine, îngrijit, elegant. O dată introdus în încăpere privi în jur, bravînd, ca un leu.

— Frumoasă noapte, domnilor, spuse, îndreptîndu-se spre scaunul indicat de domnul Arneel. Foarte potrivită pentru o conferință. Trebuie să vă mărturisesc că e prima dată cînd văd atîtea pălării de paie la o înmormîntare. Cred că e vorba de înmormîntarea mea. Ce doriți de la mine ?

Zîmbea liniştit şi cu o uşoară ironie, iar zîmbetul lui, dacă ar fi venit de la oricare altul în afară de el, ar fi stîrnit simpatia în rîndul asistenţei. La el însă, era dovada unei forţe fundamentale ce, în ascuns, îi înfuria şi-i umplea de venin pe aproape toţi cei de faţă care acum se mulţumeau să se agite enervaţi şi duşmănoşi. Cîţiva dintre cei ce-l cunoşteau personal pe Cowperwood îl salutară — Merrill, Lawrence, Simms ; în ochii lor însă nu se citea nici urmă de prietenie.

— Ei bine domnilor ? întrebă Cowperwood, după cîteva clipe de tăcere ameninţătoare, în care-l văzu pe Hand întorcînd capul şi privirea lui Schryhart fixînd tavanul.

— Domnule Cowperwood, începu, imperturbabil, domnul Arneel, care nu ţinea de loc seama de aerul degajat al noului venit, aşa cum ţi-am comunicat la telefon, noi ne-am întrunit aici pentru a înlătura, dacă va fi posibil, o stare de panică cu urmări foarte grave care-ar putea avea loc mîine. *Hull & Stackpole* se află în pragul falimentului. Împrumuturile neachitate sînt considerabile — aici, în Chicago, se ridică la aproape şapte sau opt milioane. Pe de altă parte, există şi un activ de acţiuni, în majoritate aparţinînd societăţii *Chibrituri americane*, cu care ar mai putea rezista, dacă, bineînţeles, băncile vor continua să-i finanţeze. După cum ştii, piaţa se prăbuşeşte, iar în bănci e o mare criză de numerar. Trebuie să facem ceva. În seara asta am studiat cu toţii situaţia şi am ajuns la concluzia că împrumuturile dumitale fac parte din activul cel mai rapid accesibil. Împreună cu domnii Schryhart, Merrill şi Hand am făcut pînă acum tot ce ne-a stat în putinţă ca să împiedicăm catastrofa, dar am constatat că cineva la care *Hull şi Stackpole* au gajat acţiuni le-a negociat ca să spargă piaţa. Pe viitor vom şti cum trebuie lucrat spre a înlătura un asemenea accident (se uită fix la Cowperwood), dar în momentul de faţă avem nevoie imperioasă de numerar, iar împrumuturile dumitale sînt, după cum am spus, cele mai mari şi cele mai accesibile. Crezi că poţi restitui banii mîine dimineaţă ?

Arneel clipi grav din ochii săi albaştri şi pătrunzători, iar ceilalţi, ca o haită de lupi hămesiţi, deşi aparent binevoitori, stăteau şi examinau acest ţap ispăşitor, această victimă, deocamdată nevătămată, dar menită pieirii. Cowperwood, perfect conştient de starea de spirit a asistenţei, privea în jur afabil şi cutezător. Îşi ţinea pălăria de paie cu panglica albastră în echilibru pe genunchi. Mustaţa lui frumoasă se răsfrîngea în sus cu dezinvoltură şi aroganţă.

— Pot achita oricînd imprumuturile mele, rosti calm, dar nu te-aş sfătui nici pe dumneata, nici pe oricare dintre domnii aici prezenţi să-mi ceară achitarea lor. Vocea lui liniştită avea totuşi ceva ameninţător.

— Şi de ce nu ? întrebă Hand răspicat, cu o voce aspră, întorcîndu-se în scaun ca să-l privească în faţă. Am impresia că dumneata n-ai dat dovadă de prea mare bunăvoinţă în privinţa lui *Hull & Stackpole*. Era încruntat şi-i năvălise sîngele în obraz.

— Pentru că, răspunse Cowperwood, zîmbind, şi fără să ţină seamă de aluzia la stratagema sa, cunosc scopul acestei întruniri. Ştiu că aceşti domni aici prezenţi, care nu scot nici un cuvînt, sînt doar nişte unelte ce se mulţumesc să-şi pună parafa pe tot ce decideţi — dumneata, şi domnul Schryhart, şi domnul Arneel, şi domnul Merrill. Ştiu perfect cum dumneavoastră patru aţi speculat aceste acţiuni la bursă, ştiu aproximativ cît aţi pierdut şi că numai pentru a evita pierderi mai mari aţi hotărît să faceţi din mine un ţap ispăşitor. Ţin însă să vă spun, şi se sculă în picioare, dominînd prin prezenţa lui întreaga asistenţă, că nu veţi izbuti. Nu vă puteţi sluji de mine ca să scot castanele din foc cu mîna mea şi nici un fel de întrunire de ochii lumii nu poate asigura succesul unei asemenea încercări. Dacă vreţi să ştiţi ce aveţi de făcut, vă pot spune — închideţi mîine bursa din Chicago şi ţineţi-o închisă. După care lăsaţi firma *Hull & Stackpole* să dea faliment, sau dacă nu, strîngeţi dumneavoastră patru sumele necesare. În caz că nu puteţi, lăsaţi băncile s-o facă în locul dumneavoastră. Dar dacă la redeschiderea bursei cereţi achitarea fie şi al unui singur împrumut al meu, înainte ca eu să fi vrut să-l plătesc, toate băncile din Chi-

cago vor fi și sărit în aer.[1] Dacă vreți panică atunci să fie panică. Și acum, domnilor, bună seara.

Scoase ceasul, se uită, apoi se îndreptă grăbit spre ușă, punîndu-și pălăria pe cap. În timp ce cobora repede treptele impunătoarei scări interioare, condus de un fecior care-i deschise ușa, din sala pe care tocmai o părăsise se ridică un murmur de proteste.

— Banditul ! exclamă iarăși domnul Norrie Simms, furios și uimit de această atitudine arogantă.

— Canalia ! zbieră domnul Blackman, de unde o fi avînd atîția bani ca să ne vorbească astfel ?

— Domnilor, spuse domnul Arneel, profund ofensat de această uluitoare îndrăzneală, dar destul de precaut în fața mîniei cumplite a lui Cowperwood, n-are rost să dezbatem această problemă în mod pripit. Domnul Cowperwood face cu siguranță aluzie la niște împrumuturi pe care le poate acoperi în mod avantajos și despre care eu personal nu știu nimic și nici nu văd ce-am putea face pînă nu aflăm despre ce este vorba. Vreunul dintre dumneavoastră ne-ar putea informa ?

Nimeni însă nu știa nimic, iar după o matură chibzuire adoptară o politică de prudență. Nu se ceru restituirea împrumuturilor lui Frank Algernon Cowperwood.

CAPITOLUL L

Un palat la New York

Falimentul societății *Chibrituri americane,* ce avu loc a doua zi dimineață, a fost unul din evenimentele care au zguduit orașul și întreaga țară, stăruind ani de zile în mintea oamenilor. În cele din urmă se hotărîse ca în loc de a cere lui Cowperwood restituirea împrumuturilor sale să fie

[1] Cowperwood, de fapt, îi amenință pe cei prezenți cu aruncarea pe piață a tuturor acțiunilor pe care le deține, emise de alte societăți și al căror preț, scăzînd, ar provoca falimentul băncilor și al societăților care le garantează.

sacrificați Hull și Stackpole, să se închidă bursa și să se sisteze orice tranzacții. Prin această măsură se evita cel puțin scăderea sensibilă a acțiunilor, iar ei obțineau un răgaz de cîteva zile (zece la număr), în care timp puteau să-și consolideze cît de cît starea lor precară și să se întărească pentru a putea ține piept evenimentelor. Evident, toți jucătorii de mîna doua din oraș — cei care contaseră să se îmbogățească de pe urma acestui crah — erau furioși și se văicăreau pe toate căile, dar dat fiind că trebuiau să țină piept în același timp unui implacabil directorat al bursei, pieței servile și alianței dintre marii bancheri și cei patru puternici, n-au mai avut încotro. Președinții băncilor vorbeau grav despre o „simplă criză vremelnică". Hand, Schryhart și Merrill, ca să-și apere interesele, au fost nevoiți să mai scoată bani din buzunar, iar Cowperwood, triumfător, era ponegrit de caracuda financiară care-l numea „bandit", „pirat", „fiară" — întrebuințînd orice expresie jignitoare ce le trecea prin minte. Cei mai mulți însă recunoșteau, fără înconjur, că aveau de-a face cu un adversar care găsise ac de cojocul lor. Pînă la urmă le va veni oare de hac ? Era el într-adevăr cea mai importantă personalitate financiară din Chicago ? Era oare în stare să demonstreze superioritatea lui și bicisnicia lor, aruncîndu-le cu tifla în nas față de toți subalternii și să rămînă totuși în picioare ?

— Sînt obligat să cedez ! declară Hosmer Hand lui Arneel și Schryhart la sfîrșitul conferinței ținută la Arneel, stînd încă de vorbă după plecarea celorlalți. Ne-a bătut, pare-se, în seara asta, dar, în ce mă privește n-am terminat cu el. Acum a cîștigat, dar n-o să fie așa totdeauna. Între noi doi e o luptă pe viață și pe moarte. Voi puteți continua sau renunța, cum doriți.

— Bravo, bravo ! exclamă Schryhart, bătîndu-l afectuos pe umăr. Să știi, Hosmer, îți stau la dispoziție cu ultimul dolar al meu. Pînă la urmă tot are să i se înfunde acestui individ. Sînt alături de dumneata pînă la capăt.

Arneel, tăcut și sever, se îndreptă către ușă, însoțit de Merrill și ceilalți. Fusese ofensat cu cea mai mare dezinvoltură de un om pe care, acum cîțiva ani, îl trata ca pe un subaltern. Cowperwood înfruntase leul chiar în bîrlogul său, pusese condiții celor mai importanți financiari ai

orașului, ținîndu-le piept elegant și hotărît, privindu-i zîmbitor și spunîndu-le de la obraz să se ducă dracului. Domnul Arneel, încruntat, se uită lung pe sub sprîncene, dar nu găsi soluția.

— Trebuie să vedem, rosti, adresîndu-se celorlalți, ce o să urmeze. Deocamdată n-avem ce face. Criza asta ne-a luat prin surprindere. Dumneata, Hosmer, spui că nu te dai bătut, și nici eu. Trebuie însă să avem răbdare. Va trebui să începem prin a-l înfrînge din punct de vedere politic și sînt convins că pînă la urmă o să reușim.

Ceilalți erau recunoscători pentru curajul lui, deși știau că a doua zi vor fi cu toții obligați să dea milioane ca să-și apere atît interesele lor cît și ale băncilor. Merrill ajunsese pentru prima oară la concluzia că de aici înainte va trebui să-l atace pe Cowperwood deschis, și totuși continua să-i admire curajul. „Dar e prea îndrăzneț, prea trufaș ! Un adevărat leu, își zicea. Un om cu inima unui leu din Numidia“.

Și asta era adevărat.

Din ziua aceea domni un timp o liniște relativă în orașul Chicago, pentru că la orizont nu se ivise nici o luptă politică. Această liniște semăna însă mai mult cu calmul dinaintea unei furtuni. Schryhart, Hand, Arneel și Merrill stăteau tăcuți la pîndă. Preocuparea principală a lui Cowperwood era ca nu cumva să reușească planul dușmanilor săi, prin care urmăreau distrugerea lui pe plan politic cu ocazia alegerilor în cele trei etape (la fiecare doi ani) de atunci și pînă în 1903, cînd privilegiile sale trebuiau reînnoite. Dat fiind că în trecut îl obligaseră să lucreze împotriva lor prin mită și martori mincinoși, în viitor va avea de întîmpinat piedici din ce în ce mai mari ca să convingă oamenii de la cîrmuire. Consilierii venali și servili care erau la ordinele lui puteau fi înlocuiți prin alții care, dacă nu erau mai cinstiți, cel puțin puteau fi mai credincioși adversarilor săi și deci vor împiedica reînnoirea privilegiilor lui. De această reînnoire pentru cel puțin douăzeci, preferabil cincizeci de ani, depindea îndeplinirea proiectelor colosale pe care și le propusese — colecția sa de artă, noul lui palat, prestigiul ca om de finanțe din ce în ce mai puternic, reabilitarea în societate și desăvîrșirea triumfului

său printr-o unire morganatică sau altfel, cu o femeie demnă să împartă tronul cu el.

Este bizar faptul că ambiția, această primă și puternică tendință a naturii omenești, sfîrșește prin a deveni dominantă. Cowperwood, la vîrsta de cincizeci și șapte de ani, mai bogat decît ar fi putut visa un om obișnuit, celebru în orașul lui și într-un fel în toată țara, era departe de a crede că-și atinsese adevăratele scopuri în viață. Nu avea încă puterea imensă a unora dintre magnații estului sau a celor patru sau cinci bogătași din Chicago, care prin muncă, prin trudă și competență — lucruri deosebit de disprețuite de Cowperwood — realizaseră cîștiguri enorme și inatacabile. De ce, se întreba el, trebuise totdeauna, în tot ce făcuse, să se izbească de o violentă rezistență și de veșnica amenințare a unui dezastru ? O fi fost oare din pricina imoralității vieții sale private ? Mai erau și alți oameni imorali ; în ciuda dogmelor religiei, în ciuda teoriilor absurde impuse de clasa dominantă, masele nu țineau seama de obicei de preceptele morale. Poate că se datora faptului că era incapabil să-și conducă afacerile fără ca prezența lui să fie permanent scoasă în evidență — clară și vizibilă pentru toată lumea. Deseori îl munceau aceste gînduri.

Oamenii obișnuiți, convenționali, nu se puteau împăca cu firea lui îndrăzneață și disprețuitoare și cu obiceiul său de a spune lucrurilor pe nume. Mulți se simțeau jigniți de amabila lui superioritate pe care o luau drept o bătaie de joc. Cei slabi se temeau de duritatea pe care o simțeau în privirea lui, așa cum se teme copilul de foc atunci cînd s-a ars o dată. Se știa destul de prefăcut, dar nu suficient de suplu și de perfid. Oricum, n-avea nevoie și nici prin gînd nu-i trecea să se schimbe — acesta era adevărul ; și totuși ambițiile lui nu-i erau pe deplin satisfăcute. Lumea încă nu-l considera drept un titan al dolarului. Nu ajunsese încă la nivelul magnaților — al uriașilor secvoia [1] din Wall Street. La ce bun totul dacă nu făcea parte din acest grup

[1] Pinii secvoia — conifere care cresc în California și ajung pînă la 130 metri înălțime.

şi dacă nu intrase încă în posesia splendidului său palat, recunoscut îndeobşte ca atare, dacă nu avea o galerie de tablouri cu renume mondial, dacă nu o cucerise pe Berenice, milioanele...

Palatul din New York, care, fără îndoială urma să fie una din realizările cele mai importante din a doua perioadă a vieţii sale, fusese conceput cu o bogată şi luxuriantă fantezie, rareori întîlnită la oameni, ca şi la plante. După trecerea anilor, adaptarea stilului gotic (al casei lui din Philadelphia) cît şi stilul normand-francez puţin stilizat (al celei din Michigan Avenue) ajunseseră să-i pară nepotrivite. Era convins că o reşedinţă cu adevărat somptuoasă trebuia să se inspire din palatele medievale sau ale renaşterii italiene, aidoma celor pe care le vizitase în călătoriile sale.

Ceea ce îl preocupa mai ales pe Cowperwood era să realizeze o construcţie care să nu reprezinte numai gustul său personal, ci să aibă şi calitatea de a dăinui peste timpuri, ca în cazul palatelor sau muzeelor şi de care numele lui să rămînă legat. După multă cazna, găsise la New York un arhitect absolut în vederile sale — un oarecare Raymond Pyne, un om de lume libertin şi volubil, dar care, înainte de toate era un artist cu un dezvoltat simţ pentru extravagant şi perfecţiune. Împreună au petrecut zile de-a rîndul meditînd la toate amănuntele acestei viitoare case-muzeu. Aripa de vest a palatului avea să fie dedicată imensei galerii de tablouri ; la sud va ridica o a doua galerie pentru sculpturi şi pentru o colecţie bogată de obiecte de artă, cele două aripi dispuse în L, iar la mijloc, locuinţa propriu zisă, aşezată în unghiul laturilor literei. Construcţia trebuia să fie din porfir, frumos sculptată. Pentru decoraţiile interioare era în proiect folosirea unor materiale de cea mai bună calitate — lemn, mătase, tapiserii, cristaluri, marmură.

Camerele principale erau dispuse în jurul unei curţi centrale cu coloane de alabastru cu vine roz, iar în mijlocul ei se va construi un bazin tot din alabastru împodobit cu argint, şi o fîntînă arteziană luminată electric. Pe peretele dinspre est vor fi atîrnate, în şir, coşuleţe cu orhidee şi alte flori în ghivece, care vor da un colorit încîntător, un efect de soare matinal acestui imperiu de o

somptuoasă fantezie. Una din camere — un hol de la etajul al doilea — avea să fie căptuşită în întregime cu plăci subţiri de marmură străvezie de culoarea florilor de piersic. În această încăpere, care va primi lumina de afară şi prin aceşti pereţi, lăcaşul unei veşnice aurore, vor fi dispuse bare subţiri pentru păsări exotice, spaliere pentru viţă de vie, bănci de piatră, iar în mijloc un bazin cu apă sclipitoare — şi ecoul unei muzici venind parcă de departe. Pyne îl încredinţase că după moartea lui această încăpere ar putea fi o excelentă sală de expoziţie pentru porţelanuri, jaduri, obiecte de fildeş şi alte piese mici de valoare.

Cowperwood începuse să-şi transporte lucrurile şi o convinsese pe Aileen să-l însoţească la New York. Ingenios şi îndrăzneţ, avea neobrăzarea s-o asigure că acolo o să-şi poată crea o strălucită viaţă mondenă. Planul lui era să dea impresia unei căsnicii fericite, pur şi simplu pentru că voia ca perioada de tranziţie să treacă pe cît posibil fără discuţii. Mai tîrziu va putea obţine divorţul sau va ajunge la o înţelegere care să-i asigure o existenţă tihnită în afara vieţii mondene.

Berenice Fleming nu ştia nimic despre planurile lui Cowperwood. Dar construirea splendidului palat trezise în ea înţelegere pentru spiritul artistic care alcătuia nucleul viguroasei lui personalităţi, făcînd-o să-şi îndrepte atenţia asupra acestui om. Pînă atunci îl privise ca pe un arivist venit din vest, care profita de gentileţea mamei ei ca să-şi creeze iluzia unei poziţii mondene. Şi iată că tot ce-i povestise doamna Carter despre personalitatea şi realizările lui se cristalizase într-un strălucit lanţ de realităţi. Acest palat, repetau necontenit ziarele, va fi un giuvaier de o rară măiestrie. Fără îndoială soţii Cowperwood vor căuta să pătrundă în societate.

— Ce păcat, îi spunea odată doamna Carter lui Berenice, că n-a putut divorţa înainte de a se instala la New York. Tare mă tem că n-au să fie primiţi. Pe el l-ar accepta, dar numai cu o altă nevastă ; ea însă... aici doamna Carter, care o întîlnise cîndva pe Aileen la Chicago, dădu din cap cu îndoială. Nu e genul, n-are nici alura şi nici inteligenţa necesară.

— Dacă e așa nefericit alături de ea, remarcă Berenice gînditoare, de ce nu se despart? Ea ar putea fi fericită și fără el. Ce sens are o viață de veșnică neînțelegere? Dar probabil că nu vrea să renunțe la situația pe care i-o oferă el, adăugă, fiindcă nu e mare lucru de capul ei, pare-mi-se.

— Cred, spuse doamna Carter, că a luat-o de nevastă acum douăzeci de ani, cînd el nu era încă nici pe departe ceea ce a ajuns azi. N-aș putea spune că e vulgară, dar nu-i destul de deșteaptă. Nu-i de loc la înălțimea soției pe care și-ar dori-o el. Am oroare de mezalianțe de soiul ăsta — dar cîte nu sînt... Sper din toată inima, Bevy, să iei un om cu care să te poți înțelege, deși cred că aș prefera să te văd decepționată, decît săracă.

Această discuție avea loc dimineața, în timpul micului dejun, la *Central Park South*. Soarele sclipea în oglinda lacurilor din parc, iar Bevy, într-o rochie de un verde primăvăratic, combinat cu aur vechi, parcurgea rubrica mondenă a unui ziar de dimineață.

— Și eu aș prefera să fiu nefericită, dar bogată, decît nefericită și săracă, spuse Berenice, agale, fără să ridice ochii.

Mama o privea cu admirație; îi cunoștea firea impetuoasă. Ce se va întîmpla cu ea? Se va mărita bine și repede? Pînă acum Berenice nu aflase nimic despre zilele negre din Louisville. Majoritatea oamenilor cu care avusese de-a face acolo fuseseră destul de drăguți ca să păstreze taina. Dar mai erau și alții. În momentul în care apăruse Cowperwood în viața ei era cît pe ce să se prăvălească!

— De fapt, remarcă Berenice, gînditoare, domnul Cowperwood nu e numai un om avid după bani, nu-i așa? Mulți din financiarii care vin din vest sînt atît de plicticoși!

— Scumpa mea! exclamă doamna Carter, care ajunsese un adevărat satelit al protectorului ei secret, dar tu nu-l înțelegi de loc! E un om minunat, te asigur. Sînt convinsă că Frank Cowperwood are să mai facă multă vîlvă. Poți spune ce vrei, dar fără bani nimic nu valorezi. Două parale nu mai face educația dacă ești sărac! Eu știu toate astea fiindcă am văzut mulți prieteni de-ai noștri care s-au dat la fund...

În noua casă, un sculptor celebru împreună cu asistenții săi cocoțați pe o schelă lucrau la o friză reprezentînd un grup de nimfe care dansau laolaltă, unite prin ghirlande de flori. O dată, s-a întîmplat să treacă pe acolo Berenice și doamna Carter. Se opriră să privească și Cowperwood le întîmpină. Făcu un semn cu mîna către figurinele de pe friză și, adresîndu-se lui Berenice cu obișnuita lui bună dispoziție, îi spuse :

— Dacă te luau pe dumneata ca model ar fi ieșit mai bine.

— Ce drăguț din partea dumitale ! Îl fixă cu ochii ei albaștri, bizari și reci. Sînt splendide ! Cu toate vechile ei îndoieli, acum știa sigur că amîndoi adorau aceeași divinitate — Arta — și că mintea lui se prosterna ca dinaintea unui altar în fața a tot ce era frumos.

El se mulțumi s-o privească.

— Casa asta nu va fi pentru mine altceva decît un muzeu, spuse, simplu, cînd doamna Carter îndepărtîndu-se nu-l mai putea auzi. Vreau s-o fac însă cît mai frumoasă cu putință. Poate că dacă eu n-am să fiu fericit în ea au să fie alții... și zîmbi.

Berenice îl privi visătoare — înțelesese. El încerca să-i mărturisească, firește, că e singur.

CAPITOLUL LI

Reapare Hattie Starr

Berenice, în vîltoarea vieții de lux și huzur pe care banii lui Cowperwood i-o oferea, nu avusese răgazul să facă planuri de viitor. Cowperwood fusese foarte mărinimos.

— E tînără ! spusese el odată doamnei Carter, cu dezinteresată generozitate, vorbind despre perspectivele ei. Ce ființă adorabilă ! Las-o să se bucure de viață ! Dacă se căsătorește în condiții bune atunci are să ne restituie tot ce am cheltuit pentru ea — dumneata sau eu. Acum însă dă-i tot ce-i trebuie. Și semna cecuri cu aerul unui grădinar care cultivă o speță rară de orhidee.

Adevărul era că acum frumusețea lui Berenice și șansele ei de a deveni o adevărată doamnă o entuziasmau atît de mult pe doamna Carter că ar fi fost în stare să-și vîndă sufletul diavolului numai s-o vadă bine căpătuită; și deoarece banii pentru rochii, echipaj, pentru trena cuvenită trebuiau scoși de undeva, această mamă se lăsa subjugată de Cowperwood, cu aerul că nu-și dă seama de situația compromițătoare în care punea tot ce avea mai scump pe lume.

— Oh, cît de bun ești! îi spunea neîncetat cu lacrimi de recunoștință și fericire în ochi. Pînă acum n-aș fi crezut că există oameni ca dumneata. Bevy însă...

— Berenice are simțul frumosului, răspundea Cowperwood, și nu-s prea mulți cei care-l au. Îmi face plăcere să văd o ființă atît de excepțională care să n-aibă de luptat împotriva greutăților. O să reușească în viață.

Dîndu-și seama că în atenția lui Berenice locotenentul Braxmar se află pe primul plan, doamna Carter era destul de pricepută ca să stăruie, insinuantă și binevoitoare, asupra prieteniei dintre ei. Braxmar, în felul lui, era incontestabil un băiat interesant. Tînăr, înalt, voinic, frumos, admirabil dansator și, mai presus de toate, vlăstarul unei vechi familii cu o solidă situație mondenă, toate acestea erau atribute care pentru Berenice însemnau extrem de mult. Inteligent, serios, cu dezinvoltura omului de lume, era vesel, curtenitor și sensibil. Berenice îl cunoscuse la un bal din localitate unde se lansa un nou pas de dans — „dansul în hambar", cum i se zicea, iar tînărul locotenent în frumoasa-i uniformă, avînd-o pe ea ca parteneră, îl executa cu atîta suplețe încît Berenice se simți aproape îndrăgostită de el.

— Dansezi minunat, îi spuse. Asta face parte din viața dumitale pe valurile oceanului?

— Dans în fundul mării! rosti el cu un zîmbet încîntător. Da, da, căci după bătălie dansez cu o ghiulea, nu știai?

— Oh, oribilă glumă! Neînchipuit de proastă!

— Nu mi se pare. Pot face și mai proaste!

— Mie mi se pare proastă, spuse Berenice, nu pot suporta asemenea glume. Și continuă să danseze. După dans, locotenentul se așeză lîngă ea; mai tîrziu se plimbară sub

clar de lună și el îi povestise despre viața pe mare, despre casa părinților lui din sud și despre familia sa.

Doamna Carter, care-l văzuse cu Berenice și-i fusese prezentat, spuse a doua zi dimineață :

— Bevy, îmi place locotenentul tău. Cunosc și niște rude de-ale lui. Sînt din Carolina. Are să pună mîna pe avere... Sînt putrezi de bogați. Crezi că te place ?

— S-ar putea... da, așa cred, răspunse Berenice detașată ; nu prea îi convenea acest vădit interes matern al doamnei Carter. Deocamdată ar fi preferat ca totul să se desfășoare mai pe ocolite, iar mama ei punea problema prea direct. Are în cap numai mașini și aparate, încît mă îndoiesc că-l poate interesa prea mult o femeie. E mai mult un vas de război decît un bărbat.

Se strîmbă, iar doamna Carter comentă veselă :

— La toți le sucești capul, ștrengărițo ! Atunci, crezi că și ție ar putea să-ți placă ?

— Vai, mamă, ce întrebare ! De ce vrei să știi ? Găsești că e așa de important să-mi placă ?

— Oh, nu lua lucrurile așa, spuse doamna Carter mieros, dar hotărîtă să pună punctul pe i : gîndește-te ce situație are. Se trage dintr-o familie atît de bună și este moștenitorul de drept al unei averi imense. Vai, Bevy, n-aș vrea să te grăbesc, să-ți stric viața, dar trebuie să te gîndești la viitorul tău. Cu firea și gusturile tale, banii contează nespus de mult și dacă nu te măriți cu un om bogat, nu văd de unde o să-i capeți. Tatăl tău a fost atît de cheltuitor, iar tatăl lui Rolfe și mai și.

Doamna Carter oftă.

Pentru prima oară în viața ei Berenice acordă o atenție serioasă acestei probleme. Se întrebă dacă ar putea să-l suporte pe Braxmar ca tovarăș de viață, dacă i-ar plăcea să-l urmeze în jurul lumii, să se mute din nou în sud, dar îi fu imposibil să ia o hotărîre. Intervenția mamei îi stricase tot cheful. De fapt, în acest moment de incertitudine, gîndul ei se îndrepta instinctiv spre Cowperwood care ducea, în felul lui nesățios, singurul fel de viață după care într-adevăr tînjea. Își aminti de imensa lui bogăție, de regretul că splendidul său palat nu va fi decît un muzeu, de privirile lui, de gesturile neînsoțite de cuvinte prin care și-o apropiase. Dar Cowperwood era un om însurat

și aproape bătrîn și deci pentru ea lipsit de interes — în timp ce Braxmar era tînăr și plin de farmec. Cum putuse mama ei să sublinieze cu atîta lipsă de tact că ar trebui să se gîndească serios la avantajele unei astfel de căsătorii ? I-l făcea aproape antipatic. Să fie oare situația lor financiară chiar atît de nesigură ?

În acest moment de criză unele întîmplări mondene din trecut căpătară pentru Berenice un sens nou. De pildă, doar cîteva săptămîni înainte de a-l fi cunoscut pe Braxmar, fusese invitată la moșia familiei Corscaden Batjer, din Redding Hills, de pe Long Island. Într-o zi se afla împreună cu stăpîna casei în salonul vilei Hillcrest, care dădea spre frumoasa priveliște, deși îndepărtată, a canalului din Long Island.

Doamna Fredericka Batjer, șatenă, cu pielea albă, era o femeie rece și calmă — desprinsă parcă dintr-o pictură olandeză. Era îmbrăcată cu o rochie de casă dintr-un material gri cu argint, iar părul îl purta strîns într-un coc, după moda vechii Elade. Ținea pe genunchi un coș javanez unde păstra lucrul de mînă — o broderie de inspirație norvegiană, de altfel nu prea reușită.

— Bevy, îi spuse ea ți-aduci aminte de Kilmer Duelma, nu-i așa ? Nu era și el la familia Haggerty cînd ai fost la ei, vara trecută ?

Berenice, care scria niște scrisori la un birouaș în stil Chippendale, ridică ochii, amintindu-și brusc de tînărul în chestiune. Kilmer Duelma — înalt, voinic, plin de ifose, purta cu nonșalanță hainele elegant neajustate așa cum o cerea ultimul cuvînt al modei. Avea un mers egal, studiat, fandosit, indiferent, o față plină și rumenă, privirea puțin absentă și părea să ia totul cu o detașată amabilitate. Era fiul mai mic al lui Auguste Duelma, bancher, afacerist, miliardar și va moșteni de la tatăl său o avere de aproximativ șase pînă la opt milioane. Cu un an înainte, pe cînd se afla la familia Haggerty, se ținuse tot timpul după Berenice, în aparență fără vreun scop precis.

O clipă doamna Batjer o privi atent, apoi își reluă lucrul de mînă.

— L-am invitat pentru *week-end*, îi spuse.

— Da ? se miră Berenice, amabilă, mai vine cineva ?

— Bineînțeles, o asigură doamna Batjer, indiferentă. Cred că nu-ți spune nimic Kilmer.

Berenice zîmbi enigmatic.

— Bevy, îți aduci aminte de Clarissa Faulkner? S-a măritat cu Romulus Garrison.

— Mi-o amintesc foarte bine. Unde e acum?

— A închiriat pe timpul iernii castelul Bricul din Ars. Romulus e un prost, în schimb Clarissa e atît de deșteaptă! Știi, mi-a scris că are un adevărat cerc de admiratori. Aproape toată lumea bună de la Londra și de la Paris o frecventează! Cît trebuie să-i placă genul ăsta de viață! Biata fată! La un moment dat eram tare îngrijorată în privința ei.

Fără să lase să se vadă că a înțeles, lui Berenice nu-i scăpase sensul acestei analogii care evident exprima adevărul. Niciodată nu-i prea devreme cînd e vorba să te gîndești la viitor. Se simțise cuprinsă de un tulburător sentiment al datoriei.

Kilmer Duelma sosise vineri la douăsprezece cu șase valize, fiecare de un alt model, și cu un servitor personal; manifesta un entuziasm absurd pentru polo și vînătoare (două boli contractate de la un grup de vînători cu care petrecuse un timp în Berkshire). Un compliment abil, formulat chipurile de domnișoara Fleming și transmis cu mult tact lui Duelma de către doamna Batjer, îl aduse imediat pe acesta la picioarele lui Berenice cu o propunere de plimbare pentru duminică, la Saddle Rock.

— Hi! Hi! Nu știi ce plăcere îmi face să te revăd. Hi! Hi! nu l-am mai întîlnit pe Haggerty de un veac. După ce ai plecat ne-ai lipsit foarte mult. Hi! Hi! Mie, în orice caz... De cînd nu te-am văzut, joc polo. Sînt tot timpul cu trei cai după mine. Hi! Hi!... un grajd întreg.

Berenice se luptase din răsputeri să-și mențină aerul de senină simpatie, hotărîtă să-și facă datoria. Se gîndea la castelul Bricul, la cercul de admiratori ai Clarissei Garrison, la primele semne ale trecerii timpului. Plimbarea fusese foarte plicticoasă, conversația o corvoadă, efortul de a participa, titanic — peste puterile ei. A doua zi, luni, fugi, lăsînd să treacă trei zile pînă la *week-end*-ul din Morristown. Doamna Batjer — care știa să tragă o concluzie dintr-un simplu detaliu — oftase. Domnul Corscaden

al ei, în afară de avere nu avea alte calități, dar ce să-i faci, viața trebuie trăită, iar oamenii ambițioși trebuie sau să moștenească bani sau să învețe cum se cîștigă. O intrigantă proastă și nesuferită va pune repede mîna pe Duelma și atunci... găsea că Berenice nu era destul de abilă.

Berenice nu se putea împiedica să nu facă legătura între acest incident și intervenția doamnei Carter în favoarea locotenentului Braxmar. Din viața lor se dezvăluia încetul cu încetul un fapt important, tulburător, absolut dezagreabil și anume că atît mama ei cît și ea erau sărace și că, indiferent de nobila lor ascendență, Berenice era un fel de intrusă în lumea bună. Nu se vorbea niciodată de averea ei, numele ei nu apărea în conversații și nu auzea niciodată comentarii în legătură cu situația ei de moștenitoare bogată. Toți imbecilii încrezuți și serbezi din societate erau la pîndă ca să găsească fete toante, dar cu un cont inepuizabil în bancă. Ea era o sibarită înnăscută, o pasionată de arta țesăturilor frumoase, adora recepțiile mărețe, iubea puterea și succesul în toate manifestările lor ; visase totdeauna descătușarea sufletului și a artelor — vis pe care numai omul cel mai bogat din lume, și nimeni altul, ar fi putut să i-l împlinească. Dar în același timp nutrea vaga speranță că dacă ar putea găsi un om care să țină la ea și pe care să-l iubească sau măcar să-l admire puternic — cineva care să aibă nevoie temeinic și sincer de ea — atunci ar fi bucuroasă să i se dăruiască din toată inima. Dar cine putea fi acel om ? Îi plăcuse Braxmar dar inteligența ei pătrunzătoare și analitică cerea o personalitate mai viguroasă, mai aprigă, un om a cărui forță irezistibilă s-o atragă. Și totuși trebuia să fie circumspectă și să cîștige partida cu cărțile pe care le avea în mînă.

De-a lungul verii petrecute la Narragansett prezența lui Braxmar nu prea-l stînjenise multă vreme pe Cowperwood ; tînărul locotenent primise ordin special să plece în grabă la Hampton Roads. Dar în noiembrie, Cowperwood, părăsindu-și afacerile complicate de la Chicago, venise la New York și imediat începu să o viziteze pe doamna Carter în apartamentul din Central Park South unde locuia cu fiica ei. Acolo dădu din nou cu ochii de locotenent, care sosi într-o seară în splendida lui uniformă de gală ca să o însoțească pe Berenice la un bal. Purta pe capul lui frumos

un chipiu înalt, avea epoleți auriți, iar reverele pelerinei răsfrînte lăsau să se vadă o bogată căptușeală de mătase purpurie. Sabia prinsă de centiron zăngănea la fiecare pas. Era ca o flacără jucăușă — întruchiparea tinereții. Cowperwood, prins în necruțătorul val al vieții — vîrsta, nepotrivirea, irezistibila atracție a iubirii și forței — aproape că se zvîrcolea de durere.

Ce frumoasă era Berenice în rochia ca un nor diafan — strînsă pe corp ! Oftă. Din odaia de alături unde se făcea că citește, o privea încordat. Cum o să reușească el, oricît de abil și prevăzător ar fi, să învingă trecerea timpului ? Cum ar putea place tinereții ? Braxmar era tînăr, frumos, avea prestanță. Berenice, tînără, voioasă și plină de speranțe, se pregătea să plece. După cîteva clipe, Cowperwood se ridică și, pretextînd afaceri urgente, plecă grăbit. Dar asta numai ca să se poată retrage în apartamentul său dintr-un hotel apropiat și să mediteze. În astfel de împrejurări un om ca oricare altul s-ar fi dat la o parte din fața logicii bazate pe străvechile rațiuni de cavalerism, sacrificiu, datoria de a năzui către idealuri mărețe etc., etc., cedînd locul tinereții ; ar fi respectat convențiile sociale, s-ar fi mulțumit cu o viață morală și virtuoasă.

Cowperwood nu privea însă lucrurile dintr-un punct de vedere prea altruist. „Fac ce-mi place“, fusese totdeauna deviza sa și în consecință oricît de bine ar fi înțeles sentimentele lui Berenice pentru altul sau față de dragoste în sine, n-ar fi vrut să renunțe la ea atîta timp cît nu avea siguranța că orice speranță pentru el era pierdută. Fuseseră momente în care se stabilise un fel de intimitate între el și Beranice și care-l îndreptățeau să creadă că nu-i era complet indiferent. Pe de altă parte această poveste cu locotenentul, pe care ceva mai tîrziu i-o destăinui doamnei Carter, nu trebuia trecută cu vederea. Și în tot cazul, dacă Berenice nu era îndrăgostită, în schimb Braxmar era.

— De cînd a plecat, a asaltat-o cu scrisori, îi spuse într-o după-amiază doamna Carter lui Cowperwood. Nu cred că e genul de om care să se mulțumească cu un refuz.

— În tot cazul e genul care de obicei reușește, relevă Cowperwood, cu răceală.

Doamna Carter dorea să fie sfătuită. Braxmar era un om cu calităţi. Îi cunoştea familia. La moartea tatălui său va moşteni cel puţin şase sute de mii de dolari, dacă nu mai mult. Dar cum rămînea cu trecutul ei din Louisville? Dacă se descoperea mai tîrziu? N-ar fi oare bine ca această primejdie s-o găsească pe Berenice măritată?

— E într-adevăr o problemă, nu-i aşa? rosti Cowperwood, calm. Eşti sigură că s-a-ndrăgostit?

— O, n-aş putea spune asta, dar ştii, sentimentele se transformă atît de repede în dragoste. Niciodată n-am să cred că Berenice poate să-şi piardă capul după cineva. E prea chibzuită. Ştie însă că trebuie să-şi croiască un drum în viaţă, iar domnul Braxmar este, desigur, o partidă bună! Cunosc foarte bine pe verii lui, familia Clifford Porter.

Cowperwood se încruntă. Grijile pe care şi le făcea din cauza lui Berenice îl chinuiau. Era hotărît s-o cucerească, chiar cu preţul reputaţiei ei. Prefera ca Berenice să-şi recapete locul cuvenit în societate alături de el, decît să şi-l păstreze neştirbit, cu un altul. Necesitatea de a recurge la un astfel de procedeu i-a fost însă cruţată.

Închipuiţi-vă un restaurant într-unul din cele mai elegante hoteluri din New York, pe la miezul nopţii, după o seară petrecută la operă, unde Cowperwood îi invitase pe Berenice cu locotenentul Braxmar şi doamna Carter. Acum juca rolul gazdei dezinteresate şi a unchiului protector. În timpul spectacolului, pe cînd medita la discreditarea lui Braxmar, fusese atent cu Berenice, amabil, şi cu o dispoziţie senină. Pîndea momentul, ca un adevărat demon, urmărindu-le din priviri pe doamna Carter şi pe Berenice, aşezate în fotoliile din faţă, îmbrăcate în toalete luxoase, cum poartă femeile la operă. Doamna Carter era într-o rochie de mătase galben-deschis, cu diamante; iar Berenice într-una de culoare purpurie şi *vieux rose*. Un pieptene cu pietre scumpe îi prindea părul. Locotenentul, în impresionanta lui uniformă, zîmbea şi vorbea cuviincios, admirînd cîntăreţii, şoptindu-i lui Berenice tot felul de nimicuri care plac atît de mult femeilor. Din cînd în cînd, ca să-l distreze pe Cowperwood, făcea comentarii asupra personalităţilor din marină, care se aflau în seara aceea în sală. De la operă s-au urcat în trăsură şi, prin

străzi bătute de vînt, au ajuns la *Waldorf* unde îi aştepta o masă reţinută din vreme.

Cowperwood, după ce consultă lista, comandă vinurile, apoi începu să vorbească despre *Boema*, spectacolul pe care tocmai îl văzuseră. Moartea lui Mimi şi durerea lui Rodolfo, redată de splendidele arii ale lui Puccini, îl fermecaseră.

— S-ar putea ca această lume creată artificial să n-aibă nici o legătură cu adevăraţii artişti, cu toate astea reprezintă foarte bine viaţa boemei, remarcă el.

— Trebuie să recunosc că nu mă pricep, spuse Braxmar, serios. Viaţa boemei o cunosc doar din cărţi — din *Trilby* [1] de pildă şi... Dar pentru că nu-i mai venea în minte alt titlu, după o ezitare, continuă : Îmi închipui că la Paris cam aşa trebuie să fie.

O privea pe Berenice, aşteptînd o confirmare şi un zîmbet din partea ei.

Datorită culturii, înţelegerii şi simţului ei artistic, fiecare scenă din spectacol o fascinase. Fusese vrăjită cînd de patetismul, cînd de veselia muzicii, se lăsase cuprinsă de un entuziasm imposibil de formulat în cuvinte, lucru pe care mintea ei îl percepea cu claritate. La un moment dat, în vreme ce Berenice era pierdută în visare, cu mîinile încrucişate pe genunchi, cu ochii aţintiţi pe scenă, atît Braxmar cît şi Cowperwood îi priviseră cu atenţie şi cu aceeaşi emoţie şi admiraţie buzele întredeschise şi profilul delicat. Berenice se trezi, conştientă că amîndoi se uitau la ea, continuă să păstreze aceeaşi atitudine cîteva clipe, apoi oftă uşor trezită parcă dintr-un vis. Acum îşi reamintea acest mic incident şi plăcerea cu care văzuse spectacolul.

— E foarte frumos ! murmură ea. Nu ştiu ce să spun ! Poate că sînt oameni care trăiesc aşa. În tot cazul e mult mai frumos astfel, decît să te plictiseşti confortabil. Numai tragismul dă vieţii grandoare.

Se uită la Cowperwood care o măsura din ochi, apoi la Braxmar ; acesta se închipuia pe un vas de război, în postul de căpitan, deschizînd focul. Cowperwood îşi aducea aminte de momentele grele prin care trecuse. Fără îndo-

[1] Roman de George Du Maurier (1834—1896).

ială, viața lui fusese destul de dramatică spre a o putea mulțumi pe Berenice.

— Mie nu prea-mi place suferința, cred... interveni doamna Carter. Te cam saturi cînd ai de întîmpinat mereu numai întîmplări triste. În viața de toate zilele sînt și-așa destule drame.

Cowperwood și Braxmar schițară un surîs aproape imperceptibil. Berenice, gînditoare, își întoarse privirea spre sală. Lumea de la mese, zgomotul paharelor și al farfuriilor, forfota chelnerilor, acordurile muzicii, reușiseră să-i schimbe gîndurile, ca și saluturile și zîmbetele noilor veniți, care o recunoșteau pe ea și pe Braxmar, dar nu și pe Cowperwood.

Brusc, printr-o ușă laterală care dădea în cafeneaua-bar unde se servea și grătar, apăru un individ cherchelit, aparent din „lumea bună", cu hainele în dezordine, pelerina de seară atîrnînd neglijent pe un umăr, jobenul turtit într-o mînă nesigură, cu ochii injectați și buza inferioară proeminentă a sfidare ; chipul lui exprima un fel de „după mine potopul", ciuda și superioritatea pe care un desfrînat, un bețiv, fără voia lui și le însușește. Privea împrejur posomorît, nesigur ; apoi văzîndu-l pe Cowperwood se îndreptă într-acolo cu un pas mai mult hotărît decît sigur. Cînd ajunse exact în fața grupului — care și așa era un punct de atracție pentru sală — se opri ca și cînd ar fi recunoscut pe cineva și, apropiindu-se, puse mîna, amabil și puțin protector, pe umărul gol al doamnei Carter.

— Ce mai faci, Hattie ? o întrebă, cu un rînjet ironic. Cu ce te ocupi aici, la New York ? Sper că n-ai lichidat treburile din Louisville. Ascultă, pisicuțo ! Lasă-mă să-ți spun ceva ! De cînd ai plecat, n-am mai avut o singură fată ca lumea care să-mi placă — nici una ! Dacă deschizi aici o casă, dă-mi de veste, vrei ?

Se aplecă pe umărul ei, rînjind binevoitor, în timp ce scotocea în buzunarul vestei albe ca să găsească o carte de vizită. Cowperwood și Braxmar, dîndu-și perfect seama de sensul acestor cuvinte, automat se sculară în picioare în același timp. În timp ce doamna Carter se trăgea înapoi, ferindu-se de străin, Braxmar (el fiind cel mai aproape de

agresor) îl apucă de guler, cînd își făcură apariția oberul însoțit de alți doi chelneri.

— Ce s-a întîmplat aici ? Ce a făcut ? se informară.

Străinul, cu același rînjet, de data asta agresiv și la adresa tuturor, strigă clar și răspicat :

— Nu pune mîna pe mine... Da' tu cine ești ? Ce te bagi ? Ce dracu vrei ? Ce, crezi că nu știu ce fac ? Mă cunoaște, nu-i așa, Hattie ? Ea e Hattie Starr, din Louisville... întreab-o dacă nu mă crezi ! Conducea unul din cele mai strașnice... care a existat vreodată la Louisville. Ce te superi, mă rog ? Las-că știu eu ce fac. Ea mă știe.

Nu se mulțumea să protesteze ; se zbătea, luptîndu-se cu ei, destul de pornit. Cowperwood, Braxmar și chelnerii formaseră un cordon, forțîndu-l pe agresor să iasă în vestibul, apoi afară, unde chemară un polițist.

— Individul ăsta trebuie arestat, protestă Cowperwood, cu tărie, cînd își făcu apariția reprezentantul forței publice. A insultat în mod grosolan două doamne — invitatele mele. E beat și violent. Vreau să depun o plîngere. Poftim cartea mea de vizită. Fii bun și spune-mi unde trebuie să mă prezint. I-o înmînă, în timp ce Braxmar, cu scrupulozitatea militarului, examinînd pe individ, îi spunea :

— Ai merita să te omor în bătăi. Aș face-o, dacă n-ai fi beat. Dacă te consideri un gentleman și ai o carte de vizită, te rog să mi-o dai. O să stăm de vorbă mai tîrziu. Cu o expresie aspră și glacială, întipărită pe față, se apropiase de domnul Beales Chadsey din Louisville, Kentucky.

— De acord, dom' căpitan, se strîmbă Chadsey, batjocoritor. Sigur că am o carte de vizită — nu face nimic. Ține. Poți să mă găsești cînd ai poftă la Hotel Buckingham, Fifth Avenue, colț cu Fiftieth Street. Am dreptul să vorbesc cu cine vreau, unde vreau și cînd vreau, ai înțeles ?

Se scotocea prin buzunare împotrivindu-se, iar polițistul îl aștepta ca să-l ridice. Negăsind însă cartea de vizită, adăugă :

— E-n ordine. Scrie ! Beales Chadsey, Hotel Buckingham, sau Louisville, Kentucky. Caută-mă cînd vrei. Asta-i Hattie Starr și mă cunoaște. Nu mă-nșel. E imposibil ! Cîte nopți n-am petrecut în casa ei !

Braxmar era gata să sară la el şi ar fi făcut-o dacă nu intervenea la timp poliţistul.

Berenice şi doamna Carter rămăseseră la masă. Aceasta din urmă, agitată, palidă, buimăcită, nu ştia ce să mai facă, susţinînd că fusese victima unei confuzii.

— Vai, dar de unde şi pînă unde, se apăra doamna Carter. Ce om oribil ! Ce groaznic ! Nu l-am văzut în viaţa mea !

Berenice, tulburată, uimită, se gîndea la modul familiar şi deşănţat, la rînjetul cu care străinul se adresase mamei sale — ce ruşine, ce oroare. Să fi fost cu putinţă ca un om chiar foarte beat să se înşele într-atît ? Să fie aşa de dispreţuitor, să stăruie, să vrea morţiş să explice — ce lucruri groaznice îi fusese dat să audă !

— Hai, vino, mamă, spuse Berenice cu demnitate şi blîndeţe. Nu face nimic, totul s-a aranjat. Putem pleca acasă chiar acum. Ai să te simţi mai bine după ce vom fi ieşit de aici.

Chemă un chelner şi-i spuse să anunţe pe domnii cu care veniseră că s-au dus la garderoba doamnelor. Împinse un scaun care le stătea în cale şi-i dădu braţul mamei ei.

— Cînd mă gîndesc cum m-a putut insulta... continuă să mormăie doamna Carter. Aici, în acest restaurant luxos şi în faţa locotenentului Braxmar, a domnului Cowperwood... E înspăimîntător, nemaipomenit !

Doamna Carter străbătu salonul aproape scîncind, iar Berenice privea în jur cu demnitate, cu o expresie de superioritate aristocratică, dar cu inima grea, conducîndu-şi mama spre ieşire. Ce putea sta la baza acestor afirmaţii grosolane ? De ce oare cheflíul acela alesese din toate femeile de acolo tocmai pe mama ei, căreia să-i arunce în faţă astfel de cuvinte jignitoare ? De ce o fi atît de distrusă mama ei, dacă nu era nimic adevărat în cele afirmate de el ? Foarte ciudat, foarte trist, groaznic, oribil ! Ce o să spună de o scenă ca asta lumea, lumea pe care o cunoştea atît de bine, lumea avidă de cancanuri ? Pentru prima oară în viaţă semnificaţia şi oroarea ostracizării îi apăru o clipă în faţa ochilor.

A doua zi dimineaţă, în urma unei vizite pe care o făcuse la sediul Poliţiei din Jefferson Market, locotenentul Braxmar, declară că dacă domnul Beales Chadsey nu va repara greşeala pe care o făcuse era hotărît să-l împuşte. În consecinţă, următoarea scrisoare cu antetul hotelului Buckingham fu scrisă şi adresată doamnei Ira George Carter — 36, Central Park South :

Stimată doamnă,

Ieri seară, într-o stare de ebrietate condamnabilă, pentru care îmi este cu neputinţă să găsesc cît de cît o explicaţie, am fost cauza nefericită a unei ofense adusă dumneavoastră, fiicei dumneavoastră şi prietenilor, ofensă pentru care cu umilinţă aş vrea să vă cer iertare. Nu găsesc cuvinte să-mi exprim aici sinceritatea cu care regret tot ce-am putut face sau spune şi de care acum nu-mi mai aduc bine aminte. Starea mea de spirit cînd sînt sub influenţa alcoolului este totdeauna agresivă şi plină de ură şi mă face, cum a fost cazul ieri seară, să declar lucruri care ştiu că sînt complet neîntemeiate. Abrutizarea în care mă găseam m-a făcut, nu ştiu de ce, să vă confund cu o vestită femeie din Louisville. Vă rog să-mi iertaţi purtarea mea ruşinoasă şi jignitoare pentru care vă cer cele mai sincere scuze. Nu ştiu cum anume aş putea repara ce am făcut, dar vă stau întru totul la dispoziţie. Deocamdată, sper că veţi accepta această scrisoare aşa cum a fost scrisă, ca o compensaţie care ştiu bine că nu va putea fi niciodată satisfăcătoare.

Al dumneavoastră devotat,
Beales Chadsey

În acelaşi timp, locotenentul Braxmar era convins, chiar înainte ca această scrisoare să fie scrisă şi trimisă, că acuzaţia adusă doamnei Carter era perfect întemeiată. Beales Chadsey spusese, la beţie, ceea ce douăzeci de oameni treji şi chiar poliţia din Louisville puteau uşor confirma. Chadsey, înainte de a scrie scrisoarea, ţinuse să-i explice clar lui Braxmar că tot ceea ce afirmase cu o seară înainte era purul adevăr.

CAPITOLUL LII

În dosul cortinei

Berenice, citind scrisoarea de scuze a lui Beales Chadsey, pe care mama ei — istovită de atîtea emoţii — i-o înmînase a doua zi dimineaţa, îşi zicea că seamănă cu gestul galant al omului care regretă o anumită atitudine, păstrîndu-şi însă punctul de vedere. Doamna Carter se purta de parcă într-adevăr ar fi fost vinovată. Prea căuta să se apere. Berenice ştia că dacă voia ar fi putut descoperi singură adevărul — dar la ce bun? Pînă şi gîndul acesta îi producea silă şi, la urma urmei, cine era ea ca să judece cu atîta asprime?

Cowperwood sosi devreme şi încercă să dea întregii întîmplări o faţă cît mai bună. Povesti cu amănunte cum se dusese împreună cu Braxmar la poliţie ca să depună o plîngere şi cum Chadsey, trezit din beţie, după o noapte petrecută la răcoare, renunţase să mai fie arogant şi se scuzase cu umilinţă. Cowperwood văzînd scrisoarea primită de doamna Carter, exclamă:

— A, da... Ne-a promis din toată inima că va scrie această scrisoare dacă i se va da drumul. Braxmar a socotit că era dator s-o facă. Eu aş fi vrut ca judecătorul să-i trîntească o amendă zdravănă şi cu asta basta. Era beat şi prin urmare...

Cowperwood, în prezenţa lui Berenice şi a mamei ei, căuta să dea impresia că nu ştie nimic, dar de îndată ce rămase singur cu doamna Carter, atitudinea lui se schimbă.

— Nu te lăsa copleşită. Întîmplarea n-are nici cea mai mică importanţă. Braxmar nu crede că omul ăsta spune adevărul, iar pentru Berenice scrisoarea e destul de convingătoare. Trebuie să ai aerul că nu-ţi pasă. Totul depinde de atitudinea dumitale. Pari încă tulburată. Nu se cade, te dai singură de gol.

Pe de altă parte, acest incident i se părea lui Cowperwood bine venit. După toate probabilităţile era unicul prilej de a scăpa de locotenent. După părerea lui Cowperwood purtarea doamnei Carter ar fi trebuit să braveze totul. Se simţea ceva mai liniştită; rămasă singură începu

însă să plîngă. Berenice, intrînd din întîmplare în odaia ei și găsind-o cu lacrimi în ochi, îi spuse :

— Vai, mamă, te rog, ce sînt copilăriile astea ? Nu te-nțeleg de loc !... Poate c-ar fi mai bine să mergem undeva la țară să ne odihnim, dacă nu te poți stăpîni.

Doamna Carter protestă și o încredință că era doar o reacție nervoasă, dar Berenice se gîndea că nu iese fum pînă nu faci foc.

După cele întîmplate, atitudinea tinerei fete față de Braxmar, deși prietenoasă, era totuși mai distantă ca de obicei. În ziua următoare veni la ea ca să-i spună ce indignat fusese de cele petrecute la Waldorf și să-i propună să iasă împreună. Continua să fie drăguță, dar rezervată. Pentru ea incidentul Beales Chadsey era, firește, închis, dar nu acceptă invitația locotenentului.

— Mama și cu mine vrem să ne ducem pentru cîteva zile la țară, îi spuse, amabil. Nu știu precis cînd o să ne întoarcem ; dacă vei mai fi aici, atunci cu siguranță ne vom mai întîlni. Ai să afli, oricum, și atunci o să treci pe la noi. Se apropie de fereastra care dădea într-o curte interioară unde soarele de dimineață cădea pe florile din ghivecele de lîngă geam și începu să smulgă frunze uscate.

Braxmar, tipul americanului romanțios, captivat de farmecul, de cumpătul și demnitatea de care tînăra fată dăduse dovadă în această împrejurare, văzînd-o hotărîtă să-i redea numaidecît libertatea, se simți copleșit, așa cum se petrece cu sufletul omenesc în fața unei enigme. Berenice stîrnise în el o reacție egal de misterioasă pentru cel care o încearcă precum și pentru cel care a provocat-o. Apropiindu-se de ea cu o pornire în același timp îndrăzneață, plină de respect și spontană, exclamă :

— Berenice ! Domnișoară Fleming ! Nu mă goni, te rog ! Nu încerca să scapi de mine. Sper că n-am făcut nimic rău. Te iubesc la nebunie. Nu pot îndura gîndul că s-ar putea întîmpla ceva care să ne despartă. N-am îndrăznit să-ți vorbesc pînă astăzi, dar trebuie să-ți spun acum. Te iubesc din prima seară de cînd te-am văzut. Ești o ființă minunată ! Nu știu dacă merit, dar te iubesc. Te iubesc cu pasiune și din tot ce e mai bun în mine. Te admir și te respect. Puțin îmi pasă dacă este adevărată sau nu povestea asta — nu mă interesează. Vrei să fii soția mea ? Te rog,

mărită-te cu mine ! Îmi dau seama că nu merit nici să-ţi leg şiretul de la pantof, dar încă de pe acum situaţia mea e bună şi sper ca în viitor să-mi cîştig un renume. Oh ! Berenice ! Întinse braţele, dramatic, dar nu înainte, ci în jos, drepte, ţepene. Nu ştiu ce m-aş face fără dumneata. Nu-mi dai nici o speranţă ?

Artistă desăvîrşită în redarea tuturor gingăşiilor sexului frumos — suplă şi diversă — Berenice, cîteva clipe, se gîndi ce anume să facă şi să spună. În tot cazul nu-l iubea pe locotenent în aceeaşi măsură în care el o iubea şi totodată suferea în mîndria ei de cele aflate despre doamna Carter, ceea ce impunea necesitatea de a se salva într-un fel sau altul ; şi asta era pentru Berenice o cruntă lovitură. Regreta lipsa de tact cu care Braxmar găsise tocmai acum de cuviinţă s-o ceară în căsătorie, deşi nu se îndoia cîtuşi de puţin de spontaneitatea şi sinceritatea emoţiei care-l îndemnase să vorbească.

— Am să-ţi spun ceva, domnule Braxmar, răspunse ea cu o privire gravă, nu-mi cere să mă hotărăsc acum. Îmi dau seama ce simţi. Totuşi mă tem că ai înţeles greşit purtarea mea, îmi pare rău. Aş vrea ca cel puţin deocamdată să nu te mai gîndeşti la mine. Dacă insişti să-ţi dau un răspuns, n-aş putea să mă hotărăsc decît într-un singur fel : rugîndu-te să uiţi totul. Mă întreb dacă mă poţi înţelege — dacă îţi dai seama cît mă doare să-ţi spun acest lucru.

Berenice, stăpînă pe sine, deşi în fond destul de emoţionată, se opri într-o atitudine perfect studiată. Era cea mai fermecătoare apariţie pe care şi-o putea visa cineva, avea perfecţiunea unei statui din Grecia antică, căreia i s-ar fi adăugat o notă orientală. Era meditativă şi în acelaşi timp calculată.

În acest moment şi pentru prima oară, Braxmar îşi dădu seama că are de-a face cu o fiinţă pe care nu o poate înţelege. Perfect calmă, devenise enigmatică şi poate cu atît mai atrăgătoare cu cît se depărta de el. Tînărul american avu viziunea fulgerătoare a Atlantidei dispărute, a insulelor greceşti, Citera, Cipru şi sanctuarul de la Paphos. Ochii îi luciră, aveau o căutătură bizară şi plină de tîlc. Faţa lui mai întîi aprinsă de emoţie, păli.

— Nu pot crede, domnişoară Berenice, că nu ţii absolut de loc la mine, continuă el, crispat. Aveam impresia că

nu-ţi sînt complet indiferent. Dar să ştii, adăugă deodată, cu tăria militarului şi pe un ton sincer, deşi forţat, n-am să te mai plictisesc. Mă înţelegi, nu-i aşa ? Cunoşti sentimentele mele şi n-am să mă schimb niciodată. N-am putea rămîne măcar prieteni ?

Întinse mîna şi Berenice răspunzînd gestului lui îşi dădea seama că pune capăt unei idile romanţioase.

— Sigur că da şi sper să ne revedem curînd.

După plecarea lui, Berenice trecu în odaia de alături şi se aşeză pe un scaun de nuiele, cu coatele pe genunchi, cu bărbia sprijinită în palme. Ce sfîrşit trist, pentru un lucru atît de nevinovat, de curat ! Acum plecase. N-o să-l mai vadă niciodată. Nici nu dorea prea mult să-l mai întîlnească. Viaţa e plină de întîmplări triste, chiar urîte. O da, începuse să le vadă clar.

După vreo două zile, în timpul cărora Berenice sucise şi răsucise firul trist al gîndurilor, pînă ce nu mai putu, se duse în sfîrşit la doamna Carter şi-i spuse :

— Mamă, de ce nu vrei să-mi povesteşti ce s-a-ntîmplat la Louisville ca să ştiu şi eu adevărul ? Văd că te frămîntă ceva. Nu poţi avea încredere în mine ? Nu mai sînt un copil şi în afară de asta sînt fata ta. Dacă aş şti despre ce e vorba poate c-aş putea să îndrept într-un fel lucrurile.

Doamna Carter, care totdeauna se complăcuse în rolul unei blînde mame iubitoare, fu uimită de atitudinea curajoasă a fiicei sale. Se înroşi, o trecu un fior şi se hotărî să mintă.

— Ţi-am spus că n-a fost nimic, tăgădui îmbufnată şi nervoasă, nimic altceva decît o penibilă greşeală. Aş vrea ca individul acela îngrozitor să fie pedepsit aspru pentru tot ce mi-a spus. Cînd mă gîndesc cum m-a jignit în faţa copilului meu !...

— Mamă, de ce nu vrei să-mi spui totul în legătură cu Louisville ? repetă Berenice întrebarea, fixînd-o cu ochii ei reci şi albaştri. N-ar trebui să existe secrete între noi. Cine ştie dacă nu te-aş putea ajuta.

Brusc, doamna Carter îşi dădu seama că fata ei încetase să mai fie un copil sau o tînără mondenă răsfăţată, că era acum o femeie superioară, rezonabilă, înţelegătoare, cu o mai mare intuiţie decît ea ; se lăsă într-un fotoliu acoperit

cu o stofă înflorată și căutînd cu mîna o batistă mică, își acoperi ochii cu cealaltă și începu să plîngă.

— Am fost așa de necăjită, Bevy, încît n-am știut ce cale să apuc. Ideea a fost a colonelului Gillis. Voiam să vă țin, pe tine și pe Rolfe, în școală, și să vă ofer o șansă în viață. Nu-i adevărat nimic din ce a îndrugat individul acela oribil. Colonelul Gillis și alți cîțiva m-au rugat să le închiriez garsoniere — și așa a început toată povestea. Eu nu-s vinovată. N-aveam încotro. Crede-mă, Bevy.

— Și cu domnul Cowperwood ce este ? întrebă Berenice, curioasă. În ultimul timp își tot pusese întrebări în legătură cu el. Avea atîta stăpînire de sine, era profund, dinamic, generos — semăna cu ea.

— Ce să fie, nimic ! răspunse doamna Carter, ridicînd ochii gata să-l apere. Dintre toți prietenii ei Cowperwood îi plăcea cel mai mult. Nu o sfătuise niciodată să facă lucruri urîte și nici nu folosise casa ei în scopuri personale. N-a făcut altceva decît să mă ajute. El m-a sfătuit să renunț la Louisville, să mă mut în est și să mă ocup de educația ta și a lui Rolfe. Mi-a propus să mă ajute pînă ce voi doi vă veți putea descurca singuri — așa am ajuns la New York. Vai ! De ce a trebuit să fiu atît de proastă... de ce mi-a fost frică de viață ? Tatăl tău, domnul Carter, m-a lăsat fără un ban.

Oftă adînc și cu durere.

— Atunci noi n-avem nimic... nici proprietăți, nici altceva, nu-i așa, mamă ?

Doamna Carter scutură din cap, în semn că nu.

— Iar noi cheltuim banii domnului Cowperwood ?

— Da.

Berenice tăcu și se uită pe fereastra de la care se vedea priveliștea vastă a parcului. Pervazul ferestrei încadra ca într-un tablou un mic lac, un deal acoperit cu copaci și în prim plan un pavilion în stilul pagodelor japoneze. Peste deal se vedeau zidurile galbene și înalte ale unui mare hotel din Central Park West. Din stradă se auzea uruitul tramvaielor. Pe o alee în parc trecea un șir de trăsuri particulare ; cei din înalta societate ieșiseră la plimbare în aerul proaspăt al după-amiezii reci de noiembrie.

„Sărăcie ! Ostracizare !“ își spunea Berenice. Era deci constrînsă să se căsătorească cu un om bogat ? Sigur, nu-

mai să-l găsească! Și pe cine anume? Braxmar? Niciodată! N-avea o inteligență prea remarcabilă și mai fusese și martorul umilinței ei. Atunci cine? O, era lungă lista proștilor, a oamenilor de nimic, a libertinilor, a bicisnicilor, care împreună cu cei sobri, prosperi, convenționali sau zăpăciți și plini de bani alcătuiau societatea în care se învîrtea. Din cînd în cînd mai întîlneai și cîte un om adevărat, dar se punea întrebarea dacă aflînd trecutul mamei ei, Berenice l-ar mai putea interesa.

— Ai rupt cu domnul Braxmar? o întrebă doamna Carter, în același timp curioasă, îngrijorată, plină de speranțe, deznădăjduită.

— Nu l-am mai văzut din seara aceea, minți Berenice, prudentă. Nu știu dacă am să-l mai văd sau nu. Să mă mai gîndesc. Se sculă în picioare. Te rog, mamă, nu-ți mai face griji. Aș dori să găsim însă un alt mijloc de existență, să nu mai depindem de domnul Cowperwood.

Se duse în budoarul ei și în fața oglinzii începu să se îmbrace pentru dineul la care fusese invitată. Deci banii lui Cowperwood acoperiseră toate cheltuielile lor din ultimii ani; și ea fusese totdeauna atît de cheltuitoare pe punga lui — atît de mîndră, de vanitoasă, de superioară. Iar el se mulțumea să o fixeze cu ochii lui atenți, iscoditori. De ce? Dar n-avea nevoie să se întrebe de ce — acum știa. Ce rol jucase el! Și ce proastă fusese că nu văzuse cum stau lucrurile mai de mult! Oare mama ei avusese vreo bănuială? Probabil că nu. Ce lume bizară, paradoxală, imposibilă! Și, gîndind astfel, ochii de foc ai lui Cowperwood o fixau parcă.

CAPITOLUL LIII

O declarație de dragoste

Pentru prima oară în viața ei Berenice se gîndea serios la ce-ar putea să facă. Evident, căsătoria ar fi fost o soluție, dar în loc să-l cheme înapoi pe Braxmar sau să înceapă o goană stupidă după un bărbat cu și mai puține

calităţi decît el era poate preferabil să-şi anunţe, simplu, prietenii că mama ei îşi pierduse toată averea şi că ar fi nevoită acum să-şi caute un mijloc de existenţă — să dea lecţii de dans, sau să se facă dansatoare. Cu tot calmul, îi propuse într-o zi mamei sale această soluţie. Doamna Carter, care de mult ducea o viaţă de parazit — habar nu avea cum se cîştigă banul prin muncă — ideea aceasta i se păru îngrozitoare. Cum, Bevy, minunata ei fată sau chiar ea însăşi şi deci şi Rolfe să ajungă în aşa hal, încît să trebuiască să pună umărul la treabă, ca orice muritor de rînd... după toate visurile ei de mărire ? Ofta şi o podideau lacrimile, ferindu-se de ceilalţi. Îi trimise lui Cowperwood o scrisoare explicîndu-i totul, cu băgare de seamă, şi rugîndu-l ca atunci cînd se va întoarce la New York să se întîlnească în taină.

— Nu crezi c-ar fi mai bine deocamdată să nu schimbăm nimic ? îi propuse doamna Carter lui Berenice. Mi se rupe inima cînd mă gîndesc la tine ; cu talentul tău să ajungi să dai lecţii de dans ! Nu crezi că un timp ar fi bine să nu luăm o hotărîre pripită ? Tu ai putea face o căsătorie convenabilă şi atunci totul se va aranja în ce te priveşte. Eu... nu contez, mă descurc, tu însă... Ochii trişti ai doamnei Carter dezvăluiau chinurile prin care trecea. Berenice se înduioşă în faţa afecţiunii sincere a mamei ei ; cîte prostii făcuse maică-sa, ce slabă era şi ce puţin te puteai bizui pe ea !

Cowperwood, stînd de vorbă cu doamna Carter, fu izbit de donchişotismul, de impulsivitatea lui Berenice... auzi, să vrea să-şi schimbe felul de a trăi, să renunţe la viaţa mondenă şi să-şi dăuneze frumuseţii alegînd o viaţă de muncă ! De acord cu doamna Carter, Cowperwood se grăbi să se ducă la Pocono, unde fusese informat că o va găsi pe Berenice, singură. Din seara incidentului cu Beales Chadsey, Berenice îl evitase.

Ajunse la Pocono, pe la ora unu după-amiază, într-o zi de ianuarie — ninsese — pe un ger de crăpau pietrele ; natura era scăldată într-o lumină cristalină, care reflecta razele în puzderie de scîntei — juvaeruri sclipitoare, despicînd ca nişte fulgere văzduhul. Pe atunci apăruseră automobilele şi Cowperwood venise într-un turism de optzeci cai putere. Caroseria maşinii era de un cafeniu închis şi

reflecta lumina pe suprafaţa ei lăcuită. Intră şi rămase în uşă ; purta o haină lungă şi căciulă din blană de astrahan negru.

— Bună ziua, Bevy ! strigă, avînd aerul că nu ştie nimic de absenţa doamnei Carter. Ce mai faci ? Ce face mama ? E acasă ?

Berenice îl fixă cu privirea ei rece şi directă, pe cît de sinceră pe atît de îndrăzneaţă. Totuşi, zîmbetul de bun sosit cu care îl întîmpină era cam echivoc. Îmbrăcată într-un halat albastru, ca de pictor, ţinea în mînă o paletă multicoloră care-ţi lua ochii. Picta. Se apucase să picteze şi în acelaşi timp se tot gîndea — asta fiind pentru moment ocupaţia ei principală. Se gîndise la Braxmar, la Cowperwood, la Kilmer Duelma şi la mulţi alţii ; la teatru, la dans, la pictură. Viaţa ei fusese ca acel creuzet pe care-l avea dinainte ; sau ca un joc de figuri puse de-a valma — cu răbdare, cu fiecare piesă aşezată la locul cuvenit s-ar fi putut alcătui o plăsmuire interesantă.

— Intră, te rog, îl pofti. E frig, nu-i aşa ? În tot cazul aici ai să găseşti un foc plăcut. Nu, mama nu-i aici. E plecată la New York. Cum de n-ai întîlnit-o acolo ? Eşti de mult la New York ?

Era veselă, bine dispusă, amabilă, dar distantă. Cowperwood simţea stavila dintre ei doi, totdeauna, nelipsită. Admiţînd chiar că l-ar fi putut înţelege, că ar fi ţinut la el, exista totuşi ceva — prejudecăţi, ambiţii, sau vreo deficienţă de-a lui — care o împiedica să se apropie de el, făcînd-o să-l ţină mereu la distanţă.

Se uită în jur, la tabloul început, un peisaj de iarnă cu o pantă înzăpezită, aşa cum se vedea de la fereastră, la nişte schiţe cu dansatoare (făcute de curînd şi atîrnate deocamdată pe perete), adorabile, în tunici scurte. Apoi se uită la ea în halat de lucru, original, şi care-i venea atît de bine.

— Aşadar, Berenice, în dumneata învinge totdeauna artistul. Arta e lumea dumitale adevărată. N-ai să poţi renunţa la ea niciodată. Schiţele astea sînt incontestabil frumoase : îşi scoase mănuşa şi indică şirul de dansatoare. La drept vorbind nu venisem la doamna Carter. Pe dumneata voiam să te văd. Mi-a scris o scrisoare foarte bizară ; mama dumitale pretinde că vrei să renunţi la viaţa mondenă şi

să începi să dai lecții sau cam așa ceva. Am venit să stăm de vorbă în această chestiune. Nu crezi că ar fi o hotărîre cam pripită ?

Vorbea, ca și cum motive strict obiective, cu totul în afara lui, l-ar fi îndemnat să-i poarte de grijă.

Berenice, în picioare, lîngă tabloul la care lucrase, cu pensula în mînă, avea în ochi o expresie rece, curioasă, sfidătoare, echivocă.

— Nu, nu cred, răspunse, liniștită. Știu cum stau lucrurile, așa că pot să-ți vorbesc deschis. Sînt convinsă că intențiile mamei au fost întotdeauna foarte bune. Schiță un ușor zîmbet, plin de tristețe. Mi-e teamă însă că inima îi e mai bună decît mintea. Cît despre dumneata, îmi place să cred că ai avut, de asemenea, cele mai frumoase intenții. De altfel sînt sigură de asta. Ar fi din partea mea o lipsă de recunoștință să-mi fi închipuit altceva. (I se păru atunci că ceva în adîncul privirii fixe a lui Cowperwood se schimbă). Totuși nu cred c-o mai putem duce așa. Mama și cu mine sîntem sărace. Atunci de ce să nu mă apuc de ceva ? Nu văd altă soluție.

Tăcu, iar Cowperwood o privea tăcut. În halatul atît de simplu, cu ochii albaștri care-l scrutau, cu părul roșu desfăcut pe spate, părea cea mai desăvîrșită ființă pe care o văzuse vreodată. Ce inteligență ascuțită, atotcuprinzătoare ! Era atît de abilă, de admirabilă, și avea ca și el aceiași ochi neînfricați. Judecata ei, în orice împrejurare, rămînea lucidă.

— Berenice, îi spuse, calm, lasă-mă să-ți explic. Mi-ai făcut onoarea să vorbești despre motivele care m-au determinat să-i dau bani mamei dumitale. Într-adevăr, din punctul meu de vedere au fost cum nu se poate mai frumoase. N-am să pomenesc nimic despre felul cum am văzut lucrurile la început. Acum știu însă perfect cum au evoluat. Dacă-mi îngădui, stînd aici împreună, am să-ți vorbesc cu toată sinceritatea. Nu știu dacă ți s-a spus că după ce am cunoscut-o pe doamna Carter am aflat întîmplător de existența dumitale, fapt care atunci nu m-a interesat în mod special. I-am fost prezentat de un prieten al meu — un financiar, care o admira foarte mult. Făcînd cunoștință cu ea am admirat-o și eu pentru că am descoperit în ea o adevărată doamnă... mă interesa. Într-o zi

am zărit o fotografie a dumitale, pe care a ascuns-o înainte ca eu să fi avut timpul să spun ceva. Poate îţi aduci aminte despre ce fotografie vorbesc. Fuseseşi luată în profil şi pe atunci să fi avut vreo şaisprezece ani.

— Da, îmi aduc aminte, zise Berenice, simplu şi calm de parcă ar fi ascultat o spovedanie.

— Ei bine, fotografia mi s-a părut foarte interesantă. Informîndu-mă am aflat tot ce am putut despre dumneata. Mai tîrziu în vitrina unui fotograf din Louisville am văzut o alta mărită. Am cumpărat-o. O am acum în biroul întreprinderilor mele din Chicago. În a doua fotografie stai în dreptul unui şemineu.

— Îmi amintesc, mai spuse Berenice, mişcată dar încă neconvinsă.

— Şi acum dă-mi voie să-ţi vorbesc puţin de viaţa mea. N-o să dureze mult. M-am născut la Philadelphia. Familia mea a trăit totdeauna acolo. Toată viaţa m-am ocupat de tranzacţii bancare şi de tramvaie. Prima mea soţie era o prezbiteriană habotnică, plină de prejudecăţi. Avea şase sau şapte ani mai mult ca mine. O vreme am fost fericit cu ea. Am avut doi copii care trăiesc. Dar am întîlnit-o pe actuala mea soţie. Era mai tînără ca mine — cel puţin cu zece ani — şi foarte frumoasă. În anumite privinţe este mai deşteaptă ca prima mea soţie şi în orice caz mai puţin convenţională, mai generoasă. M-am îndrăgostit de ea şi după plecarea mea din Philadelphia am divorţat şi ne-am căsătorit. Eram pe atunci îndrăgostit pînă peste cap de ea. Mi se părea o tovarăşă de viaţă ideală şi continui să găsesc că are multe calităţi deosebite. Cu timpul însă gustul meu în ceea ce priveşte tipul de femeie ideală s-a schimbat încetul cu încetul. După diferite experienţe am ajuns la concluzia că ea nu este de loc femeia visurilor mele. Nu mă înţelege. Nu pretind că eu mă înţeleg mai bine pe mine însumi, dar am impresia că undeva ar putea să existe o femeie care să mă poată cunoaşte mai bine decît pot eu să mă cunosc — care să descopere în mine lucruri noi şi care, în tot cazul, să ţină la mine. Trebuie să-ţi mărturisesc că totdeauna am iubit femeile. Pentru mine există în lumea asta un singur ideal şi anume femeia pe care aş dori să o am.

— Cred că e destul de greu pentru o femeie, oricum ar fi ea, să descopere cum ar trebui să fie ca să-ți placă, zise Berenice, zîmbind cochetă. Cowperwood rămase netulburat.

— Recunosc că e greu, doar dacă întîmplător ea ar fi exact femeia unică, despre care vorbesc, rosti el, grav.

— Am impresia că în tot cazul, pentru ea, lucrul nu va fi ușor, adăugă Berenice, aproape în glumă, dar cu o notă de simpatie în glas.

— Aș vrea să-ți fac o mărturisire, spuse Cowperwood, grav și puțin împotriva voinței lui. Nu încerc să mă dezvinovățesc. Femeile pe care le-am cunoscut ar fi fost pentru alți bărbați niște soții ideale — dar nu pentru mine. Barem atît am învățat de la viață — și asta m-a schimbat.

— Și crezi cumva că acest proces de transformare s-a terminat? îl întrebă Berenice cu aerul ei ironic, provocator, superior și amuzat care îl descumpănea, fascinîndu-l.

— Nu, nici nu spun că s-a terminat, dar în tot cazul idealul meu de femeie pare să se fi cristalizat. De ani de zile a rămas neschimbat. Deseori mă obsedează. Să știu că există acest ideal. Chiar și în știință există o stea polară.

Vorbind, Cowperwood își dădea seama că pentru un om ca el toate acestea erau o adevărată spovedanie. Venise la ea în primul rînd cu gîndul de a o domina și ca să-și impună punctul de vedere. În realitate lucrurile se petreceau aproape invers. Ea părea să fie stăpînă pe situație. Suplă, zveltă, deșteaptă, talentată, stătea în fața lui și-l obliga să i se destăinuiască — dar el n-o vedea în lumina asta, ci ca pe o femeie inteligentă, atotînțelegătoare, bună și oarecum maternă, capabilă să vadă, să simtă și să priceapă. Era sigur, pe de altă parte, că ea este pe deplin conștientă de întreaga situație, că dacă va încerca va reuși să o facă să-l înțeleagă. Oricum era el, sau orice s-ar fi întîmplat vreodată, ea nu-l va judeca dintr-un unghi de vedere meschin. Nu era în stare de așa ceva. Răspunsurile date de ea pînă atunci erau o chezășie.

— Da, încuviință Berenice, avem cu siguranță o stea călăuzitoare, dar dumneata pare-se n-o poți găsi. Crezi că

există pe lume o femeie care să corespundă idealului dumitale ?

— *Am* și găsit-o, rosti el, mirat de ingenuitatea și totodată de complexitatea minții ei, a lui și a oamenilor în general. Mintea, cu adîncimile ei insondabile, îl uluia uneori. Sper că te vei gîndi serios la ce-ți voi spune acum fiindcă în cele ce urmează se află explicația multor lucruri. Fotografia dumitale m-a atras la început fiindcă era imaginea idealului spre care tindeam și pe care dumneata îl crezi atît de schimbător... Asta s-a întîmplat acum aproape șapte ani — iar de atunci el a rămas absolut neschimbat. Cînd te-am văzut la școala dumitale din Riverside Drive am fost pe deplin încredințat că nu mă înșelasem. Deși n-am spus nimic eram convins că în sfîrșit găsisem ceea ce căutam. Ți se pare poate că n-aș avea dreptul la asemenea sentimente ? Să știi că multă lume ar fi de părerea dumitale. În tot cazul le-am avut, le am și ele explică relațiile mele cu mama dumitale. La Louisville, cînd doamna Carter a venit să-mi povestească despre neajunsurile ei, am fost fericit s-o ajut atunci, de dragul dumitale. Asta a și fost motivul pentru care am continuat. Dar ea nu și-a dat seama. În unele privințe doamna Carter nu e prea deșteaptă. Tot timpul am fost îndrăgostit de dumneata... din tot sufletul. Așa cum stai acum îmi pari neînchipuit de frumoasă — ești idealul despre care îți vorbeam. Fii liniștită, n-am să te stînjenesc. (Berenice se trăsese puțin la o parte. Se temea și pentru el dar și pentru ea — un om atît de puternic, o forță atît de mare ! N-avea încotro, trebuia să-l ia în serios, era atît de grav). Tot ce-am făcut pentru dumneata și pentru mama dumitale am făcut fiindcă te iubeam și fiindcă voiam să te ajut să atingi perfecțiunea pentru care socoteam că fuseseși creată. Pînă acum nu ți-am spus că dumneata ai fost motivul — principalul motiv — care m-a îndemnat să construiesc casa din Fifth Avenue. Am vrut să clădesc ceva demn de dumneata. Un vis ? Sigur. Toate faptele noastre au ceva de vis. Frumusețea acelei clădiri, dacă se poate spune astfel, ți se datorește dumitale. E frumoasă pentru că m-am gîndit la dumneata.

Tăcu, iar Berenice rămase neclintită. La început voise să protesteze ; pe urmă însă vanitatea ei, pasiunea pentru

artă, pentru mărire, toate erau în joc. Se întreba în același timp, dacă acest Cowperwood avea intenția să facă din ea doar o amantă sau să aștepte pînă va putea să o ia de soție.

— Cred că dorești să știi dacă vreau sau nu să mă căsătoresc cu dumneata, continuă Cowperwood, care îi ghicise gîndul. În privința asta nu sînt altfel decît majoritatea bărbaților. Am să-ți spun deschis. Voiam să te cuceresc, indiferent cum. Am trăit tot timpul cu speranța că te vei îndrăgosti de mine, așa cum m-am îndrăgostit eu de dumneata. Cînd, nu de mult, a apărut Braxmar, l-am urît, dar nici o clipă nu m-am gîndit că aș putea să mă amestec. Eram gata să renunț. Am fost gelos pe toți bărbații pe care i-am văzut vreodată cu dumneata — tineri sau bătrîni. Am fost gelos chiar pe doamna Carter pentru că era atît de aproape de dumneata, iar eu nu puteam fi. Dar în același timp voiam să ai tot ce-ți dorea inima. Nu mi-aș fi îngăduit să mă amestec dacă ai fi găsit un om pe care să-l iubești cu adevărat și dacă aș fi știut că pe mine nu m-ai putea iubi... Acum cunoști toată povestea, dar nu pentru asta am venit aici. Nu ca să-ți spun asta...

Se opri, așteptînd poate ca ea să intervină ; Berenice însă se mărgini să întrebe :

— Da ?

— Ce am vrut să știi este că doresc să trăiești așa cum crezi de cuviință. Indiferent ce-ai gîndi despre mine sau despre ce ți-am spus, vreau să nu te îndoiești de sinceritatea mea, de faptul că sînt dezinteresat cu privire la ce-ți voi spune acum. Visul meu, legat de dumneata, nu s-a sfîrșit. Dacă dumneata ai dori, norocul ar putea face din mine omul preferat. Dar vreau să-ți trăiești viața și să fii fericită fără a ține seama de mine. Am visat, dar recunosc, a fost o greșeală. Capul sus — ai tot dreptul ! Fii o doamnă. Mărită-te cu omul pe care-l iubești cu adevărat. Eu voi avea grijă să-ți fac o zestre, după cum se cuvine. Berenice, te iubesc, dar de aici înainte afecțiunea mea se va schimba într-o dragoste paternă. Iar la moartea mea te voi trece în testament. Dar, ca și pînă acum, trăiește-ți viața așa cum înțelegi. N-aș putea fi fericit decît știindu-te fericită.

Se opri, cu ochii ațintiți încă pe chipul ei, convins că măcar atunci spusese adevărul. Da, după moartea lui, ea va figura în testamentul său. Dacă va continua să ducă o viață mondenă în căutarea unui soț, va putea găsi, cine știe, un om de care să se îndrăgostească, dar între timp s-ar putea, de asemenea, ca sentimentele ei pentru el să se transforme într-o profundă afecțiune. Ce mai contau cheltuielile lui față de toată mulțumirea și desfătarea de a-i fi dobîndit astfel prietenia și înțelegerea, de a deveni confidentul în care ea să poată avea încredere ?

Berenice, pe care într-o anumită măsură totdeauna a interesat-o Cowperwood și căreia de altfel, dat fiind temperamentul ei trebuia să-i placă pentru spontaneitatea lui, pentru modul simplu, direct și bărbătesc de a se fi purtat acum, se simțea profund mișcată de cinstea și generozitatea de care dădea dovadă. Chiar dacă se putea îndoi de trăinicia sentimentelor lui, în clipa de față sinceritatea sa părea indiscutabilă. Și mai mult, lunga perioadă de dragoste și de admirație ascunsă, gîndul că un om atît de puternic își făcuse astfel de visuri — ce măgulitor ! O mîngîiere pentru rușinea trecutului și vanitatea rănită.

Mărturisirea lui cinstită avea un fel de noblețe răscolitoare, fascinantă. Se uită la el, la tîmplele lui puțin încărunțite — pentru unele femei o podoabă din cele mai atrăgătoare — și nimic pe lume n-o putea împiedica să se simtă cuprinsă de un fel de duioșie pentru el. Se vedea că are nevoie de femeia fără de care cu fiecare gest arăta că n-ar putea trăi, de o femeie cultivată, plină de temperament, rafinată, sensibilă — și în tot cazul avea dreptul să viseze la ea. În ochii ei deveni un fel de supraom, dar totodată un băiețandru obraznic : frumos, puternic, optimist, nu mult mai bătrîn ca ea, împins de o arzătoare forță interioară care-l gonea fără încetare. Berenice se întreba dacă într-adevăr o iubea chiar atît de mult și dacă era capabil de un simțămînt atît de puternic pentru ea sau pentru oricare altă femeie. Dar nu putea să nu recunoască totuși cît se străduise ca să-i sădească afecțiunea. Ce sens ar fi avut ? De ce spunea, de ce făcea toate astea ? Afară, automobilul lui cafeniu sclipea în zăpadă. El era marele Frank Algernon Cowperwood din Chicago și o implora pe

ea, un copil, să fie bună cu el, să nu-l alunge pentru totdeauna din viaţa ei ! Era măgulitor pentru ea, îi exalta mîndria şi imaginaţia.

În sfîrşit Berenice îi spuse :

— Ţin mai mult la dumneata acum. Acum cred în dumneata. Mai mult decît înainte. Asta nu înseamnă că am să te las să-ţi cheltuieşti banii cu mine sau cu mama. Nu. Dar te admir, m-ai făcut să te admir. Cred că înţeleg ce se petrece cu dumneata. Ştiu către ce aspiri. Şi asta, într-un fel, am ştiut totdeauna. Acum însă nu trebuie să mai spui nimic. Aş vrea să mă gîndesc la ce mi-ai spus. Nu ştiu dacă va fi uşor. (Avu iar impresia că în adîncul ochilor lui se mişcă ceva). Deocamdată să nu mai vorbim despre asta.

— Dar, Berenice, o rugă el, nu ştiu dacă înţelegi. Sînt atît de singur... sînt...

— Ba da, am înţeles, răspunse ea, întinzîndu-i mîna. De azi, orice s-ar întîmpla, vom fi prieteni, fiindcă-mi placi. Dar să nu ceri să iau numaidecît o hotărîre. Nu pot. Nu vreau. Nu cred că e momentul.

— Chiar acum cînd sînt gata să-ţi dau tot ce doreşti, cînd tot ce-mi aparţine valorează atît de puţin în ochii mei ?

— Nu înainte de a fi luat o hotărîre ! Nu, nu, accentuă ea. Aşa, dragul meu tutore ! chicoti, desprinzîndu-şi mîna dintr-a lui.

Cowperwood era foarte emoţionat. Ar fi dat milioane să o poată strînge în braţe. Dar se mulţumi să zîmbească semnificativ.

— Nu vrei să urci în maşină, să mergem împreună la New York ? Dacă mama dumitale nu-i acasă, poţi sta la Netherland !

— Nu, astăzi nu. Dar am să vin curînd — te anunţ cînd sau în tot cazul îţi va spune mama.

Cowperwood ieşi în grabă şi după ce vorbi cu şoferul şi-i făcu lui Berenice semn cu mîna se urcă în maşină. Zăpada avea o culoare purpurie în lumina serii ; maşina porni spre est. Cowperwood ar fi dorit să ajungă la New York la ora mesei. Ce n-ar fi dat ca relaţiile lor să rămînă mereu aşa ca acum, prieteneşti. Dacă s-ar putea !

CAPITOLUL LIV

Se caută privilegii pe cincizeci de ani

Cowperwood, cu toată satisfacția momentană grație felului prietenos în care Berenice îi primise mărturisirea, știa din atitudinea ei plină de șovăiri că nu cîștigase mare lucru. Printr-o bizară intervenție a soartei, Braxmar, tînărul lui rival, fusese înlăturat, iar Berenice avusese prilejul să-l vadă pe el în lumina dragostei și devotamentului ce-i purta. Și totuși era evident că nu le prețuiește așa cum se cuvenea. Acum, mai mult ca oricînd își dădea seama că era prins în mrejele unei extraordinare personalități. Berenice privea viața dintr-un punct de vedere cu totul deosebit și foarte personal și el nu o putea face să se plece în fața voinței lui. Pentru acest motiv, mai mult decît pentru oricare altul — căci grația și frumusețea îi subliniau doar farmecul — se îndrăgostise nebunește. Își tot spune : „Dacă trebuie, pot trăi și fără ea“, dar ajunsese la faza în care numai gîndul de a renunța era ca o lovitură de cuțit în inimă. Ce rost mai are, la urma urmelor, viața sau bogăția, celebritatea, dacă nu poți avea femeia care îți place ? Ce era oare dragostea, acest misterios răsfăț indefinisabil al spiritului, către care aspiră cei puternici, adesea mai mult decît cei slabi ? Pînă la sfîrșit însă înțelese : într-un potir luminos îi apăru frumusețea ca o finalitate a celebrității, puterii, forței — frumusețea în care se deslușesc emoția, cultura, pasiunea și visurile unei femei ca Berenice Fleming. Asta era și NUMAI ASTA. Dincolo, — nimic altceva decît decrepitudine, întuneric, tăcere.

Între timp, datorită rîvnei și iscusinței consilierilor și agenților lui, jurnalele de duminică se întreceau în descrierea noului său palat din New York — cît a costat, valoarea terenului, familiile bogate care îi vor deveni vecine. Apăreau fotografiile lui Aileen și Cowperwood și articole pe două coloane care anticipau recepțiile în stil mare pe care ei le vor da și cum vor fi pretutindeni primiți cu plăcere datorită imensei lor bogății. De fapt, aceste informații nu erau decît obișnuitele palavre din

presă, simple speculații gazetărești. Căci, în vreme ce la știri generale se scria cu litere de-o șchioapă despre averea lui Cowperwood, în coloanele de cronici mondene despre protipendadă era ignorat cu desăvîrșire.

Uneltirile anumitor personalități din înalta societate din Chicago, care difuza informații asupra trecutului său, se puteau ghici din atitudinea cluburilor, a asociațiilor și chiar a unor biserici din care dacă făceai parte căpătai un fel de pașaport monden ce-ți deschide porțile pe tărîmuri dacă nu spirituale, oricum pămîntești, dar supreme. De aceea, deși emisarii lui Cowperwood erau destul de activi, au constatat curînd că scopul lor nu putea fi atins decît în timp. La New York erau mulți care nu pierduseră nădejdea că vor fi primiți în buna societate, dar aceștia aveau atuuri pe care soții Cowperwood nu le aveau. După ce cîteva cluburi selecte îi respinseră cererea de a fi admis ca membru, iar biserica Sfîntul Thomas amîna mereu să-i acorde o strană, după ce invitațiile sale i-au fost refuzate de mai mulți miliardari pe care îi cunoscuse cu prilejul unor tranzacții comerciale, Cowperwood începu să-și dea seama că palatul său va fi în cele din urmă numai un splendid muzeu, fără însă să-i mai poată servi și la altceva.

În același timp geniul său financiar fusese răsplătit prin cîteva noi succese materiale, dintre care cel mai important putea fi considerat o alianță ofensivă și defensivă pe care reuși să o înjghebe între el și casa *Haeckelheimer, Gotloeb & Co.* Martori ai felului în care Cowperwood, cu o mînă de fier, găsise mijlocul de a transforma o înfrîngere într-o victorie, după primele alegeri atît de furtunoase acești domni își schimbaseră complet părerea și, declarînd că ar fi bucuroși să ajute finanțarea oricăror noi inițiative luate de Cowperwood, erau la curent, ca și mulți alți financiari, cu triumful său legat de falimentul societății *Chibrituri americane.*

— Tare teștept trebuie să fie Cowperwood ăsta, spuse Gotloeb unor asociați ai lui, frecîndu-și mîinile și zîmbind. Aș vrea să-l cunosc.

Ca urmare, i se sugeră lui Cowperwood o vizită în imobilul uriașei bănci. Domnul Gotloeb îl primi și-i întinse o mînă prietenoasă :

— Am auzit multe despre Șicago, îi declară în jargonul său germano-ebraic, tar tespre tumniata și mai multe, cred. Dar, ia spune-mi, ai di gînd să înghiți toate tramvaiele și liniile aeriene di-acolo ?

Cowperwood îi răspunse cu cel mai candid zîmbet :

— De ce ? Vrei să-ți las și dumitale ceva ?

— Nu, tar nu m-aș da înlături să-ți fiu asociat în cîțiva investiții.

— Sper că-ți dai seama, domnule Gotloeb, că pentru dumneata porțile mele sînt întotdeuna larg, foarte larg deschise.

— Trepuie întîi să mă mai gîndeesc, da' să știi că n-ar fi ti loc rău... Bucuros de cunoștință.

Dezvoltarea neîncetată a orașului Chicago a fost elementul important al succesului financiar obținut de Cowperwood, element pe care el de altfel îl prevăzuse de la început. Cînd sosise la Chicago, Cowperwood găsise acolo o cîmpie mlăștinoasă, murdară, numai cocioabe, cu trotuare desfundate și un centru comercial ca vai de el, iar acum devenise o uluitoare metropolă cu peste un milion de locuitori și care, puternică și mîndră, cuprindea cea mai mare parte din suprafața comitatului Cook. Acolo unde odinioară dacă exista un simulacru de cartier al finanței, unde doar ici-colo dădeai de cîte o clădire frumoasă de comerț, de un hotel sau de birourile unor mari administrații, acum blocuri de cincisprezece și chiar optsprezece etaje se ridicau de o parte și de alta a străzilor, ca un defileu între stînci.

De la ultimele etaje puteai privi viața simplă, tihnită a numeroaselor și vastelor cartiere unde se construia neîncetat. Dincolo de acestea erau alte cartiere cu case elegante, parcuri, locuri de distracții și, mai departe, imensele gări de triaj și cartierele uzinelor. În inima comercială a acestei lumi Frank Algernon Cowperwood devenise într-adevăr o figură de o uriașă semnificație. Ce lucru minunat să observi cum cresc oamenii pînă ajung ca niște coloși și pun stăpînire pe tot ce-i înconjoară ! Adevărați smochini de India, cărora le cresc rădăcini din toate ramurile și formează astfel o pădure — pădure a unei complexe vieți comerciale ce înflorește într-o mie de aspecte materiale... Tramvaiele lui Cowperwood formau o rețea, socie-

tățile parazite *Gold Thread* — toate legate între ele și deservind două din cele trei sectoare importante ale orașului.

În 1886, cînd Cowperwood se înfipsese bine în afaceri, toate aceste rețele reprezentau un capital de șase — șapte milioane (toate încercările de a mai scoate noi acțiuni garantate de această proprietate imobiliară fusese epuizate). Acum însă, sub conducerea lui, reprezentau un capital între șaizeci sau șaptezeci de milioane, majoritatea acțiunilor emise și vîndute fiind supuse unui procedeu prin care douăzeci la sută din ele controlau restul de optzeci la sută. Cowperwood, deținătorul celor douăzeci la sută din acțiuni împrumuta bani, gajîndu-le drept garanție. În ceea ce privește corporația *West Side*, se emiseseră acțiuni în valoare de treizeci de milioane și aceste acțiuni, datorită întinderii liniilor și traficului imens în orele de vîrf— dimineața și seara cetățeanul modest plătea transportul cu banul lui greu cîștigat — ajunseseră să fie atît de căutate la bursă încît această cerere conferea liniei o valoare intrinsecă, adică aproximativ de trei ori suma investită pentru construirea ei. Compania *North Chicago*, care în 1886, avusese o valoare intrinsecă de ceva mai mult de un milion, acum nu putea fi evaluată la mai puțin de șapte milioane, reprezentînd astfel un capital de aproape cincisprezece milioane. Linia fusese evaluată cu o sută de mii de dolari pe milă mai mult decît ar fi costat în realitate construirea unei noi linii identice. Vai de sărmanul om de rînd, care nu e destul de deștept ca să înțeleagă sau să conducă vasta inițiativă creată de existența și nevoile lui !

Aceste colosale bunuri, care aduceau dividende de zece pînă la douăsprezece la sută pentru fiecare acțiune de o sută de dolari, erau dacă nu proprietatea personală a lui Cowperwood, în tot cazul sub controlul său. Împrumuturi de milioane de dolari care nu figurau în registrele societății el le transformase în bani lichizi și cumpărase cu ei case, moșii, trăsuri, tablouri, obligații de stat garantate în aur, asigurîndu-și astfel o avere stabilă în parte depusă și închisă în seifuri. Cu mare trudă contenciosul său, și așa istovit de muncă, realizase o unificare sub forma *Consolidated Traction Company of Illinois*, compania uni-

ficată de tracțiune din Illinois a tuturor liniilor periferice, fiecare cu privilegii separate, cu capitaluri individuale, dar funcționînd, grație unor uluitoare jonglerii de contracte și acorduri, într-una singură, unitară și armonioasă, alături de celelalte societăți ale sale.

Cowperwood avea de gînd să fuzioneze companiile *North Chicago* și *West Chicago* într-o a treia care să se numească *Union Traction Company*. Preluînd acțiunile vechilor societăți care asigurau o dobîndă de zece pînă la doisprezece la sută și dînd pentru fiecare acțiune veche două noi în valoare de o sută de dolari bucata, cu o dobîndă de șase la sută, putea să mulțumească acționarii vechilor societăți care, cel puțin în aparență, nu aveau astfel decît de cîștigat. În urma acestor tranzacții Cowperwood putea să realizeze un frumos beneficiu personal de aproape optzeci de milioane. Reînoirea privilegiilor sale pe douăzeci, cincizeci sau o sută de ani va impune orașului Chicago obligația de a plăti o dobîndă pe aceste valori oarecum fictive, iar averea lui se va ridica la suma de aproape o sută de milioane.

Problema prelungirii acestor privilegii devenise totuși grea și foarte complicată. Implica înfrîngerea dușmăniei localnicilor, dușmănie care de curînd crescuse ajungînd tot mai perfidă. Noul antagonism se datora unor amănunte în legătură cu liniile aeriene. Pe lîngă cele două linii existente, Cowperwood mai construise o a treia numită *Union Loop*, pe care se pregătea să o lege nu numai de ale sale dar și cu altele, dintre care cea mai importantă era linia L din *South Side*, aparținînd domnului Schryhart. Reușind acest lucru Cowperwood putea apoi să o închirieze dușmanilor săi, urmînd ca ei să o deschidă circulației vagoanelor. Oricît le va displace acest lucru vor fi obligați să profite de ocazia ce li se oferea deoarece sectorul deservit de noua derivație era tocmai locul cel mai aglomerat, loc pe unde fiecare cetățean trecea zilnic o dată sau de două ori și traficul enorm îi asigura lui Cowperwood, de la început, o rentabilitate avantajoasă.

Dar acest plan stîrni în sufletul dușmanilor săi o împotrivire fără precedent. Grupul Arneel-Schryhart-Hand îl găsea pur și simplu diabolic. Presa condusă de oameni ca Haguenin, Hyssop, Ormonde Ricketts și Truman Les-

lie MacDonald (al cărui tată murind între timp, gîndurile lui ca director al ziarului *Inquirer* erau aproape exclusiv îndreptate asupra campaniei menite să-l alunge pe Cowperwood din Chicago) a început, bineînțeles în disperare de cauză, să protesteze în numele democrației trădate. Ziarele cereau sus și tare ca vagoanele de pe liniile lui Cowperwood să fie prevăzute cu locuri pe scaune pentru toți călătorii care astfel, în orele de vîrf, nu vor mai fi nevoiți să se țină de mînere ; cereau să se pună în vînzare, dimineața și seara, bilete de trei cenți pentru muncitori, să acorde corespondență gratuită pe toate liniile sale din nord spre vest și invers, iar douăzeci la sută din venitul brut de pe urma tramvaielor sale să fie vărsat municipalității. *Masele populare trebuie să-și cunoască drepturile și privilegiile*, declara presa. Pentru interesele lui Cowperwood, atît imediate cît și generale, o astfel de tactică era — trebuie să admitem — hotărît potrivnică și ca atare foarte bine văzută de majoritatea dușmanilor săi ; conținea totuși elemente ciudate pentru un reacționar ultra-conservator ca Hosmer Hand.

— Nu știu dacă-i bine, Norman, îi spuse el o dată lui Schryhart în cursul unei conversații, nu știu dacă-i bine. E foarte ușor să stîrnești opinia publică, dar o dată stîrnită, e greu s-o mai domolești. Americanii sînt și așa nemulțumiți și atrași de promisiunile socialiștilor, iar Chicago este cu siguranță focarul și centrul acestor frămîntări. Totuși, dacă prin asta putem să-l lovim pe Cowperwood atunci, deocamdată, e singura soluție. Mai tîrziu, probabil presa va reuși să liniștească spiritele. Dar știu eu...

Mentalitatea domnului Hand era aceea a omului care socotește socialismul ca o îngrozitoare marfă importată dintr-o Europă asuprită de monarhie. De ce nu s-o fi mulțumind poporul să se lase condus de oamenii comunității americane — puternici, deștepți și cu frica lui Dumnezeu ? Nu asta înseamnă democrație ? Desigur că da, el însuși era unul din acești oameni puternici. Nu se putea încrede în toată vorbăria asta cu substrat anarhic și, totuși, orice armă cu care putea fi lovit Cowperwood era binevenită — oricare !

Cowperwood își dădu seama curînd că datorită campaniei de presă opinia publică se va uni amenințător împo-

triva lui. Şi deşi majoritatea privilegiilor sale nu expirau înainte de 1 ianuarie 1903, totuşi, dacă lucrurile vor continua să meargă aşa, în curînd succesul noilor alegeri va fi foarte problematic. Şi aceasta prin mijloace legale, sau ilegale. Consilierii nesăţioşi, lacomi şi venali s-ar fi pretat cu siguranţă tuturor exigenţelor lui Cowperwood, cu condiţia să fie bine plătiţi ; dar chiar cei mai hulpavi şi mai corupţi politicieni puteau să înfrunte cu greu lumina orbitoare a notorietăţii acuzatoare şi furia unei opinii publice dezlănţuite. Înverşunarea opiniei publice creştea treptat, datorită eforturilor neobosite ale ziarelor, ca o furtună ameninţătoare. Cowperwood nu putea cere Consilului o prelungire imediată de douăzeci de ani a unor privilegii care şi aşa nu expirau decît peste şapte ani. Imposibil. În situaţia creată chiar şi consilierii interesaţi vor şovăi să aprobe o astfel de cerere. Există totuşi şi în politică lucruri care nu se pot face.

Din nenorocire, limita de douăzeci de ani a privilegiilor sale era în realitate insuficientă faţă de planurile lui Cowperwood. Pentru unificarea la care se gîndea acum, unificare, a liniilor sale obişnuite — din sectorul Nord şi Vest — pe baza căreia voia să emită acţiuni în valoare de două sute de milioane de dolari, a cîte o sută dolari bucata cu o dobîndă de şase la sută (şi asta în locul celor existente cu o dobîndă de zece sau douăsprezece la sută, în valoare de şaptezeci milioane dolari) era indispensabil să obţină un termen mult mai lung decît cel atît de scurt acordat de legislaţia statului, admiţînd că o modificare a legii în acest sens se putea face.

— Oamenilor nu le prea plac acele privlegii pe termen scurt, remarcase domnul Gotloeb într-o conversaţie avută cu Cowperwood, care ar fi vrut ca *Haeckelheimer & Co.* să garanteze întreaga lui emisiune de acţiuni. Sînt aşa di nesigure. Dacă ai putea opţine, să zicem, un privlej de cincizeci sau o sută de ani sau aşa ceva, atunci acţiunile s-ar vinde ca pîinea caldă în Jermania de pildă ; ştiu sigur că acolo aş putea vinde în valoare de cincizeci milioane dolari.

Era cît se poate de insinuant şi de stăruitor.

Cowperwood vedea problema le fel ca și Gotloeb, mai bine chiar. Pentru realizarea planurilor sale uriașe nu-l satisfăcea de loc o prelungire amărîtă de douăzeci de ani, cu atît mai mult cu cît orașe ca Philadelphia, Boston, New York și Pittsburg erau bucuroase să acorde unor societăți similare cu ale lui privilegii pe cel puțin nouăzeci și nouă de ani, ba chiar în cele mai multe cazuri pe termen nelimitat. Acestea erau privilegiile acordate marilor societăți din New York sau din Europa și pe care Gotloeb sau chiar Addison ar fi vrut ca el să le obțină la Chicago.

— Este, firește, important să reînnoim privilegiile pe cel puțin cincizeci de ani, obișnuia să-i spună Addison; și acest lucru greu și neplăcut de obținut era totodată o necesitate indiscutabilă.

Minților ingenioase din departamentul juridic subordonat lui Cowperwood, veșnic în căutarea unor noi soluții legale și practice, nu le-a trebuit multă vreme ca să priceapă gravitatea situației. Iscusitul domn Joel Avery a venit repede cu o propunere.

— Ai urmărit felul în care lucrează administrația din New York în legătură cu diferitele probleme de circulație ale orașului? îl întrebă pe Cowperwood respectabilul domn într-o dimineață, intrînd după ce fusese anunțat. Ținea între degete o țigară de foi pe jumătate fumată, iar pe cap purta o pălărioară rotundă de fetru, mai ștrengărească parcă în contrast cu figura și privirea lui, sinistre și una și alta. Domnul Joel Avery era un intelectual capabil.

— Nu în amănunt, răspunse Cowperwood care, deși în realitate se informase și reflectase profund la cele menționate, nu ținea însă să recunoască. Am văzut ceva dar nu i-am acordat o atenție deosebită. Despre ce e vorba?

— Ei bine, administrația are de gînd să împuternicească un grup de patru-cinci oameni — pe unii la New York, pe alții la Buffalo cred — care să acorde noi privilegii și să prelungească pe cele vechi cu asentimentul conducerii locale. Aceste comisii vor fixa dările către oraș sau către stat, precum și taxele de transport. Ele pot reglementa transferuri de capital, emisiunile de acțiuni și așa mai departe. Mi-am zis că dacă la un moment dat reînnoirea privilegiilor ajunge să fie dificilă de obținut aici, ne-am putea adresa organelor legislative ale statului și să vedem

ce s-ar putea face ca să instituim o comisie pentru serviciile de interes public din statul Illinois. Societatea noastră nu va fi singura căreia să-i convină această măsură. Evident, ar fi preferabil ca ea să fie cerută de toată lumea sau cel puţin de altă societate decît a noastră. Iniţiativa însă n-ar trebui să vină de la noi.

Avery ţinea privirile aţintite pe chipul lui Cowperwood, iar acesta se uita la el dus pe gînduri.

— Am să mai reflectez, îi răspunse, să vedem ce e de făcut.

De aici înainte gîndul de a constitui o astfel de comisie nu-l mai părăsi pe Cowperwood. Poate că asta putea fi o soluţie — posibilitatea prelungirii privilegiilor pe încă cincizeci sau chiar o sută de ani.

Acest plan însă, după cum află Cowperwood mai tîrziu, era oarecum în dezacord cu constituţia statului Illinois, care interzicea acordarea privilegiilor speciale sau exclusive oricărei societăţi, corporaţii sau persoane fizice.

— Dar ce contează între prieteni un lucru aşa de neînsemnat cum e constituţia? spusese odată cineva.

Există şi în legislaţie fantezii, sertare pline de praf, în care capitole întregi de legi depăşite sînt puse bine şi uitate. Sumedenie din primele idealuri ale legislatorilor trecură de multă vreme în umbră sau fuseseră anulate de decizii — atît prin apeluri adresate guvernului federal, adică statului însuşi, cît şi prin contracte obşteşti sau prin alte căi — decizii care în fond erau nişte ficţiuni inconsistente ca pînza de păianjen, destul de solide totuşi ca să anuleze intenţiile iniţiale ale legislatorilor. Apoi, Cowperwood nu punea mare preţ pe inteligenţa sau instinctul de autoapărare al oamenilor care formau corpul electoral — rural — al statului Illinois. El auzise de la avocaţii săi nenumărate poveşti pline de haz despre legislaţia diferitelor state, comitate, oraşe, despre tribunale şi despre adunările politice rurale unde se cîştigă alegerile în hanurile de provincie, pe şosele şi în ferme.

— Într-o zi, la Petunkey, mă urcam în tren... spunea bătrînul general Van Sickle, sau judecătorul Dickensheets, sau fostul judecător Avery, şi urma o uluitoare poveste despre imoralitatea sau prostia celor de la ţară, sau despre totala ignoranţă în privinţa problemelor politice şi

sociale a sătenilor. Jumătate din populaţia statului Illinois trăia la Chicago, unde influenţa lui Cowperwood era puternică ; celălalt milion de oameni din oraşe şi regiunile agricole şi din alte douăsprezece mici orăşele nu însemna mare lucru în ochii lui. În tot cazul, îşi ziceau Cowperwood, ce contează o mînă de ţărănoi ? — nişte bădărani, proşti, inculţi, care ţopăie pe unde apucă.

Marele stat Illinois — egal în suprafaţă cu Anglia propriu-zisă, fertil ca Egiptul, mărginit de un lac imens şi străbătut de un rîu navigabil — avea o populaţie depăşind două milioane de americani şi nu părea locul ideal pentru manipularea şi controlul societăţilor comerciale. Şi totuşi la acea epocă nu exista de la un capăt la altul al pămîntului o comunitate care să fie mai dominată de spiritul financiar. Cowperwood el însuşi, deşi îi dispreţuia pe ţărani ca indivizi, fusese totdeauna impresionat de această mare comunitate din care, la alegerea lui, făcea parte. Aici veniseră Marquette [1], Joliet [2], La Salle [3] şi Hennepin [4], visînd să găsească o cale spre Oceanul Pacific. Aici se luptaseră Lincoln şi Douglas [5], protagonist şi adversar în controversa cu privire la abolirea sclaviei, aici se ridicase „Joe" Smith [6], propovăduitorul ciudatei dogme americane a mormonilor. Ce stat ! îşi zicea Cowperwood cîteodată. Ce elucubraţie şi totuşi ce minunat ! Îl cutreierase adesea în lung şi-n lat, în drum spre St. Louis, Memphis şi Denver şi fusese înduioşat de modestia locurilor — de noile oraşe cu casele lor de lemn, de atmosfera impregnată de tra-

[1] *Jacques Marquette* (1637—1675) — misionar francez şi explorator al Americii de Nord.

[2] *Louis Joliet* (1645—1700) — explorator francez ; împreună cu Marquette au explorat regiunea cursului superior al fluviului Mississippi.

[3] *Robert Cavelier sieur de La Salle* (1643—1687) — explorator francez în America de Nord.

[4] *Louis Hennepin* (1640—1701) — călugăr franciscan şi explorator în America de Nord ; La Salle l-a numit capelan al expediţiei din 1678 în regiunea fluviului Mississippi.

[5] *Stephen Arnold Douglas* (1813—1861) — om de stat american ; susţinea abolirea sclaviei pe calea paşnică a reformelor.

[6] *Joseph Smith* (1805—1844) — conducător religios american, întemeietorul sectei religioase a mormonilor.

diție, de prejudecăți, de forța și de puterea himerelor în care crede americanul. Turlele albe ale bisericii, ulițele satelor, brazdele verzi din fața caselor umbrite de pomi, cîmpia întinsă unde grîul crește în lanuri stufoase și care iarna e acoperită cu un strat ușor de zăpadă — toate îi aduceau vag aminte de mama și tatăl său care, în multe privințe, se potriveau atît de bine cu locurile astea. Și totuși nu șovăia să urgenteze măsurile luate în interesul lui, să dea acțiunilor *Union Traction*, în valoare de două sute milioane dolari, o rentabilitate sporită, prin care să-și asigure un loc inexpugnabil în oligarhia financiară a Americii, ba chiar a lumii întregi.

Administrația legislativă a statului Illinois era pe atunci condusă de un mic grup de indivizi cîrcotași, care trăgeau sforile, originari din diferitele tîrguri, comitate și orașe ale Statului, mai toți în serviciul marilor societăți. Aceștia erau însă totodată în aceleași raporturi cu comunitățile reprezentate de ei și cu superiorii și egalii lor din palatul legislativ al orașului Springfield ca și cu cei din afara palatului — raporturi care există oriunde între oamenii cu interese comune, pe orice tărîm de activitate. Și de ce, la urma urmei, i-am ponegri numindu-i cîrcotași ? Dar poate că asta și erau ! Nu însă mai mult ca oricare șobolan viclean, ca orice animal care-și sapă drum înainte — sau poate ar trebui să spunem în sus.

Principiul cel mai puternic care îi însuflețea pe acești indivizi era primul și cel mai vechi al vieții — instinctul de conservare. Iată de pildă un fapt banal, care s-a petrecut în spatele unei uși în palatul legislativ, într-o sală de conferințe a Senatului, pe la sfîrșitul unei sesiuni. Să ni-l închipuim pe senatorul John H. Southack stînd de vorbă cu senatorul George Mason Wade, din comitatul Gallatin. Senatorul Southack, clipind din ochi și ținînd de nasture pe elegantul său coleg, se apropie tot mai mult de el ; senatorul Wade, — curios, afabil (solid, cu început de burtă, deși altfel bine făcut — un bărbat frumos și cu multă experiență).

— Știi, George, ți-am mai spus o dată, rosti confidențial, că ar putea să ne pice ceva după reconstruirea che-

iului Quincy, dacă, bineînțeles o să reușească. Ei bine, uite că s-a făcut. Ed Truesdale a fost ieri în oraș (spunea asta cu aerul omului care știe multe și care te roagă să-ți ții gura). Iată cinci sute, numără-i.

Apariția fulgerătoare a unor bancnote verzi și galbene scoase din buzunarul vestei, urmată de numărarea lor de către senatorul Wade — apoi, din priviri, o înțelegere deplină, o aprobare, un semn de recunoștință și de admirație care parcă ar fi vrut să spună : „Asta zic și eu".

— Îți mulțumesc, John. Aproape că uitasem. Buni băieți. Nu-i așa ? Dacă îl mai vezi pe Ed transmite-i salutări din partea mea. Cînd trebuie să înceapă lupta la Bellville, dă-mi de veste.

Domnul Wade, un bun orator, era mereu solicitat ca să trezească în mase sentimentul de aprobare sau protest în legătură cu posibile crize legislative, și acum, amabil, se referea tocmai la o ocazie de felul acesta.

O, viață ! O, politică ! O, necesitate ! O, foame ! O, lăcomie omenească mistuitoare, o, pofte întîlnite la tot pasul !

Domnul Southack, modest, simpatic, liniștit, genul de om privit cu indulgență de cei din vîrful piramidei comerciale și considerat de ei, poate, un provincial cîrcotaș, era totuși individul indicat pentru însărcinările ce i se dădeau. Agent capabil, care-și căuta beneficiul cu sîrguință, acest om între două vîrste — avea doar patruzeci și cinci de ani — se îmbrăca bine, era calm, binevoitor, curajos. Îndeosebi îl preocupa aspectul material al vieții, dar nu era un om rece sau rău, ci energic, avea un pas ușor și sprinten. Deținătorul unui număr important de acțiuni ale Societății *C.W. & I.R.R.*, directorul uneia din băncile comitatului său, comanditar al ziarului *Herald* din Effingham, Southack era un personaj stimat de populație. Și totuși nu exista în toată administrația legislativă rurală un individ mai combativ și mai lipsit de scrupule.

Bătrînul general Van Sickle primise însărcinarea să-l caute pe Southack, fiindcă îl știa de pe cînd lucraseră împreună în legislație. Avery conducea negocierile. La început, la Springfield, în intrigile legate de interesele sta-

tului Illinois, senatorul Southack trebuia să reprezinte societatea *C.W.I.*, proprietara unora dintre marile linii care traversau statul și care legau orașul Chicago cu Sudul, Estul și Vestul. Proprietarii acestor linii ferate întinse pe un mare număr de kilometri în interiorul statului Illinois erau nerăbdători să-și extindă privilegiile la Chicago și în alte părți și de aceea urzeau intrigi politice. Printr-o ciudată coincidență, societatea de linii ferate era finanțată în primul rînd de *Haeckelheimer, Gotloeb & Co., din* New York. Legăturile lui Cowperwood cu acești financiari nu erau cunoscute încă.

Adresîndu-se lui Southack, unul din republicanii importanți din senat, Avery propuse ca împreună cu judecătorul Dickenshetts și un oarecare Gilson Bickel, avocatul Societății *C.W.I.*, să caute sprijinul necesar în senat și în cameră și să se poată institui în angrenajul guvernării statului Illinois o comisie pentru serviciile publice (după sistemul newyorkez). La această măsură însă, să nu uităm, trebuie adăugată o mică dar foarte semnificativă și importantă clauză prin care toate societățile deținătoare de privilegii aveau să beneficieze timp de cincizeci de ani, cu începere de la data la care proiectul devenea lege, de toate drepturile, prerogativele și imunitățile — firește, inclusiv privilegiile. Această clauză trebuia să se sprijine pe faptul că orice schimbare radicală, ca de pildă instituirea unei comisii pentru serviciile publice, putea tulbura liniștea și bunul mers al societăților, ce se bucurau de privilegii valabile pentru încă mulți ani.

Senatorul Southack găsea că ideea nu era rea deși, evident, își dădea seama perfect despre ce e vorba și pe cine urma să favorizeze.

— Da, spuse el scurt. Înțeleg situația. Dar eu cu ce mă aleg ?

— Cincizeci de mii de dolari pentru dumneata dacă reușești, zece mii dacă nu reușești, cu condiția să fi făcut tot ce se poate face. Cîte două mii de dolari pentru fiecare din cei care vor găsi cu cale să te ajute s-o scoți la capăt. Îți convine ?

— Perfect ! răspunse senatorul Southack.

CAPITOLUL LV

Cowperwood și guvernatorul

O lege pentru instituirea unei comisii a serviciilor publice putea fi, *ipso facto*, promulgată și fără discuții la acea sesiune, dacă clauza arbitrară a prelungirii privilegiilor n-ar fi fost introdusă, și asta sub pretextul cusut cu ață albă că o schimbare atît de neprevăzută în planul de organizare al guvernării statului Illinois ar fi dăunat, chipurile, anumitor societăți. Ori, se vedea cît de colo, clauza avantaja o singură societate. Gazetarii — care roiau ca muștele în sălile parlamentului regional din Springfield, Illinois, înainte de toate vigilenți și credincioși ziarelor lor — au simțit imediat cum stau lucrurile. Nu există păsări de pradă mai aprige ca ziariștii. Acești mizerabili (la cheremul presei de opoziție, sau se văitau sau se complăceau în mocirla scandalurilor) nu numai că erau prezenți la consfătuirile politicienilor și plătiți de diferite societăți, dar se mai bucurau și de încrederea guvernatorului, a senatorilor și a deputaților — ba uneori aveau chiar reciproc încredere. Imediat se afla o știre — un zvon, un vis, un capriciu — pe care senatorul Smith, de pildă, i-l șoptea senatorului Jones, sau deputatul Smith, deputatului Jones, care la rîndul lui îl destăinuia lui Charlie White de la *Globe*, sau lui Eddie Burns de la *Democrat* și așa mai departe lui Robert Hazlitt de la *Press*, sau lui Harry Emonds de la *Transcript*.

Fără ca cineva să știe sursa, apăru într-un ziar o informație îngrijorătoare. Nici senatorul Smith, nici senatorul Jones nu suflaseră o vorbă. Nici una din confidențele făcute lui Charlie White sau lui Eddie Burns nu fusese transmisă. Și totuși, informația apăruse — era în ziare. Curiozitatea lumii, opinia publică și ostilitatea dezlănțuiră furtuna. Nimeni nu știa nimic. Nimeni nu era de vină și totuși lupta se declanșase și trebuia dusă, de aici înainte, pe față.

Și acum, cîteva cuvinte despre guvernatorul care în acea vreme prezida Consiliul executiv din Springfield. Era un om bizar ca înfățișare, înalt, brun, osos. Firea

melancolică, meditativă fusese o piedică în cariera lui tristă întrucîtva. Născut în Suedia, venise de copil în America și, aici, a fost constrîns să-și croiască singur un drum în viață în cea mai umilitoare sărăcie. Prin temperamentul său intransigent și energic cîștigase simpatia suedezilor din Chicago unde, ca avacat și inițiator al multor lucrări de interes public, sfîrșise prin a inspira un adevărat cult. Fusese perceptor și inspector la cadastru, procuror și, vreme de șase sau opt ani, judecător pe circuitul Illinois. În tot acest timp manifestase tendința fermă de a acționa drept și cinstit în felul lui, atitudine prin care și-a cîștigat simpatie în rîndul idealiștilor. Plin de înțelegere, de altfel fără iluzii, pentru mizeria săracului pronunțase, atît ca judecător cît și ca procuror, diferite sentințe care l-au făcut foarte nepopular în tagma celor bogați și puternici. Aceste sentințe încheiaseră procese de daune, fraude, reclamații cu privire la serviciile căilor ferate, dosare în care statul căuta să smulgă diferite bunuri — depouri, docuri și așa mai departe — pentru deținerea cărora nu aveau un drept legal, din mîinile unor puternice societăți feroviare. În același timp lumea afla din ziare despre activitatea sa și, auzindu-l vorbind în diferite ocazii, începuse să-l îndrăgească. Mai presus de orice era un om bun, binevoitor, pasionat, dinamic, un strălucit orator. Dar pe lîngă toate acestea era și mare amator de femei — lucru pe care intelectualii sănătoși din lumea întreagă îl vor înțelege ușor, spre rușinea unei epoci ipocrite, care din cauza donchișotismului dogmatic reneagă cele mai puternice dorințe, cele mai puternice dureri și bucurii ale omului. Toți acești factori stîrniseră împotriva lui dușmănia elementelor ultraconservatoare care-l găseau primejdios. Între timp, prin economii severe și făcînd niște plasamente judicioase, agonisise o avere frumușică. Totuși nu de mult, din cauza nebuniei generale pentru zgîrienori, își investise o bună parte din capital într-o clădire comercială ieftină și deci nerentabilă. Din pricina acestei greșeli se vedea acum amenințat de ruină. De un timp încoace era nevoit să alerge de la o bancă la alta ca să ceară sprijin.

Omul acesta, laolaltă cu presa și financiarii ostili, constituiau, pentru planul lui Cowperwood de a alcătui comi-

sia de servicii publice, un mănunchi de piedici cărora anevoie le putea ţine piept. Ziarele prinzînd de veste la timp de adevăratul scop al planului începură să urle, informîndu-i pe cititori. În birourile lui Schryhart, Arneel, Hand şi Merrill, precum şi în alte cercuri financiare, după nedumerirea de la început, se ajunsese la o concluzie perspicace, destul de precisă.

— Hosmer, îţi dai seama ce urmăreşte? îl întrebă Schryhart pe Hand. A înţeles că în Chigago e încolţit. În situaţia actuală nu poate obţine de la Consiliu, în mod legal, o prelungire a privilegiului său pentru mai mult de douăzeci de ani şi asta doar peste trei-patru ani. Trebuie să aştepte pînă la expirarea termenului. El ştie că pînă o să expire îi vom ridica într-atît în cap opinia publică încît nici un consiliu, nici chiar cel mai corupt, nu va îndrăzni să-i dea satisfacţie, decît dacă va consimţi să despăgubească oraşul cu vîrf şi îndesat. Şi asta va pune capăt planului său de a vinde în valoare de două sute milioane de dolari cu şase la sută dobîndă acţiunile *Union Traction*. Piaţa nu-l va susţine. Nu poate da oraşului douăzeci la sută şi în acelaşi timp să admită corespondenţe gratuite generale şi să plătească şase la sută pentru două sute milioane de dolari. Cine nu ştie acest lucru? Planul lui era să cîştige frumoasa sumă de o sută milioane dolari. Ei bine, nici asta nu se poate. Trebuie să facem aşa fel încît ziarele să-i dea peste cap proiectele. Cînd propunerea va fi prezentată consiliului, Cowperwood va trebui să plătească oraşului douăzeci sau chiar treizeci la sută din venitul brut al liniilor sale. Va fi silit să ofere corespondenţe gratuite pe toate liniile lui. Şi atunci îl avem în mînă. Nu-mi place să încurajez ideile socialiste, dar n-avem încotro. Trebuie! Dacă vreodată reuşim să scăpăm de el, ştim noi cum să închidem gura ziarelor. Iar lumea o să uite; cel puţin să sperăm că aşa va fi.

Între timp, cuvîntul „trafic" ajunsese la urechile guvernatorului — o expresie la ordinea zilei, sinonimă cu corupţie în termeni juridici. Guvernatorul, un om cu scaun la cap, nu era amestecat în campania financiară îndreptată împotriva lui Cowperwood şi nefiind susceptibil de a fi influenţat raţional sau afectiv de acuzaţii tendenţioase aduse acestuia, nimic nu-l împiedica să mediteze

cu seriozitate la întreaga problemă. Își dădea seama vag ce urmărea Cowperwood. Învinuirea de a fi un seducător, lansată în repetate rînduri în legătură cu magnatul tramvaielor, crimă ce scandaliza orașul sufocat de convenționalism, pe el nu-l tulbura de loc. Chiar și el simțea că din vraja misterioasă a Afroditei izvora progresul omenirii.

Auzise despre ascensiunea rapidă a lui Cowperwood — că în ciuda piedicilor mari pe care le întîmpina scotea maximum de profit din toate ocaziile ce i se iveau. În același timp, știa că actualul serviciu de transport al tramvaielor era departe de a fi satisfăcător. Dacă el va susține cauza lui Cowperwood, asta ar putea oare să însemne că trădează încrederea pe care marele corp electoral din Illinois i-o acordase ? Nu era totuși de datoria lui ca în mod cinstit și deschis să lupte împotriva a ceea ce se găsea la baza inițiativelor lui Cowperwood — lăcomie, ambiții nesățioase, un imens egoism — în opoziție cu altruismul idealului creștinesc și al teoriei guvernării democrate ?

Viața te înalță pe culmi dramatice și prin urmare estetice, și oricînd, oriunde, în lupta pentru cîștigarea bunurilor materiale intră și conceptul de ideal. Acesta a aprins o dată pentru totdeauna focul care a mistuit cetatea Troiei, el a răsunat în tropotul de cai la Arbela și în bubuitul tunurilor la Waterloo. Pretutindeni au fost în joc idealuri, visurile unui singur om, în contradicție poate cu visurile supreme ale unei cetăți, ale unui stat, ale unei națiuni — umilințele, strădaniile penibile ale unei democrații care încearcă, orbecăind în întuneric, să se salte în picioare. Guvernatorul își dădea seama că în acest conflict din cadrul unui stat presărat cu cocioabe, în care trăiesc măscărici și bădărani, scripcari care țopăie la iarmaroc, se ciocnesc idealul unui singur om și idealul tuturor oamenilor.

După o matură chibzuință guvernatorul Swanson hotărî să respingă proiectul de lege. Cowperwood, ca totdeauna liniștit, cu o nestrămutată încredere în propria-i logică și în puterea personalității era hotărît să nu se lase împiedicat de nimic ce ar sta în calea triumfului său menit să-l așeze în cele din urmă pe magnificul tron al învingătorului. Grație unui procedeu întortocheat, izbuti să introducă proiectul său în Consiliu cu tot focul neîncetat

al presei. Apoi trimise diferiți emisari — membri ai corpului legislativ, reprezentanți ai societății *C.W.& I.*, membri ai altor corporații — Swanson însă rămase neclintit. Conștiința lui nu-l lăsa să aprobe o astfel de lege. În cele din urmă, într-o zi, pe cînd se găsea în biroul său din Chigago — încăpere fatidică aflată în clădirea predestinată să-i aducă ruina și care era acel *raison d'être* a unei perioade de griji și deprimare — intră, dezinvolt și plin de sine, judecătorul Nahum Dickensheets, de un timp avocat jurisconsult al companiei *North Chicago Street Railways*. Un munte de om, îngrijit îmbrăcat, cu o față plăcută de gînditor, de om care judecă, cu o privire acerbă, aspră, insinuantă. Swanson îl știa bine după reputația pe care o avea, dar nu erau decît simple cunoștințe.

— Ce mai faci, domnule guvernator? Mă bucur că te revăd. Am auzit că te-ai întors la Chicago și aflînd din ziarele de dimineață că te ocupi acum de proiectul de lege înaintat de Southack, în legătură cu serviciile publice, m-am gîndit să vin la dumneata și, dacă n-ai nimic împotrivă, să stăm puțin de vorbă. De trei săptămîni încerc să tot ajung la Springfield ca să discutăm înainte ca dumneata să fi tras o concluzie. Îmi dai voie să te întreb dacă te-ai hotărît să te opui?

Fostul judecător, curat, parfumat, agreabil, purta în mînă o servietă mare, neagră pe care o așeză jos, lîngă el.

— Da, domnule judecător, răspunse Swanson, sînt aproape hotărît să-l resping. Nu văd practic motivul pentru care l-aș sprijini. După mine este specios și vizează doar anumite cazuri și deocamdată nu prezintă vreun interes deosebit, pare inutil.

Guvernatorul avea un ușor accent suedez, dar se exprima ca un intelectual autentic.

Urmă apoi o lungă discuție calmă și filozofică în jurul argumentelor pro și contra. Guvernatorul era obosit, distrat dar gata să asculte cu bunăvoință orice argumente într-o problemă pe care de mult o cunoștea foarte amănunțit. Evident, știa că Dickensheets era jurisconsultul companiei *North Chicago Street Railways*.

— Îmi pare bine, domnule judecător, că am avut plăcerea să ascult cele spuse de dumneata, zise guvernatorul în cele din urmă. Nu vreau să ai impresia că n-am acordat

destulă atenție problemei care te interesează. Nu ar fi drept. Sînt la curent cu majoritatea lucrurilor care s-au făcut la Springfield. Domnul Cowperwood este un om foarte capabil. Nu-l acuz pe el mai mult decît pe alți douăzeci de bancheri care acționează acum în oraș. Știu ce dificultăți întîmpină. Nimeni nu mă poate bănui că aș avea simpatie pentru dușmanii săi — de altfel nici ei nu mă simpatizează. Nu țin seamă de presă. Aici e vorba de încredere în democrație — ori idealul meu, în această materie, e foarte diferit de idealul altora, mulți la număr. N-am respins încă proiectul și nu-i exclus să se întîmple ceva care să mă hotărască să-l aprob. Deocamdată, intenția mea — numai dacă nu survine ceva cu totul favorabil legat de acest proiect, în afară de cele ce s-a vorbit pînă acum — este să-l resping.

— Domnule guvernator, spuse Dickensheets, sculîndu-se în picioare, dă-mi voie să-ți mulțumesc pentru amabilitatea dumitale. Sînt ultimul om din lume care ar dori să te influențeze în a acționa împotriva convingerilor dumitale și împotriva simțului de corectitudine. Dar am încercat să-ți arăt cît este de important, cinstit și drept ca această problemă a privilegiilor în legătură cu tramvaiele să fie scoasă din domeniul simțămintelor, emoțiilor, pasiunii mulțimii, al invidiei, al combinațiilor dubioase, și al tuturor celorlalte intervenții care submineează și îngreunează opera domnului Cowperwood. Aici e vorba numai de invidie, îți spun eu. Dușmanii lui sînt porniți să jertfească orice principiu de justețe și corectitudine, numai să-l poată distruge. Așa stau lucrurile.

— Ce spui dumneata poate fi adevărat, răspunse Swanson, totuși aici e vorba de un alt principiu de care s-ar părea că nu ții seamă sau care nu te interesează : dreptul poporului, consfințit de constituția statului, de a se bucura de reconsiderarea contractelor făcute în numele său, la momentul și în conformitate cu privilegiul inițial. Ceea ce vrei dumneata înseamnă legislația somptuară ; ea ar anula acordul dintre stat și societățile de tramvaie, într-un timp în care cetățenii au dreptul să ceară o largă și liberă discuție a acestei probleme în afara influenței și controlului legislativ al statului. Ar fi incorect ca în clipa de față să cauți să convingi aparatul legislativ, prin influențe sau

alte mijloace. Propunerile incluse în acel proiect vor trebui supuse poporului care, la viitoarele alegeri le va aproba sau respinge, după cum va crede de cuviință. Așa trebuie să meargă lucrurile. Nu se cade să se intervină pe lîngă aparatul legislativ, să fie influențat sau să se cumpere voturile și pe urmă să așteptați din partea mea să iscălesc, dîndu-mi astfel încuviințarea.

Swanson nu era enervat sau potrivnic, ci calm, hotărît și bine intenționat.

Dickensheet își trecu mîna peste tîmpla lată și înaltă. Părea că-l frămîntă ceva — o acțiune sau o declarație la care nu se gîndise pînă atunci.

— În orice caz, domnule guvernator, repetă el, vreau să-ți mulțumesc. Ai fost extrem de amabil. Apropo, văd că ai aici un seif mare și încăpător. Ridicase servieta pe care o adusese cu el. Îmi dai voie să-ți încredințez servieta mea pentru o zi, două ? Conține niște documente pe care n-aș vrea să le iau cu mine la țară. Poate nu te-ar deranja s-o încui în seif și să mi-o restitui cînd voi trimite după ea ?

— Cu plăcere, rosti guvernatorul.

Luă servieta, o așeză pe o poliță, mai jos, închise ușa seifului și o încuie. Se despărțiră apoi cu o cordială strîngere de mînă. Guvernatorul se cufundă din nou în gînduri, iar judecătorul se duse în grabă să găsească o mașină.

Cam pe la unsprezece, a doua zi, Swanson lucra în biroul său, străduindu-se să găsească un mijloc de a face rost de o sută de mii de dolari, cu care să acopere dobînzile, diferite plăți și reparațiile necesare clădirii, valorînd mult mai puțin decît costase și, de aceea, nerentabilă. Meditația lui fu întreruptă de omul de serviciu, care deschise ușa și-i înmînă cartea de vizită a lui Frank Algernon Cowperwood. Guvernatorul avea să-l vadă acum pentru prima oară. Cowperwood intră, sprinten, îngrijit, puternic. Semăna cu o bancnotă de un dolar, nou-nouță — impecabil, precis, perfect conturat.

— Domnul guvernator Swanson, dacă nu mă-nșel ?

— Da, domnule.

Cei doi bărbați se examinau cu atenție, în defensivă.

— Sînt Frank Cowperwood. Aș dori să am o scurtă convorbire cu dumneata. Îți voi răpi doar cîteva minute. N-aș vrea să reiau vechile argumente, pe care amîndoi le

cunoaştem. Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că eşti la curent cu toate amănuntele.

— Da, chiar ieri am avut o conversaţie cu judecătorul Dickensheets.

— Întocmai. Acum însă, ştiind tot ce ştii, dă-mi voie totuşi să-ţi mai aduc la cunoştinţă un fapt. Am aflat că eşti un om relativ sărac şi că fiecare dolar de care dispui ai fost obligat să-l bagi în această clădire. Ştiu că ai cerut în două locuri diferite un împrumut de o sută de mii de dolari şi care ţi-a fost refuzat pentru că singura garanţie pe care o poţi oferi este această casă, de pe acum ipotecată de sus pînă jos. Oamenii care, după cum trebuie să-ţi fi dat seama, te sabotează pe dumneata sînt aceiaşi care luptă şi împotriva mea. Eu sînt o canalie pentru că-s egoist şi ambiţios — un materialist. Dumneata nu eşti o canalie, dar eşti periculos fiindcă eşti un idealist. Indiferent dacă proiectul de lege va fi respins sau nu de dumneata, guvernator al statului Illinois n-ai să mai fii niciodată reales dacă oamenii care mă combat vor izbîndi şi în lupta împotriva dumitale.

Ochii negri ai lui Swanson aveau expresia omului care se dumireşte. Încuviinţă din cap.

— Domnule guvernator, am venit astăzi la dumneata ca să-ţi ofer o sumă de bani, bineînţeles, dacă-mi va fi posibil. Nu sînt de acord cu idealurile dumitale. În ultimă analiză, am convingerea că nu pot fi realizate. Evident, eu nu cred în majoritatea lucrurilor în care crezi dumneata. În fond, viaţa poate fi complet diferită decît credem — eu, sau dumneata. Şi totuşi, cînd mă gîndesc la alţii, te prefer pe dumneata. Îţi voi împrumuta cei o sută de mii de dolari şi îţi pot da alte două, trei sau patru sute de mii, dacă doreşti. Nu ai nevoie să mi-i restitui — decît dacă ţii neapărat. Cum vrei. În servieta neagră pe care judecătorul Dickensheets a adus-o ieri aici şi care se află în seiful dumitale se găsesc trei sute de mii de dolari în numerar. El n-a avut curajul să-ţi spună. Iscăleşte proiectul de lege şi lasă-mă să-i înfrîng eu pe cei care vor să mă înfrîngă. Pe viitor am să te susţin cu orice sumă de bani, cu orice influenţă de care dispun, în orice luptă politică în care vei voi să intri, fie în statul Illinois, fie pe plan federal.

Ochii lui Cowperwood luceau ca ochii unui cîine ciobănesc, mare și blînd ; în același timp implorau și înțegeau, adînci și generoși, ba mai mult decît atît, exprimau percepția filozofică a unor lucruri inefabile. Swanson se ridică în picioare.

— Nu cumva încerci să mă mituiești pe față ? îl întrebă. În ciuda convenționalismului care-l îndemna să izbucnească în acuzații moralizatoare, exprimate solemn, era silit deocamdată să țină seamă de punctul de vedere al interlocutorului său. Lucrau în domenii diferite, înaintau pe căi diferite, către ce scop final ? Domnule Cowperwood, continuă guvernatorul, cu expresia unui personaj din tablourile lui Goya, avînd în priviri o lumină plină de înțelegere și simpatie. Cred că ar trebui să fiu indignat de vorbele dumitale, dar nu pot. Pricep punctul dumitale de vedere. Regret, nu pot să te ajut, nici pe dumneata, nici pe mine. Crezul meu politic, idealurile mele îmi impun să resping proiectul dumitale de lege ; trădîndu-le, în ochii mei, pe plan politic aș fi pierdut. Se prea poate să nu mă mai aleagă guvernator, dar nici asta nu contează. Aș avea ce face cu banii dumitale, dar nu-i voi accepta. Și acum, nu-mi mai rămîne decît să-ți spun bună ziua.

Se îndreptă încet către seif, îl deschise, scoase servieta și i-o aduse lui Cowperwood.

— Trebuie s-o iei cu dumneata, adăugă.

Cei doi bărbați se uitară unul la altul nedumeriți și triști : unul împovărat de griji financiare, politice și morale, celălalt cu hotărîrea neclintită să nu se lase niciodată înfrînt.

— Domnule guvernator, încheie Cowperwood, pe tonul cel mai afabil, mulțumit și chiar indiferent, ai să apuci o altă legislatură și alt guvernator care va iscăli proiecte de legi de felul acesta. Foarte probabil nu în această sesiune, dar de întîmplat tot o să se întîmple. Eu nu renunț fiindcă ceea ce solicit este drept și corect. În tot cazul, după ce vei respinge proiectul, vino la mine și am să-ți împrumut, dacă ai nevoie, o sută de mii de dolari.

Cowperwood plecă. Swanson respinse proiectul. Este de notorietate publică faptul că, ulterior, Cowperwood îi împrumută o sută de mii de dolari ca să-l scape de la ruină.

CAPITOLUL LVI

Berenice trece prin momente grele

La vestea că Swanson a refuzat să semneze proiectul de lege și că aparatul legislativ nu a avut destul curaj ca să treacă peste acest veto, atît Schryhart cît și Hand își frecau miinile satisfăcuți.

— Ei bine, Hosmer, spuse a doua zi Schryhart cînd se întîlniră la *Union League*, clubul lor preferat, am impresia că totuși treburile noastre înaintează, nu crezi ? De data asta, planul amicului nostru a cam dat greș, ce zici ?

Zîmbea radios spre solidul său prieten.

— Într-adevăr, de data asta a pierdut. Mă întreb ce o să mai încerce.

— Nu prea văd. Acum știe că nu va putea căpăta privilegiile fără un compromis care i-ar înghiți beneficiile, iar dacă se întîmplă așa ceva, atunci n-are să-și mai poată vinde acțiunile *Union Traction*. Matrapazlîcul ăsta cu proiectul trebuie să-l fi costat exact trei sute de mii de dolari. Și ce a cîștigat în schimb ? Noul aparat legislativ, dacă nu mă-nșel, se va teme să încurajeze vreunul din planurile lui. Tare nu-mi vine să cred că ar exista măcar un singur politician în Springfield care să vrea să-și atragă din nou atacurile presei.

Schryhart se simțea foarte puternic, impunător — strălucit chiar — acum cînd teoria sa despre publicitatea prin presă începuse să dea roade. Hand, mai taciturn, mai sensibil la incertitudinea lucrurilor de pe lume — la curenții subterani schimbători care sapă și minează în profunzime — încuviință, fără însă a fi convins :

— S-ar putea...

Între timp Cowperwood, în ceea ce privește viața sa în est, își dădea din ce în ce mai bine seama de zădărnicia strădaniei lui de a obține pentru Aileen un loc în înalta societate. „La ce bun ?" se întreba deseori, urmărindu-i mișcările, gîndurile, planurile în contrast cu farmecul, bunul gust, grația și rafinamentul unei femei ca Berenice,

care ar fi putut, dacă voia, să aplaneze toate antagonismele mondene, supărătoare acum pentru el. Acesta era rolul femeii, își zicea adesea, și nu va avea liniște pînă nu va găsi femeia potrivită.

În același timp Aileen, privind situația numai din punctul ei de vedere și uimită de ineficacitatea simplei bogății cînd la aceasta nu se adăuga acel ceva monden pe care ea nu părea să-l aibă, nu consimțea să renunțe la visurile ei. Se întreba mereu prin ce anume femeile se deosebesc atît de mult unele de altele. Întrebarea conținea și răspunsul, dar acesta era un lucru pe care Aileen nu-l știa. Ea era încă frumoasă — chiar foarte frumoasă — îi plăcea mult să se gătească după felul și gustul ei. Pălăvrăgeala presei în legătură cu sosirea unui nou multimilionar din vest și despre palatul pe care îl construia fusese atît de răsunătoare, încît Aileen sfîrși prin a fi cunoscută pînă și de negustorii, de funcționarii, de servitorii din holurile hotelurilor. Aproape totdeauna, de cîte ori trebuia să-și spună numele în astfel de locuri era salutată de oameni care aveau o ușoară tresărire, dovedind că o recunoscuseră, urmată de priviri rapide și pline de curiozitate, șoapte sau chiar de comentarii în lege. Asta însemna ceva. Și totuși, mult mai importante și diferite sînt culmile unei vieți mondene rafinate, în care notorietatea nu prea are ce căuta! În fond, care e deosebirea?

Din cele spuse de Cowperwood la Chicago, Aileen își închipuise că o dată instalați la New York el va încerca să-și consolideze viața, să-și reducă numărul pasiunilor vremelnice și să dea căsniciei lor o aparență de unire și solidaritate. Acum, cînd se aflau într-adevăr la New York, ea observă că pe Cowperwood îl preocupau mai mult complicațiile financiare și politice, sporite, din Illinois, precum și colecția sa de artă, și mai puțin ce se petrece în casa lui cea nouă. La fel ca și în trecut, Aileen era mereu nedumerită atît de frecventele lui absențe seara, cît și de aparițiile și disparițiile subite. Totuși, oricît de hotărîtă ar fi fost, oricît de furioasă fățiș ori într-ascuns, nu se putea vindeca de boala care pentru ea era Cowperwood. Se lăsa amăgită de aureola ce înconjura o minte și un suflet cu mult mai mari decît îi fusese dat să cunoască pînă atunci. El n-avea nici onoare, nici virtute, nici bunătate

consecventă, nici milă, ci doar o încredere în sine, voioasă, exuberantă, neînfricată, un talaz în plin soare, strălucind în toată splendoarea dimineții, care sălta, se topea, rostogolindu-se pe marea dezlănțuită a întîmplării. Viața, oricît de tristă și sumbră, cel puțin în aparență, nu putea niciodată să-i întunece sufletul. Tîrîndu-și pașii, agale, prin palatul de vis pe care-l construise Cowperwood, Aileen își dădea seama ce fel de om era. Fîntîna de argint din curtea orhideelor, strălucirea camerei de marmură roz ca piersica, păsările și florile din această încăpere, extraordinara, uluitoarea colecție de artă, toate semănau cu el, aveau într-adevăr ceva din sufletul său. Și — se gîndea că ea nu fusese femeia care să fi reușit să pună stăpînire pe el, să-l țină legat cu fire de aur tari ca oțelul de poalele veșmîntului ei; că el n-are să mai umble în urma alaiului superiorității ei fizice și sufletești, robit de dorințe ! Și totuși, Aileen nu voia să renunțe.

Între timp, Cowperwood, cu tact și cu o nepăsare stoică față de propriile sale necazuri, reușise să stabilească un aranjament, cel puțin provizoriu, cu familia Carter. Pentru doamna Carter el continua să fie un înger coborît din cer. Ceva mai mult, cu o oarecare tristețe, ea îi pleda cauza, făcîndu-se chezașa sufletului dezinteresat și a generozității sale inepuizabile ; Berenice, pe de altă parte, ezita între năzuința către o situație strălucită în lumea bună — în lux și rang mare — și dorința ei de a se supune moralei sociale curente. Cowperwood fiind un om însurat, din pricina afecțiunii pentru ea banii lui erau mînjiți. De mult se întreba Berenice care erau în fond relațiile dintre Cowperwood și Aileen și care era cauza neînțelegerii dintre ei. Nu pricepea de ce nici ea, nici mama ei nu-i fuseseră prezentate. Ce fel de femeie era cea de a doua doamnă Cowperwood ? În afară de generalități, Cowperwood nu vorbise niciodată despre ea. Berenice ar fi vrut să o întîlnească chiar, așa ca din întîmplare. Și iată că într-o seară, cu totul pe neașteptate, curiozitatea i-a fost satisfăcută fără nici un efort din partea ei. Fiind la operă cu niște prieteni, tînărul care se afla lîngă ea o făcu atentă.

— Ai văzut-o pe doamna cu rochie de satin alb și șal de dantelă verde, din loja nouă ?

— Da. Berenice ridică binoclul.

— E doamna Frank Algernon Cowperwood, soția milionarului din Chicago. Cel cu palatul din strada șaizeci și opt. Cred că au abonament pentru loja nouă.

Berenice tresări — dar își păstră calmul, mulțumindu-se să arunce o privire ca într-o doară către loja indicată. Puțin mai tîrziu își potrivi cu grijă binoclul și o examină pe doamna Cowperwood. Băgă de seamă cu surprindere că părul lui Aileen avea aproape aceeași culoare ca al ei — un roșu mai aprins. Se uită la ochii lui Aileen, ușor încercănați, la fața cu pielea întinsă, la buzele pline, puțin îngroșate de băutură și desfrîu. Aileen e frumoasă, își spuse — o frumusețe exclusiv fizică, și, firește, mult mai bătrînă decît ea însăși. Cowperwood se îndepărtase de Aileen din cauza vîrstei ei sau din cauza unei profunde nepotriviri pe plan intelectual? Faptul că doamna Cowperwood depășise de mult patruzeci de ani era clar, dar asta nu o mulțumea pe Berenice și nici nu considera că ar fi un avantaj. În fond, nu o interesa atît de mult. Totuși își dădea seama că această femeie la care se uita acum cu atîta luare aminte îi dăruise probabil lui Cowperwood cei mai frumoși ani ai vieții ei — anii luminoși ai primei sale tinereți. Și acum Cowperwood se săturase de ea! Se vedeau, deși pudrate, sbîrciturile fine la colțurile gurii și la ochi. Aileen părea de o veselie afectată, cochetă, răsfățată. O însoțeau doi bărbați — unul, actor cunoscut, de o frumusețe sinistră, cu reputație de om brutal și imoral, celălalt un tînăr arivist, pe care Berenice nu-l cunoștea. Aceste informații i le dădu tînărul vorbăreț cu care venise, la curent mai mult sau mai puțin cu viața de noapte din oraș.

— Am aflat că a produs o adevărată senzație în lumea boemă, îi spuse. Dacă speră să intre în societate, ăsta-i un debut nenorocit, nu crezi?

— Ești informat că speră așa ceva?

— Sînt indicii clare că asta vrea. O lojă aici, o casă pe Fifth Avenue.

Examinarea lui Aileen o lăsă pe Berenice cam nedumerită și tulburată. Totuși simțea că-i este infinit superioară lui Aileen. I se părea că sufletul ei plutește deasupra pămîntului locuit de Aileen. A frecventa genul de oameni

ca cei care o însoțeau era o greșeală, o lipsă de discernămînt. Și Cowperwood, fără îndoială, era îndreptățit să fie nemulțumit, dat fiind locul important pe care reușise să-l dobîndească în societate. Aileen rămăsese în urmă, sau mai degrabă nu putuse să se ridice la înălțimile atinse de el, nu i-o luase înainte ca o Victorie înaripată. Berenice își spunea că dacă ea ar fi avut de-a face cu un astfel de om ar fi rămas totdeauna misterioasă pentru el, tot timpul l-ar fi făcut să-și pună întrebări și să se îndoiască. Pe fața ei nu s-ar fi văzut stigmatele îngrijorării și ale dezamăgirii — ea ar fi știut să facă planuri, să viseze, să tăinuiască, să se sustragă. Oricine ar fi fost el, ar fi rămas adoratorul ei fidel.

Cea care gîndea astfel era o fată de douăzeci și doi de ani, nemăritată, dintr-un mediu labil, înaintînd pe un teren înșelător. Braxmar știa totul, ca și Beales Chadsey și Cowperwood. Cel puțin trei sau patru cunoștințe ale ei trebuie să mai fi fost la Waldorf în noaptea fatală. Cît timp o să mai treacă pînă vor afla și alții ? Berenice încercase să o evite pe mama ei, pe Cowperwood, să se gîndească la situația ei în general, acceptînd cît mai multe invitații, căutînd să-și găsească o posibilitate de existență în domeniul artelor. Întîi se gîndi la pictură. Făcu două-trei pînze pe care le oferi unor negustori de tablouri. Lucrările ei erau subtile, originale, pline de imaginație : un peisaj de iarnă, cu margini purpurii ; un faun gînditor, greu ca plumbul parcă și care medita melancolic în dreptul unei văi încețoșate ; un diavol pîndind-o pe Margareta, cufundată în rugă ; un interior olandez, inspirat de doamna Batjer, și o serie de balerine. Negustorii flegmatici și sumbri recunoșteau că lucrările aveau unele calități, dar insistau asupra greutății de a plasa pînzele. Existau mulți începători... în artă trebuie să muncești timp îndelungat. Dacă va persevera, evident că... să mai aducă și altele. Berenice își îndreptă gîndurile spre dans.

Această artă, în sensul ei interpretativ, fusese abia introdusă în America ; o oarecare Althea Baker stîrnise în lumea bună mare senzație prin dansurile ei. Cu intenția de a reedita sau de a depăși succesul acestei femei, Berenice concepu o suită de dansuri originale : unul trebuia să se numească *Teroarea* — primăvara, o nimfă dansează

în pădure și este urmărită și terorizată de un faun; altul, *Păunul*, o alegorie care reprezenta îngîmfarea; altul *Vestala*, studiu coregrafic legat de slăvirea zeilor din epoca romană. După o perioadă petrecută la Pocono, lucrînd la costume, figuri și altele, în cele din urmă Berenice destăinui doamnei Batjer planurile ei, spunîndu-i că i-ar place perspectivele de creație artistică pe care le oferă dansul și subliniind că ar putea astfel rezolva problema materială.

— Vai, Bevy, ce vorbești! protestă doamna Batjer. Cu posibilitățile tale! De ce nu te măriți întîi și apoi să te apuci de dans? Ai putea astfel să atragi mai mult atenția.

— Prin scumpul meu soț? Ce caraghios! Și pe cine ai zice să iau, acum repede?

— O, la drept vorbind... răspunse doamna Batjer pe un ton puțin dojenitor, cu gîndul la Kilmer Duelma. Dar nu văd de ce-ar trebui să te grăbești! Dacă te-ai hotărî să faci din dans o profesie, atunci să știi că eu nu te mai cunosc — cu atît mai mult dacă ar face și alții la fel.

Berenice îi zîmbi dulce și cu subînțeles. Doamna Batjer, ori de cîte ori făcea vreo propunere, trăgea ușor aerul pe nas și tușea. Pentru Berenice era clar că prin această simplă conversație schimbase ceva în raporturile ei cu doamna Batjer, în lumea căreia sărăcia era un subiect periculos. O simplă aluzie stîrnea un fel de oroare — echivalentul, poate, al ispitei sau al păcatului. Berenice bănuia că alții s-ar fi putut speria și mai rău.

Urmă perioada în care se informă personal în locurile unde se hotărăște soarta angajamentelor teatrale. A fost o experiență cît se poate de neplăcută. Culoarea și mirosul birourilor neaerisite, prezența oamenilor de serviciu, stîngaci și grosolani, participanții și aspiranții inadmisibili la această lume iluzorie! Brutalitatea! Obrăznicia! Materialismul! Senzualitatea! Toate la un loc o izbiră ca un suflu maladiv și, în primul moment, o înfricoșară. Ce are să devină rafinamentul într-un astfel de mediu? Sau gingășia? Cum ar putea cineva într-o astfel de lume să se ridice, păstrîndu-și demnitatea și cumpătul?

În dorința de a se apropia de Berenice și de mama ei, Cowperwood propuse într-o zi să le cumpere o casă în

Park Avenue, în care să poată da recepţii mondene utile lui Berenice şi într-o măsură şi lui, care ar fi fost din cînd în cînd invitatul lor. Doamna Carter, pentru care confortul trecea pe primul plan, primi propunerea cu entuziasm. Îi asigura un viitor la adăpostul dificultăţilor băneşti.

— Ştiu ce fel de om eşti, Frank, îi declară ea. Ştiu că ai nevoie de un loc în care să te simţi acasă. Numai Bevy s-ar putea împotrivi. Din ziua în care javra aia mizerabilă mi-a aruncat în obraz acele învinuiri, n-a mai fost chip să stau de vorbă cu ea. Nu vrea să facă parcă nimic din ce-i spun eu. Ai mult mai multă înrîurire asupra ei decît mine. Dacă îi explici, poate o să-nţeleagă.

Cowperwood văzu numaidecît în această propunere un prilej. Încîntat că doamna Carter îşi mărturisise slăbiciunea, se duse la Berenice şi îi vorbi, după metoda lui, cu totală sinceritate.

— Ştii, Bevy, îi spuse într-o după-amiază, găsind-o singură, m-am tot întrebat dacă n-aş face bine să cumpăr aici, în New York, o casă spaţioasă pentru dumneata şi mama dumitale, unde aţi putea da recepţii selecte. Deoarece nu pot cheltui în scopuri personale toţi banii pe care-i am, aş face poate mai bine să-i cheltuiesc cu cineva care ar şti să-i întrebuinţeze pentru lucruri interesante. Şi adăugă glumind : Aş putea face şi eu parte din familie, în calitate de unchi, de văr al tatălui dumitale, sau altcum.

Berenice, care îşi dădea perfect seama de cursa pe care i-o întindea Cowperwood, rămase uluită. Pe de altă parte, nu putea să nu vadă ce mare avantaj i-ar asigura o casă frumos mobilată. Berenice observase de mult că oamenii din lumea bună apreciau un interior fastuos. Ce recepţii splendide ar putea organiza — numai de nu i s-ar mai reproşa mamei ei trecutul din Louisville ! Aici e aici ! Propunerea lui Cowperwood ar crea o situaţie ca în basmele din o mie şi una de nopţi, avînd însă o strălucire şi mai mare, sporită de aurul lui Cowperwood. Ce diplomat iscusit era el, totdeauna venea cu un surîs atît de mieros, de cuceritor ! Ce mîini frumoase, ce abile !

— O casă ca cea despre care vorbești va mări, cred, datoriile noastre față de dumneata pînă la sume pe care nu le vom putea plăti niciodată, spuse Berenice, cu ironie și cu un gest trist, aproape disprețuitor. Cowperwood, înțelegînd că prin inteligența ei pătrunzătoare ajunsese pe urmele căilor lui întortocheate, tresări. Berenice trebuia să înțeleagă că soarta ei se afla în mîinile lui ! Dar, vai ! Va accepta oare să cedeze ? Ce repede ar așterne la picioarele ei cu umilință fiecare dolar din imensa lui avere ! Va avea tot ce-i putea dori inima, tot ce se poate cumpăra cu bani ! Ar fi fost suficient să-i spună, du-te, și s-ar fi dus ; vino, și ar fi venit.

— Berenice, i se adresă, sculîndu-se în picioare, știu la ce te gîndești. Îți închipui că-mi slujesc astfel interesele mele personale, dar nu-i adevărat. Nu te-aș compromite nici pentru toate comorile Indiei. Cunoști poziția mea : fiecare dolar pe care-l am este al dumitale, poți face cu el ce vrei, așa cum îți place. Fără dumneata nu pot concepe viitorul... exceptînd doar arta. Nu-ți cer să te măriți cu mine — ia tot ce am, calcă în picioare întreaga societate. Să nu-ți închipui că făcînd aceasta am să consider că te-ai îndatorat în vreun fel față de mine. Nu, nu. Vreau să fii independentă. Dar răspunde-mi la o întrebare, numai la una, vrei ?

— Da.

— Dacă aș fi acum singur și dacă nu ai fi îndrăgostită sau măritată, mi-ai da vreo atenție ?

Ochii lui o implorau cum nu imploraseră niciodată pînă atunci.

Ea tresări, părea îngrijorată, severă, apoi, brusc, se liniști.

— Să mă mai gîndesc, spuse, în ochi cu o lumină nouă și dînd capul pe spate ; întrebarea dumitale e rudă apropiată cu o cerere în căsătorie, nu-i așa ? N-ai nici un drept să o faci. Nu ești singur și e puțin probabil că ai să fi vreodată. De ce m-aș căzni să anticipez viitorul ?

Berenice ieși din cameră, indiferentă, iar Cowperwood rămase puțin locului, pe gînduri. Evident, într-un fel, cîștigase o victorie. Nu părea ofensată. Îl iubea, era gata să se mărite cu el, dacă numai...

Dacă n-ar fi fost Aileen.

Acum dorea mai mult ca oricînd să fie cu totul, definitiv liber. Își dădea seama că dacă dorea sincer să o cîștige pe Berenice trebuia în primul rînd să o convingă pe Aileen să divorțeze.

CAPITOLUL LVII

Aileen joacă ultima carte

Cînd află pentru prima oară despre existența lui Berenice Fleming, Aileen nu locuia de multă vreme în noua ei reședință. În general bănuia că în viața lui Cowperwood existau și alte femei — pe unele le cunoscuse cîndva — Stephanie, doamna Hand, Florence Cochrane, sau mai recente — totuși, atîta timp cît n-o stinghereau, Aileen se mîngîia oarecum cu gîndul că, în fond, situația putea fi și mai rea. Cîtă vreme Cowperwood continua să treacă de la o femeie la alta, fără să se oprească mai mult la una, fără să fie prins în mrejele unei sirene, nu avea motive să deznădăjduiască pentru că, la urma urmelor, ea *fusese* aceea care l-a prins și a știut să-l țină splendid în frîu — cel puțin așa credea ea, fără să se mai fi legat de altă femeie, timp de zece ani — victorie de care nu avusese parte nici o femeie, înainte sau după Aileen. Rita Sohlberg ar fi avut sorți de izbîndă... bestia. Cu ce ură se gîndea la Rita ! Între timp Frank înaintase totuși în vîrstă. Trebuie să vină ziua cînd n-are să mai umble așa mult după ceva nou sau măcar va socoti că nu mai merită să le schimbe mereu. Numai de n-ar da de femeia aceea, de o Circe care să-l lege la ochi, să-l robească, acum, la bătrînețe, așa cum făcuse ea în tinerețe — atunci ar mai fi speranțe. Aileen trăia tot timpul cu groaza că va descoperi tocmai ceea ce avea să descopere ceva mai tîrziu.

Ieșise într-o zi să facă o vizită unei persoane pentru care Rhees Grier, sculptorul din Chicago, îi dăduse o scrisoare de recomandare. Străbătînd Central Park în automobilul nou de fabricație franceză pe care i-l cumpărase Cowperwood ca să-i facă plăcere, privirea ei rătăci pe o

stradă laterală unde staţiona o maşină identică cu a ei. Era după-masă, devreme, cînd de obicei Cowperwood era ocupat în Wall Street. Şi totuşi, el era — cu două femei, pe care Aileen nu le putuse desluşi din goana automobilului. Opri maşina la adăpostul unor tufişuri din spatele cărora nu putea fi văzută. Un şofer, pe care nu-l cunoştea, umbla la motorul frumoasei maşini în timp ce, pe iarbă, în picioare, stăteau Cowperwood şi o fată înaltă, zveltă, cu părul roşu amintind puţin nuanţa părului ei. Fata părea distantă, visătoare, diafană. Deşi incapabilă să o analizeze, Aileen nu-şi putea lua ochii de la ea. În maşină rămăsese o doamnă mai în vîrstă, probabil mama fetei, gîndi Aileen. Oare cine erau aceste două doamne ? Ce făcea Cowperwood aici, în parc, la ora asta ? Unde se duceau ? Simţi că i se face rău de gelozie, desluşind pe buzele lui Cowperwood un zîmbet a cărui semnificaţie o cunoştea prea bine. De cîte ori nu-i mijise pe chip, cu ani în urmă, acest zîmbet ! Reuşind să se strecoare neobservată, porunci şoferului ei să urmărească cealaltă maşină, care porni îndată, la o distanţă de unde să nu fie zărită. Îi urmări pînă la unul din cele mai mari hoteluri unde Cowperwood şi cele două doamne coborîră şi intrară apoi în restaurant ; din spatele unui paravan şi prin nişte manevre din cele mai iscusite, putea să-i cerceteze pe îndelete. Privi cu atenţie fiecare amănunt al figurii lui Berenice — bărbia gingaş ascuţită, privirea limpede şi fixă a ochilor ei albaştri, nasul drept şi delicat, părul arămiu. Chemă apoi un ober, întrebă numele celor două femei şi, în schimbul unui generos bacşiş, obţinu toate informaţiile de care avea nevoie.

— Doamna Ira Carter, cred, cu fiica, domnişoara Fleming. Domnişoara Berenice Fleming. Doamna Carter, fostă Fleming.

Cînd plecară, Aileen îi urmări cu maşina pînă în dreptul unei case unde Cowperwood intră împreună cu ele. A doua zi, telefonînd la locuinţa respectivă, află că cele două femei locuiau într-adevăr acolo. După cîteva ore de frămîntări angajă un detectiv şi află că Frank era un permanent vizitator al familiei Carter, că automobilul cu care umblau doamnele era al lui, doar că-l ţineau în alt garaj şi că ele făceau parte din înalta societate. Aileen n-ar fi

făcut niciodată uz cu atîta înverşunare de aceste informaţii, dacă nu ar fi observat privirea cu care Cowperwood se uitase la fată în parc şi la restaurant — privirea de netăgăduit a unui om însetat de dragoste.

Nimeni să nu ia în derîdere chinul iubirii neîmpărtăşite! Are tentacule de cancer şi gheara îngheţată a morţii. După tot ce aflase şedea acum în budoarul ei frămîntîndu-se. Făcuse nesfîrşite curse cu maşina şi pe jos, tot felul de cumpărături, vizite la puţinele persoane cu care ajunsese să se împrietenească, dar peste tot Aileen era obsedată, de dimineaţa pînă seara, de această nouă femeie. Chipul acela palid şi delicat o urmărea. Încotro se îndreptau, oare, privirile ei distante ? Spre Cowperwood ? Spre dragoste ? Da, da ! Pentru Aileen strălucirea palatului se stinse pe vecie, ca şi visurile de a intra în lumea bună. Atîta suferinţă cît îi fusese dat să îndure ! În timpul unei absenţe de două săptămîni a lui Cowperwood, lîncezi în camera ei, oftă, indignată, şi apoi începu să bea.

Într-o zi invită la ea un actor care îi făcuse curte cîndva la Chicago şi pe care îl reîntîlnise mai tîrziu în cercul oamenilor de teatru din New York. Nu făcea asta din destrăbălare ci, mai degrabă, din nevoia de a se răzbuna, accentuată de alcool. Urmă o orgie de zile întregi, în care îşi dădeau mîna vinul, bestialitatea, reproşurile, ura, deznădejdea. În sfîrşit, trezindu-se se întreba ce ar spune Cowperwood dacă ar afla de cele întîmplate. Ar mai putea s-o iubească ? S-o tolereze ? Dar ce-i păsa lui de ea ? Merita una ca asta, cîinele ! O să-l înveţe ea minte, o să-i spulbere visul, o să ducă o viaţă scandaloasă, s-o arate lumea cu degetul, şi pe el ! O să-l facă de rîs faţă de toată lumea ! Niciodată nu va consimţi să divorţeze ! Nu-l va lăsa să se însoare cu fata asta părăsind-o pe ea — niciodată, niciodată, niciodată ! Cînd se întoarse Cowperwood, se uită urît la el, fără a catadicsi să-i dea vreo explicaţie.

El bănui numaidecît că fusese spionat şi nu-i scăpară nici ochii ei umflaţi, faţa congestionată şi că duhnea a alcool. Aileen, se vedea limpede, renunţase la visul unei victorii mondene şi se deda... desfrîului, poate ? Venirea la New York, fusese un fiasco, îşi zicea el, n-a făcut nici măcar un pas inteligent către reabilitarea ei în societate.

Frecventînd mediul anost al artiştilor şi actorilor, unde căuta să se distreze în lipsa lui sau cînd o neglija, aşa cum făcuse la Chicago, era mai rău decît inutil, ba chiar dăunător. Trebuia, într-o zi, să stea serios de vorbă cu ea, să-i mărturisească deschis pasiunea lui pentru Berenice şi să facă apel la înţelegerea şi bunul ei simţ. Ce scene or să urmeze! Totuşi, poate că va ceda. Disperarea, mîndria, scîrba ar putea s-o determine. Acum, pe de altă parte, avea posibilitatea să-i ofere o avere însemnată. Putea să plece în Europa, sau să rămînă la New York, ducînd o viaţă de lux. El, dacă bineînţeles Aileen va admite, îi va rămîne totdeauna prieten, gata oricînd să-i dea, la nevoie, o mînă de ajutor, un sfat.

Discuţia care a urmat, pe această temă, a avut ceva de coşmar — sumbră şi nefirească, între zidurile unde avu loc. Închipuiţi-vă casa splendidă din Fifth Avenue, cu odăi magnifice luminate *a giorno*, într-o noapte furtunoasă de duminică.

Cowperwood întîrziase în oraş, ocupat cu un grup de financiari din Est, care urmau să influenţeze aparatul legislativ din Illinois, în dispută cu el. Aileen se consolase deocamdată cu gîndul că pentru Frank dragostea era poate acum un lucru aparte — care, încetînd de a mai fi ceva vital nu mai punea stăpînire pe sufletul lui. În noaptea aceea, Cowperwood citea o carte în grădina orhideelor — jurnalul lui Cellini, despre care îi vorbise cineva. Se oprea din cînd în cînd să se gîndească la cine ştie ce în legătură cu Chicago sau Springfield, sau ca să noteze ceva. Afară ploua cu găleata pe asfaltul luminat elecric din Fith Avenue — parcul din faţa casei era cufundat în neguri ca o pînză de Corot.

Aileen, în camera de muzică, cînta la pian, nepăsătoare, gîndindu-se la trecut — la Lynde, de care nu mai auzise nimic de şase luni, la Watson Skeet, sculptorul, pierdut şi el pe undeva. Cînd Frank era în oraş sau acasă, Aileen avea obiceiul să nu iasă, sau în orice caz, să nu plece prea departe.

Tabieturile de odinioară, de pe cînd dragostea era în floare, stăruie încă mult timp după ce încetează de a mai avea vreun sens.

— Ce noapte groaznică ! spuse ea, apropiindu-se de fereastră, ca să se uite afară pe după o draperie de brocart.

— E urît, nu-i așa ? răspunse Cowperwood, cînd o văzu că se întoarce spre el. N-ai nici un program în seara asta ?

— Nu... oh, nu ! exclamă Aileen, cu nepăsare. Apoi plecă iute, intrînd în galeria de tablouri. Se opri în fața unui tablou de Raphael Sanzio *Sfînta Familie*, de curînd achiziționat, și privi fața senină, de madonă italiană medievală. Fecioara părea fragilă, palidă, fără energie, fără viață. Existau oare astfel de femei ? Oare de ce le luau drept model artiștii ? Și cu toate astea, micul Christ era atît de dulce ! Arta o plictisea pe Aileen, cu excepția momentelor cînd se afla printre entuziaști. O emoționa numai exuberanța vieții, nu copia ei, nu o pictură. Se întoarse în camera de muzică, pe urmă în grădina orhideelor și era gata să se ducă sus să-și prepare o băutură și să citească un roman, cînd Frank îi spuse:

— Te plictisești, nu-i așa ?

— Nu, sînt obișnuită să stau singură seara, răspunse ea, liniștită și fără nici o urmă de ironie.

Necruțător cum era, cioplind viața ca să o adapteze teoriilor sale, modelînd substanța după forma gîndului său, putea fi și tandru — un curcubeu peste o prăpastie. Ar fi vrut să-i spună „Biată fetiță ! nu ești fericită cu mine, nu-i așa ?“ dar se gîndi imediat cum ar primi Aileen asemenea vorbe. Căzu pe gînduri, ținînd cartea în mînă, deasupra genunchilor și privind apa curgînd șiroaie, neîncetat, peste statuile de marmură, ce reprezentau sirene zburdalnice, un triton și nimfe purtate de pești.

— Nu-i așa că nu mai ești fericită în situația asta ? o întrebă el. Ai fi mai fericită dacă aș pleca de tot ? Mintea lui Cowperwood se întorcea la singura problemă care-l preocupa și la ocazia ce se ivise acum.

— *Tu* ai fi, răspunse ea. Plictiseala ei nu ascundea decît faptul că era nefericită, fiindcă nu mai putea stîrni nici interesul, nici afecțiunea lui.

— De ce vorbești astfel ? o întrebă.

— Pentru că sînt sigură că asta ai vrea. Știu de ce mă întrebi. Ce importanță are ce vreau eu să fac ? Discutăm ce vrei să faci tu. Dacă ar fi după tine, acum că te-ai săturat de mine, m-ai alunga ca pe o gloabă. De aceea mă

întrebi dacă nu m-aş simţi mai bine altfel. Ce mincinos eşti, Frank! Ce şiret eşti! Nu mă mir că ai ajuns multimilionar. Dacă ţi-ar fi dat să mai trăieşti încă mult, ai sfîrşi prin a înghiţi tot pămîntul. Să nu-ţi închipui cumva că n-am aflat despre Berenice Fleming aici, la New York, şi de faptul că-i faci curte. Ştiu perfect că te ţii după ea de luni de zile, de cînd sîntem la New York şi cu mult înainte. Crezi că e minunea minunilor, numai fiindcă-i tînără şi face parte din lumea bună. Te-am văzut la Waldorf şi în Park, sorbind fiecare cuvînt pe care-l spunea — privind-o cu adoraţie. Cum se poate ca un om de talia ta să se prostească în halul ăsta? Orice femeiuşcă, dacă are obraji trandafirii şi o faţă de păpuşă, poate să te ducă de nas! Aşa ai păţit cu Rita Sohlberg, cu Stephanie Platow, cu Florence Cochrane, cu Cecily Haguenin şi Dumnezeu mai ştie cîte altele, de care nici n-am auzit! Presupun că la Chicago continui să trăieşti cu doamna Hand — putoarea aia ordinară! Acum a intrat pe fir Berenice Fleming şi jerpelita de mă-sa! Din cîte am aflat n-ai pus încă mîna pe ea... probabil fiindcă maică-sa e mult prea şireată. Dar pînă la urmă poate că ai să reuşeşti. Nu după tine umblă, ci după banii tăi. Oh! Sînt şi aşa destul de nefericită... dar tu nu mă mai poţi ajuta cu nimic. Ai făcut tot ce-ai putut ca să fiu nenorocită, iar acum mă întrebi dacă n-aş fi mai fericită fără tine. Deştept băiat, n-am ce zice! Te cunosc cum îmi cunosc buzunarele. N-ai să poţi să mă mai minţi de acum încolo, niciodată şi în nici un fel. Nu te pot împiedica să te faci de rîs cu toate femeile cu care umbli şi lumea să bîrfească de la un capăt la altul al ţării. O femeie care a fost văzută cu tine e compromisă pentru totdeauna! În clipa de faţă tot Broadwayul vuieşte că te ţii după Berenice Fleming. Numele ei, mîine-poimîine, va fi tot atît de deocheat ca al celorlalte femei care au fost amantele tale. Mai bine ţi-ar ceda. Dacă a avut vreodată o reputaţie decentă, acum s-a dus, poţi fi sigur de asta.

Acest rechizitoriu îi călca pe nervi lui Cowperwood — îl înfuria — mai ales cînd pomenea de Berenice. „Ce poţi face cu o astfel de femeie?“, se gîndea el. Avea o gură insuportabilă. Cînd se pornea o ţinea aşa mult şi bine, ca o moară hodorogită. Sigur, sigur, ce greşeală de neiertat să

se însoare cu ea ! Şi totuşi, chiar şi acum, el era cel care dicta.

— Aileen, rosti, cu răceală, de îndată ce ea tăcu, vorbeşti prea mult. Baţi cîmpii. Ai devenit vulgară, nu ţi se pare ? Şi acum dă-mi voie să-ţi spun ceva. O fixă cu o privire aspră, vrînd s-o domolească. N-am de ce să-ţi cer scuze. Treaba ta ce crezi. Ştiu de ce vorbeşti aşa. Ascultă : vreau să pricepi cît se poate de clar. Pînă la urmă, indiferent ce fel de femeie ai fi, va trebui să mă înţelegi ! Nu mai ţin la tine. Sau, dacă preferi, m-am săturat de tine. M-am săturat de mult. De asta am trăit cu alte femei. Dacă nu m-aş fi săturat de tine, n-aş fi făcut-o. Ceva mai mult, sînt îndrăgostit de alta, de Berenice Fleming, şi cred că de data asta pentru totdeauna. Vreau să fiu liber şi să-mi pot reorganiza viaţa pe alte temeiuri. Vreau să trăiesc şi eu puţin în tihnă înainte de a muri. Nici tu nu mai ţii la mine. Cu neputinţă ! Recunosc, m-am purtat urît cu tine — dar dacă te-aş fi iubit cu adevărat, probabil că te-aş fi tratat altfel, nu crezi ? Nu-i vina mea dacă dragostea s-a stins. Şi nici a ta. Nu te învinuiesc. Dragostea nu-i ca un foc de cărbuni, pe care oricînd să-l poţi aţîţa cu nişte foale artificiale, ca apoi să ardă cu flacără. Focul s-a stins şi totul s-a sfîrşit. De vreme ce nu te mai iubesc şi nici nu te-aş mai putea iubi, la ce ţi-ar mai sluji să rămîn lîngă tine ? De ce nu mă laşi să plec, de ce nu vrei să divorţăm ? Ai fi la fel de fericită sau de nefericită cu sau fără mine. De ce nu vrei ? Vreau să-mi recapăt libertatea. Mă simt nenorocit aici, de multă vreme. Îţi stau la dispoziţie cu orice-mi vei cere. Îţi las casa asta — tablourile, deşi nu prea văd la ce ţi-ar putea servi. (Cowperwood era hotărît să nu-i dea tablourile, dacă va găsi mijlocul ca să şi le păstreze). Am să-ţi dau o rentă viageră fixată de tine — sau o sumă globală, numaidecît. Vreau să fiu liber şi-ţi cer să nu te opui.

În timpul acestui discurs, Cowperwood stătuse întîi jos, apoi se ridicase în picioare. Declaraţia că dragostea lui murise cu adevărat o făcea pentru prima oară, curajos şi fără înconjur. Aileen pălise puţin şi-şi dusese mîna la frunte, acoperindu-şi ochii. În momentul acela Cowperwood se ridicase în picioare. Era rece, hotărît, însufleţit de simţămîntul răzbunării. Aileen îşi dădea seama că Frank credea

într-adevăr că în inima lui nu mai rămăsese nimic din tot ceea ce fusese cîndva — nici o amintire duioasă, nici gîndul orelor, zilelor, săptămînilor, anilor care-i legaseră și care, pentru ea, erau așa de strălucitori, de minunați ! Oh, Doamne, deci era adevărat ! Dragostea lui pentru ea murise ! O afirmase el însuși. Și totuși, nu-i venea să creadă. Nu, nu-i venea... Nu putea fi adevărat !

— Frank, începu ea, apropiindu-se, dar el se feri. Frank ! Aileen înainta cu ochii mari deschiși, cu mîinile tremurînde, iar buzele, de emoție, într-un spasm. Nu-i așa că nu-i adevărat ce-ai spus ? Dragostea ta nu s-a stins de tot, nu-i așa ? Dragostea aceea mare pe care o simțeai pentru mine ? Oh, Frank, am fost furioasă, te-am urît, am spus lucruri groaznice, urîte, dar pentru că te iubesc. N-am încetat o clipă să te iubesc. Știi asta. Am fost atît de nenorocită. Doamne, ce nenorocită am fost ! Frank, tu nu știi — perna mi-a fost udă de lacrimi atîtea nopți de-a rîndul. Am plîns... cît am plîns ! Mă dădeam jos din pat și mă plimbam prin odaie. Am băut whisky, fără apă, whisky curat — fiindcă simțeam o durere și voiam s-o alin. M-am culcat cu alți bărbați — unul după altul — știi asta. Dar, oh, Frank, tu știi că nu voiam să fac acest lucru — nu asta doream. Mi-a fost totdeauna silă de ei, apoi. Am făcut-o numai pentru că mă simțeam singură și fiindcă uitai de mine, nu erai drăguț cu mine. Oh, ce dor mi-a fost de un singur ceas măcar în care să mă iubești — o singură noapte, o zi ! Există femei care pot răbda în tăcere, dar eu nu pot. Mintea mea nu mă lasă în pace, Frank... gîndurile mele îmi dau ghes. Nu pot uita cum alergam către tine, la Philadelphia, cum ne întîlneam mereu în drum spre casă, sau cum veneam la tine în Ninth Street, sau pe Eleventh Avenue... O, Frank, cît de rău m-am purtat cu prima ta soție ! Acum înțeleg... ce mult trebuie să fi suferit ! Pe vremea aceea eram doar o fată proastă și nu știam ! Nu-ți aduci aminte cum ne întîlneam zi de zi în Ninth Street și cum veneam să te văd în fiecare zi la penitenciarul din Philadelphia ? Atunci spuneai că ai să mă iubești totdeauna și că n-ai să uiți niciodată. N-ai putea să mă mai iubești... măcar puțin ? E adevărat că dragostea ta a murit ? Sînt chiar atît de bătrînă ? M-am schimbat

atît de mult ? O, Frank, nu-mi spune asta, te rog, nu, te rog, te rog, te rog ! Te implor !

Încercă să se apropie și să pună mîna pe brațul lui, dar Frank se feri iarăși. I se părea acum, cînd se uita la ea, antiteza a tot ceea ce ar fi putut să-i placă ; nici vorbă de dorință fizică sau satisfacție estetică. Aileen nu-l mai atrăgea, vraja se risipise. Acum căuta un alt tip de femeie, o altă perspectivă, și mai presus de orice, tinerețea, avea nevoie de tinerețe. O găsise în spiritul lui Berenice Fleming. Și, totuși, într-un fel îi părea rău. Se înduioșa — dar înduioșarea lui semăna cu sunetul îndepărtat al tălăngii turmelor de oi sau cu geamătul unei geamandure care se aude mai tare o dată cu valurile negre ca noaptea, pe marea furtunoasă.

— Nu înțelegi nimic, Aileen, îi spuse. N-am ce face. Dragostea mea pentru tine a murit, s-a dus. N-o pot chema înapoi. N-o mai simt. Aș vrea să pot, dar degeaba ; trebuie să-nțelegi. Sînt anumite lucruri posibile, altele nu.

Se uita la ea, necruțător. Aileen, pe de altă parte, nu vedea în ochii lui — așa i se părea — decît logica rece a filozofului, a omului de afaceri, a gînditorului, a negustorului, a intrigantului. Cînd se gîndi la intransigența sufletului lui, gata acum să-și închidă porțile, gonind-o pentru totdeauna, își pierdu capul, mîniată, furibundă, ca ieșită din minți.

— Oh, nu spune asta ! îl imploră, prostește. Te rog nu spune asta ! Te rog nu spune asta ! I se părea că totuși ar putea să-l mai readucă la ea... numai dacă... numai dacă ar ajunge să creadă din nou în ea. Nu vezi în ce stare mă aflu ? Nu înțelegi ce e cu mine ?

Îi căzu în genunchi și îl cuprinse pe după mijloc.

— O, Frank ! O, Frank ! O, Frank ! începu să-l strige, plîngînd. Nu mai pot, nu mai pot, nu mai pot ! Am să mor !

— Stăpînește-te puțin, Aileen, o rugă. Ce rost are ! Nu pot să mă mint și nu pot să te mint nici pe tine. Viața e prea scurtă. Faptele sînt fapte. Dacă aș putea să-ți spun și să cred că te iubesc, ți-aș spune-o pe loc, dar nu pot. Nu te mai iubesc. De ce să-ți spun că te iubesc ?

În sufletul lui Aileen se împleteau o tendință pur teatrală, o doză de răsfăț pueril, capacitatea de a săvîrși fapte absolut iraționale și, în sfîrșit, în adîncuri, o splen-

didă sensibilitate, profundă, sumbră și complicată. Declarația lui Cowperwood îi creie impresia că va fi pentru totdeauna zvîrlită într-o cumplită singurătate și prima reacție o împinse să-i ofere un compromis — era gata să-l împartă cu o altă femeie. Doar nu se luptase cu Stephanie Platow, nici cu Florence Cochrane sau Cecily Haguenin, nici cu doamna Hand — cu nimeni, după încăierarea cu Rita Sohlberg, și era hotărîtă să nu se mai lupte niciodată. Nu-l spionase în legătură cu Berenice, îi întîlnise absolut întîmplător ! Ce-i drept, se culcase și ea cu alți bărbați, dar... Berenice era frumoasă, o recunoștea ; dar și ea, în felul ei, mai era încă. Nu mai putea găsi un locșor pentru ea în viața lui ? Nu putea fi loc pentru amîndouă ?

La aceste cuvinte care exprimau umilința și înfrîngerea ei, Cowperwood se întristă. I se făcuse lehamite, îi era aproape greață. La ce bun să mai discuți ? Cum să o faci să înțeleagă ?

— Dacă s-ar putea, spuse el, abătut, în cele din urmă, dar nu se poate.

Brusc, ea se ridică în picioare, cu ochii roșii, dar fără lacrimi.

— Va să zică nu mă mai iubești de loc ? Nici un pic ?

— Nu, Aileen, nu te mai iubesc de loc. Asta nu înseamnă că-mi displaci. Nu înseamnă că nu ești o femeie interesantă în felul tău și că nu-mi pare rău. Îmi pare rău, dar nu te mai iubesc. Nu pot. Nu mai pot să am pentru tine sentimentele pe care le-am avut.

Aileen nu-i răspunse imediat, neștiind cum să procedeze. Se făcuse albă la față. Era crispată, dar mai spiritualizată, cum nu fusese de mult. O cuprinsese disperarea și mînia, îi era silă, dar asemenea scorpionului înconjurat de flăcări, nu se putea întoarce decît împotriva ei însăși. Ce infern e viața, își spuse. Ce repede trece și cum te lasă să îmbătrînești îngrozitor de singur. Dragostea nu înseamnă nimic și nici fidelitatea... nimic, nimic !

În ochii ei apăru deodată o lumină care exprima convingere, intensitate afectivă și o anumită intenție.

— Foarte bine ! exclamă Aileen, rece, crispată. Știu ce am de făcut. Așa nu mai pot trăi. Pînă mîine se va sfîrși cu mine. Oricum, voiam să mor, acum m-am hotărît.

Ultimele cuvinte nu le rostise ca pe un strigăt de revoltă, ci doar ca o declarație făcută cu mult calm, ca o dovadă a dragostei ei. Lui Cowperwood i se păru ireală, o bravadă, un acces de furie ca să-l sperie. Aileen îi întoarse spatele și urcă scara cea mare — splendidă construcție de marmură și bronz, lată de vreo patru metri, cu balustrada de pilaștri în formă de nereide și un șir de dansatoare sculptate în piatră. Intră în camera ei și calmă luă un *coupe-papier* în formă de pumnal — un cuțit cu mînerul de bronz și cu un vîrf foarte ascuțit. Ieși din odaie și, străbătînd balconul situat deasupra grădinii de orhidee în care Frank se afla încă, intră în „camera zorilor“, acolo unde se găseau bazinul, păsările, băncile și vița de vie. Încuie ușa, se așeză; apoi brusc, descoperindu-și brațul, își împunse o vînă făcînd o tăietură adîncă, și rămase nemișcată. Sîngele începu să curgă. Acum o să vadă dacă va muri și dacă el o va lăsa să moară!

Nesigur, uimit, incapabil să creadă că ea putea fi atît de impulsivă, sceptic asupra intensității sentimentelor ei, Cowperwood rămase unde-l lăsase Aileen, punîndu-și tot felul de întrebări. Nu voia să se lase impresionat — criza de nervi, la femei, e un lucru obișnuit — și totuși se întreba dacă Aileen cu adevărat avea să se omoare. Cum ar fi posibil? Ce ridicol! Viața e ceva atît de bizar, atît de absurd. Dar acum era vorba de Aileen; femeia care-l amenințase fusese Aileen și urcase treptele poate cu gîndul să-și ducă la capăt amenințarea. Imposibil! Nu era cu putință! Și totuși, cu toate îndoielile lui, avea o senzație de silă, de groază. Își aduse aminte cum o atacase pe Rita Sohlberg.

Urcă în grabă scara și intră în odaia ei. Merse repede de-a lungul balconului, uitîndu-se în dreapta și în stînga pînă ajunse la „camera zorilor“. Aici trebuie să fie, își spuse Cowperwood, găsind ușa închisă. Încercă să o deschidă — era încuiată.

— Aileen! o strigă. Aileen! Ești aici? Nici un răspuns. Ascultă. Aceeași tăcere. Aileen! Ești aici? Ce năzbîtie o mai fi și asta?

„Doamne, e în stare s-o facă“, își spuse, trăgîndu-se îndărăt, poate că a și făcut-o. Nu auzea nimic decît notele bizare scoase de tucanul trezit de lumina pe care o aprin-

sese Aileen. Broboane de sudoare îi acopereau fruntea. Zgîlţîi clanţa, apoi sună un servitor, ceru cheile de rezervă de la toate uşile, o daltă şi un ciocan.

— Aileen! strigă, dacă nu deschizi imediat, sparg uşa.

Nu se auzea nimic.

— La naiba! exclamă Cowperwood, furios, îngrozit. Un servitor aduse cheile. Nu putea să descuie. În broască se afla cealaltă cheie. Mai există undeva vreun ciocan mai mare? întrebă Cowperwood. Du-te şi adu-l! Adu-mi un scaun! În sfîrşit, după multă trudă, reuşi să deschidă uşa, forţînd-o cu o daltă.

În faţa bazinului cu apă, pe una din băncile de piatră din încîntătoarea încăpere — unde răsăritul soarelui părea că mijeşte de pretutindeni, alintînd păsările tropicale cocoţate pe ramuri — zăcea Aileen nemişcată, cu părul despletit, cu faţa palidă, cu braţul stîng atîrnînd, năclăit de sîngele care curgea şiroaie din cauza unei răni adînci. Pe jos o baltă impresionantă de sînge, purpuric, ca o stofă somptuoasă, mai întunecată pe alocuri.

Cowperwood se opri o clipă buimăcit — apoi dădu buzna, îi apucă braţul, îi legă rana cu o batistă ruptă fîşii. Trimise după un doctor: dar în răstimp repeta neîncetat:

— Cum ai putut, Aileen! E de necrezut! Să vrei să te omori! Asta nu-i dragoste! Nu e nici măcar nebunie. Este teatru, prost jucat.

— Chiar nu mă mai iubeşti? şopti ea.

— Cum poţi să mă mai întrebi? Şi cum ai putut să faci una ca asta?

Era mîniat, mîhnit, bucuros că Aileen nu murise, ruşinat — toate la un loc.

— Chiar nu mă mai iubeşti de loc? repetă ea, istovită.

— Aileen, spui prostii. Să nu mai vorbim despre asta acum. Te-ai mai tăiat undeva? o întrebă, pipăind-o la piept şi pe şolduri.

— Atunci de ce nu m-ai lăsat să mor? îl întrebă cu aceeaşi voce, îndepărtată. Odată tot am să mă omor. Sînt hotărîtă.

— Ei bine, altă dată, poate, dar nu astă-seară. Cred că ţi-a trecut pofta, deocamdată. Ai mers prea departe, Aileen, e de necrezut.

Se sculă în picioare și o privi — rece, sceptic, redevenit omul stăpîn pe situație — învinsese. După cum bănuia, intențiile ei nu fuseseră sincere. N-ar fi vrut să se omoare. Știa că Frank va veni — sperase că va face un ultim efort. Foarte bine. După ce-o va instala în pat, cu o infirmieră la căpătîi, are s-o ocolească sistematic, pe cît posibil, în viitor. Dacă hotărîrea ei era sinceră o va duce la îndeplinire în lipsa lui ; dar nu-i venea să creadă că o să mai încerce.

CAPITOLUL LVIII

Un jefuitor al bunului public

Bătălia finală dintre Frank Algernon Cowperwood și forțele potrivnice lui atît din orașul Chicago, în statul Illinois, cît și în S.U.A., a avut loc în primăvara și vara anului 1897 și la sfîrșitul toamnei 1898. În 1896, de îndată ce au fost aleși noul guvernator și grupul noilor deputați, Cowperwood hotărî că ar fi potrivit să reînceapă lupta neîntîrziat. În momentul în care noul corp legislativ se va întruni ca să pornească la lucru va fi trecut un an de cînd guvernatorul Swanson respinsese proiectul de lege pentru instituirea comisiei serviciilor publice. Pînă atunci, opinia publică stîrnită de presă, avusese timp să se liniștească. Cowperwood, cu ajutorul unor financiari dispuși să colaboreze cu el — în special *Haechelheimer, Gotloeb & Co.* și toate forțele secrete reprezentate de ei — a căutat să influențeze pe noul guvernator și întrucîtva izbutise.

Noul guvernator de pe atunci, un anume Corporal A. E. Archer — sau fostul deputat Archer, cum i se spunea uneori — era, și aici se deosebea de Swanson, un amestec ciudat de banalitate și idealism, unul din acei oameni care se ridică pe căi dubioase, dacă nu absolut inadmisibile. Era un om mic de statură, îndesat, cu păr castaniu, ochi căprui, spiritual, tipul politicianului cu obișnuita concepție că moralitatea pe tărîm public nu există. La paisprezece ani, fusese toboșar în războiul civil, între șaisprezece și

optsprezece ani soldat, iar mai tîrziu citat și avansat pentru merite militare deosebite. După război, ajunsese în fruntea organizației *Marea armată a Republicii*, și personalitate proeminentă în diferite inițiative filantropice importante, instituite în beneficiul veteranilor, văduvelor și orfanilor de război.

Acest om mărunțel era prototipul americanului care flutură cînd vrei și cînd nu vrei steagul țării, mestecă tutun, înjură și nutrește ambiții politice mărețe. Alți membri din aceeași organizație fuseseră puși în fruntea listelor de candidați la președenție. De ce, își spusese, să nu fie și el ? Excelent orator cu toată vocea stridentă, în falset, era foarte apreciat datorită purtării lui simple și apropiate de popor, personalității și forței sale. Era însă speculant și materialist din fire și în consecință, păturile intelectuale nu prea-l apreciau. Pentru desemnarea sa în funcția de guvernator făcuse obișnuitele promisiuni.

La rîndul lui, fusese sondat de Haeckelheimer, Gotloeb, precum și de diverse alte societăți care erau de acord cu Cowperwood, în privința atitudinii sale față de instituirea unei comisii a serviciilor publice. La început Archer refuzase să se destăinuiască. Mai tîrziu, descoperind că înființarea acestei comisii interesa atît societatea *C.W. & I*, cît și societatea *Chicago & Pacific* (amîndouă companii feroviare puternice) și că alți candidați aveau și ei mari șanse în lupta pentru postul de guvernator, începu să cedeze declarînd, neoficial, că atîta timp cît aparatul legislativ va avea o poziție favorabilă înființării comisiei, iar presa nu se va arăta prea ostilă, el ar fi de acord să sprijine această cauză. Alți candidați făceau și ei declarații similare, dar se dovedi că cei mai mulți partizani erau de partea lui Corporal Archer și, în cele din urmă, acesta a fost desemnat și ales cu majoritate de voturi.

Puțin după ce noul aparat legislativ se întrunise, un oarecare A. S. Rotherhite, proprietarul ziarului *Journal* din South Chicago, ocupa ca simplu observator, din întîmplare, scaunul domnului Clarence Mulligan, deputat în Congres. Pe cînd ședea acolo, Rotherhite se simți bătut cu familiaritate pe umăr de un oarecare senator Ladrigo, din Menard, și rugat să iasă împreună cu el în rotondă, unde Rotherhite, lăsîndu-se luat drept deputatul Mulli-

gan, senatorul Ladrigo îl prezentă unui străin, pe care îl chema Gerard. Acesta din urmă, după doar cîteva observații preliminare, îi vorbi astfel:

— Domnule Mulligan, vreau să cădem de acord în ce privește proiectul de lege Southack, care peste puțin va fi discutat în Congres. Putem conta pe șaptezeci de voturi, ne trebuie încă nouăzeci. Faptul că proiectul de lege este pentru a doua oară discutat în Senat dovedește puterea noastră. Sînt autorizat, bineînțeles, dacă vei fi de acord, să mă înțeleg cu dumneata chiar astăzi. În momentul în care proiectul va fi semnat, votul dumitale o să-ți aducă două mii de dolari.

Domnul Rotherhite, care întîmplător era un nou recrut al presei de opoziție, dădu cu această ocazie dovadă de multă dibăcie.

— Scuză-mă, te rog, bîlbîi el, n-am înțeles bine cum te cheamă.

— Gerard, Ge-rard. Henry A. Gerard, spuse celălalt.

— Mulțumesc, am să mai mă gîndesc, replică așa-zisul deputat Mulligan.

Oricît ar părea de bizar, adevăratul Mulligan își făcu apariția chiar în acel moment — anunțat cu glas tare de mai mulți colegi care întîmplător se mai găseau în rotondă. După asta atît domnul Gerard cît și vicleanul senator Ladrigo, văzîndu-se într-o situație cam dificilă se retraseră discret. Inutil să spunem că domnul Rotherhite se grăbi să apeleze la forța morală a presei care era în măsură să difuzeze această mică poveste. A fost un incident esențial care avea să aducă iarăși întreaga problemă pe tărîmul nefast al presei.

Numaidecît, ziarele din Chicago au fost mobilizate. Se ridicară de pretutindeni strigăte învinuind aceleași forțe sinistre instigate de Cowperwood, acum din nou la lucru. Deputaților și senatorilor li se dădură avertismente solemne. Atitudinea cinstită a fostului guvernator Swanson se dădea drept exemplu actualului guvernator Archer.

Totul aici, explica un articol de fond din gazeta *Inquirer* a lui Truman Leslie MacDonald, *are un iz de șicană, de intrigă și jonglerie politică. Cetățenii din Chicago și populația din Illinois știu bine cine și care organizații vor fi adevărații beneficiari. Nu avem nevoie de o comisie a*

serviciilor publice la cheremul unei societăţi particulare de tramvaie. Tentaculele lui Frank Algernon Cowperwood au să acapareze oare din nou acest aparat legislativ aşa cum s-a întîmplat nu de mult ?

Acest foc de baterie, laolaltă cu atacurile acerbe ale celorlalte ziare, îl făcură pe Cowperwood să adopte unele expresii violente.

— Să-i ia dracu pe toţi ! îi spuse lui Addison, într-o zi, pe cînd luau masa împreună. Am dreptul la prelungirea privilegiilor mele, pe încă cincizeci de ani. Şi voi căpăta acest drept. Uită-te la cei din New York şi Philadelphia. Toate firmele din Est îşi bat joc de noi. Nu vor să înţeleagă care e situaţia. Toate astea sînt maşinaţiile bandei Hand-Schryhart. Ştiu ce urmăresc şi ştiu şi cine trage sforile. Ziarele latră ori de cîte ori poruncesc cei doi. Hyssop joacă după cum îi cîntă Arneel. MacDonald junior este informatorul lui Hand. Lucrurile stau atît de prost pentru ei încît sînt capabili de orice ca să-l învingă pe Cowperwood. Ei bine, pe mine n-au să mă învingă... mă descurc eu. Aparatul legislativ va aproba proiectul pentru privilegiul meu de cincizeci de ani şi guvernatorul îl va semna. De asta mă ocup eu personal. Am cel puţin optsprezece mii de acţionari, care pentru investiţii făcute acum şase ani, vor un profit satisfăcător şi am de gînd să le ofer asta. Nu mai există alţi oameni bogaţi ? N-or mai fi şi alte corporaţii care să cîştige zece-doisprezece la sută ? Şi de ce n-aş fi eu acela ? Să fie oare situaţia la Chicago mai proastă ca înainte ? Nu întrebuinţez eu douăzeci de mii de oameni şi nu-i plătesc bine ? Toată pălăvrăgeala lor despre drepturile poporului şi despre îndatoririle noastre faţă de public... vorbe ! Domnul Hand, cînd e să-şi apere interesele lui personale, ţine oare seama, cît negrul sub unghie, de obligaţiile pe care le are faţă de public ? Sau domnul Schryhart ? Sau domnul Arneel ? Naiba să le ia şi pe ziarele astea ! Eu ştiu ce drepturi am. Un aparat legislativ cinstit îmi va da privilegiul cuvenit şi asta ca să mă scape o dată de rechinii politici locali.

Cu timpul, însă, ziariştii deveniseră la fel de abili şi presa la fel de puternică ca politicienii înşişi. Sub marea cupolă a Congresului din Springfield, în holurile şi sălile

de ședință ale Senatului și Camerei deputaților, în hoteluri și la țară, oriunde s-ar fi putut auzi cea mai neînsemnată informație, acolo se aflau reprezentanții presei — ca să vadă, să tragă cu urechea, să scotocească. În această luptă ei cîștigau prestigiu și bani peșin. Tot ei îi convinseseră pe consilierii municipali reformiști să facă întruniri de masă în circumscripțiile lor. Proprietarii au fost îndemnați să se organizeze în grabă ; se înjghebă un comitet compus din o sută de cetățeni cu vază, condus de Hand și Schryhart. În scurt timp, în holurile, camerele și sălile de întrunire ale Congresului din Springfield, pe culoarele singurului mare hotel din localitate, se auzeau aproape zilnic pașii apăsați ai delegațiilor agresive de preoți, de consilieri reformiști și ai membrilor de comitete cetățenești, care soseau, vorbeau, amenințau, țineau discursuri și în cele din urmă plecau, ca să facă loc schimbului următor.

— Ia spune, domnule senator, ce crezi despre delegațiile astea ? întrebă un oarecare deputat Greenough pe senatorul George Christian, din Grundy, într-o dimineață, în timp ce un grup de pastori din Chicago, însoțiți de primar și de mai mulți cetățeni distinși, treceau prin rotondă, în drum spre camera unde se afla comitetul căilor ferate și unde se discuta, neoficial, un proiect de lege care urma să fie prezentat camerei. Nu consideri că oratorii aceștia vorbesc frumos în apărarea mîndriei noastre civice și a educației noastre morale ? Ridică privirea în sus, își încrucișă mîinile pe stomac, în atitudinea cea mai cuvioasă și mai plină de respect.

— Da, dragă pastore, îi răspunse, ireverent Christian, fără urmă de zîmbet pe buze. Era un om mic, uscat, cenușiu la față, firav, cu ochi de nevăstuică ; o mustăcioară și un cioc îi împodobeau chipul. Nu uita însă că Domnul nostru ne-a chemat și pe noi să luăm parte la această operă.

— În tot cazul, încuviință Greenough, nu trebuie să precupețim nici un efort. Recolta este într-adevăr bogată, iar cei care muncesc sînt puțini.

— Ts, ts, pastore, nu exagera. Mai că mă faci să rîd, rosti Christian și cei doi se despărțiră zîmbind cu subînțeles, deși abătuți.

Totuși atitudinea conciliantă a acestor domni nu izbuti să închidă cu desăvîrșire gura presei. Presa asta blestemată ! Peste tot te loveai de ziariști, colportînd orice frîntură de zvon, de conversație sau de program care de altfel erau adesea rodul închipuirii lor. Niciodată pînă atunci cetățenii din Chicago nu primiseră o lecție mai frumoasă în arta guvernării — cu toate meandrele ei subtile. Președintele Senatului și președintele Camerei au fost somați, fiecare în parte, să-și facă datoria. O pagină pe zi dedicată procedurilor legislative era acum ceva obișnuit în presă. Cowperwood în persoană intră în scenă : bravînd, sfidător, inteligent, în ochi cu toată puterea convingerilor sale și acel magnetism grație căruia reușea să facă din oameni sclavii lui.

Azvîrlind masca dezinteresării — dacă am putea spune că o asemenea mască îi slujise vreodată la ceva — acum lucra pe față. Plecă la Springfield, unde trase la cel mai bun hotel. Ca un general în timpul unei bătălii își strînse trupele în jurul lui. În atmosfera toridă a nopților de iunie, sub clar de lună, cînd străzile orașului Springfield se liniștiseră iar de la nord la sud, pe sute de mile, șesul întins al statului Illinois era scăldat într-o blîndă fulgurație, în vreme ce țăranii dormeau în casele lor simple, el lucra cu avocații și agenții săi.

Într-o asemenea criză, fie-vă milă de bietul legislator de la țară, hărțuit de pofta unui cîștig ivit din senin, dar binemeritat, și de frica de a fi învinuit că trădează interesele poporului ! Pentru unii din acești legislatori din orașele mici care în viața lor nu văzuseră mai mult de două mii dolari bani gheață dilema era sfîșietoare. Oamenii se adunau în camerele sau în saloanele hotelurilor ca să discute această problemă. Acasă, își petreceau nopțile munciți de gînduri. Asistau la felul în care marea finanță își impunea voința, în timp ce poporul nu avea nici de unele — ce dezastru ! Mulți tineri, directori de ziare provinciale, avocați sau politicieni, oameni romantici, idealiști, cu iluzii, erau acum transformați în niște cinici de duzină, sau în funcționari mituiți. Pînă și umbra credinței într-un ideal li se răpea oamenilor, ba chiar

şi mila pentru semenul lor; erau astfel condamnaţi să ajungă la certitudinea că nu mai există nimic în afara dibăciei de a smulge, de a acapara. Privind superficial, viaţa părea să-şi urmeze cursul obişnuit; oamenii de rînd ai statului Illinois îşi vedeau de treburile lor — fermierii simpli, senatorii, deputaţii din oraşele de provincie stăteau la taifas, meditau, se întrebau unii pe alţii ce puteau face — şi totuşi te simţeai parcă în junglă, viaţa se dezvolta într-un iureş năvalnic, sumbru, înspăimîntător, o viaţă deplină, o viaţă cu pumnalul la spate, o viaţă bîntuită de isprăvi cutezătoare şi scrîşnet din dinţi hulpavi.

Dar din cauza marilor frămîntări, legislatorii, şi aşa destul de timoraţi, deveneau din ce în ce mai fricoşi. Prieteni din oraşele lor natale, la instigaţia ziarelor, începuseră să le trimită scrisori. Duşmanii lor politici căpătau tot mai mult curaj. Prea mare era jertfa din partea fiecăruia. Deşi momeala părea lesne de apucat, mulţi erau stăpîniţi de îndoieli, se cam codeau. Cînd la un moment dat un deputat, un oarecare Sparks, cu proiectul de lege în buzunar, spilcuit şi pomădat, urcă la tribună cerînd ca proiectul să facă obiectul lucrărilor camerei, urmă o adevărată explozie. O sută de persoane cereau dreptul de a lua cuvîntul. Alt deputat, Disback, capul opoziţiei împotriva lui Cowperwood, numără partizanii „pro" şi „contra" şi constată cu satisfacţie că deşi adversarul îşi pusese în joc toată abilitatea, opoziţia putea conta pe cel puţin o sută două voturi, adică cele două treimi absolut necesare pentru a zdrobi orice măsură care putea fi sugerată de la tribună. Cu toate acestea, acoliţii lui Disback, din prudenţă, lăsară proiectul să fie prezentat şi a doua şi a treia oară. S-au făcut tot felul de amendamente — unul cerea o taxă de trei cenţi în orele de vîrf, altul un impozit de douăzeci la sută pe încasările globale. Proiectul s-a înaintat Senatului cu toate modificările, unde au fost şterse şi trimis înapoi Camerei. Dar aici, spre dezamăgirea lui Cowperwood, existau semne vădite că proiectul de lege nu va putea trece.

— Nu se poate, Frank, spuse judecătorul Dickensheets, îi costă prea scump. Ziarele locale îi urmăresc pas cu pas. Pentru ei, nu mai e de trăit.

În această situație trebuia să se recurgă la o nouă măsură mai domoală, care să cînte puțin presei în strună, dar o dată găsită, nu-l satisfăcea decît în parte pe Cowperwood. Era vorba de un șiretlic, care conferea Consiliului municipal din Chicago, prin revizuirea vechii legi Horse și Dummy din 1865, dreptul de a acorda privilegii de cincizeci în loc de douăzeci de ani. Asta însemna că Frank va fi nevoit să se întoarcă la Chicago și să ducă mai departe lupta acolo. Pentru el era o lovitură grea, dar mai bine decît nimic. Dacă ar mai putea cîștiga o singură bătălie pentru aceste privilegii în incinta Consiliului municipal din Chicago, atunci toate visurile i-ar fi fost împlinite. Ar fi fost oare cu putință ? Nu cumva venise aici, în fața aparatului legislativ, tocmai ca să înlăture asemenea riscuri ? Intențiile lui vor fi date în vileag în chip brutal ! Dar poate că, la urma urmei, dacă prețul va fi destul de ispititor, consilierii municipali din Chicago vor da dovadă de mai mare curaj decît legislatorii de la țară — poate că vor avea mai multă îndrăzneală. Era singura soluție.

Astfel, după nu știu cîte șoșoteli deznădăjduite, consfătuiri, discuții, precum și încurajarea materială a deputaților, se elaboră o a doua propunere care, de îndată ce se află de eșecul primului proiect de lege respins cu o sută patru voturi contra, a fost înaintat, pe căi foarte întortocheate, prin comitetul judiciar. Acum reuși să treacă — iar guvernatorul Archer, după ore grele de meditație, după îndelungi procese de conștiință, iscăli. Mediocru ca inteligență, era incapabil să-și dea seama ce importanță putea avea pentru el dacă s-ar fi stîrnit furia cetățenilor. Pe cînd iscălea, alături de el se afla Cowperwood, ziua-n amiaza mare, dînd cu tifla dușmanilor săi. Licărul de supremă satisfacție din priviri arăta că se simte încă stăpîn pe situație, gata să demonstreze lumii întregi că va trăi destul ca să astupe gura presei din Chicago. Făgăduise, în cazul în care proiectul de lege ar fi fost aprobat, să facă din Archer un om bogat și independent, printr-o recompensă de cinci sute de mii de dolari, bani gheață.

CAPITOLUL LIX

Capitalul și drepturile cetățenești

Cîte intrigi, cîte uneltiri, cîte demersuri politice, cîte articole în presă nu a cunoscut orașul de la trecerea proiectului de lege Mears — după numele neînfricatului deputat care primise o mică avere ca să-l prezinte — la 5 iunie 1897 și pînă la introducerea acestui proiect în Consiliul municipal din Chicago, în decembrie! În ciuda puternicei opoziții la adresa lui Cowperwood existau, deopotrivă, în cercurile politice locale, financiari întrucîtva mai flegmatici, care nu-l priveau cu ochi chiar așa răi. Și aceștia erau oameni de afaceri — liniile lui Cowperwood treceau prin fața caselor lor, iar ei le foloseau. Nu înțelegeau de ce serviciul lui de tramvaie se deosebea atît de mult de cel pus la dispoziția publicului de alte societăți. Aici avem de-a face cu un tip de oameni cu simț practic, care, în dîrzenia lui Cowperwood, își găsea justificarea propriul lor punct de vedere materialist și nu se sfiau să recunoască. Împotriva acestora însă, se ridicau preoții, biete trestii bătute de vînt, oameni fără judecată și care nu înțelegeau decît ceea ce se putea deduce din palavrele curente. Potrivnici mai erau anarhiștii, socialiștii, susținătorii impozitului unic, apărătorii proprietății colective.

Sărăcimea vedea în imensa avere a lui Cowperwood, în povestirile despre casa lui fabuloasă din New York și despre colecțiile lui de artă, rezultatele unei exploatări neomenoase a celor nevoiași. Tuturor acestor nemulțumiri li se adăuga, în detrimentul lui Cowperwood și faptul că tot în acea epocă, pretutindeni în America creștea sentimentul că se apropia timpul unor vaste schimbări politice și economice, că tirania marilor industriași cu mînă de fier va înceta și că, în locul ei, se va instaura o viață mai liberă, mai bogată și mai fericită pentru oamenii de rînd. De curînd se propusese ziua de muncă de opt ore în întreaga țară, ca și dreptul exclusiv al statului de a dispune de privilegii.

Și iată că se vorbea despre un mare concern al tramvaielor, care să deservească o populație de un milion și

jumătate locuitori, străbătînd străzi pe care oamenii înșiși le-au creat prin prezența lor strîngînd ban cu ban, de la toți cetățenii umili, obolul lor însumînd șaisprezece sau optsprezece milioane de dolari pe an, iar în schimb, după spusele ziarelor, n-au căpătat decît niște tramvaie proaste, cu vagoane urîte, locuri puține de stat jos în orele de vîrf, fără corespondențe cu celelalte linii (deși în fond existau trei sute șaizeci și două de puncte separate de corespondență) și de la care nu se percepea nici măcar un impozit proporțional cu sumele imense încasate.

Muncitorul, care citea toate acestea la lumina lămpii de gaz în bucătăria sau în camera de zi dintr-o cocioabă sau apartament ca vai de lume, dar care, în celelalte rubrici ale ziarului său mai citește și despre viața liberă, de huzur și lux, a bogaților, simțea că i se fură moștenirea ce i se cuvenea de drept. Venise vremea ca Frank Algernon Cowperwood să fie silit să-și facă datoria față de orașul Chicago. Trebuia împiedicat să obțină un privilegiu pe cincizeci de ani, pe care în trecut l-ar fi cumpărat de la legislatorii din Illinois, umilind astfel niște oameni cinstiți. Trebuia încercuit, trebuia să se plece în fața forțelor legii și ale ordinii.

Tot ziarele pretindeau — și pe bună dreptate, dar fără ca cei ce o afirmau să știe că spun adevărul — că proiectul de lege Mears fusese trecut prin Cameră și Senat cu ajutorul unei sume de bani peșin, oferită însuși guvernatorului. Nu se putuse găsi pentru această învinuire nici o dovadă valabilă în fața legii și totuși Cowperwood era acuzat de a fi dat mită în stînga și-n dreapta. Caricaturile din ziare îl arătau sub înfățișarea unei căpetenii de pirați, poruncind oamenilor lui să scufunde vasul Drepturilor cetățenești. Alteori îi dădeau chipul unui bandit cu o mască neagră pe ochi, sau al unui seducător, care strînge de gît o fată blondă — simbolizînd orașul Chicago — și totodată îi șterpelește și geanta. Această luptă ajunsese să fie cunoscută peste tot în lume. La Montreal, Capetown, Buenos Aires, Melbourne, la Londra și Paris, toți urmăreau fazele acestei dispute neobișnuite. Cowperwood era o figură națională și internațională ; fără doar și poate, marele său vis, deși modificat de împrejurări, i se îndeplinea *ad literam*.

Trebuie să recunoaștem că financiarii din Chicago, care dezlănțuiseră acest atac feroce împotriva lui Cowperwood, erau destul de îngrijorați de întorsătura luată de această campanie — opera lor. În sfîrșit, se crease o opinie publică absolut potrivnică lui Cowperwood ; dar aici se găseau și ei, deținătorii profiturilor uriașe — dorind beneficii aidoma celor stoarse de Cowperwood și amenințați prin înseși manevrele lor de a ajunge să-și taie singuri craca de sub picioare ! Oameni ca Haeckelheimer, Gotloeb, Fishel, marii capitaliști din Est, aflați în corpul directorial al unor vaste rețele transcontinentale, al unor bănci internaționale ș.a.m.d., erau uimiți de îndrăzneala ziarelor și a elementelor anti-Cowperwood care merseseră atît de departe la Chicago. Ce lipsă de respect pentru capital ! Nu știau că privilegiile pe termen lung stau la baza prosperității capitalismului modern ? Dacă nu se vor lua măsuri la timp, teoriile încurajate la Chicago vor putea cîștiga teren și în alte orașe mari. În aceste condiții, America ar putea lesne ajunge o țară anticapitalistă — socialistă. Proprietatea colectivă ar putea deveni o teorie ușor de pus în practică — și pe urmă, ce se va întîmpla ?

— Ce proști sînt oamenii ăștia ! spuse odată domnul Haeckelheimer, adresîndu-se domnului Fishel, reprezentantul firmei *Fishel, Stone & Symons*. Eu nu văd nici o deosebire între domnul Cowperwood și oricare alt mare financiar al zilei. Mi se pare un om extrem de serios și capabil. Toate societățile lui dau dividende bune. Nu există prea multe plasamente mai bune ca acțiunile *North and West Chicago Railways*. După mine, ar fi de dorit ca toate aceste linii să se unifice și să fie puse sub direcția lui. Ar ști să cîștige bani pentru acționari. Pare foarte priceput în materie de tramvaie.

— Știi, rosti domnul Fishel, tot așa de spilcuit și de palid ca și domnul Haeckelheimer, împărtășind punctul acestuia de vedere, și eu m-am gîndit la ceva asemănător. Ar trebui să se isprăvească o dată cu toate certurile și discuțiile astea. E un climat nefavorabil pentru afaceri — chiar foarte nefavorabil. O dată declanșată povestea cu proprietatea statului, o să fie greu s-o mai oprești. Prea s-a făcut multă vîlvă.

Domnul Fishel era gras, rotofei ca şi domnul Haeckelheimer, însă mult mai scund. O formulă matematică ambulantă, nu alta ! Tigva lui era plină de teoreme financiare şi cifre la puterea întîia, a doua, a treia, pînă la a patra.

Şi acum priviţi ce întorsătură nouă iau treburile. Domnul Timothy Arneel se îmbolnăveşte subit de pneumonie, moare şi lasă pe fiul său cel mare, Edward Arneel, moştenitorul acţiunilor de la *Chicago City*. Domnul Fishel şi domnul Haeckelheimer, prin intermediari, pe urmă direct, se adresează domnului Merrill în numele lui Cowperwood. Se vorbeşte mult de cîştiguri. Cît de rentabil a fost regimul tramvaielor lui Cowperwood faţă de cel al domnului Schryhart. Pe domnul Fishel îl interesează potolirea entuziasmului socialist, ori, tot asta îl interesează şi pe domnul Merrill. După care, numaidecît, domnul Haeckelheimer se duce la domnul Edward Arneel, care nici pe departe nu are dinamismul tatălui său, cu toate că i-ar fi plăcut să-l aibă. El, deşi lucrul poate părea bizar, a ajuns să nutrească un fel de admiraţie pentru Cowperwood şi nu vede rostul unei politici fără alt scop decît municipalizarea liniilor locale. Domnul Merrill, din partea domnului Fishel, se adresează domnului Hand.

— Niciodată ! Niciodată ! Niciodată ! exclamă Hand.

Domnul Haeckelheimer se duce şi el la domnul Hand.

— Niciodată ! Niciodată ! Niciodată ! Dracul să-l i-a pe Cowperwood.

Dar ca ultim emisar din partea domnului Haeckelheimer şi a domnului Fishel apare domnul Morgan Frankhauser, asociatul domnului Hand într-o afacere de transport la Minneapolis şi St. Paul, valorînd şapte milioane dolari. E oare necesar ca domnul Hand să fie atît de intransigent ? La ce bun să urmărească un plan de răzbunare care nu face altceva decît să stîrnească masele, să transforme formula proprietăţii municipale într-o idee politică cu mari şanse de izbîndă ? Se creează astfel tot felul de dificultăţi pentru capital ! Nu ar fi mai bine să facă un schimb cu el, Frankhauser ? Să-i dea acţiuni din *Chicago* pentru acţiuni de transport din Pittsburg — în condiţii de paritate — şi după aceea să-l combată pe Cowperwood, în alte domenii, cît i-o plăcea.

Domnul Hand, uimit, nedumerit, scărpinîndu-se în capul lui ca o minge, lovește cu mîna în masă, zdravăn.

— Niciodată ! exclamă el. Niciodată ! Pe Dumnezeul meu — atîta timp cît oi fi și-oi trăi în Chicago ! După care, cedează. Viața te silește să faci unele compromisuri, e nevoit acum să admită, mirat. Niciodată n-ar fi crezut asta ! Schryhart, îi spuse el lui Frankhauser, n-o să fie de acord. Nici mort ! Bietul Timothy... dacă ar mai trăi... nici el n-ar fi cedat !

— Pentru Dumnezeu, lasă-l în pace pe domnul Schryhart, se rugă domnul Frankhauser, un american de origine germană, jovial. N-am eu destule pe cap ?

Domnul Schryhart este furios. Niciodată ! Niciodată ! Niciodată ! Mai bine renunță — se află însă în minoritate, iar domnul Frankhauser, reprezentînd pe domnul Fishel sau pe domnul Haeckelheimer, ar fi încîntat să-i preia acțiunile.

Și iată cum, în toamna anului 1897 toate liniile de tramvaie rivale din Chicago sînt aduse pe tavă și încă pe o tavă de aur, lui Cowperwood.

— Am aranjat toot, declară domnul Gotloeb confidențial domnului Cowperwood, în timpul unui dineu suculent în incinta sacro-sanctă a clubului *Metropolitan* din New York. Ora : 8,30. Vinul : Un Bourgogne delicios.

— Am primit chiar az o telegram de la Frankhauser. Ce păiat trăcuț. Ar trepui să cunooști. Hant vinde acțiunile lui Frankhauser. Merrill și Edward Arneel lucrează cu noi. Ne ocupăm de toate afacerile lor. Domnul Fishel o să pună prietenii lui să strîngă toate acțiunile din Chicago care găsește și, dacă avem pe ei trei în mînă, sîntem stăpîni pe situație. Schryhart nu mai contează. Pretinde că-și dă dimisia. Forte bine. Nu cred că asta te deranjează. Acum totul e să poți căpăta tecret pentru privilej de cincizeci de ani de la Consiliul municipal. Haeckelheimer spune că tumneata ești cel mai indicat ca să conduci întreaga afacere. El o să lase apsolut tot în mîinile tumitale. Frankhauser e de acord. Haeckelheimer se ține de vorbă ! Poftim ! Depinte acum de tumneta. Îți doresc toate bune. Ce-ți rămîne de făcut nu-i un fleaac, trepuie să pui ziarele cu potul pe lape, pînă ce termini cu Schryhart și cu Hant care-ți sînt încă tușmani. Domnul Haeckelheimer m-a ru-

gat să-ţi transmit complimente şi să te întreb dacă n-ai vrea să iei masa cu el septemîna viitoare, sau să ia el masa cu dumneata — cum îţi convine. Aşa...

Pe atunci, în funcţia de primar al oraşului Chicago se afla un oarecare Walden H. Lucas, în vîrstă de treizeci şi opt de ani, un om plin de ambiţii politice. Avea toate însuşirile ca să se bucure de popularitate — darul sau norocul de a atrage atenţia în public. Era un bărbat frumos, voinic, tînăr şi sănătos, abil, energic, un orator cu o inteligenţă practică, dar enigmatic şi visător incorigibil la onoruri politice viitoare. Era atent să-şi joace cărţile cum trebuie, să-şi facă prietenii, dorea să devină fala celor drepţi şi duşmanul nu chiar atît de neînduplecat al celor păcătoşi. Într-un cuvînt, un Machiavelli al vestului, tînăr, plin de speranţe, un Machiavelli care putea, dacă ar fi vrut, să servească foarte bine cauza duşmanilor lui Cowperwood.

Acesta, îngrijorat, făcu o vizită primarului, la el la birou.

— Domnule Lucas, dumneata ce anume ai dori ? Cu ce ţi-aş putea fi de folos ? Te-ar interesa pentru viitor o carieră politică ?

— Domnule Cowperwood, personal nu-mi poţi face nici un serviciu. Nu mă poţi înţelege şi nici eu pe dumneata. Nu mă poţi înţelege fiindcă sînt un om cinstit.

— Dumnezeule ! exclamă Cowperwood. Văd că mă aflu în faţa unui monument al autoadmiraţiei şi perspicacităţii ! Bună ziua.

Puţin mai tîrziu, se prezentă la primar un oarecare domn Carker, conducătorul isteţ, rece şi totodată simpatic, al partidului democrat din New York. Domnul Carker îi spuse :

— Vezi, domnule Lucas, lupta de aici din Chicago interesează foarte mult marile bănci din Est. De pildă, *Haeckelheimer, Gotloeb & Co.* ar dori o fuzionare a tuturor liniilor pe o bază care ar face din ele un bun plasament pentru cumpărători, în general şi în acelaşi timp ar fi un lucru echitabil şi drept pentru oraş. Ei consideră un contract pe douăzeci de ani ca fiind un termen mult prea scurt. Termenul minim pe care ei l-ar găsi avantajos ar

fi de cincizeci de ani, deși, evident, ar prefera o sută. Pentru o investiție atît de serioasă termenul ar fi chiar și așa destul de scurt. În virtutea politicii urmărite acum, aici, nu se poate ajunge decît la triumful proprietății de stat a serviciilor publice și asta ar fi o formulă pe care partidul democrat național nu o poate accepta sau permite în momentul de față. Va stîrni ostilitatea finanței — de la Atlantic la Pacific. Orice om al cărui trecut politic ar avea contingențe cu această mișcare nici gînd să mai fie desemnat pentru un post de stat, cît despre unul federal... să nu mai vorbim. Niciodată nu va avea șanse să fie ales. Cred că ce spun este clar, nu-i așa ?

— Da, foarte clar.

— Este la fel de ușor ca cineva să-și piardă postul de primar al orașului Chicago, sau postul de guvernator al statului Illinois, continuă domnul Carker. Domnul Haeckelheimer și domnul Fishel m-au rugat personal să vin la dumneata. Dacă dorești să mai fii primar la Chicago pentru următorii doi ani sau guvernator anul viitor, pînă în momentul alegerii unui candidat la președenție, ai latitudinea să acționezi cum vei crede de cuviință. Între timp însă, dă-mi voie să-ți spun, ar fi imprudent din partea dumitale să mizezi prea mult pe ideea proprietății de stat. În lupta pe care ziarele o duc împotriva domnului Cowperwood au ridicat o problemă care n-ar fi trebuit să fie niciodată ridicată.

După plecarea domnului Carker veni domnul Edward Arneel, o celebritate locală, apoi domnul Jacob Bethal, liderul partidului democrat din San Francisco, amîndoi cu propuneri cărora dacă li s-ar fi dat curs puteau constitui un sprijin și o înțelegere între ei și primarul Lucas. Mai sosiră și importante delegații republicane din Minneapolis și din Philadelphia. Chiar și președintele băncii *Lake City*, președintele băncii *Prairie National* — odinioară anti-Cowperwood — veniră să repete ceea ce fusese spus. Și așa mai departe. Domnul Lucas era foarte nedumerit. Cît de anevoios se realizează o carieră politică ! Ce sens avea să-l urmărească pe Cowperwood, așa cum hotărîse să facă ? O politică dîrză în apărarea cauzei poporului putea oare să-l ducă departe ? I-ar fi oare poporul recunoscător ? Își va aduce aminte de el ? Ce s-ar

întîmpla dacă, după cum prevedea domnul Carker, actuala politică a ziarelor s-ar modifica? Ce treabă urîtă şi încurcată mai era şi politica!

— Hei, Bessie, se adresă el într-o seară soţiei lui, o şatenă drăguţă şi robustă, ce-ai face tu dacă ai fi în locul meu?

Bessie avea ochi gri, era veselă, plină de spirit practic, vanitoasă, avea rude influente şi era mîndră de situaţia şi viitorul bărbatului ei. El luase obiceiul să discute cu ea despre diferite greutăţi pe care le întîmpina.

— Păi, am să-ţi spun ce cred, Wally, rosti ea. Trebuie să te fixezi la ceva. Am impresia că de astă dată cîştigă poporul. Nu prea văd cum ziarele, după tot ce au făcut pînă acum, ar mai putea da înapoi. Nu-i nevoie să susţii ideea proprietăţii de stat sau mai ştiu eu ce alt lucru nedrept pentru marea finanţă. Totuşi, în locul tău, mi-aş menţine punctul de vedere că un privilegiu de cincizeci de ani e prea mult. Dacă însă se acordă, ar trebui să-i faci pe cei interesaţi să plătească în schimb ceva oraşului; lasă-i să-şi obţină privilegiul fără să recurgă la mituire. Poţi să le ceri măcar atît. Tu trebuie să te menţii pe poziţia pe care ai avut-o la început. Vezi, Wally, cred că nu-i bine să treci cu vederea poporul. Fără popor nu faci nimic. Trebuie să-l ai de partea ta. Dacă îţi înstrăinezi bunăvoinţa poporului, atunci nici politicienii nu vor putea face mare lucru pentru tine, nici altcineva.

Acum era limpede pentru Lucas că trebuia uneori să ţină seama şi de popor. *N-avea* încotro!

CAPITOLUL LX

Laţul

Furtuna care se dezlănţuise la Springfield la începutul anului 1897 în legătură cu maşinaţiile lui Cowperwood şi care continuase, fără întrerupere, pînă în toamna următoare, atrăsese în aşa măsură atenţia generală, încît toată

presa din est o comenta în cele mai mici amănunte. *Frank Algernon Cowperwood împotriva statului Illinois* — aşa se exprimase un ziar din New York. Ce mare este puterea de atracţie a celebrităţii ! Cine oare poate rezista la infinit strălucirii marilor personalităţi, care radiază o lumină deosebită, plină de mister ? Chiar şi pentru Berenice această strălucire îşi avea importanţa ei. Într-un ziar din Chicago, uitat de Cowperwood şi găsit de Berenice din întîmplare, era inserat un vast articol de fond care o interesă foarte mult. După expunerea unui lanţ întreg de incriminări, în legătură mai ales cu aparatul legislativ, articolul spunea mai departe : *Cowperwood are un dispreţ înnăscut, cronic şi neînduplecat pentru cei din popor. Oamenii, pentru el, nu sînt decît nişte sclavi, înjugaţi la carul triumfului său. Niciodată de-a lungul vieţii lui nu a găsit de cuviinţă să se adreseze direct poporului. La Philadelphia, cînd încerca să pună mîna pe controlul privilegiilor de stat, a căutat, pe sub mînă şi prin diverse tertipuri să-şi aranjeze combinaţiile cu ajutorul unui trezorier venal al oraşului. La Chicago, a încercat în permanenţă să mituiască şi să acapareze cumpărîndu-le, frumoasele privilegii ale oraşului, care, de fapt, ar fi trebuit să asigure beneficii pentru toţi. Frank Algernon Cowperwood nu crede în popor. Nu are încredere în popor. Pentru el poporul nu este altceva decît un cîmp care trebuie însămînţat cu grîu şi apoi secerat. Pentru el poporul reprezintă doar o mulţime cu spinarea încovoiată, cu genunchii şi faţa în mocirlă, peste care el calcă indiferent urcînd treptele ca să atingă culmile ambiţiei sale. Nu crede cu adevărat decît în el însuşi. Se închide îndărătul zidurilor gloriei sale ca să nu vadă mizeria şi nevoile mulţimii şi ca fericirea lui egoistă să nu fie cît de cît tulburată. Frank Algernon Cowperwood nu crede în popor.*

Acest strigăt de război al presei, lansat în ultimele zile de luptă la Springfield şi reluat de aproape toate ziarele din Chicago şi de aiurea, o interesă foarte mult pe Berenice. Cînd se gîndea la el, îl vedea luptînd din răsputeri, făcînd naveta de la New York la Chicago, construindu-şi splendidul palat, completîndu-şi galeria de pictură, certîndu-se cu Aileen — treptat căpăta pentru ea dimensiunile unui supraom, ale unui semizeu, ale unui demiurg.

Cum puteai oare să te aştepţi ca morala obişnuită sau legile simpliste ale omului de rînd să-i poată conduce destinul ? Nu era cu putinţă. Şi iată că totuşi pe ea o urmărea, o căuta cu priviri recunoscătoare pentru un zîmbet, îndeplinindu-i, pe cît posibil, cea mai mică dorinţă, cel mai neînsemnat capriciu.

Oricît de bizar ar pare, dorinţa ce se găseşte în adîncul inimii oricărei fete este ca iubitul ei să fie un erou. Unele îşi făuresc idolul chiar dintr-o aşchie de lemn, sau dintr-o piatră, la care se închină, altele cer realitatea implacabilă a măreţiei. Dar, în ambele cazuri, rămîne în ele aceeaşi nevoie arzătoare de cult al eroului.

Berenice nu-l privea pe Cowperwood ca pe un pretendent acceptat, dar se simţea flatată de faptul că adoraţia lui capricioasă reprezenta tributul ce i-l plătea omul asupra căruia o lume întreagă avea ochii aţintiţi în acel moment. Ba mai mult decît atît, de cînd ziarele din New York se înflăcăraseră în jurul luptei crîncene dusă de el în Middle West şi îl acuzau de mituire, sperjur şi încercare de a zădărnici voinţa poporului, Cowperwood căuta să-i explice poziţia lui exactă şi să se justifice în ochii ei. În casa familiei Carter — în timpul unor vizite — în antracte, la operă sau la teatru, îi povesti, din fir în păr, toată viaţa lui. Descrise firea lui Hand, Schryhart, Arneel, analiză motivele lor de ură şi invidie, îi dovedi că dorinţa lor de a se răzbuna declanşase lupta împotriva sa la Chicago.

— Nimeni pe lume nu poate obţine ceva gratis de la Consiliul municipal, afirmă el.

Chestiunea e doar cine dă banii. Povesti cum a încercat odată Truman Leslie MacDonald să-i stoarcă cincizeci de mii de dolari şi cum au reuşit ziarele să cîştige bani, să-şi mărească tirajul, atacîndu-l. Recunoscu, sincer, ostracizarea lui pe plan monden, atribuind-o în parte scăderilor lui Aileen, şi, în parte, propriei sale atitudini de sfidare prometeică — un om care pînă atunci niciodată nu fusese învins.

— Am să-i răpun şi de astă dată, îi spuse grav lui Berenice, într-o zi cînd luau masa împreună la Plaza, în sala luxoasă, dar aproape goală. Ochii lui cenuşii radiau desăvîrşita splendoare a forţei sale enigmatice. Guvernatorul n-a semnat proiectul meu de lege pentru privilegiul de

cincizeci de ani. (Asta se petrecea înainte de a fi luat sfîrşit evenimentele din Springfield). Dar îl va semna. Pe urmă mă mai aşteaptă o singură luptă. Vreau să unific toate liniile de trafic din Chicago, într-un singur sistem. Sînt unicul om care poate realiza aceasta în mod chibzuit. Mai tîrziu, dacă va exista vreodată proprietate de stat, oraşul n-are decît să cumpere totul!

— Şi atunci? întrebă cu blîndeţe Berenice, măgulită de încrederea pe care i-o arăta.

— Nu ştiu. Cred că am să plec în străinătate. Am impresia că nu te prea interesează ce se întîmplă cu mine. Vreau să-mi completez colecţia de tablouri...

— Dar dacă pierzi?

— Nu admit să pierd, îi răspunse simplu şi sigur de sine. De altfel, orice s-ar întîmpla, am destui bani şi mi s-a cam făcut lehamite să tot lupt.

Zîmbea, dar Berenice îşi dădu seama că la gîndul unei înfrîngeri, se întunecase. Nu concepea decît victoria — altceva nimic.

Datorită publicităţii din toate statele pe care, în vremea aceea, o stîrniseră disputele lui Cowperwood, efectul pe care această conversaţie a avut-o asupra lui Berenice a fost considerabil. În acelaşi timp, o serie de incidente, cam sinistre, i-au venit în ajutor. Încetul cu încetul, atît Berenice cît şi doamna Carter începură să-şi dea seama că persoanele ultraconservatoare din lumea bună nu mai erau dispuse să le accepte. Berenice devenise, în ultima vreme, o personalitate mult prea marcantă spre a trece neobservată. La un dejun important oferit de familia Harris Haggerty, cam cinci luni după incidentul cu Beales Chadsey, ea fusese prezentată doamnei Haggerty de către un invitat venit din Cincinnati drept o persoană despre care se vorbeşte cam mult. Doamna Haggerty scrise unor prieteni din Louisville cerînd informaţii pe care le obţinu imediat. Puţin mai tîrziu, la o recepţie pentru debutul monden al unei oarecare Geraldine Borga, Berenice, deşi colegă de şcoală cu sora ei, nu primi invitaţia cuvenită — lucru destul de curios. Această omisiune o impresionă. Ceva mai tîrziu, doamna Haggerty uită, pentru prima oară, să o invite să-şi petreacă vara la ea. Acelaşi lucru se petrecu şi cu familiile Lanman Zeigler şi Lucas Demmig. Ni-

meni n-o jigni fățiș, dar lumea încetase să o mai invite. Într-o dimineață citi în ziarul *Tribune* că doamna Corscaden Batjer plecase într-o croazieră spre Italia. Lui Berenice nu-i spusese nimic și totuși doamna Batjer era, chipurile, una din prietenele ei cele mai bune. Cu anumiți oameni o simplă aluzie face mai mult decît o declarație întreagă. Berenice își dădu seama foarte bine dincotro bate vîntul.

Ce-i drept, unii — cei mai distinși dintre cei distinși — protestau. Doamna Patrick Gilhennin, de pildă :

— Ei, nu ! Ce spui ? Vai ce păcat ! Mie mi-e egal, îmi place Bevy și o să-mi placă totdeauna. E deșteaptă și poate veni și sta la mine cît dorește. Nu-i vina ei — e doamnă pînă în vîrful unghiilor și doamnă o să rămînă. Viața e așa de nemiloasă.

Sau doamna Augustus Tabreez :

— E posibil ? Nu-mi vine a crede ! În tot cazul e mult prea drăguță ca să-i întoarcem spatele. În ce mă privește, n-am să țin seamă de toate bîrfelile astea, atîta timp cît pot s-o fac. Dacă n-are unde să se ducă, poate veni la mine !

Sau doamna Pennington Drury.

— Auzi ce se vorbește despre Bevy Fleming ! Cine spune asta ? Eu una nu cred. În tot cazul mie îmi place. Cum a putut familia Haggerty să-i întoarcă spatele ! Niște proști — niște plicticoși ! Mi-e egal, va fi invitata mea de cîte ori îi va face plăcere, drăguța de ea ! Ca și cum ce-a făcut maică-sa ar putea să i se reproșeze ei !

Totuși, în lumea anostă a oamenilor avuți — a celor care se mențin grație autorității ce le-o conferă proprietatea, conformismul, sobrietatea sumbră, ignoranța — Bevy Fleming devenise o *persoană non grata*. Dar ea cum a reacționat ? Conștientă de valoarea personalității ei, avea certitudinea că nici un neajuns material, dinafară, nu-i putea știrbi din sentimentul ei de superioritate spirituală. Oamenii excepționali își cunosc valoarea de la început chiar, și rareori — sau poate niciodată — se îndoiesc de ei înșiși. Viața îi ridică și îi coboară urmîndu-și cursul ca o maree năvalnică și distrugătoare : ei însă rămîn ca stîncile, neclintiți, senini, impasibili. Bevy Fleming se considera atît de superioară oricărei societăți din care putea

face parte, încît i se părea natural să țină capul sus, chiar dacă lumea întreagă i-ar fi întors spatele.

În tot cazul, acum, singura soluție ca să poată îndrepta situația socotea că ar fi, eventual, o căsătorie avantajoasă pe plan monden, Braxmar se retrăsese definitiv — era undeva în Orient — în China, după cît auzise — pasiunea lui părea să se fi mistuit. Kilmer Duelma dispăruse și el, acaparat de o familie care nu o mai invita pe Berenice. Totuși, e drept că în saloanele pe care încă le mai frecventa (și ce erau aceste saloane decît un loc unde se aranjau căsătoriile ?) se înfiripase un flirt-două, încercări de apropiere făcute de odraslele cîtorva familii bogate. Încercări nereușite însă. Dintre acești tineri, Pedro Ricer Marcado, un brazilian care își făcuse studiile la Oxford, avusese aerul unui băiat sentimental și sincer, pînă ce află că Bevy nu are nici un fel de avere — și în afară de asta nu-i șoptise oare cineva ceva la ureche ? Mai fusese și un oarecare William Drake Bowdoin, descendent al unei familii vechi și ilustre, care locuia în Washington Square, spre nord. După un bal, un concert în matineu, o invită pe Bevy să o prezinte mamei și surorii sale care se arătaseră încîntate.

— O, divinitate senină ! îi spuse el o dată în extaz. Nu vrei să te căsătorești cu mine ? Bevy îl privise șovăitoare.

— Să mai așteptăm puțin, dragul meu, îl sfătuise ea. Aș vrea să fii sigur că mă iubești cu adevărat.

Scurt timp după aceasta, la club, Bowdoin întîlni un fost coleg de clasă care îl întîmpină în felul următor :

— Ascultă Bowdoin, sîntem prieteni. Te văd ieșind cu acea domnișoară Fleming. Acum, eu nu știu cît de departe au mers lucrurile și nici nu vreau să mă amestec — dar ești sigur că cunoști toate aspectele problemei ?

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Bowdoin. Vorbește-mi deschis.

— Iartă-mă, dragul meu, n-am vrut să te supăr, tu mă cunoști, nici prin gînd nu mi-ar trece. Școala... și tot ce ne leagă ! Totuși, vreau să-ți spun, înainte de a merge prea departe... informează-te. Ai putea afla cîte ceva. Trebuie să știi dacă-i adevărat ce se vorbește. Dacă nu, atunci să înceteze bîrfelile. Am să-ți cer scuze dacă greșesc. Am auzit unele lucruri... te-am prevenit. Am cele mai bune intenții, te rog, crede-mă.

Urmară cercetări care dezlegară limba invidiei și a geloziei. I se dădu asigurări domnului Bowdoin că va moșteni o avere de trei milioane de dolari. Astfel apăru necesitatea unei călătorii, pe care el nu o putea amîna. Berenice se privi în oglindă. Ce se întîmplase ? Ce spunea lumea pe socoteala ei ? Cele petrecute în ultima vreme i se păreau ciudate. În tot cazul era tînără și frumoasă. Mai erau și alți băieți. Poate că ar fi putut să-l iubească pe Bowdoin. Era atît de vesel, de artist, avea atîta naturalețe. De fapt, îl cam supraestimase.

Aceste incidente n-au avut însă darul să o dezamăgească prea mult. Enigmatică, disprețuitoare, puțin melancolică și totuși veselă și curajoasă, Berenice deslușea cîteodată, dincolo de bucuria de a trăi, rezonanța amară a deșertăciunii. Viața, se gîndea ea, este un joc primejdios. Cele mai frumoase flori din lipsă de aer și de lumină se ofilesc. Greșeala mamei ei nu i se mai părea inexplicabilă acum. Nu reușise oare, grație acestei greșeli, să-și mențină familia la un nivel social superior ? Frumusețea este făcută din aceeași plămadă din care sînt făcute visurile și-i la fel de efemeră. Nu tu însuți — valoarea ta lăuntrică, splendoarea visurilor tale — ci alte lucruri, numele, averea, prezența sau absența bîrfelilor și a accidentelor, asta conta. Pe buzele lui Berenice apăru un zîmbet disprețuitor. Totuși viața poate fi trăită — n-ai decît să minți lumii întregi. Tinerețea este optimistă, iar Berenice, cu inteligența ei sclipitoare, era atît de tînără ! Considera existența ca un joc, o șansă de care trebuie să profiți, pe care o poți exploata în fel și chip. Începuse să-i placă teoria lui Cowperwood despre viață. Singur trebuie să ți-o clădești, să o modelezi, dacă nu vrei să te scufunzi într-o înspăimîntătoare plictiseală sau să fii tîrît pe urmele lăsate de carul învingătorilor. Dacă lumea bună este atît de exigentă, dacă bărbații sînt atît de anoști, ei bine, rămînea totuși un lucru pe care îl putea realiza. Voia viața — viața — iar banii o vor ajuta să o cucerească.

Afară de asta, incontestabil, Cowperwood, puțin cîte puțin, începuse să-i placă. Era incomparabil mai reușit decît ceilalți — atît de puternic ! Berenice deveni neobișnuit de veselă. Avea aerul să spună : „Oricum, victoria va fi de partea mea !"

CAPITOLUL LXI

Cataclismul

Şi acum oraşul Chicago se afla în sfîrşit faţă în faţă cu lucrul de care se temuse cel mai mult. Un monopol gigantic se întindea ca să-l cuprindă într-o strînsoare de caracatiţă. Iar Cowperwood era ochii, tentaculele şi forţa! Sprijinindu-se pe uriaşa putere şi bunăvoinţa neprecupeţită a lui *Haeckelheimer, Gotloeb & Co.*, părea un monument clădit pe o stîncă de neclintit. Deocamdată, singurul lucru potrivnic realizării visurilor sale era dobîndirea privilegiului de cincizeci de ani, pe care îl va obţine cu o majoritate de patruzeci şi opt de voturi dintr-un total de şaizeci şi opt de consilieri votanţi (şi asta în cazul cînd decretul va trebui să treacă peste un veto al primarului). Ce victorie pentru o politică de forţă şi curaj, care nu se pleacă în faţa obstacolelor! Ce strălucit omagiu adus atitudinii sale neînduplecate în faţa vrajbei şi a furtunii! Alţii ar fi părăsit arena de mult, el însă nu. Ce noroc extraordinar că marea finanţă se speriase de la început de ideea municipalizării privilegiilor şi-i încredinţase uriaşul sistem din South Side ca o răsplată pentru hotărîrea cu care combătuse toate aceste teorii absurde!

Graţie influenţei acestor susţinători puternici, Cowperwood a fost rugat să vorbească în faţa diferitelor grupări comerciale locale — Consiliul de administraţie al agenţiilor de bunuri imobiliare, Asociaţia proprietarilor, Liga comercianţilor, Uniunea bancherilor ş.a.m.d., unde avu prilejul să-şi expună ideile şi să-şi justifice cauza. Efectul acestor discursuri a fost însă, în mare parte, neutralizat de defăimările ziarelor.

Te poţi aştepta la ceva bun din Nazareth? era veşnica întrebare. Aceleaşi ziare care şi pînă atunci fuseseră la ordinele lui Hand şi Schryhart se opuneau mai înverşunate ca oricînd, iar majoritatea celor care nu aveau nici o obligaţie faţă de capitalul din est găseau de cuviinţă să sprijine omul de rînd. Au fost întreprinse calcule matematice şi cele mai amănunţite şi mai riguroase cercetări menite să demonstreze cît vor fi în viitor de fabuloase profi-

turile trustului tramvaielor. A fost dat în vileag amestecul din culise al băncilor din est, iar scopurile lor sinistre difuzate pretutindeni.

Milioane fiecărui membru al trustului, dar pentru Chicago — nici un ban ! Acesta era felul în care ziarul *Inquirer* rezuma situaţia. În oraş, anumiţi oameni altruişti erau acum atît de indignaţi încît ajunseseră să considere distrugerea lui Cowperwood o datorie a lor faţă de Dumnezeu, umanitate şi democraţie. Din nou cerul îşi deschisese porţile, iar acestor oameni li se arăta marea lumină. Pe de altă parte, politicienii — cei care erau la putere, în afară de primar — formau un fel de bandă de luptători de guerilă, sau filibustieri — care, ca nişte porci hămesiţi închişi în cocina lor erau gata să combată orice fel de propunere adusă la cunoştinţa lor — şi asta cu un singur scop : să mănînce, să înfulece pe săturate. În vremuri cu mari posibilităţi şi goană după profituri, viaţa se scufundă totdeauna în cel mai abject materialism şi, în acelaşi timp, se înalţă către năzuinţele supremului ideal. Cînd valurile mării se ridică cel mai sus, abisurile apelor te ameţesc şi te înfricoşează.

Vara trecu în sfîrşit, Consiliul se întruni, iar cu prima suflare rece a toamnei se resimţi în atmosfera oraşului o prevestire de luptă. Cowperwood, dezamăgit de rezultatul diferitelor sale eforturi de conciliere, hotărî să recurgă din nou la vechiul său sistem, atît de sigur, al mituirii. Fixă un preţ — pentru fiecare vot favorabil, la început douăzeci de mii de dolari, sau chiar treizeci de mii, ajungînd la un total de aproximativ un milion cinci sute mii dolari. Suma nu ar fi fost totuşi mare, în comparaţie cu avantajele finale. Planul lui era ca proiectul de lege să fie prezentat de un consilier municipal, domnul Ballenberg, un om de încredere, şi pe urmă înmînat funcţionarului care îl va citi ; imediat după aceasta, un alt acolit se va ridica şi va depune moţiunea, cerînd ca proiectul să fie supus unui comitet unit al străzilor şi bulevardelor compus din treizeci şi patru de membri, toţi făcînd parte din ansamblul comisiilor permanente. Comitetul va discuta proiectul timp de o săptămînă în sala consiliului general în care se vor ţine audienţe publice.

Arborînd o atitudine semeață, Cowperwood credea că va inspira destulă tărie adepților săi ca să-i ajute să reziste atacurilor cumplite, care fără îndoială aveau să urmeze. Consilierii municipali începuseră să fie asediați atît în casele lor sau în incinta cluburilor circumscripțiilor ori la locurile de întrunire. Corespondența lor era ticsită cu scrisori jignitoare sau pline de amenințări. Pînă și copiii acestora erau luați în bătaie de joc și vecinii îndemnați să-i atace. Preoții le scriau cînd pe un ton rugător, cînd ultragiant. Erau spionați, iar presa îi ponegrea zilnic. Primarul, combatant vechi și neobosit, dîndu-și seama că avea în mînă biciul teroarei, stimulat de lupta îndelungată și de mirosul prafului de pușcă, nu se feri să adopte măsurile cele mai drastice.

— Așteptați să ajungă problema la ordinea zilei, spuse primarul prietenilor săi cu prilejul unei conferințe la care participau mii de oameni și care fusese ținută într-o sală mare de Music Hall. Se discutau mijloacele necesare pentru înfrîngerea consilierilor municipali venali. Cred că pe domnul Cowperwood l-am încolțit. Timp de două săptămîni nu va putea face nimic, adică atîta vreme cît proiectul său de lege se află în discuția Consiliului. Pînă atunci o să putem organiza un comitet de vigilență, întruniri în circumscripții, manifestații în cluburi ș.a.m.d. Ar trebui însă să organizăm și un mare miting duminică seară, în ajunul zilei în care proiectul de lege va fi discutat pentru ultima dată. Trebuie să aibă loc mitinguri imense simultan, în fiecare circumscripție. Eu vă previn, domnilor, că deși sînt sigur că în Consiliul municipal sînt destui votanți cinstiți care să împiedice banda lui Cowperwood să treacă proiectul peste capul meu, totuși nu cred că e bine să lăsăm lucrurile să meargă la voia întîmplării. Nu putem ști de ce sînt capabili aceste canalii dacă li se flutură în fața ochilor un cîștig de douăzeci de mii sau treizeci de mii de dolari. Cei mai mulți dintre ei, chiar dacă au noroc, n-ar putea pune mîna, toată viața, nici măcar pe jumătate din banii ăștia. Nici nu visează să fie realeși. Le ajunge o dată. Iar în urma lor sînt și așa prea mulți care își așteaptă rîndul la troacă. Duceți-vă fiecare la circumscripțiile și districtele dumneavoastră și organizați întruniri. Fiecare să-și cheme consilierul lui. Luați măsuri ca să

nu se eschiveze, să nu recurgă la subterfugii, să-şi invoce drepturile de cetăţean sau de funcţionar public. Ameninţaţi-i — nu umblaţi cu mănuşi. Nu faci nimic cu vorba bună în cazul unor indivizi de teapa lor. Ameninţaţi-i, iar dacă aţi reuşit să obţineţi o promisiune, fiţi cu ochii în patru să nu-şi calce cuvîntul. Nu-mi place să fac uz de metode arbitrare, dar nu văd ce altceva am putea face. Duşmanul în momentul de faţă e înarmat şi gata de luptă. Nu aşteaptă decît momentul prielnic. Trebuie să-l împiedicăm să folosească acest moment. Fiţi gata. Luptaţi. Sînt primarul dumneavoastră, dispus să fac tot ce-mi va fi cu putinţă, dar sînt singur şi nu pot conta decît pe un biet drept de veto. Dumneavoastră ajutaţi-mă iar eu, la rîndul meu, am să vă ajut. Luptaţi pentru mine şi eu am să lupt pentru dumneavoastră !

Acum, judecaţi situaţia încurcată a domnului Simon Pinski care, la ora nouă seara, două zile după înaintarea proiectului, se afla la Clubul democrat al Circumscripţiei a paisprezecea. Domnul Pinski era dolofan, moliu, stacojiu la faţă ; purta o redingotă lungă, neagră şi joben. Domnul Pinski era hărţuit de asociaţi şi vecini. Fusese chemat aici — cu ameninţări — ca să răspundă pentru viitoarele sale crime şi delicte. Începuse să fie clar că toţi consilierii atunci în exerciţiul funcţiunii erau nişte criminali, nişte indivizi venali, şi, în consecinţă, duşmănia dintre partide dispăruse aproape cu desăvîrşire. Nu mai existau democraţi sau republicani, existau doar oameni pentru şi contra lui Cowperwood — majoritatea contra.

Din nenorocire pentru el, domnul Pinski fusese ales de ziarele *Transcript*, *Inquirer* şi *Chronicle* spre a fi interogat în prealabil de către alegătorii lui. Evreu american, născut şi crescut în circumscripţia a paisprezecea, el vorbea cu un pronunţat accent american. Nu era nici scund, nici înalt — avea un păr de culoare spălăcită, privirea omului care nu se uită niciodată în ochii tăi, viclean şi aproape totdeauna amabil. În momentul acela era cu siguranţă enervat, mînios şi nedumerit — fusese adus contra voinţei sale. Ochii, cam urduroşi — semănau cu ochii unui purcel de lapte — i se lipiseră definitiv şi irevocabil pe ispititoarea sumă de treizeci de mii de dolari, nici un ban mai puţin

și agitația locală amenința să-l frustreze de acest drept inalienabil. Supliciul său a avut loc într-o sală mare, cu tavanul jos, luminată de cinci lămpi de gaz aerian, simple și subțiri, cu cîte două brațe, care spînzurau de plafon. Afișe pentru meciuri de box, tombole, jocuri și *Asociația distracțiilor Simon Pinski* erau lipite peste tot, la întîmplare, pe pereții soioși, de mult nevăruiți. Pinski se afla pe o estradă scundă, în fundul sălii, înconjurat de o șleahtă de peste douăzeci dintre acoliții săi din circumscripție, toți oameni de încredere, mai mult sau mai puțin, toți în redingotă neagră, sau oricum în haine de sărbătoare ; toți încruntați, nervoși, în defensivă, congestionați, și cu frica-n sîn. Domnul Pinski venise înarmat — vorbele primarului despre pistoale, frînghii, tobe, manifestații în cluburi ș.a.m.d. fuseseră larg difuzate ; iar lumea din Chicago părea foarte dornică de o serbare în timpul căreia căsăpirea unor consilieri municipali să constituie principala atracție, ca fiind cea mai gustată de public.

— Hei, Pinski ! urlă cineva dintr-un grup mare de oameni vrăjmași, se vedea cît de colo. De altfel nu era vorba de o întrunire a grupului Pinski, ci de un val pestriț de lume înverșunată, oameni hotărîți să impună, măcar o dată, niște principii bazate pe onestitatea consilierilor municipali. Erau de față chiar și femei — din congregația bisericii locale — precum și una sau două reformatoare civice, cu idei avansate, membre ale Sindicatului femeilor creștine — care luptau pentru suprimarea cîrciumilor. Domnul Pinski fusese convocat de ei sub amenințarea că dacă nu se va prezenta, nobila adunare va veni să-l caute acasă.

— Ei, Pinski ! Traficantule ! Cît crezi că ai să scoți din afacerea asta a transporturilor ? strigă o voce din fundul sălii.

Domnul Pinski (întorcîndu-se, de parcă îl ciupise ceva de beregată) : Cine spune de mine că sînt traficant minte ! În viața mea n-am cîștigat un singur dolar pe care să-mi fie rușine și asta o știe toată circumscripția a paisprezecea.

Adunarea celor cinci sute de persoane : Ha, ha, ha ! Pinski n-a luat nici un dolar ! Ha, ha, ha ! Hu, hu, hu !

Domnul Pinski (roşu ca racul la faţă, ridicîndu-se) : Aşa este ! Dar de ce stau eu de vorbă cu o şleahtă de pierde-vară, care n-au venit decît fiindcă ziarele le-au dat ordin să mă ponegrească ? Sînt de şase ani consilier. Cine nu mă cunoaşte ?

O voce : Cum ai zis, pierde-vară ? Escrocule !

Altă voce (făcînd aluzie la declaraţia domnului Pinski că ar fi om cunoscut) : Păi da, cine nu te cunoaşte !

Altă voce (a unui instalator, mic şi osos, în salopetă) : Ia ascultă, speculantule ! Cu cine ai de gînd să votezi ? Pentru sau contra privilegiului ? Care din două ?

O altă voce (un funcţionar de la asigurări) : Da, cu cine votezi ?

Domnul Pinski (ridicîndu-se din nou, pentru că în starea de nervi în care se găsea, mereu se ridica sau dădea să se ridice, apoi se răzgîndea) : Cred că am dreptul să-mi dau părerea, nu ? Am dreptul să judec singur ! Altminteri, la ce mai slujeşte că sînt consilier ? Constituţia...

Un republican anti-Pinski (un jurist tînăr) : S-o ia dracu' de constituţie ! Lasă vorbele mari, Pinski. Cum ai de gînd să votezi ? Pentru sau contra ? Da sau nu ?

O voce (a unui zidar anti-Pinski) : N-are curaj să spună. A şi băgat în buzunar o arvună din banii canaliei ! Pun rămăşag !

O voce din fundul sălii (un om al lui Pinski, un irlandez voinic, tip de bătăuş) : Nu te lăsa intimidat, Sim ! Fii tare ! N-au ce să-ţi facă ! Sîntem aici.

Pinski (ridicîndu-se din nou) : Sînt victima unui atentat în lege. Nu mi se dă voie să spun ce cred. Orice problemă are două aspecte. Poate să spună ziarele, Cowperwood...

Un tîmplar zilier (cititor al ziarului *Inquirer)* : Te-a mituit, tîlharule ! Umbli cu şoalda ! Eşti cumpărat !

Instalatorul osos : Da, escrocule ! Vrei să pui mîna pe treizeci de mii de dolari ! Asta vrei, traficant ordinar !

Domnul Pinski (sfidător şi îmboldit de vocile din spatele lui) : Vreau să fiu cinstit, asta e. Vreau să-mi apăr convingerile. Constituţia acordă fiecărui cetăţean dreptul de a-şi exprima părerea — chiar şi mie. Susţin drepturile societăţilor de tramvaie ; în acelaşi timp afirm că şi poporul are drepturi.

O voce : Şi care sînt drepturile poporului ?

O altă voce: Habar n-are. Asta visează cai verzi pe pereți!

Altă voce: Umblă cu cioara vopsită!

Pinski (foarte sfidător, încurajat de faptul că nu a *fost încă omorît)*: Spun că poporul are drepturile lui. Societățile trebuie să fie obligate să plătească un impozit legal. Găsesc însă că un privilegiu pe un termen de douăzeci de ani este insuficient. Legea Mears le acordă cincizeci de ani și cred că ar fi...

Cei cinci sute (în cor): Huo, hoțule! Banditule! Traficantule! La spînzurătoare cu el! Huo! Aduceți ștreangul.

Pinski (bătînd în retragere, înconjurat de un cerc de prieteni, în timp ce se apropie diferiți cetățeni, cu ochi care azvîrlă flăcări, cu un rînjet fioros, cu pumnii încleștați): Prieteni, așteptați! Nu m-ați lăsat să isprăvesc!

O voce: Las-că te isprăvim noi, pungașule!

Un cetățean (înaintînd, e un polonez cu barbă): Cum ai de gînd să votezi, ei? Ia spune! Cum, ei?

Alt cetățean (un evreu): Ești o secătură, banditule! Te cunosc de zece ani. M-ai tras pe sfoară cînd te ocupai cu afaceri de băcănie.

Un al treilea cetățean (un suedez, cu o voce monotonă): Răspunde la întrebarea asta, domnule Pinski. Dacă majoritatea cetățenilor din circumscripția a paisprezecea nu vor să votezi pentru ei, ai să te pui de-a curmezișul să votezi?

Pinski (ezită).

Cei cinci sute: Huo! Huo! Priviți, nemernicul! Îi e frică să spună. Nu știe dacă o să facă ce vor oamenii din circumscripția lui. Omorîți-l! Spărgeți-i capul!

O voce din fundul sălii: Ah! Scoală-te în picioare, nu te speria!

Pinski (îngrozit, pe cînd cei cinci sute năvălesc spre platformă): Dacă poporul nu vrea să votez, desigur că nu votez. De ce aș face-o? Nu sînt eu reprezentantul poporului?

O voce: Da, ești, cînd ți-e teamă că te tăiem bucăți!

Altă voce: Ai trage pe sfoară pînă și pe mamă-ta, nemernicule! Nu te-ai putea abține!

Pinski: Dacă jumătate din votanți mi-ar cere să n-o fac, n-aș face-o.

O voce : Foarte bine, îi punem pe votanţi să-ţi ceară asta ! Punem nouăzeci la sută din ei să iscălească, pînă mîine seară.

Un american-irlandez (douăzeci şi şase de ani, încasator la o societate de gaz aerian, apropiindu-se de Pinski) : Dacă nu votezi cinstit, te spînzurăm, şi eu am să fiu de faţă ca să ajut cu mîinile mele să tragem ştreangul.

Unul din oamenii lui Pinski : Ia uite, cine-o mai fi şi obraznicul ăsta ? Îl aşteptăm la ieşire. Un picior zdravăn, dat unde trebuie, o să-i taie piuitul !

Încasatorul de la gaz aerian : De la tine mă, corci roşcat! Hai afară, şi ai să vezi ! (Intervin prietenii).

Mitingul se transformă într-o hărmălaie. Pinski este însoţit pînă la uşă de prieteni — înconjurat din toate părţile — în mijlocul unor zbierete, huiduieli, invective şi strigăte de „Traficant ! Hoţ ! Bandit !"

După înaintarea proiectului de lege, mai avură loc multe incidente dramatice de acest fel.

De atunci, pe străzi, în circumscripţii şi sectoarele periferice şi chiar uneori în centrul comercial, apărură grupuri de manifestanţi — sinistre, ici şi colo, înjghebate la cererea primarului — pîlcuri mari de gură-cască, de te miri cine — funcţionari, muncitori, mici negustori, slujitori modeşti ai religiei şi moralităţii ; toţi umblînd încoace şi încolo, seara, după orele de muncă, întrunindu-se în săli mizere, în cluburile partidelor — primeau instrucţiuni... dar pentru ce ? Numai ca să ştie cînd şi cum să se adune la primărie, în fatala seară de luni, cînd vor fi prezentate proiectele de lege pentru tramvaie. Ei vor cere unor legiuitori corupţi să-şi facă datoria.

Într-o dimineaţă, Cowperwood, pe cînd mergea la birou, chiar cu unul din tramvaiele sale, observă o insignă sau nasture, purtat la rever de unii cetăţeni de rînd, neînsemnaţi, citind ziarele fără să-şi dea seama de prezenţa lui, el fiind omul ce simboliza teroarea şi puterea de care toţi se temeau. Pe una din aceste insigne era gravată o spînzurătoare de care atîrna un laţ liber ; pe alta întrebarea : *O să ne lăsăm oare jefuiţi ?*

Pe panouri, pe garduri, pe calcanuri, erau lipite afişe imense, de 4/6, care atrăgeau atenţia trecătorilor :

WALDEN H. LUCAS

împotriva

TRAFICANŢILOR

Cetăţeni din Chicago, prezentaţi-vă la Primărie

ASTĂZI LUNI 12 DECEMBRIE, SEARA şi apoi în fiecare luni seara cît timp privilegiul pentru tramvaie se află în discuţie, ca să apăraţi interesele oraşului împotriva

TRAFICANŢILOR

Cetăţeni, ridicaţi-vă şi înfrîngeţi pe traficanţi!

În ziare, erau titluri mari de-o şchioapă; în cluburi, în săli de întrunire, în biserică, se ţineau cuvîntări înflăcărate, seară de seară. Oamenii erau cuprinşi de o furie cumplită. Nu voiau să se plece în faţa acestui titan care-i călca în picioare. Nu voiau să fie devoraţi de acest căpcăun al Estului. Trebuia silit să plătească o despăgubire cinstită oraşului sau, dacă nu, să-şi ia tălpăşiţa. Nu trebuia să i se acorde nici un privilegiu pe cincizeci de ani. Legea Mears să fie abrogată, iar el să se prezinte în faţa Consiliului municipal, umil şi cu mîinile curate. Orice consilier care îşi va vinde votul, măcar pentru un dolar, de data asta îşi expune viaţa.

Inutil să mai spunem că în faţa acestei campanii de intimidare, cîştigătorul nu putea fi decît un om de mare curaj. Iar consilierii erau doar nişte bieţi oameni. În sala de întruniri a Consiliului municipal, Cowperwood mergea de la unul la altul, explicîndu-le cît putea mai bine dreptatea cauzei sale, spunîndu-le clar că, deşi era dispus să-şi cumpere drepturile, nu făcea altceva decît să ceară ceea ce i se cuvenea. Consiliul adoptase trocul ca un sistem permanent, iar el acceptase. Atitudinea lui invincibilă, neînduplecată, dădea mult curaj acoliţilor săi, iar perspectiva celor treizeci de mii de dolari era ca o pavăză împotriva temerilor lor.

În acelaşi timp, mulţi consilieri se gîndeau serios la ce ar putea să facă mai tîrziu şi unde să se ducă o dată votul vîndut lui Cowperwood.

În sfîrşit, sosi seara de luni în care trebuia să aibă loc ultima încleştare dintre forţe. Imaginaţi-vă o clădire mare, greoaie, din granit negru — pentru construirea căreia se cheltuiseră milioane şi care reamintea într-o oarecare măsură arhitectura somnolentă a vechiului Egipt — această clădire servea în acelaşi timp de primărie şi tribunal al comitatului. În seara aceea, cele patru străzi care o înconjurau erau ticsite cu mii de oameni. Pentru această mulţime, Cowperwood devenise o figură uluitoare. Averea sa fabuloasă, voinţa lui de fier, intenţiile lui sinistre — simbol al cruzimii şi al uneltirilor diabolice.

Chiar în acea zi, ziarul *Chronicle,* profitînd de moment şi de împrejurări, umpluse o pagină întreagă cu descrieri amănunţite, deşi exagerate, despre casa lui Cowperwood din New York : curtea orhideelor, camera zorilor, băile din alabastru bleu şi roz — incrustaţiile şi decoraţia de marmură... În acest cadru — Cowperwood tolănit într-un balansoar, înconjurat de teancuri de cărţi, comori de artă şi confort. Se insinua că în orele sale de desfrîu dansau odalisce în faţa lui şi că s-ar fi dedat la excese nemaiauzite.

Tocmai atunci, chiar în sala de Consiliu, se strînsese o haită de lupi flămînzi şi agresivi, cum nu se mai pomenise vreodată. Sala era spaţioasă, împodobită în partea de sud cu ferestre înalte, un candelabru masiv şi complicat atîrna din tavan ; cele şaizeci şi şase de mese de lucru ale consilierilor erau dispuse în semicerc, una în spatele celeilalte ; lambriurile erau din stejar negru sculptat şi foarte lustruit, iar pereţii de un albastru-cenuşiu închis, decorat cu arabescuri aurite — conferind astfel lucrărilor un aer de demnitate şi grandoare. În dreptul tribunei vorbitorului atîrna un imens portret în ulei al unui fost primar — portret prost pictat, plin de colb şi totuşi impresionant. Proporţiile şi aspectul locului dădeau, în împrejurări obişnuite, un fel de rezonanţă vocilor oratorilor. În seara aceea, deşi ferestrele erau închise, se putea auzi răpăitul îndepărtat al tobelor, paşii mulţimii. Pe culoar, de cealaltă parte a uşii, se înghesuiau cel puţin o mie de oameni cu frînghii, bastoane, o fanfară de fluiere şi tobe, care, din cînd în cînd începea

să cînte : *Ura ! Columbia, Țară fericită, Țara mea, pe tine te cînt* și *Dixie*. Consilierul Schlumbohm, urmărit de mulțime pînă la ușa Consiliului și speriat de primejdie, fusese avertizat că va fi așteptat la ieșire. În consecință, era foarte îngrijorat.

— Ce mai e și asta ? îl întrebase pe consilierul Gavegan, vecinul și cel mai apropiat colaborator, cînd în sfîrșit ajunsese cu bine la fotoliul său. Asta numești dumneata o țară liberă ?

— Știu și eu ? răspunse compatriotul său, plictisit. În viața mea n-am întîlnit o șleahtă de oameni ca cei cu care am de-a face în circumscripția douăzeci. Doamne, Dumnezeule ! Aici uiți și cum te cheamă ! Am ajuns să ne dicteze ziarele fiecăruia ce să facem !

Consilierii Pinski și Hoberkorn discutau foarte aprins într-un colț !

— Ascultă, Joe, spuse Pinski confratelui său, individul ăsta Lucas a asmuțit populația. Nu m-am dus acasă aseară de teamă ca indivizii ăia să nu se ia după mine. Am rămas în centru, cu soția. Dar unul din oamenii mei venit de puțin aici, la Jake, spunea că la ora șase se și postaseră vreo cinci sute de indivizi în jurul casei mele. Ce zici de asta ?

— La fel și cu mine. Nu prea cred în linșaj. Dar poți să știi ? Ce poate să mai facă poliția ? E strigător la cer ! Cowperwood propune ceva just. Dar acum ce mai vor ?

De afară, se auzea melodia ***În marș prin Georgia.***

Intrară apoi consilierul Ziner, Knudson, Revere, Rogers, Tiernan și Kerrigan. Din toți consilierii Tiernan și Kerrigan erau poate cei mai cu sînge rece. Totuși, spectacolul străzilor ticsite de oameni cu torțe în mînă și purtînd insigne cu lațul atîrnat de o spînzurătoare era destul de îngrijorător.

— Să-ți spun eu, Pat, rosti „Mike Zîmbărețul“ cînd în cele din urmă au ajuns la ușă făcîndu-și loc prin mulțimea de oameni care îi luau în zeflemea, se cam îngroașă gluma, ce zici ?

— Să-i ia dracul ! exclamă Kerrigan, supărat, agresiv, hotărît. N-o să-mi spună ei mie ce am de făcut în circumscripția mea. Votez pe cine-mi place.

— Și eu ! îi ținu isonul Tiernan, cutezător, asta-i și părerea mea. Dar nu-mi miroase a bine, în tot cazul, ei ?

— Da, e destul de prost, răspunse Kerrigan, care-l suspecta de lașitate pe tovarășul său de luptă. Dar asta nu are să mă facă să-mi părăsesc postul.

— Nici pe mine, zise Mike, zîmbind.

Apăru apoi primarul, însoțit de cîntecul fanfarei.

— Trăiască șeful !

Se urcă la tribună. Afară pe săli se auzeau uralele mulțimii. Sus la galerie luase loc un auditoriu ales pe sprînceană. De cîte ori consilierii își înălțau privirile, vedeau o mare de fețe ostile.

— Uite, ăștia-s musafirii primarului, spuneau consilierii unul altuia, cu ironie.

Cîteva digresiuni pentru a se cîștiga timp ; se discută probleme minore, în care timp galeria avu prilejul să facă observații despre diferite personalități comunale, să recunoască, rînd pe rînd, somitățile locale.

— Iată-l pe Johnnie Dowling, băiatul ăla înalt, blond și cu capul ca o minge ; colo-i Pinsky — puiul ăsta de năpîrcă, uite-l și pe Kerrigan — smaraldul. Ei, Pat, cum e cu bijuteriile ? S-a zis cu tine diseară, nu mai ai pe cine trage pe sfoară. Adio !

Consilierul Winkler (pro-Cowperwood) : Cu permisiunea președintelui, cred că ar trebui să facem ceva pentru a restabili ordinea în galerie și pentru a asigura bunul mers al lucrărilor. Mi se pare scandalos ca într-o ocazie ca asta, cînd interesele poporului cer atenția cea mai susținută...

O voce : Interesele poporului !

Altă voce : Stai jos ! Te-a cumpărat !

Consilierul Winkler : Cu permisiunea președintelui...

Primarul : Trebuie să rog publicul din galerie să păstreze liniștea ca să putem discuta problemele la ordinea zilei. (Aplauze, apoi galeria se liniștește).

Consilierul Guigler (către consilierul Sumulsky) : Bine mai sînt dresați, n-am ce zice !

Consilierul Ballenberg (pro-Cowperwood, ridicîndu-se în picioare — mare, brun, roșu la față, calm) : Înainte de a se discuta un proiect de lege propus de mine, aș vrea să-mi fie îngăduit să fac o declarație. Cînd am prezentat, săptămîna trecută, acest proiect, am spus...

O voce : Știm ce-ai spus.

Consilierul Ballenberg : Am spus că am fost rugat să fac acest lucru. Doresc să explic că am fost rugat de cîțiva domni care, de atunci, au apărut în fața comitetului acestui Consiliu, unde se află acum proiectul de lege...

O voce : Foarte bine, Ballenberg ! Știm cine te-a rugat să-l prezinți ! Ai spus ce ai avut de spus !

Consilierul Ballenberg : Cu voia domnului președinte...

O voce : Stai jos, Ballenberg ! Lasă să mai vorbească și alți traficanți !

Primarul : Rog publicul din galerie să nu mai întrerupă.

Consilierul Hvranek (sărind în picioare) : Asta este un adevărat scandal ! Galeria e ticsită de oameni veniți să ne intimideze ! Aici e vorba de o mare societate care de ani de zile servește orașul — și-l servește bine — iar cînd se prezintă în fața acestui organ cu o propunere rezonabilă noi nu avem voie nici măcar să ne spunem părerea. Primarul umple galeria cu prietenii lui și ziarele asmut oamenii să vină aici cu miile, să încerce să ne sperie. Eu personal...

O voce : Ce-i cu tine, Billy ? Nu ți-au luat încă banii ?

Consilierul Hvranek (american de origină poloneză, deștept, cu o înfățișare de artist, amenință galeria cu pumnul) : N-ai curajul să cobori ca să repeți asta, aici, lașule !

Cincizeci de voci în cor : Guzgani ! (Și apoi) : Billy, îți mai lipsesc aripile !

Consilierul Tiernan (ridicîndu-se) : Ascultă, domnule primar, nu crezi că lucrurile merg prea departe ?

O voce : Uite cine s-a găsit ! Zău că-i „Mike Zîmbărețul" !

Altă voce : Cîți mardei te așteaptă ?

Consilierul Tiernan (către galerie) : Uite ce, îl snopesc în bătăi pe ăla care are curajul să vină aici și să-mi spună lucrurile astea în față. Nu mi-e frică nici de ștreanguri, nici de pistoale. Aceste societăți au făcut numai bine pentru oraș.

O voce : Zăău !

Consilierul Tiernan : Dacă nu erau societățile astea, vai de capul orașului nostru...

Zece voci : Zăău !

Consilierul Tiernan (curajos) : Vai de capul nostru !

O voce : Cred și eu !

Consilierul Tiernan: Vorbesc despre despăgubirile în schimbul privilegiilor pe care vrem să le oferim...

O voce: Vorbești de buzunarul tău!

Consilierul Tiernan: Secăturile și lașii din galerie nu fac două parale pentru mine! Zic, societățile astea trebuie menajate. Au contribuit la construirea orașului.

Cincizeci de voci în cor: Ooo! Vreți să vă puneți pielea la adăpost! Astă-seară o să votați cinstit, altfel, vai și amar!

Între timp, consilierii, cu excepția numai a celor mai insensibili, erau mai mult sau mai puțin îngroziți de focul luptei. Nu le-ar fi ajutat la nimic să se ia în colț cu galeria sau cu mulțimea de afară. Primarul domina sala de la fotoliul său, în fața consilierilor se aflau ziariștii, stenografiind fiecare expresie, fiecare vorbă.

— Nu prea văd ce putem face! spuse consilierul Pinski, vecinului său, consilierul Hvranek. Am impresia că cel mai bun lucru ar fi să lăsăm totul baltă.

În momentul acela luă cuvîntul consilierul Gilleran. Fusese dinainte stabilit să apară pentru a doua oară — și de altfel, după cum s-a dovedit, și pentru ultima.

— Cu voia domnului președinte, începu, propun ca votul prin care proiectul de cincizeci de ani care fusese supus de Ballenberg comitetului unit pentru străzi și bulevarde să fie modificat și înaintat comitetului municipal!

Pînă acum acest comitet fusese totdeauna considerat de membrii Consiliului ca fiind de o însemnătate minoră. Îndatoririle lui principale constau în a găsi nume noi pentru străzi și a fixa orele de muncă oamenilor de serviciu de la primărie. Aici nu se cunoșteau ciubucurile sau mita. În timpul organizării sesiunii actuale, toți prietenii primarului — reformatorii, cei în care nu se putea avea încredere — fuseseră, și asta cu o nerușinată sfidare, aduși anume la acest comitet. Și iată că acum se propunea să se scoată proiectul din mîini prietene și să fie trimis acolo unde, indiscutabil, nu se va mai ocupa nimeni de el. Ora marei înfruntări sosise.

Consilierul Hoberkorn (purtătorul de cuvînt al bandei, cel mai abil, în sens parlamentar): Votul nu se poate reconsidera. Începu o lungă explicație în vacarmul huiduielilor.

O voce : Cît ţi-a dat ?

A doua voce : Toată viaţa ai fost un traficant.

Consilierul Hoberkorn (privind spre galerie, în ochi cu o expresie sfidătoare) : Aţi venit aici să ne intimidaţi, dar din nefericire pentru dumneavoastră, n-aţi reuşit. Prea vă dispreţuim ca să vă putem băga în seamă !

O voce : Auzi cum bat tobele, nu ?

A doua voce : Hoberkorn, încearcă numai să votezi strîmb şi ai să vezi. Te ştim noi cine eşti !

Consilierul Tiernan (în gînd) : „Hm ! Se îngroaşă rău de tot gluma."

Primarul : Propunerea se respinge, nu face parte din obiectul dezbaterilor.

Consilierul Guigler (ridicîndu-se în picioare, puţin nedumerit) : Ce facem ? Votăm rezoluţia Gilleran ?

O voce : Te cred, şi votezi bine !

Primarul : Da, iar aprodul o să strige lista.

Aprodul (citeşte numele, începînd cu litera A) : Altvast ? (pro-Cowperwood).

Consilierul Altvast : Da. Era topit de frică.

Consilierul Tiernan (adresîndu-se consilierului Kerrigan) : În tot cazul, ăsta-i la pămînt.

Consilierul Kerrigan : Da...

Aprodul (continuă) : Ballenberg ? (pro-Cowperwood, omul care a prezentat proiectul de lege).

— Da.

Consilierul Tiernan : Ia spune, nu cumva se dezumflă şi Ballenberg ?

Consilierul Kerrigan : Cam aşa s-ar părea.

Aprodul : Canna ?

— Da.

Aprodul : Fogarty ?

— Da.

Consilierul Tiernan (nervos) : Va să zică, l-am pierdut şi pe Fogarty.

Aprodul : Hvranek ?

— Da.

Consilierul Tiernan : Şi pe Hvranek !

Consilierul Kerrigan (despre curajul colegilor săi) : Le iese prin piele.

În exact optzeci de secunde, aprodul termină lista celor prezenți, iar Cowperwood pierdu, obținînd douăzeci și cinci de voturi pentru și patruzeci și unu contra. Proiectul de lege, firește, era ca și îngropat.

CAPITOLUL LXII

Răsplata

Vi s-a întîmplat poate să întîlniți vreodată un om cu inima împovărată de o mare durere. V-ați dat seama că privirea lui se încețoșează, că sufletul îi e copleșit și că suflul înghețat al dezastrului îi paralizează mintea. În acea seară fatală, la ora zece treizeci, Cowperwood se afla singur în biroul casei sale din Michigan Avenue și înfrunta certitudinea înfrîngerii. Mizase așa de mult pe această singură carte. Inutil să-și spună că, după o săptămînă, va putea înainta Consiliului un proiect cu modificări sau că ar putea să aștepte pînă ce furtuna se va potoli. Refuza o astfel de mîngîiere. Lupta de atîta vreme, cu atîta înverșunare, din răsputeri, punînd în joc toată agerimea minții lui. Toată săptămîna, în diferite ocazii, fusese în sala Consiliului, unde comitetul conducea audierile. Slabă mîngîiere să-și spună că prin procese, somații, apeluri și ordonanțe ale tribunalului va putea stăvili această situație vremelnică, care se va menține de-a lungul anilor, un ciolan de ros pentru avocați, o calamitate pentru oraș, un labirint fără ieșire, căruia nu i se va putea da de capăt decît multă vreme după ce toți vor fi lut de oale. Această luptă se dădea de atîta timp, iar strădania lui fusese totdeauna perfect chibzuită.

Acum, după victorie, dușmanii lui vor prinde curaj. Consilierii săi municipali, puternici, hulpavi, toți luptători neînfricați, ca soldații de elită a vechilor împărați romani — erau oameni cruzi, fără conștiință, gata ca și el să lupte pînă în pînzele albe — pierduseră curajul, fuseseră doborîți, căzuseră, fără să apere ultima redută, reduta

avantajelor lor personale. Cum ar putea el acum să le redea încrederea într-o nouă luptă — cum ar putea înfrunta mînia dezlănţuită a unei mulţimi puternice, care învăţase cum să învingă? Alţii ar avea puterea să intervină aici; oameni ca Haeckelheimer, Fishel, sau oricare din grupul giganţilor din Est, ei ar putea linişti apele mării tumultuoase, a cărei furie înspăimîntătoare fusese stîrnită de Cowperwood. El însă se simţea obosit, îi era silă de Chicago şi de lupta asta interminabilă. În ultimul timp îşi spusese că dacă va putea cîştiga, mizînd pe această ultimă carte, atunci niciodată nu o să mai facă o încercare atît de primejdioasă, cu preţul unor strădanii atît de mari. Nici nu ar mai avea nevoie să o facă. Deţinea o avere enormă, orice efort era de prisos. Şi în afară de asta, cu toată vigoarea lui, înainta în vîrstă.

De cînd se înstrăinase de Aileen, rămăsese singur, pierduse contactul cu oamenii de care se legase în anii tinereţii. Berenice, pe care o dorise atît de mult, continua să-l ocolească. Deşi în ultimul timp îi arătase destul de limpede sentimente de caldă simpatie — dar la ce bun? Îngăduinţă binevoitoare... poate din obligaţie? Fără îndoială, îşi spunea, nu putea fi ceva profund. Se gîndea la viitor şi hotărî cu tristeţe că orice s-ar întîmpla trebuia să ducă lupta mai departe, şi atunci...

În timp ce, abătut, stătea dus pe gînduri, răspunzînd din cînd în cînd la telefon, auzi soneria de la uşă şi servitorul îi prezentă o carte de vizită, trimisă, spunea el, de o tînără doamnă; zicea că domnul Cowperwood îşi va reaminti de îndată numele ei. Văzînd-o, Cowperwood sări în picioare şi coborî repede scara — va fi în sfîrşit în prezenţa acelei fiinţe pe care o dorea mai presus de orice.

Există compromisuri sufleteşti, prea trecătoare, prea subtile ca să poată fi urmărite în toată complicaţia sinuozităţilor lor. Din prima zi în care Berenice Fleming îl văzuse pe Cowperwood fusese mişcată de forţa lui şi de personalitatea sa uimitoare, fascinantă. De atunci, încetul cu încetul, Berenice se obişnuise cu ideea libertăţii individuale de acţiune şi cu dispreţul pentru convenienţele

sociale acceptate de toţi — idei noi pentru ea şi care înăbuşiseră punctul ei de vedere iniţial, mult mai convenţionalist. Urmărindu-l în timpul luptei duse la Chicago fusese fermecată de visul său măreţ; promitea să devină unul din magnaţii finanţei pe plan mondial. În perioada călătoriilor sale în Est crezuse uneori că citeşte limpede pe faţa lui toată intensitatea ambiţiilor sale nemăsurate, al căror ţel final era ea. El îi afirmase şi-i mărturisise aceasta o dată. Întotdeauna se arătase cu ea atît de docil, de stăruitor, de generos.

Iată de ce, în seara cu pricina, aflîndu-se la Chicago, invitată de un grup de prieteni la restaurantul hotelului Richelieu, îi părăsise. Acum Cowperwood se afla în faţa ei.

— Berenice, dumneata ! exclamă el, întinzîndu-i cordial mîna. Cînd ai sosit în oraş ? Şi ce te aduce aici ? Cîndva îi ceruse să-i spună dacă sentimentele ei se vor schimba vreodată. Şi iată că venise — în ce scop ? Remarcă rochia ei de culoare cafenie, din mătase şi catifea, care reuşea să-i sublinieze atît de bine graţia felină.

— Din cauza *dumitale* am venit, răspunse ea, în voce cu o nuanţă nedesluşită, în acelaşi timp o provocare şi o mărturisire. Din cîte am citit am ajuns la concluzia că acum s-ar putea să ai într-adevăr nevoie de mine.

— Vrei să spui că... dar se întrerupse, privind-o cu ochi arzători.

— Că m-am hotărît. Şi afară de asta se cuvine ca pînă la urmă să-mi plătesc datoria.

— Berenice ! exclamă el, dojenitor.

— Nu, nici asta n-am vrut să spun. Îmi pare rău că am vorbit aşa. Acum am impresia că te înţeleg mai bine. Şi, afară de asta... adăugă, cu o veselie neaşteptată în care mai era şi nevoia de a se consola... vreau.

— Berenice ! E adevărat ce spui ?

— Nu-ţi poţi da singur seama ? întrebă ea.

— Ba da, şi-i întinse mîinile, zîmbind ; iar ea, spre marea lui uimire, veni către el.

— Nici eu nu pot să-mi explic bine ce s-a întîmplat cu mine, adăugă ea, în şoaptă, dar grăbită şi nerăbdătoare, n-am mai putut să te las singur. Cred că, în tot cazul

deocamdată, pentru dumneata partida e pierdută. Însă dacă trebuie să pleci aş vrea să pleci în altă parte — la Londra, sau la Paris. Lumea n-are să ne înţeleagă... eu însă, da.

— Berenice ! Îi acoperi obrajii şi părul cu sărutări.

— Dă-mi drumul, te rog. Şi să ştii că eu nu admit şi alte doamne... dacă nu vrei să mă răzgîndesc.

— Nu va mai fi nici una, asta ţi-o jur pe dragostea mea pentru tine. Tot ce am pe lume vom împărţi împreună...

Iată răspunsul...

Ce bizară este realitatea şi ce puţin seamănă cu iluziile noastre !

EPILOG

Oamenilor li se impun prea multe idei religioase. Viața se învață din viață, iar moralistul de profesie este, și asta în cel mai bun caz, un fabricant de marfă ieftină. In ultimă analiză, Dumnezeu sau forța naturii nu este decît o ecuație, și în raportul ei cel mai strîns cu omul — adică în contractul social — rămîne o ecuație. Modul de exprimare pare să fie crearea individualității cu variantele ei strălucitoare, cu posibilitățile ei de acțiune — iar prin individualitate trece la mase, care își au propriile probleme. În cele din urmă se ajunge invariabil la un echilibru prin care masele subjugă individul, sau individul supune masele... desigur doar vremelnic. Gîndiți-vă la marea eternă, ale cărei valuri sau se leagănă liniștit, sau spumegă furioase.

Cu timpul au apărut cuvinte cu înțeles social și expresii care arată necesitatea echilibrului, a ecuației. Acestea sînt : dreptate, justiție, adevăr, morală, gînd cinstit, inimă curată. Toate aceste cuvinte înseamnă nevoia de a ajunge la un echilibru. Cei puternici nu trebuie să ajungă prea puternici, nici cei slabi prea slabi. Dar cum va putea fi menținut echilibrul fără variații ? Nirvana ! Nirvana ! Și acum tot ea rămîne ultima ecuație.

Lansat pe calea sa de foc ca o cometă imensă spre zenit, Cowperwood rămîne o pildă a groazei și a uimirii specifică marilor personalități. Pentru el ca și pentru toți

oamenii, ecuaţia rămîne eternă, eternă şi patetică, descoperirea că giganţii nu sînt decît pigmei şi că trebuie în cele din urmă să se ajungă la un echilibru. Ce putem spune despre gîndurile ciudate, chinuite, groaznice ale acelor care, prinşi în destinul lor, au fost duşi atît de departe de normal, de cotidian? Sute de oameni care au făcut legi, care au fost scoşi din viaţa politică şi băgaţi în mormînt; zeci de consilieri municipali din diferite circumscripţii, alungaţi, protestînd şi jeluindu-se, uitaţi şi zbătîndu-se în zădărnicie, în anost! Un guvernator glorios, visînd pe de o parte un ideal, iar pe de alta căzînd învins de necesităţile materiale, trădînd spiritul bun care-l însufleţea, torturat de îndoieli. Un alt guvernator, mai maleabil, primit cu huiduieli de mulţime, silit să se retragă, întristat, umilit şi, în cele din urmă, să-şi curme singur zilele. Schryhart şi Hand, amîndoi nişte oameni plini de venin, nu şi-au putut da niciodată seama dacă au triumfat; au murit şi ei cu un semn de întrebare. Un primar al cărui apogeu consta în zădărnicirea planurilor unui om care-l dispreţuia a putut totuşi să mai spună:

— Un adevărat mister! A fost un om neobişnuit.

Un oraş mare a luptat douăzeci de ani ca să descurce ceea ce păruse aproape imposibil de descurcat: nodul gordian, de-a dreptul.

Şi chiar acest titan avîntat în noi lupte, în noi greutăţi într-o ţară mai veche, suportînd veşnic imboldul unei inimi fără astîmpăr — el nu va cunoaşte niciodată pacea deplină şi nici înţelegerea adevărată; lui i-au fost hărăzite numai foame, sete, nedumerire. Bani, bani, bani! Noi soluţii pentru noi probleme, atîta tot. Mereu setea de viaţă, aceeaşi sete pe care totuşi nu o va putea potoli decît în parte. La Dresda, un palat construit pentru o femeie, la Roma un al doilea pentru alta. La Londra al treilea pentru iubita sa Berenice şi în ochi purtînd veşnica amăgire a frumuseţii. Două vieţi de femei distruse, multe victime ruinate de el; Berenice, şi ea, plictisită, obosită, dar încă strălucitoare, cerînd de la alţii răsplata pentru tinereţea ei pierdută. Iar el, uneori resemnat, uneori nu — iubind, înţelegînd, plin de îndoieli, în cele din urmă prins şi el în mrejele unei personalităţi căreia nu-i putuse rezista.

În ultimă analiză, ce putem spune despre viață ? Să acceptăm, resemnîndu-ne ? Ori trebuie să luptăm cu dîrzenie în numele acelei ecuații despre care știm că va dăinui fie că vom lupta sau nu — să luptăm ca cei puternici să nu devină prea puternici, iar cei slabi prea slabi ? Ori poate, vom spune (scîrbiți de anodinul unei asemenea vieți) : „Destul ! Sau o viață adevărată sau moartea !“ Și atunci — ce să alegem ? Să murim sau să trăim ?

Fiecare trăiește și acționează după cum îi e firea — acel ceva care nu depinde de om și pe care omul nu-l poate supune, acel ceva pe care nici cu ajutorul altora nu-l poate totdeauna supune. Cine oare îndreaptă pașii oamenilor spre glorie, cine îi urmărește sau face din viața lor o tragedie sumbră, jalnică ? Sufletul din noi ? Dar de unde vine sufletul ? De la Dumnezeu ?

Ce gînd a zămislit spiritul lui Circe, ce gînd a dăruit Elenei harul tragediei ? Ce a aprins zidurile Troiei ? Sau a pregătit nenorocirea Andromacăi ? Ce sfat diabolic a hotărît destinul lui Hamlet ? Și ce a determinat vrăjitoarele să plăsmuiască distrugerea scoțianului ucigaș ?

Toarnă-i, toarnă-i, zoru-i mare,
Foc și clocot la căldare !

În smîrcul beznei sînt îngropate rădăcinile unor dureri infinite — și al unor bucurii infinite. Mai poți privi lumina dimineții ? Fii bucuros. Iar dacă în cele din urmă te orbește, bucură-te iarăși ! Știi că ai trăit.

CUPRINSUL

Redactor : LINICA MOSCOVICI
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 28.06.1968. Bun de tipar 26.11.1968. Apărut 1968. Tiraj 60 180. Broşate 56 620. Legate 1/1 3.500. Hîrtie tipar înalt tip B satinat de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 32,06. Coli tipar 35. A. nr. 11.324. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 89—31=59

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România, comanda nr. 80 520

Lei 17

Titanul, scris în 1912, reînnoadă firul povestirii din *Financiarul*, urmărind în continuare destinul lui Frank Algernon Cowperwood. Povestind viața eroului său, Dreiser depășește granițele unei biografii romanțate — se pare că pentru a crea figura lui Cowperwood, autorul l-a luat ca model pe marele financiar Charles T. Yerkes din Chicago — căci, paralel cu prezentarea speculațiilor spectaculoase ale unui „titan" al finanțelor, scriitorul dezvăluie aspecte interesante ale crîncenei lupte pentru supremație între magnații Chicago-ului, precum și ale procesului de descompunere morală care însoțește dezvoltarea monopolurilor.

Cu luciditate și simț critic, Dreiser surprinde tot ceea ce epoca și reprezentanții ei au caracteristic și esențial.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ